W. M. THACKERAY

Virginienii

Vol. I

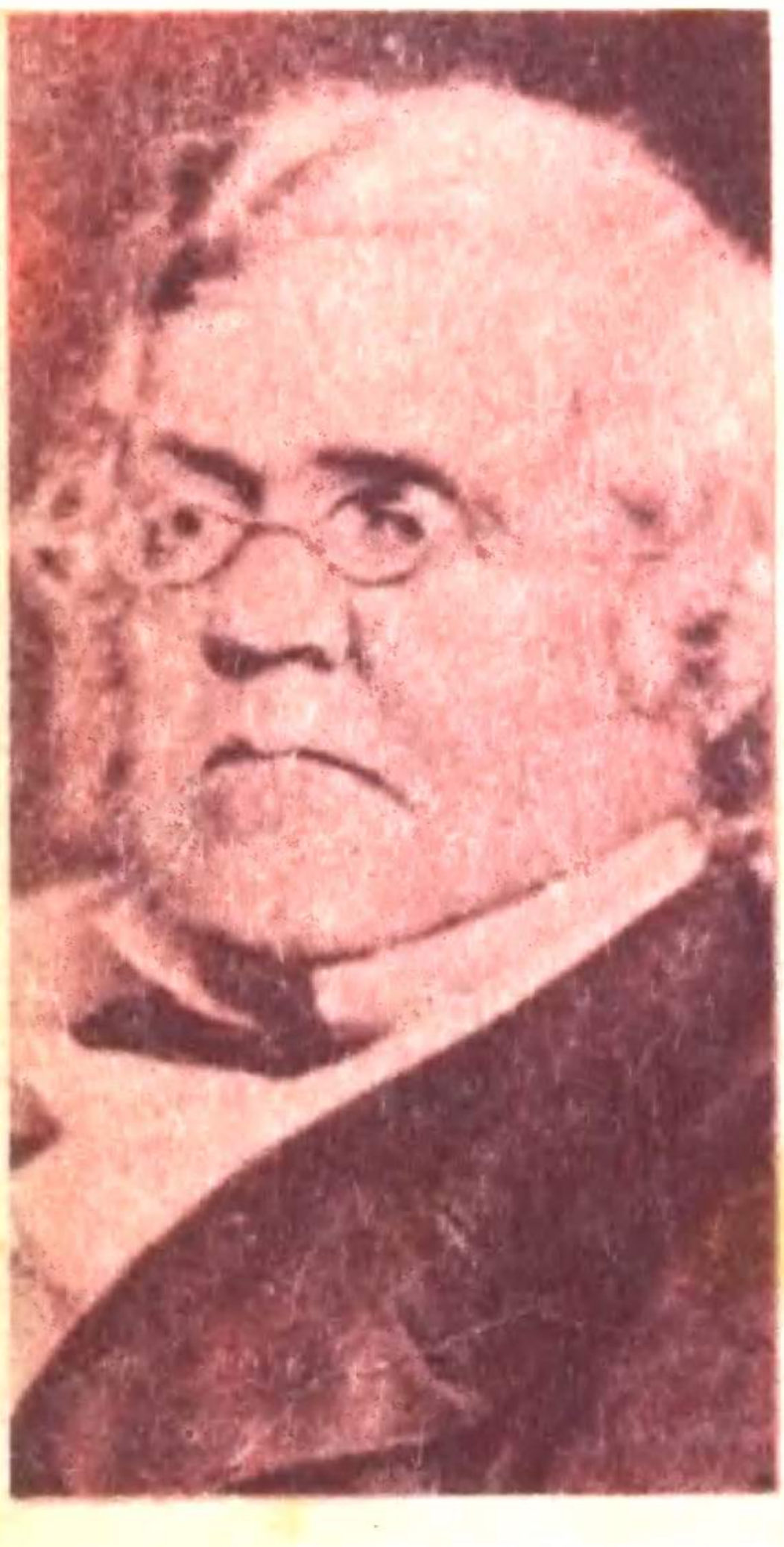

Editura Univers

clu

THE VIRGINIANS
by
W. M. THACKERAY
London and Glasgow
Collins Clear—Type Press

Toate drepturile asupra acestei versiuni
sînt rezervate Editurii UNIVERS

W. M. Thackeray

VIRGINIENII

vol. I

Traducere și note de ANDREI BANTAȘ

București — 1976

Editura — Univers

Coperta colecției : *Vasile Socoliuc*

Imaginea de pe copertă reprezintă
un sat de indieni din Virginia sec. al XVIII-lea

CAPITOLUL I

ÎN CARE UNUL DINTRE VIRGINIENI ÎȘI VIZITEAZĂ ȚARA-MUMĂ

PE PEREȚELE BIBLIOTECII unuia dintre cei mai celebri scriitori din America sînt așezate două săbii încrucișate, purtate pe vremuri de rudele sale în Marele Război pentru Independență. Una din săbii fusese trasă vitejește în apărarea regelui, cealaltă fusese arma unui brav și glorios soldat republican. Posesorul acestui trofeu inofensiv și-a cîștigat un nume, slăvit deopotrivă în țara strămoșilor săi și în țara sa proprie, unde un geniu ca al lui este întotdeauna primit bine și pașnic.

Povestea ce urmează îmi amintește de săbiile acelea din biblioteca istoricului de la Boston. În războiul revoluționar eroii povestirii de față, născuți în America și copii ai vechiului dominion, s-au trezit angajați în această dispută, unul într-o tabără și unul în cealaltă, întîlnindu-se pașnic la încheierea ei, așa cum se și cade unor frați, dragostea lor nefiind cu nimic mai mică, oricît de înverșunată ar fi fost furia conflictului care-i dezbina. Colonelul îmbrăcat în tunică roșie și generalul cu tunică albastră și pantaloni de culoarea pielii își au portretele alăturate în salonul cu lambriuri al familiei Warrington din Anglia, unde un descendent al unuia din cei doi frați mi-a arătat tablourile lor, precum și multe dintre scrisorile, cărțile și hîrtiile care le-au aparținut. În familia Warrington, și pentru a-i deosebi de alte personaje ale acestui neam onorabil, efigiile respective au purtat întotdeauna

numele de „Virginienii"; și tocmai cu acest nume va fi botezată și cronica de față.

Amîndoi au petrecut mult timp în Europa; au trăit chiar la capătul acelei Lumi Vechi, de care noi ne îndepărtăm atît de repede. Cunoșteau bine tot soiul de oameni și destine. Soarta i-a adus în contact cu personaje despre care noi am auzit numai din cărți, însă care îmi par vii cînd citesc scrisorile virginienilor privitoare la ele, și aproape că le aud și vocile cînd parcurg paginile îngălbenite scrise în urmă cu zeci de ani, pătate de lacrimile copilărești ale pasiunii dezamăgite, și expediate așa cum se cuvine după celebrele baluri și ceremonii ale grandioasei Lumi Vechi, ori scrise fiind la lumina vreunui foc de tabără sau în temniță: ba chiar, aș putea să adaug că una din ele e găurită de un glonte și o mare parte din text e acoperită de sîngele aducătorului ei.

Probabil că aceste scrisori n-ar fi fost păstrate dacă n-ar fi existat grija afectuoasă a unei persoane căreia ei își făceau întotdeauna datoria de a-i scrie. Mama lor a păstrat toate scrisorile fiilor, începînd cu prima — în care Henry, cel mai tînăr dintre băieți, trimite un mesaj iubitor fratelui său, țintuit la pat de un picior scrîntit, în casa bunicului său Castlewood din Virginia, și-i mulțumește bunicului pentru calul trimis, pe care el îl călărește împreună cu învățătorul lui — și pînă la ultima scrisoare „de la fiul tău iubitor" care i-a parvenit doar cu cîteva ceasuri înainte de a-și da duhul. Această doamnă venerabilă n-a vizitat niciodată Europa decît atunci cînd au adus-o părinții, pe vremea regelui George al II-lea; ea s-a refugiat la Richmond, cînd conacul Castlewood a fost ars pînă în temelii în timpul războiului; după acest eveniment i s-a spus pur și simplu doamna Esmond și numai așa; ea nu ținea prea mult la numele de Warrington și nici la familia respectivă, pe care o socotea mult inferioară propriei sale familii.

Scrisorile virginienilor, după cum se va convinge îndată cititorul din mostrele care-i vor fi arătate, nu sînt cîtuși de puțin complete. Sînt sugestii mai degrabă decît descrieri — mai ales indicații și schițe; se prea poate ca autorul rîndurilor de față să fi încurcat formele și să fi pus greșit culorile; dar aplecîndu-mă cu încordare și aten-

ție asupra documentelor am încercat să-mi închipui situația în care se găsea autorul scrisorii, locul unde se afla și cine-l înconjura. Am desenat figurile așa cum mi le-am imaginat; am așternut pe hîrtie conversațiile, așa cum bănuiesc că s-au produs; și tot așa, pe cît am putut, m-am străduit să reînviu vremurile și oamenii de demult. Îl rog pe bunul cititor să stabilească singur dacă sarcina a fost îndeplinită cum trebuie și dacă îi va aduce vreun folos sau vreo distracție.

Într-o dimineață din vara anului 1756, sub domnia Majestății Sale Regele George al II-lea, vasul *Young Rachel* din Virginia, avîndu-l drept căpitan pe Edward Franks, urcă în susul fluviului Avon, întorcîndu-se astfel cu bine din călătoria sa anuală pînă la rîul Potomac. Vasul profită de flux pentru a ajunge la Bristol și ancoră cît mai aproape posibil de docul Trail, unde-și avea obîrșia. Domnul Trail, coproprietar al acestei corăbii, care-și putea examina vasul de la fereastra birourilor sale comerciale, se urcă îndată într-o barcă și veni în coasta corăbiei. Armatorul vasului *Young Rachel*, un bărbat masiv, cu o înfățișare gravă și cu o claie de păr în cap, cu priviri foarte serioase, îi strînse mîna în semn de bun venit căpitanului Franks care se afla pe punte, și-l felicită pentru călătoria rapidă pe care o dusese la bun sfîrșit. Și, neuitînd să menționeze că trebuie să mulțumim cerului pentru îndurarea sa, trecu îndată la chestiuni de afaceri, cerînd amănunte cu privire la încărcătură și pasageri.

Franks era un om agreabil, mare amator de glume:

— Nu-l avem, zise el, decît pe urîtul ăla de negrișor care aduce cuferele și un pasager care a pus stăpînire pe cabina oaspeților.

Domnul Trail păru deodată că ar fi preferat ca cerul să fi fost și mai îndurător.

— Să te ia dracu', Franks, cu norocul tău cu tot! Corabia *Duke William*, care s-a întors săptămîna trecută, a adus paisprezece pasageri și doar tonajul ei e de două ori mai mic.

— Și pe urmă, pasagerul ăsta care a pus stăpînire pe toată cabina, nici n-a plătit un franc, continuă căpitanul

N-aveţi decît să înjuraţi, domnule Trail, că o să vă facă bine, zău aşa ; am încercat şi eu doctoria asta.

— Un pasager a luat toată cabina şi n-a plătit ? Dumnezeule mare, dar eşti un prost fără pereche, căpitane Franks.

— Întrebaţi-l chiar dumneavoastră pe pasager, că uite-l, a şi venit.

Şi în timp ce vorbea căpitanul, prin tambuchi ieşi un tinerel de vreo nouăsprezece ani. Purta pelerină şi sub braţ avea o sabie, iar hainele lui erau de mare doliu. Începu să strige :

— Gumbo, tîmpitule, de ce nu aduci bagajele din cabină ? Ei, căpitane, călătoria noastră s-a sfîrşit. Astă seară ai să te întîlneşti cu toţi copiii ăia de care vorbeai. Transmite-le complimente lui Polly, Betty şi micuţului Tommy ; şi te rog să nu uiţi să prezinţi omagiile mele doamnei Franks. Ieri credeam că n-o să mai văd sfîrşitul acestei călătorii, iar astăzi aproape că-mi pare rău că s-a terminat. Pătuţul ăla din cabina mea pare foarte confortabil acum că-l părăsesc.

Domnul Trail îl privi sever pe tînărul pasager care nu dăduse un ban pentru traversarea oceanului. Abia dacă-l salută din cap pe necunoscut, cînd căpitanul Franks zise :

— Domnişorule, acest gentleman este domnul Trail. Şi precis-precis auzit-aţi de numele lui.

— E un nume destul de binecunoscut la Bristol, domnul meu, zise domnul Trail pe un ton majestuos.

— Iar eu vi-l prezint pe domnul Warrington, fiul doamnei Esmond Warrington de Castlewood, continuă căpitanul.

Într-o clipă pălăria negustorului englez se desprinse de pe capul lui şi purtătorul ei făcu o serie întreagă de plecăciuni ceremonioase de parcă s-ar fi aflat în faţa unui prinţ moştenitor.

— O, ceruri, domnul Warrington ! Ce plăcere ! Trebuie să mulţumim providenţei că aţi avut o călătorie atît de fericită. Vă rog foarte mult să luaţi barca mea ca să mergeţi pe ţărm. Daţi-mi voie să vă spun din inimă şi cu mult respect : Fiţi binevenit pe pămîntul Angliei ! Daţi-mi voie să strîng mîna fiului binefăcătoarei şi pa-

troanei mele, doamna Esmond Warrington, al cărei nume este cunoscut și slăvit la bursa din Bristol, vă rog să mă credeți. Nu-i așa, Franks ?

— Nici un alt tutun care vine din Virginia nu e mai dulce și nu există marcă mai bună decît „Trei Castele", zise domnul Franks, scoțînd din buzunar o tabacheră imensă de alamă și vîrînd în gura lui plină de năzbîtii o porție zdravănă de tutun. Nici nu știți ce consolare îți poate aduce, domnișorule. Cu vîrsta — sînt încredințat — o să vă deprindeți să-l mestecați. Nu-i așa, domnule Trail ? Aș fi dorit să aveți zece încărcături din tutunul ăsta, nu una. Ați fi putut să aveți zece încărcături ; i-am și spus-o doamnei Esmond ; m-am plimbat călare pe plantația ei ; de cîte ori mă duc la ea mă tratează ca pe un lord ; nu se ferește să-mi ofere vinul cel mai bun pe care-l are în casă și nu mă lasă să-mi pierd vremea așteptînd-o în birou așa cum fac unii (și căpitanul aruncă o privire domnului Trail). E o doamnă din cap pînă-n picioare, ăsta e adevărul ; și ar fi putut să aibă și o mie de butoaie, nu numai o sută, dacă nu i-ar fi lipsit mîna de lucru.

— În ultima vreme m-am ocupat de negoțul cu Guineea și n-am putut să-i furnizez doamnei destui negri tineri și voinici și nici n-o voi putea face pînă la toamnă, zise respectuos domnul Trail.

— Noi sîntem împotriva cumpărării de negri din Africa, răspunse cu răceală tînărul gentleman. Bunicul meu și cu maică-mea s-au împotrivit întotdeauna și eu nu pot să sufăr gîndul că acești bieți nenorociți sînt vînduți de unii și cumpărați de alții.

— Dar asta e pentru binele lor, tinere domn ! Pentru binele lor pămîntesc și spiritual ! strigă domnul Trail. Dacă noi cumpărăm aceste biete creaturi o facem numai în folosul lor ; dă-mi voie să discut cu dumneata această chestiune în casa mea. Te voi prezenta unei familii creștine care trăiește într-un cămin fericit și te voi ospăta așa cum o face orice negustor englez cinstit. Nu-i așa căpitane Franks ?

— N-aș ști să-ți spun, mîrîi căpitanul. Pe mine nu m-ai poftit niciodată să îmbuc ceva sau să dau pe gît vreun păhărel la masa dumitale. M-ai chemat o dată să cîntăm

psalmi împreună și să aud predica domnului Ward ; dar treburi dintr-astea nu prea au haz pentru mine.

Preferînd să nu bage în seamă această observație, domnul Trail continuă pe tonul său scăzut :

— Afacerile sînt afaceri, tinere domn, și eu știu că e doar de datoria mea, de datoria noastră a tuturor, să cultivăm roadele pămîntului la timpul potrivit. Ca moștenitor al domeniului pe care-l posedă lady Esmond — pentru că bănuiesc că mă adresez moștenitorului acestei mari proprietăți, nu ?

Tînărul gentleman se înclină.

— V-aș sfătui să luați cunoștință cît mai curînd cu putință de frumusețea datoriei de a spori bogățiile cu care v-a binecuvîntat cerul. Ca un lucrător cinstit n-aș putea să fac altfel ; ca om prudent ar trebui oare să am scrupule să vorbesc despre ceea ce va fi spre folosul dumneavoastră și-al meu ? Nu, domnișorule George.

— Pe mine nu mă cheamă George ; pe mine mă cheamă Henry, zise tînărul și întoarse capul pentru că i se umpluseră ochii de lacrimi.

— Dumnezeule mare ! Ce vrei să spui, domnule ? N-ai spus că ești moștenitorul binefăcătoarei mele ! Și nu e domnul George Esmond Warrington...

— Ține-ți gura, dobitocule ! strigă domnul Franks înghiontindu-l pe negustor în coastă, în timp ce tînărul se întorcea cu spatele. Nu vezi că domnișorul se șterge la ochișori ? N-ai băgat de seamă că e îmbrăcat în negru ?

— Ce vrei să spui, căpitane Franks ? De ce îți lovești sfătpînul ? Domnișorul George e moștenitorul. Doar cunosc prea bine testamentul colonelului.

— Domnișorul George e acolo, zise căpitanul arătînd cu degetul spre punte.

— Unde ? strigă negustorul.

— Domnișorul George e acolo ! repetă căpitanul ridicînd de data aceasta degetul spre vîrful catargului sau spre cerul de deasupra lui. A murit de un an, domnule, se împlinesc douăsprezece luni la 9 iunie. A plecat cu generalul Braddock în acțiunea aceea îngrozitoare de la Belle Rivière. El și alți o mie de oameni nu s-au mai întors. Cînd a căzut el au fost uciși și ceilalți. Știi cum procedează indienii, nu, domnule Trail ? Și zicînd acestea,

căpitanul își învîrti mîna în jurul capului. Groaznic, domnule, nu? Groaznic. Era un tînăr tare frumușel, semăna leit cu ăstălalt; numai că avea părul negru — care acuma atîrnă într-o blestemată de colibă indiană. Venea de multe ori pe bordul corăbiei noastre și începea să deschidă chiar pe punte cuferele cu cărți aduse pentru el, nu mai avea răbdare pînă le debarcam. Era un tînăr sfios și tăcut; nu ca ăstălalt care e cel mai vesel și mai chefliu băiat, veșnic cu cîntecul sau glumele pe buze. S-a întristat cumplit cînd a auzit vestea; a căzut la pat și a suferit de frigurile alea care-i trimit pe mulți de prin mlaștinile Potomacului pe lumea ailaltă; dar și-a mai revenit în călătorie; călătoriile fac bine la toată lumea; și, cu vremea, bineînțeles că n-o să poată să plîngă la nesfîrșit după un frate care a murit și îl lasă moștenitor al unei mari averi. De cînd am dat cu ochii de coastele Irlandei e vesel și fericit, numai că odată îl apucă așa în plină voioșie și începe să spună „ce n-aș da să fi putut și scumpul meu Georgy să se bucure împreună cu mine de priveliștea asta". Iar cînd ai pomenit dumneata numele frățiorului, ai văzut că s-a pierdut de tot.

Și ochii cinstitului căpitan se umplură și ei de lacrimi cînd se întoarseră și priviră pe cel pe care-l compătimea.

Domnul Trail își luă o mutră lugubră potrivită pentru tragicele vorbe respectuoase cu care se pregătea să-l salute pe tînărul virginian: dar acesta din urmă îi răspunse foarte scurt și solemn, refuzîndu-i propunerea de a-i oferi ospitalitatea și rămase în casa domnului Trail doar cît bău un pahar de vin și luă o sumă de bani de care avea nevoie. Dar de căpitanul Franks se despărți în termeni foarte amicali și cu cele mai calde cuvinte de rămas bun, și micul echipaj al vasului *Young Rachel* salută cu urale coborîrea pasagerului de pe bordul vasului.

De nenumărate ori Harry Warrington și cu fratele lui cercetaseră cu atenție harta Angliei și stabiliseră drumul pe care aveau să-l facă de îndată ce vor ajunge în țaramumă. Toți americanii ce-și îndrăgesc metropola (și care bărbat sau femeie de neam anglo-saxon nu procedează la fel dacă s-a bucurat de o creștere aleasă?) au făcut dinainte repetiții pentru călătoriile prin Anglia și au vizitat în închipuirea lor locurile devenite familiare prin

nădejdile lor, prin povestirile îndrăgite de părinţii lor, prin descrierile făcute de prieteni. Puţine lucruri sînt pentru mine mai emoţionante în istoria gîlcevii care a dezbinat cele două mari naţiuni decît repetiţia cuvîntului „Patrie", folosit de cei din ţara mai tînără cînd vorbesc despre ţara mai vîrstnică. Harry Warrington îşi stabilise traseul. Înainte de Londra, cu splendidele ei temple, Sfîntul Paul şi Sfîntul Petru, cu sinistrul ei Turn unde şi-au vărsat sîngele cei viteji şi cei credincioşi de la Wallace [1] pînă la Balmerino [2] şi Kilmarnock [3], compătimiţi de inimile duioase — înainte de a vedea fereastra îngrozitoare de la Whitehall [4], pe unde ieşise martirul Carol pentru a îngenunchea încă o dată şi pentru a se înălţa apoi la cer — înainte de a vizita teatrele, parcurile şi palatele, lăcaşurile minunate ale umorului, bucuriilor şi splendorii — înainte de a vedea locul de odihnă al lui Shakespeare, din umbra turlei înalte a bisericii care domină rîul Avon în inima blîndelor păşuni din comitatul Warwickshire — înainte de a vedea localităţile Derby şi Falkirk şi Culloden, unde căzuse răpusă cauza onoarei şi a loialităţii, poate pentru a nu se mai înălţa vreodată — înaintea tuturor acestor ţinte ale pelerinajului lor, era un alt loc pe care tinerii fraţi din Virginia îl socoteau şi mai sacru, şi anume căminul familiei lor — vechiul conac Castlewood din comitatul Hampshire, despre care vorbiseră cu atîta drag. părinţii lor. De la Bristol la Bath, de la Bath la Salisbury, la Winchester, la Hexton şi apoi la *Casa lor*; cunoşteau drumul şi de nenumărate ori stabiliseră traseul.

Trebuie să ni-l închipuim pe călătorul nostru american ca pe un tînăr frumos ale cărui haine de doliu îl făceau să arate încă şi mai interesant. Cîrciumăreasa durdulie înconjurată de ceşti de porţelan şi căniţe pentru punci, şi sticle masive aurite cu băuturi spirtoase, şi strălucitoarele

---

[1] *Sir William Wallace* (1272 (?)—1305); conducător al insurgenţilor scoţieni, torturat şi executat în mod barbar în Turnul Londrei.

[2] *Arthur Elphinstone*, baron, Balmerino, rebel scoţian, decapitat în 1746.

[3] *William Boyd conte Kilmarnock* (1704—1746), rebel scoţian decapitat lîngă Turnul Londrei.

[4] Vechi palat din Londra, în faţa căruia a fost executat în 1649 regele Carol I. Actualmente este sediul guvernului britanic.

șiraguri de clondire de argint, se ocupă plină de bunăvoință de tînărul gentleman, cînd intră în han coborînd din diligență ; șambelanul slugarnic îi făcu o plecăciune adîncă, conducîndu-l la camerele de sus de la Trandafirul sau Delfinul. Slujnicuța îngrijit îmbrăcată îi făcea și ea o reverență cît mai corespunzătoare pentru banii pe care-i plătea el, iar Gumbo, în bucătăria hanului, unde tirgoveții își beau halba de bere în jurul focului cu vîlvătăi, se lăuda cu privire la splendoarea casei pe care o avea tînărul său stăpîn în Virginia și cu privire la bogăția imensă pe care avea s-o moștenească acesta. Diligența îl purta iute pe călător prin cea mai încîntătoare priveliște pe care o cuprinseseră vreodată ochii lui. Dacă peisajul englezesc este plăcut în ochii americanilor din zilele noastre, care, fără îndoială, pun în contrast pădurile dese și pășunile strălucitoare și bătrînele sate pitorești ale țării vechi cu aspectul aspru al propriului său peisaj, atunci nu e greu să ne închipuim cu cît mai plăcut trebuie să fi fost drumul lui Harry Warrington, care străbătuse mlaștini și păduri însingurate de la un birt din Virginia către un alt han construit din bîrne, la capătul unei zile de călătorie, și care acum se pomenea deodată pe scena agitată, veselă, splendidă a Angliei în miez de vară ! Iar drumul mare nu era acum o sută de ani deșertul acoperit de iarbă din zilele noastre. Mișuna neîncetat de călători și vehicole ; tîrgurile și hanurile erau înțesate de oameni vioi, veseli și gălăgioși. Carul greoi cu clopoței și cu perechea de boi care călcau apăsat ; diligența sprintenă care acoperea în două zile drumul de la Cerbul Alb din Salisbury pînă la Lebăda cu două gîturi din Londra ; șirurile de cai de schimb care nu părăsiseră încă drumul ; caleașca aurită a lordului, trasă de șase cai și cu călărașii înaintași deschizîndu-i drumul în galop ; trăsura mare și greoaie a boiernașului, trasă de iepe flamande ; fermierii care se duceau în trap la piață sau popa care se îndrepta spre diocеză săltat de mîrțoaga botezată Călușcă, cu preoteasa pe o perniță în spatele șeii — diversitatea priveliștii și oamenii în plină activitate l-au întîmpinat pe tînărul călător în drumul lui din vara aceea. Hodge, băiatul fermierului își scoase pălăria, Polly, lăptăreasa făcu o reverență în timp ce diligența trecea ca un vîrtej pe frumosul islaz

comunal, iar copilaşii cu părul cînepiu îşi înălţau feţele bucălate şi scoteau chiote de bucurie. Turlele bisericilor licăreau aurii, frontoanele caselor de ţară străluceau sub razele soarelui, ulmii cei mari şopoteau în adierea verii sau aruncau umbre vineţii pe iarbă. Tînărul Warrington nu mai trăise niciodată o zi atît de frumoasă şi nici nu se bucurase de vederi atît de încîntătoare. Să ai nouăsprezece ani, să fii sănătos tun, vesel şi cu punga plină şi să faci prima ta călătorie străbătînd în goana calului cu cincisprezece kilometri pe oră provinciile Angliei — o, tinereţe fericită ! Aproape că întinerim şi noi gîndindu-ne la el ! Dar Harry era prea nerăbdător, aşa că nu aruncă decît o privire fugară mănăstirii din Bath şi se minună doar o clipă de impresionanta episcopie de la Salisbury. Pînă ce nu ajunse să-şi vadă *Casa* i se păru că nici n-are ochi pentru altceva.

În cele din urmă trăsura tînărului gentleman trase la hanul rustic de pe islazul Castlewood, despre care-i vorbise de multe ori străbunul său şi care poartă ca firmă efigia celor trei castele ale familiei Esmond, legănîndu-se pe creanga unui ulm de la intrarea hanului. O firmă, deasupra porţii de la Casa Castlewood, purta aceeaşi emblemă. Era blazonul lui Francis, lord Castlewood, care acum zăcea sub lespezile capelei din apropiere şi în locul căruia domnea fiul lui.

Harry Warrington auzise adeseori despre lordul Francis Castlewood. De dragul lui Frank şi din marea sa iubire pentru băiat, se hotărîse colonelul Esmond să renunţe la pretenţiile sale asupra domeniilor din Anglia şi la cinul familiei sale şi se retrăsese în Virginia. Tînărul dusese în adolescenţă o viaţă zvăpăiată ; se luptase cu distincţie sub comanda lui Marlborough ; se căsătorise cu o nobilă străină şi în mod ruşinos îmbrăţişase religia acesteia. Pe vremuri fusese iacobit [1] (întrucît loialitatea faţă de suveran rămăsese ereditară în familia Esmond), dar fusese jignit sau insultat de prinţ, ceea ce-l făcuse să treacă de partea regelui George. Recăsătorindu-se, lăsase la o parte greşelile papistaşilor, cărora li se alăturase vremelnic, şi

[1] Adept al regelui James (Jacob) II şi al dinastiei Stuart după revoluţia din 1648.

se întorsese la biserica de stat. Datorită credinţei cu care îl slujise pe rege şi pe ministrul de pe atunci, fusese răsplătit de Majestatea Sa George al II-lea şi îşi păstrase pînă la moarte titlul de membru al Camerei Lorzilor. Pe emblema care atîrna deasupra porţii de la Castlewood se afla coroniţa de conte — şi ăsta fusese sfîrşitul veselului aristocrat. Între lord şi colonelul Esmond — care-i devenise tată vitreg — se dusese o corespondenţă de scurtă durată dar afectuoasă, întreţinută în special de colonel care-şi iubea fiul vitreg şi le povestea nepoţilor săi zeci şi sute de istorii despre el. În schimb doamna Esmond spunea că ea nu-i găseşte cine ştie ce calităţi fratelui ei vitreg. Era plicticos, în afară doar de cazul cînd băuse prea mult vin, ceea ce, ca să fim sinceri, se întîmpla o dată pe zi la masă. Atunci era de o veselie zgomotoasă şi conversaţia lui nu-ţi făcea plăcere. De chipeş era chipeş, e drept — un animal înalt, frumos şi voinic ; dar ea ar fi vrut ca băieţii ei să imite un cu totul alt model. În ciuda laudelor pe care le aducea bunicul răposatului lord, băieţii nu manifestau prea mult respect pentru memoria rubedeniei lor. Băieţandrii şi cu mama lor erau neclintiţi în convingerile lor de iacobiţi, deşi îi acordau tot respectul majestăţii sale din vremea aceea ; numai că dreptatea e dreptate şi nimic nu putea îndemna inimile lor să se abată de la jurămîntul de credinţă faţă de urmaşii martirului Carol [1].

Cu inima zvîcnind de emoţie Harry Warrington porni pe jos de la han către casa în care-şi petrecuse tinereţea bunicul său. Islazul nu prea întins al satului Castlewood coboară în pantă uşoară spre rîu, pe care-l traversează o punte veche alcătuită dintr-un singur arc destul de lat, iar de acolo pămîntul se înalţă treptat către casă — un edificiu cenuşiu cu multe frontoane şi contraforturi, avînd un fundal întunecos. În faţa arcadei masive prin care se intra în casă, acolo unde atîrna emblema contelui, şedea la portiţă, pe o bancă de piatră, un moşneag. La picioarele lui era întins un dulău bătrîn. Imediat deasupra sentinelei de la poartă era o ferestruică de sticlă cu nişte flori drăguţe şi dindărătul lor se iţeau feţele simpatice ale unor

[1] Regele Carol I, decapitat în 1649.

fete. Îl urmăreau din ochi pe tînărul călător îmbrăcat în negru, în timp ce el se apropia de castel cu privirile ațintite într-acolo, și pe însoțitorul său negru ca abanosul învești mîntat și el în doliu și ținîndu-se aproape de stăpînul lui. Tot în doliu era îmbrăcat și paznicul de la poartă, și fetele care-i ieșiră în întîmpinarea tînărului purtau panglici negre la pălărie.

Spre marea uimire a lui Harry, moșneagul îi spuse pe nume.

— Ați călătorit bine pînă la Hexton, domnișorule Harry, și roibul v-a dus în trap frumos.

— Bănuiesc că dumneata trebuie să fii Lockwood — zise Harry cu un ușor tremur în glas și-i întinse moșneagului mîna.

Bunicul său îi vorbise adeseori despre Lockwood, povestindu-i cum îl însoțise el pe colonelul Esmond și pe tînărul viconte în campaniile purtate de Marlborough cu patruzeci de ani în urmă. Veteranul păru nedumerit de semnele de afecțiune pe care i le arăta Harry. Dulăul bătrîn se uită la noul venit, se ridică și veni să-și așeze capul între genunchii lui. Am auzit adesea de dumneata — continuă Harry. Dar de unde mi-ai știut numele?

— Lumea zice că am mintea ca o sită, zise moșneagul zîmbind. Dar n-oi fi eu chiar așa uituc. Iaca numa' azi dimineață cînd v-ați pornit dumneavoastră, fiică-mea s-a apucat să-mi spună : „Tată, tu știi de ce porți haina neagră ?“ „Apoi cum să nu știu de ce port haina neagră ? zic eu. Stăpînul meu a murit. Cică a fost o lovitură grea și acuma stăpînul meu e domnișorul Frank și domnișorul Harry...“ Păi, ce-ați făcut de cînd ați pornit azi dimineață? Phii, dar 'nalt mai sînteți ; și v-ați schimbat și la păr — numai că eu tot vă știu — vă știu prea bine.

Între timp, una dintre fetișcane ieșise din căsuța portarului și acum îi făcu străinului o reverență cum se cuvine.

— Uneori bunicu' nu mai ține minte chiar așa de bine lucrurile, zise ea arătînd cu degetul la frunte. Dar s-ar părea că înălțimea voastră a auzit de Lockwood.

— Dar dumneata n-ai auzit niciodată de colonelul Francis Esmond ?

— Era căpitan în regimentul de pedestraşi al lui Webb şi pe urmă a ajuns maior, iar eu am făcut două campanii cu el, cum mă vezi şi cum te văd, strigă Lockwood. Nu-i aşa, Ponto ?

— Colonelul care s-a însurat cu vicontesa Rachel, mama răposatului meu stăpîn ? Şi care a plecat să trăiască printre indieni ? Am auzit noi de el. Fără doar şi poate că în galeria noastră îi avem şi poza zugrăvită chiar de el.

— A plecat să stea în Virginia şi a murit acolo acum şapte ani, iar eu sînt nepotul lui.

— Vai, înălţimea voastră ! Dar pielea înălţimii voastre e la fel de albă ca şi a mea, strigă Molly. Ai auzit, bunicule ? Înălţimea sa e nepotul colonelului Esmond, care-ţi trimitea dumitale tutun şi înălţimea sa a bătut cale lungă pînă aici, tocmai din Virginia.

— Ca să te văd pe dumneata, Lockwood, zise tînărul, şi să-ţi cunosc familia. Ieri am pus piciorul pentru prima dată pe pămîntul Angliei şi prima vizită pe care o fac e aici, acasă. Pot să văd casa, deşi familia e plecată ?

Molly îşi luă inima în dinţi să spună că doamna Barker o să-i dea voie înălţimii sale să viziteze casa şi Harry Warrington străbătu curtea. Părea că ar cunoaşte locurile ca şi cum acolo s-ar fi născut, sau cel puţin aşa gîndi domnişoara Molly venind în urma lui însoţită de domnul Gumbo, care se înclina neîncetat înaintea ei susţinîndu-şi gesturile cuviincioase cu vorbe potrivite.

CAPITOLUL II

ÎN CARE HARRY TREBUIE SĂ-ŞI PLĂTEASCĂ CINA

NEPOTUL COLONELULUI ESMOND sună îndelung la casa strămoşului său de la Castlewood înainte ca cineva dinăuntru să se arate dispus să răspundă la clopoţel. Servitorul care într-un tîrziu ieşi pe uşă nu păru prea mişcat de vestea că vizitatorul e o rubedenie de-a familiei. Familia era plecată şi, în lipsa ei, lui John îi păsa prea

puțin de rudele stăpînilor ; în schimb era nerăbdător să se întoarcă în fotoliul de la fereastră unde începuse să joace cărți cu Thomas. Menajera era ocupată cu pregătirile pentru întoarcerea stăpînului și stăpînei, care aveau să vină chiar în seara aceea. Abia după rugăminți insistente i se dădu voie lui Harry să vadă salonașul stăpînei și sala cu tablouri, unde bineînțeles că se afla și portretul bunicului său cu perucă și platoșă — copie a celui pe care-l aveau la ei în Virginia — și un portret al bunicii lui, lady Castlewood, îmbrăcată în costumul unor vremuri mai vechi, sub domnia lui Carol al II-lea ; cu gîtul dezgolit, cu părul ei frumos auriu lăsat pe umeri în zulufi pe care el și-i amintea a-i fi văzut cînd ajunseseră de culoarea omătului. Menajera morocănoasă îl alungă însă curînd, nelăsîndu-l să contemple pe îndelete aceste figuri. Se apropia ceasul cînd urma să sosească familia. Era contesa și fratele ei și tinerele domnițe și baroneasa care urma să fie instalată în dormitorul luxos pentru oaspeți. Cine era baroneasa ? Baroneasa Bernstein, mătușa domnișoarelor.

Harry își scrise numele pe o hîrtiuță ruptă din carnețelul lui și o puse pe o masă din hol. „Henry Esmond Warrington de Castlewood din Virginia a sosit ieri în Anglia și locuiește în sat la hanul Trei Castele". Lacheii se sculară de la jocul de cărți pentru a-i deschide ușa și a-și căpăta bacșișul, iar Gumbo se ridică de pe banca de la poartă unde rămăsese să stea la taclale cu bătrînul Lockwood, portarul ; acesta primi lira oferită de Harry fără să-și dea prea bine seama de semnificația ei. În timpul vizitei făcute la casa părinților săi, Harry nu văzuse decît fața micuței Polly, cea mai puțin altruistă sau binevoitoare ; se îndepărtă fără să mai vrea să-și mărturisească dezamăgirea cumplită și tristețea pe care i-o produsese vizitarea domeniului. Cei de acolo ar fi trebuit să-l recunoască. Dacă vreunul dintre ei ar fi venit călare pînă la casa lui din Virginia, fie că stăpînul ar fi fost prezent, fie că ar fi fost absent, oaspeții ar fi fost primiți cum se cuvine, pe cînd el, aflîndu-se la un pas de sala strămoșilor lui, a trebuit să se ducă și să ceară o porție de ouă cu șuncă la o cîrciumă de țară !

După ce mîncă se duse la punte și se așeză acolo privind către casa bătrînească îndărătul căreia apunea soa-

rele în timp ce corbii se întorceau croncănind la cuiburile lor din ulmi. Imaginația lui tinerească îi evocă în minte chipurile multora dintre strămoșii despre care îi vorbiseră maică-sa și bunicu-său. Parcă-i și vedea pe călăreți și vînători trecînd rîul prin vad ; cavaleri din zilele regelui Carol ; lordul Castlewood, soțul dintîi al bunicii sale, pornind călare cu șoimul pe pumn și cu copoiul după el. Amintirea scumpului său frate pe care-l pierduse îi reveni tocmai cînd se cufundase în această visare și-i dădu un junghi de profundă duioșie și de dor atît de cumplit, încît tînărul își lăsă capul în piept și simți cum renaște durerea pricinuită de dispariția acelui drag prieten și tovarăș, cu care pînă nu de mult împărțise toate bucuriile și supărările. În timp ce stătea așa cufundat în propriile sale gînduri, amestecate cu bocăniturile de la fierăria din apropiere, cu zgomotele serii, cu croncănelile corbilor, și cu țipetele păsărilor din jur — doi tineri trecură călare puntea. Unul dintre ei îl înjură pe Harry făcîndu-l nătîng și strigîndu-i să se dea la o parte, iar celălalt, căruia îi trecu prin minte că l-ar amuza poate să-l lovească pe acest străin și chiar să-l arunce peste parapet, struni calul să meargă mai repede cînd ajunse pe malul celălalt și-l îndemnă pe Tom să se grăbească. Pînă să-și revină Harry din uimirea pe care i-o pricinuise apariția lor și din mînia stîrnită de felul cum se purtaseră cu el, tinerii nobili erau sus pe deal îndreptîndu-se spre conac. Peste cîteva minute această avangardă fu urmată de doi servitori în livrea, tot călări, care se uitară urît la tînărul călător de pe pod, întîmpinîndu-l cu adevăratul bun-venit britanic „Lua-te-ar dracu', cine-oi mai fi și tu ?" Peste alte cîteva minute, sosi o trăsură cu șase cai, atît de greoaie încît într-adevăr era nevoie de toate aceste animale ca s-o tragă ; în ea se aflau trei cucoane, două slujnice, iar pe bancheta din spate, un bărbat înarmat. Cînd trăsura traversă puntea, trei fețe palide și frumoase se întoarseră spre Harry Warrington, dar nu răspunseră la salutul pe care el li-l adresă, recunoscînd blazonul familiei. Domnul din spatele trăsurii îl privi semeț și sever. Harry se simți teribil de însingurat. Se gîndi că mai bine s-ar întoarce la căpitanul Franks. Vasul *Young Rachel* și mica lui cabină veșnic săltată părea un loc mult mai vesel decît cel în care se afla acum. Cei

de la han nu cunoșteau numele său, Warrington. Îi spuseră că doamna din trăsură era stăpîna conacului, cu fiica ei vitregă, lady Maria și cu fiica ei bună, lady Fanny ; tînărul gentleman în redingotă cenușie era domnul William, iar călărețul focos de pe roib era lordul. Tocmai acesta înjurase cel mai tare și-l făcuse nătîng.; iar redingota cenușie fusese cît p-aci să-l arunce pe Harry în șanț.

Hangiul de la Trei Castele îl poftise pe Harry să vadă o odaie dar refuzase să pună servitorul să-i desfacă bagajele, socotind că fără doar și poate, familia de la conac o să-l poftească să șadă acolo. Trecu un ceas, trecură două, ba chiar trei și totuși nu sosi nici o invitație. Harry se arătă dispus să-și deschidă pînă la urmă cuferele, cerînd să i se dea papucii și haina de casă. Puțin înainte de căderea nopții, cam la două ceasuri după trecerea primei trăsuri, traversase puntea o altă trăsură cu patru cai, în care se afla o doamnă corpolentă, cu obrajii foarte roșii și cu ochii negri ca smoala ; îl privise sever pe domnul Warrington. Hangița îi spusese că era baroana Bernstein, mătușa lordului, și Harry își aminti că prima lady Castlewood se trăgea dintr-o familie germană. Contele, contesa, baroneasa, vizitiii, gentlemenii, caii dispăruseră cu toții îndărătul porții castelului și Harry tare ar fi vrut să se culce în sfîrșit, fiind într-o dispoziție foarte melancolică și simțind în adîncul inimii sale tinere durerea cumplită a părăsirii și singurătății. Nu putu să adoarmă, și apoi curînd auzi un zgomot uluitor, înjurături, chiote și țipete venind din sala principală a hanului, destul ca să-l țină treaz și așa.

Pe urmă se auzi de afară glasul lui Gumbo care se certa cu cineva :

— Nu puteți intra, conașule, că stăpînul meu doarme, conașule.

Dar o voce ascuțită, care nu mai contenea cu ocările, — voce pe care Harry o recunoscu — îl numi pe Gumbo căpățînă cîlțoasă și negru zevzec. Gumbo fu împins într-o parte, lăsînd să pătrundă în cameră un potop de înjurături, urmate de un tînăr gentilom.

— Iartă-mă, te rog, vere Warrington, strigă cel cu înjurăturile, ai adormit ? Iartă-mă, te rog, că era cît pe-aci să trec cu calul peste tine acolo pe pod. N-am știut cine

eşti — dar bineînţeles că nu trebuia s-o fac — deh, văzînd un bărbat îmbrăcat în negru ziceam că e vreun om al legii cu cine ştie ce mandat. Doamne ! Credeam că m-a şi înhăţat gîdele !

Şi domnul William începu să rîdă aiurea. Se vedea de la o poştă că i se urcase băutura la cap.

— Mi-ai făcut marea cinste de a mă lua drept ajutor de şerif, vere, zise Harry cu multă gravitate, ridicîndu-se în capul oaselor şi purtînd încă scufia pe cap.

— Drace ! Ziceam că e gîdele şi tocmai mă pregăteam să-ţi dau brînci să faci o baie în rîu. Dar acum îţi cer iertare. Ştii, băusem la cîrciuma Clopotul de la Hexton, acolo unde se găseşte punciul ăla grozav. Alo ! Bă, Davis ! Adu-ne nişte punci, auzi ?

— Vere, eu mi-am luat porţia pentru astă seară şi cred că şi tu ai băut destul, continuă Harry pe acelaşi ton plin de demnitate.

— Pe cît înţeleg, vere Cutare, ai cam vrea să mă vezi dus, zise domnul William cu gravitate. Vrei să mă vezi plecat ? Şi ei voiau să mă vadă venind, dar eu n-am vrut să vin. Le-am zis : „Vedea-l-aş întîi spînzurat", asta le-am zis. „Ce să-mi bat eu capul să vin singur-singurel seara pînă aici în căutarea unui individ de care nici nu-mi pasă ?" Chiar aşa le-am zis. Tocma' ce-a zis şi Castlewood. „La ce naiba să se ducă ?" zice Castlewood, şi tot aşa zicea şi Mylady, dar baroneasa o ţinea una şi bună că să te aduc. Toate astea numai din pricina baronesei, fiindcă ea dacă o apucă într-o parte nu se lasă pînă nu-i faci pe plac ; aşa că acuma n-ai încotro, trebuie să te scoli şi să vii cu mine.

Domnul Esmond rosti aceste cuvinte pe un ton amabil şi grozav de repede şi nedesluşit, de parcă vorbele se împiedicau una de alta şi tot timpul cît grăi nu încetă să se bălăbăne prin cameră. Dar tînărul virginian era furios la culme :

— Uite ce e, vere, strigă el. Nu mă mişc de-aici nici pentru contesă, nici pentru baroneasă, nici pentru toţi verii din familia Castlewood.

Iar cînd hangiul intră în odaie cu bolul de punci comandat de domnul Esmond, tînărul gentilom din pat se răsti la hangiu să-l dea afară pe dobitocul ăla.

— Dobitoc? Tutungiu prăpădit ce ești! Dobitoc? Tu ești o piele roșie! urlă domnul William. Dă-te jos din pat și ai să vezi cum te străpung cu sabia. De ce naiba n-am făcut-o mai devreme cînd te-am luat drept vătaf de șerif — un prăpădit de portărel.

Și domnul William dădu drumul la tot felul de înjurături incoerente, pînă ce hangiul mai aduse un servitor și grăjdarul și pe toți cei de la bucătărie ca să-l poată da afară. După care, scos din fire și posac, Harry Warrington trase perdelele de la baldachin și, într-un tîrziu, adormi.

A doua zi dimineață, hangiul se arătă mult mai slugarnic cu tînărul său oaspete, întrucît între timp aflase în tot amănuntul cu cine are de a face. Peste noapte mai veniseră și alți soli de la castel ca să-i aducă acolo pe amîndoi tinerii gentilomi, iar bietul domn William, după cît se pare, fusese silit să se întoarcă acasă într-o roabă — un mijloc de transport care dealtfel nu-i era deloc străin.

— A doua zi dimineață nu-și mai aduce niciodată aminte de nimic. De fapt domnișorul William n-are o fire rea — jură hangiul — și o sumedenie de oameni storc de la el doi sau chiar cinci șilingi spunîndu-i că i-a bătut cu o seară înainte cînd era afumat. Dacă e beat, domnul William e dracul gol, dar cînd e treaz e cel mai de treabă băiat ce poate să existe.

Întrucît autorii de biografii, cum e cea de față, știu și toaca-n cer, poate n-ar fi rău să spunem ce s-a petrecut între zidurile conacului Castlewood în timp ce Harry Warrington stătea afară în preajma lui, așteptînd vreun semn de recunoaștere din partea rubedeniilor. Sosind acasă, familia găsise hîrtiuța pe care își scrisese tînărul numele și ivirea lui prilejuise un mic sfat de familie. Lordul Castlewood presupunea că a fost tînărul gentilom pe care-l văzuseră pe pod și, întrucît nu-l înecaseră, trebuiau neapărat să-l invite la ei. Să se ducă cineva cu o solie corespunzătoare, să trimită un slujitor cu un bilețel. Lady Fanny socotea că ar fi fost mai politicos dacă unul dintre frați s-ar duce după ruda lor, mai ales dacă țineau seama și de bun-venitul destul de ieșit din comun de care se bucurase din partea lor. Lordul Castlewood n-avea nici

cea mai mică obiecţie împotriva ideii de a se duce fratele său William — da, William trebuia să meargă la han. La aceasta, domnul William replicase spunînd — de fapt în termeni destul de vehemenţi — că nu se duce nici în ruptul capului. Lady Maria socotea că tînărul gentilom pe care-l observaseră la pod e un june destul de drăguţ.

— Conacul nostru e tare plicticos şi aş putea să jur că nici unul dintre fraţii mei nu se străduieşte cîtuşi de puţin să-l facă mai amuzant. O fi americanul vulgar — fără îndoială că e vulgar — dar hai să-l vedem, totuşi.

Aceasta a fost părerea exprimată de lady Maria. Lady Castlewood nu era nici pentru invitarea tînărului, nici pentru alungarea lui, ci mai degrabă pentru o amînare.

— Copii, aşteptaţi pînă vine mătuşa voastră : poate că baronesei n-o să-i facă plăcere să-l vadă pe tînăr. În orice caz cred că ar trebui s-o consultăm pe ea înainte de a-l invita.

Şi iată cum ospitalitatea care trebuia să i se ofere bietului Harry Warrington de către rudele sale apropiate rămase încă în suspensie.

Într-un tîrziu îşi făcu apariţia echipajul baronesei Bernstein şi oricîtă îndoială va fi dăinuit în familia aceasta generoasă cu privire la primirea necunoscutului din Virginia, în schimb entuziasmul faţă de bogata şi puternica lor mătuşă nu lipsea cîtuşi de puţin. Camera pentru oaspeţii de seamă fusese pregătită pentru ea. Bucătăreasa sosise cu o zi înainte, avînd instrucţiuni să-i pregătească cina exact aşa cum îi plăcea acestei lady. Pe masă scînteiau tacîmurile cele mai vechi şi însăşi masa fusese instalată în sufrageria de stejar cu tablouri de familie de jur împrejurul pereţilor. Acolo se vedeau chipurile răposatului viconte, al tatălui lui, al mamei lui, al surorii lui — ultimele două de o mare frumuseţe. Era şi portretul predecesorului său, pictat de Van Dyck, şi cel al vicontesei, soţia lui. Mai putea fi văzut şi colonelul Esmond, ruda lor din Virginia, faţă de nepotul căruia aristocraţii şi aristocratele din familia Esmond nu manifestau decît această foarte limitată simpatie.

Ospăţul aşternut dinaintea mătuşii lor, baroneasa, era foarte bun şi doamna în cauză îl savură din plin. Cina

dură vreun ceas sau două, timp în care întreaga familie Castlewood se arătă cît se poate de atentă cu vizitatoarea lor. Contesa o tot îndesa cu fel de fel de mîncăruri alese din care ea se înfrupta copios ; majordomul nu scăpa din ochi paharul și i-l umplea cu șampanie în clipa în care îl vedea gol ; copiii și mama întreținеau conversația, nu atît prin sporovăiala lor, cît ascultînd cu politețea cuvenită ce le spunea rubedenia. Ea era bine dispusă și plină de umor. Părea să cunoască pe toată lumea din Europa și despre toată lumea aceasta știa bîrfelile cele mai cumplite. Contesa de Castlewood, de obicei o femeie severă și de o puritate afectată, care ținea ca la ochii din cap la convențele sociale, zîmbea pînă și la cele mai pipărate dintre aceste anecdote ; fetele schimbau între ele priviri și rîdeau cînd le dădea mama semnalul ; băieții chicoteau și mureau de rîs în special cînd vedeau cît de încurcate sînt surorile lor. Și ei se serveau fără restricții din vinul pe care majordomul îl turna mereu în pahare, după cum nici ei, nici vizitatoarea, nu disprețuiră cîtuși de puțin castronul cu punci aburind care fu așezat pe masă la sfîrșitul cinei. Nenumărate seri la rînd, zicea baroneasa, băuse la masa aceea cot la cot cu tatăl ei.

— Ala era locul lui, spuse ea arătînd scaunul pe care-l ocupa acum contesa.

Dar baroneasa nu recunoscu vechea argintărie. Fusese topită toată pentru a plăti datoriile lui de la cărți. De aceea își exprimă speranța că „voi, tinerii, nu jucați jocuri de noroc".

— Aș, de unde, zise Castlewood.

— Nicidecum, pe legea mea, zise Will, făcîndu-i cu ochiul fratelui său.

Baroneasa se bucură grozav auzind că băieții sînt atît de cuminți. Se îmbujorase la față datorită punciului ; și deveni atît de volubilă, încît ar fi putut să fie socotită ordinară, numai că vremurile se schimbaseră și criticii de pe atunci erau înclinați să manifeste o îngăduință deosebită.

Le vorbi băieților despre tatăl lor, despre bunicul lor, despre alte persoane de ambele sexe din casa lor.

— Singurul bărbat din toată familia a fost *ăla*, zise ea, arătînd (cu brațul care încă mai avea rotunjimi și culori

frumoase) către imaginile ostașului de viță nobilă, îmbrăcat cu tunică roșie, cuirasă și perucă mare neagră pe cap.

— Cine, virginianul ? Dar la ce era el bun ? Întotdeauna mi s-a părut că nu e bun la nimic altceva decît la cultivarea tutunului și a bunicii, zise rîzînd lordul Castlewood.

Baroneasa izbi în masă cu o energie care făcu paharele să zăngăne.

— V-am spus că e cel mai bun dintre voi toți ! În afară de el, nici un alt descendent în linie bărbătească din familia Esmond n-a avut mai multă minte decît o gîscă. El nu era potrivit pentru lumea asta a noastră ticăloasă și egoistă și a avut dreptate s-o părăsească și să trăiască departe de ea. Dacă nu era el unde ajungea tatăl vostru ? Ei, tinerilor ?

— S-a purtat deosebit de drăguț cu tăticul nostru ? întrebă lady Maria.

— Astea sînt povești vechi, draga mea Maria ! strigă contesa. Sînt sigură că scumpul meu conte a fost foarte de treabă cu el cînd i-a dat moșia aia mare din Virginia.

— De cînd a murit fratele lui, flăcăiandrul care a trecut azi pe aici a moștenit proprietatea asta. Așa mi-a spus domnul Draper ! La naiba ! Nu știu de ce taică-meu a renunțat la o asemenea proprietate.

— Cine a trecut azi pe aici ? întrebă baroneasa cu viu interes.

— Harry Esmond Warrington din Virginia, răspunse lordul Castlewood ; un tînăr pe care Will era cît p-aci să-l arunce în rîu și pe care eu am rugat-o pe draga noastră contesă să-l invite să stea la noi.

— Cum adică ? Unul dintre băieții din Virginia a trecut pe la Castlewood și n-a fost poftit să locuiască aici ?

— Nu e decît unul din ei, draga mea, o întrerupse contele. Celălalt, după cum știi, tocmai a...

— Rușinos ! Rușinos !

— Vai ! Mărturisesc că nu e deloc plăcut să fii atît de...

— Vrei să spui că un nepot de-al lui Henry Esmond, stăpînul acestui conac, a trecut pe aici și nici unul dintre voi nu i-a oferit ospitalitate ?

— Întrucît noi nu știam, și el s-a instalat la han, ce era să facem ? se amestecă Will.

— Cum ? *El* s-a instalat la han și *voi* stați *aici ?* strigă bătrîna doamnă. Vai, dar e îngrozitor — chemați-mi repede un servitor. Dați-mi gluga — mă duc chiar eu să-l văd pe băiat. Vino imediat cu mine, lord Castlewood.

Tînărul se ridică de pe scaun, cu o mînie evidentă.

— Doamnă baroneasă de Bernstein, spuse el, puteți foarte bine să vă duceți dacă vreți ; dar în ceea ce mă privește nu am chef să aud că purtarea mea este etichetată cu asemenea cuvinte ca „rușinoasă". Eu unul nu mă voi duce să-l aduc pe domnișorul acesta din Virginia și sînt hotărît să stau aici și să-mi termin de băut punciul. Știu că doamna are o mulțime de bani pe care voi vreți să-i vedeți rămînînd în drăgălașa noastră familie. Aveți mai multă nevoie de ei decît am eu. N-aveți decît să vă gudurați pentru a-i obține, eu n-am s-o fac.

După care se reașează pe scaunul lui.

Baroneasa învălui într-o privire întreaga familie, care stătea cu capetele lăsate și apoi se uită la lordul Castlewood, dar de data aceasta fără antipație. Se aplecă spre el și-i spuse repede pe nemțește :

— Am făcut o greșeală dacă am spus că numai colonelul a fost bărbat în familie. Și tu poți fi dacă vrei, Eugen.

Lordul Castlewood răspunse la această observație cu o simplă înclinare politicoasă a capului.

— Dacă nu vreți ca o femeie bătrînă să plece acum în toiul nopții, să se ducă cel puțin William să-l aducă încoace pe vărul lui, zise baroneasa.

— Tocmai ce i-am propus și eu.

— Și noi ! Și noi ! strigară cele două fiice într-un glas.

— Bineînțeles, eu am vrut doar să am și asentimentul dragei noastre baronese, zise mama lor. În ceea ce mă privește, voi fi încîntată să primesc în casă pe tînăra noastră rudă.

— Will, pune-ți cizmele, ia-ți un felinar și du-te să-l aduci pe virginian, porunci lordul Castlewood.

— Și cînd o sosi, o să mai bem un castron de punci, zise William care și așa băuse prea mult.

Şi porni la drum — aşa cum am văzut — şi pe urmă, tot aşa cum am văzut, mai bău nişte punci ; şi pe urmă am văzut şi cu cît de puţin succes a fost încununată solia lui.

Vrednica lady Castlewood, dînd cu ochii de tînărul Harry Warrington la pod, văzuse probabil un domnişor foarte frumos şi interesant şi, tot atît de probabil, avusese anumite motive tainice pentru a nu-i dori prezenţa în familia ei. Toate mamele nu se arată prea dornice să încurajeze vizitele tinerilor interesanţi de nouăsprezece ani în familiile în care există fecioare în vîrstă de douăzeci de ani. Dacă pogoanele lui Harry s-ar fi aflat în comitatul Norfolk sau Devon şi nu în Virginia, fără îndoială că buna contesă l-ar fi primit cu braţele deschise, ba chiar cu entuziasm. Dacă ar fi dorit s-ar fi grăbit chiar să-i dea şi mîna. Dacă oamenii noştri de *bon ton* sînt egoişti, cel puţin ei nu-şi ascund egoismul ; fiind reci din fire, cel puţin nu se declară în mod făţarnic afectuoşi.

De ce s-ar fi dat peste cap lady Castlewood ca să-l primească afectuos pe tînărul străin ? Pentru că el nu avea pe altcineva ? Doar un zevzec s-ar fi putut încrede într-un asemenea motiv. Oamenii din societatea aleasă, cum era lady Castlewood, îşi manifestă prietenia numai faţă de cei care au foarte mulţi prieteni. Un flăcău sărac, singur singurel, venit dintr-o ţară îndepărtată şi dispunînd de mijloace foarte modeste, şi încă nici acelea în întregime la dispoziţia lui, şi pe lîngă toate avînd probabil şi maniere cam neşlefuite şi obiceiuri ordinare de provincial — oare i se putea cere unei mari doamne să se dea peste cap pentru un asemenea tînăr ? *Allons donc !* [1]. Putea să stea la fel de bine la han ca şi la castel.

Fără doar şi poate că aceasta era părerea nobilei doamne pe care ruda ei, baroneasa Bernstein, cunoscînd-o perfect, o înţelegea pe deplin. Şi baroneasa era o femeie cu experienţă şi poate chiar arăta uneori la fel de egoistă ca orice altă persoană din lumea bună. Ea înţelegea întru totul obîrşia deferenţei cu care o trata întreaga familie Castlewood — mamă, fiice şi fii — şi întrucît era înzestrată cu mult umor, îi juca pur şi simplu în palmă pe

[1] Aida de ! Să fim serioşi ! (fr.).

diverșii membri ai acestei familii, se amuza pe socoteala lăcomiei lor, a umilințelor lor, a respectului lor nedeghizat pentru caseta ei de bani, ca și pe socoteala atașamentului lor nedezmințit față de punga ei. Ei nu erau prea bogați ; lady Castlewood avea o oarecare avere dar aceasta era consemnată pe numele copiilor. Cele două odrasle mai vîrstnice nu moșteniseră de la mama lor, de origine germană, decît părul cînepiu și un arbore genealogic de o distincție uluitoare. Dar și cei care aveau bani, și cei care n-aveau se arătau la fel de dornici de a pune mîna pe averea baroneșei ; în această privință nu încape îndoială că bogații sînt la fel de hămesiți ca și săracii.

Așadar, dacă doamna Bernstein a bătut cu pumnul în masă făcînd să tremure paharele de pe ea și persoanele din jurul ei la auzul mîniei manifestate în felul acesta, pricina era tulburarea pe care i-o pricinuise cantitatea mare de punci și șampanie consumată — de fapt această lady era obișnuită să bea pe rupte — iar altă pricină era faptul că impulsurile ei generoase se stîrneau uneori cînd un vin generos îi înfierbînta sîngele ; pe lîngă asta, poate că o indignase gîndul că bietul băiat zace acolo singur și părăsit, întrucît nu i se deschisese ușa casei strămoșești : așadar, pricina n-o constituia neapărat furia împotriva rudelor ei de la care nu se aștepta nicidecum să se poarte altfel.

O amuză manifestarea egoismului și umilinței lor, după cum o amuză și gestul de revoltă al lui Castlewood. El era la fel de egoist ca și restul familiei, dar nu chiar așa de meschin ; și după cum afirma singur, cu candoare, își putea permite luxul unui dram de independență, întrucît se bizuia pe un domeniu măricel.

Doamna Bernstein era o femeie încă activă, agitată, hotărîtă și extraordinar de energică pentru vîrsta ei. Se sculă cu mult înainte ca doamnele indolente din familia Castlewood (abia revenite de la soarele și balurile londoneze) să-și fi părăsit paturile lor de puf, și înainte ca petrecărețul Will să fi dormit destul ca să-i treacă mahmureala de pe urma repetatelor libațiuni cu punci. Se sculă și începu să străbată terasele verzi care scînteiau de roua dulce a dimineții ; roua sclipea și pe peluzele smălțate cu flori și pe șirurile aspre ale gardurilor vii de merișor sub

care se răcoreau fauni și driade de marmură, în timp ce din gîtlejurile a mii de păsărele se înălțau triluri, șipotele clipoceau și licăreau în razele trandafirii ale răsăritului, iar corbii croncăneau în codrul din apropiere.

Oare peisajul acesta pe care-l ținea minte atît de bine (întrucît în copilărie venise adeseori aici) își păstra pentru ea prospețimea și farmecul ? Oare îi amintea zilele nevinovăției și fericirii ? Oare frumusețea lui calmă era alinătoare și încîntătoare pentru ea, sau îi trezea remușcări ? Era într-o dispoziție afectuoasă și blîndă, chiar mai mult ca de obicei, cînd deodată, după ce cutreierase vreo jumătate de oră aleile, se apropie persoana pe care o aștepta. Era vorba de tînărul nostru virginian, căruia îi trimisese dis-de-dimineață un bilet printr-un membru al familiei Lockwood. Biletul era semnat B. Bernstein și-l informa pe domnul Esmond Warrington că rudele sale de la Castlewood, printre care și o persoană care ținuse mult la bunicul lui, abia așteptau ca el să poftească la „*Casa din Anglia a colonelului Esmond*". Iar acum, conformîndu-se invitației, tînărul își făcu apariția trecînd pe sub vechea arcadă gotică de la intrare, coborînd cu pas grăbit treptele unei terase pentru a trece pe alta, cu pălăria în mînă, cu pletele blonde fluturîndu-i în jurul obrajilor îmbujorați, cu silueta zveltă, învesmîntată în doliu. Înfățișarea lui frumoasă și modestă, fața și trupul plăcute la vedere, o încîntară pe baroneasă. Tînărul o salută cu o plecăciune adîncă, care ar fi făcut figură frumoasă chiar și la Versailles. Baroneasa îi întinse mînuța deosebit de mică și cînd aceasta fu cuprinsă în palma lui bărbătească, ea își așeză ușor cealaltă mînă pe volănașul mînecii lui. Doamna îi privi cu blîndețe și afecțiune fața deschisă și îmbujorată.

— Harry, l-am cunoscut bine pe bunicul tău, zise ea. Va să zică ai venit ieri aici ca să-i vezi portretul și te-au dat afară, măcar că tu știi că de drept casa era a lui ?

Harry se făcu roșu ca sfecla.

— Servitorii nu m-au cunoscut. Aseară a venit la mine un tînăr gentilom, adăugă el, tocmai cînd eram cam țîfnos, iar el, mă tem, amețit de băutură. Am vorbit cam aspru cu vărul meu și sînt gata să-i cer iertare. Dumneavoastră știți că la noi în Virginia ne purtăm altfel cu

străinii. Mărturisesc de fapt că și eu mă așteptasem la o primire cu totul diferită. Dumneavoastră, doamnă, l-ați trimis aseară la mine pe verișorul meu ?

— Da, eu l-am trimis ; dar astăzi o să-ți găsești verii într-o dispoziție mult mai prietenoasă. Trebuie să rămîi să locuiești aici. Lordul Castlewood te-ar fi primit chiar el azi dimineață, numai că eu eram prea nerăbdătoare să te văd. Peste o oră se va servi micul dejun ; iar între timp trebuie să faci conversație cu mine. O să trimitem la han după servitorul tău și după bagajele pe care ți le-ai adus. Dă-mi te rog brațul. Stai puțin, că în momentul în care ai venit mi-am scăpat jos bastonul. Ai să-mi slujești *tu* drept baston.

— Bunicul ne numea adeseori „cîrjele" lui, zise Harry.

— Să știi că semeni cu el, măcar că ai părul blond.

— Ar fi trebuit să-l cunoașteți... — ar fi trebuit să-l cunoașteți pe George, rosti cu greutate băiatul, și ochii sinceri i se umplură de lacrimi.

Amintirea fratelui său, durerea cumplită pe care i-o pricinuise umilința din ziua precedentă, primirea afectuoasă de care se bucura în momentul de față — poate că toate acestea se împletiseră pentru a înmuia inima băiatului. Simți cum i se deschide sufletul cu tandrețe și recunoștință în fața doammei care-l primise cu atîta căldură. Cu cîteva minute mai înainte era teribil de singur și de trist, și iată acum i se oferea un cămin și i se întindea o mînă binevoitoare. Nu trebuie să ne mirăm că s-a agățat de ea. În ceasul pe care l-au petrecut făcînd conversație, tînărul i-a destăinuit noii sale prietene, — atît de blînde — fel de fel de taine ale sufletului său cinstit ; cînd cadranul solar arătă că a sosit ora micului dejun, băiatul se minună singur de cîte lucruri îi spusese baronesei. Ea îl conduse în salonașul unde se lua gustarea de dimineață, îl prezentă mătușii lui, contesa, și-l îndemnă să-și îmbrățișeze verii. Lordul Castlewood se purtă destul de franc și de amabil. Pe cinstitul Will îl durea capul, cu toate că habar n-avea de cele petrecute cu o seară înainte. Doamnele erau amabile și politicoase, așa cum știu să fie adevăratele lady de condiția lor. Cum ar fi putut Harry Warrington, un flăcăiandru simplu și extrem de sincer dintr-o îndepărtată colonie, care abia ieri pășise pe pă-

mîntul Angliei, să știe că aceste lady, atît de zîmbitoare și de degajate în purtarea lor, erau furioase pe el și îngrozite de favorurile cu care părea să-l copleșească doamna Bernstein ?

Era cu adevărat *folle* [1] după el, nu mai vorbea despre nimeni altcineva, nici nu mai băga în seamă tineretul din familia Castlewood, se plimba cu el prin toată casa, îi povestea de-a fir a păr istoria acestui copac. Îi arătă cămăruța din curte unde-i făcea plăcere bunicului său să doarmă pe vremuri, și un dulăpior secret deasupra căminului, care fusese instalat pe vremea persecuțiilor catolice ; îl luă cu trăsura să-l plimbe prin ținuturile învecinate și-i arătă locurile și clădirile cele mai importante, ascultînd în schimb relatarea întregii vieți a băiatului.

Îl rog pe bunul cititor să accepte și el această scurtă biografie, nu chiar cuvînt cu cuvînt așa cum i-a povestit-o domnul Harry Warrington doamnei Bernstein, ci în forma în care a fost ea așternută pe hîrtie în capitolele ce urmează.

CAPITOLUL III

FAMILIA ESMOND DIN VIRGINIA

DOMNUL HENRY ESMOND, ofițer care luptase cu rangul de colonel în războaiele de sub domnia reginei Anna, se trezise la sfîrșitul acestei domnii compromis, în urma anumitor încercări de restaurare a familiei reginei pe tronul regatului nostru. Națiunea, din fericire pentru ea, a preferat o altă dinastie ; dar cîțiva dintre puținii adversari ai Casei de Hanovra s-au refugiat în cele trei regate și, printre alții, și colonelul Esmond a fost sfătuit de prietenii săi să plece în străinătate. Întrucît domnul Esmond regreta sincer rolul pe care-l jucase și întrucît augustul prinț care a venit să cîrmuiască Anglia era cel

[1] nebună (fr.)

mai împăciuitor suveran, în foarte scurt timp prietenii colonelului au găsit mijloacele de a face pace între ei.

După cum s-a mai spus, domnul Esmond aparţinea nobilei familii englezeşti, care îşi trage titlul de la domeniul Castlewood din comitatul Hampshire; şi mai toată lumea ştia că regele Iacob al II-lea şi fiul său oferiseră titlul de marchiz colonelului Esmond şi tatălui lui şi că primul dintre cei doi ar fi putut foarte uşor să preia titlul de părinte al regatului[1], moştenit de familia lui, dacă n-ar fi existat un mic viciu de formă pe care el n-a găsit cu cale să-l pună la punct. Sătul de gîlcevile politice în care fusese amestecat şi necăjit de împrejurările de familie din Europa, el preferă să se stabilească în Virginia, unde luă în stăpînire un vast domeniu conferit strămoşului său de regele Carol I. Aci se născură fiica şi nepoţii domnului Esmond şi aci muri soţia lui. Cînd se căsătorise cu el, această doamnă era văduva unei rubedenii de-a colonelului, nefericitul viconte Castlewood, ucis într-un duel de lordul Mohun, către sfîrşitul domniei regelui William.

Domnul Esmond îşi botează casa din America tot cu numele Castlewood, în amintirea conacului strămoşesc din vechea sa patrie. De fapt, toate obiceiurile din Virginia fuseseră şlefuite cu dragoste după modelul datinilor din Anglia. Era o colonie care se arăta credincioasă ţării-mume. Virginienii se lăudau că regele Carol al II-lea a fost mai întîi monarh al Virginiei, înainte de a fi monarh al Angliei. Regele Angliei şi biserica anglicană erau cinstite cu credinţă acolo. Mica aristocraţie de ţară era înrudită cu familiile bune din Anglia. Îşi păstra mîndria, privindu-i de sus pe negustorii olandezi din New York şi pe puritanii tot mai înstăriţi din Pennsylvania şi din provincia Noua Anglie. Niciodată nu s-au găsit oameni animaţi în mai mică măsură de sentimente republicane decît aceia din marea provincie care urma foarte curînd să joace un rol de frunte în memorabila răscoală împotriva coroanei britanice.

Mica nobilime din Virginia ducea o viaţă patriarhală pe domeniile sale imense. Agricultura era rudimentară şi

[1] *peer*, sau *pair* (fr.) membru al Camerei lorzilor.

fiecare moșie folosea numeroși lucrători — slugi pe care le cumpărau sau căpătau, supuse autorității stăpînului. Pămîntul le oferea hrana, vitele și vînatul. Rîurile și fluviile mișunau de pești care nu așteptau decît să fie prinși. De pe țărmurile lor, drumul pînă în Anglia era liber. Corăbiile proprii preluau tutunul de la docurile lor particulare de pe malul rîurilor Potomac sau James și îl transportau la Londra sau la Bristol — aducînd de acolo mărfuri și articole manufacturiere, în schimbul unicului produs pe care voia mica nobilime virginiană să-l cultive. Ospitalitatea ei era nemărginită. Niciodată nu se întîmpla ca un străin să fie alungat de la poarta vreunei case. Boiernașii se vizitau unii pe alții și călătoreau de la conacul unuia la conacul celuilalt unde erau găzduiți, întreaga lor viață fiind aproape feudală. Chestiunea sclaviei încă nu se ridicase în epoca despre care scriem acum. Faptul că erai proprietarul unor servitori negri nu șoca sentimentele nici unui gentleman din Virginia ; pe de altă parte, e adevărat că nici despotismul manifestat față de rasa neagră în general nu era încă foarte sălbatic. Mîncare se găsea din belșug. Ori îi țineai predici doamnei Esmond de Castlewood în privința emancipării negrilor, ori îi spuneai să lase slobozi caii din grajdurile ei, era același lucru ; ea nu avea nici o îndoială că și pentru unii și pentru ceilalți era bun și biciul și sacul cu nutreț.

Poate că tatăl ei gîndise altfel, întrucît în multe privințe se arăta cam sceptic, dar îndoielile lui nu izbucneau sub forma unei negări active și el era mai degrabă nemulțumit decît rebel. Într-o perioadă, acest gentleman luase parte activă la viața obștească din țara de baștină și poate că ar fi dorit chiar să se înfrupte din răsplățile pe care le aducea ea ; dar în ultima vreme nu mai părea să-i pese de ele. Se întîmplase ceva în viața lui, ceva care aruncase o umbră de melancolie asupra întregii sale existențe. Nu era nefericit — față de cei din jurul lui se arăta cît se poate de blînd — era cît se poate de afectuos, slugarnic chiar și cu femeile din propria lui familie, pe care nu îndrăznea mai niciodată să le contrazică ; dar în inima lui se produsese un faliment după care spiritul său nu-și mai revenise niciodată. S-ar fi zis mai degrabă că

se supunea vieții decît că se bucura de ea și niciodată n-a fost mai bine dispus decît în ultimele sale ceasuri, cînd tocmai urma să și-o încheie.

După ce colonelul își pierduse soția, fiica lui preluă conducerea treburilor și persoanei sale ; iar colonelul Esmond se lăsă pe mîinile ei cu o supunere totală. Dacă avea cărți și liniște nu-i mai păsa de nimic altceva. Cînd veneau musafiri la Castlewood el se dovedea o gazdă admirabilă și dispoziția lui era încîntătoare, dar sarcastică. Nu-i părea cîtuși de puțin rău cînd îi vedea plecați.

— Draga mea, n-o să regret nici cînd o să plec eu, — îi spunea el fiicei lui — iar tu, deși ești fiica cea mai afectuoasă de pe lume, te vei consola după o vreme. Ce rost ar avea ca eu, atît de încărcat de ani, să fiu romantic ? Ai putea fi cel mult tu, care ești încă tînără.

Spunea aceste lucruri, fără să creadă chiar fiecare cuvînt, întrucît doamna căreia i se adresa era o femeiușcă practică, mult prea puțin romantică din fire.

După o ședere de cincisprezece ani pe vastul său domeniu din Virginia, afacerile vrednicului proprietar prosperau atît de frumos, încît el încuviință planul fiicei lui de a clădi un conac mult mai grandios și mai trainic decît casa simplă de lemn în care se mulțumise el să stea, pentru ca moștenitorii lui să aibă o locuință demnă de nobilul lor nume. Mai mulți vecini de-ai doamnei Warrington își clădiseră case frumoase ; poate era ambiția ei să-și afirme rangul în țara care inspira această năzuință către locuințe mai bune. Colonelul Esmond de Castlewood nu dădea doi bani nici pe titlurile de proprietate, nici pe cele de noblețe. Dar fiica lui avea o părere foarte bună despre meritele și vechimea arborelui ei genealogic ; iar părintele ei, devenind strașnic de calm și de blînd în seninătatea anilor săi din urmă, făcea pe placul capricioasei sale odrasle cu un aer degajat și ironic— ba chiar o ajuta, cu cultura sa solidă referitoare la vremurile de demult și cu talentul său destul de mare la pictură. Cunoașterea heraldicii făcea parte acum o sută de ani din educația majorității tinerilor și tinerelor de viță nobilă ; în timpul vizitei ei în Europa, domnișoara Esmond cercetase cu nesaț istoria și genealogia neamului ei și se întorsese în Virginia cu un stoc de documente de familie — din care se inspira

cu gravitate și acordîndu-le deplină crezare — și cu cele mai înălțătoare cărți publicate pe atunci în Franța și Anglia în domeniul acestei științe nobile. Spre marea ei satisfacție, aceste opere dovedeau că stirpea Esmond descindea nu numai din nobilii luptători normanzi, veniți în Anglia împreună cu căpetenia lor victorioasă, ci și din englezi de baștină în vinele cărora curgea sînge regesc; drept care doi magnifici arbori heraldici, pictați cu iscusință de colonel, reprezentau familia trăgîndu-și rădăcinile pe de o parte din împăratul Charlemagne[1], înfățișat în armură și platoșă, cu mantia și diadema imperială, și pe de altă parte din regina Boadicea[2], pe care colonelul ținuse s-o zugrăvească în costumul ușor al unei vechi domnitoare britanice, avînd o splendidă coroană aurită, o luxoasă capă de blană și un ispititor corp armonios acoperit de un tatuaj plin de bun gust cu chipuri într-o agreabilă tentă albastră. Din aceste două rădăcini ilustre se înălța arborele genealogic pînă se unea cîndva prin secolul al XIII-lea în persoana fericitului Esmond care pretindea a se trage din amîndouă.

De familia Warrington, cu care s-a legat prin căsătorie, buna doamnă Rachel nu se prea sinchisea. Se iscălea Esmond Warrington, dar toată lumea i-a spus doamna Esmond de Castlewood de îndată ce la moartea tatălui ei a preluat stăpînirea acestui domeniu. Ne putem chiar teme că disputele pentru precădere în societatea colonială o scoteau uneori din sărite; cu toate că tatăl ei avusese o patentă de marchiz din partea regelui Iacob, hrisov pe care el îl arsese și-l renegase, ea se purta adeseori ca și cum acel document ar mai fi existat și ar mai fi fost pe deplin în vigoare. Îi socotea pe membrii din Anglia ai neamului Esmond de un rang inferior propriei ei ramuri, iar în ceea ce privește nobilii din colonii, își afirma fără pic de scrupul superioritatea asupra tuturor acestora. De aci certurile și vorbele de ocară și chiar vreo cîteva încăierări, — despre care aflăm din scrisorile ei, — pe la seratele guvernatorului din Jamestown. Dar de ce să adu-

[1] Carol cel Mare, împărat al francilor între anii 768 și 814.
[2] Regină a britanilor; învinsă de cuceritorii romani, s-a sinucis în anul 62 e.n.

cem vorba despre aceste gîlcevi ? Oare persoanele care au participat la ele nu se află acum dincolo de atingerea dușmăniilor și oare republica nu a pus capăt acestor inegalități sociale ? Înainte de proclamarea independenței nu exista pe lume țară mai aristocratică decît Virginia ; de aceea și virginienii a căror istorie trebuie să o relatăm au fost crescuți în cel mai deplin respect pentru instituțiile din țara de baștină, iar regele de drept nu a avut supuși mai credincioși decît cei doi gemeni ai familiei Castlewood.

Cînd a murit bunicul băieților, mama lor a proclamat cu cea mai solemnă ceremonie pe fiul mai mare, George, drept succesor și moștenitor al domeniului ; iar lui Harry, mai tînăr cu o jumătate de oră, i se atrăgea mereu atenția să-l respecte pe fratele lui mai mare. De asemenea, se dăduse ordin tuturor celor ai casei să-i acorde lui George toate onorurile ; negrii — o familie mare și liniștită — și slugile căpătate din Europa, a căror viață fusese făcută suportabilă în măsura în care putea fi astfel sub domnia doamnei Castlewood. În toată familia nu exista nici un rebel afară doar de credincioasa prietenă și însoțitoare a doamnei Esmond, madam Mountain, precum și de doica lui Harry, o negresă devotată, care nu putea înțelege niciodată de ce n-ar fi trecut pe primul loc copilul alăptat de ea, de vreme ce era mai frumos, mai voinic și mai deștept decît fratele lui (după cum jura ea, cu toate că nu era mai nici o deosebire între cei doi gemeni nici ca frumusețe, nici ca putere, nici ca statură). Ca fire se deosebeau ei foarte tare și în multe privințe ; dar ca trăsături se asemănau atît de mult, încît dacă n-ar fi avut părul de altă culoare, ar fi fost tare greu să-i distingi unul de altul. Cînd erau culcați în pat și aveau capetele acoperite de scufiile acelea mari cu multe panglici, purtate de strămoșii noștri la orice vîrstă, cel mult doica sau mama știa să arate care-i George și care-i Harry.

Dar oricît de asemănători erau la înfățișare, am spus că difereau mult în privința caracterului. Fratele mai vîrstnic era pașnic, studios și tăcut ; cel mic era războinic și zgomotos. Era iute la învățătură cînd se pornea, dar se pornea foarte încet. Nici o amenințare cu bătaia nu-l putea face pe Harry să învețe atunci cînd avea un acces de

trîndăvie și nici pe George nu-l puteă împiedica să-și ajute fratele la învățătură. Harry avea profunde înclinații militare, făcea instrucție cu negrișorii de pe moșie și-i bătea cu bățul ca un adevărat caporal, adeseori boxa cu ei și nu le purta pică dacă era învins — pe cînd George era zgîrcit cu loviturile și blînd cu toți cei din jur. După obiceiul tuturor familiilor, fiecare dintre băieți avea repartizat cîte un mic slujitor ; și toată lumea vorbea că George, găsindu-l pe prăpăditul de băiețel din slujba lui dormind în patul stăpînului, s-a așezat lîngă el și a început să-l apere pe băiețel de muște cu un evantai de pene, spre spaima bătrînului Gumbo, tatăl negrișorului, cînd l-a găsit pe tînărul său stăpîn ocupat în acest fel, și spre indignarea doamnei Esmond care a poruncit ca micul sclav să fie dus imediat la locul potrivit pentru a-și primi porția de bătaie. Degeaba a implorat-o George, izbucnind în lacrimi fierbinți și cerînd suspendarea pedepsei. Mama lui s-a arătat de neînduplecat și tînărul vinovat a părăsit încăperea rugîndu-și tînărul stăpîn să nu mai plîngă pentru el.

Urmarea acestui eveniment a fost o ceartă furioasă între mamă și fiu. Băiatul nu se lăsa împăcat cu nici un preț. Spunea că pedepsirea negrișorului e o rușine — o adevărată rușine ; că de fapt el e stăpînul negrișorului și nimeni — nu, nici măcar mama lui — n-are dreptul să se atingă de el ; că ea are voie să poruncească să i se aplice *lui* o corecție și că el o să sufere pedeapsa, așa cum i se întîmplase adesea și lui și lui Harry, dar nimeni nu trebuia să se atingă de sluga lui. Tremurînd cu o furie rebelă împotriva a ceea ce i se părea lui nedreptatea procedeului, jură — chiar rosti un jurămînt, aproape țipînd cuvintele „să fiu al dracului" care o speriară pe iubitoarea lui mamă și educatoare, neobișnuită să audă asemenea vorbe din gura unui copil atît de blînd de obicei — „să fiu al dracului dacă în ziua cînd oi fi major n-o să-l las slobod pe tînărul Gumbo" ; iar apoi se dusese în vizită la negrișor, în locuința rezervată sclavilor și-i dăduse o jucărie de-a lui.

Tînărul martir negru era o mică ființă nerușinată, leneșă și obraznică, căreia, după cum fără îndoială socotea colonelul, nu-i strica de loc o bătăiță ; pentru că el

se declară de acord cu pedepsirea copilului cînd doamna Esmond insistă asupra ei, şi nu făcu decît să rîdă cu bonomia lui obişnuită cînd nepotul său striga indignat :

— Bunicule, tu o laşi pe mama să facă ce vrea cu tine.

— Păi chiar aşa şi e, zise bunicul. Rachel, draga mea, felul în care mă las condus de femei sare în ochi atît de tare încît l-a descoperit pînă şi ţîncul ăsta.

— Atunci de ce nu te ţii şi tu pe picioarele tale, ca un bărbat ? îi spusese micul Harry, care era întotdeauna gata să ia partea fratelui.

Bunicul le aruncă o privire ciudată.

— Pentru că mie îmi place cel mai mult să stau jos, zise colonelul. Sînt cam bătrîior şi statul în picioare mă oboseşte.

Din pricina unor oarecari maimuţăreli şi comicării ce se manifestau la băiat şi din cauza ataşamentului său faţă de unele din îndeletnicirile bătrînului, cel mai mare dintre gemeni era favoritul şi tovarăşul nedespărţit al bunicului şi rîdea şi vorbea mereu cu el, deschizîndu-şi inima sa de copil bătrînului gentleman căruia fratele mai mic rareori îi adresa vreun cuvînt. George era un băiat serios şi studios şi firea lui părea că se luminează în bibliotecă, acolo unde fratele lui se întuneca. Cunoştea cărţile încă de pe vremea cînd erau pentru el prea grele măcar ca să le ducă în braţe şi începuse să le citească mult timp înainte de a avea vreo şansă să le înţeleagă. În schimb, Harry era plin de vioiciune în grajduri sau în pădure, gata oricînd să meargă la orice partidă de vînătoare sau pescuit, şi manifesta de la o vîrstă foarte fragedă înclinaţii cinegetice. Odată, cînd corabia bunicului lor ridica ancora pornind spre Europa, li s-a pus băieţilor, încă mici pe atunci, întrebarea ce cadou să le aducă la înapoiere căpitanul Franks. George nu era prea hotărît dacă să aleagă nişte cărţi sau o vioară ; în schimb Harry se declară imediat doritor să capete o puşcă ; iar doamna Warrington (cum i se spunea pe atunci) se simţi jignită de gusturile atît de ordinare ale fiului ei mai mare, aplaudînd în schimb alegerea mezinului ca fiind mai demnă de numele şi descendenţa lui.

— Cărţile mi se par a fi o alegere bună, îi răspunse ea tatălui ei (care încerca să o convingă că George are şi

el dreptul să-şi exprime o părere proprie), deşi sînt sigură că Dumneata ai mai toate cărţile din lume. Dar nu pot dori cîtuşi de puţin — s-ar putea să greşesc, dar tot nu pot avea niciodată o asemenea dorinţă — ca fiul meu şi nepotul marchizului de Esmond să ajungă scripcar.

— Fleacuri, draga mea, răspunse bătrînul colonel. Nu uita că noi nu cunoaştem căile Domnului şi că fiecare fiinţă care se naşte are un mic regat de gînduri care e numai al ei şi pe care nu-l putem cotropi fără a săvîrşi un mare păcat. Dacă lui George îi place cumva muzica? Nu-i poţi stăvili această înclinaţie, după cum nu-i poţi porunci trandafirului să nu miroase frumos, sau păsărelelor să nu cînte.

— Păsărelele! Păsărelele cîntă pentru că aşa sînt ele de la natură; dar George n-a venit pe lume cu scripca în mînă, zise doamna Warrington clătinînd din cap. Mi-aduc aminte cît de mult uram clavecinul cînd eram elevă la Kensington şi cum învăţasem să cînt numai ca să-i fac cheful mamei. Poţi să spui ce vrei, tată, dar mie mi-e imposibil să cred că meseria de lăutar poate fi o treabă pentru un om de condiţie bună.

— Dar regele David care cînta la harpă, draga mea?

— Mi-ar plăcea ca tatăl meu să-l citească mai adesea şi să nu vorbească despre el în felul ăsta, zise doamna Warrington.

— Lasă draga mea, că n-a fost decît o pildă cu care am vrut să-mi ilustrez spusele, îi răspunse cu blîndeţe tatăl ei.

Era în firea colonelului Esmond, după cum a mărturisit în propria lui biografie, să se lase întotdeauna condus de o femeie; după moartea soţiei a început s-o cocoloşească, s-o răsfeţe şi s-o giugiulească pe fiică-sa; rîzînd de capriciile ei, dar făcîndu-i-le pe toate; glumind pe seama prejudecăţilor ei, dar lăsîndu-le frîu liber; încurajînd sau poate chiar sporind spiritul autoritar pe care-l avea ea de la natură, deşi una din maximele lui era că nu putem schimba dispoziţia oamenilor amestecîndu-ne în educaţia lor şi că, ţinîndu-ne prea din scurt copiii, nu facem decît să-i transformăm în nişte mici ipocriţi.

Într-un tîrziu veni și ceasul cînd domnul Esmond urma să-și încheie socotelile cu viața și el le lăsă de o parte ca și cum s-ar fi bucurat să scape în sfîrșit de povara lor. Nu trebuie să începem o poveste sunînd clopotele funerare și nici nu trebuie să o prefațăm cu o orație funebră. Toți cei care au citit și au auzit discursul acela s-au întrebat de unde a găsit preotul Broadbent din Jamestown elocința și citatele latinești cu care l-a împodobit. Poate că cheia misterului nu-i era necunoscută domnului Dempster, scoțianul care era angajat ca meditator al băieților și care a corectat spalturile acelei orații celebre cînd a fost tipărită — în urma dorinței exprese a excelenței sale și a multor persoane de vază — la tipografia din Philadelphia, a domnului Franklin [1]. În Virginia nimeni nu mai văzuse o înmormîntare atît de somptuoasă ca cea făcută de doamna Esmond Warrington tatălui ei, primul care ar fi rîs de mîhnirea aceasta atît de pompoasă. Băieții de la Castlewood, aproape sufocați de atîtea panglici și banderole negre, mergeau în fruntea alaiului urmați de lordul Fairfax de la Greenway. Court, de excelența sa guvernatorul Virginiei (cu caleașca lui), de familiile Randolph, Carey, Harrison, Washington și multe altele, întrucît ținutul întreg îl stima pe răposatul gentleman ale cărui înalte înzestrări — bunătate, politețe modestă și bunăvoință îi cîștigaseră respectul îndreptățit al vecinilor săi. Informată de tristul eveniment, familia fiului vitreg al colonelului Esmond — lordul Castlewood din comitatul Hampshire din Anglia — a cerut îngăduința de a pune, pe spezele ei „placa de marmură care înscria numele și virtuțile mamei lordului și ale soțului ei" ; după scurgerea timpului necesar pentru pregătirea lui, monumentul a fost așezat la locul respectiv, înfățișînd blazonul și coronița familiei Esmond, susținute de un mic grup de heruvimi, bucălați dar înlăcrimați, dînd glas unui epitaf care, de data asta, nu spunea nici un fel de neadevăruri.

[1] Benjamin Franklin (1706—1790), mare inventator, reformator și filozof, a fost mai întîi tipograf, apoi diriginte de poștă.

CAPITOLUL IV

ÎN CARE HARRY ÎȘI GĂSEȘTE O NOUĂ RUDĂ

CU PRIETENI BUNI, cu vecini ospitalieri, cordiali și chiar respectuoși ; cu un nume străvechi, cu o moșie mare și cu o avere bunicică, cu o casă confortabilă în care găsești toate cele de trebuință și multe din cele ce alcătuiesc o viață luxoasă, cu o ceată întreagă de slujitori albi și negri gata să-ți asculte poruncile ; cu o sănătate înfloritoare și copii iubitori și, să adăugăm cu smerenie, cu un bucătar, o pivniță și o bibliotecă de prima mînă — oare avînd toate aceste bucurii în stăpînirea ei, o persoană nu poate fi socotită destul de fericită ? Doamna Esmond Warrington avea toate aceste motive de fericire ; se străduia să-și amintească de ele zilnic, cînd își făcea rugăciunile de dimineață și de seară. Scrupuloasă în pioșenia ei, mărinimoasă cu săracii, niciodată n-a făcut cu bună știință vreun rău cuiva. Mi-o închipui acolo tronînd în principatul Castlewood, cu nobilimea de țară aducîndu-i omagiul, înconjurată de fiii ei ascultători, de servitori încurcîndu-se unul în picioarele celuilalt (toate negre) ca să-i îndeplinească mai repede poruncile, cu albii lipsiți de mijloace, recunoscători pentru mărinimia ei și îndopîndu-se fără o vorbă cu doctoriile ei cînd erau bolnavi, cu nobilii de rang inferior dînd întotdeauna din cap a încuviințare la auzul vorbelor ei și lăsînd-o întotdeauna să cîștige cînd jucau table, — ei bine, cu toate aceste avantaje care sînt mult mai sigure decît cele acordate de soartă majorității muritorilor de rînd, nu cred că mica prințesă Pocahontas [1], cum i se spunea, era chiar așa de invidiat în mijlocul posesiunilor ei! Soțul prințesei, a cărui viață a fost secerată de timpuriu, a făcut poate mai bine că a dispărut din calea ei. Dacă ar fi trăit prea mulți ani după cununie, ar fi ajuns să se

[1] Matoaka Pocahontas (1595 ?—1617), fiica unui șef de trib al pieilor roșii, s-a căsătorit cu John Rolfe (1585—1622), întemeietorul culturii tutunului în Virginia.

certe îngrozitor cu ea sau ar fi ajuns fără doar şi poate ceea ce se cheamă un soţ sub papuc — specie din care încă şi acum o sută de ani existau suficiente exemplare. Adevărul este că mica doamnă Esmond nu s-a apropiat niciodată de un bărbat sau de o femeie fără a încerca să-i domine. Dacă oamenii i se supuneau, rămînea prietenoasă cu ei ; dacă i se împotriveau, se lupta, se lupta din răsputeri pînă ceda ori o tabără, ori cealaltă. Sîntem cu toţii nişte păcătoşi mizerabili — adevăr pe care-l recunoaştem în public în fiecare duminică, — dar nimeni nu anunţa acest lucru cu un glas mai răspicat şi mai răsunător decît domniţa cu pricina. Ca muritoare, se prea poate să fi greşit şi ea, firește ; numai că foarte rar recunoştea acest lucru în sinea ei şi niciodată în faţa altora. La bătrîneţe, tatăl său privea dezlănţuirea capricioasă a despotismului, aroganţei şi încăpăţînării ei, şi spectacolul îl amuza. Doamna îl simţea cum stă cu ochii pe ea ; umorul lui, calitate de care ea era lipsită aproape cu desăvîrşire, o deruta şi-i mai tăia puţin din nas. Dar de îndată ce colonelul a închis ochii pe veci, n-a mai rămas nimeni de care să fie dispusă să asculte — aşa că în ceea ce mă priveşte aş putea zice că sînt chiar bucuros că n-am trăit acum o sută de ani la Castlewood, în ţinutul Westmoreland din Virginia. Îmi închipui că era greu să fii foarte fericit acolo. Fericit ! Dar cine e fericit ? Oare n-a existat pînă şi în paradis un şarpe, şi dacă Eva ar fi fost foarte fericită înainte, şi-ar fi plecat ea urechea la vorbele lui ?

Administraţia casei Castlewood fusese în mîinile acestei domniţe harnice încă mulţi ani înainte de a se aşterne colonelul Esmond să doarmă somnul celor drepţi. Acum ea supraveghea şi conducea cu multă rigiditate întregul domeniu ; l-a concediat pe administratorul englez al colonelului şi a angajat unul nou ; a construit, a reparat, a ameliorat, a plantat, a cultivat tutun, a numit un nou vechil şi a importat un nou meditator pentru copii. Oricît de mult l-o fi iubit pe tatăl ei, erau cîteva maxime favorite ale acestuia pe care ea nu se arăta prea înclinată să le respecte. Oare nu ascultase de tatăl şi mama ei cîtă vreme trăiseră, aşa cum trebuie să facă orice fiică bună ? Toţi copiii trebuie să asculte de părinţii lor ca să trăiască

multă vreme pe acest pămînt. Mica regină își stăpînea dominionul, iar prinţișorii, fiii ei, nu erau altceva decît primii dintre supuși. Foarte curînd renunță să mai poarte numele soţului, Warrington, și începu să fie cunoscută în ţară sub numele de madam Esmond. Toată lumea de acolo îi știa pretenţiile de noblețe. Doamna nu se sfia cîtuși de puţin să vorbească despre titlul de marchiz pe care-l acordase regele Iacob tatălui și bunicului ei. Mărinimia nemărginită a tatălui ei îl putuse determina să renunţe la titlurile și la rangul lui în favoarea ramurii mai tinere a familiei, în favoarea fratelui ei vitreg, lordul Castlewood, cu descendenţii săi ; dar ea și cu fiii ei aparţineau ramurii mai vîrstnice a familiei Esmond și ea ţinea morţiș să fie trataţi ca atare. Lordul Fairfax era singurul gentleman din colonia Virginia pe care accepta să-l socoată superior ei în rang. Își reclama în mod imperios întîietatea faţă de toate soţiile locotenenţilor guvernatori și judecătorilor ; bineînţeles că ceda pasul în faţa soţiei guvernatorului unei colonii, întrucît acesta era reprezentantul suveranului. În hîrtiile și scrisorile de familie există relatări privitoare la vreo două bătălii cumplite pe care le-a dat doamna cu soţiile demnitarilor coloniali pe asemenea teme de etichetă. Cît despre familia Warrington, a soţului, aceste neamuri nu făceau nici cît o ceapă degerată în ochii ei. Se măritase cu fiul mai mic al unui baronet englez din comitatul Norfolk, ca să facă pe placul părinţilor ei, pe care-i ascultase întotdeauna cu sfinţenie. La vîrsta tînără la care se căsătorise — era doar o fetișcană proaspăt ieșită de pe băncile școlii — dacă tăticul ei i-ar fi spus să se arunce de pe puntea corăbiei în valurile oceanului, ar fi făcut-o fără să clipească.

— Așa e tradiţia în familia Esmond, zicea ea.

Warringtonii din Anglia nu erau cine știe ce măguliţi de purtarea micii prinţese americane faţă de ei și nici de felul cum vorbea ea pe socoteala lor. Conform obiceiului, o dată pe an i se adresa o scrisoare solemnă familiei Warrington și nobilelor ei rude, familia Esmond din comitatul Hampshire. Dar soţia unui judecător cu care doamna Esmond era la cuţite, întorcîndu-se din Virginia în Anglia, a întîlnit-o din întîmplare pe lady Warrington la Londra unde soţul ei participa la sesiunea parlamentului ; ei bine,

această persoană a reprodus cîteva din vorbele pe care le strecura adeseori prințesa Pocahontas în discursurile pe care le ținea cu privire la rudele din Anglia ale ei și ale soțului și bănuiesc că doamna Warrington a purtat aceste vorbe mai departe aducîndu-le la cunoștința ladyei Castlewood ; după aceea, scrisorile primite din Virginia au rămas fără răspuns, spre surprinderea și mînia doamnei Esmond care foarte curînd a abandonat și ea această corespondență.

Așadar, buna doamnă a rămas certată cu vecinii, cu rudele și, trebuie să mărturisim, și cu fiii ei.

Foarte de timpuriu s-a produs un diferend între regină și prințul moștenitor din pricina concedierii domnului Dempster, meditatorul băiatului și secretarul răposatului colonel. În timpul vieții tatălui ei, doamna Esmond îl suporta greu — deși poate ar fi mai potrivit să spunem că domnul Dempster nu se împăca mai deloc cu ea. Într-un fel sau altul, ea era invidioasă pe cărți, ii socotea pe șoarecii de bibliotecă oameni primejdioși, care strecoară principii ticăloase în urechile altora. Auzise că Dempster e un iezuit deghizat, așa că bietul om s-a văzut silit să se ducă să-și facă o colibă într-o poiană, să dea lecții și să practice medicina, acolo unde putea găsi ceva clientelă în rîndurile populației destul de rare a provinciei. Domnișorul George a jurat că nu-și va părăsi niciodată vechiul meditator și s-a ținut de cuvînt. Harry ținuse întotdeauna mult mai mult la pescuit și la vînătoare decît la cărți, așa că el și bietul dascăl nu fuseseră niciodată prea buni prieteni.

Un alt motiv de ceartă se ivi foarte curînd.

Prin moartea unei mătuși și în urma decesului tatălui lor, moștenitorii domnului George Warrington căpătară drepturi asupra unei sume de șase mii de lire încredințată unor depozitari, dintre care unul era și mama lor. A fost imposibil pentru cineva s-o facă să înțeleagă că această sumă nu-i aparține, ci-i este doar încredințată ei ; ea era de-a dreptul furioasă pe celălalt depozitar, un avocat din Londra, care refuza să-i trimită acești bani la cererea ei.

— Oare tot ce-i al meu nu-i și al fiilor mei ? striga ea. Și oare nu m-aș face bucățele-bucățele ca să-i slujesc ?

Cu cele șase mii de lire aș fi cumpărat moșia și negrii domnului Boulter, ceea ce ne-ar fi adus un venit sigur de o mie de lire pe an și l-ar fi pus la adăpost pe Harry al meu pentru viitor.

Tînărul ei prieten și vecin, domnul Washington de la Mount Vernon, a fost incapabil s-o convingă că juristul de la Londra are dreptate și că nu poate să cedeze suma încredințată decît persoanelor pentru care era obligat s-o păstreze. Doamna Esmond i-a scris cîteva vorbe tari avocatului londonez și, spre regretul meu, trebuie să mărturisesc că l-a acuzat pe domnul Draper că e un cîrciogar impertinent și că ar trebui pedepsit pentru că pune la îndoială cinstea unei mame și totodată a unui membru al familiei Esmond. Trebuie să recunoaștem că prințesa din Virginia era foarte iute din fire.

Cînd i se aduse la cunoștință această problemă măruntă lui George Esmond, întîiul ei născut, și cînd maică-sa insistă cu vehemență ca el să ia atitudine, el se declară de acord cu părerea domnului Washington și a domnului Draper, avocatul londonez. Băiatul spuse că n-are încotro. El unul n-avea nevoie de banii aceia ; i-ar fi părut tare bine să gîndească altfel și să-i dea maică-si banii dacă ar fi avut puterea s-o facă. Dar doamna Esmond nici nu vru să audă de asemenea justificări. Pentru ea motive nu puteau fi decît sentimentele. Aici era vorba de o șansă de a-i încropi averea lui Harry — dragul de Harry, care rămăsese cu o perspectivă atît de sărăcăcioasă dat fiind că era fiul mai mic — și păcătoșii de la Londra nu voiau să-l ajute ; nici propriul lui frate care moștenise întregul domeniu al tăticului ei, nu voia să-l ajute. Și cînd te gîndești că un copil de-al ei putea să fie atît de meschin *la vîrsta de patrusprezece ani !* etc., etc. Și dacă mai adăugăm niște lacrimi, disprețul, frecventele aluzii răutăcioase, supărarea îndelungată, izbucnirile mînioase, apelurile pătimașe adresate cerurilor și altele asemenea ne putem închipui starea de spirit a văduvei. Oare nu există și astăzi ființe iubite, aparținînd sexului slab, care discută în același mod ? Cartea logicii feminine e pătată de lacrimi și la tribunalele lor femeile administrează întotdeauna justiția prin izbucniri pătimașe.

Această întîmplare a determinat-o pe văduvă să înceapă să facă economii cumplite în avantajul fiului ei mai mic, pentru care, după cum o obliga datoria, era dornică să încropească o avere. La Castlewood se puse stavilă construcţiilor frumoase începute de colonel, care angajase corăbii din New York să-i transporte cărămizi olandeze şi importase cu mare cheltuială poliţe pentru căminuri, cornişe sculptate, pervazuri şi geamuri de ferestre ornamentate, covoare şi tapiţerie costisitoare din ţara lor de baştină. Nici cărţi nu se mai cumpărară. Furnizorul lor primi ordinul de a nu le mai trimite vin. Doamna Esmond regreta profund cheltuiala făcută prin achiziţionarea din Anglia a unei caleşti frumoase şi nu se ducea cu ea decît la biserică, gemînd în sinea ei şi strigînd la băieţii aşezaţi pe canapeaua din faţa ei :

— Harry, Harry ! Ce n-aş da să fi pus deoparte banii ăştia pentru tine, bietul meu copil fără avere ! Auzi, trei sute optzeci de lire bani gheaţă trimişi firmei Hatchett !

— O să-mi dai bani destui cît trăieşti şi cînd o să mori o să-mi dea George cît o să vreau, zise vesel Harry.

— Asta numai dacă şi-o schimba mentalitatea, dragul meu, zise doamna privindu-l aspru pe băiatul cel mare. Numai dacă cerul s-o îndura să-i mai înmoaie inima şi să-l înveţe ce înseamnă caritatea, lucru pentru care mă rog zi şi noapte la Dumnezeu ; după cum ştie foarte bine şi Mountain. Nu-i aşa, Mountain ?

Doamna Mountain, văduva locotenentului Mountain, însoţitoarea şi menajera doamnei Esmond, care duminica ocupa cel de-al patrulea loc din trăsura familiei, zise :

— Pf ! ştiu eu că te frămînţi tot timpul şi ţipi pentru moştenirea asta, dar eu nu văd că ai avea aşa mare nevoie de ea.

— Ei poftim ! Cică n-am nevoie ! strigă văduva începînd să-şi foşnească mătăsurile. Bineînţeles, nu-i nevoie să mă frămînt cînd întîiul meu născut e un *fiu ingrat* şi un *frate rău* — întrucît el are o moşie iar bietul meu Harry, Dumnezeu să-l aibă în pază, n-are decît un *blid de linte.*

George o privi cu disperare pe maică-sa, pînă cînd nu mai putu s-o vadă deoarece lacrimile îi împăienjeniră ochii :

— O, mamă, ce n-aş da să ceri şi pentru mine ocrotirea cerului, zise el, şi izbucni într-un plîns nervos.

Într-o clipă, Harry îşi cuprinse fratele în braţe şi-l sărută de zeci de ori.

— Nu le pune la inimă, George, eu unul ştiu foarte bine dacă eşti sau nu eşti un frate de treabă. Nu băga în seamă ce spune mama. Nici ea singură nu crede ce spune.

— Ba cred, băiete, strigă mama. Să dea Dumnezeu...

— TACI ! ÎŢI SPUN ! urlă Harry. E o ruşine să-i vorbeşti aşa, mamă.

— Ai dreptate, Harry, zise doamna Mountain gesticulînd. Niciodată n-ai grăit mai drept ca acum.

— Ia ascultă madam Mountain, îndrăzneşti să-mi aţiţi copiii împotriva mea ?. strigă văduva. Începînd chiar de astăzi...

— Ce, vrei să mă arunci pe drumuri împreună cu fetiţa ? N-ai decît ! zise doamna Mountain. O să fie o răzbunare foarte frumoasă împotriva avocatului ăluia din Anglia pentru că nu vrea să-ţi dea banii băiatului. N-ai decît să-ţi găseşti altă însoţitoare care să fie gata să-ţi spună că albul e negru şi să te linguşească ; eu una, cucoană, nu sînt deprinsă cu de-alde astea. Cînd trebuie să părăsesc serviciul ? Să ştii că n-o să-mi ia prea multă vreme să-mi fac boccelele. Cînd am venit la conacul Castlewood n-am adus mare lucru cu mine şi nici acum nu am cine ştie ce de luat.

— Tăceţi ! Bat clopotele de liturghie, Mountain. Dacă n-aveţi nimic împotrivă, hai să încercăm să ne liniştim, zise văduva şi aruncă priviri extrem de afectuoase copiilor ei, sau dacă nu amîndurora, cel puţin unuia dintre ei cu siguranţă.

George asistă la slujbă cu ochii în pămînt, iar Harry, care se afla în apropiere, se strînse lîngă el în timpul predicii şi-şi ţinu fratele pe după gît.

Harry își continuase povestirea după cum se pricepea el s-o spună, presărînd-o cu multe exclamații tinerești și răspunzînd la o serie întreagă de întrebări pe care i le pusese pe parcurs interlocutoarea. Bătrîna baroneasă parcă nu se mai sătura să-l asculte. Amabila ei gazdă și fiicele acesteia veniră de mai multe ori s-o întrebe dacă nu vrea să meargă la plimbare, călare sau pe jos, dacă nu vrea să ia o gustare sau un ceai sau să joace cărți cu ele; dar doamna Bernstein refuză toate aceste distracții spunînd că o amuză extraordinar conversația lui Harry. În special cînd era de față vreun membru al familiei Castlewood, ea își sporea mîngîierile aduse băiatului, insista ca el să-i vorbească la ureche și striga tare la ceilalți:

— Tăceți, dragii mei! N-aud ce spune vărul nostru.

Și atunci, cei din familia Castlewood părăseau încăperea, făcînd mari eforturi să pară totuși încîntați.

— Și dumneavoastră sînteți vară cu mine? întrebă flăcăul acesta de treabă. Păreți mult mai blîndă din fire decît ceilalți veri ai mei.

Conversația lor avea loc în salonașul cu lambriuri, unde familia lua toate mesele obișnuite, de cel puțin două veacuri, și unde, după cum am mai spus, erau atîrnate pe pereți portretele neamului. Deasupra scaunului cu spetează înaltă al doamnei Bernstein era un Kneller [1], unul din cele mai remarcabile tablouri din această galerie, înfățișînd o tînără de vreo douăzeci și patru de ani, cu rochia vaporoasă și pelerina amplă caracteristică epocii reginei Anna — cu mîna lăsată alene pe o pernă, cu părul abundent castaniu-roșcat degajîndu-i fruntea frumoasă și căzînd în rîuri pe umerii ei de culoarea mărgăritarului și pe gîtul ei splendid. Doamna Bernstein era așezată sub acest tablou încîntător și croșeta.

Cînd Harry o întrebă dacă și ea e vară cu el, doamna Bernstein îi răspunse:

— Tabloul acesta l-a făcut Sir Godfrey, care se socotea cel mai mare pictor al lumii. Dar nu era nici pe de-

[1] *Sir Godfrey Kneller* (1648—1723), pictor german, a servit ca portretist al Curții regale britanice.

parte așa de bun ca Lely [1], care a pictat-o pe bunica ta... lady Castlewood, soția colonelului Esmond ; și iarăși nu se putea compara el cu Sir Anthony Van Dyck[2] care a făcut tabloul de colo al străbunicului tău — înfățișîndu-l, dragul meu Harry, ca pe un gentleman mult mai chipeș decît era cu adevărat. Unii dintre noi sîntem zugrăviți în culori mai urîte decît în realitate. Ai recunoscut-o în tabloul acela pe bunica ta ? Avea cel mai frumos păr și trup dintre toate femeile din vremea ei.

— Mi s-a părut mie că recunosc portretul — fie din instinct, fie datorită unei oarecare asemănări cu maică-mea.

— Oare doamna Warrington... trebuie să-i cer iertare pentru că mă tem că ea acuma își zice doamna — sau lady — Esmond...

— Așa i se spune mamei mele în provincia noastră, zise băiatul.

— Oare ea nu ți-a vorbit niciodată despre o altă fiică pe care o adusese pe lume mama ei, în Anglia, înainte de a se mărita cu bunicul tău ?

— Nu mi-a vorbit de nici una.

— Nici bunicul nu ți-a vorbit ?

— Niciodată. Dar în albumele lui cu schițe, pe care le alcătuia mereu pentru noi copiii, desena adeseori capul unei femei aidoma celei de deasupra dumneavoastră. Îmi amintesc perfect că de zeci de ori a desenat portretul ei, al vicontelui Francis și al regelui Iacob al III-lea.

— Și portretul de deasupra mea nu-ți amintește de nimeni, Harry ?

— Nu.

— Ah ! Asta să-mi fie învățătură de minte ! zise doamna Bernstein oftînd. Harry, așa arătam eu pe vremuri — da, chiar așa — și pe atunci mă numeam Beatrix Esmond. Iar mama ta, e sora mea vitregă, băiete, și nici măcar nu mi-a pomenit vreodată numele !

---

[1] *Sir Peter Lely* (1618—1680), pictor olandez stabilit în Anglia.
[2] Pictor flamand (1599—1641), a executat portretele înaltei societăți britanice.

CAPITOLUL V

GÎLCEVI DE FAMILIE

ÎN TIMP CE HARRY WARRINGTON îi relata rubedeniei sale de curînd descoperite povestea simplă a aventurilor sale de acasă, nu încape îndoială că doamna Bernstein, care avea mult umor și cunoștea extraordinar de bine lumea, își forma o părere despre persoanele și evenimentele în cauză ; și dacă părerea ei nu era favorabilă în toate privințele, ce altceva putem spune decît că bărbații și femeile au imperfecțiunile lor, iar viața oamenilor nu este pe de-a-ntregul plină de plăceri sau avantaje ? Această lady, crescută la curte și la oraș se înfiora numai cît se gîndea la viața rurală pe care o ducea sora ei din America. Pentru majoritatea doamnelor crescute în orașe mari, o asemenea viață nu putea fi decît plictisitoare. Dar micuța doamnă Warrington nu se pricepea la altfel de lucruri și era mulțumită de viața ei, după cum în general era foarte mulțumită de sine. Pentru că dumneavoastră și cu mine sîntem întîmplător epicureeni și amatori de delicatese, nu înseamnă neapărat că un țăran oarecare e nefericit cînd își ia masa dintotdeauna, compusă din pîine și slănină. Doamna Warrington ducea o viață alcătuită din îndatoriri și ocupații care puteau fi banale, dar în orice caz erau plăcute pentru ea. Era o mică și activă femeie de afaceri și nici una din treburile vastului ei domeniu nu-i rămîneau străine. Nu exista nici un fleac care să se întîmple la Castlewood fără amestecul ei. Ea le punea pe slujnice să toarcă, ea le îndemna pe fetele de la bucătărie să robotească, ea cutreiera lanurile, călare pe un poney, și-i supraveghea pe supraveghetori și pe lucrătorii negri care cultivau tutunul și grînele. Dacă un sclav se îmbolnăvea, ea se ducea pe orice vreme la locuința lui și-l îngrijea fără șovăială, ca un medic. Avea o carte plină de rețete bătrînești și o cămăruță în care distila și prepara licori și elixiruri, și un dulăpior cu doctorii care constituia o adevărată teroare pentru vecinii ei. Tremurau să nu se îmbolnăvească, de teamă ca nu cumva să-și

facă apariţia în casa lor cuconiţa cu fierturile şi hapurile ei.

Acum o sută de ani nu prea erau oraşe în Virginia; aşezările micii nobilimi erau mai degrabă nişte sătucuri în care locuiau moşierii împreună cu vasalii lor. Rachel Esmond domnea ca o regină la Castlewood; prinţii din vecinătate stăpîneau domeniile înconjurătoare. Mulţi dintre ei erau nişte potentaţi cam nevoiaşi care duceau o viaţă îmbelşugată dar cît se poate de necioplită, fiind înconjuraţi de mulţi servitori îmbrăcaţi în livrele adeseori zdrenţăroase; ţineau casă deschisă şi nu îndepărtau niciodată vreun străin dacă bătea la poarta lor; erau mîndri, trîndavi şi iubitori de tot felul de sporturi în aer liber, aşa cum se şi cădea pentru nişte gentlemeni de neam mare. Văduva Castlewood era la fel de ospitalieră ca şi vecinii ei şi se pricepea mult mai bine decît majoritatea lor la probleme economice. Fără îndoială că mulţi n-ar fi avut nimic împotrivă să împartă cu ea uzufructul moşiei şi să le ţină băieţilor ei loc de tată. Dar unde putea fi şi un bărbat care să corespundă rangului atît de înalt şi de măreţ pe care-l deţinea lady Castlewood? Lumea şoptea că ducele de Cumberland va fi făcut vice-rege sau poate chiar rege peste America. Bîrfitoarele din jurul doamnei Warrington rîdeau, zicînd că dînsa tocmai pe el îl aşteaptă. În schimb ea afirma, cu un aer grav şi demn, că persoane cît se poate de suspuse, cum ar fi fost chiar alteţa sa regală, făcuseră propuneri de a se încuscri cu familia Esmond.

Ca locotenent în subordinea ei avea o văduvă de ofiţer care a fost pomenită mai înainte şi care fusese colegă de şcoală cu doamna Esmond, după cum răposatul ei soţ fusese coleg de regiment cu răposatul domn Warrington. Cînd tinerele englezoaice de la pensionul Kensington, unde-şi făcuse studiile Rachel Esmond, o tachinau şi o necăjeau pe micuţa americană, rîzînd de aerele de prinţesă pe care şi le dădea ea încă de timpuriu, Fanny Parker o apărase şi se împrietenise cu ea. Amîndouă se măritaseră cu ofiţeraşi din regimentul Kingsley. Începuseră să ţină foarte mult una la alta. Scrisorile lor de domnişoare erau pline de vorbe afectuoase şi îşi spuneau numai

„Fanny a mea", „Rachel a mea". Apoi soțul lui „Fanny a mea" muri în împrejurări triste, de mizerie cruntă, lăsîndu-și pe drumuri văduva și copilul, drept care, în una din călătoriile sale anuale, corabia *Young Rachel,* comandată de căpitanul Franks, o aduse pe doamna Mountain în Virginia.

În conacul Castlewood era loc destul, slavă Domnului, și doamna Mountain avea rolul de a înviora casa. Juca mereu cărți cu stăpîna ; avea o oarecare înzestrare pentru muzică și-l putea ajuta pe băiatul cel mare în această privință ; rîdea și se distra cu musafirii ; se ocupa de camerele oaspeților și se îngrijea de dulapuri și de lenjerie. Era o văduvă de treabă, harnică și veselă și cam multișori dintre gentlemenii necăsătoriți din colonie au rugat-o să-și schimbe numele cu al lor. Dar ea s-a hotărît să-și păstreze numele de Mountain deși (sau poate tocmai pentru că) nu-i adusese cîtuși de puțin noroc. Zicea că o căsătorie i-a fost deajuns. Domnul Mountain cheltuise cu multă degajare mica ei avere, ca și pe-a lui proprie. Ultimele ei podoabe a trebuit să și le vîndă pentru a-i plăti înmormîntarea ; și, atîta vreme cît doamna Warrington voia s-o țină la Castlewood, ea prefera un cămin fără un soț oricărui alt cămin care-i fusese oferit vreodată în Virginia. Cele două doamne se certau pe rupte ; dar țineau mult una la alta ; se împăcau îndată ; și iar se supărau pentru a se reîmpăca. Ori de cîte ori vreunul dintre băieți se îmbolnăvea, cele două cucoane rivalizau una cu alta în tandrețe și grijă maternă. Veselia și bunătatea doamnei Mountain fuseseră foarte apreciate de colonelul Esmond — în ultimele sale zile, cînd boala îl țintuise la pat — și era doar știut că doamna Warrington cinstea amintirea acestuia mai mult decît pe oricare persoană în viață. Așadar, an de an cînd căpitanul Franks, glumeț ca de obicei, o întreba pe doamna Mountain dacă se întoarce cu el în Anglia cu ocazia călătoriei pe care o făcea atunci, ea refuza și-i spunea că intenționează să mai stea un an.

Și cînd la doamna Warrington veneau pretendenți — pentru că de venit veneau întruna — aceasta le primea cu destulă amabilitate omagiile și atențiile și-i întreba pe mulți dintre ei dacă nu cumva au venit s-o ceară de nevastă pe doamna Mountain ? Se angaja să pună și o

vorbă cît se poate de bună pe lîngă Mountain în favoarea lor. Fanny era ființa cea mai cumsecade din lume, se trăgea dintr-o familie englezească de condiție bună și-l putea face fericit pe orice gentleman. Dacă moșierul din vecini declara cumva că dumneaei și nu angajatei îi adresa el omagiile, doamna Warrington îi făcea o plecăciune adîncă, plină de gravitate, îi spunea că într-adevăr se înșelase cumplit în privința intențiilor lui și-l informa că fiica marchizului de Esmond trăiește numai pentru rudele și fiii ei, și nu are de gînd să-și schimbe viața. Oare nu am citit noi că regina Elisabeta era o femeie de afaceri extrem de înțeleaptă și ținea morțiș să insufle supușilor ei nu numai groază și respect dar și dragoste ? Tot așa și mica prințesă din Virginia avea persoane favorite și le accepta lingușelile și pe urmă se plictisea și se purta cu ele fie crud, fie blînd, după cum se întîmpla să fie toanele ei imperiale. Niciodată nu se sătura nici cu cea mai mare cantitate de complimente, le primea întotdeauna cu un aer suav, ca și cum i s-ar fi cuvenit de drept. Mica ei slăbiciune era atît de bine cunoscută încît mucaliții îi făceau și farse. Bătăiosul Jack Firebrace din ținutul Henrico stătuse luni de zile pe gratis la Castlewood și fusese cel mai mare dintre favoriții stăpînei acestei case pentru că-i scria versuri — pe care, la drept vorbind, le copia din albumele la modă. Tom Humbold din Spotsylvania a pariat pe cincizeci de butoaie contra cinci că o s-o determine să instituie un ordin de noblețe, și a cîștigat prinsoarea.

Băiatul cel mare vedea aceste capricii și ciudățenii din care era alcătuită firea mamei lui și în taină suferea și se înfuria din pricina lor. Încă din fragedă tinerețe se revolta cînd micuța doamnă accepta lingușeli și complimente și el se străduia să le demaște cu satira lui juvenilă ; așa că maică-sa îi spunea cu gravitate :

— Întotdeauna familia Esmond a suferit de gelozie și bietul meu băiat calcă în această privință pe urmele părinților mei.

George nu putea să-i sufere pe Jack Firebrace și pe Tom Humbold și pe toți cei de teapa lor ; în schimb Harry pleca să călărească sau să vîneze cu ei, se ducea la pescuit,

la luptele de cocoși și profita de toate distracțiile pe care le oferea colonia.

Într-o iarnă, după ce îl concediase pe primul lor meditator, doamna Esmond îi duse la Williamsburg pentru a primi învățătura pe care o ofereau școlile și colegiul de acolo. Tocmai atunci avu familia norocul să asculte predicile celebrului domn Whitfield care venise în Virginia, unde purtările și predicile clerului de profesie nu aveau o influență suficient de înălțătoare asupra populației. Spre deosebire de multe dintre provinciile învecinate, Virginia era o colonie anglicană ; clericii erau plătiți de stat și li se alocau niște sfori de moșie ; și întrucît deocamdată nu exista în America nici un episcop anglican, coloniștii trebuiau să-și importe prelații din metropolă. Firește că cei care veneau nu erau nici cei mai buni pastori, nici cei mai înzestrați din punctul de vedere al elocinței. Lingăii aristocraților, popii faliți care se certaseră cu judecătorul sau cu portărelul își aduceau în colonia aceasta sutanele soioase sperînd să-și poată cîștiga aici existența. Nu e de mirare deci că vocea răsunătoare a lui Whitfield îi emoționa pe oamenii pe care inofensivul domn Broadbent, capelanul din Williamsburg nu izbutise niciodată să-i trezească. La început domnul Whitfield stîrni în inima băieților emoții la fel de profunde ca și în inima mamei lor ; ei începură să cînte imnuri religioase și-l ascultau cu fervoare și, dacă el ar fi putut să rămînă destulă vreme printre ei, probabil că Harry și George ar fi început amîndoi să poarte haină neagră în loc de epoleți. Cei doi băieți candizi își împărtășeau unul altuia experiențele și erau zi și noapte în căutarea „chemării" sacre, după care tînjeau, sau la care năzuiau, înfiorați de pasiune, atîția protestanți din Anglia acelei vremi.

Dar domnul Whitfield nu putu rămîne de-a pururi în sînul micii congregații de la Williamsburg. Misiunea lui era să lumineze pe toți credincioșii care trăiau în beznă, să trîmbițeze de la răsărit pînă la apus adevărul și să poruncească păcătoșilor toropiți să se trezească din somnul lor. Cu toate acestea, el aducea o alinare văduvei prin scrisori foarte prețioase și-i făgăduia să-i trimită un meditator pentru fiii ei, capabil nu numai să-i învețe știința laică, ci

și să-i întărească și să-i călăuzească pe calea unei învățături mult mai de preț.

La timpul potrivit sosi din Anglia vasul ales. Tînărul domn Ward avea un glas la fel de puternic ca și al domnului Whitfield și putea dovedi tot atîta limbuție, și pe un timp la fel de îndelungat. Seara și dimineața holul conacului răsuna de orațiile lui. Negrii casei se ațineau pe la uși ca să-l asculte. Alte slugi înnegreau și ele ferestrele pridvorului cu capetele lor crețe, ca să-i audă vorbirea. Nu știu cum se făcea, dar domnul Ward exercita cea mai vastă influență tocmai asupra oilor negre din turma de la Castlewood. Acești mielușei lînoși erau extraordinar de afectați de îndemnurile lui și cînd începea el să-și înalțe imnurile, din piepturile negrilor izbucnea un cor care răsuna nu numai în jurul casei, dar trecea și dincolo de rîul Potomac — un cor cum nu puteai auzi pe vremea colonelului Esmond — întrucît acest vrednic gentleman se arăta bănuitor cu toate sutanele și spunea că nu vrea să aibă controverse cu nici o față bisericească decît în privința jocului de table. Cînd era nevoie de bani pentru scopuri filantropice, nici un om nu se arăta mai darnic, iar bunul și înțelegătorul cleric din Virginia, și el strașnic iubitor al jocului de table, spunea că filantropia de care dădea dovadă mărinimosul colonel putea foarte bine să-i compenseze defectele în alte privințe.

Ward era un tînăr frumos. Maniera lui de a predica o încîntă de la început pe doamna Esmond și aș putea spune că ea se arăta la fel de mulțumită ca și de activitatea domnului Whitfield. Bineînțeles că nu tot așa ar fi fost situația și în ziua de azi cînd oamenii primesc o educație atît de aleasă. Dar acum un veac femeile erau tare naive, gata să admire și să creadă orice, dispuse să-și imagineze tot felul de calități deosebite ale obiectului admirației lor. Săptămîni întregi, dacă nu chiar luni, doamna Esmond nu se mai sătura ascultînd glasul volubil și limbuția abundînd în platitudini a domnului Ward ; și, conform obiceiului ei, insista să vină și vecinii să-l asculte și le poruncea să se convertească. În special, ținea morțiș să-l influențeze pe tînărul ei favorit, domnul Washington. De nenumărate ori îl solicitase în mod imperios să vină și să stea la Castlewood ca să beneficieze de avantajele spirituale care puteau

fi obținute acolo. Însă tînărul gentleman constata că are treburi cu totul deosebite care, fie îl reținеau acasă, fie îi solicitau prezența în altă parte, așa că întotdeauna punea să i se pregătească armăsarul pentru plecare în seara dinaintea zilei în care erau anunțate rugăciunile domnului Ward. Și — la urma urmei care băieți se poartă frumos cu învățătorul lor? — curînd gemenii se săturară de meditator și începură să se arate cam rebeli.

După părerea lor nu știa carte, era plicticos și pe deasupra n-avea nici maniere. George știa mult mai multă latină și elină decît profesorul lui și-l prindea mereu cu erori grosolane și cu greșeli de scandare. Harry, care își putea lua libertăți mult mai mari decît i se permiteau fratelui său mai vîrstnic, maimuțărea felul de a mînca și de a vorbi al domnului Ward, așa că doamna Mountain și chiar și doamna Esmond nu se puteau stăpîni să nu rîdă, iar micuța Fanny Mountain chiuia de bucurie. Doamna Esmond ar fi recunoscut că individul e un șarlatan ordinar, dacă n-ar fi fost la mijloc tocmai opoziția fiului ei, pentru că împotriva acesteia reacționa la rîndul său cu o voință neînfrîntă.

— Ce importanță are dacă lasă mai mult sau mai puțin de dorit în învățătura laică? întrebă ea. În lucrurile care sînt mai prețioase decît orice altceva, domnul Ward ne poate fi profesor la toți. Și ce contează dacă e puțin cam necioplit? Providența nu-și găsește aleșii numai printre cei nobili și bogați. Ce n-aș da ca voi, copii, să cunoașteți măcar *o carte* așa cum o știe domnul Ward. Numai mîndria voastră afurisită — mîndria tuturor celor din familia Esmond — vă împiedică să-l ascultați. Mergeți în genunchi pînă în camera voastră și rugați-vă lui Dumnezeu să vă ierte această greșeală cumplită.

În seara aceea Ward le vorbi despre Naaman Sirianul și de mîndria cu care privea el rîurile din țara de baștină, Abana și Farfar, închipuindu-și zadarnic că ar fi mai bune decît apele vindecătoare ale Iordanului — morala fiind că el, Ward, este paznicul și apărătorul apelor Iordanului, ce nu pot fi puse la îndoială, și că nefericiții ăștia de băiețandri încrezuți vor merge pe calea pierzaniei dacă nu vor veni către el.

Acum George începu să dea frîu liber unei apucături răutăcioase şi sarcastice pe care o moştenise pare-se de la bunicul lui şi cu care un tînăr iscusit şi cuminte poate — dacă vrea — să facă o familie întreagă să se simtă prost. El transforma observaţiile pompoase ale lui Ward în glume, aşa că tînăra faţă bisericească se înfierbînta rău şi mai-mai să se înnece la mesele copioase pe care le mînca. George o supăra pe doamna Esmond cu atît mai mult cu cît glumele lui îl făceau pe Harry să hohotească strașnic. Încăpăţînatul de George îi sfida autoritatea, îi dispreţuia şi-i insulta salariatul şi îi pervertea băiatul cel mic. Ea făcu o încercare disperată şi nefericită de a-şi menţine puterea.

Băieţii aveau paisprezece ani, Harry fiind mai înalt şi mult mai dezvoltat decît fratele său, care era mai firav, şi, deocamdată, avea încă statura şi înfăţişarea de copil. Pe vremea aceea un mod de discuţie foarte curent era metoda *baculină* [1]. Gradaţii, învăţătorii, supraveghetorii de sclavi foloseau din plin băţul. Băieţii noştri fuseseră de multe ori scuturaţi zdravăn de domnul Dempster, meditatorul lor scoţian, în timpul vieţii bunicului lor; în special Harry ajunsese să se obişnuiască cu această metodă şi o lua în derîdere. Dar în perioada interregnului de după moartea colonelului Esmond, băţul fusese lăsat deoparte şi tinerii domnişori de la Castlewood căpătaseră permisiunea de a face ce vor. Autoritatea doamnei Esmond şi cea a locotenentului ei fiind acum luată în derîdere de tinerii rebeli, nefericita mamă se gîndi s-o restabilească prin mijloace de constrîngere. Se sfătui cu domnul Ward. Pedagogul respectiv, tînăr şi de statură atletică, putea găsi uşor vreun capitol şi vreun verset care să justifice calea aleasă de ea — de fapt pe vremea aceea nimeni nu se îndoia de fel că metoda respectivă este cît se poate de sănătoasă. Domnul Ward începuse prin a-i flata pe băieţi, întrucît la Castlewood găsise un culcuş bun şi în general un adăpost foarte comod şi spera să rămînă acolo. Dar George şi Harry rîdeau de linguşeala lui, îi luau de sus pentru că n-are educaţie şi cînd le ţinea predici începeau să caşte; cu cît îl primea mai mult

[1] Bătaie (de la lat. *baculum* — bîtă, ciomag).

mama lor în grațiile ei, cu atît îl antipatizau ei mai tare; și tocmai de aceea meditatorul și elevii începură să se urască din suflet. Doamna Mountain, fiind prietenă cu băieții și în special cu George, pe care-l socotea nedreptățit de mama lui, îi avertiză să fie prudenți, anunțîndu-i că se pune la cale un complot împotriva lor.

— Ward se poartă mai slugarnic ca oricînd cu mama voastră. Mi se face și greață, zău așa, cînd îl aud cum o lingușește și cînd îl văd cum bolborosește ca un curcan — prăpăditul ăsta scîrbos! Trebuie să aveți grijă, bieții mei băieți, să vă faceți lecțiile și să nu-l supărați pe meditator. O să se întîmple o nenorocire, cum vă văd și cum mă vedeți. Mama voastră vorbea deunăzi despre voi cu domnul Washington tocmai cînd am intrat eu în odaie. Voi știți bine că eu nu-l prea am la stomac pe maiorul Washington. Nu mai repeta „O, Mounty!" domnișorule Harry! Știu eu prea bine că-ți aperi întotdeauna prietenii. Maiorul e tare chipeș și înalt și se prea poate să fie foarte de treabă, dar pentru mine e un tînăr prea *bătrîn*. Domnul să vă aibă în pază, dragii mei, că mult și-au mai făcut de cap tatăl vostru și bietul Mountain al meu cînd erau locotenenți în regimentul Kingsley. Dar nu văd ce mi-ați putea spune dacă v-aș întreba eu cum și-a făcut de cap domnul Washington. Ei bine, marțea trecută s-a întîmplat să intru aici tocmai cînd stătea el de vorbă cu mama voastră; și sînt sigură că vorbeau despre voi, pentru că el a spus: „Disciplina e disciplină și trebuie menținută. Într-o casă nu poate exista decît un singur comandant și dumneavoastră, doamnă, trebuie să fiți stăpînă în casa dumneavoastră".

— Exact așa mi-a vorbit și mie, strigă Harry. Mi-a spus că nu-i place să se bage în treburile altora, dar că mama noastră e foarte supărată, ceea ce nu e de loc a bine, a zis el, și m-a rugat insistent să ascult de domnul Ward și în special să-l îndemn pe George s-o facă.

— N-are decît să-și guverneze casa lui, nu pe a mea, zise George cît se poate de scrîntit.

Și avertismentul în loc să-i fie de folos n-avu darul decît de a-l face pe băiat mai disprețuitor și mai refractar.

A doua zi izbucni furtuna, și răzbunarea se abătu pe capul micului rebel. În timpul lecțiilor de dimineață,

George avu un schimb de cuvinte cu domnul Ward. Băiatul se arătă cu totul răzvrătit și nedrept : pînă și fratele lui, prieten atît de credincios, strigă și recunoscu că George greșește. Domnul Ward își păstră calmul (această expresie înseamnă să-ți comprimi supărarea, s-o închizi într-o sticlă, s-o astupi bine cu un dop și s-o împiedici să explodeze furios pe dată) și spuse că o să vorbească în această privință cu doamna Esmond. Cînd familia se întîlni la ora mesei, domnul Ward o rugă pe stăpîna casei să zăboveaască puțin și, cu destul calm, îi expuse subiectul disputei.

Îl rugă pe domnișorul Harry să confirme spusele lui și bietul Harry se văzu silit să recunoască exactitatea afirmațiilor meditatorului.

Rămas în picioare lîngă cămin, în dreptul portretului bunicului său, George spuse pe un ton semeț că ceea ce a afirmat domnul Ward este absolut exact.

— A fi instructorul unui asemenea elev este o absurditate, zise domnul Ward, ținînd un discurs kilometric, presărat cu o seamă de citate din Sfînta Scriptură, prea adesea folosite de el. Pe măsură ce le auzea, răutăciosul de George zîmbea și-l sublinia pe fiecare din ele cu exclamații disprețuitoare. În cele din urmă, Ward încheie, cerînd nobilei doamne permisiunea de a se retrage.

— Nu înainte de a-l fi pedepsit pe acest copil obraznic și neascultător, zise doamna Esmond, a cărei furie se acumulase treptat în timpul discursului lui Ward, mai ales din pricina comportării fiului ei.

— Să mă pedepsească ? întrebă George.

— Da, domnul meu, să te pedepsească ! Dacă și dragostea, și rugămințile dau greș, așa cum s-a întîmplat în cazul inimii tale trufașe, trebuie găsite alte mijloace de a te aduce la supunere. Te pedepsesc acum, răzvrătitule, pentru a te feri de pedepse mai grele în anii de mai tîrziu. Disciplina familiei noastre trebuie menținută. Într-o casă nu poate exista decît un singur comandant și eu trebuie să fiu stăpînă în casa mea. Domnule Ward, îl vei pedepsi pe acest băiat neascultător, așa cum ne-am înțeles și, dacă va opune cea mai mică rezistență, îți vor da ajutor vătaful și slugile mele.

Cam acestea trebuie să fi fost cuvintele folosite de văduvă, dar completate cu multe și răsunătoare aluzii biblice pe care cronicarul de față nu trebuie neapărat să le copieze. A face mereu apel la oracolele sacre și a le ajusta spusele pentru a-ți sluji propriul tău scop ; a lua mereu cerul drept martor la treburile tale particulare și a-l ruga mereu să-ți vină în ajutor în certurile și neplăcerile de familie ; a fi atît de bine la curent cu planurile și proiectele cerului încît să-ți poți amenința semenii cu fulgerele sale și a-i ști precis intențiile privitoare la acești semeni, precum și la alții care refuză să împărtășească opiniile tale infailibile — iată în ce constau învățăturile primite de văduva noastră cu minte atît de simplă de la tînărul și impetuosul său ghid spiritual ; și mă întreb dacă i-au slujit la ceva.

În mijlocul predicii mamei lui, și poate tocmai în ciuda ei, George Esmond își dădu seama că a greșit.

— Într-o casă nu poate exista decît un singur comandant și tu trebuie să fii stăpînă — știu eu cine a spus vorbele astea înaintea ta, zise încet George, pălind — și... și știu, mamă, că m-am purtat rău cu domnul Ward.

— A recunoscut ! Își cere iertare ! strigă Harry. Brave, George ! Asta ajunge, nu-i așa ?

— Nu, *nu* ajunge ! strigă femeiușca. Băiatul neascultător trebuie să primească pedeapsa cuvenită pentru neascultarea lui. Cînd eram încăpățînată — așa cum mi se întîmpla uneori să fiu în copilărie, înainte de a fi învățat ce înseamnă umilința și înainte de a fi suferit transformarea aceea spirituală — mămica mă pedepsea, și eu mă supuneam. Tot așa trebuie să facă și George. Domnule Ward, te rog fă-ți datoria.

— Oprește-te, mamă ! Nu-ți dai seama prea bine ce faci ! strigă George în culmea agitației.

— Băiat nerecunoscător ce ești, eu știu proverbul care spune că cine cruță nuiaua strică firea copilului ! zise doamna Esmond adăugînd și alte citate de aceeași natură, pe care George le ascultă cu o înfățișare disperată, cu fața albă ca varul.

Pe poliță căminului, sub portretul colonelului, se afla o ceașcă de porțelan la care văduva ținea foarte mult,

întrucît din ea băuse întotdeauna tatăl ei. George o apucă brusc în mînă și pe fața lui palidă apăru un zîmbet straniu.

— Stai o clipă ! Nu pleca încă, îi strigă el mamei lui, care se pregătea să părăsească încăperea. Mamă, tu... tu ții foarte mult la ceașca asta, nu ? Harry se uită la el întrebător. Dacă aș sparge-o n-ar mai putea fi lipită, nu ? Nici niturile tinichigiilor n-ar putea s-o facă la loc cum a fost. Ceașca scumpului meu bunic ! Am greșit. Domnule Ward, vă cer iertare. Am să încerc să mă îndrept.

Văduva își privi fiul indignată, aproape cu dispreț.

— Credeam, zise ea, credeam că un Esmond e mai bărbat, că e mai presus de frică și... În clipa aceea scoase un țipăt, tocmai cînd Harry striga și el și se repezea cu mîinile întinse la fratele lui.

George, după ce privi ceașca, o ridică, desfăcu degetele și-i dădu drumul să cadă pe dala de marmoră de la picioarele lui. Degeaba încercase Harry s-o prindă.

— E prea tîrziu, Hal [1], zise George. Ceașca aceea n-o să se mai repare — niciodată. Și acum, mamă, sînt gata, dacă asta ți-e dorința. Vrei să vii și să vezi dacă mi-e frică ? Domnule Ward, sînt sluga dumneavoastră. Ce zic eu slugă ? Sclavul dumneavoastră ! Și prima dată cînd îl voi întîlni pe domnul Washington, mamă, îi voi mulțumi pentru sfaturile pe care ți le-a dat.

— Domnule Ward, ți-am spus să-ți faci datoria ! strigă doamna Esmond bătînd cu piciorul în podea.

Iar George, făcînd o plecăciune adîncă domnului Ward îl rugă să poftească înaintea lui pentru a merge împreună în bibliotecă.

— Oprește-te ! Mamă, oprește-te, pentru numele lui Dumnezeu ! strigă bietul Harry.

Dar sîngele femeiuștii fierbea de furie și ea nici nu vru să audă rugămintea băiatului.

— Tu nu faci altceva decît să-i ții hangul ! strigă ea. Chiar de-ar fi să îndeplinesc eu această îndatorire, ea trebuie îndeplinită.

Harry, pe fața căruia se citea tristețea și mînia, părăsi odaia pe ușa pe care tocmai ieșiseră domnul Ward și fratele lui.

---

[1] Harry și Hal sînt diminutive de la Henry.

Văduva se prăbuși pe un jilț înalt, de lîngă ieșire, și rămase o vreme cu ochii în gol în fața cioburilor ceștii. Apoi își înclină capul spre ușă — una din cele șase uși de mahon sculptat pe care le adusese colonelul din Europa. O vreme nu se auzi nimic : apoi se stîrni o zarvă cumplită care o făcu pe biata mamă să tresară.

Peste un minut își făcu apariția domnul Ward, cu o rană mare și sîngerîndă la cap și urmărit de la spate de Harry ai cărui ochi scînteiau de mînie. Băiatul agita prin aer un mic *couteau de chasse* [1] al bunicului lui, care stătea împreună cu alte arme ale colonelului pe panoplia din bibliotecă.

— Puțin îmi pasă ! Eu am făcut-o, zise Harry. N-am putut răbda să-l văd pe individul ăsta bătîndu-mi fratele ; cînd a ridicat mîna asupra lui am aruncat cu linia aia mare în el. Nu m-am putut stăpîni. N-am să suport una ca asta ; și dacă mai îndrăznește cineva să ridice mîna asupra mea sau asupra fratelui meu, am să săvîrșesc un omor, strigă Harry învîrtind arma prin aer.

Văduvei i se tăie respirația și apoi îi ieși un suspin din piept cînd dădu cu ochii de tînărul luptător și de victima lui. Probabil că suferise cumplit în cele cîteva minute cît lipsiseră băieții de acolo ; și vergile pe care și le închipuia rămase pe pielea băiatului cel mare le simțise pe propria ei inimă, unde tare ar fi vrut să-și strîngă băieții. Supărarea îi trecuse între timp. Foarte probabil, era de fapt încîntată la gîndul curajului și mărinimiei de care dăduse dovadă fiul ei cel mic.

— Ești un băiețel obraznic și neascultător, zise ea pe tonul cel mai pașnic din lume. Bietul meu profesor ! Vai ce răzvrătit, să te lovească așa, domnule Ward ! Cu linia aia mare de abanos a lui papa ? Lasă deoparte cuțitul ăla, băiete. Ăla i l-a dat lui papa generalul Webb după asediul de la Lille. Vai, dragă domnule Ward, dă-mi voie să-ți spăl rana ; și să mulțumim lui Dumnezeu că n-a fost mai gravă. Mountain ! Adu-mi, te rog, o bucată de plasture din sertarul din mijloc al dulăpiorului japonez. Iată-l pe George ! Pune-ți haina și vesta, băiete ! Ai acceptat să fii pedepsit și asta ajunge. Cere-ți iertare, Harry, de

[1] cuțit de vînătoare (fr.).

la bunul tău profesor pentru că te-ai arătat atît de rebel și de rău — și eu una îmi cer iertare din adîncul inimii. Păzește-te de firea ta pătimașă, băiete — și roagă-te la Dumnezeu să te ierte. Ah, băiatul meu, băiatul meu!

Nemaiputînd să-și stăpînească lacrimile care-i izbucniră șiroaie, șiroaie, femeiușca se aruncă de gîtul fiului cel mare; între timp, Harry, lăsînd jos cuțitul, se apropie cu pași sfioși de domnul Ward și-i spuse cu glas slab:

— Domnule, vă cer cu adevărat iertare. Nu m-am putut stăpîni; vă jur că n-am putut; mi-a fost cu neputință să-mi văd fratele bătut.

Văduva era speriată, și după ce-și îmbrățișă fiul, îi privi fața palidă. Ca răspuns la mîngîierile ei drăgăstoase, el o sărută cu răceală pe frunte și se îndepărtă.

— Tu ai avut cele mai bune intenții, mamă, zise el, iar eu am greșit. Dar ceașca e spartă și nici armăsarii regelui nici toți cavalerii lui strînși laolaltă n-o vor putea drege. Haide — pune-o la loc pe poliția căminului cu partea frumoasă în afară și rana n-o să se mai vadă.

Doamna Esmond se uită iar la băiat în timp ce el așeza cioburile sărmanei cești pe poliță unde stătuse întotdeauna. Puterea mamei asupra lui dispăruse. Băiatul o dominase. Ei nu-i părea rău că e înfrîntă, pentru că femeilor le place nu numai să cucerească, ci și să fie cucerite; și începînd din ziua aceea, domnișorul George deveni stăpîn la Castlewood. Mama lui îl admiră în timp ce el se apropie de Harry și-i întinse mîna cu bunăvoință condescendentă și grațioasă spunîndu-i „Mulțumesc, frățioare!“ ca și cum ar fi fost un prinț, iar Harry un general care l-ar fi ajutat să cîștige o mare bătălie.

Apoi George se apropie de domnul Ward care, cu un aer jalnic, își mai clătea încă ochiul și fruntea.

— Domnule, vă cer iertare pentru gestul violent al lui Harry, zise el pe un ton cît se poate de solemn. Vedeți, deși sîntem foarte tineri, sîntem gentilomi și nu suportăm insultele din partea străinilor. Ar fi trebuit să mă supun, întrucît asta a fost dorința mamei, dar mă bucur că ea nu mai are această dorință.

— Şi, rogu-te, domnule, pe *mine* cine mă despăgubeşte ? zise domnul Ward. Cine va repara ocara suferită de *mine ?*

— Noi sîntem foarte tineri, zise George făcindu-i o nouă plecăciune de modă veche, după obiceiul lui. Curînd vom avea cincisprezece ani. Orice compensaţie care se obişnuieşte între gentlemeni...

— Cum, domnule, aşa vorbeşti cu un purtător al cuvîntului Scripturii ? urlă Ward, tresărind, deoarece ştia perfect ce bine se pricep băieţii la scrimă, cu atît mai mult cu cît de nenumărate ori fusese învins, fie de unul, fie de celălalt în exerciţiile de floretă.

— Nu sînteţi încă preot. Noi credeam că v-ar face plăcere să fiţi tratat ca un gentleman. N-am avut de unde să ştim...

— Gentleman ! Sînt creştin, domnule ! zise Ward fulgerîndu-l cu privirea şi strîngînd din pumnii lui mari.

— Mă rog, dacă nu vreţi să vă bateţi, atunci de ce nu iertaţi ? întrebă Harry. Dacă nu vreţi să iertaţi, atunci de ce nu vă bateţi ? Iată ceea ce mi se pare mie a fi o adevărată dilemă, adăugă el scoţînd ca şi altădată un hohot de rîs vesel şi sănătos.

Dar aceasta nu era nimic faţă de rîsul care izbucni peste cîteva zile cînd, după ce trecură şi urmele diferendului şi urmele loviturii primite de bietul Ward, nefericitul meditator trăgea din nou la discursuri, conform obiceiului. Încerca prin predicile lui să-i facă pe băieţi să-l respecte, încerca să redeştepte entuziasmul cu care-l întîmpinaseră altădată enoriaşii din parohie ; se lupta împotriva văditei lor indiferenţe, implora cerurile să le încălzească iar inimile îngheţate şi să-i înalţe din nou pe cei care păreau sortiţi să cadă în greşeală. Toate în zadar însă. Văduva nu mai plîngea auzindu-i peroraţiile, nu se mai emoţiona nici la cele mai răsunătoare dintre comparaţiile şi metaforele lui, şi nici nu părea să se mai sperie de cele mai îngrozitoare ameninţări cu care-şi condimenta el vorbirea. Mai mult decît atît, în unele seri anunţa că o doare capul şi lipsea de la predicile lui şi, drept urmare,

rîndurile celorlalți enoriași se subțiau și mai mult și rămîneau și mai reci. Atunci, într-o zi, Ward făcînd încă eforturi disperate pentru a-și recăpăta autoritatea dispreţuită, vorbi despre frumusețea supunerii, despre spiritul prea slobod al epocii în care trăiau și despre necesitatea subordonării față de conducătorii noștri spirituali sau laici.

— Pentru că, la urma urmei, dragii mei prieteni, — întrebă el pe un ton plin de noblețe (așa avea obiceiul să pună întrebări de o imensă stupiditate și apoi să se grăbească să răspundă tot el cu platitudini corespunzătoare) — de ce sînt numiți guvernatorii dacă nu ca să ne guverneze pe noi ? De ce sînt angajați meditatori dacă nu ca să-i mediteze pe copii ? (Aici aruncă o privire către băieți). De ce sînt conducători care dau o linie... Aici făcu o pauză uitîndu-se cu o expresie tristă și nedumerită la cei doi domnișori. Citi pe fața lor sensul dublu al cuvîntului rău ales pe care-l rostise și începu să se bîlbîie și bătu cu pumnul în masă. De ce, zic eu, dau o linie...

— O linie, zise George uitîndu-se la Harry.

— O linie ! zise Hal, ducînd mîna la ochi, în locul unde bietul meditator mai purta semnele recentei încăierări.

Linie, oho ! Asta era prea mult. Băieții izbucniră într-un rîs zgomotos. Doamna Mountain, o persoană plină de umor, nu se putu stăpîni și le urmă exemplul ; iar micuța Fanny, care întotdeauna avusese o comportare foarte serioasă și fusese foarte cuminte în asemenea ceremonii, chiui din nou și începu să bată din palme, bucurîndu-se că-i vede pe ceilalți rîzînd, deși habar n-avea ce se întîmplă.

O asemenea situație era intolerabilă. Ward închise cartea pe care o avea în față ; în cîteva cuvinte mînioase dar elocvente și pline de bărbăție, spuse că acolo nu va mai ține niciodată predici ; și părăsi conacul Castlewood fără să fie cîtuși de puțin regretat de doamna Esmond, care doar cu vreo cîteva luni înainte făcuse atîta caz de el.

CAPITOLUL VI

VIRGINIENII ÎNCEP SĂ CUNOASCĂ LUMEA

DUPĂ PLECAREA NEFERICITULUI ei sfetnic spiritual şi capelan, doamna Esmond şi cu fiul ei păreau să se fi împăcat pe deplin ; dar cu toate că George nu vorbea niciodată cu mama lui despre ceartă, probabil că incidentul continua să-i apese cumplit inima şi mintea, pentru că foarte curînd după întîmplările domestice pomenite puţin mai înainte căzu pradă unor friguri. De vreo două ori în timp ce zăcea la pat creierul lui înfierbîntat o luă razna şi el începu să ţipe : „S-a spart ! S-a spart ! Nu mai poate fi dreasă niciodată !“ spre groaza mamei lui. Ea stătea şi privea fără o vorbă cum se zbate bietul copil în miez de noapte într-un somn agitat. Boala băiatului se încăpăţîna să reziste iscusinţei ei în ale doftoricelii şi se înrăutăţea în pofida tuturor leacurilor secrete pe care buna văduvă le păstra în dulăpiorul ei şi le administra cu atîta generozitate celor din jur. Doamna Warrington se văzu silită să sufere o nouă umilinţă : într-o bună zi, domnul Dempster, cel mic de statură, se trezi cu ea descălecînd la uşa lui. Venise prin zăpadă, călare pe poneiul ei, ca să-l implore să-i dea ajutor sărmanului ei băiat.

— Am să-mi îngrop supărarea, stimată doamnă, îi răspunse el, tot aşa cum şi dumneavoastră v-aţi îngropat mîndria. Să ne rugăm la Dumnezeu să mai am timp ca să-i vin în ajutor scumpului meu elev !

Drept care îşi luă bisturiul şi o mică provizie de medicamente ; îl strigă pe unicul lui servitor, un tînăr negru, să vină cu el, îşi zăvorî coliba singuratică şi se întoarse la Castlewood pentru prima oară după atîta amar de vreme. În seara aceea şi încă vreo cîteva zile păru foarte probabil ca bietul Harry să devină moştenitorul domeniului Castlewood ; dar prin iscusinţa domnului Dempster, frigurile fură învinse, accesele intermitente scăzură în intensitate şi George se făcu aproape bine. I se recomandă o schimbare de aer, o călătorie — eventual chiar pînă în Anglia — dar văduva se certase cu rudele de acolo ale copiilor ei şi recunoscu, plină de căinţă, că a fost cam pripită. Hotărîră aşadar să-l trimită pe băiat înspre nord

şi răsărit, şi cei doi tineri, însoţiţi de domnul Dempster ca meditator şi de vreo cîţiva servitori care să le poarte de grijă, întreprinseră o călătorie la New York şi apoi în sus pe frumosul fluviu Hudson pînă la Albany, unde fură primiţi de reprezentanţii cei mai de seamă ai nobilimii din provincie ; îşi urmară drumul prin provinciile stăpînite de francezi, avînd recomandaţii de la oameni însemnaţi şi se bucurară de cea mai frumoasă ospitalitate din partea micii nobilimi franceze. Harry stătu prin taberele indienilor, făcu rost de blănuri şi vînă urşi. George, care nu se omorîse niciodată după sporturi în aer liber şi care dealtfel era încă destul de firav, se bucură de mare atenţie din partea franţuzoaicelor, prea puţin obişnuite să vadă tineri englezi vorbind aşa de frumos franţuzeşte cum se dovedeau a fi domnişorii noştri. În special George îşi perfecţionă accentul în aşa de mare măsură încît să poată fi luat drept un franţuz. Toată lumea recunoştea că are întru totul un *bel air* [1]. Dansa cu eleganţă menuetul. Învăţă cele mai noi refrene comice şi cîntece importate din Franţa şi le executa frumos la vioară ; le-ar fi cîntat şi din gură dacă glasul lui n-ar fi fost în schimbare tocmai atunci, căzînd uşor de la sopran la bas ; şi, spre invidia bietului Harry, care în acest timp era plecat la o vînătoare de urşi, dispută chiar şi o afacere de onoare cu un tînăr locotenent din regimentul Auvergne, cavalerul de la Jabotière, pe care-l răni la umăr şi cu care după aceea se făcu frate de cruce, jurîndu-şi prietenie veşnică. Doamna de Mouchy, soţia administratorului, spuse că fericită trebuie să fie mama care are un asemenea fiu, şi-i scrise doamnei Esmond o scrisoare în care o felicita pentru comportamentul domnişorului George. Mă tem că domnul Whitfield n-ar fi fost prea încîntat dacă ar fi văzut entuziasmul cu care a primit văduva vestea eroismului fiului ei.

Cînd se întoarseră flăcăii acasă, după zece luni fermecătoare, mama lor rămase uimită văzînd cît de tare au crescut şi ce progrese au făcut. În special George se înălţase atît de mult, încît îl ajunsese din urmă pe frăţiorul lui mai mic. Acum era greu să-i mai deosebeşti pe băieţi,

[1] eleganţă, distincţie (fr.).

în special cînd își pudrau părul ; dar această ceremonie fiind prea complicată pentru viața la țară, de obicei fiecare își purta părul așa cum îi era de la natură — al lui George negru ca pana corbului, și al lui Harry blond și buclat — și legat cu o panglică.

Cititorul care a avut bunăvoința să parcurgă în treacăt primele pagini ale biografiei atît de simple a tînărului, nu se poate să nu fi observat că domnul George Esmond avea o fire geloasă și bănuitoare, foarte generoasă și blîndă, și incapabilă de minciună, și cu toate că era prea mărinimos ca să se răzbune, pe de altă parte, nu era în stare nici să ierte răul care i se făcea. George plecă de acasă animat de prea puțină bunăvoință față de un gentleman onorabil al cărui nume a devenit ulterior unul din cele mai celebre din lume, și se întoarse din călătorie fără să-și fi schimbat deloc părerea despre prietenul mamei și bunicului lor. Domnul Washington, care pe atunci abia trecuse de vîrsta majoratului, arăta și se simțea mult mai bătrîn. Întotdeauna manifesta o extraordinară simplitate și gravitate în atitudine ; încă de la o vîrstă foarte fragedă condusese afacerile mamei sale și ale familiei și toți prietenii și mica nobilime din ținutul lui îi acordau o încredere mai mare decît multor oameni de două ori mai vîrstnici ca el.

Doamna Mountain, prietena și însoțitoarea doamnei Esmond, care-i iubea mult pe cei doi băieți și pe patroana ei, în ciuda nenumăratelor certuri cu aceasta din urmă și în ciuda amenințărilor zilnice cu plecarea, era o corespondentă cît se poate de amuzantă și le scria mereu celor doi băieți în timpul călătoriilor pe care le întreprindeau. Acuma, întîmplarea făcea ca și doamna Mountain să fie cam geloasă din fire ; în special, avea o preocupare continuă pentru pețit și i se părea că toată lumea are în cap numai planuri de căsătorie. De aceea, cum venea un bărbat neînsurat la Castlewood, doamna Mountain își imagina că holteiul a pus ochii pe stăpîna casei. Fusese convinsă că nesuferitul domn Ward intenționa să-i facă propuneri văduvei și era aproape sigură că văduva îl place. Știa că domnul Washington vrea să se însoare, n-avea nici o îndoială că un tînăr cu mintea atît de ascuțită e în căuta-

rea unei soţii bogate, cît despre deosebirile de vîrstă, ce importanţă avea că maiorul (ăsta era gradul pe care-l avea domnul Washington în miliţia populară) era cu cincisprezece ani mai tînăr decît doamna Esmond ? În familia acesteia erau deprinşi cu asemenea căsătorii : parcă mama ei nu fusese cu nu ştiu cîţi ani mai mare decît colonelul Esmond, cînd se măritase cu el ? Şi, colac peste pupăză, mai fusese şi roasă de gelozie în aşa hal încît nu-l slăbea o clipă din ochi. Bietul colonel ! După nevastă venise rîndul fiică-si să-l ţină sub papuc, încă de cînd era copilă. Şi ea călca pe urmele maică-si şi mai mult ca sigur că avea să se recăsătorească. Doamna Esmond era doar o bucăţică de femeie, n-avea nici un metru jumătate cu pălărie şi cu tocuri chiar, iar domnul Washington era o namilă de un metru optzeci şi cinci înălţime. Namilele voinice se însoară întotdeauna cu femeiuşti mici cît un pumn; aşadar, era sigur că domnul Washington umblă după văduvă. Ce putea fi mai limpede decît o asemenea deducţie ? Doamna Mountain îi comunică aceste păreri înţelepte băiatului ei — aşa cum îi spunea ea lui George — care în schimb o rugă în genunchi să-şi ţină gura. Ea spuse că asta ar putea s-o facă, dar ochii n-o să poată să-i închidă mereu. Şi povesti o mulţime de întîmplări care se petrecuseră în absenţa domnişorului şi care, după părerea ei, tindeau să-i confirme impresiile. George o întrebă cu severitate pe doamna Mountain dacă i-a împărtăşit şi fratelui lui aceste drăgălaşe bănuieli. Doamna Mountain negă, spunînd că George e băiatul ei, pe cînd Harry e băiatul maică-si.

— Ea îl iubeşte mai mult pe el, iar eu te iubesc mai mult pe tine, strigă doamna Mountain. Şi pe urmă, dacă i-aş vorbi lui, n-ar trece nici o clipă şi s-ar duce fără întîrziere să-i spună maică-si, fiindcă bietul Harry nu e în stare să păstreze o taină. Şi pe urmă să te ţii ceartă între stăpînă şi mine !

— Te rog din suflet să păstrezi secret acest lucru, doamnă Mountain, zise George cu multă demnitate, pentru că altfel o să se iste o ceartă şi între dumneata şi mine. Nu trebuie să pomeneşti de o bănuială atît de absurdă nici mie, nici vreunei alte persoane.

„Absurdă ? De ce absurdă ?“ Domnul Washington era mereu în vizită la văduvă. Numele lui era mereu în gura ei. Doamna Esmond nu mai contenea să le enumere băieţilor virtuţile domnului Washington, şi să le demonstreze ce exemplu minunat reprezintă pentru ei. Îl consulta în toate problemele referitoare la domeniul ei şi la administrarea lui. Nu cumpăra niciodată un cal şi nici nu vindea un butoi de tutun fără să-i ceară părerea. La Castlewood exista o cameră denumită în mod obişnuit odaia domnului Washington. Cînd pleca în altă parte îşi lăsa acolo chiar şi hainele.

— Ah, George, George ! O să vină şi ziua cînd *n-o să mai plece de loc,* gemu doamna Mountain, care bineînţeles revenea neîncetat la subiectul pe care i se interzisese să-l abordeze.

Între timp domnişorul George adopta faţă de favoritul maică-si o atitudine de politeţe glacială care-l irita pe cinstitul gentleman, dar nu într-atît încît să-l facă să recurgă la reproşuri. Alteori, domnişorul George îl trata cu un sarcasm muşcător, prin care domnul Washington îşi croia drum, aşa cum răzbătea şi printre tufişurile spinoase în cursul expediţiilor de vînătoare întreprinse de atîtea ori împreună cu Harry Warrington ; în vremea asta, George retrăgîndu-se în cortul său, citea matematică, literatură franceză, texte latineşti, ori rămînea bosumflat, din ce în ce mai însingurat, în bibliotecă.

Harry era plecat de acasă cu alţi colegi de sporturi (ne putem teme că nu toate cunoştinţele tînărului gentleman erau la fel de recomandabile ca domnul Washington), cînd acesta veni în vizită la Castlewood. Se purta atît de tandru şi amabil cu stăpîna casei şi era primit de ea cu o cordialitate atît de deosebită, încît gelozia lui George Warrington era gata-gata să izbucnească într-o ceartă făţişă. Dar, după cît se pare, era vorba de o vizită de rămas bun. Maiorul Washington pleca într-o călătorie lungă şi primejdioasă, spre graniţa de apus a provinciei Virginia şi dincolo de ea. De cîtăva vreme francezii făceau incursiuni pe teritoriul nostru. Guvernul britanic, precum şi autorităţile din Virginia şi Pennsylvania se alarmaseră de acest spirit agresiv al stăpînilor din Canada şi Louisiana. Unii dintre coloniştii noştri fuseseră izgoniţi de pe

posesiunile lor de niște francezi înarmați, iar guvernatorii provinciilor britanice doreau să pună capăt acestor incursiuni, sau, în orice caz, să protesteze împotriva lor.

Noi am vrut să deținem coloniile din America pe baza unei legi care le convenea cel puțin ctitorilor ei. Cuvîntul de ordine era că oricine stăpînea coasta avea drepturi asupra întregului hinterland pînă la Pacific; așadar, hrisoavele britanice stabileau doar limitele de nord și de sud ale coloniilor, lăsîndu-le complet libere spre răsărit și apus. Pe de altă parte, francezii aveau coloniile lor la nord și la sud și doreau să le unească prin fluviul Mississippi și fluviul Sf. Laurențiu și prin marile lacuri intermediare și alte cursuri de apă, la apus de posesiunile britanice. În anul 1748, deși s-a semnat pacea între cele două regate europene, problema colonială a rămas nerezolvată, urmînd să fie redeschisă cînd vreuna din părți ar dobîndi suficientă putere ca să-și poată impune punctul de vedere. În anul 1753 vîlvătaia s-a întețit din nou cu prilejul unei ciocniri între coloniștii britanici și francezi pe rîul Ohio. Bineînțeles, în afară de franțuzi și englezi, mai existau și alți oameni care socoteau că au drepturi asupra teritoriului disputat de copiii Părinților Albi, și anume, băștinașii indieni, proprietari ai pămîntului. Dar logicienii din palatele St. James și Versailles au avut înțelepciunea să considere problema în discuție drept o chestiune de competența europenilor și nu de cea a Pieilor Roșii, eliminîndu-i pe aceștia din dispută, dar slujindu-se de securile lor de luptă, după cum puteau fi de folos uneia sau celeilalte dintre tabere.

Un grup de coloniști, denumit Societatea Ohio, căpătînd de la guvernul din Virginia concesiunea terenurilor de pe malul acestui fluviu, s-a trezit cu o invazie pornită de niște detașamente militare franceze, care fără prea multă vorbă i-au izgonit pe coloniștii britanici de pe posesiunile lor. Aceștia s-au pus sub protecția domnului Dinwiddie, vice-guvernator al Virginiei, care s-a hotărît să trimită un ambasador la comandantul francez de pe Ohio, cerînd ca francezii să renunțe la incursiunile lor asupra teritoriilor majestății sale regelui George.

Tînărul domn Washington se repezi imediat să profite de prilejul de a se distinge pe care i-l dădea misiunea res-

pectivă, și se oferi voluntar pentru a duce ofițerului francez mesajul guvernatorului, părăsindu-și în acest scop casa și îndeletnicirile sale rurale și profesionale. Luîndu-și o călăuză, un interpret și cîțiva însoțitori, și urmînd potecile indienilor, tînărul emisar plin de inițiativă porni în toamna anului 1753 de la Williamsburg spre malurile lacului Erie și-l găsi pe comandantul francez la fortul Le Boeuf. Ofițerul francez îi răspunse foarte laconic : el avea ordin să păstreze pozițiile cîștigate și să-i izgonească pe toți englezii de acolo. Francuzii își mărturiseau astfel intenția de a pune stăpînire pe fluviul Ohio. Iată răspunsul brutal cu care trebuia solul din Virginia să se întoarcă pe un drum primejdios și dificil, prin păduri pustii și peste rîuri înghețate, căutîndu-și itinerarul cu ajutorul busolei, așezîndu-și peste noapte tabăra în codru și făcînd focul pe zăpadă.

Harry Warrington își blestemă zilele pentru că — ducîndu-se să asiste la niște lupte de cocoși — avusese ghinionul să lipsească de acasă tocmai cînd ar fi putut să participe la o expediție atît de nobilă.

Întors din misiunea sa, pe care o condusese cu energie și simplitate eroică, maiorul Washington se află mai mult ca oricînd în grațiile stăpînei de la Castlewood. Ea îl dădu drept model fiilor ei.

— Ah, Harry ! zicea doamna Esmond, gîndește-te la tine, cu luptele tale de cocoși și cu întrecerile de călărie, și pe de altă parte la maior, care străbătea pustietățile, îi pîndea pe francuzi și se lupta cu rîurile înghețate, acolo departe ! Ah, George ! O fi și învățătura un lucru foarte bun, dar ce n-aș da ca fiul meu mai mare să facă și el ceva ca să-și slujească patria !

— Nici eu nu doresc altceva mai bun decît să mă duc în țara de baștină și să cer să fiu angajat în armată, zise George. Nu cumva vrei să mă vezi slujind sub ordinele domnului Washington, în noul său regiment, sau cerînd domnului Dinwiddie o slujbă de ofițer ?

— Un Esmond îl poate sluji ca ofițer doar pe rege, zise stăpîna, și decît să cer o favoare din partea vice-guvernatorului Dinwiddie, prefer să cerșesc o bucată de pîine.

În vremea aceea, domnul Washington încropea un regiment — cît de bun putea în condițiile respective — cu

o soldă firavă şi cu patronajul şi mai firav al guvernului din Virginia — şi îşi propunea cu ajutorul acestor forţe să opună invadatorilor francezi un veto mai categoric decît avusese posibilitatea s-o facă ambasadorul trimis de unul singur. În apus fusese expediată o mică unitate sub comanda unui alt ofiţer, colonelul Trent, avînd ordinul de a ridica întărituri în aşa fel încît să poată face faţă oricăror atacuri ale duşmanului. Trupele franceze, mult superioare numericeşte, se apropiară de avanposturile englezeşti care se fortificau într-un loc de la graniţa Penssylvaniei, unde se află astăzi marele oraş Pittsburgh. Un ofiţer virginian cu numai patruzeci de soldaţi nu avea nicidecum puterea de a rezista unor forţe canadiene de douăzeci de ori mai mari care apărură în faţa întăriturilor sale deocamdată incomplete. I se dădu voie să se retragă fără a i se face vreun rău ; iar francezii, punînd stăpînire pe fortul lui, îl întăriră şi-l botezară cu numele guvernatorului Canadei, Duquesne. Pînă acum nu se dăduse de fapt nici o luptă. Trupele care reprezentau naţiunile ostile stăteau faţă-n faţă — armele erau încărcate, dar deocamdată nimeni nu strigase „Foc !“ A fost ciudat ca într-o pădure sălbatică din Pennsylvania, un tînăr ofiţer virginian să tragă un foc de armă şi să aprindă vîlvătaia unui război care să dureze şaizeci de ani, să se răspîndească în toată ţara sa, să treacă în Europa, să pricinuiască Franţei pierderea coloniilor ei din America, să despartă coloniile noastre de noi şi să dea naştere marii republici occidentale ; să bîntuie întreaga lume veche, cînd s-a stins în lumea nouă ; şi din toate miriadele de oameni angajaţi în această mare luptă, premiul celebrităţii maxime să cadă tocmai celui care a făcut să răsune prima lovitură !

El nu ştia cîtuşi de puţin ce-i rezervă soarta. Un gentleman oarecare, dornic să-şi slujească regele şi să-şi facă datoria, se oferise ca voluntar pentru prima misiune şi o îndeplinise cu admirabilă credinţă. În anul următor, preluă comanda micului detaşament de trupe provinciale cu care porni în marş pentru a-i respinge pe francezi. Se ciocni cu avangarda lor şi trase în ei omorîndu-le conducătorul. După aceea se văzu şi el silit să dea îndărăt cu ostaşii săi, iar apoi să capituleze în faţa superiorităţii nu-

merice a francezilor. La 4 iulie 1754, colonelul părăsi în fruntea trupelor sale micul fort în care se stabilise în pripă (şi pe care-l botezaseră Fortul Nevoie), îl cedă cuceritorului şi se îndreptă spre casă.

Comanda lui se încheie ; regimentul său fu lăsat la vatră după marşul acela lipsit de rezultate şi de glorie, şi după înfrîngerea suferită. Demoralizat şi umilit, tînărul ofiţer se înfăţişă într-un tîrziu vechilor săi prieteni de la Castlewood. Era tare nevîrstnic ; înainte de a porni în această primă campanie a lui, se lăsase probabil legănat de iluzii exagerate de izbîndă, pe care poate că le şi exprimase.

— Eram furios cînd m-am despărţit de tine, îi zise el lui George Warrington, întinzîndu-i mîna pe care băiatul i-o strînse cu entuziasm. Tu, George, păreai că mă disprețuieşti şi pe mine şi regimentul meu. Am avut impresia că rîzi de noi, şi batjocura ta m-a înfuriat. M-am lăudat prea mult cu ceea ce aveam să facem.

— Ba nu, George, ai făcut tot ce-ai putut, zise băiatul, care — în faţa nenorocirii fostului său tovarăş — uită cu totul de gelozia nutrită pe vremuri. Toată lumea ştie că o sută cincizeci de soldaţi rupţi de foame şi cu muniţia pe sfîrşite nu pot da piept cu un inamic de cinci ori mai numeros şi înarmat pînă în dinţi ; şi toată lumea care-l cunoaşte pe domnul Washington ştie că el îşi face întotdeauna datoria. Harry şi cu mine i-am văzut pe francezi anul trecut în Canada. Ei se supun unei singure voinţe ; în schimb, în provinciile noastre, fiecare guvernator domneşte după bunul său plac. Trupele pe care le-au trimis francezii împotriva ta făceau parte din armata regală...

— O, de-ar fi aici nişte soldaţi de-ai noştri ! strigă doamna Esmond clătinînd din cap. Vă pot asigura că vreo cîteva regimente bune englezeşti i-ar pune pe fugă pe francezi.

— Aveţi o părere proastă despre colonişti ; şi acum că ne-a urmărit ghinionul, nu pot spune nimic, zise trist colonelul. Cînd am fost data trecută aici, aveaţi mare încredere în mine. Nu vă aduceţi aminte ce izbînzi mi-aţi prorocit ? Şi ce tare m-am lăudat eu, foarte probabil şi datorită vinului bun cu care m-aţi tratat ? Toate aceste

visuri frumoase s-au năruit acum. Dumneavoastră daţi dovadă de foarte multă bunătate primindu-l încă aici pe un biet învins, încheie tînărul ofiţer pe un ton abătut.

George Warrington, cu sensibilitatea sa extraordinară fu înduioşat de emoţia ofiţerului şi de simplitatea tristeţii acestuia în faţa înfrîngerii. Era cît p-aci să-i spună domnului Washington cîteva vorbe prietenoase dacă maică-sa, căreia i se adresase colonelul, nu i-ar fi răspuns chiar ea :

— Dau dovadă de multă bunătate primindu-te aici, domnule colonel ? zise văduva. Păi, încă n-am auzit vreodată să se fi întîmplat ca atunci cînd bărbaţii sînt nefericiţi, sexul slab să nu le arate toată prietenia.

Şi ea îi făcu colonelului o reverenţă foarte frumoasă, care imediat stîrni în inima fiului ei o gelozie mai profundă ca oricînd.

CAPITOLUL VII

PREGĂTIRI DE RĂZBOI

E SIGUR CĂ NICI un bărbat nu poate găsi alte mijloace mai bune de a stîrni simpatia decît bravura, tinereţea, frumuseţea sau nenorocirea. Chiar dacă doamna Esmond ar fi avut douăzeci de fii, totuşi era îndreptăţită să-l admire pe acest tînăr ostaş. Acum odaia domnului Washington era mai mult ca oricînd odaia domnului Washington. Ea ţinea discursuri ditirambice despre meritele lui şi-l lăuda în societate ori de cîte ori avea ocazia. Mai mult ca oricînd îl dădea drept model fiilor ei, scoţîndu-i în evidenţă calităţile remarcabile şi punîndu-le în contrast cu goana după plăceri a lui Harry (micul sălbatic !) şi cu tendinţa lui George de a cădea pradă visării cu cartea în mînă. George nu se arăta de loc înclinat să-l îndrăgească mai mult pe domnul Washington pentru că mama lui îl lăuda nemăsurat. El îşi cultiva demonul geloziei lăuntrice cu atîta ardoare, încît pînă la urmă trebuie să fi ajuns o adevărată pacoste şi pentru el însuşi, şi pentru toţi cei din jur. Făcea glume cu un înţeles atît de adînc încît mama lui, minte

mai simplă, nu le prindea semnificaţia şi rămînea uluită de săgeţile lui sarcastice şi complet neputincioasă, neştiind ce să creadă despre atitudinea capricioasă şi sardonică a băiatului.

Între timp, se produceau în viaţa publică evenimente de natură a influenţa soarta întregii noastre familii atît de paşnice. Cearta dintre francezii şi englezii din America de Nord se transformase dintr-o dispută provincială într-una naţională. În Canada sosiseră întăriri din Franţa, iar în Virginia erau aşteptate să sosească trupe britanice.

„Vai, dragul meu amic" — îi scria din Quebec *Madame la Présidente* de Mouchy, tînărului ei prieten George Warrington — „vai cît de potrivnic ne e destinul ! Parcă te văd părăsind îmbrăţişarea unei mame adorate pentru a te repezi în braţele Bellonei [1]. Parcă te văd transportat pe furgonul răniţilor după luptă. Aproape că nici nu mai pot dori izbînda crinilor noştri cînd văd înaintea ochilor imaginea ta sub steagul leopardului. Există duşmănii pe care inima nu vrea să le recunoască şi inimile noastre trăiesc fără îndoială în pace chiar şi în toiul acestei zarve războinice. Toţi cei de aici te iubesc şi te salută, şi pe tine, ca şi pe domnul Vînător de urşi, fratele tău, (acel Ipolit [2]) cu inima de gheaţă care prefera vînătoarea, blîndei conversaţii a doamnelor noastre !). Prietenul tău — adversarul tău — cavalerul de la Jabotière, arde de nerăbdare să-şi întîlnească generosul rival pe Cîmpul lui Marte. Domnul Duquesne a vorbit aseară la cină despre voi. Domnul Duquesne, şi soţul meu, transmit toată afecţiunea tînărului lor prieten de care-şi amintesc cu plăcere, ca şi soţia sa, doamna Mouchy, a ta prietenă sinceră".

„Steagul leopardului" despre care scria scumpa corespondentă a lui George, a fost într-adevăr înălţat în bătaia vîntului şi în jurul lui s-au strîns mulţi dintre soldaţii regelui. S-a hotărît smulgerea din mîna francezilor a tuturor cuceririlor făcute de ei pe teritoriul dominionului britanic. S-au adunat vreo două regimente formate din englezii stabiliţi în America şi plătiţi de rege, şi din Anglia s-a primit

---

[1] Zeiţa războiului la romani.

[2] Fiul lui Teseu (şi al reginei amazoanelor), însoţitorul Dianei la vînătoare.

o flotă cu alte două regimente comandate de un militar cu experienţă. În februarie 1755, comandorul Keppel, îmbarcat pe celebrul vas *Centurion* cu care Anson [1] înconjurase lumea, ancoră în portul Hampton Roads, împreună cu două vase de război sub comanda sa şi avînd la bord pe generalul Braddock, statul său major şi o parte din trupele sale. Pe domnul Braddock îl numise comandant ducele. Acum o sută de ani, în Anglia, ducelui de Cumberland i se spunea ducele *par excellence* [2] — nume pe care între timp l-a căpătat un alt celebru luptător [3]. Acel prinţ numit pentru prima dată aşa n-a fost desigur un duce chiar atît de mare cum îl socotea propriul său partid, dar desigur nici un duce aşa de rău cum l-au zugrăvit duşmanii lui.

O flotă de transport îl urmă repede pe generalul prinţului William, aducînd provizii, soldaţi şi bani din belşug. Marele militar îşi debarcă trupele la Alexandria pe fluviul Potomac, şi se deplasă la Annapolis, în provincia Maryland, unde le porunci guvernatorilor diferitelor colonii să vină să ţină sfat cu el, cerînd fiecăruia din ei să facă un apel la provincia respectivă pentru a promova cauza comună, acum cînd se aflau la strîmtoare.

Sosirea generalului şi a micii lui armate stîrni multă animaţie pe tot cuprinsul provinciilor americane, dar mai ales la Castlewood. Harry porni de îndată pentru a vedea trupele din tabăra de la Alexandria. Priveliştea trupelor în marş, muzica înălţătoare a fluierelor şi tobelor lor îl încîntară. El făcu repede cunoştinţă cu ofiţerii din ambele regimente ; abia aştepta să se angajeze în expediţia pe care o întreprindeau ei şi era primit ca un oaspete simpatizat la popota ofiţerilor.

Doamna Esmond se bucura că băieţii ei au prilejul de a cunoaşte societatea unor gentilomi de înaltă clasă din Anglia. Ea n-avea nici cea mai mică îndoială că tovărăşia lor le va fi de folos, că gentlemenii britanici se deosebesc total de micii nobili din Virginia, — amatori de curse de

---

[1] Baronul *George Anson* (1697—1762), amiral britanic a făcut ocolul lumii în 1740—1744.

[2] prin excelenţă (fr.).

[3] Aluzie la ducele de Wellington (1761—1852), învingătorul lui Napoleon.

cai şi lupte de cocoşi — cu care se întovărăşea mereu domnişorul Harry, precum şi de avocaţii, chiţibuşarii şi lingăii de la masa vice-guvernatorului. Doamna Esmond avea un ochi foarte ager cînd era vorba să detecteze linguşitorii din casele altor oameni. Ea manifesta o atitudine deosebit de satirică împotriva clicii de înalţi dregători de la Williamsburg şi nu putea să sufere mania lor pentru etichetă şi gîlcevile lor pentru întîietate pe scara socială.

Cît despre tovărăşia ofiţerilor regelui, domnişorul Harry şi cu fratele său mai mare, zîmbeau amîndoi cînd auzeau complimentele mamei lor privitoare la eleganţa şi prestanţa gentlemenilor din tabără. Dacă buna doamnă ar fi ştiut întregul adevăr, dacă ar fi putut măcar să audă glumele şi cîntecele care le ieşeau din gură cînd beau vin şi punci, dacă ar fi putut măcar să vadă halul în care erau duşi mulţi dintre ei la culcare, n-ar mai fi fost chiar aşa grăbită să le recomande fiilor ei societatea acestora. Soldaţii şi ofiţerii se plimbau mîndri ca nişte curcani prin tot ţinutul şi-i speriau cu turbulenţa lor pe locuitorii paşnici ai fermelor şi satelor ; generalul tuna şi fulgera împotriva trupelor sale pentru dezordinile pe cale le provocau, precum şi împotriva provincialilor, pentru meschinăria vecină cu trădarea de care dădeau dovadă ; soldaţii puneau stăpînire pe ţară parcă ar fi fost un teritoriu cucerit, îi dispreţuiau pe provinciali, le ofensau pînă şi pe nevestele aliaţilor lor indieni, care veniseră să se alăture luptătorilor britanici încă de la sosirea lor în America, şi să mărşăluiască împreună cu ei împotriva francezilor. Generalul se văzu silit să le interzică femeilor de origină indiană accesul în tabăra lui. Uimiţi şi jigniţi, soţii lor se retraseră, şi, în decurs de cîteva luni, el se trezi privat de serviciile acestora tocmai atunci cînd ajutorul lor ar fi fost cel mai preţios.

Se prea poate că doamna Esmond să fi auzit cîte ceva despre *gentlemenii din tabără*, dar nici în ruptul capului nu vru să creadă ceea ce-i ajunsese la urechi. Soldaţii tot soldaţi rămîn, asta nu era o taină pentru nimeni ; ofiţerii care veniră la Castlewood la invitaţia fiului ei, se arătau nişte gentlemeni de o politeţe desăvîrşită şi asta era nu numai părerea ei, ci o realitate. Văduva îi primi foarte bine şi le oferi cele mai frumoase distracţii pe care le putea

pune la dispoziție ținutul. Curînd însuși generalul îi trimise matroanei din Castlewood mesaje politicoase. Tatăl lui fusese camarad cu tatăl ei, slujind sub comanda gloriosului Marlborough [1], și numele colonelului Esmond era încă bine cunoscut și profund respectat în Anglia. Dacă doamna i-ar permite, generalul Braddock ar dori să i se facă cinstea de a fi primit la Castlewood pentru a prezenta omagiile sale fiicei unui ofițer atît de renumit.

Poate că dacă ar fi știut cauza politeții domnului Braddock, doamna Esmond n-ar fi primit cu atîta încîntare complimentele lui. La Alexandria scularea comandantului șef prilejuia zilnic ceremonii matinale ca și ale capetelor încoronate, și printre nobilii localnici care-i aduceau omagiul lor erau și cei doi gemeni din Castlewood ; ei își încălecaseră mîrțoagele cele mai bune, își luaseră ultimele noutăți vestimentare primite de la Londra și porniseră călare pentru a intra în suita marii personalități britanice — fiind însoțiți de cei doi negrișori din slujba lor, îmbrăcați în livrele elegante. Generalul se purta morocănos și înciudat cu nobilimea provincială și aproape că nu-i băgă în seamă pe cei doi tineri gentlemeni, întrebînd doar în treacăt la cină pe aghiotantul lui cine mai erau și cei doi Gură-cască îmbrăcați în albastru, auriu și roșu ?

Se întîmplase ca în ziua aceea să ia masa cu Excelența sa atît domnul Dinwiddie, vice-guvernatorul Virginiei, cît și reprezentantul Pennsylvaniei pe lîngă guvernul britanic [2] și încă vreo cîțiva gentlemeni.

— O, zise domnul Dinwiddie, ăștia sînt băieții prințesei Pocahontas.

La care, scoțînd o înjurătură cumplită, generalul întrebă :

— Da' aia cine dracu' a mai fost ?

Dinwiddie, care n-o iubea de loc, deoarece într-adevăr suferise cel puțin o sută de jigniri din partea cuconiței cu veleități de stăpînitoare, o descrise pe doamna Esmond fără pic de respect și pe un ton batjocoritor, rîse de aerul ei pompos și de pretențiile ei nemăsurate, și-l distră pe gene-

[1] *John Churchill duce de Marlborough* (1650—1722), a purtat războaiele reginei Anna.

[2] Benjamin Franklin a îndeplinit vreme îndelungată și această funcție.

ralul Braddock cu anecdote privitoare la ea, pînă cînd excelenţa sa adormi.

Cînd se trezi, Dinwiddie plecase, dar gentlemanul din Philadelphia se mai afla încă la masă, întreţinînd o conversaţie aprinsă cu ofiţerii prezenţi. Generalul reluă discuţia de unde o lăsase cînd adormise, şi vorbi de pre doamna Esmond în termeni nepoliticoşi şi grosolani, aşa cum erau deprinşi să vorbească militarii din vremea aceea, şi întrebă din nou cum se numeşte băbătia aia caraghioasă despre care pomenise Dinwiddie. Apoi dădu drumul la o serie de exprimări dispreţuitoare şi mînioase împotriva nobilimii locale şi a ţării în general.

Domnul Franklin din Philadelphia repetă numele văduvei, dar exprimînd despre persoana ei o părere cu totul diferită decît cea a domnului Dinwiddie şi părînd să ştie o mulţime de lucruri despre ea, despre tatăl ei şi domeniul ei, aşa cum ştia dealtfel despre orice persoană şi orice subiect către care se abătea discuţia ; el îi explică generalului că doamna Esmond are vite, cai şi provizii din belşug, care s-ar putea dovedi foarte utile în conjunctura respectivă, şi-i recomandă să facă totul pentru a se pune bine cu ea. Generalul îşi dăduse de mult seama că domnul Franklin e o persoană cît se poate de ageră şi inteligentă, aşa că, foarte amabil, trimise un aghiotant să-i poftească pe cei doi tineri să ia masa cu el a doua zi. Cînd îşi făcură apariţia, el se arătă foarte drăguţ şi binevoitor ; gentlemenii din „familia“ generalului le dădură multă atenţie. Tinerii se purtară — aşa cum se cuvenea pentru deţinătorii unui nume ca al lor — modest şi cuviincios ; se întoarseră acasă încîntaţi de felul cum fuseseră trataţi şi mama lor fu cel puţin la fel de încîntată de politeţea pe care o avusese Excelenţa sa faţă de ei. Răspunzînd mesajului lui Braddock, doamna Esmond îi scrisese un bilet recurgînd la cel mai rafinat stil pe care-l poseda, îi mulţumi pentru amabilitate şi rugă pe Excelenţa Sa să stabilească ziua în care ea ar putea avea onoarea de a-l primi la Castlewood.

Putem fi siguri că debarcarea armatei şi campania care se apropia formau neîncetat subiectul conversaţiilor din familia Castlewood. Să participe la această campanie era dorinţa cea mai arzătoare a vieţii lui Harry. El nu visa

decît războaie și bătălii. Stătea tot timpul cu ofițerii de la Williamsburg ; curăța, freca și lustruia toate puștile și săbiile din casă ; retrăia distracțiile și jocurile din copilărie punîndu-i pe negri sub comanda lui. Maică-sa, vilează din fire, știa că a sosit timpul cînd unul din băieții ei trebuie s-o părăsească și să-l slujească pe rege. Nici nu îndrăznea să se mai gîndească pe cine va alege soarta. Îl admira și-l respecta pe băiatul mai mare, dar simțea că-l iubește pe cel mic cu toată patima de care era capabilă inima ei.

Oricît de mult dorea Harry să fie soldat și oricît de mult se concentrau gîndurile lui asupra acestui plan glorios, totuși nu prea avea el curajul să abordeze subiectul care-i stătea pe inimă. De vreo două ori îndrăzni să-l pomenească în prezența lui George, dar fața fratelui său căpătă o înfățișare severă, amenințătoare. Harry manifesta un atașament cu adevărat feudal pentru fratele lui mai mare, îl adora cu un sentiment nemăsurat de puternic și în toate privințele i se supunea ca unui șef. Tocmai de aceea Harry văzu cu spaimă că și George, în maniera lui gravă, e preocupat de probleme ostășești. George începu să dea jos din rafturi diverse cărți militare adunate de bunicul lui, și citi despre războaiele lui Eugen [1] și ale lui Marlborough, precum și cele mai belicoase dintre *Viețile oamenilor iluștri*, scrise de Plutarh. Se apucă să facă iar exerciții de floretă împreună cu Dempster. Bătrînul scoțian era expert în arta militară, deși se cam ferea să spună unde o învățase.

Doamna Esmond îi trimise pe băieți cu răspunsul la mesajul Excelenței Sale, însoțindu-și scrisoarea cu niște daruri atît de ample și de frumoase pentru statul major al generalului și pentru ofițerii celor două regimente regale, încît generalul îi mulțumi de mai multe ori domnului Franklin pentru că fusese intermediarul care adusese în tabăra lor un aliat atît de binevenit.

Generalul întrebă :

— Oare nici unul dintre tinerii gentlemeni nu ar vrea să vadă cu ochii lor campania ? Un prieten de-al lor care pomenea adeseori de ei — domnul Washington, care avu-

[1] *Eugen*, prinț de Savoia (1663—1736), general austriac, a luptat adeseori alături de Marlborough.

sesc ghinion în expediția de anul trecut — îi promisese să i se alăture ca aghiotant, și Excelența Sa ar primi cu bucurie încă un tînăr gentleman din Virginia în „familia" lui.

Auzind de această propunere, lui Harry îi sticliră ochii și i se îmbujorară obrajii :!

— Și acest tînăr din Virginia ține din toată inima să se ducă ! strigă el.

Dar George, aruncîndu-i o căutătură aspră fratelui său mai mic, spuse că unul dintre ei ar fi foarte mîndru să intre în suita Excelenței Sale, pe cînd datoria celuilalt ar fi să rămînă acasă și să aibă grijă de mama lor. Harry îl lăsă pe fratele său mai mare să vorbească. Încă și atunci voința lui se supunea întru totul voinței lui George. Oricît de mult ar fi dorit să plece, nu avea să se pronunțe pînă nu se pronunța George. Dorea cu atîta ardoare să participe la campanie încît imboldul pe care-l simțea îl făcea să se arate timid. Nici pe drumul spre casă nu îndrăzni să-i vorbească lui George în această privință. Călăriră în tăcere mile întregi sau se străduiră să abordeze subiecte indiferente ; fiecare dintre ei știa însă ce se petrece în mintea celuilalt și se temea să pună deschis chestiunea.

Odată ajunși la conac, băieții îi spuseră mamei lor despre oferta generalului Braddock.

— Știam eu că așa o să se întîmple, zise ea. Într-un moment ca acesta, cînd țara trece printr-o criză, familia noastră trebuie să-și facă datoria... V-ați înțeles... ați stabilit între voi care urmează să mă părăsească ?

Și se uită îngrijorată de la unul la altul temîndu-se de fapt să audă rostit fie un nume, fie celălalt.

— Ar fi de datoria celui mai tînăr să plece, mamă ; bineînțeles că eu ar trebui să plec ! strigă Harry roșind foarte tare.

— Bineînțeles că el ar trebui să plece, zise doamna Mountain, care se întîmplase să fie de față la conversația lor.

— Ei vezi ? Așa zice și Mountain ! Ce ți-am spus eu ? strigă din nou Harry aruncîndu-i pe furiș o privire lui George.

— Ba nu, mamă, ar trebui să plece capul familiei, zise George cu tristețe.

— Nu, nu ! Tu eşti bolnav, nici nu ţi-au trecut încă frigurile. Ce zici, Mountain, crezi că ar fi de datoria lui să plece ?

— Dintre noi doi, tu, scumpul meu Hal, ai fi cel mai bun ostaş. Te leagă o prietenie strînsă de George Washington, şi aţi putea călători foarte bine împreună, pe cînd la mine el nu ţine, după cum nici eu nu ţin la dînsul, oricît de mult ar fi el admirat în familia noastră. Dar, vezi tu, asta este legea onoarei, dragul meu Harry (şi aci el se adresă fratelui său cu un glas de o bunătate şi o tandreţe extraordinară). Supărarea pe care mi-o produce chestiunea asta constă în faptul că sînt nevoit să te refuz. Eu trebuie să plec. Dacă soarta ţi-ar fi acordat avantajul acelei jumătăţi de oră în plus, pe care am trăit-o eu înainte de a te naşte tu, ar fi fost rîndul tău şi tu ai fi pretins dreptul de a pleca primul ; ştii bine că aşa s-ar fi întîmplat.

— Da, George, zise bietul Harry, recunosc că mi-aş fi cerut acest drept.

— Tu vei rămîne acasă şi vei avea grijă de domeniul Castlewood şi de mama. Dacă mi se întîmplă ceva, eşti tu aici ca să-mi ţii locul. Aş vrea să cedez, dragul meu, după cum ştiu bine că şi tu ai fi gata să-ţi jertfeşti viaţa pentru a mă sluji pe mine. Dar fiecare dintre noi trebuie să-şi facă datoria. Ce-ar zice bunicul nostru dacă ar mai fi pe lumea asta ?

Mama îşi privi cu mîndrie copiii.

— Tata ar spune că nepoţii lui sînt nişte adevăraţi gentlemeni, se bîlbîi doamna Esmond cu glas şovăielnic şi-i părăsi pe cei doi tineri, poate pentru că nu voia să le dezvăluie emoţia care-i umplea inima.

Slugile aflară curînd că domnul George pleacă să participe la campanie. Dinah, care-l alăptase pe George, se văicărea cît o ţinea gura că-l pierde ; Phillis, bătrîna doică a lui Harry, făcea tot atîta gălăgie deoarece, ca de obicei, domnişorul George era preferat domnişorului Harry. Sady, slujitorul lui George, începu pregătirile pentru a-şi urma stăpînul, bătîndu-se cu pumnul în piept că o să facă şi o să dreagă cîte şi mai cîte, în timp ce Gumbo, băiatul care-l slujea pe Harry, începu să scîncească în mod ipocrit pentru că rămîne acasă, deşi nimeni nu-l cunoscuse pînă atunci a fi unul dintre cei deprinşi să mănînce jăratic.

Dar, dintre toți ai casei, doamna Mountain se arăta cea mai furioasă. Hotărîrea lui George de a pleca în această campanie o scotea pur și simplu din sărite. „George nici nu-și dă seama ce face părăsind casa !“ Îl rugă, îl imploră, insistă mult ca el să-și schimbe hotărîrea ; și jură că dacă o să plece, n-o să se întîmple decît nenorociri.

George rămase surprins de împotrivirea îndîrjită a acestei femei cumsecade.

— Eu știu, Mountain, zise el, că Harry ar fi un ostaș mai bun decît mine ; dar la urma urmei e datoria mea să plec.

— Ba datoria ta e să stai aici ! îi zise doamna Mountain bătînd din picior.

— Atunci mama de ce n-a recunoscut că e așa, adineauri cînd am discutat această problemă ?

— Maică-ta ! zise doamna Mountain cu un rîs sarcastic și sinistru. Maică-ta, bietul meu copil !

— Mountain, ce înseamnă mutra asta sumbră pe care ți-o iei ?

— Poate că maică-ta vrea să te știe plecat, George, continuă doamna Mountain clătinînd din cap. Bietul meu gură-cască, n-ar fi imposibil ca întorcîndu-te acasă să găsești aici un tată vitreg.

— Ce Dumnezeu vrei să spui ? strigă George și sîngele îi năvăli în obraji.

— Ce-ți închipui, că eu n-am ochi și că nu văd ce se petrece ? Ascultă-mă pe mine, că ești copil, dar îți spun eu cum te văd și cum mă vezi că domnul colonel Washington e în căutarea unei soții bogate. De îndată ce vei pleca o s-o ceară de nevastă pe maică-ta și cînd te întorci o să-l găsești pe el stăpîn aici. De aceea n-ar trebui să pleci, sărman prostuț ce ești ! Tu nu vezi ce mult ține maică-ta la el ? Tu nu vezi cît caz face de el ? Tu nu vezi cum îl dă mereu de exemplu ? Și ție, și lui Harry, și oricui vine aici ?

— Bine, dar și el pleacă la război, strigă George.

— Băiete, el pleacă la războiul peștitului ! zise văduva Mountain nevoind să se dea bătută.

— Ba nu-i adevărat ; mi-a spus chiar generalul Braddock că domnul Washington a acceptat să fie numit aghiotantul lui.

— Tertipuri ! Tertipuri ca să te îmbrobodească, dragul meu ! strigă Mountain. O să fie rănit şi o să se întoarcă — să-mi zici mie cuţu dacă nu s-o întîmpla aşa. Am dovezi că nu mă înşel — am dovezi scrise de mîna lui — ia uită-te aici !

Şi doamna Mountain scoase din buzunar o bucată de hîrtie pe care se vedea scrisul bine cunoscut al domnului Washington.

— Dar cum de-ai pus mîna pe hîrtia asta ? întrebă George făcîndu-se alb ca varul la faţă.

— Am... Am găsit-o în camera lui ! zise ruşinată doamna Mountain.

— Cum adică, citeşti scrisorile particulare ale unui oaspete de-al nostru ? strigă George. Să-ţi fie ruşine ! Nu vreau să mă uit pe hîrtia asta ! adăugă el şi o aruncă pe foc.

— N-am avut încotro, George. Totul a fost o întîmplare, îţi dau cuvîntul meu, a fost o simplă întîmplare. Ştii doar că guvernatorul Dinwiddie o să stea în camera domnului Washington, în timp ce camera de onoare o pregătim pentru domnul Braddock. Şi aşteptăm atîţia oaspeţi, încît a trebuit să iau lucrurile pe care colonelul le lasă de obicei aici — el se poartă de parcă ar fi încă de pe acum stăpînul casei — şi să le mut în noua lui odaie şi hîrtia asta a căzut din mapa lui de scris şi cu totul întîmplător mi-am aruncat ochii pe ea, şi cînd am văzut despre ce e vorba mi-am dat seama că e de datoria mea s-o citesc.

— Ah, Mountain, eşti o victimă a datoriei ! zise George cu un aer aspru. Probabil că şi doamna Barbă Albastră [1] a socotit că e de datoria ei să se uite pe gaura cheii.

— Eu una nu m-am uitat niciodată pe gaura cheii, George. Să-ţi fie ruşine dacă spui una ca asta ! Şi tocmai despre mine, care te-am supravegheat şi te-am îngrijit, şi te-am purtat în braţe ca o mamă ; şi te-am vegheat noapte de noapte săptămîni în şir, cînd aveai friguri, şi în braţele astea ale mele te-am mutat de pe pat pe divan ! Ei bine, domnule, să ştii că *acum* nu te mai vreau în braţele mele. Cică „draga mea Mountain !“ Nu mai îmi zi mie aşa ! Tu îţi ieşi din sărite şi începi să ocărăşti şi îmi jigneşti senti-

[1] Aluzie la basmul povestit de Charles Perrault (1628—1703).

mentele — tocmai ale mele, cînd eu te-am iubit ca maică-ta — ce zic eu ca maică-ta ! Ce n-aş da să te iubească şi ea măcar pe jumătate cum te iubesc eu. Nu pot să-ţi spun decît că sînteţi cu toţii nerecunoscători. Domnul Mountain al meu a fost un păcătos şi nici unul dintre voi nu-i mai breaz.

În cămin nu mai era decît jăraticul rămas de la vreo două lemne şi, fără îndoială, Mountain văzuse că, întrucît căzuse pe cenuşă, hîrtia nu era cîtuşi de puţin în pericol, căci altfel ar fi scos-o de acolo chiar cu riscul de a-şi arde degetele şi asta înainte de a fi rostit pătimaşa pledoarie pentru purtarea ei, pe care am reprodus-o mai sus. Poate că George era absorbit de gîndurile lui negre ; sau poate că gelozia lui a fost mai tare decît el ; în orice caz, el nu s-a mai împotrivit cînd doamna Mountain s-a aplecat şi a scos hîrtia din cămin.

— Ar trebui să-i mulţumeşti cerului, băiete, pentru că am salvat scrisoarea, strigă ea. Uită-te ! Sînt chiar cuvintele lui, aşternute pe hîrtie cu slova lui mare de conţopist, şi nu e vina mea dacă le-a scris, după cum nu e vina mea nici că le-am găsit. Ascultă-mă pe mine, George Warrington, citeşte-le cu ochii tăi şi fii mulţumit că biata băbuţă Mounty îţi poartă de grijă.

Totul era absolut limpede — fiecare cuvînt şi fiecare literă aşternută pe nefericitul document. Ochii lui George nu se putură stăpîni să nu absoarbă conţinutul scrisorii.

— Să nu scapi o vorbă în această privinţă, Mountain, zise el aruncîndu-i o privire înspăimîntătoare. Am să... Am să-i înapoiez domnului Washington această hîrtie.

Mountain se sperie de mutra lui, după cum se sperie şi de ceea ce făcuse ea, şi de consecinţele posibile ale acestei fapte.

Cînd maică-sa, alarmată de înfăţişarea lui, îl întrebă la masă dacă-l doare ceva de vreme ce e aşa de palid, George îi răspunse umplîndu-şi paharul cu vin :

— Ce-ţi închipui, că nu mă doare îngrozitor inima cînd mă văd silit să părăsesc o mamă atît de afectuoasă ca tine ?

Buna doamnă nu izbuti să-i înţeleagă cuvintele, nici privirea stranie şi aspră şi nici rîsul încă şi mai straniu. În timpul mesei George tachină pe toată lumea ; striga la servitori şi rîdea de ei, şi bea pahar după pahar. De fiecare dată cînd se deschidea uşa îşi întorcea capul într-acolo ; la fel şi Mountain, stînjenită de gîndul vinovat că o să-şi facă apariţia domnul Washington.

CAPITOLUL VIII

ÎN CARE GEORGE SUFERĂ DE O BOALĂ OBIŞNUITĂ

ÎN ZIUA STABILITĂ pentru recepţia dată de doamna Esmond în cinstea generalului, conacul Castlewood fu împodobit cu maximum de splendoare ; iar doamna Esmond se îmbrăcă într-o toaletă mult mai strălucitoare decît era deprinsă a purta. Realitatea este că ea dorea să-i acorde oaspetelui toate onorurile şi să facă în aşa fel ca recepţia — care de fapt pentru ea era un prilej de tristeţe — să fie cît mai plăcută cu putinţă pentru invitaţi. Primul sosi noul aghiotant al generalului. Văduva îl primi în galeria acoperită din faţa casei. El descălecă în dreptul scărilor şi slujitorii îi duseră caii la locul bine ştiut. Nici un tînăr nobil din colonie nu avea un cal mai grozav decît al domnului Washington şi nici nu-l întrecea pe acesta în arta echitaţiei.

O vreme, înainte de a se retrage pentru a-şi scoate cizmele de călărie, colonelul porni împreună cu gazda prin galerie, stînd de vorbă. Ea avea o mulţime de lucruri să-i spună ; trebuia să audă din gura lui o confirmare a faptului că a fost numit aghiotant al generalului Braddock şi să-i vorbească despre apropiata plecare a fiului ei. Servitorii negri, cărînd mîncărurile pentru ospăţul ce se pregătea, treceau mereu pe acolo în timpul conversaţiei lor. Gazda şi cu invitatul coborîră scările şi porniră pe peluza cu iarbă aspră din faţa casei, făcînd cîţiva paşi prin umbră. Domnul Washington anunţă sosirea grabnică a Exce-

lenţei Sale care aducea în caleaşca sa şi pe domnul Franklin din Pennsylvania.

Acest domn Franklin, după cîte auzise doamna Esmond, fusese un simplu ucenic tipograf ; rău trebuie să fi ajuns lucrurile dacă asemenea persoane călătoreau în caleaşca unui comandant suprem ! Domnul Washington răspunse că n-a existat vreodată un gentleman mai înţelept şi mai ager la minte care să fi mers fie într-o caleaşcă, fie pe jos. Doamna Esmond socoti că domnul Washington manifestă o atitudine mult prea liberală faţă de acest domn ; dar colonelul susţinu cu tărie, în pofida părerilor văduvei, că tipograful este un om ingenios, util şi cu mari merite.

— Cel puţin atîta bucurie am că dacă băiatul meu o să participe la campania asta, n-o să-şi frece coastele de negustori şi meseriaşi, ci de gentlemeni ; de gentlemeni onorabili şi eleganţi, afirmă doamna Esmond pe tonul cel mai măreţ pe care-l avusese vreodată.

Domnul Washington îi văzuse pe aceşti gentlemeni onorabili şi eleganţi la un pahar cu vin şi poate socotea că nu toate spusele şi faptele lor erau de natură a-l instrui pe un tînăr care se pregăteşte să intre în viaţă, sau a-i da o pildă potrivită ; dar avu înţelepciunea să nu dezvăluie asemenea taine, făcînd doar o aluzie discretă că, acum cînd Harry şi cu George intrau în lume, trebuiau să-şi primească partea lor cuvenită de bine şi de rău şi să audă vorbele oamenilor de toate soiurile.

— Să fie alături de un ofiţer veteran al celei mai splendide armate din lume, continuă văduva cu oarecare şovăială ; de gentlemeni care au fost crescuţi în inima curţii regale ; de prieteni ai Alteţei Sale Regale, ducele...

Prietenul văduvei nu făcu decît să încline capul. Nu permise înfăţişării sale să se abată nici măcar cu o iotă de la obişnuita ei gravitate şi măreţie.

— Şi împreună cu dumneata, domnule colonel Washington, omul pe care-l preţuia atît de mult tatăl meu. Nici nu ştii cîtă încredere avea în dumneata. Te rog, domnule, să ai grijă de băiatul meu ! Sper că o vei face. Nu eşti decît cu cinci ani mai vîrstnic decît el, şi totuşi am mai mare încredere în dumneata decît în alţii mult mai bătrîni ca el. Tatăl meu le spunea mereu copiilor să-l res-

pecte pe domnul Washington, iar eu le-am poruncit-o întotdeauna.

— Ştiţi doar, doamnă, că aş fi făcut orice numai să pot să fiu pe placul colonelului Esmond. Şi atunci, doamnă, nu credeţi că voi face de zece ori mai mult pentru a merita onoarea de a fi pe placul fiicei lui ?

Domnul Washington îi făcu o plecăciune nu lipsită de graţie. Roşind, doamna îi răspunse cu o reverenţă cît se poate de subită. (Se spunea îndeobşte că reverenţele doamnei Esmond nu au pereche în întreaga provincie).

— Domnul Washington, zise ea, va putea să se bizuie întotdeauna pe afecţiunea unei mame atîta vreme cît îi înconjoară pe fiii acesteia cu o parte atît de mare din propria lui afecţiune.

Rostind aceste cuvinte îi întinse mîna, pe care el o sărută cu profundă politeţe. Micuţa doamnă reintră îndată în conac sprijinită de braţul tînărului ofiţer. Aci îi întîmpină George care veni spre ei, îmbrăcat somptuos, şi pudrat cum se cuvine, şi-şi salută atît mama cît şi prietenul cu plecăciuni adînci şi respectuoase. Astăzi un tînăr intră în camera maică-si cu ciubote cu ţinte şi cu pălăria tuflită pe ceafă şi în loc să-i facă o plecăciune îi suflă în obraz fumul de la trabuc.

Dar deşi se înclinase atît de adînc în faţa domnului Washington şi a mamei lui, George nu era cîtuşi de puţin într-o dispoziţie favorabilă faţă de vreunul din ei. Pe partea de jos a chipului său flutura un zîmbet politicos, dar la cele două ferestre de sus ardeau flăcările mîniei şi vigilenţei. Ce se spusese ? Ce se petrecuse ? Nici un lucru care să nu fi putut să fie văzut sau auzit de oamenii cei mai decenţi, mai politicoşi sau mai evlavioşi. Atunci de ce să fi continuat doamna Esmond să roşească şi bravul colonel să fie puţin cam împurpurat la faţă în timp ce-i strîngea mîna tînărului său prieten ?

Colonelul îl întrebă pe domnişorul George dacă s-a distrat bine ?

— Nu, zise scurt George. Dar dumneata ?

Şi apoi se uită la tabloul tatălui său, atîrnat pe peretele holului.

Colonelul, de obicei nu prea limbut din fire, se apucă imediat să vorbească pe larg despre distracţiile lui, povesti pe unde fusese dimineaţa şi prin ce păduri vînase cu ofiţerii regelui, cîte păsări împuşcaseră şi ce vînat mai doborîseră. Deşi nu era prea deprins să glumească, colonelul descrise în tot amănuntul înfăţişarea domnului Braddock, greoi la trup şi stînjenit la mers de cizmele lui înalte, bălăbănindu-se prin pădurile din Virginia, vînînd — cum ziceau ei — cu o ceată de cîini adunaţi de pe la diverse case şi cu o ceată de negri lătrînd la fel de tare ca şi cîinii, şi chiar împuşcînd cerbii cînd ajungeau dinaintea ochilor lui.

— Doamne Dumnezeule! spusese domnul Braddock răsuflînd greu şi pufnind, ce-ar fi zis Sir Robert în Norfolk văzînd un om că vînează cerbi cu puşca pentru vînătoarea de raţe, şi cu cîini de strînsură stîrniţi mai degrabă de un curcan decît de vînat!

— Vai, domnule colonel, dar în ce dispoziţie comică eşti azi după-amiază! strigă doamna Esmond rîzînd uşurel în timp ce fiul ei asculta relatarea cu o înfăţişare mai sumbră ca oricînd. Dar care Sir Robert se află la Norfolk? O fi vreunul dintre gentlemenii din armată care au sosit de curînd?

— Generalul se gîndea la comitatul Norfolk din Anglia, doamnă, nu la localitatea Norfolk din Virginia, răspunse colonelul. Domnul Braddock vorbise despre o vizită făcută lui Sir Robert Walpole, care locuia în comitatul acela şi despre marile terenuri de vînătoare pe care le întreţinea acolo bătrînul ministru şi despre palatul lui grandios şi despre tablourile lui de la Houghton. Ce n-aş da şi eu să văd un teren adevărat de vînătoare şi un parc cu vulpi din Anglia! Mi-ar plăcea mai mult decît oricare altă privelişte de pe pămînt, adăugă oftînd sincer marele amator de vînătoare.

— Şi totuşi se poate vîna destul de bine şi pe aici, după cum spuneam, îi replică rînjind tînărul Esmond.

— Ce anume? strigă celălalt întorcîndu-şi ochii spre el.

— Vai de mine, dar sînt convins că ştii chiar şi fără să mă priveşti atît de aspru şi fără să baţi din picior de

parcă ai avea de gînd să fandezi spre mine cu floreta întinsă. Nu eşti dumneata cel mai bun vănător din ţinut? Şi nu sînt toţi peştii de pe cîmp şi toate fiarele din copaci, şi păsările de pe mare — nu — vreau să spun peştii din copaci şi fiarele de pe mare şi, în sfîrşit, înţelegi ce vreau să spun. Vreau să spun scrumbii şi somoni şi scorpii de mare şi căprioare, şi porci, şi bivoli, şi bizoni, şi elefanţi, după cîte ştiu. Eu unul nu mă pricep, că nu sînt vînător de meserie.

— Asta aşa e, zise domnul Washington abia stăpînindu-şi dispreţul din priviri.

— Da, te înţeleg. Sînt un papă-lapte. Am fost crescut la poalele mamei. Ia uită-te ce drăguţe sînt fustele mamei, domnule colonel! N-ai vrea să fii legat de ele? Ia uită-te ce culoare încîntătoare au! Eu le mai ţin încă minte de pe vremea cînd erau negre — cînd purta doliu după bunicul meu.

— Şi cine ar fi putut să nu jelească un asemenea gentleman? zise colonelul în timp ce văduva se uită surprinsă la fiul ei.

— Ba eu unul aş da nu ştiu ce să mai fie bunicul aici şi să învie din morţi, aşa cum ne făgăduieşte inscripţia de pe mormîntul lui; şi să-l aducă totodată cu el şi pe tatăl meu, locotenentul.

— Ah, Harry! strigă doamna Esmond izbucnind în lacrimi tocmai cînd în această conjunctură îşi făcu apariţia în hol fiul ei mai mic; era îmbrăcat aidoma fratelui său, într-un costum alcătuit dintr-o redingotă cu firet de aur, vestă cu brandenburguri, şi purta o sabie cu mînerul de argint şi un solitar. O, Harry, Harry! strigă doamna Esmond repezindu-se la fiul ei mai mic.

— Ce e, mamă? întrebă Harry cuprinzînd-o în braţe. Ce s-a întîmplat, domnule colonel?

— Pe viaţa mea dacă ştiu ce să răspund, zise colonelul muşcîndu-şi buzele.

— Dragă Hal, e vorba pur şi simplu de nişte panglicuţe roz care socot eu că-i vin foarte bine mamei; după cum nu mă îndoiesc că şi domnul colonel gîndeşte la fel.

— Domnul meu, n-ai vrea să fii așa de bun să vorbești numai pentru dumneata? strigă colonelul îmbătoșîndu-se, iar apoi coborînd din nou glasul.

— Vorbește prea mult numai pentru el, zise plîngînd văduva.

— Jur că nu cunosc izvorul acestor lacrimi, după cum nu cunosc nici izvorul Nilului, zise George, și dacă ar începe să plîngă tabloul tatălui meu, m-aș mira la fel de mult ca și de lacrimile mamei. În fond ce am spus? Am făcut o aluzie la panglici! O fi oare în ele vreun ac otrăvit care a fost înfipt în inima mamei mele de vreun pervers de croitor londonez? Eu mi-am afirmat doar dorința de a fi strunit toată viața cu aceste hățuri frumoase, încheie băiatul făcînd o piruetă pe tocurile lui roșii.

— George Warrington, ce dans drăcesc te-ai apucat acum să dansezi? întrebă Harry care-o iubea pe maică-sa și pe domnul Washington, dar care îl iubea și-l admira pe fratele său George mai mult decît pe oricare alt om.

— Dragul meu băiat, tu nu înțelegi dansul — tu nu ții la lucrurile mai rafinate, la artă — tu nu poți scoate dintr-un clavecin o muzică mai frumoasă decît obții trăgînd de urechi un porc mort. Natura te-a făcut bărbat — războinic — distrugător — nu vreau să spun cuirasat, domnule colonel, ca namila aceea care l-a adus pe namila de Braddock pe fluviul nostru. Și Excelența Sa e un bărbat cu o fire războinică și amator de sporturi în aer liber. Eu, după cum am avut onoarea să spun, sînt un papă-lapte.

— Deocamdată n-ai arătat-o. Ai bătut huiduma aia din Maryland care era de două ori mare mare decît tine, îl contrazise Harry.

— Forțat, dragul meu, forțat de împrejurări. E ori *tupto*, ori *tuptomai*[1], după cum știa foarte bine fundul tău cînd eram amîndoi la școală. Dar eu sînt liniștit din fire și n-aș ridica un deget ca să apăs pe un trăgaci sau ca să smulg un nas, sau orice altceva în afară de un trandafir. Și zicînd acestea el apucă una din panglicuțele trandafirii ale veșmîntului doamnei Esmond și trase de ea. Nu pot să sufăr vînătoarea pe care o iubești tu și domnul colonel, și nu vreau să împușc nici o viețuitoare, nici

[1] ori te bat eu, ori mă bați tu *(gr.)* — aprox: care pe care.

curcan nici pițigoi, nici bou, nici măgar, nici vreo altă ființă care are urechi. Zuluții domnului Washington sînt pudrați foarte frumos.

Colonelul din miliția populară, ofensat de prima parte a conversației și foarte nedumerit de ultima parte a ei, băuse foarte puțin din bolul de porțelan cu punci de mere (care era așezat spre întîmpinarea musafirilor în casa aceasta, ca și în toate casele din Virginia) iar acum se mai răcorea plimbîndu-se pe balcon cu un aer foarte solemn.

Reîmpăcîndu-se aproape de tot cu fiul ei cel mare, mama, liniștită acum, își ținea amîndoi băieții de mînă. Cu cealaltă mînă, Harry îl apucă pe după umeri pe George.

— Un lucru vreau să-ți spun, George, i se adresă el îmbujorîndu-se.

— Zi și douăzeci, don Enrico, strigă celălalt.

— Dacă nu iubești vînătoarea și celelalte sporturi, și nu ții de loc să fugărești și să dobori animale, fiind mai deștept ca mine, de ce n-ai rămîne tu liniștit acasă și nu m-ai lăsa pe mine să plec cu colonelul George, și cu domnul Braddock ? Asta vreau să-ți spun, încheie Harry luîndu-și o piatră de pe inimă.

Văduva își întoarse, plină de speranță, privirile de la băiatul brunet la cel blond. Nu știa de care din ei s-ar fi despărțit mai ușor.

— Cineva din familia noastră trebuie să plece pentru că *honneur oblige* [1] și numele meu fiind numărul unu, numărul unu trebuie să plece primul, zise George.

— Parcă eu ce ți-am spus ? stărui bietul Harry.

— Unul trebuie să rămînă ; și cine ar fi să aibă grijă de mama acasă ? Nu ne putem permite să fim amîndoi scalpați de indieni sau tocați de franțuji.

— Tocați de franțuji, strigă Harry, cei mai buni soldați din lume ! Englezii ! Aș vrea să-i văd și eu tocați de franțuji ! Vai ce bătaie cumplită o să le trageți ! Și bravul flăcău oftă la gîndul că nu va fi prezent la această *battue* [2].

[1] onoarea te obligă (fr.).
[2] vînătoare (cu hăitași) (fr.).

George se așează la clavecin și cîntă acompaniindu-se singur: „*Malbrough, s'en va t'en guerre, Mironton, mironton, mirontaine* [1]. Auzind această muzică, gentlemanul care se plimba pe balcon reintră în încăpere.

— Eu cînt „Dumnezeu să-l ocrotească pe rege [2], domnule colonel, în onoarea noii expediții.

— Niciodată nu știu cînd glumești și cînd ești serios, — zise gentlemanul, om tare simplu — dar sînt convins că nu asta era aria.

George făcu multe triluri și glissando-uri la clavecin și oaspetele lor îl privi întrebîndu-se, poate, dacă se cuvine ca un gentleman de condiție atît de bună să îndeplinească asemenea treburi muierești. Apoi colonelul își scoase ceasul, spunînd că foarte curînd trebuie să sosească acolo caleașca Excelenței Sale și ceru voie să se retragă în camera lui pentru a-și pregăti o ținută corespunzătoare oaspeților doamnei Esmond.

— Domnul colonel Washington cunoaște destul de bine drumul spre camera lui ! zise George privind peste umăr, dar fără să schițeze cea mai mică intenție de a se ridica de la clavecin.

— Atunci permiteți-mi mie să-l conduc pe domnul colonel în camera lui, strigă văduva mînioasă la culme și ieși din încăpere cu un gest amplu, urmată de colonel, care dădea semne de furie și nedumerire, în timp ce George continua să zdrăngănească pe clape.

Musafirul ei veșnic optimist se simțea insultat dar nu știa exact în ce fel ; era ofensat atît de tare încît abia putea vorbi ; aproape că se înneca de furie.

Harry Warrington observă în ce stare se află prietenul lui.

— Pentru numele lui Dumnezeu, George, ce înseamnă toate astea ? își întrebă el fratele. La urma urmei de ce nu i-ar săruta mîna ? (Cu puțin timp înainte, George îl

[1] Cîntec popular francez care-l ironiza pe comandantul britanic, ducele de Marlborough (1650—1722).

[2] Imnul național britanic.

scosese pe frate-său din bibliotecă pentru a asista la această nevinovată formă de salut). Eu îţi spun că nu e vorba decît de o politeţe obişnuită.

— O politeţe obişnuită ? ţipă George. Uită-te la asta. Hal ! Oare şi asta e tot o amabilitate obişnuită ? îl întrebă el arătîndu-i nefericitul petec de hîrtie care de cîtăva vreme îl făcuse să clocească gînduri negre. Era doar un crîmpei dintr-o scrisoare, dar sensul lui era limpede chiar şi fără textul dinainte.

Hîrtia începea cu următoarele cuvinte : „... e mai mare decît mine, dar, repet, şi eu sînt mai mare decît anii mei ; şi tu, dragul meu frate, ştii bine că am fost socotit întotdeauna o persoană cumpătată. Tuturor copiilor le priește mai bine supravegherea unui tată şi sînt convins că cei doi băieţi ai ei vor găsi în mine un prieten şi un ocrotitor afectuos."

— Prieten şi ocrotitor ! Lua-l-ar dracu' ! ţipă George strîngînd din pumni, în timp ce fratele lui citi mai departe :

„... Propunerea măgulitoare pe care mi-a făcut-o generalul Braddock, mă va obliga desigur să amîn această problemă pînă după sfîrşitul campaniei. După ce îi vom fi ciomăgit bine pe franţuji mă voi întoarce ca să mă odihnesc în umbra viţei şi smochinului meu".

— Vrea să spună la Castlewood. Aici e viţa lui de vie, strigă din nou George, ameninţînd cu pumnul plantele agăţătoare care se soreau pe perete.

...„În umbra viţei şi smochinului meu ; acolo unde sper să-l pot prezenta curînd pe dragul meu frăţior noii sale cumnate. Are un nume frumos, din Sfînta Scriptură, şi anume..." — şi aşa se încheia crîmpeiul de scrisoare.

— Şi anume Rachel, continuă cu amărăciune George. Rachel nu plînge cîtuşi de puţin pentru copiii ei, dar în schimb doreşte din plin să fie consolată. Ei, Harry ! Hai să ne repezim în camera de la etaj să îngenunchem aşa cum se cuvine şi să spunem „Dragă tăticule, fii binevenit în casa noastră de la Castlewood" !

CAPITOLUL IX

OSPITALITATEA

EXCELENȚA SA COMANDANTUL SUPREM, porni în vizita la doamna Esmond cu toată pompa și splendoarea la care te puteai aștepta de la personajul cel mai de seamă de pe tot teritoriul coloniilor, plantațiilor și posesiunilor din America de Nord ale Majestății Sale. Garda sa de dragoni pășea în fruntea alaiului, ieșind din orașul Williamsburg în mijlocul țipetelor și strigătelor tumultuoase ale unei populații imense și fidele, alcătuită mai ales din negri. Generalul călătorea în calcașca lui. Ținîndu-se cît mai aproape de ușa acestui vehicul greoi și împodobit cu tot felul de blazoane, călărea căpitanul Talmadge, șeful grajdurilor Excelenței Sale, însoțindu-l în călătoria de la Williamsburg la conacul doamnei Esmond. Maiorul Danvers, aghiotant, ședea în partea din față a trăsurii împreună cu umilul diriginte poștal din Philadelphia, domnul Franklin care, cu toate că nu fusese pe vremuri decît un biet ucenic tipograf, se dovedea a fi o persoană de o istețime admirabilă, după cum se arătau oricînd dispuși să recunoască atît Excelența Sa, cît și gentilomii din suita lui ; domnul Franklin deținea nenumărate informații din cele mai ciudate cu privire la colonia britanică, precum și cu privire la metropolă, unde fusese și el de mai multe ori.

— E extraordinar cum o persoană de origină atît de umilă a putut să deprindă cunoștințe atît de vaste și diverse și maniere atît de politicoase, domnule Franklin ! remarcă plin de încîntare Excelența Sa ducîndu-și mîna la pălărie în chip de salut adresat dirigintelui poștal.

Dirigintele se înclină, spuse că din cînd în cînd a avut norocul să beneficieze de societatea unor gentlemeni ca Excelența Sa și că a profitat de acest prilej pentru a studia manierele înălțimilor lor și pentru a li se adapta cît mai bine. În ceea ce privește învățătura, el nu se putea lăuda cu prea multe lucruri — dată fiind situația destul de strîmtorată a tatălui său și prea puținele posibilități pe care i le oferise ținutul său de baștină din provincia Noua Anglie ; dar se străduise din răsputeri și acumulase tot

ce putuse — deși era departe de a ști toate cîte le aveau în minte oamenii din Anglia.

Domnul Braddock izbucni în rîs și spuse :

— Cît despre învățătură, zău dacă printre ofițeri nu erau și gentlemeni care nu știau dacă explică se scrie cu *x* sau cu *cs*.

Domnul Braddock auzise că ducele de Marlborough fusese și el cam certat cu ale scrisului. Domnul Braddock era prea tînăr pentru a fi avut personal cinstea de a sluji sub ordinele acestui nobil comandant pe care neștiința de carte nu-l împiedicase să-i bată măr pe franțuji.

Domnul Franklin răspunse că e la curent cu amîndouă aceste lucruri.

— Și nici ducele *meu* nu e prea învățat, continuă domnul Braddock. Aha, domnule diriginte, probabil că ați auzit și asta, îmi dau seama după sclipirea șireată din ochii dumneavoastră.

Domnul Franklin se grăbi să ascundă această sclipire maliţioasă ori satirică din ochii lui și învălui fața rotundă și bonomă a generalului în priviri nevinovate ca ale unui bebeluș.

— Nu e prea învățat dar poate da piept cu orice general francez care a înghițit corespondentul englez al termenului *fricassée de crapaud* [1]. El a salvat coroana celui mai bun dintre monarhi, tatăl său de viță regească, majestatea sa regele George.

Domnul Franklin își scoase pe dată pălăria și din peruca sa creață se răspîndi un nimb uriaș de pudră.

— Este cel mai bun prieten al ostașului și a fost dușmanul neîmpăcat al tuturor prăpădiților de rebeli scoțieni din Țara de sus și al iezuiților intriganți de la Roma, care au vrut să ne răpească libertatea-și religia, zău așa. Alteța sa regală, sublimul meu stăpîn, nu e nici el mai învățat, dar este unul din cei mai distinși gentlemani din lume.

— L-am văzut pe Alteța sa regală la o paradă a regimentului de gardă călare, în Hyde Park, zise domnul Franklin. În șa, ducele arată într-adevăr ca un gentleman desăvîrșit.

---

[1] broască de broască (fr.).

— Astăzi vei bea în sănătatea lui, domnule diriginte. Este cel mai bun stăpîn care poate să existe, cel mai prietenos om, cel mai supus fiu al tatălui său, bătrînul rege; şi cel mai de seamă gentleman care a purtat vreodată epoleţi.

— La epoleţi nu mă prea pricep, domnule general, zise domnul Franklin rîzînd. Probabil ştiţi că stau într-un oraş locuit de quakeri. [1]

— Bineînţeles că nu te pricepi, dragul meu prieten. Fiecare cu meseria lui. Dumneata şi cu gentlemenii de condiţia dumitale vă ocupaţi de cărţi, şi bine faceţi. Nu v-o interzicem; dimpotrivă, vă încurajăm. Noi, în schimb, avem datoria de a ne lupta cu duşmanul şi de a guverna ţara. Hei, domnilor? Dumnezeule! Ce fel de drumuri aveţi în colonia asta? Vai, ce mai zgîlţîie blestemata asta de caleaşcă! Pe cine avem acolo cu noi, gentlemanul însoţit de doi tineri negri în livrea? Îmi place calul lui.

— E domnul Washington, zise aghiotantul generalului.

— Mi-ar plăcea să-l am caporal în regimentul de grenadiri călări, zise generalul. Are o ţinută frumoasă în şa. Şi el cunoaşte bine ţara, domnule Franklin.

— Da, e adevărat.

— Şi e un tînăr grozav de rafinat, dacă ţinem seama de puţinele posibilităţi de care s-a bucurat. Eu unul aş fi zis că a putut să profite de lustrul pe care ţi-l poate oferi Europa, zău aşa.

— Face şi el tot ce poate, zise domnul Franklin aruncînd o privire nevinovată căpeteniei acesteia mătăhăloase.

Reprezentantul eleganţei britanice şedea tolănit în fundul trăsurii legănîndu-se cînd într-o parte cînd într-alta; era stacojiu la faţă ca tunica pe care o purta şi din două vorbe rostite, una era sigur o înjurătură. Toată cultura lui era numai de paradă şi nu se pricepea la nimic decît la calităţile băuturilor şi la înfăţişarea femeilor; nu era de viţă nobilă şi totuşi se mîndrea în mod absurd cu nedescendenţa lui; era brav ca un buldog, sălbatic, pofticios, destrăbălat şi generos; cînd îl nimereai în toane bune era foarte blînd; îşi împărţea cu uşurinţă afecţiunea

[1] Secta tremurătorilor, adepţi ai pacifismului.

şi zîmbetele ; dar era prost, nu citise nimic, îşi socotea patria prima ţară din lume, iar pe el se considera cel mai straşnic gentleman al ei.

— Da, pentru un provincial e destul de bine, zău aşa. A fost bătut anul trecut la fortul ăla, cum îi zice, pe rîul Cutărică. Cum dracu-i zice, măi, Talmadge ?

— Dumnezeu ştie, domnule general, răspunse Talmadge ; şi bănuiesc că o mai fi ştiind şi dirigintele de poştă care rîde de noi amîndoi.

— Vai, domnule căpitan !

— A fost prins într-o adevărată cursă, n-avea cu el decît trupe din miliţia populară şi indieni. Bună ziua, domnule Washington. Frumoasă mîrţoagă, domnule ! Aia a fost prima dumitale treabă anul trecut, nu ?

— Cea de la Fortul Nevoie ? Da, domnule general, zise gentlemanul salutîndu-l cu gravitate în timp ce se apropia de caleaşcă urmat de vreo doi servitori negri spilcuiţi, îmbrăcaţi în livrele elegante şi purtînd şepcuţe de vînătoare din catifea. Am început rău, domnule general, pentru că nu mai participasem la vreo bătălie pînă în ziua aceea cu ghinion.

— Eraţi cu toţii răcani, dragul meu. Trebuia să vezi miliţia noastră populară cum a fugit în faţa scoţienilor, lua-o-ar dracu'. Normal era să ai nişte trupe cu dumneata.

— Excelenţa Voastră ştie că dorinţa mea cea mai fierbinte este să văd asemenea trupe şi să slujesc în cadrul lor, răspunse domnul Washington.

— Pe legea mea, dacă n-o să încercăm să-ţi facem pe plac, domnule ! zise generalul adăugînd şi o înjurătură grozavă din arsenalul lui obişnuit.

Şi aşa, caleaşca greoaie porni mai departe spre Castlewood ; domnul Washington ceru voie să o preceadă şi înaintă la galop ca să anunţe castelanei sosirea apropiată a Excelenţei Sale.

Comandantul şef avansa atît de încet încît mai multe persoane de rang ceva mai umil, care fuseseră invitate s-o cunoască pe Excelenţa Sa, îi ajunseră din urmă şi, nedorind să-l întreacă pe drum pe acest om mare, formară un adevărat alai mergînd în praful cumplit pe care-l stîrneau roţile caleştii. Mai întîi venea domnul Dinwiddie, viceguvernatorul provinciei Majestăţii Sale, însoţit de servi-

torii lui negri, precum și de preotul Broadbent, veselul capelan din Williamsburg. Curînd i se alătură și micuțul domn Dempster, învățătorul tinerilor domnișori, cu imensa lui perucă — cu coadă și fundulițâ — pe care o păstra pentru ceremoniile deosebite. Nu mult după aceea își făcu apariția domnul Laws, judecătorul de la tribunal, cu doamna Laws, așezată pe o șa micuță la spatele lui și cu servitorul lor negru călărind pe un catîr și purtînd într-o cutie pălăria doamnei. Alaiul părea atît de ridicol încît, dînd cu ochii de el, maiorul Danvers și cu domnul Franklin izbucniră într-un hohot de rîs, nu prea sonor ca să nu-l tulbure pe Excelența Sa care între timp adormise ; ei porunciră acestei ciudate ariergarde să meargă mai repede și să-l lase pe comandantul șef, însoțit de escorta lui de dragoni, să vină în urma lor în pas de voie. Cînd ajunseră la Castlewood, văzură că este loc pentru toată lumea. Se pregătise mîncare, băutură și tutunul cel mai bun pentru ostașii Majestății Sale, se organizaseră distracții și petreceri pentru negri, și primirea cea mai somptuoasă pentru stăpînii lor.

Cinstitul general ceru să fie servit cu mai toate mîncărurile de pe masă și adeseori repeta din același fel și întindea neîncetat paharul să i se toarne băutură ; găsi vinul fiert de Nathan excelent și, încă de la sosire, înainte de masă, bău zdravăn din el. Mai era cidru, bere blondă, rachiu și vin bun de Bordeaux din belșug ; o parte din el fusese adus în colonie chiar de colonelul Esmond ; era foarte potrivit pentru *pontificis coenis* [1], afirmă micul domn Dempster făcîndu-i cu ochiul domnului Broadbent, preotul parohiei învecinate. Acesta îi răspunse clipind și el din ochi și dînd din cap și bău vinul fără să-i pese de zicala latinească ; și, la urma urmei, de ce ar fi făcut-o, întrucît pînă atunci nu-și bătuse niciodată capul cu această limbă ? Domnul Broadbent era un cleric pasionat de jocurile de noroc, de băutură și de luptele de cocoși, și petrecuse multă vreme în închisoarea Fleet, la Newmarket [2], la Hockley in the Hole ; și, întrucît îndeplinise tot felul de misiuni pentru prietenul său, lordul Cinqbars, fiul lordului Ringwood (camerista ladyei Cinqbars fiind mama domnu-

[1] cinele papale (lat.).
[2] Oraș din Anglia vestit mai ales pentru cursele de cai.

lui Broadbent, cred că ar fi mai bine pentru cititorul modern să nu se arate prea exigent în privința genealogiei tatălui domnului Broadbent), de curînd fusese trimis în Virginia unde i se încredințase o parohie mănoasă. El și cu tînărul Harry făcuseră de multe ori pariuri la luptele de cocoși, împușcaseră împreună multe căprioare, pescuiseră cantități imense de scrumbii și somoni, doborîseră gîște și lebede sălbatice, porumbei și ploieri, și uciseseră mii și mii de rățuște sălbatice. Pizmașii șușoteau că Broadbent este braconierul de la miezul nopții asupra căruia își asmuțise cîinii domnul Washington și pe care acesta îl bătuse cu bățul, pe malul rîului, la Mount Vernon. Individul scăpase din ghearele celui care-l prinsese și izbutise să-și găsească prin întuneric barca și să fugă cu ea ; dar după aceea zăcuse două săptămîni la pat și cînd ieșise din nou în lume mai purta încă semnele evidente ale unei vînătăi la ochi și trebuise să-și schimbe gulerul de la haină. Harry Esmond și preotul Broadbent jucaseră împreună toate jocurile de cărți posibile, în afară de faptul că vînaseră toate păsările cerului, fiarele pădurii, și peștii mărilor. Într-adevăr, cînd băieții plecau împreună călare ca să facă lecția cu domnul Dempster, tare mă tem că Harry nu mai ajungea pînă acolo, ci lua lecții de la celălalt maestru în învățătura și talentele europenilor — în timp ce George își vedea de drum, își citea cărțile și, bineînțeles, își ținea gura în privința activității fratelui său mai mic.

Toate păsările văzduhului Virginiei și toți peștii care puteau fi prinși în mare, în perioada aceea, se aflau acum pe masa doamnei Esmond, pentru a hrăni pe Excelența Sa și pe ceilalți gentlemeni englezi și americani. Bamele fură declarate a fi perfecțiunea întruchipată (dealtfel servitorul negru al domnișorului George fusese poreclit Gumbo, pentru că fusese găsit de răposatul colonel ascuns îndărătul ușii, cu capul băgat într-un borcan conținînd un delicios ghiveci cu această legumă, ceea ce-i adusese pe dată drept înfierare botezul cu acest nume) ; scrumbiile erau grase și proaspete, mîncarea de broască țestoasă era demnă de consilierii municipali ai Londrei — Excelența Sa catadixi chiar să jure pe toți sfinții că ar da nu știu ce să poată gusta și ducele însuși din această mîncare, și într-adevăr era demnă de orice duce și chiar de orice împărat. Negre-

sele sînt adevărate genii în ale gătitului şi în bucătăriile familiei Castlewood specialiştii în arta culinară crescuseră sub ochiul ager al defunctei şi al actualei doamne Esmond. Unele feluri de mîncare, dar în special torturile şi flancurile erau pregătite cu artă şi talent chiar de doamna Esmond ; ea tăia fripturile şi torturile după moda destul de greoaie a zilei, ridicîndu-şi volănaşele de dantelă de la mîneci şi arătîndu-şi splendidele braţe rotunde, mîinile şi încheieturile gingaşe în timp ce îndeplinea acest ritual străvechi al unei ospitalităţi mult mai active decît a noastră. Pe vremuri, datina cerea ca, la masă, stăpîna casei să-şi îndemne oaspeţii cu un zel plin de decenţă, să-i urmărească din priviri pentru a vedea pe lîngă cine să insiste să se înfrupte mai bine, după cum trebuia să cunoască secretele anatomice ale artei culinare şi să execute operaţii de tranşare pe păsări, peşte, vînat, bucăţi de carne şi aşa mai departe ; să-şi încurajeze musafirii să mai facă noi eforturi, să-i şoptească vecinului ei, domnului Braddock :

— Am păstrat pentru Excelenţa Voastră această falcă de somon. Să ştiţi că nu accept nici în ruptul capului să mă refuzaţi ! Domnule Franklin, dumneavoastră beţi numai apă, dar vă rog să mă credeţi că pivniţa noastră e plină de vin curat care nu se urcă niciodată la cap. Domnule judecător, vă place plăcintă cu sitari ?

— Îmi place la nebunie pentru că ştiu cine face foitajul, răspunse domnul Laws, judecătorul, înclinîndu-se adînc. Ce n-aş da, doamnă, să avem şi la noi acasă atîta îndemînare în prepararea aluatului, cum aveţi dumneavoastră la Castlewood. De multe ori i-am tot spus nevesti-mi : „Draga mea, bine ar fi să ai şi tu mîna doamnei Esmond".

— E o mînă tare frumoasă ; sînt convins că le-ar place şi altora, zise dirigintele poştal din Boston şi remarca lui îi atrase din partea domnului Esmond o privire nu prea încîntată.

— Este mîna cea mai bună pentru patiseria uşoară ca puful, continuă judecătorul, şi rămîn în admiraţia dumneavoastră, doamnă.

Socotea că văduva nu poate fi decît cucerită de acest compliment. Ea îi răspunse doar că a luat lecţii cînd era la

studii în Anglia şi maică-sa a învăţat-o să facă numai mîncăruri care le plăceau mult tatălui şi fiilor ei. Era încîntată la culme dacă ele se dovedeau a fi şi pe gustul invitaţilor. Urmară şi alte asemenea observaţii ; şi alte feluri ; de zece ori mai multă mîncare decît era nevoie pentru numărul comesenilor. Domnul Washington nu se aventură prea departe în conversaţia generală, dar împreună cu domnul Talmadge, cu maiorul Danvers şi cu diriginţele poştal începu o discuţie aprinsă despre drumuri, rîuri, comunicaţii şi mijloace de transport pentru artilerie ; şi colonelul din miliţia populară a provinciei aşeză dinaintea lui pe masă bucăţele de pîine, staţionă trupe indicîndu-le cu degetul şi vorbi despre ele cu ceilalţi aghiotanţi, confraţii lui, pînă cînd un servitor negru, schimbînd farfuriile, mătură de pe masă cu un şervet rîul Potomac şi şterse cu lingura fluviul Ohio.

La sfîrşitul mesei domnul Broadbent se sculă de pe scaun şi stătu în picioare în spatele viceguvernatorului pentru a rosti rugăciunile de mulţumire, după care reveni la locul lui şi, de îndată ce-şi îndeplini datoria faţă de Dumnezeu, îşi reluă cuţitul şi furculiţa. Acum veniră dulciurile şi budincile a căror listă v-o pot oferi dacă doriţi ; dar cărei tinere îi mai pasă de budincile din zilele noastre şi mai ales de cele care se mîncau acum o sută de ani şi pe care doamna Esmond le pregătise atît de igienic şi îndemînatic pentru musafirii ei ? Apoi, cînd se strînse masa, Nathan, majordomul, aşeză cîte un pahar în faţa fiecărui mesean şi îl umplu pe al stăpînei. Salutîndu-i cu o plecăciune pe musafiri, ea le spuse că închină paharul pentru o singură persoană, dar ştie bine că toţi gentlemenii prezenţi o vor susţine. Apoi strigă : „În sănătatea Majestăţii Sale !“ şi se înclină în faţa domnului Braddock. Acesta, aghiotanţii lui şi gentlemenii din colonii alcătuiră un cor al supuşilor repetînd numele iubitului şi veneratului lor suveran. Drept care, după ce-şi bău paharul de vin şi salută întreaga adunare, văduva se retrase printre cele două şiruri de servitori negri făcînd din uşă una din cele mai frumoase reverenţe din viaţa ei.

Buna stăpînă de la Castlewood îşi juca rolul la petrecere cu un admirabil entuziasm şi arăta atît de veselă şi frumoasă, şi vorbea cu atîta vioiciune şi curaj întregii so-

cietăţi adunate acolo, încît puţinele doamne care erau de faţă nu putură decît s-o felicite pentru eleganţa banchetului şi în special pentru maniera în care îl prezidase. Dar abia ajunseră în salonul ei că tot curajul artificial al doamnei Esmond o părăsi şi ea izbucni în lacrimi trîntindu-se pe canapea lîngă doamna Laws, tocmai cînd aceasta îi făcea un compliment.

— Ah, doamnă ! exclamă ea, se prea poate să fie o mare cinste, după cum spuneţi, să fiu vizitată de trimisul Regelui deşi familia noastră a primit şi personalităţi mai înalte decît pe domnul Braddock. Dar el vine să-mi ia pe unul dintre băieţi. Cine ştie dacă băiatul meu se va mai întoarce, sau cum se va întoarce ? Astă noapte l-am visat rănit şi alb ca varul la faţă, cu o rană sîngerîndă în coastă. N-aş putea să fiu aşa prost crescută încît să-i las pe aceşti gentlemeni să-mi observe tristeţea ; dar, scumpa mea doamnă judecătoare, cine s-a despărţit vreodată de copiii ei şi cine are un adevărat suflet de mamă, nu m-ar aprecia mai mult dacă în seara asta aş avea inima uşoară.

Doamnele îi aduseră consolările care păreau potrivite sau acceptabile gazdei lor, iar aceasta se strădui să nu cadă pradă melancoliei şi-şi aminti că mai are şi alte îndatoriri de îndeplinit înainte de a se lăsa în voia tristeţii.

— O să avem destul timp să jelim cînd or fi plecaţi, îi spuse ea vecinei, buna soţie a judecătorului. Băiatul meu nu trebuie să mă vadă că-l urmăresc cu priviri triste şi despărţirea noastră nu trebuie să fie întunecată de slăbiciunea mea. E bine ca gentlemenii de rangul lui să fie prezenţi acolo unde îi cheamă ţara. Aşa au făcut întotdeauna cei din familia Esmond şi aceeaşi putere care a avut bunătatea să-l ocrotească pe scumpul meu tată în toiul a douăzeci de mari bătălii pe vremea Reginei, sper că-mi va asculta rugăciunile şi îmi va păzi fiul acum, cînd i-a venit şi lui rîndul să-şi facă datoria.

După care, în loc să-şi mai jelească soarta sau să mai pomenească de ea, doamna aceasta cu firea hotărîtă îşi instală prietenele la o masă de cărţi şi la o cafea, în timp ce domnii rămaseră în salonaşul alăturat toastînd mereu şi dînd pe gît pahar după pahar. Cînd una dintre doamne obiectă împotriva faptului că bărbaţii zăbovesc atîta, doamna Esmond spuse :

— Băieţilor o să le placă şi o să le prindă bine dacă stau împreună cu gentlemenii din Anglia. În provincia asta îndepărtată profităm prea rar de compania lor, şi cu toate că uneori au o conversaţie cam prea slobodă, sînt sigură că aceşti gentilomi şi oameni de lume o să ţină seama de tinereţea fiilor mei şi n-o să spună dinaintea lor nici o vorbă nepotrivită pentru nişte urechi atît de neprihănite.

Era evident că gentlemenii din Anglia savurau din plin ospitalitatea ce li se oferise. În timp ce doamnele mai erau la masa de cărţi, Nathan intră şi-i şopti ceva doamnei Mountain, care la început strigă :

— Nu ! Nu le mai dau. N-au decît să ia vinul de Bordeaux ordinar. Să le fie de bine dacă mai vor — din al colonelului nu le mai dau nici în ruptul capului !

Din discuţie reieşi că domnii băuseră douăsprezece sticle dintr-o viţă aleasă de Bordeaux, în afară de bere, cidru, vin de Burgundia, Lisabona şi Madeira, după cum arătă doamna Mountain, enumerînd sorturile.

Dar doamna Esmond nu voia să aducă nici o restricţie ospitalităţii din seara aceea. Doamna Mountain se văzu silită în cele din urmă să se îndrepte împreună cu legătura ei de chei către bolta sacră unde se afla sortul acela special de Bordeaux al colonelului, supravieţuind stăpînului lui care zăcea şi el de multă vreme sub pămînt. În timp ce întreprindeau această călătorie, doamna Mountain întrebă dacă vreunul dintre gentlemeni n-a întrecut cumva măsura ? Nathan spuse că, după părerea lui, domnul Broadbent s-a cam cherchelit — dar el se cherchelește întotdeauna ; apoi adăugă că, după părerea lui, domnul general s-a cam cherchelit ; şi că, după părerea lui, domnişorul George e puţintel cam ameţit.

— Domnişorul George ! strigă doamna Mountain. Cum se poate, că doar trec zile întregi fără să se atingă de băutură ?

Şi totuşi Nathan insistă în ideea lui că domnişorul George e puţintel cam ameţit. Tot timpul îşi umpluse paharul, vorbise, cîntase, făcuse glume, în special împotriva domnului Washington care, după cum spunea Nathan, se înroşise de mînie ca moţul curcanului.

— Ei, asta-i ! strigă interesată doamna Mountain ; aşa şi trebuie, cînd se află în societate aleasă, un gentleman trebuie să fie vesel şi să bea cot la cot cu prietenii lui.

După care se arătă şi mai grăbită să ajungă la partea din pivniţă unde se afla specialitatea de vin cerută.

Tonul slobod, aproape impertinent, pe care-l adoptase în ultimele zile tînărul George Esmond faţă de domnul Washington îl supărase şi-l iritase profund pe acest gentleman. Diferenţa de vîrstă dintre el şi gemenii Castlewood nu era decît de vreo cinci ani ; dar domnul Washington fusese întotdeauna renumit pentru înţelepciunea şi cumpătarea lui, rară la această vîrstă, pe cînd băieţii Castlewood păreau mai tineri decît erau. Pînă acum fuseseră întotdeauna sub tutela grijulie a mamei lor şi-l respectaseră pe vecinul lor de la Mount Vernon ca pe o călăuză, îndrumător şi prieten al lor — aşa cum de fapt făceau toţi cei ce ajungeau să-l cunoască pe tînărul acesta simplu şi onest. Fiind el însuşi de o seriozitate şi bună creştere scrupuloasă, în contact cu alţi oameni părea să solicite de la ei, sau cel puţin să le prilejuiască, o comportare similară. Prin firea lui era mai presus de uşurinţă şi glume ; iar acestea din urmă păreau cu totul deplasate cînd i le adresa cineva lui. Nici nu le înţelegea prea repede ; şi glumele parcă se retrăgeau ruşinate din prezenţa sa.

„Mie întotdeauna mi-a dat impresia de măreţie" spunea Harry Warrington într-una din scrisorile lui, la mulţi ani după data evenimentelor pe care le relatăm, „şi niciodată nu l-am considerat altfel decît un erou. Cînd venea la Castlewood şi ne învăţa pe noi băieţii să măsurăm pămîntul, cînd îl vedeam călărind în fruntea haitei de cîini, parcă făcea o şarjă de cavalerie. Dacă trăgea cu puşca, eram sigur că pasărea trebuie neapărat să cadă la pămînt, iar dacă arunca năvodul nu se putea să nu prindă cei mai mari peşti din rîu. Rostea puţine cuvinte, dar întotdeauna înţelepte. Nu erau vorbe în vînt, ca ale noastre, ci erau grave, sobre, convingătoare şi foarte folositoare la nevoie. În ciuda antipatiei pe care o nutrea pentru el, fratele meu îl respecta şi-l admira pe general la fel de mult ca şi mine, — adică mai mult decît pe oricare alt muritor".

Domnul Washington părăsi primul societatea jovială care onora în atît de mare măsură ospitalitatea doamnei

Esmond. Tînărul George Esmond, care se instalase pe scaunul mamei sale de îndată ce plecase ea de acolo, se arătase destul de slobod cu paharul şi cu vorba. Îi spusese oaspetelui său o mulţime de lucruri care-l jigniseră şi-l iritaseră şi la care domnul Washington nu putuse răspunde în nici un fel. Nemaiputînd suporta atîta enervare, în cele din urmă se sculase de la masă şi ieşise pe veranda spaţioasă de care dispunea conacul Castlewood, ca şi toate clădirile din Virginia.

Aici zări doamna Esmond statura înaltă a prietenului ei, plimbîndu-se încoace şi încolo prin faţa ferestrelor; şi fie pentru că era o seară caldă, fie pentru că terminase partida de cărţi, doamna Esmond cedă locul altei doamne şi îşi căută vecinul pe verandă. Se strădui cum putu să-i aline tulburarea; lui îi era imposibil să-i explice gazdei de ce şi pe cine era atît de furios.

— Văd că domnii zăbovesc mult la un pahar de vin, zise ea; gentlemenilor din armată le place întotdeauna să bea.

— Dacă băutura face din oameni mari ostaşi, unii dintre cei de colo se disting în mod deosebit, zise domnul Washington.

— Şi bănuiesc că generalul e în fruntea trupelor, nu?

— Firește, firește, răspunse colonelul care întotdeauna primea cu o dulceaţă şi o blîndeţe specială observaţiile acestei doamne, indiferent dacă erau făcute în glumă sau în serios. Dar generalul e general şi eu nu am căderea să comentez comportarea Excelenţei Sale la masă sau în altă parte. Probabil că gentlemenii din armată născuţi şi crescuţi în Anglia sînt altfel decît sîntem noi aceştia din colonii. Aici soarele e mai puternic, aşa că nu avem nevoie să ne încălzească sîngele, cum li se întîmplă lor. Şi s-ar părea că pentru ei e un punct de glorie să deşerte paharul în sănătatea unuia şi a altuia. Talmadge mi-a sughiţat adineauri, — de fapt ar trebui să spun mi-a şoptit adineauri — că un ofiţer nu poate să refuze un toast după cum nu poate să refuze o provocare la duel. Şi a adăugat că el a învăţat să bea numai după ce a reuşit să învingă mari dificultăţi şi o scîrbă cumplită. În orice caz, acum

se poate spune că a trecut cu foarte multă hotărîre peste dificultăţile de acest gen.

— Mă întreb despre ce puteţi să vorbiţi atîtea ceasuri la rînd ? se minună doamna.

— Mă tem că nu vă pot indica toate subiectele pe care le discutăm, doamnă, şi nici n-aş vrea să dau în vileag anumite lucruri. Am vorbit despre război şi despre forţele de care dispune domnul Contrecoeur şi despre felul cum putem ajunge la el. Generalul vrea să facă această campanie în caleaşca lui şi nu-i dă prea mare importanţă nici ei şi nici inamicului. Că o să-i batem, dacă o să-i întîlnim, cred că nu încape îndoială.

— Firește, zise doamna al cărei tată slujise sub comanda lui Marlborough.

— Domnul Franklin, deşi e din provincia Noua Anglie, a vorbit foarte înţelept — continuă gentlemanul — şi ar fi spus şi mai multe lucruri înţelepte dacă gentlemenii din Anglia l-ar fi lăsat ; dar ei afirmă neîncetat că noi nu sîntem decît nişte provinciali necopţi şi că habar n-avem de ce sînt în stare nişte trupe britanice disciplinate. Oare n-ar fi mai bine să se grăbească şi să facă drumuri pietruite şi să instaleze hanuri confortabile care să-l aştepte gata pregătite pe Excelenţa Sa la capătul unei zile de marş ? „Bănuiesc că sînt ceva hanuri, a spus domnul Danvers, nu chiar aşa de confortabile ca cele din Anglia, la asta nici nu ne-am putea aştepta" ; „Nu, la asta nu v-aţi putea aştepta", i-a răspuns domnul Franklin care pare să fie un om foarte isteţ şi maliţios. Bea numai apă şi pare că-şi rîde de englezi, deşi mie nu mi se pare foarte just pentru un abstinent să stea deoparte şi să spioneze slăbiciunile pe care le manifestă nişte gentlemeni la un pahar de vin.

— Dar băieţii mei ? Sper că sînt la locul lor, nu ? întrebă văduva punîndu-şi mîna pe braţul musafirului. Harry mi-a promis, şi cînd îşi dă cuvîntul de onoare pot să am încredere în el, în orice privinţă. Iar George e întotdeauna cumpătat. De ce ai un aer atît de grav ?

— Ca să fiu sincer cu dumneavoastră, trebuie să vă mărturisesc că nu pricep ce l-a apucat pe George în ultimele zile, răspunse domnul Washington. Are un dinte

împotriva mea, cine știe din ce motiv ascuns pe care nu-l înțeleg și în privința căruia nu țin să pun întrebări. Mi-a vorbit în fața domnilor acelora într-un mod cu totul nepotrivit pentru el. Plecăm împreună în această campanie și e păcat că de la început pornim cu această neînțelegere.

— A fost bolnav. De felul lui e încăpățînat și nesupus și greu de înțeles. În schimb nu există pe lumea asta un om cu o inimă mai iubitoare. Dar o să ai răbdare cu el și ai să-l ocrotești, nu-i așa ? Te rog să-mi făgăduiești că o vei face.

— Am să-l apăr cu prețul propriei mele vieți, scumpă doamnă, zise cu multă înflăcărare domnul Washington. Știți bine că sînt gata oricînd să-mi dau viața pentru dumneavoastră sau pentru orice făptură pe care o iubiți.

— Atunci să te însoțească binecuvîntarea tatălui meu și a mea, scumpe prieten ! strigă văduva plină de recunoștință și afecțiune.

În cursul acestei conversații, părăsiseră veranda unde începuseră să vorbească și unde puteau auzi rîsetele și toasturile băutorilor, iar acum pășeau pe o alee a peluzei din fața casei. Tînărul George Warrington, de la locul său din capul mesei din sufragerie, putea vedea perechea trecînd într-o parte și-ntr-alta și, de cîtăva vreme, ascultase cu totul neatent — și răspunzînd încă și mai absent — observațiile domnilor din jurul lui care erau prea-ocupați cu conversația, glumele și paharele lor ca să se intereseze cine știe ce de comportarea tinerei lor gazde. Domnului Braddock îi plăceau cîntecele după ospețe, iar aghiotantul său, domnul Danvers, care avea o voce frumoasă de tenor, îl delecta pe general cu ultimul cîntecel din Parcul Marybone, cînd George Warrington, sărind de la locul lui, alergă spre fereastră și apoi se întoarse și-l trase de mînecă pe fratele său, care stătea cu spatele spre geam.

— Ce este ? întrebă Harry, fermecat și el de cîntec și de refren.

— Vino cu mine, strigă George bătînd din picior și silindu-și fratele să-l urmeze supus. Ce este ? reluă George cu o înjurătură cumplită. Nu vezi ce este ? Azi dimineață gungureau și se giugiuleau ; acum gunguresc

şi se giugiulesc înainte de a se duce în hulubărie. N-ar fi oare bine să mergem amîndoi în grădină şi să ne manifestăm respectul faţă de mămica şi tăticul nostru ? adăugă el arătînd spre domnul Washington care o strîngea tandru de mînă pe văduvă.

CAPITOLUL X

O DUPĂ-AMIAZĂ ÎNFIERBÎNTATĂ

GENERALUL BRADDOCK şi ceilalţi oaspeţi fiind găzduiţi cum se cuvine în încăperile respective ale conacului Castlewood, băieţii se retraseră în camera lor şi-şi împărtăşiră opiniile privitoare la marele eveniment al zilei. Ei nici nu voiau să audă de o asemenea căsătorie — nici în ruptul capului n-o vor accepta. Oare reprezentanta marchizilor de Esmond putea să se mărite cu fiul mai mic al unei familii de colonişti care primise educaţia unui slujbaş de la cadastru ? Conacul Castlewood şi băieţii aceştia de nouăsprezece ani să încapă pe mîna unui tată vitreg de douăzeci şi trei de ani şi să fie lăsaţi la cheremul lui ? Vai ce monstruozitate !

Harry era de părere să dea buzna chiar atunci în dormitorul maică-si — unde slujnicele o ajutau să-şi scoată giuvaerurile şi podoabele simple pe care şi le pusese ca să facă faţă onorabil banchetului — pentru a protesta împotriva acestei căsătorii odioase şi pentru a o anunţa că ei se vor duce în patria lor ca să trăiască din veniturile micii lor proprietăţi de acolo şi o vor părăsi de-a pururi dacă face acest mariaj împotriva firii.

George era partizanul unui alt mod de a opri lucrurile şi-şi dezvălui planul, stîrnind admiraţia fratelui său :

— Mama noastră, zise el, nu se poate mărita cu un om cu care s-a duelat vreunul din noi sau chiar amîndoi, cu un om care ne-a rănit sau ne-a ucis, sau pe care l-am rănit sau ucis noi. Trebuie neapărat să-l scoatem pe teren.

Harry recunoscu tot adevărul vorbelor lui George şi lăudă uriaşa înţelepciune a fratelui său.

— Ai dreptate, George, zise el. Mama n-ar putea să se mărite cu ucigaşul nostru ; e imposibil ; atît de jos nu s-ar putea coborî. Şi dacă-l însîngerăm s-a terminat cu el. „*Cadit quaestio*“ [1] cum zicea domnul Dempster. Să-i trimit chiar acum colonelului Washington provocarea prin servitor ?

— Dragul meu Harry, răspunse fratele său mai mare, gîndindu-se cu oarecare automulţumire la afacerea de onoare pe care o disputase la Quebec, tu nu eşti deprins cu treburi dintr-astea.

— Asta-i drept, mărturisi Harry oftind şi privindu-şi fratele mai mare cu invidie şi admiraţie.

— Nu putem insulta un gentleman în propria noastră casă, continuă George pe un ton de o deosebită măreţie ; codul onoarei interzice o asemenea comportare lipsită de ospitalitate. În schimb, domnule, putem porni să călărim împreună cu el şi de îndată ce trecem de porţile parcului sîntem liberi să-i spunem ce ne stă pe suflet.

— E drept, pe legea mea ! strigă Harry strîngîndu-i mîna fratelui, şi asta o să şi facem. Ascultă, Georgy...

Băiatul se înroşi ca para focului şi fratele lui îl întrebă ce a vrut să spună.

— De data asta e rîndul meu, frăţioare, zise Harry pe ton rugător. Dacă tu pleci la război, sînt îndreptăţit să am parte cel puţin de această luptă. Zău că da. Am şi eu dreptul, adăugă el, implorînd să fie promovat măcar în această privinţă.

— Totuşi şi aici capul familiei trebuie să ia iniţiativa, dragul meu, zise George cu un aer superb. Dacă eu cad răpus, Harry al meu mă va răzbuna. Însă eu trebuie să mă lupt cu George Washington ; şi aşa e chiar mai bine, pentru că dintre noi doi eu îl urăsc cel mai tare. Nu el a sfătuit-o pe mama să-i poruncească ticălosului ăluia de Ward să mă bată ?

— Vai, George, îl întrerupse fratele său, mai împăciuitor din fire, ar trebui să uiţi şi să ierţi !

— Să iert ? Niciodată, cît voi avea ţinere de minte ! Nu poţi alunga amintirile din capul cuiva printr-un sim-

[1] Chestiunea cade, nu se mai poate pune (lat.)

plu ordin ; și ceea ce a fost ieri un rău, trebuie să rămînă și mîine tot un rău. După cîte știu, n-am făcut niciodată un rău nimănui și niciodată n-am să suport să mi se facă vreun rău, dacă mă voi putea împotrivi. Am o părere foarte proastă despre domnul Ward, dar nu chiar atît de proastă încît să presupun că te va ierta vreodată pentru că l-ai pocnit cu linia. Colonelul Washington e dușmanul nostru și în special al meu. El a dat sfaturi să mi se facă un rău și pune la cale un rău și mai mare. Ascultă-mă pe mine, frățioare, trebuie să-l pedepsim.

Vinul vechi de Bordeaux al strămoșului său îmbujorase obrajii de obicei palizi ai lui George. Harry, cel mai înflăcărat adorator al lui George, nu putea decît să admire comportarea semeață și elocința fără cusur a acestuia ; cu docilitatea lui obișnuită, se pregătea să se supună ordinelor căpeteniei. Așadar, băieții se culcară, fratele mai mare dîndu-i instrucțiuni speciale celui mai mic să fie politicos cu toți oaspeții a doua zi, atîta vreme cît rămîneau sub acoperișul mamei lor.

Buna-cuviință și faptul că ne repugnă ideea de a divulga secrete, ne împiedică să arătăm care dintre musafirii doamnei Esmond a fost copleșit primul de ospitalitatea ei. Onorabilii descendenți ai domnilor Talmadge și Danvers, aghiotanți ai Excelenței Sale, ar putea să obiecteze dacă ar auzi cum s-au îmbătat străbunii lor acum o sută de ani ; și totuși, gentlemenii respectivi nu s-au rușinat de loc de acest fapt și nu încape îndoială că ei și tovarășii lor se chercheleau de vreo două-trei ori pe săptămînă. Să ni-i închipuim îndreptîndu-se spre culcușurile lor, nesiguri pe picioare și sprijiniți de servitorii negri, plini de îngăduință ; și pe generalul lor, înmuiat bine în vin, un sugaci prea voinic ca să fi capitulat după cinci-șase sticle de Bordeaux, condus în camera lui de tinerii gentilomi din casă și lăsîndu-se de îndată în voia somnului pe care îl oferă, cu o mînă generoasă, Bachus. Buna stăpînă a conacului Castlewood văzu starea în care se aflau musafirii ei, fără să fie cîtuși de puțin surprinsă ori scîrbită ; se sculă dis-de-dimineață, pregăti băuturi răcoritoare pentru gîtlejurile încinse și le trimise prin servitori în camerele lor. La micul dejun, unul dintre ofițerii englezi îl luă în răspăr pe domnul Franklin — care nu

băuse nici un strop de vin și, deci, dis-de-dimineață refuzase o dușcă răcoritoare de grog, — arătîndu-i gentlemanului din Philadelphia că a pierdut două bucurii : și vinul și grogul. Tînărul ofițer adăugă că boala e foarte plăcută iar leacul delicios și propuse rîzînd să le ia pe amîndouă de la capăt. Noul aghiotant american al generalului, colonelul Washington, era absolut treaz și cît se poate de senin. Ofițerii britanici jurară că o să-l ia în grija lor și o să-l învețe datinile armatei engleze ; dar gentlemanul din Virginia le răspunse cu gravitate că nu ține neapărat să deprindă și partea aceea a educației militare britanice.

Văduva, după ce fusese atît de ocupată cu pregătirea unui mare banchet, urmat de un mic dejun la fel de copios în dimineața următoare, nu prea avu răgazul să observe îndeaproape comportarea fiilor ei, dar cel puțin își dădu seama că George e extrem de politicos cu favoritul ei, colonelul Washington, ca și cu toți ceilalți oaspeți ai casei.

Înainte ca domnul Braddock să-și ia rămas bun, se întreținu între patru ochi cu doamna Esmond ; Excelența Sa îi propuse în mod oficial să adopte pe fiul doamnei în marea lui „familie" ; după ce mama și viitorul comandant făcură toate aranjamentele pentru plecarea lui George, doamna Esmond, chiar dacă simțea teamă și repulsie față de primejdiile băuturii — considerîndu-le printre cele mai grave și cele mai sigure pericole cu care avea să dea piept fiul ei, nu le exterioriză cîtuși de puțin. Știa că băiatul trebuie să-și joace rolul în lume și să aibă partea lui de bine și de rău.

— Domnul Braddock e un gentleman desăvîrșit dimineața, îi zise ea cu convingere aghiotantului ei, doamna Mountain ; și cu toate că tata n-a băut, e sigur că mulți dintre cei mai aleși aristocrați din Anglia beau.

Jovialul general îi strînse călduros mîna lui George — care se înfățișă dinaintea Excelenței Sale după întrevederea cu maică-sa — și-i ură bun venit în armată, dîndu-i instrucțiuni să se prezinte la Frederick peste trei zile ; expediția urma să înceapă curînd după aceea.

Caleașca greoaie trase apoi la scară, escorta generalului, instalată semeț în șa, o înconjură, și ceilalți oas-

peţi cu servitorii lor încălecară şi ei. Castelana de la Castlewood însoţi pe Excelenţa Sa pînă în pragul verandei din faţa casei, cei doi tineri veniră şi se instalară de o parte şi de alta a portierei. Trompetul gărzii scoase un acord strident, negrii strigară „Ura ! Ura !“ şi „Dumnezeu să-l ocrotisească pe Rege !“ în timp ce domnul Braddock îşi lua cuviinţios adio de la gazdele sale ospitaliere şi se aşternea la drum către cartierul său general.

Cînd băieţii urcară din nou treptele casei, dădură cu ochii de colonel, care îşi lua încă o dată rămas bun de la mama lor. Fără îndoială că ea îi recomandase din nou lui George Washington să aibă grijă de tizul lui, întrucît colonelul tocmai îi răspundea :

— O să-l ocrotesc cu preţul propriei mele vieţi ! Vă puteţi bizui pe mine.

Acestea sînt cuvintele pe care le auziră tinerii întorcîndu-se la mama lor şi la cei cîţiva oaspeţi care se mai aflau în prag. Colonelul îşi trăsese cizmele şi era gata de plecare.

— Rămîi cu bine, dragul meu Harry, zise el. Ţie, George, nu-ţi spun adio, pentru că ne vom întîlni peste trei zile în tabără.

Amîndoi tinerii ieşeau în întîmpinarea pericolului, poate chiar a morţii. Colonelul Washington îşi lua rămas bun de la doamna Castlewood care n-avea să-l mai vadă înainte de începutul campaniei. Nu e deci de mirare că văduva era foarte tulburată.

George Warrington urmări cu privirea emoţia mamei lui şi o interpretă maliţios, cu un junghi de dispreţ în inimă.

— George, mai rămîi o clipă şi consolează-ne mama, zise el cu o înfăţişare severă, pînă apucăm şi noi să ne tragem cizmele pentru că o să te însoţim o parte din drum.

George Warrington poruncise să li se scoată caii. Cei trei tineri porniră grăbiţi, urmaţi de slujitorii lor negri, iar doamna Mountain — care ştia că stîrnise zîzanie între ei şi tremura de teama urmărilor — simţi o profundă uşurare cînd îl văzu pe domnul Washington plecat fără să fi izbucnit vreo ceartă între el şi fraţii Warrington — sau cel

puțin fără o declarație oficială de dragoste pentru mama băieților.

Nimeni n-ar fi putut să se poarte mai curtenitor decît George Warrington cu vecinul și tizul lui, colonelul. Acesta din urmă fu plăcut surprins de schimbarea de atitudine a tînărului său prieten. Pericolul comun care-i aștepta, nevoia unei camaraderii viitoare, înmuierea sub influența prieteniei îndelungate care-l lega de familia Esmond, salutările tandre la despărțirea dintre el și stăpîna de la Castlewood îl îndemnau pe colonel să uite neplăcerile din ultimele zile și să se arate mai prietenos ca oricînd cu tînărul său tovarăș. George era foarte vesel și degajat; numai Harry era melancolic acum; călărea în tăcere lîngă fratele său, cufundat în gînduri și ținîndu-se departe de colonelul Washington, pe cînd altădată căuta să meargă cît mai aproape de el. Dacă cinstitul colonel a observat cumva purtarea tînărului său prieten, fără doar și poate că a pus-o pe seama binecunoscutei afecțiuni a lui Harry pentru fratele său și dorinței sale firești de a rămîne cît mai mult în preajma lui George, acum cînd ziua despărțirii era atît de aproape.

Continuară să vorbească despre război și despre sfîrșitul probabil al campaniei; nici unul din ei nu se îndoia că se va termina în mod victorios. Două mii de soldați britanici experimentați și avînd în frunte un asemenea comandant, nu puteau să nu vină de hac oricăror forțe pe care le-ar fi opus francezii, cu condiția să intre în acțiune la timp. Înflăcăratul militar din Virginia avea un respect imens pentru vitejia și pentru priceperea tactică, adeseori dovedite de armată. Regele George al II-lea nu putea avea un supus mai credincios decît proaspătul aghiotant al domnului Braddock.

Așadar, grupul călărea împreună într-o atmosferă prietenească, pînă ce ajunse la o cabană primitivă, zisă a lui Benson, al cărei proprietar, după obiceiul locului și vremurilor, n-avea nimic împotrivă să primească bani de la oaspeții lui în schimbul ospitalității pe care le-o oferea. Aici era un centru de recrutare unde se adunaseră cîțiva ofițeri și soldați din regimentul Halkett, și colonelul Washington credea că acum îl va părăsi tînărul său prieten.

În timp ce grăjdarii le luară în grijă caii, intrară în cîrciumă și găsiră niște mîncare foarte simplă gata pregătită pentru cei care doreau să se înfrupte din ea. George Warrington păși înăuntru cu un aer deosebit de vesel și vioi, pe cînd bietul Harry era alb la față și copleșit de tristețe.

— S-ar zice, domnișorule Harry, că dumneata urmează să pleci de acasă pentru a-i înfrunta pe franțuji și pe indieni, și nu domnișorul George, zise Benson.

— Poate că mă îngrijorează primejdia care-l paște pe fratele meu, zise Harry, deși aș putea să am și eu partea mea. Nu sînt eu de vină dacă nu-mi pot aduce obolul și trebuie să stau acasă.

— Adevărat, frățioare, strigă George.

— Curajul lui Harry Warrington n-are nevoie să fie dovedit ! strigă domnul Washington.

— Ne onorezi foarte mult familia vorbind așa frumos despre noi, domnule colonel, zise domnișorul George cu o plecăciune adîncă. Poți să ne crezi că, dacă ar fi nevoie, ne putem apăra foarte bine.

În timp ce prietenul lui îi lăuda curajul, ca să fim sinceri, Harry nu arăta de loc a viteaz. Cînd privirile lui le întîlniră pe ale lui George, el citi în ochii acestuia o prevestire care-l alarmă pe flăcăul nostru afectuos și loial.

— Nu cumva ai de gînd s-o faci chiar acum ? îl întrebă el în șoaptă pe George.

— Ba da, chiar acum, zise acesta foarte hotărît.

— Pentru numele lui Dumnezeu, dă-mi voie mie să-mi fac datoria. Tu pleci în campanie, nu e drept să te bucuri tu de toate. Și pe urmă s-ar putea să existe o explicație, George. Se prea poate să greșim cu toții.

— Ei, asta-i bună ! Acum trebuie s-o facem — nu te îngrijora. N-o să pomenim nici un nume — o să găsesc ușor un motiv.

Doi dintre ofițerii din regimentul Halkett, cunoscuți tinerilor noștri, ședeau pe verandă cu bolul de punci din Virginia în fața lor.

— Ce tot puneți la cale, domnilor ? strigă unul dintre ei. E vorba de vreo beție ?

După tonul lor și după roșeața din obraji era limpede că acești domni se ocupaseră serios de băutură în dimineața aceea.

— Chiar așa, domnul meu, zise vesel George. Adu niște pahare, domnule Benson! Cum, nu sînt pahare? Atunci trebuie să ne mulțumim cu bolul.

— Au băut din el mulți oameni de treabă, zise domnul Benson.

După ce se înclinară mai întîi în fața ofițerilor pe care-i cunoșteau, unul după altul, cei doi băieți atinseră bolul cu buzele. Băutura nu păru să scadă cine știe cît după sorbitura băieților, deși George își dădu anume aerul de mare băutor și afirmă sus și tare că e delicioasă după atîta drum călare. Îl strigă pe colonelul Washington care se afla în prag să vină să bea cu prietenii lui.

Tonul folosit de flăcăul nostru era jignitor și se asemăna cu maniera pe care o adoptase el în ultima vreme și care-l enervase atît de mult pe domnul Washington. Acesta se înclină dar spuse că nu-i e sete.

— Lasă, frate, că doar e plătită băutura, zise George. Nu-ți fă griji, domnule colonel.

— Eu am zis că nu mi-e sete, n-am zis că nu e plătită băutura, răspunse tînărul colonel bătînd nervos din picior.

— Cînd se toastează în sănătatea regelui, un ofițer nu poate să refuze. Toastez pentru Majestatea Sa, domnilor, strigă George. Colonelul Washington n-are decît să bea sau nu, dar eu beau în sănătatea regelui!

Era o chestiune de onoare militară. Cei doi ofițeri britanici din regimentul Halkett, căpitanul Grace și domnul Waring, băură amîndoi în sănătatea regelui. Harry Warrington făcu la fel, iar colonelul Washington sorbi și el o mică înghițitură din bol în timp ce ochii îi scăpărau fulgere.

Apoi căpitanul Grace le propuse să bea în sănătatea ducelui și a armatei și nici la un asemenea toast nu era posibil să obiectezi. Colonelul Washington se văzu silit să înghită ducele și armata.

— S-ar zice că nu-ți prea prieste toastul, domnule colonel, zise George.

— Ți-am spus și-ți repet că n-am chef de băutură, răspunse colonelul. Mie mi se pare că ducele și armata ar avea mai mult de cîștigat dacă nu s-ar bea atît de des în sănătatea lor.

— Pare-se că încă nu v-ați deprins cu obiceiurile armatei, zise căpitanul Grace cu vocea puțin aspră.

— Poate că nu, domnul meu.

— Un ofițer britanic, continuă căpitanul Grace cu multă energie dar articulînd cam îndoielnic cuvintele, nu neglijează niciodată un toast ca acesta și nici vreo altă îndatorire. Un om care refuză să bea în sănătatea ducelui — să fiu al naibii dacă un asemenea om n-ar trebui să fie judecat de Curtea Marțială !

— Cum îndrăznești să-mi spui asemenea lucru ? Ești beat, domnule ! urlă colonelul Washington sărind în sus și izbind cu pumnul în masă.

— Un blestemat de ofițer din colonii zice că sînt beat ! țipă căpitanul Grace. Ai auzit, Waring ?

— Eu am auzit, domnule căpitan ! strigă George Warrington. Cu toții l-am auzit. A venit aici la invitația mea — și băutura a fost comandată de mine ; și masa era a mea — și sînt indignat la auzul unor vorbe atît de monstruoase cum a folosit adineauri colonelul Washington la adresa distinsului meu oaspete, căpitanul Grace.

— Să te ia naiba de obraznic nerușinat, mucosule ordinar ce ești ! urlă colonelul Washington. Tu îndrăznești să mă insulți în fața unor ofițeri britanici și-mi reprosezi tocmai mie felul de a vorbi ? De luni de zile am suportat tot felul de obrăznicii din partea ta, și dacă n-aș fi iubit-o pe maică-ta — da, domnule — și pe bunul tău bunic, și pe frate-tău, te-aș fi... te-aș fi...

Aici domnul Washington nu mai putu găsi cuvintele și, furios la culme, cu ochii aprinși și fața roșie ca para focului, tremurînd din tot trupul, rămase o clipă mut în fața tînărului său dușman.

— Ce ziceai că ai fi făcut, domnule ? îl întrebă George foarte calm, dacă n-ai fi iubit pe bunicul meu și pe fratele meu, și pe mama mea ? Văd că te ascunzi pe după fustele ei ca să-ți scuzi purtarea. Ce ziceai, domnule, că ai fi făcut, dacă îmi permiți să te întreb din nou ?

— Te-aș fi trîntit pe genunchiul meu și te-aș fi bătut cu biciul, cățelandru afurisit care mîrîi ! Asta aș fi făcut ! strigă colonelul.

Între timp își recăpătase suflarea și dădu drumul unei noi explozii de furie.

— Dacă ne cunoști de cînd ne-am născut și te-ai făcut stăpîn în casa noastră, ăsta nu e un motiv ca să insulți pe vreunul din noi, strigă deodată Harry ridicîndu-se în picioare. Ceea ce ai spus, George Washington, este o insultă nu numai pentru fratele meu, ci și pentru mine. Trebuie să ne ceri iertare, domnule !

— Iertare ?

— Sau dacă nu, trebuie să ne acorzi satisfacția datorată unor gentlemeni, continuă Harry.

Inima viteazului colonel se frînse la gîndul că a ajuns la o gîlceavă atît de gravă sau că trebuie să verse sîngele vreunuia dintre băieții pe care-i iubea. Văzîndu-l pe Harry cum îl înfrunta, cu părul blond, obrajii îmbujorați și vocea tremurătoare, bărbatul mai vîrstnic simți cum i se umple pieptul de o tandrețe și bunătate nemăsurată.

— Sînt... sînt nedumerit, zise el. Vorbele mele au fost poate cam pripite. Dar ce sens a avut felul cum se poartă George cu mine de cîteva luni încoace ? Spuneți-mi doar atît și poate...

În inima tînărului George Warrington duhul răului era treaz și victorios ; ochii săi negri îl împroșcau cu dispreț și ură pe domnul acesta cu mintea simplă și fără ascunzișuri, ce se afla dinaintea lui :

— Văd că dai bir cu fugiții din fața acestei întrebări, domnule, așa cum ai dat bir cu fugiții și adineauri în fața toastului, zise el. Eu nu sînt un băiețel ca să sufăr înjosiri din pricina aroganței dumitale. M-ai insultat în mod public, într-un local public, și cer imediat o reparație.

— Ei bine — o, cerule — facă-se voia ta ! zise domnul Washington cu fața brăzdată de durere.

— Și m-ai insultat și pe mine, reluă căpitanul Grace îndreptîndu-se spre el cu un mers foarte nesigur. Ce-a zis de mine ? Să-l ia dracu' de căpitan din miliția populară — sau colonel ce naiba e. M-ai insultat ! Vai, Waring, închipuie-ți, să mă insulte pe mine un căpitan din miliția populară !

Şi obrazul nobilului căpitan se înroură de lacrimi cînd îi trecu prin minte acest gînd chinuitor.

— Da, te insult, porcule ! strigă din nou colonelul, pentru că asupra lui umorul nu prea avea influenţă şi el nu era de loc înclinat să rîdă de această scenă, cum făceau ceilalţi.

Dar, vai ! În clipa aceea, se trezi în faţa unui al patrulea adversar.

— Dumnezeule mare ! zise căpitanul Waring, oare nu-ţi ajung trei dueluri ? Trebuie să mai intervin şi eu în cearta asta ? Ai o dispută de rezolvat cu aceşti doi tineri gentlemeni.

— Vorbe pripite rostite la mînie ! zise încă o dată bietul Harry.

— Vorbe pripite rostite la mînie ! strigă căpitanul Waring. Cum ? Un gentleman îl ameninţă pe un alt gentleman că o să-l întindă pe genunchi şi o să-l biciuiască, şi dumneata zici că astea sînt vorbe pripite ? Dă-mi voie să spun că dacă s-ar întîmpla să-mi zică mie, indiferent cine, „Charles Waring" sau „Căpitane Waring, am să te aşez pe genunchi şi am să te bat cu biciul", i-aş spune „Am să-mi trec furculiţa prin trupul tău", chiar de-ar fi o namilă mai voinică decît Goliat, zău aşa. Va să zică ai un duel cu tînărul domn George Warrington. Domnişorul Harry, bineînţeles, ca un tînăr viteaz ce e, va fi solidar cu fratele său. Asta înseamnă două dueluri. Între căpitanul Grace şi colonel scuzele nu mai pot fi acceptate. Şi acum — străpunge-mi trupul ! Îndrăzneşti ca în faţa mea să-l faci porc pe un ofiţer din regimentul meu — din regimentul Halkett ? Puteri ale iadului ! Domnule Washington — oare aici în Virginia toţi sînteţi de soiul ăsta ? Iartă-mă, te rog, n-aş vrea să insult pe nimeni pentru că, să fiu al naibii, nici eu n-aş suporta o insultă de la nimeni ! Dar, pe legea mea, colonele ! Dă-mi voie să-ţi spun că eşti *omul cel mai gîlcevitor pe care l-am văzut în viaţa* mea. Să-i spui unui ofiţer invalid din regimentul meu — că doar eşti invalid Grace, nu-i aşa ? — să-i spui că e porc şi încă în faţa *mea !* Retrage-ţi cuvintele, domnule ! Ţi le retragi ?

— Dar ce e ăsta, un complot infernal în care v-aţi asociat cu toţii împotriva mea ? strigă colonelul. S-ar zice

că eu sînt beat și nu voi, pe cînd adevărul este că voi sînteți beți cu toții. Nu retrag nici o vorbuliță. Nu-mi cer scuze pentru nimic. Cerul mi-e martor că sînt gata să mă bat cu șase ca voi pe rînd, fie că sînteți tineri, fie că sînteți bătrîni, fie că sînteți beți sau treji.

— Nu sînt dispus să mai suport nici un fel de ocări! strigă domnul George Warrington. Domnul meu, chestiunea aceasta de onoare își poate urma cursul normal fără alte insulte din partea dumitale. Cînd îți convine să ne întîlnim pe teren?

— Cu cît mai curînd cu atît mai bine, domnule! zise colonelul scoțînd flăcări pe nări.

— Cu cît mai curînd cu atît mai bine, zise căpitanul Grace, însoțindu-și vorbele cu un sughiț și cu numeroase înjurături pe care nu e nevoie să le tipărim (pe vremea aceea înjurăturile erau garnitura obișnuită a conversației tuturor gentlemenilor) — și se ridică șovăielnic de pe scaun; clătinîndu-se pe picioare se duse să-și ia sabia pe care o lăsase lîngă ușă și căzu în momentul în care puse mîna pe ea. Cu cît mai curînd cu atît mai bine! strigă de pe podea bietul bețivan, învîrtind sabia prin aer. Izbuti să-și lovească doar pălăria trîntindu-și-o peste ochi.

— Cel puțin cu acest domn mai avem răgaz pînă mîine ca să disputăm afacerea de onoare, zise colonelul din miliția populară întorcîndu-se către celălalt ofițer al coroanei britanice. Sper că n-o să-l scoți chiar azi pe teren, căpitane Waring?

— Mărturisesc că nici mîna lui, nici a mea nu e foarte sigură, zise Waring.

— Dar a mea e! strigă domnul Warrington înfierîndu-și dușmanul cu privirea.

Fostul lui tovarăș era tot atît de aprins și fioros.

— Mă rog, fie cum vrei — ce armă îți alegi, domnule? întrebă sever Washington.

— În orice caz nu floretele, domnule colonel. Cu așa ceva te putem bate. Știi asta de la întrecerile noastre de demult. Cred că pistolul ar fi cuvîntul potrivit.

— Cum vrei, George Warrington — și Dumnezeu să te ierte, George! Domnul să se milostivească de tine, Harry, pentru că m-ați băgat în încăierarea asta, zise colonelul cu fața întunecată de tristețe.

Harry rămase cu ochii în pămînt, dar George continuă cu un calm desăvîrșit :

— Eu, domnule ? Dar parcă nu eu am proferat insulte, nu eu am vorbit de bătaie cu biciul, și nu eu am jignit în public un gentleman, în fața unor gentlemeni din armată, nu-i așa ? Nu e prima dată cînd te arăți dispus să mă tratezi ca pe un negru și propui biciuirea mea.

Colonelul tresări și se dădu un pas înapoi ; sîngele îi năvăli în obraji, de parcă l-ar fi lovit brusc povara unei amintiri.

— Dumnezeule, George ! Tot la cearta aceea copilărească îți mai e mintea ?

— Cine te-a făcut supraveghetorul conacului Castlewood ? zise băiatul scrîșnind din dinți. Nu sînt sclavul dumitale, George Washington, și nici n-am să fiu vreodată. Te-am urît atunci și te urăsc și acum. Și pe lîngă asta m-ai insultat și eu sînt un gentleman și la fel ești și dumneata. Oare asta nu-i deajuns ?

— Ba e chiar prea mult, prea mult ! zise colonelul cu chipul și inima pline de sinceră întristare. Și tu îmi porți pică, Harry ? De la tine nu m-aș fi așteptat la una ca asta !

— Eu îmi sprijin fratele, zise Harry refuzînd să-l privească în ochi pe colonel și apucîndu-l pe George de mînă.

Tristețea nu părăsi fața adversarului lor.

— Cerul să se îndure de noi ! Acum totul e limpede, mormăi el în sinea lui, după care rosti cu glas tare : Să scriu doar cîteva scrisori și sînt la dispoziția dumitale, domnule Warrington.

— Dumneata ai pistoalele la oblînc. Eu am pornit fără ale mele, dar am să-l trimit pe Sady să mi le aducă. Îți ajunge acest răgaz, colonele Washington ?

— E prea deajuns, domnule, răspunse acesta și cei doi adversari se salutară cu o plecăciune adîncă.

Luîndu-și fratele de braț, George se îndepărtă. Ofițerul din Virginia aruncă o privire celor doi nefericiți căpitani pe care, între timp, băutura îi redusese la neputință. Căpitanul Benson, cîrciumarul, tocmai îi potrivea unuia dintre ei pălăria pe cap.

— Nu e numai vina lor, domnule colonel, zise cu umor sumbru proprietarul. Au fost aici azi dimineață Jack

Firebrace și Tom Humbold din Spotsylvania și au încercat să-i păcălească vînzîndu-le niște mîrțoage. Și Jack și cu Tom i-au mai îndemnat și la cărți ; și n-au cîștigat — vreau să zic, căpitanii britanici. Și atunci Jack și cu Tom i-au provocat să bea în cinstea bătrînei Englitere și nici la jocul ăsta n-au prea cîștigat. Sînt băieți buni și mărinimoși cînd sînt treji dar, la urma urmei, rămîn o pereche de nătîngi, asta-i drept.

— Căpitane Benson, dumneata ești un veteran al apărătorilor frontierei și ai fost ofițer de-al nostru înainte de a deveni fermier și cîrciumar. Vrei să-mi dai o mînă de ajutor în chestiunea asta cu cei doi tinerei de colo ? îl întrebă colonelul.

— Eu am să fiu prin preajmă și o să am grijă să fie totul cum trebuie, domnule colonel. Alt amestec nu vreau să am, decît să mă îngrijesc să se respecte codul onoarei. Doamna Esmond m-a ajutat de multe ori, a îngrijit-o pe biata nevastă-mea la facere și a doftoricit-o pe Betty a noastră cînd avea friguri. Trag nădejde că n-o să fiți prea aspru cu bieții flăcăiandri. Deși i-am văzut pe amîndoi trăgînd cu arma ; blondul vînează foarte bine, după cum știți, dar ăla mare e grozav de mintos.

— Vrei să ai bunătatea să-mi trimiți servitorul cu valiza într-o cameră pe care mi-o poți pune la dispoziție ? Trebuie să scriu vreo cîteva scrisori înainte de a se petrece povestea asta. O, de-ar da Dumnezeu să treacă totul cu bine !

Căpitanul Benson îl conduse pe colonel în una din puținele camere din casa lui, strigînd — printre înjurături — la un grup de servitori negri care trăncăneau cu glas tare (fără îndoială discutau despre cearta care survenise). Hangiul le spuse să se împrăștie. Edwin, servitorul colonelului, se întoarse cu geamantanul stăpînului și, uitîndu-se pe fereastră, îl văzu pe Sady, negrul lui George Warrington, pornind la galop în direcția domeniului Castlewood, fără doar și poate pentru a-și îndeplini misiunea. Colonelul, tînăr și cu mintea înfierbîntată de felul lui, dar mai politicos și mai scrupulos ca oricare alt om și obișnuit să-și țină bine în frîu sentimentele și pasiunile, nu putu să se gîndească altfel decît cu uimire la situația în care se afla și la cei trei sau poate chiar patru dușmani

care-i apăruseră deodată în față, amenințîndu-i viața. Cum se ajunsese la această ciudată serie de certuri ? Nu plecase decît de vreo două sau trei ore de la Castlewood, cu tinerii săi însoțitori, cu care, după toate aparențele, era în cei mai buni termeni. Un ropot de ploaie îi aduce într-un han unde se află doi ofițeri recrutori și nu rămîne nici o jumătate de oră la masa prieteniei și petrecerii, că a și ajuns să se certe cu toți cei de față; insultîndu-l pe unul, acceptînd un duel cu altul, amenințîndu-l cu bătaia pe un al treilea, fiul persoanei celei mai apropiate de el !

CAPITOLUL XI

ÎN CARE CEI DOI GEORGE SE PREGĂTESC PENTRU VĂRSAREA DE SÎNGE

COLONELUL DIN VIRGINIA rămase într-o cameră a hanului, ocupat cu pregătirile sumbre pentru înfruntarea ce avea să urmeze ; adversarul său din cealaltă cameră socoti că e timpul potrivit să-și facă și el dispozițiile testamentare și îi dictă ascultătorului său frate și secretar o scrisoare grandilocventă către maică-sa, de la care în felul acesta își lua în mod solemn rămas bun. El arăta că, după cît bănuiește, ea nu-și va mai aduce la îndeplinire *planul pe care-l avea în vedere* (se punea un accent satiric deosebit pe planul pe care-l avea ea în vedere) după întîmplarea din dimineața aceea, dacă el va cădea răpus, așa cum va fi probabil cazul.

— Vai, scumpul meu George, să nu spui una ca asta ! strigă înspăimîntat secretarul lui.

— Așa cum va fi probabil cazul, se încăpățînă George să dicteze, cu un aer deosebit de majestuos. Doar știi, Harry, ce bun țintaș e colonelul George. Eu unul trag destul de bine și probabil că unul dintre noi va cădea, dacă nu cumva chiar amîndoi... „Bănuiesc că nu-ți vei mai pune în aplicare intențiile pe care le ai în momentul de față" continuă el să dicteze pe un ton încă și mai amar decît înainte.

Harry plîngea în timp ce-i aşternea vorbele pe hîrtie.

— Vezi că nu spun nimic de fapt ? Numele doamnei Esmond nu apare niciodată în cursul gîlcevei. Nu-ţi aduci aminte că bunicul nostru, povestindu-şi viaţa, spunea că lordul Castlewood s-a duelat cu lordul Mohun sub pretextul unei dispute de la jocul de cărţi ? Şi n-a făcut nici măcar o aluzie la numele doamnei care constituia de fapt pricina înfruntării dintre ei ? Mărturisesc, Harry, că de acolo am învăţat şi eu cum să mă port. Mama noastră nu va fi compromisă prin... Hei, băiete, dar ce-ai scris acolo ? Cine te-a învăţat ortografia ?

Harry scrisese *intenţile* în loc de intenţiile, şi poate că mai erau şi alte greşeli de ortografie pe care le ascundea acum cîte o pată de apă sărată izvorîtă din ochii săi de copil cu sufletul curat.

— Georgy, dragă, acuma nu sînt în stare să mă gîndesc la ortografie, scînci cancelarul lui. Sînt prea trist pentru asta. Încep să cred că poate totul e o prostie, poate că niciodată colonelul George...

— ...n-a avut intenţia să pună mîna pe domeniul Castlewood ; niciodată nu şi-a dat aere acolo şi nu ne-a luat de sus ; niciodată n-a sfătuit-o pe mama să dea ordine să fiu biciuit ; şi niciodată n-a avut de gînd s-o ia de nevastă ; niciodată nu m-a insultat, şi nici n-a fost insultat în faţa ofiţerilor coroanei ; niciodată nu i-a scris fratelui său ca să-i spună că o s-o ducem mai bine sub oblăduirea părintească a lui ? Hîrtia e aici, strigă tînărul bătîndu-se peste buzunarul de la piept. Şi dacă mi se întîmplă ceva, Harry Warrington, o s-o găseşti asupra cadavrului meu !

— Scrie-ţi singur scrisoarea, Georgy, că eu nu sînt în stare, zise Harry şi îşi acoperi ochii cu pumnii, mînjindu-şi cu coatele compoziţia, cu greşeli de ortografie cu tot.

La aceasta, George, scoţînd altă foaie de hîrtie, se aşeză la masă în locul fratelui său şi scrise o nouă misivă, introducînd cele mai lungi cuvinte posibile, cele mai impresionante citate latineşti şi cea mai subtilă satiră, la care necoptul scrib era un adevărat maestru. Cerea eliberarea sclavului său negru, Sady ; trimiterea ediţiei lui din Horaţiu şi a unei selecţii din cărţile sale domnului Dempster, afectuosul său meditator, împreună cu o sumă corespunză-

toare de bani, dacă era posibil ; mai cerea să i se dea micuţei Fanny Mountain cuţitul de argint cu care tăia el fructele, cărţile lui de muzică şi clavecinul ; de asemenea, mai dorea ca fratele lui să-i taie o buclă din păr, şi s-o poarte în amintirea lui George, care îl iubise întotdeauna şi fusese ataşat cu credinţă de el. Apoi, pecetlui documentul cu sigiliul cu blazon rămas de la bunicul lui.

— Ceasul, bineînţeles, va fi al tău, zise George, scoţînd ceasul de aur al bunicului şi uitîndu-se la el. Vai, au şi trecut două ore şi jumătate ! Ar fi timpul să se întoarcă Sady cu pistoalele. Ia ceasul, dragul meu Harry.

— N-are nici un rost ! strigă Harry cuprinzîndu-şi în braţe fratele. Dacă se bate în duel cu tine o să mă bat şi eu cu el. Dacă îl omoară pe Georgy al meu, să-l ia... dacă nu trage şi în mine ! Şi bietul băiat mai rosti încă o expresie dintr-acelea despre care se spune că îi tulbură în mod deosebit pe îngerii-grefieri siliţi să le noteze la tribunalele celeste.

Între timp, proaspătul aghiotant al generalului Braddock aşternuse pe hîrtie cu scrisul lui hotărît cinci epistole, şi le pecetluise cu sigiliul său. Una era adresată mamei sale, la Mount Vernon ; una fratelui său ; una purta doar iniţialele M.C. ; una era destinată Excelenţei sale generalul maior Braddock.

— Şi una, domnişorilor, a scris-o pentru mama voastră, doamna Esmond, zise informatorul băieţilor.

Din nou îngerul cronicar se văzu silit să filfîie din aripi auzind o expresie violentă care scăpă de pe buzele lui George Warrington. Dezbaterile menţionate mai înainte fuseseră pline de asemenea cazuri şi mesagerii trebuie să fi fost mereu în zbor. Dar mă tem că pentru tînărul George şi înjurătura lui nu exista nici un fel de scuză, deoarece era un blestem izvorît dintr-o inimă copleşită de ură, furie şi gelozie.

Hangiul era cel care le comunicase aceste elemente tinerilor domni. Căpitanul îşi îmbrăcase uniforma de miliţie pentru a face faţă cu cinste ocaziei respective, şi-i mai informă pe băieţi că colonelul Washington se plimbă în sus şi-n jos prin grădină, în aşteptarea lor, şi că, între timp, şi ofiţerii coroanei şi-au mai venit puţin în fire.

Un teren de lîngă cabana căpitănului fusese împrejmuit și curățat, fiind pregătit pentru transformarea într-o grădină de zarzavat ; aici se învîrtea colonelul Washington, cu mîinile la spate, cu capul în pămînt, cu chipul său frumos acum amărît și grav. Servitorii negri se strînseseră acolo și priveau peste gard în interiorul împrejmuirii. Ofițerii de pe verandă se treziseră și ei, după cum remarcase hangiul. Căpitanul Waring era aproape sigur pe picioare și umbla pe sub balconul pe care-l forma acoperișul verandei și al căsuței de lemn ; iar căpitanul Grace se bălăbănea deasupra balustradei cu ochii larg deschiși, cu toate că nu vedeau prea limpede. Hanul Benson era un loc vestit pentru luptele de cocoși, întrecerile de călărie, meciurile de box și de trîntă voinicească, spectacole care îi adunau laolaltă pe virginienii din ținut. Fuseseră multe încăierări la Benson și bărbații care veneau acolo zdraveni și în putere, plecaseră adeseori cu coastele rupte și cu ochii scoși. Mica nobilime, fermierii și negrii participau deopotrivă la distracțiile respective.

Așadar, pe acest teren pășea colonelul trupeș, cufundat într-o sumbră meditație. Nu vedea nici o cale de ieșire din încurcătură, afară doar de cea obișnuită și sălbatică, pe care o impuneau codul onoarei și datinile țării. Împins la furie de impertinența unui băiețandru, folosise cuvinte ofensatoare. Tînărul ceruse satisfacție. Îl tulbura peste măsură gîndul că gelozia și dorul de răzbunare al lui George Warrington mocniseră atîta vreme în sufletul băiatului ; dar el, colonelul, greșise, și trebuia să plătească prețul acestei greșeli.

Din depărtare izbucniră acum strigăte și țipete puternice, obișnuite pentru negri, care se manifestă întotdeauna zgomotos și sînt încîntați mai ales dacă au ocazia să țipe și să urle cînd galopează ; toate capetele — și crețe și pudrate deopotrivă — se întoarseră în direcția de unde se stîrnise această gălăgie. Venea de pe drumul pe care-l străbătuseră și călătorii noștri cu trei ceasuri mai devreme și curînd se auzi un tropot de copite ; își făcu apariția domnul Sady, pe calul său înspumat și descărcă chiar și pistolul în mijlocul zarvei uluitoare pe care o stîrneau frații săi cîrlionțați. Apoi mai descărcă încă un glonte, ceea ce nu tulbură cîtuși de puțin armăsarul care-l aducea, întrucît

acesta se deprinsese cu asemenea zgomote în decursul atîtor partide de vînătoare unde fusese Harry Warrington ; acum Sady se afla în curte, înconjurat de vreo douăzeci dintre fraţii săi gălăgioşi şi descăleca printre găinile şi curcile zburătăcite, în tropotul cailor şi guiţatul porcilor înnebuniţi de spaimă ; fraţii săi negri se strînseră în jurul lui şi el începu imediat să le vorbească. Ce era la gura lui !

— Sady, vino încoace ! urlă domnişorul Harry.

— Sady, vino încoace ! Lua-te-ar dracu ! strigă domnişorul George. (Şi din nou îngerul-cronicar este angajat să plece în una din nenumăratele lui misiuni, pentru a raporta biroului central).

— Vin acuşica, stăpîne, zise Sady şi continuă să sporovăiască împreună cu fraţii săi creţi.

Apoi rînji. Scoase pistoalele din toc. Trase cocoşul, ochi într-un rîmător care alerga prin curte, ochi în josul drumului pe care tocmai venise galopînd şi către care se întoarseră din nou capetele cîlţoase. Apoi repetă :

— Vin acuşica, stăpîne. Toată lumea vine acuşica.

Acum se aude tropotul altor cai la galop. Şi cine îşi face apariţia ? Micuţul domn Dempster, dînd de zor pinteni poneiului său ; şi doamna aceea în costum de călărie pe căluţul doamnei Esmond — o fi oare doamna Esmond ? Nu. E prea masivă. Cum te văd şi cum mă vezi, iubite cititor, e doamna Mountain călare pe surul stăpînei !

— Doamne, Dumnezeule ! Hopa ! Uite-i ! Ura ! se înalţă corul negrilor. Uite-i !

Domnul Dempster şi doamna Mountain au intrat la galop în curte, au sărit de pe cai, şi-au croit drum printre negri, s-au repezit în casă, au scotocit peste tot, au traversat veranda unde ofiţerii Majestăţii Sale şed muţi de uimire ; au coborît scările pînă în grădina unde se plimbă George şi Harry faţă în faţă cu inamicul lor ; şi înainte ca George Warrington să aibă timp s-o întrebe sever : „Ce cauţi aici, doamnă ?“, doamna Mountain l-a cuprins cu braţele pe după gît şi a început să strige :

— Vai, George, dragul meu, e o greşeală la mijloc ! E vorba de o greşeală şi numai eu sînt de vină.

— Ce greşeală ? întrebă George desfăcîndu-se cu un gest grandios din îmbrăţişarea ei.

— Ce s-a întîmplat Mounty ? întrebă Harry cuprins de un tremur.

— Hîrtia aia pe care am scos-o din portfeuille-ul lui ; hîrtia aia pe care am găsit-o eu, copii ; în care colonelul zice că se însoară cu o văduvă cu doi copii. Cine putea să fie decît mama voastră, şi copiii cine puteau să fie decît voi ?

— Ei ?

— Ei bine, nu e vorba de mama voastră. Colonelul o s-o ia de nevastă pe micuţa văduvă Curtis. El nu se poate arunca decît la una bogată ; în privinţa asta puteam să şi jur. Nu e doamna Rachel Warrington. I-a spus-o chiar astăzi mamei voastre, înainte de a pleca, şi i-a mărturisit că nunta o să aibă loc după campania asta. Şi... şi mama voastră e furioasă, băieţi. Şi cînd Sady a venit să ia pistoalele şi le-a spus tuturor celor ai casei că aveţi de gînd să vă duelaţi, eu i-am spus să descarce pistoalele ; şi am pornit în galop după el şi era să-mi frîng bietele ciolane bătrîne venind la voi.

— Iar mie tare mi-e poftă să i le rup pe ale lui Sady, mîrîi George. Doar l-am rugat pe ticălos să-şi ţină gura.

— Mulţumeşte-i lui Dumnezeu că nu şi-a ţinut-o, frăţioare, zise bietul Harry. Mulţumeşte-i lui Dumnezeu pentru asta !

— Ce-o să creadă domnul Washington şi gentlemenii aceştia auzind că servitorul meu i-a spus mamei că o să mă bat în duel ? întrebă domnul George pe care furia nu-l părăsise încă.

— Lasă, George, că ţi-ai dovedit destul bărbăţia, îi răspunse Harry respectuos. Slavă Domnului că n-o să te mai baţi cu vechiul nostru prieten — cu bunul prieten al bunicului nostru. A fost o greşeală la mijloc ; şi acum nu mai e nici un motiv de ceartă, dragul meu, nu-i aşa ? Te-ai purtat rău cu el fiindcă ai fost indus în eroare.

— Firește că am fost indus în eroare, recunoscu George, dar...

— George ! George Washington ! începu să strige Harry sărind peste straturile cu varză şi îndreptîndu-se spre popicărie, pe unde se plimba colonelul.

Deşi nu-l mai putem auzi, îl putem vedea cu braţele întinse şi cu avîntul tinereţii, şi făcînd gafă după gafă, şi

manifestîndu-şi dragostea şi afecţiunea, şi ni-l închipuim cum îi spune prietenului său toată povestea, cu un tremur în glasul său de om cinstit.

Pe vremea aceea era un obicei care a dispărut astăzi din manierele noastre, dar care pe atunci mai stăruia încă. Cînd Harry îşi termină relatarea ferită de orice artificiu, prietenul său colonelul îl cuprinse frumos în braţe şi-l strînse la pieptul lui ; şi glasul i se frînse de emoţie cînd spuse :

— Mulţumesc lui Dumnezeu ! Să mulţumim lui Dumnezeu pentru această fericire !

— Vai, George, zise Harry, care acum îşi dădu seama că-şi iubeşte din inimă prietenul, ce n-aş da să merg cu tine în campania asta !

Washington îi strînse mîinile băiatului, cu un gest de caldă prietenie, şi amîndoi ştiură că acest sentiment nu va fi niciodată dezmînţit.

Apoi colonelul înaintă şi, cu un aer grav, îi întinse mîna fratelui mai mare al lui Harry. Poate că Harry s-a mirat că cei doi George nu se îmbrăţişează, cum făcuse el cu colonelul o clipă mai înainte. Dar, deşi mîinile lor se întîlniră, salutul rămase rece şi oficial de ambele părţi.

— Constat că te-am nedreptăţit, domnule colonel, zise George, şi trebuie să-mi cer iertare, nu pentru această greşeală, cît pentru cea mai mare parte a comportării mele din ultima vreme, care a fost rezultatul ei.

— Greşeala a fost a mea ! Eu am găsit hîrtia aceea în camera dumitale şi i-am arătat-o lui George, şi eram geloasă pe dumneata, domnule colonel. Toate femeile sînt geloase ! strigă doamna Mountain.

— Păcat că nu te-ai putut reţine să nu-ţi arunci ochii pe hîrtiile mele, doamnă, zise domnul Washington. Cred că-mi dai voie să-ţi spun acest lucru. Multe neplăceri s-au ivit pentru că am vrut să ascund o taină care mă privea numai pe mine şi pe o altă persoană. De o mulţime de vreme inima lui George Warrington era neagră de furie împotriva mea şi trebuie să mărturisesc că şi sentimentele mele faţă de el n-au fost prea amicale. Amîndoi am fi putut să fim cruţaţi de această supărare chinuitoare dacă hîrtiile mele particulare ar fi fost citite numai de cei cărora le erau destinate. Acum nu mai spun nimic, de

teamă ca nu cumva simţămintele mele să mă împingă iarăşi să rostesc vorbe necugetate. Cerul să te aibă în pază, Harry ! Rămîi cu bine, George ! Şi primeşte sfatul unui prieten adevărat : Străduieşte-te să nu te mai pripeşti să-ţi faci o părere proastă despre prietenii tăi. Ne vom reîntîlni în tabără şi ne vom păstra armele pentru inamic. Domnilor ! Dacă mîine vă veţi mai aminti de scena de astăzi, veţi şti unde să mă găsiţi.

Şi, făcîndu-le ofiţerilor englezi o plecăciune solemnă, colonelul părăsi asistenţa ruşinată şi zăpăcită şi se îndepărtă în galop.

CAPITOLUL XII

VEŞTI DIN TABĂRĂ

TREBUIE SĂ NE ÎNCHIPUIM că cei doi fraţi şi-au luat rămas bun unul de la altul, că George s-a integrat în familia domnului Braddock, iar Harry s-a întors acasă la Castlewood şi la îndatoririle lui. Inima lui e alături de armată, şi ocupaţiile de acasă nu-i oferă băiatului nici un prilej de încîntare. El nu ţine neapărat să-şi mărturisească dezamăgirea profundă pe care i-o produce obligaţia de a rămîne sub acoperişul liniştit şi banal al conacului, mult mai trist acum de cînd a plecat George. Harry întoarce capul cînd trece prin dreptul camerei goale a fratelui său ; i-a luat locul lui George în capul mesei şi oftează cînd bea din cana lui de argint. În fiecare zi doamna Warrington toastează cu un aer de cavaler în sănătatea regelui, iar duminicile, cînd Harry citeşte serviciul religios şi se roagă pentru toţi călătorii de pe uscat şi de pe ape, ea rosteşte cuvintele : „Şi te implorăm să ne asculţi ruga“ cu un aer de o solemnitate deosebită. Castelana vorbeşte neîncetat despre George, dar pe un ton foarte vesel, ca şi cum ar fi sigură de întoarcerea lui. Intră cu capul sus în camera băiatului, acum goală, şi nu manifestă nici cel mai mic semn de emoţie. Are grijă ca hîrtiile, rufăria şi toate celelalte lucruşoare ale lui să fie păstrate în cea mai

perfectă ordine ; vorbeşte despre el cu un respect cu totul deosebit şi atrage în mod special atenţia slugilor mai vîrstnice la ora mesei sau cu alte ocazii asupra lucrurilor ce trebuie făcute „cînd se va întoarce domnişorul George". Doamna Mountain scînceşte întotdeauna cînd se pomeneşte numele lui George, iar pe chipul lui Harry se citeşte mereu o teamă cumplită ; în schimb maică-sa este mereu gravă şi calmă. Face mai multe greşeli decît te-ai putea aştepta de la ea cînd joacă pichet şi table ; iar servitorii o găsesc întotdeauna trează şi gata îmbrăcată, oricît de devreme s-ar scula ei. L-a rugat pe domnul Dempster să-şi reia reşedinţa la Castlewood. Nu mai e aspră sau semeaţă cu nimeni din jur (aşa cum îi stătea pe vremuri în obicei) ci vorbeşte calm, iar afirmaţiile ca şi răspunsurile ei sînt mereu blînde. Pomeneşte neîncetat despre tatăl ei şi despre campaniile din care el s-a întors de fiecare dată fără vreo rană prea gravă ; şi ea speră şi crede cu convingere că tot aşa se va întîmpla şi cu fiul ei mai mare.

George trimite foarte des scrisori acasă, adresate fratelui lui, şi acum că armata e în marş alcătuieşte un fel de jurnal de campanie pe care îl expediază de cîte ori are ocazia. Acest document este citit cu mare bucurie şi nerăbdare de tînărul care îl primeşte şi care, în serile de vară, îi face adeseori lectura cu glas tare în cadrul consiliului de familie ; doamna Esmond stă foarte dreaptă la măsuţa de ceai (ea nu catadicseşte niciodată să folosească un scaun cu spetează), micuţa Fanny Mountain îşi vede de cusut, iar domnul Dempster şi doamna Mountain rămîn la jocul lor de cărţi în timp ce slugile bătrîne se mişcă aproape fără zgomot prin semiîntuneric ; cu toţii trag cu urechea la cuvintele tînărului lor stăpîn. Ascultaţi-l pe Harry Warrington cum citeşte scrisoarea fratelui său ! Privind literele subţirele de pe paginile îngălbenite, puse deoparte şi păstrate cu dragoste, aproape că-l vedem aievea şi pe cel care le-a scris, şi pe cel care le-a citit — şi totuşi parcă n-ar fi fost în viaţă nici unul, nici celălalt ; portretele lor sînt doar nişte imagini nedeslușite în rame cu poleiala ajunsă fără lustru. Au fost oare vreodată fiinţe adevărate sau sînt doar nişte fantasme ? Au trăit şi au murit cîndva ? S-au iubit ca nişte fraţi adevăraţi şi ca nişte gentlemeni credincioşi unul altuia ? Le putem auzi

glasurile în trecut ? Firește că eu îl știu pe al lui Harry și iată-l acolo șezînd în căldura amurgului de vară și citind povestirea simplă a tînărului său frate :

„Trebuie să recunoaștem că provinciile noastre se poartă destul de urît cu Majestatea Sa Regele George al II-lea și reprezentantul său de aici e în culmea furiei. Virginia se prezintă tare rău, sărăcăciosul Maryland n-o întrece cu mult, dar Pennsylvania e la nivelul cel mai coborît. Noi îi rugăm să ne trimită trupe din patria-mumă ca să-i combatem pe francezi ; și le făgăduim să întreținem aceste trupe de îndată ce vor sosi. Cînd colo, nu numai că nu ne îndeplinim făgăduiala, și nu-i aprovizionăm în nici un fel pe cei ce ne apără, dar pe deasupra oamenii noștri mai și insistă să obțină prețuri exorbitante pentru vitele și proviziile lor, ba chiar îi și păcălesc pe soldații care vin să se lupte spre folosul lor. Nu e de mirare că generalul înjură, iar soldații bombăne. Întîrzierile se țin lanț, la nesfîrșit. Din pricina faptului că mai multe provincii nu au furnizat merindele și mijloacele de locomoție promise, au trecut săptămîni și luni în timpul-cărora fără îndoială că francuzii s-au întărit la granița noastră și în forturile din care ne-au izgonit. Deși eu și cu colonelul Washington nu ne iubim prea mult, trebuie să recunoaștem că *favoritul tău* (nu sînt gelos, Hal) e un bărbat viteaz și un ofițer foarte bun. Suita generalului îl respectă foarte mult și generalul îl consultă neîncetat. Adevărul este că e aproape singurul om care i-a văzut pe indieni în ținută războinică, cu fețele vopsite, și mărturisesc că după părerea mea a avut dreptate anul trecut să tragă asupra domnului Jumonville.

În privința celeilalte dispute de la hanul Benson, nu i se va mai da nici o urmare, după cum nu s-a dat curs-înfruntării dintre colonelul W. și un tînăr gentleman al cărui nume nu va fi pomenit. Căpitanul Waring a dorit să reia disputa după sosirea în tabără și a adus un mesaj din partea căpitanului Grace pe care prietenul tău, viteaz ca Hector, era gata să-l accepte ca o provocare luîndu-și drept martor dinspre partea lui pe un alt aghiotant, colonelul Wingfield. Dar cînd acesta din urmă a auzit în ce împrejurări s-a produs cearta, cum s-a stîrnit din pricina beției

lui Grace care fusese îndemnat la băutură de Waring şi aţiţat de acesta, cînd a aflat că cei doi gentlemeni din regimentul 44 s-au apucat să insulte un ofiţer din miliţia populară, el a jurat că nu va permite duelul dintre colonelul Washington şi ofiţerii regimentului 44 ; a promis să aducă imediat chestiunea la cunoştinţa Excelenţei Sale care îi va traduce pe cei doi căpitani în faţa unei curţi marţiale pentru că s-au încăierat cu miliţia, pentru că s-au îmbătat şi pentru că au avut o purtare nerușinată ; cei doi căpitani s-au văzut siliţi să-şi bage săbiile la loc în teacă şi să-şi lase la o parte mînia. Cînd le-a trecut beţia s-au dovedit a fi nişte băieţi destul de cumsecade şi şi-au înghiţit ruşinea cu foarte multă poftă la o agapă de împăciuire la care a participat colonelul W. şi ofiţerii regimentului 44. Colonelul a fost de o stupiditate şi corectitudine perfectă, exact aşa cum trebuie să fie «Prinţul Drăgălaş». Lua-l-ar dracul ! N-are nici un fel de defecte şi tocmai de-aia mi-e antipatic. Cînd o s-o ia de nevastă pe văduva aia — vai şi amar, ce viaţă infernală o să-i facă !“

— Mă mir de gusturile pe care le au unii bărbaţi şi de nerușinarea pe care o manifestă unele femei, zise doamna Esmond, lăsînd jos ceaşca de ceai. Eu una mă mir de *orice* femeie care a fost vreodată măritată şi care pe urmă îşi pierde capul şi se recăsătoreşte ! Tu nu eşti de aceeaşi părere, Mountain ?

— Groaznic ! zise Mountain cu o sclipire ciudată în ochi.

Domnul Dempster rămase cu ochii ţintă la paharul lui de punci. Harry avea aerul că o să se înece de rîs, sau din pricina vreunei alte emoţii pe care încerca să şi-o ascundă, dar maică-sa spuse :

—.Dă-i drumul înainte, Harry ! Continuă să citeşti jurnalul fratelui tău. Scrie foarte bine ; dar, vai, oare va fi el vreodată în stare să scrie ca tăticul meu ?

Harry reluă lectura :

„Aici în tabără păstrăm cea mai strictă disciplină şi ordinele sînt foarte severe împotriva beţiei sau purtărilor urîte ale ofiţerilor şi soldaţilor. La fiecare companie se face apelul dimineaţa, la amiază şi seara şi orice întîr-

ziere, absență sau indisciplină este raportată de ofițer comandantului regimentului, care ordonă pedepsirea corespunzătoare a vinovatului. Soldații sînt pedepsiți și toboșarii au mereu de lucru. Vai, Harry, dar îți face pur și simplu rău să vezi pentru prima dată cum țîșnește sîngele din spinarea albă a unui soldat voinic și să auzi țipetele jalnice ale bietului băiat".

— Vai, groaznic ! strigă doamna Esmond.

„Cred că aș fi fost în stare să-l ucid pe Ward dacă m-ar fi biciuit. Slavă Domnului că a scăpat numai cu o lovitură de linie! După cum spuneam, *soldații* sînt păziți cu străşnicie. Ce n-aș da să se întîmple același lucru și cu ofițerii ! Indienii și-au părăsit tabăra și s-au retras turbați pentru că tinerii ofițeri făceau mereu chefuri cu nevestele lor... și... și... hm !... hm !..."

Aici domnișorul Harry făcu o pauză, probabil nedorind să continue narațiunea în prezența micuței Fanny care ședea cu un aer afectat lîngă mămica ei și lucra la un model de broderie.

— Treci peste scîrboșenia aceea cu bețivanii, zise doamna Esmond.

Și Harry începu cu glas tare o relatare mult mai agreabilă :

„Fiecare regiment asistă duminica la serviciul religios care se oficiază în fața steagului. Generalul face tot ce stă în putința unui muritor pentru a împiedica jafurile și pentru a stimula populația din jur să contribuie la aprovizionare. El a declarat că soldații care vor îndrăzni să-i acosteze sau să-i molesteze pe precupeți, vor fi împușcați. A ordonat să se sporească prețul merindelor cu doi peni la kilogram și a împrumutat bani din buzunarul lui propriu pentru aprovizionarea taberei. Cu una cu alta, generalul ăsta e un om ciudat, alcătuit din trăsături foarte deosebite. Își biciuiește subordonații fără milă, dar împarte bani în dreapta și în stînga fără pic de zgîrcenie. În cursul conversației trîntește niște înjurături nemaipomenite și spune niște istorii care ar îngrozi-o pe Mountain..."

— De ce pe mine ? întrebă Mountain. Ce am eu de a face cu prostiile pe care le spune generalul ?

— Lasă astea ; citeşte mai departe, Harry ! strigă stăpîna casei.

„...care ar îngrozi-o pe Mountain dacă le-ar auzi după cină, dar nu lipseşte niciodată de la serviciul divin. Îl adoră pe marele său comandant, Ducele, şi numele acestuia e mereu pe buzele lui. Două din regimentele noastre au servit în Secţia unde bănuiesc că domnul Dempster a văzut ce culoare au pieptarele lor".

— Le-am văzut noi şi ce poartă sub uniforme, nu numai pieptarele, hîrîi profesorașul iacobit.

„Colonelul Washington a suferit rău de friguri şi abia a putut să ţină pasul cu noi în decursul marşului. Oare n-ar fi mai bine pentru el să meargă acasă şi să se lase oblojit de văduva lui ? Cînd vreunul din noi doi e bolnav sîntem aproape la fel de buni prieteni ca altădată. Şi totuşi nu ştiu cum se face, dar parcă nu-l pot ierta pentru că l-am nedreptăţit. Dumnezeule mare ! Vai ce l-am mai urît în ultimele luni ! Oh, Harry ! Deunăzi la han am fost furios că a venit aşa curînd Mountain şi a pus capăt neînţelegerii noastre. Ar fi trebuit să ardem puţin praf de puşcă între noi ca să mai primenim atmosfera. Dar cu toate că nu-l iubesc aşa cum îl iubeşti tu, ştiu că e un ostaş bun, un ofiţer priceput şi un om viteaz şi cinstit ; şi în orice caz n-o să-l iubesc mai puţin pentru că a evitat să ne fie tată vitreg".

— Auzi colo, tată vitreg ! strigă mama lui Harry. Vai de mine, dar bietul băiat şi-a pierdut minţile din pricina geloziei şi a prejudecăţilor ! Ce vă închipuiţi voi că, fiica şi moştenitoarea marchizului de Esmond n-ar fi putut găsi alţi taţi vitregi pentru fiii ei decît un biet funcţionăraş provincial de la cadastru ? Dacă mai sînt şi alte asemenea aluzii în jurnalul lui George, te rog frumos să sari peste ele, dragul meu Harry. Cred că şi aşa s-a vorbit destul despre prostia şi gafa asta.

„E o privelişte frumoasă, continuă Harry lectura jurnalului scris de fratele său, să vezi un şir lung de tunici roşii străbătînd pădurile sau ocupînd dispozitivul de luptă după marş. Precauţiile împotriva vreunui atac prin surprindere sînt atît de constante şi de mari încît nu-i lăsăm pe indienii rătăcitori să dea buzna peste noi pe neaştep-

tate, ci, dimpotrivă, sentinelele britanice și pieile roșii din tabăra noastră s-au încăierat uneori cu dușmanii și i-au scalpat pe vreo doi. Sînt atît de răi și ticăloși franțuzii și aliații lor cu fețele vopsite, încît nu vrem să le arătăm nici pic de îndurare. Gîndește-te numai că ieri am găsit un băiețel scalpat și totuși lăsat în viață într-o casă părăsită unde părinții lui fuseseră atacați și uciși de inamicii sălbatici ; indignat la culme de această cruzime, generalul a oferit o răsplată de cinci lire pentru fiecare cap de indian scalpat care i se va aduce.

Merită să vezi ce frumos ne pregătim cînd se încheie marșul. Bagajele noastre, cortul și garda generalului sînt instalate în centrul taberei. De jur împrejur sentinele, cîte două, cîte trei, zeci de oameni de gardă sau companii întregi. La cel mai mic atac prin surprindere, conform instrucțiunilor, ei vor alerga la corpul principal al taberei, se vor strînge în jurul corturilor și bagajelor care sînt aranjate în așa fel încît să constituie o puternică fortificație. Trebuie să-ți spun că acum Sady și cu mine mergem pe jos, iar caii mei cară bagajele. Locuitorii din Pennsylvania ne-au trimis niște animale de povară atît de prăpădite, încît n-au rezistat decît foarte puțină vreme. A fost deci de datoria noastră să cedăm pentru cărăușie puținii cai buni rămași ; și Roxana nu-l mai poartă în spinare pe tînărul ei stăpîn, ci două baloturi. Mă cunoaște de la distanță și nechează cînd mă vede și eu merg alături de ea și adeseori în cursul marșului stăm de vorbă pe îndelete.

4 iulie — Pentru a ne feri de orice surpriză, am fost avertizați să dăm o atenție deosebită tobelor ; să ne oprim ori de cîte ori auzim semnalul prelung pentru haltă și să o luăm din loc cînd se dă semnalul de marș. Acum sîntem mai mult ca oricînd în stare de alarmă din pricina inamicului. Ne-am luat măsuri de precauție. Am dublat picheteie de avangardă și avem cîte două sentinele în fiecare post. Avangarda este veșnic în stare de luptă, cu baioneta la armă, sentinelele veghează toată noaptea, schimbîndu-se din două în două ore. Și soldații care se odihnesc după ce au fost schimbați din post, dorm cu armele la îndemînă și nu au voie să se îndepărteze de pichet. E limpede că ne-am apropiat foarte mult de inamic. Trimit pachetul acesta împreună cu cel al generalului la tabăra colonelului

Dunbar, cu treizeci de mile în urma noastră ; de acolo va fi dus la Frederick şi apoi mai departe în casa venerabilei mele mame, căreia îi trimit respectele mele împreună cu cele mai calde gînduri, ca şi pentru toţi cei ai casei ; şi cred că nu mai e nevoie să spun cu cîtă dragoste îl înconjoară pe scumpul meu frate,

al său iubitor,
George E. Warrington".

Pămîntul era acum uscat şi crăpat de arşiţa lunii lui cuptor. De zece zile nu mai sosiseră veşti de la coloana care înainta spre fluviul Ohio. Marşul trupelor, deşi se desfăşura încet şi chinuitor prin pădure, trebuia să le aducă foarte curînd în preajma inamicului ; soldaţii, conduşi de căpitanii lor pricepuţi, se deprinseseră acum cu sălbăticia şi pustietatea ţinutului şi nu se mai temeau de vreo eventuală surpriză. Se luaseră toate precauţiile împotriva unor ambuscade. Vigilenţii cercetaşi şi soldaţi trimişi în recunoaştere de trupele britanice descopereau, urmăreau şi ucideau iscoadele inamicului. Ultimele ştiri sosite arătau că armata a depăşit cu mult terenul unde cu un an înainte fusese învins domnul Washington, şi mai avea două sau trei zile de marş pentru a ajunge la fortul francezilor. Nimeni n-avea nici cea mai mică îndoială în privinţa capturării lui ; se ştia foarte bine cîte întăriri primiseră francezii de la Montreal. Domnul Braddock, cu cele două regimente de veterani aduse din Marea Britanie şi cu aliaţii săi recrutaţi din Virginia şi Pennsylvania, era în stare foarte uşor să dea piept cu oricîte trupe s-ar fi putut strînge sub steagul alb.

Cam aşa vorbeau oamenii din orăşelele presărate în provincia noastră Virginia, pe la casele micii nobilimi, pe la hanurile simple de la marginea drumului, unde se întîlnea lumea şi sporovăia despre război. Puţinii mesageri pe care îi trimitea generalul aduceau veşti bune despre starea trupelor. Părerea îndeobşte răspîndită era că duşmanul nu va rezista şi nu se va apăra de fel. Dacă ar fi intenţionat să atace ar fi putut profita de cel puţin zece prilejuri pe care le avusese de a întîmpina trupele noastre în vreuna din trecătorile pe care le străbătuseră fără nici

un fel de piedică. Aşadar, George cedase iapa lui preferată, ca un adevărat erou ce era, şi mărşăluia pe jos împreună cu trupa ? Doamna Esmond jură că în locul Roxanei o să-i trimită cel mai bun cal din Virginia sau din Carolina. Cu bani puteai găsi cai berechet în oricare provincie. Numai în serviciul regelui nu se arătau oamenii aşa doritori să-i dea.

Deşi la întrunirile şi mesele de familie castelanii de la Castlewood vorbeau întotdeauna voios, socotind că singurul sfîrşit posibil al campaniei era o victorie, şi cu toate că nu-şi manifestau nicidecum neliniştea, totuşi, trebuie să admitem că nu se simţeau de loc la largul lor cînd stăteau în casă, şi ieşeau neîncetat alergînd de la un vecin la altul ca să mai afle ceva noutăţi. E de mirare cît de repede se răspîndeau veştile. De pildă, cînd un vestit luptător de la graniţă, pe numele său colonelul Jack, oferise generalului serviciile lui şi ale vînătorilor săi, iar generalul refuzase condiţiile în care dorea să se angajeze ticălosul, dezertarea lui Jack şi a oamenilor lui a constituit imediat subiectul de conversaţie a mii de cetăţeni. Servitorii negri, galopînd la miezul nopţii prin ţinut, umblînd fie pe la chefuri, fie pe la iubitele lor, purtau şi răspîndeau vorbele pe un teritoriu uluitor de vast. Cunoşteau ciudat de bine toate întîmplările din cursul marşului, cel puţin timp de două săptămîni de la începerea lui. Rîdeau de felul cum — după cîte auziseră — lumea înşela armata în privinţa cailor, proviziilor şi altora asemenea ; a trage pe sfoară un străin era un obicei frecvent şi agreat printre locuitorii provinciilor New York, Pennsylvania sau Maryland ; deşi se ştie că ulterior americanii au devenit cum nu se poate mai cinstiţi şi mai simpli, iar astăzi, vai de mine, nu sînt nici hrăpăreţi, nici apucători, nici egoişti. Trei săptămîni de la plecarea armatei, miile de veşti erau foarte optimiste ; şi cînd prietenii noştri de la Castlewood se întîlneau la cină, tonul lor era încrezător şi noutăţile pe care le transmiteau, plăcute.

Dar la 10 iulie provincia întreagă a fost cuprinsă deodată de o cumplită mîhnire. Pe fiecare obraz citeai spaima şi îndoiala. Negrii înfricoşaţi aruncau stăpînilor lor priviri triste şi se retrăgeau ca să mormăie şi să şuşotească

între ei. Lăutarii încetară să mai cînte prin împrejurimi ; din gura negrilor veseli nu mai ieşeau cîntece şi rîsete. Slugile tuturor galopau în dreapta şi în stînga după noutăţi. Hanurile de ţară erau înţesate de călăreţi care beau, înjurau şi se certau la tejghea, fiecare aducînd povestea lui sumbră. Armata fusese luată prin surprindere. Soldaţii căzuseră într-o ambuscadă şi fuseseră ucişi pe capete. Toţi ofiţerii fuseseră doborîţi de ţintaşii francezi şi de către sălbatici. Generalul fusese rănit şi dus de pe cîmpul de luptă bandajat cu propria lui eşarfă. Peste patru zile, se răspîndi zvonul că generalul a murit fiind scalpat de un indian de-al franţujilor.

Vai ce ţipăt a scos biata doamnă Mountain cînd a adus Gumbo această veste de pe malul celălalt al rîului James ! Şi cum a sărit plîngînd micuţa Fanny în braţele maică-si !

— Dumnezeule atotputernic, nu-ţi întoarce ochii de la noi şi apără-mi băiatul ! strigă doamna Esmond căzînd în genunchi şi înţepenind cu mîinile înălţate spre cer.

Bărbaţii nu erau acasă cînd se răspîndi zvonul acesta, dar sosiră peste vreo două ceasuri, după ce vînaseră şi ei noutăţi. Profesorul scoţian nu îndrăznea să ridice capul, ca nu cumva să întîlnească privirea chinuită a văduvei. Harry Warrington era la fel de palid ca şi maică-sa. Poate nu era adevărat că generalul murise chiar în felul acela în care se spunea — dar oricum era mort. Armata fusese atacată pe neaşteptate de indieni, o luase la goană şi fusese nimicită fără măcar să-l vadă pe inamic. Se primise o depeşă din tabăra lui Dunbar. Fugarii soseau cu nemiluita acolo. Ce-ar fi să se ducă şi el să-i vadă ? Trebuie să se ducă să afle adevărul. El şi cu bravul profesoraş se înarmară şi se urcară în şa luînd cu ei şi doi servitori călări.

Urmară traseul de nord pe care şi-l croise prin pădure corpul expediţionar şi, pe măsură ce se apropiau de scena bătăliei, amploarea dezastrului din ziua aceea cumplită părea să crească. A doua zi după înfrîngere sosiseră în tabăra lui Dunbar cîţiva bieţi soldaţi scăpaţi din bătălia fatală de la 9 iulie, purtată la o depărtare de cincizeci de mile. Harry şi cu însoţitorii lui călăreau într-acolo, îi opreau pe drumeţii rătăcitori încercînd să afle veşti de la ei,

dîndu-le bani şi auzind de la toţi aceeaşi şi aceeaşi poveste tristă — o mie de soldaţi ucişi, două treimi dintre ofiţeri căzuţi, toţi aghiotanţii generalului loviţi. Loviţi ? Dar au murit ? Cei care au căzut nu s-au mai ridicat de jos. Securea indiană le venise de hac. „O, frăţioare, frăţioare !“ Toate amintirile scumpe din tinereţea lor, toate întîmplările îndrăgite ale copilăriei, dragostea şi rîsul, jurămintele romantice şi afectuoase pe care şi le făcuseră unul altuia cînd erau flăcăi, reveneau în mintea lui Harry laolaltă cu nişte junghiuri cumplit de chinuitoare. Răniţii ridicau ochii spre el şi li se înmuia inima cînd îi vedeau durerea ; femeile aspriţé de viaţă se topeau de duioşie citind suferinţa întipărită pe chipul său tînăr şi frumos ; vrednicul profesor abia de se mai putea uita la el din pricina lacrimilor, şi îl compătimea mai mult chiar decît pe scumpul său elev care zăcea ucis de cuţitul sălbatic al indienilor.

CAPITOLUL XIII

CĂUTARE ZADARNICĂ

FIECARE PAS PE CARE-L făcea Harry Warrington către Pennsylvania nu aducea altceva decît amplificarea şi confirmarea relatărilor despre dezastrul suferit de britanici. Cele două regimente renumite, care luptaseră în Scoţia şi pe continent, fugiseră din faţa unui inamic aproape nevăzut ; multlăudata lor disciplină şi vitejie nu le dăduse nici măcar puterea de a înfrunta o ceată de sălbatici şi o mînă de infanterişti francezi. Nefericitul comandant al expediţiei dăduse dovadă de cea mai mare vitejie şi hotărîre. Patru cai fuseseră răpuşi sub el. Fusese rănit de două ori şi ultima dată primise lovitura care-i pusese capăt vieţii la trei zile după bătălie. Mulţi dintre cei care-l informaseră pe Harry, îi povestiseră cum s-a desfăşurat lupta — traversarea fluviului, şirul lung de soldaţi care înainta prin pustiul sălbatic, schimbul de

focuri al avangardei, încercarea zadarnică a soldaţilor de a înainta şi a artileriei de a curăţa drumul de duşmani ; apoi împuşcăturile ambuscadei trosnind dindărătul tuturor tufişurilor şi copacilor, canonada ucigătoare care doborîse la pămînt cel puţin jumătate din corpul expediţionar. Dar Harry auzi că n-a pierit toată suita generalului. Unul dintre aghiotanţii lui, un gentleman din Virginia, se afla în tabăra lui Dunbar, bolnav de friguri şi de istovire.

Unul dintre aghiotanţi — dar care ? Harry se grăbi şi în cele din urmă ajunse la tabără. Într-un cort, Harry îl găsi zăcînd pe George Washington şi nu pe fratele lui. Domnul Washington afirmă că mai mare durere decît boala îi produce faptul că-l vede pe Harry Warrington fără să-i poată da vreo veste despre George.

Domnul Washington nu îndrăzni să-i spună lui Harry tot ce ştia. De fapt timp de trei zile după bătălie, datoria lui îl chemase să-l vegheze neîncetat pe general. În ziua fatală de 9 iulie îl văzuse pe George ducîndu-se pe front cu ordine de la şef, la care nu se mai întorsese. După ce murise şi Braddock, aghiotantul găsise posibilitatea de a reface traseul pînă pe cîmpul de luptă. Cadavrele rămase acolo erau despuiate şi mutilate îngrozitor. El îngropase un trup pe care îl socotise a fi al lui George Warrington. Starea lui se înrăutăţise apoi, poate şi din pricina chinurilor sufleteşti prin care trecuse căutîndu-l pe nefericitul voluntar, mort atît de tînăr.

— Ah, George ! Dacă l-ai fi iubit, l-ai fi găsit, mort sau viu ! strigă Harry.

Harry nu-şi mai afla liniştea dacă nu se ducea şi el pe cîmpul de bătaie ca să-l cerceteze. Cu ajutorul banilor izbuti să-şi procure vreo două călăuze. Trecu rîul prin vad, acolo unde îl traversase şi armata ; parcurse cîmpul de bătaie de la un capăt la celălalt. Acum nu mai umblau indienii pe acolo. Păsările de pradă se hrăneau cu leşurile ciopîrţite şi pe cale de a putrezi. Harry nu mai văzuse pînă atunci chipul morţii decît în persoana propriului său bunic care zăcuse foarte calm pe catafalc, cu un zîmbet blînd pe buze. Privelişteа îngrozitoare a mutilării îl făcu să se întoarcă scuturat de fiori şi cuprins de scîrbă. Ce veşti despre fratele pe care-l pierduse puteau să-i dea

băiatului pădurile pustii sau cadavrele intrate în putrefacţie sub trunchiurile arborilor ? El ar fi vrut să înainteze — neînarmat şi purtînd un steag alb — către fortul francez unde se întorsese inamicul după victoria înregistrată ; dar călăuzele refuzară să-l însoţească. Poate că francezii le-ar fi respectat intenţiile paşnice, dar indienii nu.

— Dragul meu băiat, zise călăuza, păstrează-ţi pielea de pe cap pentru doamna, mama dumitale. Şi aşa e destul pentru ea că şi-a pierdut unul din fii în această campanie.

Cînd Harry se întoarse în tabăra britanică a lui Dunbar, îi veni lui rîndul să fie răpus de friguri. Începu să aiureze şi o vreme zăcu chiar în cortul şi pe patul din care prietenul lui abia se ridicase, fiind acum în convalescenţă. Zile întregi nu ştiu nici măcar cine veghează asupra lui ; şi bietul Dempster, care-l îngrijise în repetate rînduri, se temu că văduva o să-şi piardă amîndoi copiii. Dar băiatului îi mai scăzu fierbinţeala, aşa că, după o vreme, înzdrăvenindu-se, putu să încalece. Îl escortară pînă acasă domnul Washington şi domnul Dempster. Nu încape îndoială că tustrei revăzură porţile conacului Castlewood cu o mare greutate pe suflet.

Trimiseseră înaintea lor un slujitor care să le anunţe sosirea. Le ieşi în întîmpinare doamna Mountain şi cu fetiţa ei. Doamna Mountain îl primi pe Harry cu braţele deschise şi cu lacrimi în ochi, dar pe domnul Washington mai-mai să se prefacă a nu-l recunoaşte ; iar fetiţa îl făcu pe tînărul ofiţer să tresară şi să pălească, întrucît veni la el cu mîinile la spate şi-l întrebă :

— De ce nu l-ai adus înapoi şi pe George ?

Harry nu auzi aceste vorbe. Suspinele şi mîngîierile bunei sale prietene şi doici îl împiedicară, din fericire, s-o asculte pe micuţa Fanny.

Dempster fu primit amabil de cele două doamne.

— Domnule Dempster, noi ştim că *dumneata* ai fi făcut tot ce se putea face, îi zise doamna Mountain întinzîndu-i mîna. Fanny, fă-i o reverenţă domnului Dempster şi nu uita, fetiţo, să te arăţi recunoscătoare tuturor celor care şi-au dovedit prietenia faţă de binefăcătorii noştri.

Aţi dori cumva să îmbucaţi ceva înainte de a porni mai departe, domnule colonel Washington ?

Domnul Washington bătuse călare un drum destul de lung şi se bizuia pe ospitalitatea familiei Castlewood aşa cum conta şi pe propria sa casă drept adăpost.

— Am nevoie doar de puţin răgaz ca să-mi hrănesc calul şi de un pahar cu apă pentru mine, şi nu voi abuza mai mult de amabilitatea familiei Castlewood, zise domnul Washington.

— Vai, George, dar ai odaia ta aici şi maică-mea e sus şi ţi-o pregăteşte ! strigă Harry. Bietul tău cal s-a poticnit de multe ori din pricina oboselii şi astă seară n-o să te poată duce mai departe.

— Taci, băiete ! Maică-ta nu vrea să-l vadă, îi şopti doamna Mountain.

— Nu vrea să-l vadă pe George ? Cum, dar el e ca şi născut în casa asta, strigă Harry.

— Ar fi mai bine să nu dea ochii cu el. Eu una nu mă mai amestec în treburi de familie ; dar cînd a venit călare servitorul colonelului şi a anunţat sosirea voastră, doamna Esmond a plecat din camera asta, dragul meu, unde citea *Drelingcourt* şi a spus că nu poate da ochii cu domnul Washington. Vrei să te duci la ea ?

Harry se lipi de braţul prietenei sale şi, scuzîndu-se faţă de colonel, căruia îi spuse că se va întoarce în cîteva minute, părăsi holul în care se adunaseră şi urcă în camerele de sus, căutînd-o pe doamna Esmond.

Tocmai străbătea în grabă coridorul întorcînd dinadins capul în dreptul unei anumite uşi la care nu-i plăcea să se uite, pentru că dădea în camera fratelui său ; dar cînd ajunse acolo, dinăuntru ieşi doamna Esmond ; îl strînse la pieptul ei şi-l conduse în încăperea aceea. Lîngă pat era o canapea şi pe cuvertură era aşezată o psaltire. În rest, totul era exact ceea ce lăsase George la plecare.

— Bietul meu băiat ! Vai, cum ai slăbit — şi ce faţă chinuită ai ! Dar nu-i nimic. După o lună de îngrijiri ai să te faci bine. A fost un gest nobil din partea ta să te duci şi să înfrunţi boala şi primejdia ca să-ţi cauţi fratele ! Dacă şi alţii i-ar fi fost la fel de credincioşi, poate că ar fi şi el aici printre noi. Dar nu-i nimic, dragul meu Harry ; eroul

nostru se va întoarce la noi — sînt sigură că n-a murit. Ştiu bine că o fiinţă atît de bună, de bravă, de blîndă şi de inteligentă ca el, nu poate fi cu totul pierdută pentru noi. (Poate că în sinea lui, Harry gîndi că maică-sa n-a vorbit întotdeauna chiar aşa despre fiul ei mai mare). Şterge-ţi lacrimile, dragul meu. O să se întoarcă la noi, sînt convinsă că se va întoarce.

Şi cînd Harry o strînse în braţe ca să-i întărească convingerea, ea îi spuse că l-a visat două nopţi la rînd pe bunicul lui care i-a spus că George a căzut prizonier la indieni.

Supărarea doamnei Esmond n-o doborîse şi nu-i tulburase minţile aşa cum se întîmplase cu Harry cînd auzise prima dată vestea tristă ; mai degrabă o înviorase şi o însufleţise ; ochii îi erau agitaţi, expresia furioasă, trădînd dorinţa de răzbunare. Băiatul fu cam surprins de starea în care îşi găsea mama.

Dar cînd el o imploră să coboare ca să-i strîngă mîna lui George Washington care-l însoţise, şi să-i ureze bun venit, tulburarea doamnei spori într-un mod dureros. Ea spuse că simpla atingere a mîinii lui ar face-o să se înfioare, şi declară foarte răspicat că domnul Washington i-a răpit fiul şi deci nu poate dormi sub acelaşi acoperămînt cu ea.

— Mamă, dar el m-a culcat în patul lui cînd am fost bolnav ; şi dacă George al nostru trăieşte, atunci cum a putut George Washington să contribuie la moartea lui ? Ah, să dea Dumnezeu să fie aşa cum spui tu ! strigă Harry cu mintea rătăcită.

— Dacă fratele tău se întoarce, — şi sînt sigură că se va întoarce, — asta nu se va datora ajutorului domnului Washington, zise doamna Esmond. El nici nu l-a apărat pe George pe cîmpul de luptă, nici nu l-a scos de acolo.

— Dar m-a îngrijit ca o mamă cînd am zăcut de friguri, o întrerupse Harry. Nici nu se însănătoşise încă bine cînd mi-a cedat propriul său pat şi nu se gîndea decît la prietenul lui, cînd oricare alt om s-ar fi gîndit doar la el însuşi.

— Prieten ! Grozav prieten ! pufni batjocoritor doamna. Dintre toţi aghiotanţii Excelenţei Sale, acest gentleman este singurul care s-a întors nevătămat. Cei bravi şi nobili

cad, dar el bineînțeles n-are nici o zgîrietură. I-l încredințez pe băiatul meu, mîndria vieții mele, pe care zicea c-o să-l apere cu viața lui ! Vorbe ! Și el mi-l lasă pe George al meu în pădure și-mi aduce în schimb propria lui persoană ! Frumos mai trebuie să-l primesc în casa mea !

— Nici unui gentleman nu i s-a refuzat vreodată adăpost sub acoperișul bunicului meu ! strigă Harry cu aprindere.

— A, nu — nici unui gentleman adevărat ! exclamă micuța văduvă ; dacă vrei, băiete, hai să coborîm și să-l salutăm pe acesta de aici. Vrei să-mi dai brațul ? Și, rezemîndu-se de un braț care nu prea avea puterea s-o sprijine, coborî scările principale și intră în camera unde se afla colonelul.

Îi făcu o reverență ceremonioasă și-i întinse mîna ei micuță pe care o lăsă o clipă într-a lui.

— Tare mi-ar fi părut bine ca întîlnirea noastră să fie mai fericită, domnule colonel, zise ea.

— Doamnă, sînt la fel de mîhnit ca și dumneavoastră din această pricină, zise colonelul.

— Aș fi dorit să fiți cruțat de această întîlnire și să nu fi trebuit să vă reținem de la revederea prietenilor după care, firește, tînjiți — și ca boala băiatului meu să nu vă fi întîrziat. Dar acum, aflîndu-se în căminul lui și cu ajutorul bunei sale infirmiere Mountain, al mamei lui și al bunului nostru doctor Dempster, se va reface cu siguranță. Nici nu era nevoie, domnule colonel, ca dumneavoastră, care aveți o groază de treburi pe cap, atît militărești, cît și domestice, să faceți și pe doctorul.

— Harry era bolnav și plăpînd și am crezut că e de datoria mea să-l însoțesc în acest drum călare, bolborosi șovăielnic colonelul.

— Dar și dumneavoastră, domnule, ați înfruntat admirabil osteneala și primejdiile campaniei, zise văduva făcîndu-i o nouă reverență și privindu-l cu ochii ei negri impenetrabili.

— Aș fi mulțumit cerurilor, doamnă, dacă s-ar fi întors altcineva în locul meu.

— Ba nu, domnule, dumneavoastră aveți legături care fără doar și poate fac ca viața dumneavoastră să vă fie mai mult ca oricînd prețioasă și scumpă și îndatoriri că-

tre care știu bine că trebuie să fiți nerăbdător să vă îndreptați. În actuala noastră stare deplorabilă de îndoială și suferință, conacul Castlewood nu poate fi un adăpost potrivit pentru un străin și cu atît mai puțin pentru dumneavoastră. Așa că nu mă îndoiesc, domnule, că ne veți părăsi foarte curînd. Și vă rog să mă iertați dacă propria mea stare sufletească mă silește să stau cît mai mult în camera mea. Dar prietenii și rudele mele de aici vă vor ține tovărășie atîta vreme cît ne onorați cu prezența dumneavoastră, pe cînd eu îl voi îngriji pe bietul meu Harry în camera de sus. Mountain ! Te rog să-i pregătești domnului Washington odaia de la parter cu lambriuri de cedru și să ai grijă ca să poată dispune liber de tot ce e în casă. Rămîneți cu bine, domnule. Vă rog să fiți amabil să transmiteți complimente mamei dumneavoastră, care va fi mulțumită să-și vadă fiul scăpat cu bine din război — precum și tinerei mele prietene Martha Curtis ; îi doresc toată fericirea și ei și copiilor ei. Haidem, băiete !

Și cu aceste cuvinte, și o nouă plecăciune glacială, femeiușca palidă se retrase, privindu-l fix pe colonel, care rămase mut în mijlocul odăii.

Oricît de puternică părea să fie credința doamnei Esmond că fiul ei e în afară de pericol, conacul Castlewood rămînea încă trist și mohorît. N-avea decît să interzică purtarea doliului de către ceilalți, după cum nici ea nu se îmbrăcase în negru ; în schimb inima îi era în doliu, în ciuda eforturilor pe care le făcea această femeiușcă hotărîtă pentru a nu arăta lumii o față deprimată. A-și căuta fiul însemna a-și păstra speranțele atunci cînd nu mai era nimic de sperat. Într-adevăr, nu sosise nici o relatare oficială cu privire la moartea lui și, după cît se părea, nimeni nu-l văzuse răpus ; dar cîteva sute de oameni căzuseră în același fel în ziua aceea fatală, fără alți martori ai ultimelor lor chinuri decît ochii răi ai dușmanilor și privirile camarazilor care mureau alături de ei. La două săptămîni după înfrîngere, pe cînd Harry era încă plecat în căutarea fratelui său, Sady, servitorul lui George, își făcu apariția la Castlewood. Era rănit și mutilat. Dar nu putea face o relatare coerentă a bătăliei și

povestea doar despre fuga sa de la centru unde se afla împreună cu bagajele. Din dimineaţa cînd începuse lupta nu mai avea nici o ştire de la stăpînul său. Zile întregi Sady se ascundea în locuinţa negrilor, ferindu-se de privirile doamnei Esmond, a cărei mînie nu îndrăznea s-o înfrunte. Puţinii vecini ai doamnei spuneau că ea se lasă legănată de iluzii. Atît de puternice erau ele încît uneori ajungeau să-i cuprindă şi pe George şi pe ceilalţi membri ai familiei Castlewood. *Ei* nu i se părea cîtuşi de puţin straniu ca tatăl ei să-i promită de pe lumea cealaltă că-i va ţine în viaţă băiatul. Doamna Esmond socotea că, fie pe lumea asta, fie pe lumea cealaltă, familia lor trebuie negreşit să joace un rol important. Fiilor ei nu li se întîmplase niciodată nimic — nici un accident, nici o boală, nici măcar vreun acces de febră — fără ca ea să fi avut o presimţire. Putea să enumere cel puţin cinci sau şase cazuri în care, într-adevăr, membrii gospodăriei erau în stare să confirme, în mai mare sau mai mică măsură cum, cînd li se întîmplase ceva băieţilor, chiar dacă se aflau la o mare depărtare, ea ştiuse de nenorocirea lor şi de consecinţele ei. Nu, George nu murise ; George era prizonier la indieni ; George avea să se întoarcă şi să domnească asupra conacului Castlewood ; cu siguranţă, cu siguranţă, după cum nu încăpea îndoială că Majestatea Sa Regele avea să trimită forţe importante din metropolă pentru a repara gloria pătată a armatei britanice şi pentru a-i izgoni pe francezi de pe pămîntul celor două Americi.

Cît despre domnul Washington, ea, de bunăvoie şi nesilită de nimeni, n-ar fi vrut să mai dea niciodată ochii cu el. Acesta făgăduise să-l apere pe George chiar de-ar fi fost să-şi jertfească propria lui viaţă. Atunci de ce fiul ei dispăruse, iar colonelul era viu şi nevătămat ? Cum mai îndrăznea să se înfăţişeze dinaintea ei după ce făcuse această promisiune, cum îndrăznea să vină în faţa unei name fără a-i aduce înapoi fiul ? Doamna Esmond era convinsă că-şi cunoaşte bine propria ei datorie. Nu purta pică nimănui ; dar, ca membră a familiei Esmond, avea simţul onoarei pe care domnul Washington îl călcase în picioare pierzîndu-i din ochi fiul. Trebuise să se supună unor ordine superioare ? (obiectase poate cineva).

Fleacuri ! O făgăduială rămîne o făgăduială. Promisese să apere viaţa lui George cu propria lui viaţă şi unde era acum băiatul ei ? Dar oare colonelul (drăguţ colonel, zău aşa !) nu era teafăr, sănătos ? Nu-mi spuneţi mie că are găuri de gloanţe în haină şi în pălărie ! (Asta era răspunsul pe care-l dădea ea unor pledoarii timide în favoarea domnului Washington). Parcă eu nu m-aş putea duce foarte uşor chiar acum în birou ca să-mi trag două gloanţe cu pistoalele tatei în fusta de rips ? Şi ce, asta ar însemna că am murit ? Hohotea de rîs la ideea unei morţi care ar surveni ca rezultat al unei asemenea operaţii ; dar rîsul ei nu era deloc agreabil. Satira unor oameni care sînt prea puţin înzestraţi de natură cu umor, rareori poate să-i amuze pe ascultători şi pe privitori. Mie mi se pare că *facetiae* [1] făcute de oamenii fără haz sînt de cele mai multe ori pline de cruzime.

Aşadar, dacă Harry voia să-şi întîlnească prietenul, trebuia s-o facă pe furiş, pe la localuri, în circiumi ori în diverse alte locuri unde se aduna lumea ; sau în oraşelele lor unde se strîngea nobilimea de provincie. Doamna Esmond jurase că nici un om de caracter nu mai poate să-l întîlnească pe domnul Washington după ce-i neglijase în mod atît de josnic familia. Se tulbură peste măsură cînd auzi că fiul ei s-a întîlnit efectiv cu colonelul. Ce *inimă* putea să aibă Harry ca să-i mai dea mîna unui om pe care ea îl socotea un fel de asasin al lui George ! O ruşine ! Să-ţi fie ruşine şi' *ţie,* băiat nerecunoscător, că-l uiţi pe cel mai scump, mai nobil şi mai desăvîrşit frate care a existat vreodată, pentru colonelul ăla deşirat şi lălîu, care nu ştie altceva decît să vîneze vulpi şi să înjure ca la uşa cortului ! Cum poate el să fie asasinul lui George, din moment ce eu spun că fiul meu n-a murit ? N-a murit pentru că instinctul nu m-a înşelat niciodată ; pentru că aşa cum îi văd chipul dinaintea ochilor — deşi nu mai are înfăţişarea nobilă şi frumoasă de altădată — tot aşa două nopţi la rînd l-am văzut în vis pe tatăl meu. Probabil că te îndoieşti de asta, nu ? Te îndoieşti pentru că tu, bietul meu Harry, n-ai iubit niciodată îndeajuns pe nimeni ; altfel ai avea

[1] glume (lat.)

şi tu darul de a-i vedea pe cei dragi în vis, aşa cum le e hărăzit unora.

— Cred că l-am iubit pe George, mamă, strigă Harry. Adeseori m-am rugat la Dumnezeu să-l visez şi totuşi văd că nu-mi apare în vis.

— Cum poţi să spui, domnule, că-l iubeşti pe George şi apoi să te duci să-l întîlneşti pe domnul Washington al tău la cursele de cai, asta nu pot înţelege nici în ruptul capului. Tu poţi înţelege, Mountain ?

— Multe lucruri nu putem noi înţelege din firea semenilor noştri. Eu pot înţelege că băiatul nostru e nefericit şi că nu se întremează şi că nu face nimic bun aici la Castlewood sau învîrtindu-se prin cîrciumi şi prin localuri cu geambaşii şi cu alţi pierde-vară, mormăi Mountain răspunzînd patroanei ei ; şi adevărul este că biata femeie în subordine avea dreptate.

În conacul Castlewood domnea nu numai tristeţea ci şi dezbinarea.

— N-aş putea să vă spun cum s-a stîrnit, zise Harry, apropiindu-se de sfîrşitul istorisirii sale pe care am relatat-o în ultimele capitole şi pe care el o destăinuise rubedeniei sale britanice de curînd descoperite, Madame de Bernstein.. Dar din ziua aceea nenorocită din iulie anul trecut şi de la întoarcerea mea acasă, mama nu mai e de loc cum a fost. Nu pare să ne mai iubească pe nici unul dintre noi ca pe vremuri. Tot timpul îl lăuda pe George şi totuşi, mai înainte, cînd era printre noi, el nu păruse să aibă parte de favorurile ei. S-a afundat mai adînc ca oricînd în cărţile ei religioase, din care, după cum văd eu lucrurile, nu izbuteşte să stoarcă altceva decît tristeţe şi mîhnire. Atîta întunecime s-a abătut asupra bietei noastre case din Virginia, încît toţi cei care locuim în ea ne-am îmbolnăvit şi am ajuns să fim palizi ca nişte strigoi. Mountain mi-a spus, doamnă, că mama mea n-a închis ochii nopţi întregi. A stat la căpătîiul meu cu o înfăţişare atît de înspăimîntătoare încît uneori mă trezeam şi eu din somn speriindu-mă că am un strigoi lîngă mine. Într-un fel sau altul, s-a înfierbîntat singură aducîndu-se într-o stare de tulburare vecină cu delirul. Eu am căzut de nenumărate ori pradă aceloraşi friguri de care am mai suferit şi nu m-au putut vindeca toate praşurile prepa-

rate din scoarță de chinină. Avem o fermă de tutun și niște pămînt lîngă orașul cel nou, Richmond, în provincia noastră, și m-am dus acolo întrucît la Williamsburg aerul nu e mai sănătos decît la noi acasă ; m-am mai îndreptat puțin, dar tot nu m-am făcut bine și doctorii au insistat foarte mult să pornesc într-o călătorie pe mare. O dată își pusese și mama în gînd să vină cu mine, dar — (băiatul făcu o pauză, roșind tare și lăsînd capul în jos) — nu ne înțelegem prea bine, deși știu că ne iubim din adîncul inimii și atunci s-a stabilit să încep să voiajez singur ca să cunosc și eu lumea. M-am îmbarcat așadar de pe rîul James pe corabia noastră și am fost adus la Bristol. Și abia în ziua de 9 iulie, anul ăsta, cînd mă aflam pe mare, după cum convenisem cu mama, am început să port doliu după scumpul meu frate.

Așadar, micuța stăpînă a conacului Castlewood din Virginia, pentru care sînt convins că avem cu toții cel mai profund respect, deținea un secret al ei propriu pentru a-i face pe cei din jur să se simtă prost ; se certa cu cei la care ținea cel mai mult și-i făcea să sufere din plin efectul geloziilor ei capricioase și al toanelor nestăpînite, pînă cînd ajungeau să nu le mai pară rău că o părăsesc. Bani erau din belșug, prieteni așijderea, situația era bună și se bucurau de respectul lumii ; casa gemea de provizii și de fel de fel de bunătăți și, totuși, bietul Harry a fost fericit cînd a lăsat toate acestea în urma lui. Fericit ! Dar cine e fericit ? Ce rost are să te înfrupți zilnic dintr-o hrană îmbelșugată și aleasă dacă nu e mulțumire în casă ? Ce e oare mai bine, să fii iubit și pisat de cei pe care-i iubești, sau să te bucuri acasă de o indiferență comodă ? Să-ți urmezi îndemnurile firii, să trăiești acolo fără să te bată nimeni la cap și să mori fără să stîrnești nici un fel de regrete sau lacrimi ?

Fără doar și poate, de îndată ce și-a văzut băiatul plecat, doamna Esmond a uitat de toate aceste certuri și neînțelegeri. Dacă o auzeai vorbind despre copiii ei, îți închipuiai că trebuie să fie niște ființe fără cusur, care nu-i pricinuiseră niciodată măcar o clipă de amărăciune sau supărare. Însă ei nemaifiind acolo, în modul cel mai firesc, doamna s-a năpustit asupra lui Mountain și a fe-

tiței ei și a început să le piseze și să le necăjească pe ele. Numai că femeile suportă mai ușor decît bărbații vorbele aspre și sînt gata să ierte mai repede insultele și ofensele — sau poate le vine mai ușor să-și ascundă mînia. Să fim convinși că ființele care depindeau de doamna Esmond își socoteau viața suportabilă și că uneori îi plăteau doamnei cu aceeași monedă, că dacă se certau dimineața, seara se împăcau și se așezau să joace cărți într-o atmosferă destul de amicală, bînd și mîncînd cu plăcere la ora ceaiului.

Atîta doar că, fără cei doi băieți, imensul castel i se părea văduvei sumbru. Lăsă un supraveghetor acolo ca să-i administreze moșiile și numai din cînd în cînd se mai ducea în vizită. Își mări și-și înfrumuseță casa din cochetul orășel Richmond, care începuse să capete tot mai multă importanță pe zi ce trecea. Acolo era destulă lume care să-i țină companie și cu care să joace cărți și erau și clerici din belșug ; își instală acolo micul ei tron în fața căruia aristocrații provinciei erau primiți cu dragă inimă să vină și să se închine. Servitorii negri, sociabili din fire, ca toți cei de un neam cu ei, s-au bucurat grozav să schimbe singurătatea conacului Castlewood pe veselia și distracțiile orășelului, unde o vom lăsa un răstimp pe buna noastră doamnă, în vreme ce noi vom urmări peregrinările lui Harry Warrington prin Europa.

CAPITOLUL XIV

HARRY ÎN ANGLIA

CÎND CELEBRUL TROIAN rătăcitor îi povestea reginei Didona aventurile și primejdiile din care scăpase, maiestatea sa, după cum am citit cu toții, acorda maximum de interes povestitorului fascinant care își relata atît de impresionant înfruntările cu soarta. De aci s-a născut o poveste mai patetică decît oricare dintre întîmplările anterioare din viața lui Pius Enea, și biata prințesă a avut motive să regrete ziua cînd l-a ascultat pe acel primejdios orator, mult prea bun de gură. Harry Warrington nu

avea darul vorbirii în aceeaşi măsură ca piosul Enea, iar bătrîna lui mătuşă — ne închipuim uşor — nu era cîtuşi de puţin aşa de slabă de înger ca sentimentala Didona ; şi totuşi, povestirea flăcăului era înduioşătoare, deoarece el o spunea cu o elocinţă lipsită de artificii şi pe un ton pornit din inimă ; de mai multe ori în cursul istorisirii sale, doamna Bernstein s-a simţit atît de mişcată, încît s-a lăsat pradă emoţiilor cum rareori îşi permisese s-o facă. Nu erau prea multe izvoare în pustiul vieţii ei — şi nici destule oaze blînde şi înviorătoare. De cum se născuse, trăise mai tot timpul într-o îndelungată singurătate, pînă cînd acest glas prietenos venise şi răsunase în urechile ei, făcînd să-i bată inima de emoţiile afecţiunii şi înţelegerii. Îl îndrăgise nebuneşte pe băiatul ăsta şi-i plăcea grozav sentimentul de compătimire şi iubire — atît de nou pentru ea. Numai o dată, şi în foarte mică măsură, cînd era tînără de tot, avusese un simţămînt tandru pentru o altă fiinţă omenească. O asemenea femeie era fără doar şi poate în stare să-şi supravegheze foarte atent simţămintele şi nu încape îndoială că, după apariţia băiatului acestuia, începu să zîmbească văzînd cum îi creşte pulsul peste normal. Tînjea de dorul lui. Simţea cum se îmbujorează de fericire cînd se apropia de el. Ochii ei îl salutau cu bucurie şi-l urmăreau cu o plăcere nespusă. Vai, ce l-ar mai fi iubit dacă ar fi putut să aibă un băiat ca el !

„Stai ! îi zicea conştiinţa — cinicul sarcastic ascuns înlăuntrul ei — stai, Beatrix Esmond ! Tu ştii că această înclinaţie o să se istovească repede, aşa cum s-a întîmplat şi cu toţi ceilalţi pe care i-ai îndrăgit. Tu ştii că după ce această pasiune trecătoare se va stinge, băiatul ar putea foarte bine să şi piară şi n-ai să verşi nici măcar o lacrimă pentru el ; ar putea să vorbească şi povestirile lui să te plictisească ; tu ştii bine că soarta ta în viaţă e să fii singură şi părăsită !“

Ei şi ? Să zicem că viaţa ar fi într-adevăr un pustiu, ce-i cu asta ? Mai sînt popasuri şi oaze şi izvoare răcoritoare ; să ne bucurăm de ele măcar astăzi. Ştim că mîine vom fi siliţi să pornim la drum şi să călătorim încotro ne poartă destinul.

Zîmbea în sinea ei în timp ce urmărea istorisirea băiatului, pentru că prin poveştile-i simple recunoştea în

caracterul mamei lui trăsături bine ştiute ale familiei. Doamna Esmond era foarte geloasă ? Da, Harry recunoştea că aşa este. Ţinea la colonelul Washington ? Îl plăcea, dar numai ca prieten, declară Harry. O auzise pe maică-sa jurînd de o sută de ori că nu are nici un fel de alte sentimente pentru el. Lui îi era ruşine văzîndu-se obligat să mărturisească faptul că pe vremuri fusese şi el în mod absurd gelos pe colonel.

— Ascultă-mă pe mine, ai să vezi că soră-mea vitregă n-o să-l ierte niciodată, zise doamna Beatrix. Iar dumneata, domnişorule, nu trebuie să te miri că femeile uneori se aprind după bărbaţi mai tineri decît ele ; parcă eu nu te-am îndrăgit imediat ? Şi oare toţi aceşti membri ai familiei Castlewood nu *crèvent* [1] de gelozie ?

Oricît de mare o fi fost gelozia stîrnită de noul favorit al doamnei de Bernstein, membrii familiei Castlewood nu lăsau să se întrezărească nici un fel de antipatie sau duşmănie în felul lor de a vorbi sau de a se purta cu tînărul oaspete, care le era şi rudă. După cîteva zile de şedere în casa strămoşească, domnul Harry Warrington devenise şi pentru cei tineri şi pentru cei între două vîrste „verişorul Harry". În special în prezenţa doamnei Bernstein, contesa Castlewood se purta cum nu se poate mai curtenitor cu rubedenia ei şi profita de orice prilej de a tăifăsui în taină cu baroneasa pentru a o informa foarte amabilă cît de încîntător este tînărul american, pentru a lăuda eleganţa manierelor şi înfăţişării sale şi pentru a se mira cum a putut copilul să deprindă atîta politeţe în provincia aceea îndepărtată ?

Aceste semne de exclamaţie sau de întrebare erau primite de baroneasă cu tot atîta complezenţă (în paranteză fie spus, în ceea ce-l priveşte, cronicarul rîndurilor de faţă nu poate să nu introducă ici-colo cîte o mică observaţie respectuoasă şi să-şi manifeste admiraţia pentru comportarea unei doamne faţă de cealaltă, pentru lucrurile pe care le spuneau ele şi pentru cele pe care se abţineau să le rostească şi le spuneau doar pe la spate, una despre cealaltă. Cu ce zîmbete şi plecăciuni se mai înjunghie între ele ! Cu ce complimente se urăsc de moarte ! Cu cîtă ho-

[1] crapă (*fr.*)

tărîre tenace şi răbdătoare refuză ele să se lase ofensate! Şi cu ce îndemînare inocentă pot să toarne ele picătura de otravă în paharul conversaţiei, să-l ofere zîmbind, ca să bea întreaga familie din el şi să facă scumpul lor cerc domestic să sufere!) M-am revărsat peste marginile parantezei. Îmi închipui pe baroneasă şi pe contesa mea zîmbindu-şi una alteia acum o sută de ani şi întinzîndu-şi una alteia mîna sau obrazul şi strigîndu-se între ele „Draga mea", „Scumpa mea", „Iubita mea contesă", „Iubita mea baroneasă", „Scumpă surioară", chiar şi atunci cînd erau cel mai înclinate să se ia la bătaie.

— Te miri, scumpa mea Maria, că băiatul e atît de politicos? strigă Madame de Bernstein. Mama lui a fost crescută de doi desăvîrşiţi aristocraţi. Colonelul Esmond avea o oarecare curtenie gravă şi o manieră maiestuoasă pe care astăzi nu o mai văd manifestîndu-se printre contemporanii noştri.

— Ei, draga mea, cu toţii lăudăm vremea pe care am apucat-o! Bunica mea spunea adeseori că nimic nu se poate compara cu palatul Whitehall şi cu Carol al II-lea.

— Maică-mea a cunoscut un răstimp destul de scurt curtea regelui Iacob al II-lea şi cu toate că nu fusese crescută la palat, după cum bine ştii — întrucît tatăl ei era preot de ţară — ea avea o educaţie extrem de distinsă. Colonelul, soţul ei de-al doilea, era un om umblat şi cu multă experienţă şi deosebit de cult şi frecventase societatea cea mai aleasă din Europa. Era imposibil ca retrăgîndu-se în Virginia să lase îndărăt bunele lor maniere; aşa că e întru totul firesc ca băiatul nostru să le fi moştenit.

— Ba nu, te rog să mă ierţi, draga mea, pentru că te consider prea părtinitoare cu mama ta. E imposibil ca ea să fi întrunit perfecţiunea aceasta pe care şi-o imaginează dragostea ta de fiică. Ea a încetat să-şi mai iubească fata — scumpa mea, doar ai recunoscut şi tu că aşa s-a întîmplat — şi nu-mi pot închipui o femeie desăvîrşită cu o inimă de piatră. Nu, nu, draga mea cumnată! Manierele sînt un lucru foarte necesar, fără îndoială, şi pentru fiica unui popă de ţară, maică-ta era foarte bine — am mai văzut mulţi clerici destul de bine. Şi domnul Sampson, capelanul nostru, e un om bine. Şi doctorul în teologie

Young e un om bine. Şi domnul Dodd e un om bine ; dar ei nu au aerul acela autentic— şi, dealtfel, cum ar fi putut să-l aibă ? Iartă-mă, te rog, am greşit ! Am uitat de episcopul nostru, primul soţ pe care ţi l-ai ales. Dar aşa cum am spus şi mai înainte, ca să fii o femeie desăvîrşită trebuie să ai ceea ce ai tu, ceea ce aş putea spune că, mulţumind cerurilor pentru asta, sper că am şi eu : o inimă bună. Fără sentimente, draga mea, lumea toată e numai deşertăciune ! Susţin că eu nu trăiesc, nu exist, nu mănînc, nu beau, nu mă odihnesc decît pentru scumpii, scumpii mei copilaşi ! Pentru răutăciosul de Willy, pentru încăpăţînata de Fanny, obrăznicăturile mele dragi ! (Şi aici doamna sărută încîntată brăţările de pe ambele mîini conţinînd imaginile în miniatură ale celor doi micuţi). Da, Mimi ! Da, Fanchon ! Ştiţi că aşa este, scumpii, iubiţii mei micuţi ! Şi dacă ar fi să moară, sau ar fi să muriţi voi, ar muri şi biata voastră stăpînă ! (Mimi şi Fanchon, doi ogari italieni cu pielea tremurătoare se năpustiră în braţele stăpînei şi-i linseră mîinile, dar îi respectară obrajii acoperiţi cu un strat gros de ruj). Nu, draga mea ! Pentru nimic nu binecuvîntez cerul atît de mult — deşi adeseori mă face să sufăr cumplit — ca pentru sensibilitatea şi inima gingaşă cu care m-a înzestrat !

— Eşti o fiinţă tare simţitoare, draga mea Anna, zise baroneasa. Eşti vestită pentru sensibilitatea ta. Trebuie să-i mai împrumuţi puţin din ea şi nepoţelului nostru american — sau poate verişor, că nu mai ştiu nici eu exact ce grad de rudenie e între noi.

— Da, dar eu nu sînt acum decît musafir la Castlewood. Casa nu e a mea, e a lordului Castlewood. Şi poate s-o ia oricînd ar cere-o. Ce pot eu face mai mult decît s-a făcut pentru tînărul virginian ? E încîntător. Nu sîntem oare chiar şi geloşi pe el din această pricină, draga mea ? Şi cu toate că vedem cît de tare l-a îndrăgit baroneasa de Bernstein, oare nepoţeii şi nepoţelele acestei doamne — *adevăraţii* nepoţi şi nepoate — se plîng de ceva ? Bieţii mei copii ar putea să se simtă umiliţi pentru că, într-adevăr, în cîteva ceasuri fermecătorul tînăr a realizat mai mult decît au făcut în tot cursul vieţii lor, bieţii mei micuţi ; dar oare s-au supărat ei pentru asta ? Willie l-a luat acum la o plimbare călare. Oare azi dimineaţă nu cînta

Maria la clavecin în timp ce Fanny a mea îl învăţa să danseze menuetul ? Te rog să mă crezi că formau un grup încîntător şi mi-au venit lacrimile în ochi cînd îi priveam pe tineri. Bietul băiat ! Şi noi îl iubim la fel de mult cît îl iubeşti şi tu, scumpă baroneasă.

Acum, întîmplarea face că doamna de Bernstein prinsese, fie cu propriile ei urechi, fie cu cele ale cameristei, consecinţele adevărate ale acestei mici scene nevinovate. În încăperea unde tinerii se distrau şi se instruiau astfel, lady Castlewood intrase însoţită de fiul ei William, care venea încălţat cu cizme, de la crescătoria de cîini.

— *Bravi, bravi* [1] ! Vai ce încîntător zisese contesa bătînd din palme şi aruncîndu-i cel mai agreabil zîmbet al ei lui Harry Warrington, în timp ce-i fulgera partenera cu o privire pe care domnişoara Fanny o înţelese perfect ; după cum poate că o înţelese şi domnişoara Maria, pentru că începu să cînte la clavecin cu o energie înzecită, fluturîndu-şi buclele peste clape.

— Lua-l-ar dracu de piele roşie ! Ce, acuma o învaţă pe Fanny dansul războinic ? Şi Fanny se dă peste cap să-l prindă în mrejele ei ? întrebă domnul William, al cărui caracter nu era dintre cele mai frumoase.

Şi tocmai asta îi spunea lui Fanny şi privirea ladyei Castlewood : „Ce, acuma vrei să-ţi încerci farmecele asupra lui ?“

Îi făcu o plecăciune adîncă lui Harry, iar acesta se împurpură la faţă ; şi tinerii încetară să mai danseze, puţin nedumeriţi. Domnişoara Maria se ridică de la clavecin şi se îndepărtă.

— Vai, nu, dansaţi mai departe, copii ! Nu trebuie să vă stric distracţia ; mai bine să vă cînt eu, zise contesa ; drept care se aşeză pe scaun şi începu să atingă clapele clavecinului.

— Dar eu nu ştiu să dansez, zise Harry lăsînd capul în jos şi căpătînd nişte culori în obraji cu care nu putea rivaliza nici cel mai frumos carmin al contesei.

— Şi Fanny îţi dădea lecţii ? Învaţă-l mai departe, scumpa mea Fanny.

---

[1] Drăguţii, drăguţii ! (ital.).

— Dă-i înainte, haide ! zise William privind pieziş şi mîrîind.

— Aş... aş prefera să nu-mi arăt stîngăcia cînd e lumea de faţă, adăugă Harry revenindu-şi. Cînd voi şti să dansez menuetul, puteţi fi sigură că o voi invita pe verişoara să facă împreună cu mine paşii ceruţi.

— Asta se va întîmpla *foarte* curînd, scumpul meu văr Warrington, sînt absolut convinsă, îi răspunse contesa cu cel mai graţios aer pe care-l putea arbora.

„Acuma după ce vînat o mai fi alergînd ?“ gîndi în sinea lui domnişorul William care nu izbutea să deslueascâ jocul maică-si ; iar doamna respectivă, chemîndu-şi drăgăstos fiica lîngă ea, părăsi încăperea.

Nici nu ajunseră bine în coridorul tapisat care ducea spre camera ei, că tonul binevoitor al ladyei Castlewood se schimbă radical :

— Nătăfleaţo ! începu ea s-o ocărască pe adorata ei Fanny. Eşti o tîmpită fără pereche ! Ce ai de gînd să faci cu americanul ăsta ? Nu cumva vrei să te măriţi cu o creatură ca el ca să ajungi nevastă de piele roşie într-un wigwam indian ?

— Vai, te rog, mămico, mă doare, icni domnişoara Fanny (Mămica o ciupea pe domnişoară de braţ aşa de tare încît îi lăsa vînătăi). Sînt sigură că verişorul nostru e o persoană bine — scînci Fanny — şi aşa ai spus şi tu.

— N-ai decît ! Da ; şi moşteneşte o mlaştină, un negru, o colibă şi o putină de tutun ! Domnişoară Frances Esmond, sper că n-ai uitat rangul pe care îl ai şi numele pe care-l porţi şi nici cine ţi-e mamă ? Cum se poate ca după ce-l cunoşti abia de trei zile să începi să dansezi — şi frumos dans mai era, n-am ce zice ! — cu mucosul ăsta din Virginia ?

— Domnul Warrington e verişorul nostru, se scînci domnişoara Fanny.

— O creatură care apare aşa din senin nu poate să fie vărul tău ! De unde ştim noi că e vărul tău ? S-ar putea să fie un valet care a furat valiza stăpînului său şi a fugit cu trăsura lui.

— Dar doamna de Bernstein zice că e verișorul nostru, o întrerupse Fanny, și că seamănă leit cu familia Esmond.

— Doamna de Bernstein are simpatiile și antipatiile ei ; acuma face o pasiune pentru un om și curînd îl uită de tot ; de data asta are chef să manifeste o afecțiune puternică pentru acest tînăr. Pentru că-l place astăzi poate fi ăsta un motiv să-l placă și mîine ? În fața lumii și în prezența mătușii sale, te rog foarte mult să fii politicoasă cu el, atît cît e necesar ; dar în particular îți interzic să-l vezi sau să-i dai nas.

— Doamnă, puțin îmi pasă ce-mi interzice și ce nu-mi interzice înălțimea voastră ! strigă domnișoara Fanny împinsă în pragul revoltei.

— Prea bine, Fanny ! Atunci am să vorbesc cu lordul și o să ne întoarcem în Kensington. Dacă eu nu pot să te fac să judeci ca lumea, fratele tău o să fie în stare să te pună la punct.

Conversația dintre mamă și fiică se opri probabil la acest punct, dacă nu cumva informatorul doamnei de Bernstein pierdu posibilitatea de a o mai auzi și relata.

Abia mai tîrziu îi mărturisi doamna de Bernstein lui Harry Warrington parte din ceea ce știa. Deocamdată el nu vedea decît că rudele îl primesc cu destulă bunăvoință. Lady Castlewood era foarte politicoasă cu el ; domnișoarele erau încîntătoare și încîntate ; lordul Castlewood, un om rece și semeț, nu se arăta mai rezervat față de Harry decît față de ceilalți membri ai familiei ; domnișorul William era gata oricînd să bea cu el, să facă plimbări călare sau să se ia la întrecere, și să joace cărți cu el. Cînd Harry și-a manifestat intenția de a pleca, l-au rugat cu toții să mai rămînă. Doamna de Bernstein nu i-a spus cum se face că ei îl înconjoară cu o ospitalitate atît de entuziastă. El nu știa ce fel de planuri slujește sau strică, sau a cui ură o stîrnește și în ce măsură. Se credea binevenit fiindcă cei din jur îi erau rude și nici prin cap nu-i trecea că bea din paharul dușmanilor și că în fiecare seară și dimineață strînge mîna unor oameni ostili.

CAPITOLUL XV

O DUMINICĂ LA CASTLEWOOD

A DOUA ZI după sosirea lui Harry la Castlewood era duminică. Capela atașată castelului era de fapt biserica satului. O ușă din casă era legată printr-o galerie de o strană maiestuoasă pe care o ocupa familia și, la timpul potrivit toți membrii ei își luară locul acolo, în ordinea cuvenită, în timp ce pe bănci se așezau numeroși enoriași din sat. De tavanul bisericii atîrnau cîteva steaguri vechi și prăfuite și lui Harry îi făcea plăcere să-și închipuie că au fost purtate de slujitori ai familiei sale în războaiele Commonwealth-ului, la care, după cum știa prea bine, participaseră, luptînd cu credință și distincție, strămoșii lui. În despărțitura altarului se vedea efigia acelui Esmond din vremea regelui Iacob I care constituia strămoșul comun al întregului grup adunat în strana familiei. Doamna de Bernstein, în calitatea ei de văduvă a episcopului, nu lipsea niciodată de la biserică, și își îndeplinea îndatoririle religioase cu o gravitate aproape la fel de exemplară ca și cea a strămoșului de colo, cu barba lui pătrată și cu toga roșie, de-a pururi îngenuncheat pe scăunelul de piatră în fața pupitrului său mare de marmură pe care ședea Biblia, sub stema sa cu blazoane. Preotul, un tînăr înalt și frumos cu culori vii în obraji, citea slujba cu un glas vioi și agreabil punînd accente aproape dramatice în versetele din scriptură pe care le rostea. Muzica era frumoasă — una din domnișoarele familiei purtîndu-și degetele pe clapele orgii — și ar fi fost încă și mai frumoasă dacă din strana servitorilor n-ar fi izbucnit o întrerupere sub forma unui hohot de rîs stîrnit de Gumbo, lacheul domnului Warrington, care, cunoscînd aria indicată pentru psalm începu să-l cînte cu un glas atît de puternic și de dulce, încît toți enoriașii se întoarseră către această pasăre cîntătoare africană ; însuși preotul își duse batista la gură și pe domnii în livrele de la Londra uimirea îi făcu să-și piardă orice simțămînt al bunei cuviințe. Încîntat poate de senzația pe care a produs-o, domnul Gumbo își continuă spectacolul pînă ajunse aproape un solo și însăși vocea dascălului fu redusă la tăcere. Pentru că ade-

varul este că deşi Gumbo se ţinea aproape de carte, împreună cu drăguţa Molly — fata portarului, cea dintîi persoană care le spusese străinilor bun venit la Castlewood — el cînta şi recita după ureche şi nu după note, fiind dealtfel incapabil să citească măcar o silabă din cartea aşezată dinaintea lui.

Terminîndu-se acest spectacol coral, urmă firește, o predică scurtă — după părerea lui Harry chiar mult prea scurtă. Într-un discurs degajat, familiar şi uluitor, preotul povesti o scenă la care asistase cu o săptămînă mai înainte — execuţia unui hoţ de cai după condamnarea sa în cadrul unui proces public. El descrise înfăţişarea individului, purtarea sa bună de mai înainte, pe membrii familiei lui, dragostea ce-i unea şi chinul prin care trecuse cînd trebuise să-şi ia rămas bun de la ei. Felul în care relata execuţia era uluitor, teribil şi pitoresc. Predica lui nu abunda în citatele banale din Sfînta Scriptură cu care se obişnuise Harry din gura popilor de nuanţă calvină — favoriţii mamei lui. Vorbea mai degrabă ca un om frecat cu lumea, adresîndu-se altor păcătoşi care aveau şanse să profite de sfaturile lui bune. Nefericitul condamnat la moarte fusese iniţial fermier cu perspective destul de frumoase ; dar se apucase de băutură, de cărţi, de pariuri la cursele de cai şi la luptele de cocoşi — viciile epocii ; pe acestea tînărul preot le combătu cu indignare. Apoi se apucase de braconaj şi de furturi de cai, de pe urma cărora i se trăseseră necazurile. Slujitorul bisericii înfăţişă repede tablouri vii şi înspăimîntătoare ale acestor infracţiuni specific rurale. El îşi ului ascultătorii spunîndu-le că Ochiul Legii vegheazâ la miezul nopţii asupra braconierului şi întinde curse pentru a-l prinde pe răufăcător. El purtă calul furat în galop peste izlazuri şi pe şosele, dintr-un comitat în altul, dar arătă că pedeapsa galopează veşnic în urma lui, înşfăcîndu-l pe delincvent la iarmaroc, ducîndu-l în faţa judecătorului şi scoţîndu-i căţuşele abia cînd îl urcă pe treptele spînzurătorii. Cerul să se îndure de păcătos ! Preotul jucă scena respectivă. Şopti în urechea răufăcătorului la ferestruica dubei şi lăsă batista să cadă pe capul dascălului. Harry tresări. Preotul vorbea de peste douăzeci de minute. Harry ar fi putut să-l mai asculte încă un ceas şi i se păru că faţa biseri-

ceasca nu s-a urcat decît de cinci minute în amvon. Nobilii din strana principală fură animaţi la culme de acest discurs. De vreo două ori Harry, care avea sub ochi strana unde erau aşezaţi slujitorii casei, îi văzu pe aceştia foarte atenţi ; şi în special remarcă atitudinea de totală consternare a propriului său servitor, Gumbo. Dar sătenii nu păreau să dea prea mare atenţie predicii şi ieşeau tropăind din biserică. Cumetrii şi cumetrele luau şi cele bune şi cele rele cum se întîmpla, iar fetişcanele din sat — cu îmbrăcămintea roşie şi cu obrajii la fel cu hainele, umbriţi de pălăriile lor largi — păreau prea puţin mişcate de predică. Din jilţul lui, lordul Castlewood îi făcu un mic semn de aprobare clericului din amvon cînd capul şi peruca acestuia se ridicară deasupra perniţei.

— Sampson a fost foarte tare azi, zise lordul. S-a dat rău la necredincioşi !

— Frumos ! Frumos ! zise Harry.

— Fac prinsoare că asta a fost predica lui pentru avansare: A fost plecat la Winton ca să ţină o predică şi să vadă nişte cîini, strigă William.

Mica congregaţie ieşi la soare, părăsind biserica în acordurile orgii. Numai Sir Francis Esmond, cavaler templier din timpul lui Iacob I, rămase îngenuncheat pe scăunelul de piatră, în faţa cărţii sale de rugăciuni din marmură. Domnul Sampson ieşi din altar îmbrăcat în odăjdii şi se înclină în faţa gentilomilor care mai zăboveau încă în strana principală.

— Vino încoace şi spune-ne despre cîinii ăia, zise domnul William, şi preotul încuviinţă rîzînd.

Nobilii părăsiră biserica, intrînd în galeria care lega casa lor de locaşul de rugăciune. Domnul Sampson trecu prin curte şi li se alătură curînd. Lordul Castlewood îl prezentă vărului din Virginia, domnul Warrington ; faţa bisericească se înclină pînă la pămînt, exprimîndu-şi speranţa că domnul Warrington va avea numai de profitat de pe urma exemplului de virtute pe care-l ofereau rubedeniile sale din Europa. Oare el era rudă şi cu Sir Miles Warrington din Norfolk ? Sir Miles era fratele mai mare al tatălui domnului Warrington. Ce păcat că avea un fiu ! Moşioara era frumuşică şi, după toate aparenţele, dom-

nului Warrington i s-ar fi potrivit de minune rangul de baronet și un domeniu splendid în Norfolk.

— Mai vorbiți-mi despre unchiul meu ! strigă Harry din Virginia.

— Vorbește-ne despre cîinii ăia ! strigă odată cu el Will din Anglia.

— Pe legea mea și vă rog să mă iertați fiindcă sînteți de față, domnule Warrington, dar cîini mai petrecăreți și mai beți decît Sir Miles și băiatul lui, n-am văzut în viața mea. Sir Miles a fost prieten de nădejde și vecin cu Sir Robert. Acum e în stare să bage sub masă la beție pe oricare bărbat din comitatul ăsta, în afară doar de fiusău și de încă vreo doi-trei. Ceilalți cîini despre care e nerăbdător să afle domnul William — pentru că Providența l-a făcut să cadă pradă cîinilor și păsărilor de tot felul, ca și grecii din *Iliada*...

— Cunosc versul acela din *Iliada,* zise Harry roșind. Nu cunosc decît vreo cinci sau șase dar întîmplător pe ăsta îl știu.

Îi căzu capul în piept. Rămase dus pe gînduri și apoi adăugă :

— Ah, scumpul meu frățior George știa toată *Iliada* și toată *Odiseea,* și pe lîngă ele mai toate cărțile care au fost scrise vreodată !

— Acum ce Dumnezeu (deși se gîndea la contrariul acestei noțiuni) tot îndrugi ? îl întrebă Will pe sfinția sa.

Preotul reveni la cîini și la spectacolul dat de ei. Se gîndea că și domnul William avea cîini care se puteau măsura cu aceștia. Apoi de la cîini ajunseră la cai. Domnul William era nerăbdător să afle vești despre Cupa cailor de șase ani de la Huntingdon.

— Ei, popă, ne-ai adus ceva noutăți în privința asta ?

— Cota a ajuns la cinci contra patru pentru Brilliant față de restul plutonului, zise preotul pe un ton grav, dar nu uita că și Iason e un cal bun.

— Al cui e ? întrebă lordul Castlewood.

— Al ducelui de Ancaster. E fiul lui Cartouche și al lui Miss Langley, zise fața bisericească. La dumneavoastră în Virginia aveți curse de cai, domnule Warrington ?

— Oho, și încă ce curse ! strigă Harry. Dar zău că abia aștept să văd o adevărată cursă englezească !

— Şi... şi... jucaţi uneori şi dumneavoastră ? continuă sfinţia sa.

— Am făcut şi lucruri dintr-astea, răspunse Harry zîmbind.

— Pariez pe Brilliant chiar şi împotriva plutonului, pentru nişte poney, dacă te prinzi cu mine, vere ! strigă domnul William.

— Fac prinsoare pe trei la unu împotriva lui Iason ! zise clericul.

— Eu nu pariez pe cai pe care nu-i cunosc, zise Harry uimit de vorbele ce ieşeau acum din gura preotului, pentru că nu uitase predica ţinută doar cu o jumătate de oră mai înainte.

— Nu crezi că ai face mai bine să trimiţi o scrisoare acasă şi să ceri încuviinţarea maică-ti ? îi zise domnul William batjocoritor.

— Will, Will ! strigă lordul Castlewood, vărul nostru Warrington e liber să parieze sau nu, după cum are chef. Ai grijă ce faci cu ăştia doi, Harry Warrington. Will e un vulpoi bătrîn, cu toată înfăţişarea lui blîndă ; cît despre popa Sampson cred că nici tartorul iadului nu-i poate veni de hac.

— Nici el şi nici toată lucrarea lui, mylord ! zise domnul Sampson cu o plecăciune adîncă.

Harry rămăsese tare indignat de aluzia la mama lui.

— Uite ce e, vere Will, zise el, eu am obiceiul să-mi rezolv treburile după capul meu, fără să cer nici unei doamne să se ocupe de ele în locul meu. Sînt deprins să-mi fac pariurile după cum mă taie capul şi, mulţumesc frumos, n-am nevoie să mi le aleagă rudele. Dar întrucît sînt oaspetele tău şi, fără doar şi poate, vrei să-ţi manifeşti ospitalitatea faţă de mine, accept pariul propus de tine. Poftim. S-a făcut.

— S-a făcut, zise Will uitîndu-se chiorîş la el.

— Sper, vere, că e cota oficială, aia din buletin, nu ?

— Mde, de fapt nu prea e, mîrîi Will. Cota e cinci la patru, asta e realitatea, şi dacă vrei o poţi căpăta.

— Ba nu, vere, pariul e pariu. Şi îl primesc şi pe al dumneavoastră, domnule Sampson.

— Trei la unu împotriva lui Iason. Eu îl ţin. E în regulă, zise domnul Sampson.

— Şi punem la socoteală şi poney-ii, sfinţia voastră ? întrebă Harry cu un aer maiestuos de parcă ar fi avut în buzunar Lombard Street [1].

— Nu, nu. Treizeci la zece. Pentru un preot sărac e mare lucru pur şi simplu să cîştige.

„Ei şi uite aşa se duce o bucată mare din alocaţia mea trimestrială de o sută de lire", se gîndi Harry. Mă rog, dar nici nu pot să-i las pe englezii ăştia să-şi închipuie că mi-e teamă de ei. N-am deschis eu lupta, dar pentru gloria Bătrînei Virginii n-am să dau înapoi".

După efectuarea acestor tranzacţii financiare, William Esmond se îndreptă înoruntat către grajduri, unde îi plăcea să fumeze cîte o lulea împreună cu rîndaşii ; preotul cel vioi se duse să le facă curte doamnelor şi să se înfrupte din prînzul de duminică ce avea să fie servit în curînd. Lordul Castlewood şi cu Harry rămaseră o vreme împreună. De la sosirea virginianului, lordul nu-i adresase mai niciodată cuvîntul. Manierele lui erau întotdeauna foarte amicale, dar era atît de tăcut din fire, încît adesea şedea în capul mesei şi la sfîrşitul prînzului se scula fără să fi rostit măcar o vorbă.

— Bănuiesc că proprietatea voastră din America a ajuns frumuşică, nu ? îl întrebă lordul pe Harry.

— Eu zic că e aproape la fel de mare ca şi cel mai întins comitat englezesc, răspunse Harry. Şi pămîntul e la fel de bun pentru o mulţime de lucruri.

Harry nu voia să subestimeze nimeni vechiul dominion şi nici cota lui din el.

— Chiar aşa ? se minună lordul. Cînd aparţinea tatălui meu nu producea prea mult.

— Iartă-mă, mylord. Doar ştii *cum* se făcea că aparţinea tatălui dumitale, strigă tînărul înflăcărîndu-se. Asta se datora numai faptului că bunicul meu n-a vrut să-şi ceară drepturile.

— Bineînţeles, bineînţeles, încuviinţă grăbit lordul.

— Vreau să spun, vere, că noi cei din ramura virgiană nu vă datorăm nimic, continuă Harry Warrington, decît ospitalitatea pe care mi-o arătaţi acum.

---

[1] Bursa monetară din Londra.

— Fii bine venit în casa noastră. Te-a supărat chestia de adineauri cu pariurile ?

— Mde, răspunse flăcăul, sînt puţin supărat. Vezi, primirea voastră nu se aseamănă cu a noastră, ăsta e adevărul. Noi, acolo în Virginia, sîntem bucuroşi cînd vedem un străin şi-i întindem mîna şi îl poftim să se înfrupte din tot ce avem. Aici ne primiţi în casă, ne daţi carne şi vin din belşug, asta nu se poate tăgădui, dar puţin vă pasă cînd venim şi cînd plecăm. Asta era observaţia pe care am făcut-o neîncetat de cînd mă aflu în casa voastră, mylord ; ştii, acum că îmi stă pe creier, nu mă pot împiedica să ţi-o spun ; şi de îndată ce ţi-am spus-o am impresia că mi-am uşurat inima.

După care tînărul agitat lovi o bilă de biliard care se duse în partea cealaltă a mesei ; apoi rîse şi îşi privi rubedenia mai vîrstnică.

— *A la bonne heure !* [1] aşa sîntem noi reci cu străinii atît dincolo de porţile noastre, cît şi înlăuntrul lor. Nu-l luăm în braţe pe domnul Harry Warrington şi nu vărsăm lacrimi de bucurie cînd ne vedem vărul. Nu vărsăm lacrimi de întristare cînd pleacă — dar oare ne prefacem în vreun fel ?

— Nu, asta nu. Dar încercaţi să stoarceţi cît mai mult de la el sub forma unui pariu, zise Harry indignat.

— Şi oare asemenea lucruri nu sînt curente în Virginia, şi amatorii de curse nu încearcă să profite unul de altul ? Nu te-am auzit oare spunîndu-i mătuşii noastre o poveste cu nişte ofiţeri britanici şi cu Tom Nuştiucum din Spotsylvania ?

— Asta-i adevărat ! strigă Harry. Adică vreau să spun că e o practică destul de obişnuită şi un străin trebuie să umble cu multă băgare de seamă. De preot nu-mi pasă; dacă o să cîştige înseamnă că ăsta a fost norocul lui şi să-i fie dăruit ! Dar o rubedenie ! Nu-mi iese din minte că propriul meu văr, ruda mea de sînge, vrea să stoarcă bani de la mine !

— Un jucător la cursele de cai din Newmarket e în stare să stoarcă bani şi de la propriul său tată. Fratele meu e deprins cu hipodromul încă de cînd trecea pe acolo ve-

[1] Straşnic ; minunat ! (fr.)

nind de la Cambridge. Dacă o să joci cumva cărți cu el — și dacă o să te lași provocat, fii sigur că o să te pună să joci cu el — n-o să se dea înapoi să te curețe de bani dacă o să poată.

— Mă rog, sînt gata oricînd ! strigă Harry. Pot să joc cu el oricare dintre jocurile pe care le cunosc sau pot să mă iau cu el la întrecere la sărituri, la călărie, la vîslit, la trîntă sau la vînătoare — poftim !

Seniorul din Castlewood se amuza copios și-i întinse băiatului mîna.

— Orice numai să nu te bați cu el, zise lordul.

— Dacă o fac îi rup spinarea ! Să fiu al naibii dacă n-o să se întîmple așa ! strigă băiatul. Dar mina surprinsă și nemulțumită a vărului său îl aduse la sentimente mai bune : Iartă-mă, mylord ! zise el împurpurîndu-se la față și luînd mîna lordului într-a sa. Adineauri am vorbit de proastă creștere, fiind supărat și jignit ; dar eu manifest de două ori mai multă proastă creștere dacă-mi dau drumul mîniei și mă laud cu vitejia mea tocmai în fața gazdei și rudei mele. Crede-mă însă că nu e obiceiul nostru, al americanilor, să ne lăudăm.

— Ești primul american pe care îl întîlnesc, zise lordul zîmbind, așa că te cred pe cuvînt. Și te avertizez în mod deschis în privința jocului de cărți și în privința pariurilor, atîta tot, băiete.

— Lasă-i pe virginieni să se descurce singuri ! Cred că sîntem în stare să ne luptăm cu oricine, reluă băiatul.

Lordul Castlewood nu rîse. O clipă își arcui sprîncenele și-și plecă în jos ochii cenușii.

— Va să zică poți să pui la bătaie cincizeci de lire pentru un pariu și-ți dă mîna să le pierzi ? Cu atît mai bine pentru tine, vere. Deci domeniile acelea întinse din Virginia aduc un venit însemnat, nu ?

— Mai mult decît ne trebuie nouă tuturor — și îndeajuns chiar și pentru o familie de zece ori mai numeroasă, răspunse Harry („Mă tem că vrea să mă tragă de limbă" zîmbi în sinea lui băiatul).

— Și maică-ta oferă o alocație frumoasă fiului și moștenitorului ei ?

— Oricît de mult doresc eu să obţin, mylord ! strigă Harry.

— Al dracului ! Ce n-aş da să am şi eu o asemenea mamă ! strigă lordul. Dar eu nu mă bucur decît de prezenţa unei mame vitrege care stoarce ea bani de la mine. Auzi clopoţelul pentru masă. Mergem în sufragerie ?

Şi luîndu-şi tînărul prieten de braţ, lordul Castlewood îl conduse în încăperea unde se servea prînzul.

Preotul Sampson era sufletul petrecerii şi le distră pe cucoane cu o cascadă întreagă de istorii savuroase. În afară de faptul că slujea drept capelan al lordului Castlewood, el predica şi la Londra la capela nouă din Mayfair, ctitoria lady-ei Whittlesea (bine cunoscută sub domnia lui George I). Avea un adevărat florilegiu de anecdote şi întîmplări din toate cluburile şi societăţile alese — ultimele noutăţi despre cine cu cine fugise ; ultima vorbă de duh a domnului Selwyn ; ultima trăsnaie cu pariurile lui March şi Rockingham. Ştia că bătrînul rege s-a certat cu doamna Walmoden, şi că ducele e bănuit că ar avea o iubită nouă care e în graţiile prinţesei de Wales la Carlton House, şi cine a fost spînzurat lunea trecută, şi ce frumoasă atitudine a avut în drumul spre locul de execuţie. Capelanul lordului Castlewood turna toate aceste noutăţi în urechile doamnelor foarte amuzate şi ale tînărului provincial încîntat, pigmentîndu-şi conversaţia cu vorbe atît de slobode şi glume atît de pipărate, încît făcu să se holbeze ochii lui Harry care abia sosise din colonii şi nu era încă obişnuit cu eleganţa vieţii londoneze. Doamnele, tinere şi bătrîne deopotrivă, făcură mare haz de glumele acestea picante. Nu vă speriaţi, nobili cititori din ziua de azi ! N-o să vă supărăm urechile sfioase şi nici n-o să vă împurpurăm obrajii feciorelnici. Dar e sigur că doamnelor de la Castlewood nici nu le trecu prin cap să se arate şocate ; stătură şi ascultară istorisirile nostime ale preotului pînă cînd clopotul de la capelă chemînd enoriaşii la vecernie, îl îndepărtă pe sfinţia sa pentru o jumătate de oră. El nu ţinu nici o predică. Asta ar fi însemnat să rămînă în urmă cu o sticlă de vin de Burgundia. Domnul Will ceru încă o sticlă şi capelanul dădu pe gît la repezeală un pahar înainte de a fugi la biserică.

Înainte de a se fi scurs jumătatea de oră, domnul capelan reveni, urlînd să i se mai dea o sticlă. După ce rezolvară această chestiune, bărbaţii se alăturară doamnelor. Se pregătiră două mese de cărţi, care de fapt stăteau întinse ceasuri întregi în fiecare zi, şi toată familia se aşeză la joc. Doamna de Bernstein îşi putea bate la pichet pe oricare dintre rude şi din tot cercul de acolo numai domnul capelan constituia uneori un adversar redutabil pentru doamna respectivă.

În felul acesta ziua a şaptea, ziua odihnei, trecu mai uşor. Seara era frumoasă şi se făcură unele propuneri ca familia să se mute în pavilionul din grădină pentru a sorbi o cană de băutură rece şi a face o partidă de whist ; dar majoritatea votă împotrivă, preferînd să rămînă în casă întrucît doamnele declarară că a vedea trei figuri în mînă şi alte cărţi bune e mai frumos decît a admira cele mai încîntătoare scene din natură ; şi aşa, soarele apuse îndărătul ulmilor şi castelanii erau încă la jocul de cărţi ; corbii se întoarseră acasă croncănindu-şi cîntul de seară, dar jucătorii nu se mişcară decît pentru a schimba partenerii ; iar ceasul de la capelă bătea oră după oră, nebăgat în seamă, atît de încîntător îşi petreceau ei timpul la masa de joc ; şi luna şi stelele se iviră pe cer ; şi se făcu ora nouă şi majordomul anunţă că e gata cina.

În timp ce luau şi această masă, se auzi cornul poştaşului care intra la trap în sat, cărînd sacul cu scrisori. Curînd i se aduse corespondenţa lordului — scrisorile pe care le lăsă deoparte, şi ziarul pe care-l citi. Zîmbi cînd ajunse la un anumit paragraf, se uită la vărul lui din Virginia şi înmînă ziarul fratelui său Will, care între timp se simţea din ce în ce mai bine întrucît în seara aceea avusese parte de foarte mult noroc şi de încă şi mai multă băutură.

— Citeşte asta, Will, zise lordul Castlewood.

Domnişorul William luă ziarul şi citind propoziţia indicată de fratele lui scoase o exclamaţie care le făcu pe toate reprezentantele sexului slab să izbucnească în ţipete :

— Doamne, William ! Dar ce s-a întîmplat ? strigă una dintre surorile sale iubitoare.

— Dumnezeule, băiete ! Dar de ce înjuri în halul ăsta? întrebă mama sa iubitoare.

— Ce este ? întrebă doamna de Bernstein care atipise după ce înghiţise doza ei obişnuită de punci şi bere.

— Citeşte, popă ! zise domnişorul William cu un aer feroce, vîrînd ziarul sub nasul capelanului.

— Am dat-o dracului, zău aşa ! urlă acesta trîntind ziarul pe jos.

— Ai noroc, vere Harry, zise lordul Castlewood ridicînd gazeta şi citind din ea : „Cupa Cailor de şase ani de la Huntingdon a fost cîştigată de calul Iason, care a învins pe Brilliant, Pytho şi Ginger. Cota era de cinci la patru pentru Brilliant împotriva plutonului, trei la unu împotriva lui Iason, şapte la doi împotriva luî Pytho şi douăzeci la unu împotriva lui Ginger.

— Îţi datorez venitul meu prăpădit pe jumătate de an, domnule Warrington, gemu preotul. Îţi voi plăti cînd nobilul meu patron va rezolva socotelile cu mine.

— Îmi bag picioarele în norocul ăsta ! mîrîi domnişorul William. Uite ce se întîmplă dacă faci pariuri duminica !

Şi el îşi căută consolarea într-un nou pahar plin.

— Nu, vere Will, a fost doar o glumă, strigă Harry. Nici prin cap nu-mi trece să iau bani de la vărul meu.

— Să fiu al naibii, domnule, dar ce-ţi închipui că dacă pierd n-am de unde plăti ? întrebă domnişorul William. Sau poate crezi că vreau să rămîn dator cuiva ? Asta ar fi într-adevăr o glumă bună, nu-i aşa, popă ?

— Mă tem că am auzit şi glume mai bune, zise preotul.

La care William răspunse :

— Dă-o-ncolo de treabă. Hai mai bine să bem încă un castron de punci.

Să sperăm că doamnele nu aşteptau această reaprovizionare cu băutură, întrucît nu încape îndoială că băuseră din belşug în cursul serii.

CAPITOLUL XVI

ÎN CARE GUMBO SE ARATĂ ÎNDEMÎNATIC CU VECHEA ARMĂ ENGLEZEASCĂ

CUM TÎNĂRUL NOSTRU VIRGINIAN cîştigase aceste sume de bani de la vărul lui şi de la capelan, onoarea îl obliga să le dea prilejul de a se revanşa, şi mă tem că mămica lui şi alţi moralişti înţelepţi n-ar prea fi fost de acord cu modul său de viaţă. Juca mult prea des cărţi. În afară de jocurile zilnice de whist şi cadril cu doamnele, de care se apucau pe la trei — curînd după masa de prînz — şi le ţineau lanţ pînă la cină, mai erau şi jocuri la care puteai să cîştigi sau să pierzi sume mari de bani. La acestea participau toţi gentlemenii, inclusiv lordul Castlewood. De la conversaţia lor de duminică, lordul se arăta mai slobod la gură cu rubedenia lui, îi făcea mai multe confidenţe, îl provoca foarte amabil la pariuri şi la jocul de table şi de pichet. Domnişorului William şi cucernicului capelan le cam plăcea riscul; savurau pe furiş aceste divertismente, fără ştirea doamnelor din casă care în repetate rînduri îi smulseseră promisiuni verişorului Will că nu-l va îndemna pe virginian pe căi greşite şi că nu se va băga nici el în buclucuri. Aşadar, Will făgădui tot ce-i ceru mătuşa sau mama, le dădu cuvîntul de onoare că n-o să joace niciodată, absolut niciodată jocuri de noroc; iar cînd familia se retrăgea la odihnă, domnişorul Will venea cu o cutiuţă de zaruri şi o sticlă de rom în camera verişorului Harry şi rămînea să joace împreună cu acesta şi cu sfinţia sa pînă-n zori.

Cînd Harry îi înfăţişase lordului Castlewood acele imagini prospere despre domeniul familiei sale din America, el nu dorise nici să-şi inducă în eroare ruda, nici să se laude, nici să spună gogoşi, întrucît era un băiat cinstit din fire şi iubitor de adevăr; dar în viaţa lui de acasă trebuie să recunoaştem că tînărul avusese de-a face cu oameni de tot soiul — jochei, beţivi de prin cîrciumi, cartofori, jucători pasionaţi la curse — o tovărăşie pe care o puteai găsi pretutindeni în colonia unde se născuse. Aristocraţia funciară, înconjurată de o populaţie de negri care le muncea lanurile şi le cultiva tutunul şi grînele,

nu prea avea alte distracţii decît vînătoarea, cărţile de joc şi castronul cu punci. Ospitalitatea provinciei era nemărginită : casa oricui era deschisă tuturor vecinilor ; iar nobilimea oţioasă mergea dintr-o casă boierească într-alta, găsind peste tot cam aceleaşi distracţii — amabilitate, veselie şi gălăgie. Adeseori nobilul din Virginia avea şaua cîrpită şi un valet care mergea pe jos ; dar în schimb existau grăunţe din belşug pentru cai, şi băutură şi vînat din belşug pentru stăpîn îndărătul gardurilor dărăpănate şi înlăuntrul ferestrelor sparte ale conacelor. Harry dormise de multe ori pe saltele de paie şi stătuse cu ceasurile la chefuri de noapte, bînd vin roşu şi punci din castroane crăpate, pînă la revărsatul zorilor ; atunci era ceasul plecării la vînătoare. După cum recunoştea el cu multă smerenie, bietul său frate era mult mai cumpătat. Dar aşa-i face natura pe oameni : unora le plac bibliotecile şi ceaiul, iar altora vinul de Burgundia şi galopul prin pădure. Gusturile tînărului nostru deveniră foarte curînd evidente pentru rudele sale din Anglia. Nici una dintre ele nu ţinea prea mult la disciplina puritană. Şi nici nu-şi făcură o părere mai proastă despre Harry pentru că nu era cîtuşi de puţin un papă-lapte. După cum vedeţi, acum o sută de ani moravurile erau mult mai slobode ; şi gura oamenilor era mult mai slobodă şi limba lor se mişca mai uşor ; se rosteau cuvinte şi se făceau lucruri care astăzi ne stîrnesc ţipete numai cît le auzim pomenite. Da, doamnă, noi nu mai sîntem la fel cu strămoşii noştri. Oare n-ar trebui să mulţumim în genunchi Soartei pentru că ne-a îmbunătăţit atît de mult morala şi ne-a făcut atît de minunat de virtuoşi ?

Aşadar, privind cu ochi ageri la oamenii din jurul lui şi închipuindu-şi, nu fără dreptate, că verii lui sînt dispuşi să-l tragă de limbă, Harry Warrington crezuse de cuviinţă că e mai bine să păstreze tăcerea în legătură cu treburile sale, şi, la toate jocurile de noroc, precum şi la toate întîlnirile sportive, se arătă un adversar de temut pentru cei trei gentlemeni în preajma cărora îl adusese soarta. Chiar şi la nobilul joc de biliard izbuti să se ţină tare după ce-l exersă timp de cîteva zile cu verii săi şi cu mult respectatul lor pastor. Bunicul lui iubise mult acest joc şi adusese din Europa una din puţinele mese de

biliard existente în provincia Majestății Sale, numită Virginia. Și cu toate că la început domnișorul Will îl bătea, curînd el nu mai izbuti să-l învingă detașat pe tînărul jucător. După primul lor pariu, Harry fu mai prudent cu domnișorul Will și acesta recunoscu, nu fără oarecare respect, că americanul se poate măsura cu el în majoritatea privințelor și că în unele chiar îl depășește. Dar deși Harry juca atît de bine încît îl putea învinge pe preot și curînd ajunse egalul lui Will, care bineînțeles le bătea pe amîndouă fetele, cum se face că, luîndu-se la întrecere cu acestea, și în special cu una din ele, domnul Warrington pierdea adesea? El se arăta deosebit de curtenitor cu orice ființă care purta fustă; și această politețe tradițională n-a dispărut încă din țara lui. Toate femeile din casa Castlewood îl iubeau pe tînărul gentleman. Pînă și menajera afurisită se domolea în prezența lui; bucătăreasa grasă îl saluta cu zîmbete slinoase; cameristele, indiferent dacă erau franțuzoaice sau englezoaice, îi țineau partea cu smiorcăieli afectate și chicote înfundate; frumușica fată a portarului răspundea întotdeauna amabil la salutul pe care i-l adresa el cînd trecea pe acolo. Doamna de Bernstein lua notă de toate aceste lucruri și cu toate că nu spunea nimic, observa cu atenție dispoziția și comportarea băiatului.

Cine poate spune ce vîrstă avea lady Maria Esmond? Pe vremea aceea arhondologiile nu se găseau atît de ușor ca în epoca noastră fericită și n-aș putea face o afirmație exactă fără a mă înșela cu cîțiva ani dacă nu chiar cu mai mulți. Cînd domnișorul Will zicea că are treizeci și cinci de ani o insulta, și pe urmă se știa bine că lui îi place să exagereze. Maria era sora vitregă a lui Will. Ea și cu contele Castlewood erau copiii primei soții a răposatului lord Castlewood — o doamnă de origină germană cu care, după cum se știe, acest nobil s-a căsătorit în timpul războaielor reginei Anna. Baronul Bernstein — care a luat-o de nevastă pe mătușa Mariei, Beatrix, văduva episcopului Tusher — era și el neamț, un aristocrat din familia de Hanovra, rudă cu prima lady Castlewood. Dacă lady Maria s-a născut sub domnia lui George I și Majestatea Sa George al II-lea a domnit treizeci de ani, cum putea ea

să aibă numai douăzeci şi şapte de ani, aşa cum îi spusese lui Harry Warrington ?

— Sînt bătrînă, copile, zicea ea adeseori. De fapt, cînd erau singuri, întotdeauna îi spunea lui Harry „copile". Am o sută de ani. Am douăzeci şi şapte de ani. Aproape că aş putea să-ţi fiu mamă.

La care Harry răspundea :

— Eşti o lady care sînt sigur că ar putea fi mama tuturor amoraşilor. Nu arăţi nici măcar de douăzeci de ani, pe cuvîntul meu !

Lady Maria avea orice vîrstă pe care voiai să i-o dai. Era o frumuseţe bălaie, cu un ten izbitor de alb şi roz, cu un păr bogat, blond, care i se revărsa pe umeri, şi cu braţe frumoase şi rotunde, minunat puse în evidenţă atunci cînd juca biliard cu verişorul Harry. Ori de cîte ori trebuia să se întindă peste masă ca să lovească bila, tînărul izbutea să-i întrezărească glezna. O mică porţiune din ciorapul ei ornamentat, şi din papucul de satin negru cu un mic călcîi roşu — ceea ce-l făcea să cadă într-un extaz nemaipomenit şi să jure că nicăieri pe lume nu mai există un asemenea picior, o asemenea gleznă, un asemenea ciorap ornamentat sau papuc de satin. Şi totuşi, o, prostuţule Harry ! Piciorul mamei tale era mult mai subţire şi ceva mai mic decît al lady-ei Maria. Dar, nu ştiu cum se face că băieţii nu cad în extaz cînd văd papucii şi gleznele mamei lor.

Nu încape îndoială că lady Maria se purta extrem de amabil cu Harry cînd rămîneau singuri. În faţa surorii, mătuşii şi mamei vitrege, îl lua în rîs, zicea că e un găgăuţă, un ţînc şi mai ştiu eu ce alte prostii. Pe la spate, dar chiar şi în prezenţa lui, îi imita accentul care avea un pic izul provinciei din care se trăgea. Harry roşea şi-şi corecta intonaţia greşită ţinînd seamă de observaţiile profesoarelor sale englezoaice. Mătuşa lui declară că în curînd o să facă din el un domnişor de ţi-e mai mare dragul.

După cum am spus, lordul Castlewood devenea pe zi ce trece mai familiar şi mai prietenos cu oaspetele şi rubedenia lui. Pînă nu se strîngeau grînele, nu prea era rost de vînători şi distracţii — în afară doar de vreo luptă de cocoşi la Winchester, cînd şi cînd, sau de vreun spectacol cu tauri la iarmarocul din Hexton. Harry şi Will se

duceau călare la tot felul de bîlciuri și curse și alte distracții de prin împrejurimi ; tînărul virginian fu prezentat cîtorva familii de vază din comitat — Henley de la conacul Grange, Crawley de la Queen's Crawley, Redmayne de la Lynosden și așa mai departe. Vecinii veniră în caleștile lor grele și petrecură vreo două-trei zile ca la țară. Ar fi venit și mai mulți dacă nu s-ar fi temut toată familia Castlewood să n-o supere pe Madame de Bernstein. Ei nu-i plăcea societatea de la țară. Petrecerile și conversațiile rustice o scoteau din răbdări.

— O să ne distrăm mult mai bine după ce o pleca mătușa, mărturiseau tinerii. După cum îți poți închipui, avem motive serioase să ne purtăm cît mai frumos cu ea. Știi ce mult ținea tăticul nostru la ea, nu ? Și pe bună dreptate. Ea a izbutit să-i obțină titlul de conte întrucît pe vremea aceea era în grațiile curții, fiind foarte bine și cu regele și cu regina. Aicea ea se poartă în mod firesc ca o stăpînă, poate chiar într-o măsură prea mare. Ne e frică la toți de ea : pînă și fratele meu mai mare o privește cu teamă și o respectă, iar mama mea vitregă i se arată mai supusă decît a fost vreodată cu tatăl meu, pe care îl ținea îngrozitor sub papuc. Dar e mult mai vesel la Castlewood cînd nu e aici mătușa noastră. Sau cel puțin avem o societate mai numeroasă. Ai să vii la noi și în zilele astea mai vesele, Harry, nu ? Sigur că ai să vii. Aici e casa ta, domnul meu. Am fost atît de încîntată, vai ce încîntată am fost, cînd a zis fratele meu că o socotește casa ta !

Și după acest discurs drăgălaș se ivește o mînă suavă care se întinde spre el, iar doi ochi albaștri care se păstrează mereu tineri îl privesc deosebit de prietenos. Harry îi strînge cu ardoare mîna verișoarei. Nu știu de care privilegiu al înrudirii dintre ei n-ar vrea el să profite, numai că e prea timid. Lumea zice că englezii sînt egoiști și reci. Așa i s-au părut și lui la început rubedeniile din Anglia ; dar vai cum s-a înșelat ! Vai ce buni și afectuoși sînt cu toții, în special contele și scumpa, scumpa lui Maria ! Vai ce n-ar da să poată retrage scrisoarea pe care o scrisese doamnei Mountain și mamei lui și în care lăsase să se înțeleagă că a fost primit cam rece ! Vărul lui, contele, era cum nu se poate mai amabil și-i făgăduise să-l intro-

ducă în înalta societate londoneză, să-l prezinte la Curte și la palat. Îi spusese că trebuie să socoată castelul Castlewood drept casa lui din Anglia. Harry fusese tare pripit cînd își judecase rudele din Hampshire. Toate aceste lucruri, împreună cu o serie de manifestări de căință le scrise în cea de a doua epistolă expediată în Virginia. Și adăugase (pentru că s-a sugerat și mai înainte că în epoca aceea timpurie ortografia tînărului gentleman nu era deosebit de corectă) : „Verișoara mea, lady Maria, este o făptură *angelică*, mai blîndă ca un *unghi*".

— *Ille praeter omnes angulus ridet* [1], mormăi domnul Dempster, scundul profesor din Virginia.

— Ferească Sfîntul să se îndrăgostească băiețelul de „*angelica*" lui, cum îi zice el ! strigă Mountain.

— Pfui ! Nepoata mea Maria are patruzeci de ani bătuți pe muche ! zise doamna Esmond. Îmi aduc perfect de bine aminte de ea — o știu de cînd eram acasă în Anglia — un morcov mare și lălîu, cu un picior cît toate zilele.

Care o fi realitatea, adevăr zic vouă, și cine o cunoaște ? Oare frumusețea e frumoasă sau numai ochii noștri îi conferă această calitate ? Oare Venus n-o fi sașie ? O fi avînd picioarele strîmbe, părul roșcat și spinarea gîrbovită ? Unge-mi ochii, năzdrăvanule Puck [2], ca să pot întotdeauna să socot că aleasa inimii mele e o minune a naturii ! Și, mai presus de orice, unge mereu luminile ochilor delicatei mele iubite cu cea mai puternică alifie ca să i se pară căpățîna mea frumoasă și să continue a încununa urechile mele cinstite cu trandafiri proaspeți !

Ei, acuma, nu numai că Harry Warrington era favoritul unor persoane din salon și al tuturor femeilor din sala personalului de serviciu, dar, cum e turcul și pistolul, valetul său Gumbo ajunsese să fie foarte admirat și respectat de cele mai multe dintre slugi. Gumbo avea o sută de calități. Era un pescar iscusit, un vînător și un potcovar neîntrecut. Știa să frizeze părul și făcu mari progrese în această privință sub îndrumarea elvețianului an-

[1] Asta rîde prin toate ungherele (în *lat.* unghiurile).

[2] Spiridușul din *Visul unei nopți de vară* de Shakespeare, cu ajutorul căruia Oberon o face pe Titania să se îndrăgostească de un măgar.

gajat de lordul Castlewood. Se pricepea să gătească tot felul de mîncăruri din Virginia, dar învăţă şi multe alte secrete ale artei culinare de la bucătarul franţuz al gazdei sale. Am auzit cît de frumos şi melodios cînta în biserică. Dar el nu cultiva numai muzica bisericească şi laică, ci adesea inventa arii şi compunea cuvinte cam din topor pentru ele, după obiceiul conaţionalilor lui. Mînuia atît de plăcut arcuşul, încît le făcea să danseze pe toate fetele de la conac şi întotdeauna putea bea pe gratis o cană cu bere la hanul „Trei castele" din sat dacă-şi aducea cu el scripca. Avea o fire bună şi-i plăcea să cînte pentru copiii sătenilor. Iată de ce negrul domnului Warrington deveni un favorit universal pe întregul domeniu Castlewood.

Pe de altă parte, personalului de serviciu de la castel nu-i fu greu să observe că domnul Gumbo e un mare mincinos, lucru de netăgăduit, în ciuda tuturor calităţilor sale. De exemplu, în ziua aceea cînd s-a prefăcut că citeşte din cartea de rugăciuni a lui Molly, la biserică, el cînta de fapt cu totul alte cuvinte decît cele aşternute pe hîrtie, din care n-ar fi putut să descifreze nici măcar o silabă. Zicea că se pricepe la notele muzicale, dar cînd valetul elveţian i-a adus nişte cîntece, domnul Gumbo a ţinut paginile cu susul în jos. Aceste exemple de exagerare vînătorească se repetau zilnic şi deveniră binecunoscute tuturor celor de la Castlewood. Ei ştiau că Gumbo e mincinos, dar nu ştiau cît de mare mincinos e şi îl credeau pe cuvînt în mult mai mare măsură decît ar fi trebuit, şi asta, bănuiesc eu, se datora faptului că le făcea plăcere să-l creadă.

Oricare vor fi fost sentimentele sale de admiraţie sau pizmă cînd dădu pentru prima dată cu ochii de splendoarea şi confortul de la Castlewood, domnul Gumbo îşi păstră pentru sine aceste consideraţii şi cercetă cu multă detaşare casa, parcul, aţenansele şi grajdurile. Caii, zise el, erau buni, atîţia cîţi erau ; dar la conacul Castlewood din Virginia aveau de şase ori mai mulţi şi — ia stai-să mă gîndesc — vreo paisprezece sau optsprezece grăjdari care-i îngrijeau. Caleştile doamnei Esmond erau mult mai frumoase decît ale lordului Castlewood — tăbliile lor erau împodobite cu mult mai mult aur. Cît despre grădini — ele se întindeau pe cîteva hectare şi toate florile şi toate

fructele de pe lume creşteau acolo. Ananaşi sau piersici ? Păi în ţara lui ananaşii şi piersicile erau la îndemîna oricui şi oamenii hrăneau şi porcii cu ele. Aveau douăzeci şi patru de grădinari — nu albi, ci gentlemeni negri cu toţii, aşa ca dînsul, în casă aveau vreo douăzeci sau patruzeci de gentlemeni în livrea, în afară de slujnice — că din alea n-a putut niciodată să ţină minte cîte mai erau — o grămadă ; tre'să tot fi fost ca la fo cinzeci — toate proprietatea doamnei Esmond, că şi făceau cam cîteva sute de ducaţi fiecare. Cît era un ducat ? Mai mare ca o liră, zău aşa. Zic că doamna Esmond are douăzeci-treizeci de mii de lire pe an — odăi întregi pline de aur şi argintărie. În Anglia au venit cu o corabie de-a ei ; are atîtea corăbii că Gumbo nici nu le mai ştie numărul ; şi moşii, pline toate de tutun şi de negri, şi îţi ia o săptămînă întreagă ca să le faci înconjurul. Şi domnişorul Harry era moştenitorul tuturor acestor proprietăţi ? Bineînţeles, acum că domnişorul George fusese ucis şi scalpat de indieni. Gumbo omorîse o mulţime de indieni şi încercase să-l salveze pe domnişorul George, dar el era servitorul domnişorului Harry — şi domnişorul Harry era bogat — vai ce bogat era ! Acum era îmbrăcat în negru pentru că murise domnişorul George ; dar să-i fi văzut cuferele pline de haine de aur, şi de dantele, şi de giuvaieruri, la Bristol. Bineînţeles, domnişorul Harry era cel mai bogat om din toată Virginia şi ar fi putut să aibă şi douăzeci-şaizeci de servitori ; dar lui îi plăcea cel mai mult să călătorească doar cu unul din ei şi acela — cred că nici nu mai e nevoie s-o spunem — era Gumbo.

Povestea aceasta n-a fost inventată dintr-o dată, ci smulsă treptat-treptat de la domnul Gumbo, care se prea poate să se mai fi contrazis pe ici, pe colo, în cursul relatării, dar după ce apucă s-o reproducă de vreo două-trei ori în sala personalului de serviciu, sau în camera particulară a majordomului, ajunse să-şi debiteze aproape perfect şi în mod foarte consecvent rolul, ştiind acum exact numărul sclavilor pe care-i ţinea doamna Esmond şi venitul pe care-l avea. Adevărul este că în gospodăriile americane servitorii sînt mult mai numeroşi decît la noi ; şi, ca şi casele celor mai mulţi proprietari funciari din Vir-

ginia, conacul și grajdurile doamnei Esmond erau înțesate de negri.

Raportul pe care-l dădu domnul Gumbo cu privire la averea și strălucirea de care dispune stăpîna lui fu transmis lordului Castlewood de omul său de încredere, iar lui Madame de Bernstein și celorlalte doamne, de către cameristele lor ; și, putem fi siguri că nu s-a pierdut nimic pe drum. În Anglia, un tînăr gentleman nu se bucură niciodată de mai puțină simpatie pentru simplul fapt că are de moștenit bani și proprietăți imense ; cînd lady Castlewood auzi de perspectivele strălucite ale lui Harry, se căi pentru primirea rece pe care i-o făcuse și de faptul că învinețise brațul fiicei ei, ciupind-o ca pedeapsă că se întinsese prea prietenos către tînărul american. Oare era prea tîrziu ca să-l readucă în brațele acelea frumoase ? Lady Fanny abia aștepta să încerce și reluă lecțiile de dans. Contesa cînta acum la pian cu tot elanul. Dar, vai ce scandal ! Odioasa aceea de Maria, gîsculița sentimentală, nu se mai dădea dusă din odaie ; și dacă Fanny se plimba cumva prin grădină sau prin parc, puteai să faci prinsoare că sora ei avea s-o urmeze îndeaproape. Cît despre Madame de Bernstein, ea rîdea și se amuza pe socoteala relatărilor cu privire la averea fabuloasă a rudelor ei din Virginia. Îl cunoștea pe mandatarul din Londra al surorii ei vitrege și, foarte probabil, știa exact care este situația financiară a doamnei Esmond ; dar nu contrazise zvonurile lansate de Gumbo și de ceilalți servitori ; și în destul de mare măsură o distra efectul acestor relatări asupra comportării familiei Castlewood față de tînăra lor rubedenie.

— Ei, fir-ar al dracului ! E chiar așa bogat, Molly ? o întrebă lordul pe sora lui mai mare. Atunci s-au dus de rîpă șansele noastre cu mătușă-ta. Mai mult ca sigur că baroneasa o să-i lase lui toți banii, una ca să ne facă nouă în ciudă, și al doilea tocmai pentru că el n-are nevoie de ei. Da', pe de altă parte, băiatul e destul de cumsecade, și, vorba aia, nu e vina lui că-i bogat.

— Pentru un om cu o avere atît de mare, are o comportare destul de simplă și modestă, observă Maria.

— Așa se întîmplă adesea cu cei înstăriți, zise lordul. Eu mă gîndesc de multe ori că, dacă aș fi bogat, probabil că aș deveni un zgîrcit fără pereche, m-aș îmbrăca în

zdrențe și mi-aș mînca de sub unghie. Crede-mă că nu există plăcere mai statornică decît să aduni bani. O capeți cu timpul și sporește cu vîrsta. Dar pentru că eu sînt sărac lipit pămîntului, mă îmbrac în purpură și port lenjerie fină, și mănînc bine în fiecare zi.

Maria se duse în bibliotecă și aduse *Istoria Virginiei* de R. B. Gent, și citi acolo că e o regiune cu o climă admirabilă și că produce tot felul de fructe și cereale, că e străbătută de frumoasele rîuri Potomac și Rappahannoc, pline de tot soiul de pești. Și se întrebă dacă această climă i-ar conveni și dacă mătușa ei ar agrea-o. Harry în schimb era sigur că maică-sa ar adora-o, și cu atît mai mult Mountain. Iar cînd îl întrebară cîți argați are mama lui, el spuse că, bineînțeles, mai mulți decît se văd de obicei în Anglia, dar nu le cunoaște numărul exact. Numai că negrii nu muncesc nici pe departe așa de mult ca servitorii englezi și de aceea trebuie să ții atîția. Cît despre alte amănunte oferite de Gumbo, cînd i se aduseră la cunoștință, Harry rîse și spuse că băiatul are o imaginație strașnică și că, debitînd asemenea povești, încerca probabil să apere onoarea familiei.

Va să zică Harry era pe atît de modest, pe cît era de bogat! Faptul că nega unele lucruri nu făcea decît să confirme părerea rudelor lui cu privire la perspectivele splendide pe care le avea. Contesa și celelalte cucoane aveau o purtare din ce în ce mai prietenoasă și afectuoasă față de el. Domnul Will făcea din ce în ce mai des prinsori cu el și voia să-i vîndă tot felul de chilipiruri. Îmbrăcămintea și ținuta lui de voiaj slujeau într-adevăr la confirmarea ideii rudelor lui cu privire la averea pe care o avea. Să vezi un tînăr de rangul și bogăția lui umblînd cu un singur slujitor și fără să aibă caii sau caleașca lui — vai, cîtă modestie! Oare ducîndu-se la Londra, ar fi putut face o figură încă și mai frumoasă? Bineînțeles. Lordul Castlewood avea să-l prezinte oamenilor din societatea cea mai aleasă a capitalei și el o să apară ca și cum s-ar înfățișa la palatul St. James. Nici un bărbat nu putea fi mai agreabil, mai ticălos, mai vioi și mai slugarnic decît vrednicul capelan, domnul Sampson. Ce mîndru ar fi fost el să-i poată arăta tînărului său prieten măcar cîte ceva din viața londoneză! Dacă ar fi putut să-l ferească de

escroci și să-l apere de primejdii ! Domnul Sampson era foarte cumsecade ; toată lumea era foarte cumsecade. Lui Harry îi făcea multă plăcere respectul cu care era tratat. Fiind fiul doamnei Esmond se gîndea că poate i se cuvin toate acestea. Și o lua drept bună că el e într-adevăr așa cum și-l închipuiau membrii familiei lui. De unde ar fi putut să cunoască realitatea din moment ce nu umblase încă prin lume, dincolo de granițele provinciei lui, și cum era să nu-și respecte rangul cînd alții îl respectau atît de mult ? Așadar, pumnul de oameni din castelul Castlewood și, după pilda lor, locuitorii satului Castlewood, și mai apoi populația întregului comitat, începu să-și închipuie că domnul Harry Esmond Warrington este moștenitorul unei averi imense și un gentleman foarte important deoarece valetul său negru le vindea celorlalți servitori tot felul de gogoși despre el.

După vreo două săptămîni mătușa lui Harry, Madame de Bernstein, începu să se plictisească și de Castlewood și de locatarii castelului, și de vecinii care le făceau vizite. Mai curînd sau mai tîrziu această femeie inteligentă se plictisea de majoritatea lucrurilor și oamenilor. Drept care, cînd zicea capelanul de-ale lui, o apucau moțăiala și căscatul, aținea la jocul de cărți sau chiar în cursul cinei, iar în conversația cu nepoții și nepoatele din familia Esmond devenise foarte tăioasă și sarcastică, aruncînd săgeți cînd lordului și fratelui său, jocheul, cînd cucoanelor, văduve sau nemăritate ; cu toții tresăreau resimțind dureros disprețul acestor remarci, dar făcîndu-le față cît puteau mai bine. Bucătăreasa, pe care la început o lăudase atît de mult, acum nu mai reușea s-o mulțumească deloc ; vinul i se părea mereu că are gust de dop ; casa era umedă, mohorîtă și ca se plîngea veșnic de curent ; ușile nu se închideau, coșurile scoteau fum. O bătea gîndul să țină seamă de necesitatea de a se curarisi cu apele de la Tunbridge, așa că-i porunci doctorului care venea la ea din orașul învecinat, Hexton, să-i facă rost de aceste ape.

— Ce n-aș da să plecc de aici ! mîrîia lordul care, din toată familia, se dovedea a fi omul cel mai independent. N-are decît să se ducă la Tunbridge, sau la Bath, sau din partea mea, chiar și unde și-a înțărcat dracul copiii.

— Dragă baroneaso, n-ai vrea ca Fanny și cu mine să te însoțim la Tunbridge? își întrebă lady Castlewood cumnata.

— Pentru nimic în lume, draga mea! Doctorul mi-a prescris liniște absolută și dacă ar fi să vă țineți după mine, ar însemna ca toată ziulica să bată cîte cineva la ușă, iar adoratorii lui Fanny mi-ar umple mereu casa, răspunse baroneasa, care se săturase pînă-n gît de tovărășia ladyei Castlewood.

— Tare aș vrea să-i fiu de folos mătușichii! exclamă, pe tonul cel mai serios pe care-l putea afecta, sentimentala lady Maria.

— Dar cu ce-ai putea să mă slujești, buna mea copilă? Nu știi să joci pichet nici măcar atîta cît știe camerista mea, iar cîntecele tale le-am auzit de atîtea ori încît m-am săturat de ele! Ar putea să mă însoțească vreunul dintre domni; cel puțin' să facem călătoria împreună și să mă apere de tîlhari.

— Eu unul aș fi bucuros să călăresc pe lîngă caleașca dumitale, zise domnișorul Will.

— Cine, tu? Dar nu pe tine te vreau, William, strigă mătușa tînărului. De ce nu te oferi tu, Harry Warrington, copil nerecunoscător ce ești? Unde ți-e buna creștere americană? Will, te rog nu înjura. Harry mi-ar fi un însoțitor mult mai bun decît tine și mult mai de *bon ton,* domnul meu.

„De bon tont, mai degrabă, lua-l-ar dracul de tont!" mîrîi în sinea lui Will, ros de pizmă.

— Mă tem că am să mă satur de el cum mă satur și de alții, continuă baroneasa. În ultimele zile nu l-am văzut mai de loc pe Harry. Harry, tu o să mă însoțești călare pînă la Tunbridge!

Auzind acest apel direct, spre mirarea mătușii lui, mai mult decît a oricărei alte persoane, domnișorul Harry Warrington roși, iar apoi începu să se codească. În cele din urmă mărturisi:

— I-am promis vărului meu Castlewood să merg mîine cu el la ședința tribunalului din Hexton. El zice că merită să văd cum se împarte dreptatea în țara asta și... și... curînd o să înceapă sezonul de vînătoare de potîr-

nichi și, știți, doamnă, am promis să fiu aici în vederea acestui scop.

Cînd rosti aceste cuvinte, Harry Warrington se înroși ca racul, în timp ce lady Maria ținea capul în jos, blîndă ca un mielușel, și lucra de zor cu iglița.

— Va să zică, chiar refuzi să vii cu mine la Tunbridge Wells ? strigă doamna Bernstein, scăpărînd din ochi și împurpurîndu-se și ea la față de furie.

— Nu refuz să vă însoțesc, doamnă ; o voi face cu cea mai mare plăcere, dar să rămîn acolo — știți... am promis...

— Ajunge, ajunge, domnul meu ! Mă pot duce și singură și n-am nevoie să fiu escortată de dumneata, strigă mînioasă bătrîna doamnă și părăsi încăperea cu un foșnet maiestuos al rochiei.

Membrii familiei Castlewood schimbară între ei priviri uimite. Will începu să fluiere. Lady Castlewood o privi cu mult subînțeles pe Fanny, ca și cum ar fi vrut să-i spună „El, unul, și-a tăiat orice șansă !“ Lady Maria nici nu ridică măcar ochii de pe gherghef.

CAPITOLUL XVII

O PISTĂ BUNĂ

ACTUL DE INSUBORDONARE al tînărului Harry Warrington veni atît de brusc pentru Madame de Bernstein, încît ea nu avu alt mijloc de a-i răspunde decît printr-o promptă izbucnire de furie, așa cum am văzut-o cînd s-a despărțit de noi în capitolul trecut. Ieșind din cameră le săgetă cu priviri feroce pe lady Fanny și pe mama ei. Lady Maria, fiind aplecată asupra ghergheſului, scăpă fără să fie băgată în seamă și nici nu înălță cîtuși de puțin capul, nepărăsindu-și nici măcar o clipă broderia pentru a vedea retragerea mătușii sau schimbul de priviri dintre maică-sa vitregă și soră-sa vitregă. „Va să zică, pînă la urmă totuși ai făcut-o ?“ păreau să spună

ochii materni. „Ce-am făcut ?“ păreau că întreabă ochii domnișoarei Fanny.

Ce rost avea să se prefacă nevinovată ? Părea nedumerită. Dar nu reușea să pară nici pe departe așa de nevinovată ca Maria. Dacă ar fi fost vinovată, ar fi găsit mijloace mult mai iscusite de a părea că nu e ; și și-ar fi dat osteneala să-și studieze și să-și compună o mutră care să corespundă cel mai bine situației. Indiferent de expresia lui Fanny, mama se uită atît de aspru la ea, de parcă ar fi vrut să-i scoată ochii.

Numai că lady Castlewood nu putea să-i opereze ochii respectivi atunci pe loc, ca monștrii barbari din indicațiile scenice la *Regele Lear*. Cînd doamna se pregătea să-i smulgă fiicei ei ochii din cap, se retrăgea zîmbitoare, ținîndu-și copila iubită pe după talie, și apoi înțepînd-o în taină.

— Va să zică n-ai chef s-o însoțești pe bătrînă la Tunbridge Wells ? — atîta tot îi zise ea vărului Warrington, păstrînd totodată o expresie de mironosiță foarte bine crescută.

— Și nici nu-l putem ține de rău pe vărul nostru, se amestecă lordul. (Fața de deasupra gherghefului se înălță o clipă). Un tînăr nu trebuie să piardă mereu vremea și să o țină tot într-o sărbătoare. O parte din bucuriile lui trebuie să mai fie și folositoare, și n-are decît să se ducă mai tîrziu la localurile de petrecere și la pavilioanele de ape minerale de la Tunbridge sau Bath. Domnul Warrington va trebui să administreze o moșie întinsă în America ; atunci să vadă cum ni le gospodărim noi pe ale noastre, aici, în Anglia. Will i-a arătat cușca de cîini și grajdurile; și jocurile la modă pe care, după părerea mea, vere, le joci la fel de bine ca și profesorii tăi. După strînsul recoltei o să-i arătăm nițel cum e cu vînătorile noastre de păsări și animale ; iarna o să-l ducem la partide de vînătoare călare. Deși a existat o oarecare răceală între noi și ruda noastră din Virginia, mătușa Esmond, totuși în vinele noastre curge același sînge. Pînă îl trimitem pe vărul nostru maică-si, să-i arătăm puțin cum e viața englezească în țara-mumă. Aș vrea și să citesc cu el și să mă distrez împreună cu el, și tocmai de aceea în ultima vreme

am insistat atît de mult să stea cu mine și să-mi țină de urît.

Lordul vorbea atît de sincer încît maică-sa vitregă și fratele și sora lui vitregă nu-și putură stăpîni mirarea, întrebîndu-se ce s-o fi ascunzînd îndărătul acestor vorbe. Aceste trei persoane țineau adeseori mici întruniri conspirative sau cabale, dacă nu cumva protestau în taină împotriva stăpînului casei. Cînd adopta tonul acela sincer, era imposibil să-i sondezi intențiile ; adeseori nu i le puteai descoperi decît după trecerea a cîteva luni. El nu spunea „Asta e adevărat" ci „Insist ca în familia mea să fie acceptată această declarație și să i se dea crezare". Devenea așadar o chestiune *convenue* [1] că lordul Castlewood are dorința lăudabilă de a cultiva sentimentele domestice și de a-l educa, amuza și înălța sufletește pe tînărul american, ruda lor ; și că el făcuse o adevărată pasiune pentru băiat și dorea ca Harry să rămînă un timp oarecare în preajma sa.

— Ce-o mai fi punînd la cale Castlewood ? le întrebă William pe mama și sora lui cînd dispărură pe coridor. Stați ! Să fiu al naibii dacă n-am descoperit !

— Ce anume, William ?

— Vrea să-l încurce la jocul de cărți și să recîștige de la el moșia din Virginia. Asta trebuie să fie !

— Dar admițînd că băiatul pierde, el nu poate dispune de moșia din Virginia pentru a-și plăti datoriile, îl contrazise maică-sa.

— Dacă frate-meu nu are vreun plan ascuns, să fiu eu al...

— Ssst ! Bineînțeles că trebuie să aibă el un plan al lui, dar care anume ?

— Ce dracu, sper că nu s-o fi gîndind cumva la Maria — că doar aia ar putea să-i fie și mamă lui Harry, adăugă gînditor domnișorul William.

— Pfui ! Cu fața ei bătrînicioasă și cu părul cînepiu și toți pistruii ăia ! Imposibil ! strigă lady Fanny cu un ușor oftat.

— Bineînțeles că și domnia-ta ai făcut o mică pasiune pentru această piele roșie ! strigă mama.

---

[1] convenită (fr.)

— Speram, doamnă, că-mi cunoşti mai bine ţinuta şi îndatoririle. Chiar dacă mi-ar fi plăcut, nu văd de ce ar fi trebuit să-l iau de bărbat. Chiar domnia-ta m-ai învăţat aceste lucruri.

— Fanny dragă !

— Sînt convinsă că tu te-ai căsătorit cu tăticul nostru fără să ţii la el. Asta mi-ai spus-o de mii de ori !

— Şi dacă nu l-ai iubit pe tatăl nostru înainte de căsătorie, ar fi şi mai greu de afirmat că te-ai îndrăgostit de el după aceea, se amestecă rîzînd domnişorul William. Fanny şi cu mine n-am uitat cîtuşi de puţin încăierările dintre venerabilii noştri părinţi, nu-i aşa Fan ? Iar fratele nostru Esmond făcea pace între ei.

— Te rog nu mai pomeni de scenele acelea josnice şi îngrozitoare ! strigă mama. Cînd taică-tu trăgea prea zdravăn la măsea, era ca nebun ; şi purtarea lui ar trebui să fie un avertisment şi pentru tine, domnul meu, care eşti robul aceluiaşi năravscîrbos.

— Sînt convinsă că domnia-ta n-ai fost mai fericită pentru că te-ai căsătorit cu un bărbat care nu-ţi plăcea. şi titlul de lady nu ţi-a adus mare lucru în viaţă, scînci lady Fanny. La ce serveşte o coroniţă de baroneasă pe lîngă actul dotal al unei neveste de negustor şi cîte dintre ele nu sînt mai bogate decît noi ? În ultima vreme în piaţa noastră, la Kensington, s-a instalat văduva unui băcan din cartierul Podul Londrei, şi fiicele ei au trei rochii, pe cînd eu n-am decît una ; şi poate că deşi ele nu sînt slujite decît de un valet şi două cameriste, ştiu sigur că mănîncă şi beau de o sută de ori mai bine decît noi, care ne aşezăm în faţa unor farfurii cu bucăţele de carne rece, dar avem lachei obraznici, nerușinaţi, hoinari şi leneşi !

— Hi-hi-hi, ce bine îmi pare că eu mănînc la palat şi nu acasă ! zise domnişorul Will.

Datorită legăturilor mătuşii lui cu contele Puffendorff, şef al pulberăriei regale (şi princiare), el deţinea una dintre nenumăratele slujbuliţe mărunte de la Curte, cea de şef adjunct al pulberăriei.

— De ce n-aş putea eu să fiu fericită fără să port alt titlu decît al meu propriu ? continuă lady Fanny. Asta

se întîmplă multora. Eu chiar cred că în America lumea e foarte fericită.

— Da ! Cu o soacră ca un jandarm și un zbir — pentru că așa am auzit că e — și cu indienii scoțînd urlete războinice de jur împrejurul tău, și veșnic amenințată de primejdia de a fi scalpată sau mîncată de o fiară sălbatică, ori de cîte ori te duci la biserică.

— Dar nu m-aș duce la biserică, zise lady Fanny.

— Ba te-ai duce cu oricine te-ar invita, Fanny ! urlă domnișorul Will. Și vechitura aia de Maria tot așa și, la urma urmei, oricare altă femeie ar face la fel, asta e realitatea !

Și Will rîse de propria sa inteligență atît de spirituală.

— Dragii mei, dar cu ce vă distrați așa de bine ? întrebă doamna Bernstein scoțînd capul dindărătul ușilor capitonate care dădeau spre galeria unde rudele ei purtau această conversație.

Will îi spuse că maică-sa și cu soră-sa au avut o mică ciocnire (ceea ce, după cum știa Madame Bernstein nu constituia cîtuși de puțin o noutate), pentru că Fanny voia să se mărite cu vărul lor, indianul sălbatic, iar doamna contesă n-o lăsa. Fanny protestă împotriva acestei afirmații. Încă din prima zi, cînd maică-sa îi spusese să nu vorbească cu tînărul domn, nu mai schimbase decît vreo cîteva cuvinte cu el. Își cunoștea mai bine rangul. Ea una nu voia să fie scalpată de indienii aceia sălbatici și nici mîncată de urși.

Madame de Bernstein rămase nedumerită.

— Dacă nu de dragul tău rămîne aici, atunci de dragul cui ? întrebă ea. Prin casele pe unde l-ați purtat ai luat toate precauțiile să nu vadă alte femei decît niște spălătoare sau guvernante ; și cred, Will, că băiatul e prea mîndru ca să se îndrăgostească de o lăptăreasă.

— Aș ! Chestie de gust, doamnă, îi răspunde domnișorul William dînd din umeri.

— Ceea ce spui poate să se refere la gusturile domnului William Esmond, dar nu la cele ale băiatului de colo. Ramura Esmond crescută de bunicul lui nu s-ar duce niciodată la bucătărie pentru a face curte unei femei, domnul meu.

— Mde, doamnă, fiecare cu gusturile lui, v-o spun încă o dată. Se prea poate ca un individ să meargă chiar mai departe decît sala de mese a servitorilor fratelui meu, și s-o ducă și mai rău, și, în afară de Fan, n-are de ales decît între slujnice și bătrîna Maria.

— Maria ! Imposibil !

Și totuși, chiar în clipa în care rosti aceste cuvinte, prin mintea doamnei Bernstein trecu gîndul năstrușnic că e posibil ca această Calypso [1] înaintată în vîrstă, să-l fi captivat pe tînărul ei Telemac. Își aminti de vreo cincișase exemple din propria ei experiență, de băieți tineri care-și pierduseră capul pentru vreo babă. Îi veni în minte faptul că, în ultima vreme, Harry Warrington lipsise adeseori din casă și ea atribuise aceste absențe pasiunii lui pentru sporturile în aer liber. Își aminti cît de des se întîmplase ca tocmai cînd era el absent, să fie și Maria Esmond plecată. Plimbările pe aleile răcoroase, șoaptele prin boschetele din parc sau îndărătul gardurilor vii bine îngrijite, cîte o tainică strîngere de mînă pe vreun coridor, în întunericul amurgului, sau ocheadele drăgăstoase cu ocazia întîlnirilor de pe scări — o imaginație aprinsă și o bună cunoaștere a lumii, precum și o substanțială experiență personală pe care o acumulase probabil în tinerețe, îi sugerau doamnei Bernstein toate aceste posibilități și eventualități, tocmai în clipa în care spunea că ele sînt de domeniul imposibilului.

— Imposibil, doamnă ? Nu știu zău, continuă Will. Mama i-a dat avertisment lui Fan să se țină departe de el.

— A, da ? Maică-ta chiar i-a spus lui Fanny să se ferească din calea lui ?

— Firește, scumpă baroneasă ! Da, așa-i. Ce, n-a ciupit-o pe Fanny pînă i-a lăsat vînătăi pe braț ? Și nu s-au certat pe tema asta !

— Prostii, William ! Să-ți fie rușine, William ! strigară amîndouă odată, cele două doamne în chestiune.

— De cînd am auzit cît de bogat e, poate că e doar ca povestea cu vulpea și strugurii, atîta tot. Iar acum, de

[1] Nimfă care prin farmecele ei a izbutit să-l rețină șapte ani pe Ulyse.

vreme ce a fost pus să se ferească de pasărea mai tînără, poate că ţinteşte la cea bătrînă, atîta tot. Imposibil ? De ce imposibil ? O cunoaşteţi pe bătrîna lady Suffolk, doamnă ?

— William, cum poţi să-i vorbeşti mătuşii tale despre lady Suffolk ?

Pe faţa tînărului gentleman se ivi un rînjet.

— De ce, pentru că lady Suffolk se bucura de favoruri speciale la Curte ? Ei bine, alţii i-au luat locul.

— Domnul meu ! strigă Madame de Bernstein care se prea poate să fi avut motivele ei să se simtă ofensată.

— Dar ăsta e adevărul, vă spun eu ; sau, rogu-vă, cine e acum lady Yarmouth ? Şi oare bătrîna lady Suffolk nu a intrat în tratative de amor cu George Berkeley, şi nu s-a măritat cu el la bătrîneţe ? Ba nu zău, doamnă, dacă-mi amintesc bine — şi doar la noi la masă bîrfelile merg strună — Harry Estridge a fost pur şi simplu nebun după domnia-ta, încă de cînd te apropiai de douăzeci de ani ; şi ţi-ar fi schimbat bucuros numele pentru a treia oară, dacă l-ai fi lăsat.

Aluzia la o aventură a anilor ei de mai tîrziu, cunoscută de fapt aproape întregii lumi, n-o supără pe doamna Bernstein, aşa cum se întîmplase cu aluzia lui anterioară cum că mătuşa lui ar fi fost una dintre favoritele Curţii lui George al II-lea ; dimpotrivă asta o binedispuse.

— *Au fait* [1], zise ea gînditoare, jucîndu-se pe masă cu mînuşiţa ei elegantă şi fără îndoială trecînd repede în revistă amintiri despre nebunul ăla tînăr de Harry Estridge. Nu e imposibil, William, ca bătrînii şi tinerii să facă nebunii la fel de mari.

— Ce nu pot eu înţelege e ca un tînăr să se îndrăgostească de Maria, continuă domnişorul William, oricît de tare s-ar putea îndrăgosti de domnia-ta. Asta este *otră şoz* [2] cum zicea profesorul nostru de franceză. Îţi aduci aminte de domnul conte, doamnă ? Hi-hi-hi ! Şi nici Maria nu l-a uitat.

— William !

---

[1] Într-adevăr (fr.).
[2] *autre chose* (fr.) — altceva.

— Şi aş putea să jur că nici contele n-a uitat bastonada la care l-a supus Castlewood. Un blestemat de franţuz, profesor de dans, care se dădea drept conte şi care a avut îndrăzneala să se îndrăgostească de cineva din familia noastră! Ori de cîte ori vreau să mă fac cît mai agreabil bătrînei Maria, îi spun doar cîteva cuvinte gen *parle vu franse*. Şi atunci ea înţelege foarte bine la ce mă refer.

— Spune-mi, te rog, ai făcut-o cu ou şi cu oţet şi în faţa vărului tău, Harry Warrington? întrebă Madame de Bernstein.

— Mde — eu ştiu că ea nu încetează niciodată să mă facă de două parale, aşa că mi-am exprimat şi cu părerea despre ea, zise Will.

— Vai ce idiot poţi să fii! strigă bătrîna doamnă. Numai nătîngii pot să vorbească de rău o femeie în faţa iubitului ei! El o să-i spună totul şi amîndoi or să te urască.

— Chiar aşa, doamnă! strigă Will, izbucnind într-un hohot de rîs. Vedeţi, am avut eu o mică bănuială şi, acum două zile, în timp ce călăream împreună, i-am strecurat lui Harry Warrington cîteva din părerile mele despre Maria — la urma urmei de ce n-aş fi făcut-o? mă întreb. Ea mă vorbeşte de rău întotdeauna, nu-i aşa, Fan? Şi favoritul domniei-tale s-a făcut roşu la faţă cum era vesta mea de pluş — minunîndu-se cum poate un gentleman să bîrfească o rudă de sînge; tremurînd de furie mi-a zis că nu sînt un adevărat Esmond.

— Şi de ce nu l-ai pedepsit, domnule, aşa cum a făcut lordul cu profesorul de dans? strigă lady Castlewood.

— Mde, mamă — vezi că băţul are două capete, răspunse domnişorul William; şi părerea mea este că Harry Warrington ştie extraordinar de bine să-şi apere căpăţîna. Poate că ăsta e unul din motivele pentru care nu mi-am propus să-i ofer verişorului meu o mică porţie de ciomăgeală. Şi acum că aţi pomenit de acest lucru, doamnă, îmi dau seama că trebuie să-i fi spus Mariei. De atunci încoace ea n-are ochi să mă vadă, parcă ar vrea să mă înghită de viu. Toate acestea arată...

Se opri şi se întoarse către mătuşa lui.

— Ce arată toate acestea ?

— Că, după părerea mea, sîntem pe o pistă bună și că am dat-o de gol pe vulpea aia bătrînă de Maria !

La care, nevinovatul tînăr își duse mîna la gură și scoase un strigăt de parcă ar fi aţiţat cîinii pe urmele vînatului.

Acuma se năştea următoarea întrebare : cît de departe mersese această poveste de dragoste ? Domnișorul Will era de părere că, la vîrsta ei, Maria, de bună seamă a insistat asupra căii celei mai rapide de rezolvare a problemei, întrucît nu prea avea timp de pierdut. Se vedea bine că Will nu se prăpădește de dragoste după sora lui vitregă.

Cine avea să cearnă pînă la capăt adevărul de minciună ? Să fi ocărît pe vreunul din cei doi implicaţi n-ar fi dus la nimic. În asemenea cazuri, amenințările nu fac decît să-i aţiţe pe oameni.

— Eu una, tinerilor, le zise Madame de Bernstein, n-am fost decît o singură dată în primejdie și cred că asta s-a datorat tocmai faptului că biata maică-mea m-a contrazis. Dacă băiatul ăsta seamănă cu restul familiei lui, cu cît îi vom sta mai mult împotrivă, cu atît mai *entêté* [1] o să fie. Și n-o să mai izbutim niciodată să-l scoatem din încurcătura asta.

— Pe legea mea, doamnă, dar ce-ar fi să nu încercăm să-l scoatem din ea ? mormăi Will. Recunosc că între mine și bătrîna Maria nu e o dragoste nebună ; dar fiica unui conte englez nu e de loc o partidă rea pentru un plantator de tutun din America, dacă stăm strîmb și judecăm drept.

Tocmai atunci izbucniră maică-sa și soru-sa. Ele nici nu voiau să audă de un asemenea mariaj.

Iar Will răspunse :

— Asta-i ca povestea cu cîinele grădinarului. Tu, Fanny, nu-l vrei pe băiat pentru tine...

— Ei, asta-i bună, tocmai eu să-l vreau ! strigă lady Fanny scuturînd din cap.

---

[1] încăpăţînat (fr.) ; aici poate fi luat și în sensul mai vechi de îndrăgostit, amețit.

— Atunci de ce să nu i-l laşi Mariei ? După cîte cred, Castlewood ar vrea s-o vadă măritată cu el.

— De ce să nu i-l lase Mariei, domnule ? strigă cu multă energie doamna de Bernstein. Doar îţi aduci aminte cine e acest biet băiat şi cît datoreşte casa voastră familiei lui ! Bunicul lui a fost cel mai bun prieten pe care l-a avut vreodată tatăl vostru şi a renunţat la această moşie, la acest titlu, şi chiar şi la acest castel unde voi complotaţi împotriva tînărului din Virginia, care n-are pe nimeni, pentru ca tu şi ai tăi să profitaţi de pe urma unei maşinaţii. Şi răsplata pentru toată această bunătate a bunicului lui este că voi îi trîntiţi copilului uşa în nas cînd bate la ea, şi discutaţi cum să-l însuraţi cu o fiinţă vîrstnică şi neroadă, care ar putea foarte bine să-i fie mamă ! Nu permit s-o ia de nevastă.

— Tocmai asta ziceam şi gîndeam şi noi, scumpă baroneásă ! interveni lady Castlewood. Chiar dacă lordul şi cu Maria or fi dorind această căsătorie, noi ceilalţi sîntem împotrivă.

— Ţi-ar plăcea şi ţie, acum cînd ai auzit că e bogat — şi poate chiar mai bogat decît credeţi, băgaţi bine de seamă, tinerilor, strigă doamna Beatrix, înverşunîndu-se împotriva celor două femei.

— Se prea poate ca domnul Warrington să fie putred de bogat, doamnă, dar nu e absolută nevoie ca o lady ca dumneată să ne amintească mereu de sărăcia noastră, interveni destul de viguros lady Castlewood. Cel puţin, între Fanny şi domnişorul Harry nu e o diferenţă sensibilă de vîrstă ; şi fără îndoială că tu vei fi ultima care vei afirma că o tînără din familia noastră şi purtînd numele nostru nu ar constitui o partidă potrivită pentru orice gentleman născut în Virginia sau în altă parte.

— Draga mea contesă, Fanny să se mărite cu un gentilom englez şi nu cu unul american. Avînd un nume atît de răsunător şi o asemenea mamă care s-o ajute şi atîta frumuseţe şi atîtea calităţi, şi talente în toate privinţele, e de-a dreptul imposibil să nu găsească un bărbat demn de ea. Dar după cîte ştiu eu despre fiicele din acest castel şi din cîte îmi închipui despre tînărul nostru văr, sînt sigură că între ei nu s-ar putea realiza o căsnicie fericită.

— Dar ce anume știe mătușa mea despre mine? întrebă lady Fanny roșie ca racul.

— Știu cum ți-e firea, draga mea. Nu-ți închipui cumva că eu cred toate vorbele de clacă și bîrfelile pe care nu poți să nu le auzi dacă umbli prin oraș? Dar firea și educația din copilărie sînt suficiente. Închipuie-ți numai cum i-ar sta uneia dintre voi dacă ar fi osîndită să părăsească palatul St. James și cartierul Mall și să trăiască pe o plantație, înconjurată de sălbatici! Oricare dintre voi ar muri de plictis, ori, supărăcioase cum sînteți, i-ați mînca sufletul soțului. Voi, doamnelor, sînteți făcute să împodobiți curțile regale nu colibele indienilor. Lăsați-l pe băiatul ăsta să se întoarcă în pustietatea aia sălbatică în care trăiește, cu o nevastă potrivită pentru el.

Celelalte două lady declarară, amîndouă într-o vorbă, că, în ceea ce le privește, nici ele nu țînteau cîtuși de puțin mai sus și, după ce mai spuseră una-alta își văzură de drum, în timp ce doamna de Bernstein, ridicînd draperia de la ușa ei, se retrase în cameră. Acum vedea limpede toată mașinația; admira talentele femeilor, amintindu-și de zeci de împrejurări mărunte. Se mira singură cît de oarbă fusese în ultimele zile și cum de n-a observat apariția și dezvoltarea acestei ciudate legături amoroase. Oare cît de departe mersese? Dar nu asta era întrebarea. Oare pasiunea lui Harry făcea parte dintre cele grave și tragice, sau era un simplu foc de paie care avea să se stingă într-o zi, două? Oare cît de mult se angajase el? Doamna de Bernstein se temea grozav de vigoarea pasiunii lui Harry și de șubrezenia pasiunii Mariei. O femeie de vîrsta ei — se prea poate să se fi gîndit doamna Bernstein — este atît de disperată încît e în stare să facă orice eforturi pentru a pune mîna pe un iubit. Bîrfelile, eh! O să se retragă și o să devină prințesă în Virginia și o să-i lase pe englezi să bîrfească pe socoteala ei cît or pofti. Așadar, există întotdeauna un lucru pe care femeile nu și-l mărturisesc una alteia și în privința căruia sînt de acord să se păcălească reciproc? Oare ascunzișurile izvorăsc din dorința de înșelăciune sau din rușine și timiditate? Un bărbat, de îndată ce simte o atracție pentru o persoană de sex opus, își caută ime-

diat prietenul căruia să-i împărtăşească încîntătoarea noutate. O femeie (cu mai multă sau mai puţină iscusinţă) îşi îngroapă secretul ca să n-o simtă semenele ei. Oare în ultimele zile, dacă nu chiar săptămîni, această bătrîioară Maria nu i-a tras pe sfoară pe toţi din casă? Şi cine? Tocmai Maria, ţinta batjocurii întregii familii!

Mă abţin să fac cercetări prea iscoditoare cu privire la antecedentele domnişoarei Maria. În privinţa antecedentelor doamnei Bernstein am eu părerea mea proprie. Acum o sută de ani, oamenii din lumea bună nu erau chiar aşa de încorsetaţi ca acum, cînd toţi sînt buni, puri, morali şi sfioşi, cînd nu mai există nici o taină ruşinoasă ascunsă în viaţa nimănui, cînd nu se mai fac maşinaţii şi sforării, cînd nimeni nu acoperă poveşti ce nu trebuie dezgropate, cînd nici o fată nu se mai vinde în schimbul unei averi şi nici o mamă n-o mai sprijină într-o asemenea acţiune. Dacă lady Maria a mea încearcă şi ea cumva să-şi facă micul ei joc, în ce mai constă marea ciudăţenie a acestei lady? Fără îndoială că tocmai la aceste chestiuni medita baroneasa de Bernstein ţinînd sfat cu propria ei minte la ea în cameră.

CAPITOLUL XVIII

O POVESTE VECHE

ÎN TIMP CE LADY CASTLEWOOD ieşea cu fiul şi fiica ei printr-o uşă a salonului unde se adunaseră cu toţii, lordul Castlewood ieşi prin altă parte; şi atunci, ochii aceia serioşi se ridicară de pe ghergheful pe care pînă atunci cercetaseră cu insistenţă nevinovatele violete şi narcise galbene. Privirile se îndreptară spre Harry Warrington care stătea în dreptul unui portret de strămoş, lîngă căminul imens. Băiatul adunase o mulţime de îmbujorări (aceste flori care îmbobocesc atît de rar după ce trece primăvara tinerilor gentlemeni) şi îşi împodobi cu ele faţa lui de om cinstit, obrajii, fruntea, ba chiar şi urechile juvenile.

— De ce n-ai vrut să pleci cu mătuşa noastră, verişorule ? întrebă domnişoara cu gherghefuI.

— Pentru că domnia-ta mi-ai poruncit să rămîn, răspunse băiatul.

— Cine ? *Eu ?* Ei, nu fi copil ! Tu iei drept bună o vorbă spusă în joacă ! Oare voi gentlemenii din Virginia sînteţi cu toţii atît de ascultători încît să credeţi că orice vorbă rostită aşa la întîmplare de o doamnă reprezintă o poruncă ? Dacă ăsta e adevărul, atunci Virginia trebuie să fie o ţară foarte plăcută pentru sexul nostru !

— Dar ai spus... cînd... cînd ne-am plimbat acum două seri pe terasă... O, ceruri ! strigă Harry şi glasul îi tremură de emoţie.

— Ah, ce dulce a fost seara aceea, verişorule ! strigă Ghergheful.

— Cînd... cînd... cînd ai scos de la gîtul rochiei trandafirul ăsta şi mi l-ai dat (izbucni Harry smulgînd deodată din buzunarul vestei un zarzavat strivit şi veşted), trandafirul de care n-am să mă mai despart niciodată, jur pe Dumnezeu, cîtă vreme va mai bate o inimă în pieptul meu ! Mi-ai zis : „Harry, dacă mătuşa ta te roagă să pleci, tu o să pleci şi dacă pleci, ai să mă uiţi". N-ai zis aşa ?

— Toţi oamenii uită ! zise oftînd Fecioara.

— Aşa o fi, verişoară, în ţara asta rece şi egoistă, dar nu şi-ntr-a noastră, continuă Harry, fără ca entuziasmul să-i fi slăbit. Cred că aproape aş fi preferat să mi se taie o mînă decît s-o refuz pe mătuşă. Crede-mă că mi s-a frînt inima cînd i-am spus nu, tocmai ei care e atît de bună cu mine şi care a constituit mijlocul de a mă prezenta... O, Dumnezeule ! (Aci interveniră o lovitură de picior dată căţelului băgăreţ care fugi chelălăind de lîngă foc, şi nişte progrese rapide realizate pe gherghef). Ascultă-mă bine, verişoară ! Dacă mi-ai porunci să mă arunc pe fereastra de colo, m-aş supune ; dacă mi-ai porunci să omor pe cineva, aş face-o şi pe asta.

— Ei, ei ! Dar nu e nevoie să strîngi aşa de tare mîna cuiva, prostuţule ! zise Maria.

— Nu mă pot stăpîni, aşa sîntem noi cei din Sud. Dacă aşa mă îndeamnă inima, nu mă pot stăpîni să-mi dau pe

față gîndurile, verișoară — și doar *tu* știi bine unde se află inima de care vorbesc! Încă din seara aceea — O, ceruri! — crede-mă că aproape n-am mai închis ochii de atunci — vreau să fac ceva, să mă disting prin ceva — ca să ajung un om mare. Aș da nu știu ce să mai existe uriași, Maria, ca ăia despre care am citit prin cărți, ca să mă pot duce să mă lupt cu ei. Aș da nu știu ce să fii în primejdie, ca să te pot ajuta într-un fel sau altul. Aș vrea să ai nevoie de sîngele meu și eu aș fi gata să-mi dau pentru tine și ultima picătură. Și cînd mi-ai spus să nu plec cu madame de Bernstein...

— Ți-am spus eu așa ceva, copil ce ești? Nici vorbă!

— Așa mi s-a părut. Mi-ai spus că știi că eu o prefer pe mătușa mea verișoarei și eu ți-am zis atunci ceea ce-ți zic și acum: „Neprețuită Maria! Pe tine te prefer tuturor femeilor din lume și tuturor îngerilor din paradis — și aș merge oriunde — și la ocnă, dacă mi-ai porunci-o!" Și crezi că n-aș sta oriunde, dacă ți-ai exprima doar dorința să fiu în preajma ta? adăugă el după o pauză de o clipă.

— Așa spun întotdeauna bărbații... adică... adică, după cîte am auzit, — zise fata bătrînă, corectîndu-se. Căci ce-ar putea să știe o femeie crescută la țară despre voi, bărbații? Cînd sînteți în preajma noastră, se zice că vă arătați cuprinși de extaz, de flăcările pasiunii și plini de promisiuni și mai știu eu ce; dar cînd sînteți plecați, ne dați cu totul uitării.

— Dar eu cred că nu mai vreau să plec pînă la sfîrșitul vieții, gemu tînărul. M-am plictisit de foarte multe lucruri; nu de cărți și de lucruri dintr-astea, pentru că niciodată nu m-am omorît după învățătură, dar de jocurile și sporturile la care țineam mult cînd eram mai mic. Înainte de a te întîlni pe tine, doream să fiu soldat; mi-am smuls părul din cap de furie cînd bietul meu frățior a plecat în locul meu în expediția aceea în care s-a prăpădit. Dar acum nu mai țin decît la un singur lucru de pe lume și tu știi bine la ce mă refer.

— Copil prostuț ce ești, nu știi că sînt mult mai mare decît tine și aș putea să-ți fiu...

— Știu, știu ! Dar ce-mi pasă ? Oare al tău fr... mă rog, n-are importanță cine, unul dintre ei, nu mi-a spus tot felul de povești urîte despre tine și nu mi-a arătat *Biblia* familiei, în care sînt trecute toate numele voastre cu data nașterii fiecăruia ?

— Vai ce lașitate ! Cine a făcut asta ? strigă lady Maria. Dragul meu Harry, spune-mi cine a făcut-o ? Mama mea vitregă, scorpia aceea hrăpăreață, uricioasă, nerușinată și stricată ? Tu știi totul despre ea ? Cum s-a măritat cu tatăl meu cînd el era beat — ticăloasa dracului !... Și...

— Zău că n-a fost lady Castlewood, o întrerupse uimit Harry.

— Atunci înseamnă că a fost mătușă-mea, continuă domnișoara cea furioasă. Frumos îi șade unei moraliste ca ea ! Și unde mai pui că e văduvă de episcop ! Și ce n-aș da să știu a cui văduvă a mai fost înainte și după aceea. Păi, ascultă-mă pe mine Harry, ea a avut aventuri cu pretendentul la tron, și la Curtea de Hanovra, și, dacă ar fi avut posibilitatea, cred că le-ar fi avut și cu regii Romei și cu sultanii Turciei. Știi cine a fost soțul ei de-al doilea ? Un individ care...

— Dar mătușa noastră n-a spus niciodată măcar un cuvințel împotriva ta, o întrerupse iar Harry, din ce în ce mai uimit de vehemența acestei nimfe.

Maria își stăpîni furia. I se păru că pe chipul întrebător din fața ei deslușește o oarecare îngrijorare pricinuită de furia pe care o manifesta ea.

— Se poate, se poate ! Sînt o proastă, zise ea. Vreau ca tu, Harry, să ai o părere bună despre mine.

Și nu știu cum se făcu, dar o mînuță se întinse, se lăsă apucată și, fără doar și poate, sărutată de tînărul căzut în extaz.

— Îngerașule ! strigă el sorbindu-i chipul cu ochii lui de îndrăgostit sincer.

Două eleștee luminate de stele nu s-ar fi aprins mai tare decît orbitele acelea bătrîioare în care își vărsa privirile Harry. Și totuși, el se avîntă în adîncurile lor albastre și i se păru că în strălucirea lor calmă vede seninul cerurilor. Tot așa privise și cîinele acela prostuț (des-

pre care ne povestea, cînd eram copii, Esop sau Abecedarul), un os scufundat în eleşteu şi dăduse să-l apuce, pierzînd ciolanul pe care-l avea între dinţi. O, javră absurdă ! A văzut ciolanul din gura lui oglindit în eleşteul înşelător care, aş putea să jur, făcea tot aşa gropiţe de prea multe zîmbete, şi care a înghiţit cu răceală hrana cîinelui, reluîndu-şi apoi placiditatea dintotdeauna. Ah ! Ce mormane de resturi şi ruine zac ascunse sub unele din suprafeţele acestea liniştite ! Cîte comori n-am lăsat noi să cadă în ele ! Cîte platouri de aur cu cizelùri, cîte giuvaeruri nestemate ale dragostei, cîte ciolane după ciolane, şi cîte părticele din cele mai dulci inimi ? Oare unii din *cei mai* credincioşi şi nenorocoşi cîini nu se aruncă pe de-a-ntregul, cînd sînt înghiţiţi cu cap şi coadă cu tot ? Dacă se va ajunge vreodată să fie *dragate* şi unele femei, o să fie de mirare cîte lucruri se vor găsi în adîncurile lor. *Cavete, canes !* [1] Băgaţi de seamă cum priviţi apa aceea ! Oare ce vor, la urma urmei, de la noi, afurisitele şi ticăloasele astea de sirene ? O naiadă cu ochii verzi nu-şi găseşte niciodată liniştea pînă ce nu îmbrobodeşte pe cineva sub apă ; cîntă după el, dansează după el ; şerpuieşte în jurul lui învăluindu-l cu licărul ei ; îi ciripeşte şi-i şopteşte la ureche tot felul de taine delicate, îi sărută picioarele, îi zîmbeşte ademenitor de printre trestiile ei ; toate paturile ei gem : „Vino, tînăr frumos ! Vino încoace, apropie-te, Hylas [2] cu obraji trandafirii !“ Şi Hylas se duce iute ca gîndul (nu-i aşa că fabula se reînnoieşte de fiecare dată ?) şi oare cea care-l captivează se bucură ? Oare ţine cît de puţin seamă de el ? În orice caz nu mai mult decît ţine seamă un pescar, cînd debarcă la Brighton, de una din cele o sută de mii de scrumbii pe care le-a prins... Ultima dată cînd a trecut Ulyse cu barca lui pe lîngă malul sirenelor, nici lui, nici vîslaşilor nu le-a mai păsat cît de cît de bancul acela întreg, cu toate cîntecele pe care le înălţau ele şi cu toate cosiţele lor lungi pe care şi le pieptănau. Tînărul Telemac era gata, gata să sară în apă ! dar echipajul de marinari vîrtoşi şi vîrstnici îl opriră cu de-a sila pe flăcăiandrul prostuţ care urla cît îl ţinea gura. Ei

[1] Păziţi-vă, cîini ! (lat.)
[2] Efeb al lui Hercule, răpit de nimfele unui izvor.

erau surzi şi n-auzeau nici urletele lui plîngăreţe, nici cîntecele nimfelor apei. Vederea li se înceţoşase şi nu-şi puteau da seama cît de atrăgătoare erau vrăjitoarele. Vrăjitoarele acelea bătrîne, răsuflate şi lascive ! Plecaţi o dată de aici ! Bănuiesc că între timp v-aţi sulemenit obrajii. Prăpăditele alea de cîntece vechi ale voastre sînt la fel de demodate ca şi muzica lui Mozart şi sigur că părul pe care-l pieptănaţi e cumpărat de la peruchier !

În ultima propoziţie îl vedeţi pe Lector Benevolus [1] şi pe Scriptor Doctissimus [2] făcînd pe bătrînul şi călitul Ulyse şi pe bătrînul şi călitul său şef de echipaj, cărora nu le mai pasă nici cît negru sub unghie de nici o sirenă de la Capul Sirenelor ; dar Harry Warrington e necoptul Telemac, care, fără doar şi poate nu seamănă de loc cu tînărul duios din povestea de adormit copiii, scrisă de bunul episcop de Cambray [3]. *El* nu vede că sirena îşi vopseşte genele pe sub care îi aruncă priviri languroase ; că ea o să pună bine într-o cutie, cînd şi-o termina treaba, buclele cu care voia să-l prindă în laţ ; şi dacă o să-l mănînce, aşa cum îşi propune, o să-i crănţăne oasele cu o dantură nou-nouţă, atunci plătită la dentist şi garantată pentru masticaţie ireproşabilă. Cîntecul nu-i pare de loc răsuflat lui Harry Warrington şi nici glasul care-l intonează nu-i sună spart sau fals. Dar... dar... ah, vai mie, frate, şef de echipaj ! Nu-ţi aduci aminte ce înoîntătoare era opera aceasta cînd am auzit-o noi prima dată ? *Cosi fan tutti* [4] era titlul ei, cu muzica de Mozart. Acum, cred eu, au schimbat şi cuvintele, şi muzica, şi cîntăreţii, şi violoniştii, şi probabil şi publicul numeros de la parter. Mă rog, mă rog, *Cosi fan tutti* mai ţine încă afişul şi se cîntă mereu, mereu.

Orice bărbat sau femeie care are măcar un dram de minte şi o fărîmă preţioasă de experienţă personală sau care a mai citit vreun roman, cu siguranţă că atunci cînd Harry a scos la iveală vegetalele acelea ofilite, a căzut de asemenea pradă unei digresiuni aşa cum mărturiseşte că

---

[1] Cititorul binevoitor (lat.).

[2] Prea învăţatul scriitor (lat.).

[3] *François de Fénelon* (1631—1716), autorul *Aventurilor lui Telemac.*

[4] Aşa fac toţi (it.). De fapt opera lui Mozart se numeşte *Cosi fan tutte* — Aşa fac toate.

a făcut și autorul acestei cărți cînd a scris ultimele paragrafe. Dacă vede o pereche de îndrăgostiți șoptindu-și pe aleea unui parc sau în deschizătura unei ferestre, sau privirile care străbat o încăpere trecînd de la Jenny la naivul Jessamy, cade pe gînduri amintindu-și de zilele de altădată cînd... etc., etc. Aceste lucruri se succed în virtutea unei legi generale care, fără îndoială, nu datează chiar de cînd e lumea, dar în orice caz, de cînd au început oamenii s-o străbată în lung și-n lat. Cînd, după cum vă spun, un flăcău scoate din sîn un mănunchi de verdeață acum veștedă și putrezită și se aruncă asupra ei începînd s-o acopere cu sărutări, mai are oare vreun rost să spunem ceva ? Ar avea tot atîta importanță ca și cum ai menționa numele grădinarului care a adus la piață butașul de trandafir cumpărat de tine sau ai vorbi de stropitul, retezatul, plivitul și îngrășatul de care a fost nevoie pentru creșterea plantei respective : tot atîta rost ar avea și să spui cum a ajuns Harry Warrington la ea. *Rose, elle a vécu la vie des roses*[1], trandafirul a fost retezat la timp, a fost stropit, a fost răsădit, a fost prins pe arac, a fost tăiat, purtat, dat în dar, transferat în portofelul băiatului de colo, pus la sînul lui, în conformitate cu legile și soarta ce guvernează viața trandafirilor.

Dar cum a ajuns Maria să i-l dea lui Harry, și cum a ajuns el să vrea acest trandafir și să-l iubească cu atîta pasiune, de îndată ce a căpătat acest mic gunoi ? Oare povestea asta nu e la fel de răsuflată ca și cealaltă ? Și nu sînt toate la fel ? Ce rost ar avea, zic eu, să le tot povestim și răspovestim ? Harry prețuiește trandafirul acela pentru că Maria i-a făcut ochi dulci, cum se știe din moși-strămoși ; pentru că s-a întîmplat ca ea să-l întîlnească în grădină, cum se știe din moși-strămoși ; pentru că el a luat-o de mînă, cum se știe din moși-strămoși ; și au vorbit pe șoptite îndărătul perdelei aceleia vechi (prăpădita aia de zdreanță găurită, prin care, știm bine că ar fi putut să-i spioneze oricine !) ; pentru că pe vremea asta splendidă s-a întîmplat să se scoale amîndoi devreme și

[1] Roză, ea a trăit doar cît o roză (fr.) vers celebru de François de Malherbe (1555—1628) (de fapt : *Et rose, elle a vécu ce que vivent les roses, l'espace d'un matin).*

să se plimbe prin parc ; pentru că s-a întîmplat ca biata mătușică Jenkins din sat să aibă dureri la genunchi și lady Maria a mea, s-a dus să-i citească și i-a dat piftie de viței și pentru că, bineînțeles, cineva trebuia să-i ducă coșulețul, nu ? S-ar fi putut scrie capitole întregi într-o cronică a acestor împrejurări, dar *à quoi bon ?* [1]. Întîmplările vieții, și, în special, iubirile, cred eu, se aseamănă atît de mult unele cu altele, încît mă și mir, doamnelor și domnilor, că mai citiți romane. Pfui ! Bineînțeles că trandafirul acela din portofelul tînărului Harry crescuse, îmbobocise și înflorise și acum putrezea ca și alți trandafiri, și bănuiesc că acum îmi cereți să vă spun că tînărul găgăuță l-a mai și sărutat ? Firește că l-a sărutat. Pentru ce au fost făcute buzele, rogu-vă, dacă nu pentru zîmbete și cochetării grațioase și (eventual) pentru aere de mironosiță și pentru sărutări, și pentru a se deschide ca să primească friptura de berbec, țigările de foi și așa mai departe ? Eu, pur și simplu nu pot scrie partea aceasta a poveștii virginienilor noștri, pentru că Harry n-a îndrăznit s-o aștearnă nici el pe hîrtie în scrisorile adresate vreunuia din cei de-acasă, deoarece, dacă a scris vreo scrisoare Mariei (ceea ce de bună seamă a făcut, de vreme ce se aflau în aceeași casă și se puteau întîlni ori de cîte ori voiau), aceste epistole au fost distruse ; pentru că ulterior el a ținut să aștearnă vălul tăcerii asupra acestei povești, iar de la domnișoara respectivă n-o putem afla deoarece ea n-a spus niciodată adevărul în nici o privință. Dar, vă întreb din nou *cui bono* [2] ? Ce rost are să spunem povestea ? Dragă cititorule, preia povestea ; ia-ți propria poveste ; ia-o pe a mea. Mîine va fi povestea domnișoarei Fanny care tocmai se îndreaptă, ținînd în mînă păpușa, spre clasa unde va primi învățătură de la guvernantă (biata victimă ! Are și ea versiunea ei în sertar) ; și în ziua următoare o să fie povestea copilașului care deocamdată țipă după biberon.

Se prea poate ca Maria să dorească să aibă și să exercite oarecare putere asupra tînărului virginian ; dar ea nu vrea ca Harry să se certe de dragul ei cu mătușa lui sau

[1] la ce bun ? (fr.).
[2] cui i-ar servi ? (lat.).

ca aceasta să se supere pe ea. Harry nu era încă Stăpînul Virginiei ; el era deocamdată doar Prinţul Provinciei şi Regina s-ar fi putut recăsători şi da naştere la alţi Prinţi şi se prea poate ca legea primogeniturii să nu fi fost în vigoare în Virginia — *qu'en savait elle*[1] ? Stăpînul casei, fratele ei, nu schimbase nici un cuvînt cu ea despre această problemă delicată. Dar ei se înţelegeau destul de bine şi fără cuvinte, iar Contele avea darul de a înţelege lucrurile fără să vorbească. El şi-o cunoştea perfect pe Maria — din cursul unei vieţi petrecută de ea în mare parte în tovărăşia fratelui ei şi sub acoperişul lui ; caracterul Mariei, obiceiurile, şmecheriile şi defectele ei, ajunseseră să fie perfect de bine cunoscute capului familiei ; şi ea descoperea că micile ei maşinaţii i-au fost zădărnicite sau sprijinite de el, după cum crezuse de cuviinţă lordul, şi fără să fi fost nevoie să vorbească între ei. Aşadar, cu trei zile mai înainte, cînd întîmplător ea se dusese s-o viziteze pe biata mătuşică Jenkins, bătrînica din sat care avea dureri la genunchi (şi cînd tot întîmplător Harry Warrington se plimba pe pajişte îndărătul ulmilor), lordul Castlewood, înconjurat de cîinii lui şi urmat de grădinar, străbătuse curtea tocmai în momentul în care lady Maria alerga cu paşi mici către căsuţa portarului, îşi strigase sora şi-i spusese :

— Molly (aşa o alinta el), te duci s-o vizitezi pe mătuşica Jenkins ? Ce suflet bun ai, draga mea ! Dă-i bătrînicăi gologanul ăsta din partea mea — dacă nu cumva i-a şi dat bani vărul nostru Warrington. Îţi urez plimbare plăcută. Ai grijă să nu-i lipsească nimic femeii.

Iar la cină, lordul îi pusese domnului Warrington nenumărate întrebări despre sărăcimea din Virginia şi despre mijloacele folosite pentru a-i veni în ajutor, lucru la care tînărul gentleman răspunsese cît putuse mai bine. Lordul ar fi dorit foarte mult ca în patria-mumă să nu mai existe oameni sărmani şi ca tot aşa să se întîmple şi în coloniile din America ; şi el îi recomandase lui Harry să-i viziteze pe săraci, să viziteze oameni de toate rangurile, fie înalt, fie inferior — să observe atent agricultura, la ţară, iar la oraş pe fabricanţi şi instituţiile municipale ; Harry ac-

[1] de unde putea ea să ştie ? (fr.)

ceptase aceste sfaturi folositoare cu modestia cuvenită şi cu vorbe puţine, iar madame Bernstein dăduse din cap aprobator în timp ce juca pichet cu capelanul. A doua zi, Harry se afla în încăperea unde lordul împărţea dreptate ; în ziua următoare el rămase multă vreme cu lordul pe lanurile fermei — şi, întorcîndu-se acasă, ce putea să facă lordul decît să treacă pe la casa unui ţăran de pe moşie, unde cineva zăcea pe patul de suferinţă ? Cred că în ziua aceea şi lady Maria a fost plecată ; ii citise din nişte cărţi adecvate bietei băbuţe Jenkins, deşi bănuiesc că doamnei Bernstein nici nu i-a dat măcar prin cap să întrebe de nepoata ei.

„Castlevood, Hampshire, Anglia,
5 august 1757

„Draga mea Mountain,

La început, după cum ţiam scris, nu mia plăcut *prea mult* castelul Castlewood şi nici verii mei de aici nu miau plăcut. Acum m-am deprins cu *obiceiurile lor* şi am început să ne înţelegem mult *mai bine.* Spune-i mamei, cu tot respectul pe care îl datorez, că, dată fiind marea amabilitate a acestei lady, că baroneasa de Bernstein se va împăca, sper, cu sora ei vitregă, doamna Esmond. După cum ştii, baroneasa este fiica bunicii mele din prima ei căsătorie, cu lordul Castlewood (de fapt numai bunicul era lordul *adevărat) ;* dar asta, ştii, n-a fost vina lui, adică a celuilalt lord Castlewood, şi el sa purtat *foarte* drăguţ cu bunicul, care, după cum ştii, ne-a vorbit întotdeauna foarte frumos despre el.

Doamna baroneasă de Bernstein a fost măritată întîi cu o faţă bisericească, preotul Tusher, care era atît de *învăţat şi bun la suflet* şi atît de plăcut vederii Majestăţii Sale, cum era şi mătuşă-mea, încît a fost făcut *Eppiscop.* Cînd a murit el, *Prea iubitul nostru suveran* nu şi-a întrerupt prietenia cu mătuşa mea ; ea s-a măritat cu un nobil din casa de Hanovra, care a căpătat o slujbă la curte — şi după cît cred, ia lăsat baronesei *o mare avere.* Vărul meu, lordul Castlewood, mi-a spus toate acestea despre ea şi

trebuie să mărturisesc că *eu* m-am bucurat din partea ei de cea mai mare amabilitate și afecțiune.

Contesa Castlewood (văduva) și verii mei, Will și domnișoara Fanny, au fost prezentați în scrisoarea mea dinainte, trimisă cu corabia de poștă din Falmouth în douăzeci ale lunii trecute. *De atunci* doamnele nu sau schimbat. Eu și cu verișorul Will neam împrietenit foarte mult. Am umblat mereu călare cu el. Neam dus la niște lupte grozave de cocoși la Campton și Winton. Vărul meu e dat dracului dar sper că iam arătat că nici noi cei din Virginia nu sîntem chiar așa ageamii. Reverendul Sampson, capelanul familiei *ține niște predici eccelente, și nu e de loc bigoț.* Vărul meu contele se arată din ce în ce mai bun cu mine și trag nădejde că mama o să-i trimită Înălțimii sale — cu corabia dé la anul — niște tutun de-al nostru, cel mai bun pe care-l avem (pentru servitori) și niște *șunci.* Cu cei sărmani el e foarte *galanton. Tot așa* e și lady Maria, sora lui. Șade cu ceasurile citindule bolnavilor *de prin cărți,* toată lumea din sat o iubește".

— Fleacuri ! zise o domnișoară căreia Harry îi arătă prețiosul său manuscris. De ce vrei să mă lingușești, verișorule ?

— Dar așa este, te-au îndrăgit toți din sat și alții care nu sînt din sat, îi zise Harry cu subliniere plină de înțelesuri. Și dacă e vorba de măgulit, cum zici tu, apoi ai să vezi că mai departe am făcut-o într-o măsură chiar mai mare.

„E aici o bătrînă bolnavă care iar fi foarte tare pe plac doamnei Esmond, o femeie foarte religioasă și cumsecade. Lady Maria se duce adeseori săi citească ; ceea ce, zice ea, îi aduce multă alinare. Dar deși domnișoara are cel mai dulce glas din lume; *atît la vorbă cît și la cînt* (cîntă la orga bisericii și din gură, *strașnic de frumos*), eu nu-mi închipui ce alinare îi poate aduce băbuței Jenkins cititul deoarece bătrînețea a asurzito de tot. Memoriile le are însă foarte bune și ține minte cînd locuia aici prea cinstita mea bunică, lady Rachel Castlewood. Ea zice că bunica era o femeie cum nu se poate mai de treabă, că ia dat cadou de nuntă o vacă și la vindecat pe soțul ei, cumătrul Jenkins, care suferea tare tău. Bănuiesc că la curarisit cu Hapu-

rile și Picăturile pe care respectata mea mamă le-a pus în bagajele mele cînd am plecat din dragile meleaguri ale Virginiei. Întrucît nam fost niciodată bolnav de atunci, mie nu mi au fost de nici o trebuință. I-au fost în schimb lui Gumbo, care mănîncă și bea pe rupte în sala de mese a slugilor. Cumătra Jenkins zice că a doua făptură angelică după bunică mea (N.B. Mă tem că în scrisoarea trecută am scris greșit cuvîntul angelică) este lady Maria, care trimite cele mai iubitoare salutări mătușii ei din Virginia, și-și aduce aminte de ea, precum și de bunicul și buniça fiindcă ia cunoscut cînd erau ei în Europa și ea era doar de o șchioapă. Știi că ei au aici portretul bunicului și eu locuiesc chiar în odăile în care a stat el și cărora ei o să le zisă „Odăile mele" — după cum a afirmat lordul Castlewood.

Întrucît deocamdată nu mai am mare lucru de spus, închei cu încredințarea respectului și dragostei mele profunde pentru prea cinstita mea mamă, cu salutări cuviincioase domnului Dempster, cu o sărutare pentru Fanny și cu o vorbă bună pentru bătrînul Gumbo, pentru Nathan, pentru bătrîna Dinah și tînăra Dinah, și pentru ogarul meu scump, și pentru Slut, și pentru toți prietenii din partea celui ce le dorește numai bine,

Henry Esmond Warrington"

Iam adresat o scrisoare și unchiului Warrington din Norfolk, trimițîndui respectele mele. Deocamdată nici un *răspuns.*"

— Sper că ortografia e bună, verișoară ? întrebă autorul scrisorii pe criticul căruia i-o arătase.

— Ortografia e destul de bună pentru o persoană din lumea mare, răspunse lady Maria, care nu prea avea chef să fie examinată foarte îndeaproape într-o problemă legată de această disciplină.

— Știu că am greșit ortografia cuvîntului „angelică" în scrisoarea către mama, dar între timp am învățat să-l scriu corect.

— Cum anume ai învățat, rogu-te ?

— Bănuiesc că uitîndu-mă la tine, verişoară, zise domnişorul Harry, făcîndu-i o plecăciune adîncă pe care o însoţi cu una din cele mai frumoase îmbujorări ale lui, de parcă i-ar fi oferit un buchet cu fundă roşie.

CAPITOLUL XIX

ÎN CARE E VORBA ATÎT DE DRAGOSTE CÎT ŞI DE NOROC

Cînd familia se regăsi în sufragerie la masa următoare, pe faţa doamnei de Bernstein nu mai era nici urmă de supărare şi purtarea ei faţă de toţi cei prezenţi, inclusiv Harry, fu extrem de amabilă şi cordială. De data asta o lăudă pe bucătăreasă, declară că tocana e excelentă şi că nicăieri nu se găsesc ţipari mai buni decît în iazurile castelului Castlewood ; nu acceptă ideea că vinul ar avea gust de dop şi nici nu vru să audă de propunerea — calificată de ea drept un gest de risipă — de a deschide încă o sticlă pentru o babă inutilă ca ea ; toastă în cinstea doamnei Esmond Warrington din Virginia cînd se schimbă vinul şi-şi exprimă speranţa că Harry a adus cu el permisiunea mamei sale de a pleca de la Castlewood însoţit de o nevastă englezoaică. El nu-şi mai amintea de bunică-sa ; de scumpa mămică a doamnei de Bernstein ? Baroneasa îi amuză pe comeseni cu tot felul de anecdote despre mama ei, despre frumuseţea şi bunătatea ei, despre traiul fericit pe care-l dusese cu soţul ei de-al doilea, deşi soţia era mult mai în vîrstă decît colonelul Esmond. Ea auzise că era o adevărată încîntare să-i vadă cineva împreună. Toată ţara ştia cît de mult se iubeau. După un asemenea exemplu, nici nu mai avea rost să vorbeşti despre nepotrivire de vîrstă în căsnicie. Lady Castlewood şi copiii ei tăcură mîlc în timp ce sporovăia madame Bernstein. Harry era în culmea fericirii, iar Maria surprinsă. Lordul Castlewood nu prea înţelegea ce capriciu sau plan neaşteptat dăduse naştere acestei uimitoare amabilităţi din partea mătuşii lui ; dar izbuti să facă în aşa fel, încît nici cea mai mică

undă de îngrijorare sau îndoială să nu se iveaască pe chipul lui, care nu exprima altceva decît o satisfacţie deplină.

Buna dispoziţie a baronesei molipsi întrega familie ; nici unul dintre comeseni nu fu lipsit de o vorbă amabilă din partea ei. Răspunzînd unui compliment al domnişorului Will, cînd acest tinerel nevinovat se declară încîntat şi surprins de purtarea amabilă a mătuşii sale, aceasta îi mărturisi cu sinceritate :

— Amabilă, dragul meu ? Bineînţeles că sînt, şi că vă fac complimente. Vreau să compensez nepoliteţea mea nemaipomenită de azi dimineaţă faţă de toată lumea. Cînd eram copilă şi mai trăiau tata şi mama şi locuiau aici, mi-aduc aminte că aveam exact aceeaşi comportare. Dacă fusesem obraznică dimineaţa, seara mă străduiam să-mi îmbunez părinţii. Îmi amintesc cum chiar în încăperea asta, chiar la masa asta — o, dar au trecut secole de atunci — îl luam cu binişorul pe tata şi tot aşa făceam şi cu mama, şi cu bunicul tău, Harry Warrington. Într-o seară aveam ţipari la cină, cum s-a întîmplat şi azi, şi tocmai stufatul ăsta de ţipari guleraţi mi-a amintit de împrejurarea respectivă. Fusesem tot aşa de mofturoasă şi în ziua aceea, cînd aveam şapte ani, cum am fost şi astăzi cînd am şaptezeci ; aşa că, îmi mărturisesc păcatele şi, ca o fată bună ce sînt, îmi cer iertare.

— Mylady va fi absolvită de păcate, strigă capelanul, care era şi el printre comeseni.

— Dar sfinţia ta nu ştie cît de ţîfnoasă şi afurisită am fost. Am ocărît-o pe sora mea, i-am ocărît copiii, l-am pălmuit pe Harry Warrington — şi toate astea pur şi simplu pentru că n-a vrut să vină cu mine la Tunbridge Wells.

— Dar vreau să vin, doamnă, şi sînt foarte fericit să călăresc pe lîngă caleaşca dumneavoastră, zise domnul Warrington.

— Acuma, vezi, domnule capelan, ce copii buni şi ascultători sînt cu toţii ? Numai eu am fost rea şi ţîfnoasă. Vai ce ticăloşie din partea mea să mă port astfel cu ei ! Maria, îţi cer iertare, draga mea.

— Dar mylady nu mi-a făcut nici un rău ! răspunse Maria acestei umile suplicaţii.

— Ba da, copila mea, ţi-am făcut un rău foarte mare ! Pentru că eram plictisită de mine însămi ţi-am spus că tovărăşia ta m-ar plictisi. Tu te-ai oferit să vii cu mine la Tunbridge şi eu te-am refuzat cît se poate de nepoliticos.

— Dar, zău, mylady, dacă aţi fi bolnavă şi prezenţa mea v-ar supăra...

— Cum o să mă supere ? Ai fost foarte amabilă cînd ai spus că vrei să vii. Te rog din suflet, te implor, mă aşez în genunchi în faţa ta, îţi poruncesc, fac orice numai să vii.

Lordul Castlewood îşi umplu paharul şi-l sorbi pe îndelete. Avea un aer complet absent. Aşa, va să zică ăsta era sensul comediei jucate mai înainte !

— Orice poate să-i facă plăcere mătuşii mele, va fi o adevărată încîntare pentru mine, zise Maria căutînd să-şi compună o mutră cît mai fericită.

— Trebuie să vii şi să stai cu mine, draga mea, şi-ţi promit că o să fiu bună şi bine dispusă. Scumpul meu lord, mi-o cedezi pe surioara ta ?

— Lady Maria Esmond e destul de vîrstnică pentru a decide singură într-o asemenea privinţă, zise lordul înclinîndu-se. Dacă vreunul din noi îţi poate fi de folos, mylady, e suficient să dai o poruncă în acest sens.

Interpretată ca lumea, această propoziţie însemna, fără doar şi poate : „S-o ia dracul de babă ! Vrea s-o însoţească Maria pentru ca s-o despartă de tînărul virginian".

— Vai, o să fie o încîntare la Tunbridge, oftă lady Maria.

— O să se ducă domnul Sampson în locul tău s-o viziteze pe bătrîna Jones, continuă lordul.

Harry desena cu degetul pe masă. Vai, la cîte delicii visase ! La cîte plimbări pe jos sau călare, la cîte conversaţii nesfîrşite, la fermecătoarele boschete de trandafiri şi pavilioane ascunse prin grădină, la cîte ceasuri de cufundare în cărţile de muzică, ce bucurii nu-şi mai imaginase — clar de lună, giugiuleli, şi cîte şi mai cîte ! Da. Ziua aceea se apropia. Plecau cu toţii — lady Castlewood, să-şi viziteze prietenele, madame Bernstein să-şi urmeze cura de ape, iar el avea să rămînă singur cu aleasa inimii

lui, înzestrată cu farmec divin — singur cu ea și cu extazul indescriptibil! Visul acestei bucurii îl înnebunea. Îl înnebunea gîndul că pleacă toți oamenii ăștia și el o să poată să savureze deliciile paradisului, să stea la picioarele îngerului aceluia și să-i sărute poalele rochiei albe. O, Dumnezeule, era o fericire prea mare ca să poată fi adevărată. „Știam eu că e imposibil, se gîndi bietul Harry. „Știam eu că o să se întîmple vreun lucru care s-o ia de lîngă mine".

— Dar tu, nepoate Warrington, sper că o să ne însoțești călare pînă la Tunbridge ca să ne aperi de tîlhari, reluă doamna de Bernstein.

Harry Warrington nădăjduia din tot sufletul ca cei de față să nu observe cît de tare a roșit. Se străduí să-și stăpînească treimurul glasului și să pară cît mai calm. Da, avea să le însoțească pe cele două doamne și era sigur că n-aveau de ce primejdie să se teamă. Primejdii! Harry ar fi preferat să întîmpine vreo primejdie, decît să nu cunoască nici una. Avea să ucidă și zece mii de tîlhari dacă îndrăzneau să se apropie de caleașca iubitei lui. Cel puțin avea să călărească pe lîngă trăsură și din cînd în cînd îi va putea vedea ochii la ferestruică. S-ar fi putut să nu aibă niciodată ocazia de a-i vorbi; dar oricum, ar fi fost în preajma ei. Seara la han ar fi putut să-i strîngă mînuța binecuvîntată, iar dimineața ar fi simțit-o sprijinindu-se pe brațul lui cînd o conducea la trăsură. Drumul pînă la Tunbridge avea să le ia cel puțin două zile, și pe urmă putea să mai rămînă cu ele o zi sau două. Oare nenorocitul care urmează să fie executat în închisoarea Newgate nu e recunoscător chiar și pentru un răgaz de două sau trei zile?

Vedeți, noi n-am făcut decît să indicăm, fără a descrie pe larg, starea domnului Harry Warrington și imbecilitatea cumplit de adîncă în care fusese cufundat bietul tînăr. La unii băieți boala dragostei își urmează cursul ușor și dulce, fără chinuri. La alții, cînd îi cuprind frigurile, suferința e vecină cu moartea; sau, dacă se însănătoșesc, semnele bolii rămîn să fie purtate de ei pînă la mormînt ori pînă la o vîrstă foarte înaintată. Eu zic că nu e frumos să notezi cuvintele unui tînăr cînd aiurează din pricina acelui

delir. Dacă e îndrăgostit cumva de o femeie de două ori mai mare ca el, n-am citit noi oare despre un tînăr gentilom că s-a sinucis din pricina unei pasiuni fatale pentru domnişoara Ninon de Lenclos [1] care s-a dovedit a-i fi fost bunică ? Dacă te faci cumva îngrozitor de rîs, tinere Harry Warrington din Virginia, oare nu sînt şi în Anglia destui oameni care să chicotească ? Daţi cu piciorul în el, bătețţi-vă joc de el, voi care n-aţi scos niciodată răgete de măgar [2] ; dar voi, cinstiţi mîncători de ciulini, ca şi mine, arătaţi-vă răbdători cu el ; comeseni cu urechile lungi, recunoaşteţi un animal asemănător cu voi !

— Şi-ai să stai cu noi vreo două zile la Tunbridge Wells, continuă doamna Bernstein. Măcar pînă ne vezi instalate într-o locuinţă ca lumea. Apoi te poţi întoarce la Castlewood la vînătorile de potîrnichi şi la toate lucrurile frumoase pe care urmează să le studiezi împreună cu lordul Castlewood.

Harry făcu o plecăciune în semn de încuviinţare. O săptămînă întreagă petrecută în paradis. Va să zică viaţa nu e chiar aşa de urîtă la urma urmei !

— Şi întrucît cu siguranţă că la Tunbridge Wells o să fie o societate numeroasă, am să pot să te prezint atîtor cunoscuţi, adăugă amabilă doamna.

— Societate ? Vai, dar n-am să am nevoie de nici o societate, oftă Harry. Vreau să spun că o să fiu pe deplin mulţumit să stau în tovărăşia dumneavoastră, a celor două doamne, se grăbi el să adauge.

Şi fără doar şi poate, domnul Will puse la îndoială gusturile verişorului său.

Întrucît aceasta urma să fie ultima noapte petrecută de verişorul Harry în cursul vizitei respective la Castlewood, vărul Will propuse ca el, preotul şi Warrington să se întîlnească în camera acestuia din urmă şi să facă socotelile, lucru la care Harry nu avea nici un fel de obiecţie, întrucît cîştigase binişor de la cei doi domni la masa de joc. De aceea, cînd doamnele se duseră la culcare şi lordul Castlewood se retrase — conform obiceiului — în aparta-

[1] Celebritate mondenă (1620—1705) din epoca lui Richelieu.
[2] În engleză asinul sau măgarul este simbolul prostiei.

mentul lui, cei trei domni se regăsiră în cămăruţa domnişorului Harry, în faţa castronului cu punci, tovarăşul obişnuit al lui Will în orice miez de noapte.

Dar metoda lui Will de a lichida conturile, consta în a scoate la iveală alte două pachete de cărţi şi în a propune ca datoriile către Harry să fie ori dublate, ori achitate. Bietul capelan nu avea mai mulţi bani gheaţă decît fratele mai mic al lordului Castlewood. Harry Warrington nu voia să cîştige bani nici de la unul, nici de la celălalt. Oare ar fi fost el în stare să-l necăjească pe fratele adoratei sale Maria sau să permită ca vreuna dintre scumpele ei rude să-l socoată lipsit de mărinimie ori îngăduinţă ? El era gata să le ofere revanşa, aşa cum propuneau domnii respectivi. Pînă la miezul nopţii avea să joace pentru orice miză pe care o găseau ei de cuviinţă. Aşadar, se apucară de treabă şi începură să zuruie zarurile şi să amestece şi să împartă cărţile.

E foarte probabil că gîndurile nu-i erau de loc la partida de cărţi. Mai mult ca sigur că el se gîndea : „În momentul ăsta splendidele bucle aurii ale iubitei mele sînt resfirate de degetele cameristei. Ce mult o invidiez pe cameristă ! Iar acum fiinţa aceea sfîntă e aşezată în genunchi şi-şi înalţă rugăciunile către cerul în care sălăşluiesc alţi îngeri ca şi ea. Acum s-a întins să se odihnească îndărătul draperiilor de damasc. O, Dumnezeu s-o binecuvînteze, Domnul s-o aibă în pază !“

— Acceptaţi miza dublă pentru toţi ? Mai iau cîte o carte pentru fiecare două cărţi pe care le am. Mulţumesc, mi-ajunge — un decar — şi-acum pentru cealaltă — o damă — de două ori douăzeci şi unu şi întrucît aţi dublat miza pentru toţi îmi daţi atît şi atît.

Îmi închipui salvele de înjurături izbucnind din gura domnului William şi şiragul de blesteme ţîşnind repede din gura sfinţiei sale — toate stîrnite de norocul tînărului virginian. Cîştiga tocmai pentru că nu ţinea să cîştige. Şansa, această mîrţoagă de o cochetărie notorie, se gudura pe lîngă el pentru că el se gîndea la altă nimfă, poate la fel de nestatornică. Will şi cu capelanul n-aveau decît să joace împotriva lui, preocupaţi în mod constant să-şi sporească miza şi presupunînd că bogatul virginian e dispus

să-i lase să-şi compenseze pierderile. Dar Harry Warrington habar n-avea de toate astea. Acasă la el jucase zeci de partide de felul acesta (din care putem presupune că ţinuse ascunse de distinsa lui mamă o mulţime de împrejurări mărunte din viaţa lui) şi învăţase să joace şi să plătească. Şi întrucît juca foarte corect cu prietenii lui, se aştepta la acelaşi tratament din partea lor.

— S-ar părea că norocul ţine cu mine, verişorule, zise el drept răspuns la un torent de noi înjurături şi mîrîieli cărora le dăduse drumul Will. Şi te rog să mă crezi că nu vreau să-l forţez ; dar pe de altă parte, bănuiesc că nu mă poţi crede chiar aşa găgăuţă încît să dau norocului cu piciorul. Între timp am adunat pe hîrtie o listă destul de lungă de făgăduieli din partea voastră. Dacă e să jucăm mai departe, să vedem banii pe masă, presupunînd că n-aveţi nimic împotrivă ; sau dacă nu banii, cel puţin echivalentul lor.

— Aşa vă purtaţi întotdeauna, voi bogătaşii ! mormăi nemulţumit Will. Nu daţi bani cu împrumut decît pe garanţie şi cîştigaţi întotdeauna tocmai pentru că sînteţi bogaţi.

— Pe legea mea, vere, dar în ultima vreme mi-ai aruncat mereu în obraz chestia cu bogăţia mea. Eu am atîta cît îmi trebuie pentru nevoile mele şi pentru a-mi plăti creditorii.

— Vai, ce bine ar fi dacă am putea să spunem şi noi acelaşi lucru ! gemu capelanul. Ce fericiţi am fi noi şi ce fericiţi ar fi creditorii noştri ! Ce putem pune noi la bătaie împotriva învingătorului nostru ? Uite am veşmintele mele cele noi, domnule Warrington. Îmi acorzi un credit de cinci lire pe ele ? Dacă le pierd trebuie să-mi ţin predicile în cămaşă. Stai ! mai am un *Hrisostom*, un exemplar din *Martirii* lui Fox şi din *Cronica* lui Baker, precum şi o vacă cu viţel. Ce aruncăm în balanţă pentru toate astea ?

— Eu pun la bătaie una din notele vărului Will pentru suma de douăzeci de lire, strigă domnul Warrington, scoţînd la iveală un asemenea document.

— Sau, mai am iapa mea murgă şi o pariez pe chitanţele Înălţimii voastre, dar pe bani gheaţă.

— Şi eu am un cal. Îl pun la bătaie pe cincizeci de lire ! urlă Will.

Harry acceptă ofertele amîndorura. În mai puţin de zece minute, atît calul cît şi iapa murgă îşi schimbaseră stăpînii. Vărul William dădu drumul la un potop de înjurături mai înfiorătoare ca oricînd. Popa îşi trînti peruca pe jos şi rivaliză cu elevul său în vehemenţa imprecaţiilor. Domnul Harry Warrington era cît se poate de calm, dar nu simţea nici un pic de entuziasm faţă de triumful lui. Ei îl rugaseră să joace şi el jucase. Ştia sigur că trebuie să cîştige. „O, îngeraş iubit cuprins de mrejele somnului ! gîndi el, oare pot eu să mă îndoiesc de victorie cînd tu eşti atît de bună cu mine ?“ Se uita pe fereastră către obloanele de pe partea cealaltă a curţii, unde ştia că doarme ea. Uitase de victimele lui şi de gemetele lor, şi de ghinionul lor, chiar înainte ca ei să fi străbătut toată curtea. Sub licărul strălucitor al stelei de colo, îndărătul obloanelor din partea cealaltă unde se simţea pîlpîind lampa se afla bucuria lui, inima şi comoara lui.

CAPITOLUL XX

FACILIS DESCENSUS [1]

NU ŢIN MINTE BINE dacă în povestea pomenită mai înainte bunul şi bătrînul episcop de Cambray, descriind disperarea lui Calypso la plecarea lui Ulyse, a vorbit şi de tristeţea cu care şi-a luat rămas bun slujnica lui Calypso de la servitorul lui Odiseu. Probabil că slugile au plîns împreună pe undeva pe la bucătărie, în timp ce în salon stăpînul şi stăpîna se îmbrăţişau deznădăjduiţi pentru ultima dată ; probabil că ei stăteau strînşi unul în altul în sala echipajului, pe cînd mai marii lor îşi frîngeau inimile în cabina de lux. Cînd clopotul sună pentru ultima dată şi şeful de echipaj al lui Ulyse strigă „Acumaa ! Cine e de coborît, să debarce!“ Calypso şi cu însoţitoarea ei tre-

[1] Despărţire uşoară (*lat.*)

buie să fi coborît pe aceeaşi pasarelă îngustă cu inimile zvîcnind în piept şi cu lacrimile şiroindu-le pe obraji; probabil că amîndouă şi-au fluturat batistele (de o ţesătură şi valoare total diferită), în timp ce stăteau pe chei, făcînd semne prietenilor lor de pe corabia care se îndepărta. Între timp, cei de pe ţărm şi echipajul adunat la prova corăbiei strigau: „Hip-hip ura!" (sau Dumnezeu ştie care o fi fost echivalentul elinesc al acestei salutări) pentru toţi cei purtaţi de această călătorie. Dar ceea ce nu trebuie să uităm este că — dacă, după cum se ştie, Calypso *ne pouvait se consoler* [1] slujnica lui Calypso *ne pouvait se consoler non plus* [2] — ele au fost silite să coboare aceeaşi pasarelă a tristeţii şi să simtă aceleaşi junghiuri în inimă, din pricina despărţirii; întorcîndu-se acasă, poate n-au folosit batiste de aceeaşi ţesătură şi valoare, dar fără doar şi poate că lacrimile pe care le-au vărsat — una în sălile ei de marmură şi cealaltă în odăiţa servitorilor — erau la fel de sărate şi abundente.

La plecarea din Castlewood, nu numai Harry Warrington era o victimă a dragostei, ci şi Gumbo căzuse pradă aceleiaşi patimi încîntătoare cînd a părăsit castelul. Spiritul său, talentele lui, buna lui dispoziţie, iscusinţa la dans, la gătit, la muzică, îi atraseseră dragostea întregului cerc al personalului domestic feminin. Se prea poate ca unii dintre bărbaţi să-l fi pizmuit, dar femeile erau toate de partea lui. Pe atunci în Anglia nu se manifestau atîtea obiecţii împotriva bieţilor negri cîte au început să apară de atunci încoace în rîndurile albilor. Poate că situaţia lor nu era exact de egalitate, dar se bucurau de îngăduinţă şi de o oarecare compătimire zîmbitoare din partea tuturor; iar din partea femeilor, fără doar şi poate, se manifesta o amabilitate încă şi mai generoasă. Oare cînd Ledyard şi Parke în Ţara Negrilor au fost persecutaţi de bărbaţi, nu au constatat că negresele se arată miloase şi bune cu ei? Femeile sînt întotdeauna amabile şi bune cu sexul tare. Oare cîţi negri (mintali) nu îndrăgesc ele? Oare pe cîţi cocoşaţi (morali) nu-i adoră ele? Cîţi leproşi, cîţi idioţi, cîţi pisălogi fără haz, cîţi monştri diformi (vor-

[1] era nemîngîiată (fr.).
[2] era şi ea nemîngîiată (fr.).

besc la figurat) nu giugiulesc şi răsfaţă ele? Gumbo a fost tratat de femei la fel de amabil ca şi mulţi oameni cu nimic mai presus decît el: numai bărbaţii din sala personalului de serviciu s-au bucurat de plecarea flăcăului din Virginia. Aş vrea să-l văd cînd îşi ia rămas bun. Aş vrea s-o văd pe Molly, fata în casă, furişîndu-se în zori pe terasele grădinii pentru a culege un buchet melancolic. Aş dori s-o văd pe Betty, ajutoarea de bucătăreasă tăindu-şi o buclă groasă din cîrlionţii ei castanii, pe care intenţiona s-o dea în schimbul unui suvenir cîlţos similar de pe ţeasta tînărului Gumbo. Bineînţeles că el a declarat că este *regum progenies*[1], coborîtor din regii tribului Aşanti. La Kaffraria, Connaught şi în alte locuri unde sălăşluiesc astăzi sclavi din tată-n fiu, trebuie să fi existat pe vremuri foarte mulţi din aceşti suverani puternici, judecînd după numărul descendenţilor lor care vieţuiesc astăzi.

În dimineaţa în care anunţase madame de Bernstein că va pleca, amplul personal casnic de la Castlewood se înghesui pe la uşi şi pe coridoare, care pentru a vedea pentru ultima dată pe servitorii acestei lady şi pe fascinantul Gumbo, care pentru a-şi lua rămas bun de la camerista doamnei, şi cu toţii, pentru a aţine calea baronesei şi a nepotului ei, ca să capete vreun bacşiş de rămas bun, pentru că obiceiul era pe atunci să împarţi bani cu mărinimie printre servitorii casei. Şi baroneasa şi nepotul dădură bacşişuri grase lacheilor în livrele, servitorilor cu haine negre şi jabouri şi întregului roi de slujnicuţe. Castlewood fusese leagănul tinereţei doamnei baroane, iar cît despre cinstitul Harry, care nu numai că trăise pe gratis în casa aceasta, dar mai cîştigase şi bani, — sau cel puţin promisiuni băneşti — de la vărul său şi de la nefericitul capelan, el era larg la mînă şi avea impresia că în momentul acela nu trebuie să-şi strîngă de loc în chingi mărinimia. „Ştiu eu bine, gîndi el, că mama ar dori să mă arăt generos faţă de toată servitorimea familiei Esmond". Aşadar, el împrăştie monezile de aur în dreapta şi în stînga, de parcă ar fi fost chiar aşa de bogat cum îi mersese vestea, datorită lui Gumbo. Nu se apropie nimeni de el fără să se împărtăşească din largheţea lui. De la ma-

[1] de viţă regească (lat.)

jordom pînă la lustragiul casei, domnișorul Harry avu pentru fiecare cîte un mic semn de împăcare. Iar menajerei morocănoase din cămară și portarului împovărat de ani de la intrarea domeniului, le dădu chiar suveniruri. Cînd un bărbat e înamorat de o femeie dintr-o anumită familie, este uluitor cît de tare îndrăgește pe orice persoană din preajma ei. Se pune bine cu slujnicele; se poartă blînd cu șeful personalului; se interesează de sănătatea valetului; face servicii domnișoarelor din familie; îi dă sfaturi și-i împrumută bani băiatului care învață la colegiu; mîngîie pe cap cățelușii cărora altfel le-ar fi dat cu piciorul; zîmbește la auzul unor anecdote răsuflate care l-ar face să caște pînă i-ar trosni fălcile, dacă le-ar povesti altcineva decît tăticul fetei; bea vin dulce de Porto pentru care în alte condiții l-ar fi blestemat pe pivnicerul clubului și chiar comitetul de conducere al acestuia; o suportă chiar și pe gîlcevitoarea mătușă rămasă fată bătrînă; bate măsura cînd scumpa și miniona Fanny își cîntă porția respectivă la pian și nu face decît să surîdă cînd micuțul Bobby, zburdalnic și neastîmpărat, îi răstoarnă cafeaua pe cămașă.

După firea lui, și conform datinilor vremii, de la un timp încoace — nu prea lung dealtfel (din care trag concluzia că nu trecuse mult de cînd dragostea lui fusese mărturisită și acceptată) — Harry Warrington dăduse familiei Castlewood toate aceste dovezi ale afecțiunii pentru unul din membrii ei. Verișorul Will ar fi fost fericit să-și capete banii înapoi și bună pace, sau să cîștige din banii lui Harry atîta cît îi dădea mîna virginianului să piardă. Dar acesta din urmă, deși îndrăgostit, era isteț, aprig și iubitor de distracții și de jocuri cinstite, și cînd vedea un cal bun, știa să-l cîntărească din ochi de la o poștă. După ce cîștigase la joc toată averea lui Will, precum și un mare număr de valoroase autografe ale domnului Esmond, Harry fusese foarte încîntat să cîștige și roibul lui Will — exact patrupedul care fusese cît p-aci să-l azvîrle în apă în seara sosirii lui la Castlewood. Îl văzuse adeseori galopînd și, chiar atunci în toiul pasiunii și idilei lui, nu regreta de loc să pună mîna pe un cal atît de zdravăn, iute și bine strunit, bun și pentru vînătoare, și pentru drumuri lungi. După ce privise îndeajuns stelele care stră-

luceau deasupra ferestrei iubitei și văzuse cum se stinge lumînarea de la patul ei, se întorsese în propriul său dormitor și acolo, fără doar și poate, se gîndise la Maria lui, și la calul lui cu o satisfacție juvenilă, imaginîndu-și cît de plăcut ar fi fost s-o poarte pe față pe crupa armăsarului și să facă înconjurul întregii Anglii călare pe un asemenea cal și cu asemenea brațe albe strînse în jurul taliei lui. Adormi rumegînd asemenea gînduri și trimițînd milioane de binecuvîntări Mariei lui, în tovărășia căreia avea să se desfete cel puțin o săptămînă de aci înainte.

Dis-de-dimineață, bietul capelan Sampson își trimise iepușoara murgă prin intermediul grăjdarului, valetului și grădinarului său, care plînse și sărută de nenumărate ori pata albă de pe botul animalului, înainte de a-i înmîna lui Gumbo frîul. Atît acesta cît și stăpînul lui fură foarte înduioșați de firea simțitoare a servitorului. Negrul își manifestă compătimirea plîngînd, iar Harry oferindu-i două lire de aur cu care îl uimi și-l consolă foarte repede pe slujitorul capelanului. Apoi Gumbo și fostul grăjdar duseră calul în grajd, avînd ordine să-l aducă împreună cu calul domnului William, după micul dejun, la aceeași oră la care se poruncise ca echipajele doamnei Bernstein să fie gata de plecare.

Atît de curtenitor se arăta stăpînul casei cu mătușa lui sau atît de recunoscător pentru plecarea ei, încît își făcu și el apariția la gustarea de dimineață pentru a-și lua rămas bun de la oaspeții lui. Erau de față doamnele și capelanul ; singurul membru al familiei care lipsea era Will; el îi lăsase însă vărului său un bilet — cu greșeli nemaipomenite de ortografie — prin care-i spunea că a trebuit să plece dis-de-dimineață la cursele de la Salisbury, dar că lăsase dispoziții lui Tom, grăjdarul său, să-i înmîneze servitorului domnului Warrington calul pe care-l cîștigase acesta în seara precedentă. Lipsa lui Will nu-i împiedică pe ceilalți comeseni să bea ceaiul într-o atmosferă plăcută. Și, la timpul potrivit, caleștile sosiră în curte, servitorii le încărcară cu amplele bagaje ale baronesei și veni momentul plecării.

Într-un landou mare deschis se așezară baroneasa și nepoata ei ; pe capra din față se instalară doi servitori înarmați cu pistoale și flinte, gata să dea piept cu orice

bandă de tîlhari ce le-ar fi ieşit în cale. În altă trăsură se urcară cameristele celor două doamne şi un alt servitor însărcinat cu paza cuferelor, care, mari şi numeroase cum erau, nici nu sufereau totuşi comparaţie cu enorma suită de bagaje ce însoţeşte pe o lady din zilele noastre. Valizele modeste ale domnului Warrington fură instalate în trăsura a doua şi lăsate în paza slujnicelor, iar domnul Gumbo îşi propuse să călărească în dreptul ferestruicii respective pe mai tot parcursul voiajului.

Lordul Castlewood, cu mama lui vitregă şi cu lady Fanny o însoţiră pe baroneasă pînă la scara trăsurii şi-i urară drum bun prin nenumărate îmbrăţişări afectuoase. Lady Maria venea din urmă în costum de călărie, îmbrăcăminte pe care Harry Warrington o găsi mai frumoasă ca oricare alta de pe tot cuprinsul pămîntului. De jur împrejur era o armată întreagă de servitori care se rugau la Dumnezeu s-o aibă în pază pe lady Bernstein. În sat se aflase de plecarea baronesei şi zeci de ţărani aşteptau în umbra pomilor din faţa porţilor lor şi izbucniră în urale, fluturîndu-şi pălăriile cînd se puseră în mişcare vehiculele greoaie.

Gumbo plecase după caii domnului Warrington, în timp ce lordul Castlewood, ţinîndu-şi tînărul oaspete de braţ se plimba agale cu el prin curte.

— Aud că duci cu tine cîţiva din caii noştri de la Castlewood, nu-i aşa ? întrebă lordul.

Harry roşi :

— Un gentleman nu poate refuza un joc cinstit de cărţi, zise el. Eu n-am vrut niciodată să joc şi nici n-aş fi acceptat să joc pe bani dacă nu m-ar fi silit vărul William. Cît despre capelan, mi-a sîngerat inima cînd am cîştigat cîte ceva de la el, dar şi dînsul se arătase la fel de insistent ca şi verişorul.

— Ştiu, ştiu ! Tu n-ai nici o vină, băiete. Cînd eşti între lupi trebuie să urli ca lupii ; şi mă bucur nespus că ai putut să-i dai o lecţie lui Will. E pur şi simplu nebun după jocuri de noroc — ar fi în stare să-şi pună la bătaie şi haina din spinare — şi de nu ştiu cîte ori a trebuit ca eu sau alţii din familie să-i plătim datoriile. Îmi permiţi să te întreb ce sumă ai cîştigat de la el ?

— Păi, vreo optsprezece lire în primele zile şi o chitanţă pentru încă o sută douăzeci, şi calul roib pentru şaizeci de lire — ar face cam vreo două sute cu totul. Dar să ştii, vere, că a fost un joc cinstit şi de fapt am jucat chiar contra voinţei mele. Ştii, mylord, Will nu se poate pune cu mine, zău aşa.

— Şi totuşi cu majoritatea oamenilor îi merge, zise lordul. Care cal ai zis, roibul ?

— Da. Roibul — Prinţul William, fiul iepei Constituţia. Doar nu-ţi închipui, mylord, că eram să risc şaizeci de lire pe calul lui bălan ?

— A, n-am ştiut. L-am văzut pe Will plecînd azi dimineaţă, dar probabil că n-am observat bine pe care armăsar călărea. Şi de la popă ai cîştigat iapa neagră ?

— Da, pe paisprezece lire. Lui Gumbo o să-i şadă foarte bine călare pe ea. De ce dracu' nu vine odată ticălosul cu caii ?

Harry era cu gîndul la frumoasa Maria. Abia aştepta să meargă în buiestru pe lîngă ea.

— Cînd ajungi la Tunbridge, vere Harry, trebuie să te păzeşti de jucători mai isteţi decît capelanul şi Will. La Tunbridge Wells sînt tot soiul de oameni.

— Mylord, un virginian învaţă destul de repede să-şi poarte singur de grijă, zise Harry cu un semn de încuviinţare.

— S-ar părea că ai dreptate ! Îţi încredinţez soarta surorii mele în mîinile tale, Harry. Deşi nu mai e de mult un copil, e nevinovată ca şi cum ar fi. O să ai grijă să nu i se întîmple nimic rău ?

— Am s-o apăr cu preţul propriei mele vieţi, mylord ! strigă Harry.

— Eşti un băiat bun. A propos, vere, dacă nu cumva ţi-a căzut cu tronc castelul nostru, eu să fiu în locul tău nu m-aş grăbi prea tare să mă întorc în hardughia asta pustie şi dărăpănată. Chiar şi eu aş vrea să mă mut într-un alt conac pe care-l am şi n-o să mă întorc aici pînă nu începe sezonul la potîrnichi. Drum bun şi sper că ai să le porţi de grijă femeilor — surorii mele şi baronesei.

— Fără doar şi poate, zise Harry şi inima îi bătu puternic de fericire la acest gînd.

— Şi am să-ţi dau eu de ştire cînd să mi-o aduci înapoi pe soră-mea. Uite că vin caii. Ţi-ai luat rămas bun de la contesă şi de la lady Fanny ? Văd că-ţi fac bezele de pe balconul sălii de muzică.

Harry se repezi să-şi ia adio de la aceste doamne. Nu lungi prea mult ceremonia pentru că era nerăbdător să o ajungă din urmă pe stăpîna inimii lui ; coborî deci scările pentru a-şi încăleca armăsarul de curînd căpătat, dus acum de căpăstru de către Gumbo care se ţinea mîndru pe iapa neagră a preotului.

Gumbo era într-adevăr călare pe iapa murgă şi aducea de căpăstru un alt cal. Numai că era un cal bălan şi nu unul róib — un cal bălan cu genunchii zdreliţi — un patruped încărcat de ani şi deşelat.

— Ce e asta ? strigă Harry.

— Calul cel nou al Înălţimii voastre, zise grăjdarul ducînd mîna la şapcă.

— Gloaba asta ? exclamă tînărul gentleman, mai adăugînd şi vreo două dintre expresiile curente pe atunci în Anglia şi în Virginia. Du-te şi adu-mi-l pe Prinţul William, roibul domnului William.

— Apăi că, domnul William tocma s-a pornit dis-de-dimineaţă la cursele de la Salisbury, călare pe Prinţul William. Şi cînd a fost să plece mi-a zis : „Sam, înşeuează calul bălan, Cato, azi dimineaţă pentru domnul Warrington. De acum înainte e calul lui. I l-am vîndut aseară.“ Şi eu ştiu că Înălţimea voastră nu se zgîrceşte la bani ; trag nădejde că o să-l omeniţi şi pe grăjdar.

Lordul Castlewood nu se putu stăpîni să nu izbucnească în rîs auzind aceste vorbe ale grăjdarului Sam, în timp ce Harry lăsă frîu liber cîtorva observaţii dintr-acelea pe care buna cuviinţă nu ne permite să le înserăm în acest text.

— Domnul William zicea că nici prin cap nu-i trece să se despartă de Prinţ fără o sută douăzeci de lire, zise grăjdarul privindu-l pe tînărul virginian.

Lordul Castlewood izbucni din nou în rîs :

— Văd că de data asta Will te-a bătut, Harry Warrington.

— M-a bătut, mylord ? Păi aşa poate să mă bată şi un individ care umblă cu zaruri măsluite şi dă numai

duble de şase. Dar eu zic că ăsta nu se cheamă joc de noroc ci înşelăciune...

— Domnule Warrington ! Te rog fii amabil şi nu rosti vorbe urîte despre fratele meu în prezenţa mea ! Îţi dau cuvîntul meu de onoare că voi avea grijă să-ţi primeşti drepturile. Drum bun. Du-te repede că altfel o să ajungă trăsurile la Farnham înaintea ta.

Şi, luîndu-şi rămas bun de la el cu un semn al mîinii, lordul intră în casă, în timp ce Harry şi însoţitorul lui părăseau curtea. Tînărul virginian era prea nerăbdător să ajungă din urmă trăsurile şi pe aleasa inimii lui, pentru a observa ocheadele pline de o dragoste şi afecţiune nespusă pe care le aruncă chipeşul Gumbo unei tinere de la căsuţa portarului.

După plecarea flăcăului, capelanul şi cu lordul se întoarseră în sufragerie pentru a-şi termina micul dejun în pace şi onor. Cele două doamne nu le ţinură companie.

— Asta a fost încă o porcărie nemaipomenită a lui Will, zise lordul. Nu m-ar mira ca verişorul nostru să-i crape capul.

— Will e relativ deprins cu această operaţie, mylord ; şi totuşi, adăugă capelanul rînjind, aseară cînd jucam cărţi nu s-a pomenit nimic despre culoarea calului. Eu n-aveam cum să scap întrucît n-am decît unul ; iar servitorul negru a şi plecat călare pe el. Ca să fim drepţi, tînărul virginian joacă bine, nu glumă.

— Cîştigă pentru că nu-i pasă dacă pierde. Cred că nu mai încape nici o îndoială că trebuie să fie foarte bogat. Treburile juridice ale maică-si le rezolvă avocaţii mei, care mi-au scris că proprietatea ei e un adevărat principat şi sporeşte în valoare cu fiecare an.

— Dacă ar fi un regat ştiu eu foarte bine pe cine ar face domnul Warrington regina lui, zise slugarnicul capelan.

— Mde, popă, fiecare cu gusturile lui, nu ? îl consultă lordul pe un ton batjocoritor. Dealtfel aşa sînt toţi bărbaţii. Prima femeie de care m-am îndrăgostit eu avea patruzeci de ani ; în schimb era geloasă de parcă ar fi fost o fetişcană de cincisprezece. Asta e boala familiei. Colonelul Esmond (ăla de colo cu haina stacojie şi platoşă) s-a însurat cu bunică-mea care ar fi putut tot aşa de bine

să-i fie bunică şi lui. Dacă flăcăul ăsta are chef să ducă în Virginia o prinţesă mai trecută, n-o să-i stăm noi în cale.

— Asta ar fi o împlinire pentru care să ne rugăm cu smerenie![1] strigă preotul. Nu credeţi, mylord că ar fi mai bine să mă duc personal la Tunbridge Wells ca să fiu la faţa locului, gata să oficiez îndatoririle mele sacre spre folosul tinerei perechi?

— Dacă te duci, popă, să ştii că o să capeţi de la mine o pereche de mîrţoage noi, zise lordul.

Şi cu aceasta îi lăsăm să-şi fumeze liniştiţi pipa după micul dejun.

Harry se grăbea atît de tare să ajungă din urmă trăsurile încît mai-mai să uite să-şi scoată pălăria pentru a răspunde la saluturile şi ovaţiile sătenilor din Castlewood; cu toţii îl îndrăgiseră pe băiat, a cărui purtare deschisă şi cordială, precum şi faţa lui de om cinstit, îl făcuseră să fie bine venit mai peste tot. La Castlewood mai circulau încă legende cu privire la bunicii lui şi toată lumea povestea cum bunicul său, colonelul Esmond, ar fi putut să devină lord Castlewood, dar a refuzat acest lucru. Bătrînul Lockwood de la poarta castelului vorbea adeseori despre vitejia de care dăduse dovadă colonelul în războaiele din epoca reginei Anna. I se exagerau calităţile, iar purtările familiei din vremea aceea erau puse în contrast cu cele ale lordului şi ladyei de pe vremuri; poate că nici aceştia nu se bucuraseră de cine ştie ce popularitate în vremea lor, dar oricum erau oameni mai de treabă decît actualii stăpîni. Lordul Castlewood era un moşier cam abraş; poate că de fapt sărăcia şi încurcăturile lui financiare constituiau adevărata cauză a antipatiei pe care o stîrnea, şi nu atîta severitatea lui. Cît despre domnişorul Will, nimeni nu ţinea la el. Tînărul gentleman fusese amestecat în nenumărate scandaluri şi bătăi prin tot satul, adeseori i se spărsese capul, sau crăpase el capetele altora — ca să nu mai vorbim de notele de plată de prin tîrgurile învecinate pe care nu putea sau nu voia să le plătească; mai fusese şi adus în faţa magistraţilor pentru că nu lăsa în pace fetele ţăranilor, fusese pîndit şi

[1] Citat din Hamlet, actul I, scena V, versul 188.

ciomăgit de soţi, taţi sau logodnici pe care-i jignise. Acum o sută de ani caracterul şi acţiunile lui ar fi putut să constituie obiectul unei descrieri amănunţite făcută de un pictor de moravuri ; dar astăzi muza comică, nu mai ridică niciodată perdeaua lui Molly Seagrim [1]. Ea nu face decît cel mult să-i indice prezenţa cuiva îndărătul ei şi trece mai departe cu un aer de mironosiţă, acoperindu-şi ochii cu evantaiul şi proferînd expresii de indignare. Satul auzise că tînărul nobil virginian îl bătuse pe domnul Will şi la întrecerile de călărie, şi la cele de sărituri, şi la vînătoare, şi în cele din urmă şi la cărţi — pentru că totul se află ; tocmai de aceea îl respectau şi mai mult pe Harry pentru superioritatea aceasta dovedită în toate privinţele. Mai presus decît orice ei îl admirau pentru reputaţia de om putred de bogat pe care i-o crease Gumbo. Faima aceasta făcuse înconjurul ţinutului şi chiar şi în momentul acesta ea călătorea înaintea lui pe capra trăsurilor doamnei Bernstein de pe care valeţii, coborînd pe la hanuri pentru o haltă de ajustare, răspîndeau zvonuri uluitoare cu privire la rangul şi măreţia tînărului virginian. În ţara lui era prinţ. Avea mine de aur, mine de diamante, blănuri, tutunuri şi parcă cine mai ştie ce şi cît ? Aşadar, nu e de loc surprinzător că cinstiţii săteni britanici îl ovaţionau şi-l respectau pentru prosperitatea lui, aşa cum fac întotdeauna cei cu suflet nobil. Mă şi miră faptul că nu i s-au adresat corporaţiile oraşelor şi nu i-au oferit cheia localităţii în cutii de aur — dat fiind că era atît de bogat. Ah ! E o mare mîndrie să fii britanic şi să crezi că nu există ţară în care prosperitatea să se bucure de atîta respect ca într-a noastră, şi în care succesul primeşte atîtea dovezi constante şi înduioşătoare de loialitate.

Aşadar, lăsîndu-i pe săteni să urle şi să-şi arunce pălăriile în aer, Harry dădea pinteni bietei lui gloabe şi galopa urmat de Gumbo. Într-un tîrziu ajunse din urmă norul de praf în care era învăluită careta celei ce-i vrăjise inima. Pătrunzînd în acest nor se trezi la fereastra trăsurii. Lady Maria stătea singură pe canapeaua din spate. Rămînînd puţin în urma roţilor el putea să se

[1] Personaj din *Tom Jones* de Henry Fielding.

bucure din plin de privirile şi zîmbetele ei divine. Domnişoara duse degetul la buze în semn de precauţie. Doamna Bernstein aţipise instalată între perne. Harry nu ţinea neapărat s-o tulbure pe bătrîna doamnă. A o putea privi pe verişoara lui era maximum de fericire pe care-l dorea. Peisajul din jur n-avea decît să fie frumos sau chiar splendid, dar ce-i păsa lui? Cerul şi copacii verii nici nu sufereau comparaţie cu chipul din caleaşcă; păsărelele de prin crînguri nu cîntau niciodată o muzică mai frumoasă decît dulcile ei monosilabe.

Caii cei graşi ai baronesei erau deprinşi cu călătorii scurte, cu un trap nu prea repede şi cu hrană din belşug; aşa că, deşi nu avea un cal prea bun, Harry Warrington putea destul de uşor să ţină pasul cu ruida lui vîrstnică. Pe la două făcură o haltă de vreo două ceasuri ca să ia masa. Domnul Warrington îl răsplăti mărinimos pe hangiu. Oare putea exista un preţ prea mare pentru plăcerea pe care o savura de a fi în preajma adoratei sale Maria şi de a avea şansa fericită de a face conversaţie cu ea, rareori întreruptă de răsuflarea domoală a doamnei de Bernstein, care după o masă bună îşi permitea o moţăială agreabilă de o jumătate de oră? Vorbind încetişor şi domol, Maria şi cu tînărul ei curtezan discutară şi rediscutară toate fleacurile şi prostiile acelea delicioase pe care oamenii în situaţia lui Harry nu se plictisesc niciodată să le audă şi să le debiteze.

Se duceau la nişte băi foarte aglomerate, unde urmau să întîlnească o întreagă adunare de frumuseţe şi de modă de toate felurile; sfioasa Maria era sigură că printre tinerele frumuseţi Harry avea să descopere vreuna cu farmece mult mai demne de a-i concentra atenţia decît cele pe care le posedau faţa şi silueta ei fără haz. Harry jura pe toţi zeii că nici dacă ar fi văzut-o pe însăşi Venus ispita nu ar fi putut să-l îndepărteze de lîngă Maria. Mai degrabă *el* avea de ce să se teamă. Cînd tinerii mondeni aveau să dea cu ochii de nepreţuita lui Maria, fără doar şi poate că se vor înghesui în jurul trăsurii ei; o s-o facă să uite de umilul american necioplit care habar n-avea de modă, de conversaţie spirituală şi nu-i putea aşterne la picioare decît inima lui credincioasă.

Maria zîmbește, își ridică ochii spre cer, jură că Harry nu cunoaște cîtuși de puțin sinceritatea și fidelitatea femeilor ; dimpotrivă sexul lui este în mod proverbial nestatornic și necredincios și găsește o adevărată plăcere în a se juca cu inimile bietelor femei. Aici se produce o tulburare ; se aude un zgomot provenind de la cuțitele și furculițele de desert ; un pahar se răstoarnă și se sparge. De pe buzele vinovate ale Mariei izbucnește o exclamație : „O !“

Zarva a fost produsă de manșeta largă a hainei domnului Warrington care a fost întinsă peste masă pentru a o apuca de mînă pe lady Maria, acțiune în cursul căreia s-a răsturnat paharul cu vin. Bineînțeles că nimic nu putea fi mai firesc, și pe de altă parte mai necesar decît ca Harry, auzind reproșurile împotriva onoarei sexului său, să apuce mîna frumoasei sale acuzatoare și să jure credință eternă deasupra acestor degete încîntătoare.

Vai ce rol joacă — sau jucau — aceste mîini în cadrul legăturilor de dragoste ! Vai în ce chip ciudat sînt strînse ele în perioada aceea a vieții ! Vai cum mai sînt introduse ele în conversație și ce jurăminte și afirmații absurde sînt strecurate cu ajutorul lor ! Ce rost poate să aibă să tragi și să strîngi degetul mare, arătătorul, mijlociul, inelarul și degetul mic ? Parcă-l și văd rîzînd pe Alexis care se veselește citind această pagină împreună cu Araminta [1]. Hm, ci-că să vorbești despre degetele mari ! Maria întoarce capul să vadă dacă nu cumva zgomotul paharului spart a trezit-o pe doamna Bernstein ; dar bătrîna doamnă moțăie liniștită în fotoliul ei, drept care nepoțica își închipuie că nu greșește prea rău acceptînd strînsoarea delicată a lui Harry.

Caii sînt înhămați ; paradisul s-a sfîrșit — cel puțin pînă la ocazia viitoare. Cînd intră hangiul cu nota de plată, Harry se află în picioare la o oarecare distanță de verișoara lui și privește pe fereastră la cavalcada care se pregătește în curte. Doamna Bernstein se trezește din somnul ei de după amiază, zîmbitoare și fără să aibă habar de nimic. Cu cîtă grijă profundă și politețe reverențioasă

[1] Personaje din piesa *Credincioasa păstoriță* (1610) de Beaumont și Fletcher.

își urcă domnul Warrington mătușa în trăsură ! Și cît de serioasă și simplă pare lady Maria pășindu-i pe urme ! Caleștile se pun în mișcare în mijlocul ploconelilor adînci ale hangiului și chelnerilor, ale sătenilor adunați în jurul firmei strălucitoare a hanului, ale negustorilor care se zgîiesc de pe la ușile prăvăliilor, ale băieților și precupeților de sub arcadele vechii primării ; ale burtă-verzilor care taie frunze la cîini pe sub streșinile caselor.

— E celebra baroneasă Bernstein. Ea e aceea, bătrîna în pelerină cu glugă, iar el e tînărul american bogat care tocmai a venit din Virginia și care se scaldă în milioane. Ei, de, fără îndoială că ar fi putut să aibă un cal mai de soi.

Cavalcada se pierde în zare și orășelul recade în tihna sa patriarhală. Hangiul se întoarce la prietenii săi de la club ca să le spună că în seara respectivă acei reprezentanți ai protipendadei vor dormi la Hanul Bush de la Farnham.

Masa de la han fusese abundentă și toți trei oaspeții onoraseră cum se cuvine tratația. Harry avea pofta de mîncare firească pentru cei de vîrsta lui. Maria și cu mătușa ei nu erau nici ele indiferente la o masă bună ; madame Bernstein trăsese un puișor de somn după ce se săturase, ceea ce bineînțeles o ajutase să mistuie mai bine bunătățile înghițite — plăcintele cu carne, plăcintele cu fructe, berea tare și vinul de Porto care se urca repede la cap. Acum stătea instalată cît se poate de comod în landou și arunca priviri amabile înapoi zîmbindu-i lui Harry care călărea pe lîngă trăsură și făcînd cîte un pic de conversație cu el. Dar oare ce o supăra pe ființa iubită așezată cu spatele spre capra trăsurii ? Tenul ei cît se poate de deschis la culoare mai avea și podoaba unor pometi roșii pe care Harry îi considera niște trandafiri naturali. (Vedeți, doamnă, că presupunerile dumneavoastră privitoare la purtarea ladyei Maria față de verișorul ei sînt cu totul nedrepte și neomenoase și că băiatul acela timid nu făcuse nici un fel de experiențe de care vă închipuiți dumneavoastră pentru a verifica dacă trandafirii sînt naturali sau artificiali. Auzi vorbă, o sărutare ! Roșesc pînă în vîrful urechilor gîndindu-mă că dumnea-

voastră vi l-aţi putea imagina pe autorul rîndurilor de faţă descriind un lucru atît de şocant!) Obrajii de un roşu strălucitor ai Mariei, repet, continuau să se împurpureze, căpătînd, pare-se, o văpaie ciudată, mecanică; dar restul feţei ei, care pe vremuri rivaliza ca albeaţă cu crinul, căpătă culoarea coprinelor. Ochii ei se învîrteau de jur împrejur cu o expresie înspăimîntătoare. Harry era alarmat de chinul pe care-l citea pe faţa adoratei lui; nu numai că exprima durere dar nici nu-i şedea bine de loc. Pînă în cele din urmă şi doamna Bernstein îşi dădu seama de starea proastă în care se află nepoata ei şi o întrebă dacă nu cumva îi e rău, pentru că stă cu spatele spre mersul trăsurii şi biata Maria mărturisi că aceasta este pricina adevărată. Drept care, doamna mai vîrstnică se văzu silită să-i facă loc nepoatei pe partea ei şi, în cursul călătoriei pînă la Farnham rosti tot felul de remarci morocănoase, dezagreabile şi sarcastice la adresa tovarăşei ei de călătorie, manifestîndu-şi marea neplăcere faţă de faptul că Maria a avut impertinenţa să se îmbolnăvească chiar din prima zi a voiajului.

Cînd ajunseră la Hanul Bush de la Farnham — nume celebru pentru că de trei sute de ani există firma acestui han în oraşul Farnham — biata bolnavă se retrase cu camerista ei în dormitor, abia avînd timpul să arunce din mers o privire jalnică spre Harry şi lăsîndu-l pe băiat tulburat, speriat şi înduioşat. Obrajii aceia galbeni, galbeni, pleoapele livide şi încreţite, roşeaţa aceea înspăimîntătoare — vai ce rău arăta divina lui Maria! Şi arăta nu numai rău, dar şi... Piei de-aici gînd îngrozitor şi bănuială josnică! Încercă să-şi alunge din cap această ideie. Îi cam pieri pofta de mîncare la cină, deşi vesela baroneasă se ghiftui şi de data asta ca şi cum n-ar mai fi pus nimic în gură de trei zile; şi, firește, nu manifestă nici un pic de înduioşare faţă de nepoţica ei bolnavă.

Îşi trimise majordomul să vadă dacă lady Maria nu doreşte cumva să îmbuce măcar vreuna din delicatesele de la masă. Servitorul reveni cu răspunsul că domnişoara nu se simte nici acum bine şi refuză să pună ceva în gură.

— Nădăjduiesc că are de gînd să se facă bine pînă mîine dimineaţă, strigă doamna Bernstein bătînd nervoasă cu degeţelele ei în masă. Nu pot să sufăr oamenii care se îmbolnăvesc pe la hanuri sau pe drum. Vrei să joci cu mine pichet, Harry ?

Harry se arătă încîntat că poate juca pichet cu mătuşa lui.

— Absurdă mai e şi Maria asta ! strigă doamna Bernstein sorbindu-şi cocteilul dintr-un pahar mare. Îşi îngăduie nişte lucruri nemaipomenite. Niciodată n-a fost prea sănătoasă. La urma urmei are patruzeci şi unu de ani. Toată dantura ei de sus e falsă şi mănîncă foarte greu cu ea. Slavă Domnului, eu am toţi dinţii din gură. Vai, dar ce neîndemînatec eşti la împărţitul cărţilor, copilul meu !

Cică era neîndemînatec.! Dacă în momentul acela un dentist i-ar fi extras lui Harry măselele, te-ai mai fi putut aştepta de la el să fie atent la cărţi şi să le împartă ca lumea ? Cînd un om e supus la torturile inchiziţiei e oare firesc să zîmbească şi să vorbească politicos şi coerent cu inchizitorul grav şi calm din faţa lui ? Dar în afară de neînsemnata problemă referitoare la cărţi, inchizitorul lui Harry nu trădă nici cea mai mică tulburare. Pe faţa baronesei nu se citea nici surprinderea, nici triumful şi nici cruzimea. În seara aceea madame Bernstein n-o mai înjunghie niciodată pe nepoată-sa, în schimb continuă jocul de cărţi şi conversaţia cu Harry, lăsîndu-se în voia trăncănelilor ei preferate despre vremurile de demult şi luîndu-şi rămas bun de la el cu cea mai mare cordialitate şi într-o dispoziţie excelentă. Foarte probabil este că el nici nu i-a băgat în seamă poveştile. Foarte probabil că mintea lui era ocupată de cu totul alte lucruri. Maria are patruzeci şi unu de ani. Maria are dantură... Vai, groaznic, groaznic ! Oare nu cumva are şi un ochi fals ? Părul ei n-o fi fals ? Nu cumva are un picior de lemn ? Nu-l invidiez de loc pe băiat pentru visurile pe care le-a avut în noaptea aceea.

Dimineaţa, doamna Bernstein spuse că a dormit ca un butuc. Ea una n-avea nici o remuşcare, asta era limpede. (Unii oameni sînt fericiţi şi li se ia o piatră de pe inimă cînd victima lor e înjunghiată şi îşi dă duhul). Lady Maria

își făcu și ea apariția la micul dejun. Din fericire indispoziția domnișoarei trecuse; mătușa o felicită cu căldură pentru faptul că arăta bine. Maria se așeză la masă. Îl privi pe Harry cu ochi rugători. El spuse cu strălucirea și originalitatea lui obișnuită, că-i pare foarte bine că lady Maria și-a mai revenit. Vai, dar oare auzind tonul pe care îi vorbea el, ea n-a tresărit și nu l-a privit din nou cu ochi speriați? Iată-l acolo pe Marele Inchizitor, zîmbitor, de un calm desăvîrșit, îndopîndu-se cu șuncă și brioși. Vai, biata victimă care se zbătea chinuită ca trasă pe roată! Vai ce inchizitor cu inimă de piatră! Vai, doamnă baroneasă! Ce cruzime, ce cruzime din partea dumneavoastră!

În jurul localității Farnham hameiul strălucea în soare, cu un minunat colorit verde și trăsurile străbătură ținutul cel mai bogat și cel mai frumos. Maria insistă să-și reia locul pe care-l ocupase și mai înainte. Îi mulțumi mătușii. Acum n-avea s-o mai incomodeze de loc. Privi lung, așa cum făcuse și ieri, la chipul tînărului cavaler care le însoțea mergînd pe lîngă trăsură. Ea căuta acele semnale de răspuns care de obicei se aprindeau în cele două ferestre de colo și dovedeau că înăuntru arde dragostea. Îi zîmbi delicat și el încercă să răspundă acestui semn de atenție cu un surîs palid de recunoaștere. Ce tînăr nenorocit! Dinții pe care i-a văzut cînd a zîmbit ea, nu erau falși. Dar lui i se părură a fi, și-i sfîșiară și-i răniră inima.

Și tot așa trecu vremea în ziua aceea — senină și luminată de soare deasupra caleștii, dar înnorată pentru Harry și Maria. El nu vedea nimic. Se gîndea la Virginia; își amintea că fusese îndrăgostit de fiica preotului Broadbent de la Jamestown și cît de repede se sfîrșise povestea aceea. Începuse să-l zgîndăre un vag dor de casă. Să le ia naiba pe toate rudele astea împietrite la inimă, din Anglia! Oare nu încercau cu toții să-l tragă pe sfoară? Oare nu complotau cu toții împotriva lui? Parcă păcătosul ăla de Will nu-l înșelase în chestia cu calul?

Tocmai atunci Maria scoase un țipăt atît de puternic și de ascuțit, încît madame Bernstein se trezi, vizitiul opri caii și valetul se dădu jos de pe capră, cuprins de panică.

— Dați-mi drumul! Deschide-mi ușa! strigă Maria. Lăsați-mă să mă duc la el! Vreau să mă duc la el!

— Dar ce s-a întîmplat ? întrebă baroneasa.

Ce se întîmplase ? Calul lui Will se împiedicase, se lovise la genunchi și la bot și-și dăduse peste cap călărețul, iar domnul Harry, care în mod normal n-ar fi putut păți una ca asta, zăcea acum nemișcat, cu fața în țărînă.

Gumbo, care le mai făcuse puțină curte slujnicelor din cea de-a doua trăsură, veni la trap într-acolo și țipetele lui se îmbinară cu lamentările ladyei Maria. Doamna Bernstein coborî din landou și se apropie cuprinsă de un tremur cumplit.

— A murit — a murit ! suspină Maria.

— Nu fi gîscă, Maria ! zise mătușa ei. Hei, să se ducă cineva să bată la poarta casei de colo.

Între timp calul lui Will se adunase de pe jos și stătea perfect liniștit după mica aventură pe care o provocase ; în schimb, domnul care-l călărise în ultima vreme nu dădea nici cel mai mic semn de viață.

CAPITOLUL XXI

SAMARITENII

CA NU CUMVA VREUN CITITOR mai slab de înger să se teamă pentru soarta domnișorului Harry Warrington și să-și închipuie că a fost expediat cu totul din viața asta și din istorie, hai să-i liniștim spiritul asigurîndu-l că nu s-a întîmplat nimic grav. Cum ne-am putea oare permite să ne ucidem eroii, cînd sînt atît de tineri, aproape adolescenți, iar noi n-am ajuns încă nici măcar la perioada de maturitate a povestirii noastre ? Doar sîntem în doliu după unul dintre virginienii noștri care a dat de bucluc în America ; cum am putea așadar să-l mai ucidem și pe celălalt în Anglia ? Nu, nu. Eroii nu sînt expediați pe lumea cealaltă cu atîta grabă și violență decît dacă ai un motiv întemeiat să-i îndepărtezi. Dacă un gentleman ar fi să piară ori de cîte ori se răstoarnă calul cu el, atunci nu numai eroul, ci și autorul acestei cronici ar fi fost de mult

sub pămînt, pe cînd în cazul nostru, eroul se află doar întins cît e de lung în praful drumului și va fi readus la viață de îndată ce va fi transportat în casa la care au sunat clopoțelul slugile doamnei de Bernstein.

Și pentru a vă convinge că cel puțin mezinul virginienilor e încă în viață, iată o copie autentificată a unei scrisori din partea doamnei în a cărei casă a fost dus el după căderea de pe gloaba împiedicată la mers a domnișorului Will ; după cît se pare, domnișorul Harry a găsit în această doamnă o prietenă foarte cumsecade :

„Doamnei Esmond Warrington de Castlewood
la reședința ei din Richmond, Virginia

Dacă doamna Esmond Warrington din Virginia n-a uitat în cei douăzeci și trei de ani care au trecut de cînd domnișoara Rachel Esmond se afla la pensionul Kensington, atunci poate o mai ține minte pe domnișoara Molly Benson, colega ei de clasă, care a dat uitării toate micile certuri iscate uneori între ele (domnișoara Molly fiind adeseori cea vinovată) și nu-și mai amintește decît de *generoasa, nobila și vioaia domnișoară Esmond,* prințesa Pocahontas, căreia îi făceau curte atîția dintre colegii noștri.

„Scumpă doamnă !

N-am să uit niciodată că pe vremuri erai «draga mea Rachel», după cum eu eram «scumpa mea Molly». Cu toate că nu mai eram chiar așa bune prietene cînd ne-am despărțit — la întoarcerea ta acasă în Virginia — totuși știi ce mult țineam odinioară una la alta. Rachel dragă, păstrez și acum *étui*-ul de aur pe care mi l-a dăruit tăticul tău cînd a venit la serbarea noastră de la Kensington și noi două am jucat scena din Shakespeare cu cearta dintre Brutus și Cassius ; și nu mai departe decît ieri dimineață visam că am fost amîndouă poftite la tablă de *îngrozitoarea domnișoară Hardwood* și că eu nu știam lecția, în schimb domnișoara Rachel Esmond m-a întrecut, ca de obicei. Vai, cum au rămas neuitate zilele acelea atît de îndepărtate ! Parcă întinerim de tot cînd ne gîndim la ele ! Îmi amintesc plimbările noastre, drumurile pe care le făceam, ocaziile cînd îi vedeam pe bunii noștri Suverani plimbîndu-se

prin parcul Kensington urmați de întreaga lor suită, iar noi, elevele domnișoarei Hardwood ne înșiram pe alee ca să le facem reverențe. Nici acum n-am uitat ce mîncam la cină în fiecare zi a săptămînii și pot să arăt locul unde era grădina ta, întotdeauna mult mai bine întreținută decît a mea. Tot așa, dulăpiorul domnișoarei Esmond era un adevărat model de curățenie și îngrijire, pe cînd al meu era într-un hal făr-de hal. Îți mai aduci aminte cum înșiram povești în dormitor și madame Hibou, guvernanta franțuzoaică se dădea jos din pat întrerupîndu-ne cu țipetele ei ? Ai uitat oare de bietul profesor de dans care ne spunea că i-au aținut calea niște ucigași, dar după cît se pare a fost bătut de valeții fratelui tău lordul ? Draga mea, verișoara ta, lady Maria Esmond (după cîte cred tăticul ei era pe atunci viconte Castlewood) a trecut de curînd în vizită pe aici, dar poți fi sigură că eu nu i-am amintit de vremurile acelea triste pentru ea, despre care flecăresc acum cu doamna Esmond.

Lady Maria Castlewood a stat aici împreună cu o altă rudă de a ta, baroneasa de Bernstein, și cele două doamne au plecat la Tunbridge Wells ; dar o altă rubedenie, încă și mai scumpă ție, mai stă și azi în casa mea și după cîte cred acum doarme profund chiar în camera de alături. Numele acestui domn este Henry Esmond Warrington. Ei, acum înțelegi cum se face că ai primit vești de la o veche prietenă ? Nu te speria, drăguță doamnă ! Știu eu ce gîndești în momentul ăsta : «Băiatul meu e bolnav. De-aia îmi scrie domnișoara Molly Benson ?» Nu, draga mea, domnul Warrington *a fost* bolnav ieri, dar azi se simte foarte bine ; și doctorul nostru, care întîmplător nu e altul decît scumpul meu soț, colonelul Lambert, i-a luat sînge, i-a pus la loc umărul care i se scrintise și a declarat că peste două zile domnul Warrington va fi gata să pornească iar la drum.

Mă tem că eu și cu fetele mele regretăm cam prea tare că vindecarea lui va fi atît de rapidă. Ieri după amiază, cînd eram cu toții la ceai, am auzit clopoțelul de la poartă sunînd de zor, ceea ce ne-a tulburat pe toți, întrucît la noi, în locul ăsta tihnit, rareori sună cineva, afară doar de vreun calic care umblă din poartă în poartă cerînd de pomană ; servitorii, repezindu-se afară din casă, se întoar-

seră cu vestea că un tînăr gentleman, pe care l-a trîntit calul, zace în nesimțire în mijlocul drumului, înconjurat de tovarășii lui de călătorie. Drept care, colonelul meu (fără doar și poate cel mai bun samaritean de pe acest pămînt !) se repezi să vadă cu ce poate fi de folos călătorului căzut la pămînt și, curînd, cu ajutorul slugilor și fiind urmat de două cucoane, aduse în casă un tinerel cum nu se poate mai frumos, dar palid și parcă neînsuflețit ! Vai, draga mea, dacă ai ști tu cum mă bucur la gîndul că băiatul tău a primit adăpost și ajutor sub acoperișul meu ; că soțul meu l-a scăpat de dureri și de febră și că a contribuit la însănătoșirea lui, redîndu-ți-l ! Acum o să fim din nou prietene, nu-i așa ? Anul trecut am fost foarte bolnavă și chiar se credea că o să mor. Știi că atunci m-am gîndit adeseori la tine și mi-am adus aminte cum te-ai despărțit furioasă de mine cu ani și ani în urmă ? Pe atunci am început o scrisorică destul de naivă către tine, dar eram prea bolnavă ca s-o mai pot termina ; voiam să-ți spun că dacă voi porni pe drumul pe care o dată și o dată îl va urma fiecare dintre noi, aș vrea să părăsesc lumea asta împăcată cu toți cei pe care i-am cunoscut cîndva.

Verișoara ta, prea distinsa lady Maria Esmond, manifesta enorm de multă tandrețe și grijă maternă pentru tînăra ei rubedenie după accidentul suferit de el. Sînt sigură că are inimă bună. Baroneasa de Bernstein, la o vîrstă destul de înaintată acum, n-avea de ce să arate sentimente atît de profunde ca *noi tinerii ;* cu toate acestea, părea destul de mișcată și preocupată pînă cînd și-a recăpătat domnul Warrington cunoștința, și atunci a zis că e nerăbdătoare să pornească mai departe spre Tunbridge, ținta călătoriei ei, și mai ales se temea să rămînă într-un loc unde nu se află prin preajmă nici un doctor. Esculap *al meu* i-a spus rîzînd că n-ar avea îndrăzneala să îngrijească o doamnă atît de nobilă, deși își ia toată răspunderea pentru tînărul lui pacient. Într-adevăr, în timpul campaniilor la care a participat, colonelul a făcut multă practică în cazul unor accidente similare și sînt sigură că dacă ar fi să apelăm la oricare somitate de pe o rază de douăzeci de mile, și tot domnul Warrington n-ar putea căpăta un tratament mai bun. Așadar, lăsîndu-l pe tînărul gentleman în grija mea și a fiicelor mele, baroneasa și cu lady Maria

şi-au luat rămas bun de la noi — doamna mai tînără părînd foarte puţin doritoare să plece. Cînd băiatul se va înzdrăveni de-a binelea, colonelul meu îl va conduce — *dar pe caii lui* — pînă la Westerham, unde locuieşte un vechi camarad de arme al domnului Lambert. Şi cum această scrisoare nu va prinde poşta de Falmouth pînă cînd, cu ajutorul lui Dumnezeu, fiul tău va fi bine sănătos, nu e cazul să te îngrijorezi în privinţa lui, atîta vreme cît se află, doamnă, sub acoperămîntul prea iubitoarei şi smeritei tale supuse,

Mary Lambert",

P.S. „Joi.
Am aflat cu bucurie (servitorul negru al domnului Warrington i-a informat pe-ai noştri despre această *împrejurare fericită)* că providenţa a binecuvîntat-o pe doamna Esmond *cu o avere atît de mare* şi cu un moştenitor care mai mult ca sigur îi va face cinste. Şi situaţia noastră e destul de înfloritoare, dar mijloacele noastre se vor reduce destul de mult cînd va veni ziua împărţirii lor între urmaşii noştri. Ah, draga mea, doamnă ! Am auzit prin ce nenorocire ai trecut, anul trecut. Deşi colonelul şi cu mine am crescut mulţi copii (şase), am pierdut şi noi doi şi o *inimă de mamă* nu poate fi decît alături de a ta ! Îţi mărturisesc că inima mea l-a învăluit cu toată căldura ei pe băiatul tău astăzi cînd (într-un mod *profund impresionant* pentru mine şi pentru domnul Lambert) a pomenit de scumpul său frate. E imposibil să-l vadă cineva pe fiul tău fără a-l simpatiza şi a-l îndrăgi. Mulţumesc cerului că ne-a hărăzit bucuria de a-l putea ajuta la nevoie şi că, primind în gospodăria noastră un străin, întîmplarea a făcut să oferim ospitalitate fiului unei vechi prietene".

Natura a scris pe feţele unor oameni o scrisoare de recomandaţie căreia, oriunde este prezentată i se acordă onorurile cuvenite. Aşa era şi expresia pe care o purta chipul lui Harry Warrington în tinereţe. Ochii lui erau atît de luminoşi, obrajii atît de roşii şi strălucitori, privirea atît de francă şi deschisă, încît mai toţi oamenii care se uitau la el, chiar şi cei care-l trăgeau pe sfoară, aveau

încredere în el. Totuşi, după cum am încercat să sugerăm, Harry nu era cîtuşi de puţin un tînăr naiv aşa cum părea. Cu toate că roşea atît de des, era un băiat destul de ştiutor ; poate chiar mai şiret şi mai precaut decît s-a dovedit în anii de mai tîrziu. Fără îndoială că un om isteţ şi generos, care a dus o viaţă cinstită şi n-a trebuit să roşească niciodată în taină pentru conştiinţa lui, devine tot mai simplu pe măsură ce îmbătrîneşte ; ajunge să-şi facă suma de dreptate prin calcule mai rapide ; învaţă să înlăture mai repede argumentele false şi ţinteşte adevărul cu mai multă uşurinţă în ochire şi cu mai puţină bătaie de cap. Sau poate e doar o iluzie senilă că unele dintre vanităţile şi deşertăciunile noastre se vindecă odată cu trecerea anilor şi că devenim mai drepţi în perceperea lipsurilor noastre şi ale semenilor noştri ?... Mi-aş permite să sugerez cu smerenie că tinerii — deşi sînt mai drăguţi, au ochii mai mari, şi sînt feriţi de riduri în jurul pleoapelor — sînt adeseori la fel de vicleni ca şi mai marii lor. Vai ce mici monştri de şiretenie sînt candizii noştri elevi ! Cum îşi mai înşală ei mămicile ! Cum îşi mai îmbrobodesc tăticii ! Cum îşi mai păcălesc menajerele ! Cum se mai gudură pe lîngă băiatul din clasele superioare care-i pune la tot felul de corvezi. Vai ce minciună necurmată şi ce făţărnicie şi linguşeală îndelungată e purtarea lor faţă de Profesorul Nuielușă ! Dar surorile băieţelului ? Oare ele sînt mai breze şi oare abia după ce scot nasul în lume învaţă, drăguţele de ele, cîte o şmecherie, două ?

Din scrisoarea doamnei Lambert, reprodusă mai sus, puteţi vedea că şi ea, aidoma tuturor femeilor de treabă (şi de fapt aidoma mai tuturor femeilor care nu sînt de treabă), era o persoană sentimentală ; şi privindu-l pe Harry Warrington cum stătea culcat în patul ei cel mai bun după ce-i luase sînge colonelul şi-i pusese la loc umărul dislocat, ţinîndu-şi bărbatul de mînă privea îndelung băiatul cufundat într-un somn dulce în mijlocul căruia murmura din cînd în cînd vreo vorbă nedesluşită sau i se înroşeau obrajii — ea mărturisi că flăcăul e frumuşel şi, cu oarecari remuşcări, mai adăugă că nici unul din băieţii ei — nici Jack care studia la Oxford, nici Charles care tocmai se întorsese la şcoală după vacanţa de vară — nu e nici pe departe aşa frumos ca virginianul. Ce siluetă fru-

moasă avea băiatul şi cînd i-a luat tata sînge braţul lui s-a vădit a fi la fel de alb ca al unei doamne din înalta societate.

— Da, precum spui, Jack ar fi fost şi el tot aşa frumos dacă n-ar fi ciupit de vărsat; cît despre Charlie...

— Întotdeauna a semănat cu taică-său, în toate privinţele, draga mea Molly, zise colonelul privindu-şi faţa onestă într-o oglinjoară bizotată, cu ramă lăcuită, în care oaspeţii acestor nobile gazde îşi cercetaseră benghiurile sau pudra de pe obraji, ori îşi răseseră bărbile elegante.

— Am zis eu asta, dragul meu? şopti doamna Lambert cam speriată.

— Nu, dar ai gîndit-o, doamnă Lambert.

— Cum de poţi tu citi gîndurile oamenilor, Martin? întrebă doamna.

— Păi cum să nu le citesc dacă sînt vraci de meserie şi pe de altă parte mi le spui tu singură, draga mea, răspunse soţul ei. Nu te speria: după poţiunea pe care i-am dat-o n-o să se trezească chiar aşa uşor. Şi pe urmă tu nu vezi niciodată un tînăr fără să te apuci să-l compari cu băieţii tăi. Şi nici nu auzi măcar de vreunul că şi începi să te gîndeşti de care din fetele noastre ar trebui să se îndrăgostească pentru a o cere de nevastă.

— Nu spune prostii, domnul meu, zise doamna astupîndu-i gura cu mîna.

Între timp cele două fete au ieşit în vîrful picioarelor din dormitorul oaspetelui şi se află în cămăruţa alăturată, unde se ţineau hainele, o odăiţă drăguţă cu lambriuri care dă spre grădină şi plină de perdele din pînză de India, dulapuri şi scrinuri japoneze — o adevărată expoziţie de porţelanuri — şi răspîndeşte un miros înviorător de levănţică proaspătă.

— Asta nu poţi s-o negi, doamnă Lambert, reluă colonelul; adineauri cînd te uitai la tînărul domn nu te gîndeai în sinea ta „pe care din fetele mele o s-o ia de nevastă? Pe Theo sau pe Hester?". Şi pe urmă te-ai mai gîndit şi la Lucy care e la pension.

— Vai, Martin Lambert, văd că nimic nu poate ascunde omul de tine, oftă nevasta.

— Pentru că ochii tăi nu ascund nimic, draga mea. Ce-o fi oare această dorinţă arzătoare a voastră, a tuturor femei-

lor, de a-şi vinde şi de a-şi mărita fiicele ? Noi bărbaţii nu sîntem chiar aşa nerăbdători să ne despărţim de ele. Eu, unul, sînt sigur că n-aş mai avea nici pe departe atîta simpatie pentru flăcăul ăsta, dacă mi-ar trece prin minte că intenţionează să-mi răpească vreuna din copile.

— Vai, Martin, dar eu am avut parte de atîta fericire, răspunse drăgăstoasa soţie şi mămică aruncîndu-i soţului cele mai frumoase priviri cu putinţă, încît aş vrea ca şi fetele mele să facă ce am făcut eu şi să fie şi ele fericite !

— Atunci, doamnă Lambert, înseamnă că, după părerea ta, soţi buni se găsesc pe toate drumurile şi că în orice zi ai să ieşi din casă ai să găseşti în faţa porţii unul căzut grămadă ca un sac de cărbune ?

— Dar oare n-a fost o adevărată providenţă faptul că pe acest tînăr domn l-a trîntit calul chiar în poarta noastră şi că s-a dovedit a fi băiatul fostei mele colege şi prietene ? întrebă soţia. Ascultă-mă pe mine, domnule Lambert, în asemenea cazuri nu poate fi vorba de o simplă întîmplare !

— Şi, după cîte bănuiesc, ăsta trebuie să fi fost necunoscutul pe care l-ai văzut în pîlpîiala lumînării trei seri la rînd, nu ?

— Da, şi în flăcările căminului ! De două ori a sărit cîte un tăciune lîngă Theo a noastră. N-ai decît să zîmbeşti, domnule, dar cu lucrurile astea nu te poţi juca. Nu te-am văzut eu perfect întorcîndu-te din Minorca, şi nu te-am visat chiar în ziua şi în ceasul cînd ai fost rănit în Scoţia ?

— Da, dar de cîte ori nu m-ai văzut rănit cînd eu n-aveam nici o zgîrîietură măcar, draga mea ? De cîte ori nu m-ai văzut bolnav cînd n-aveam nici pe dracul ? Tu tot timpul proorocești şi ţi-ar veni foarte greu dacă n-ai avea măcar din cînd în cînd dreptate. Ei haide, haide ! Să ne lăsăm musafirul să doarmă şi să mergem să facem lecţia de franceză cu fetele.

Acestea fiind zise distinsul gentleman o luă de braţ pe nevastă-sa şi coborîră împreună scara lată de stejar din vechiul lor hol elegant, împodobit peste tot cu efigiile multor strămoşi ai familiei Lambert — distinşi magistraţi, militari sau nobili de ţară, cum era colonelul cu care am

făcut acum de curînd cunoştinţă. Era un gentleman foarte agreabil, mai ales pentru că mucalitul din el nu se dezmintea niciodată. Lecţia de franceză pe care o studie împreună cu fetele lui era o scenă din comedia *Tartuffe* a lui Monsieur Molière şi tăticului îi făcu plăcere să glumească din cînd în cînd cu domnişoara Theo, spunîndu-i „doamnă" şi prefăcîndu-se că o tratează cu multă deferenţă şi ceremonie. Fetele citiră împreună cu tatăl lor vreo două scene din autorul lui favorit (şi pe vremea aceea nu erau deloc mai puţin sfioase, deşi poate se dovedeau ceva mai slobode la gură), iar tăticul interpretă cu cochetărie si haz rolul lui Orgon din acea piesă vestită.

CAPITOLUL XXII

LA SPITAL

CĂZÎND ÎNTR-UN SOMN DULCE şi legănat de aceste sunete armonioase, tînărul nostru pacient petrecu fără cunoştinţă o noapte tihnită, şi dimineaţa cînd se trezi văzu razele soarelui strecurîndu-se printre jaluzele, şi pe gazdele lui amabile zîmbindu-i la căpătîi. Îi era o foame de lup şi doctorul îi permise imediat să dea pe gît o ceaşcă de supă concentrată de pasăre, despre care soţia doctorului îl informă că a pregătit-o cu mînuşiţele ei una dintre fete.

Una dintre fetele ei ? În mintea tînărului reveni o imagine vagă a unei tinere — sau poate a două tinere — cu obrajii roşii şi plete negre fîlfîitoare, zîmbind lîngă patul lui şi îndepărtîndu-se brusc de îndată ce-şi venise el în simţiri. Apoi, apoi îi fulgeră pe dinaintea ochilor amintirea unei persoane de sex feminin — atrăgătoare, e drept, dar ceva mai în vîrstă — fără doar şi poate mult mai în vîrstă — şi cu d... O, grozăvie a remuşcărilor ! Se zbătu chinuit în momentul în care îi veni în gînd o amintire. Între el şi trecut se căsca o prăpastie imensă de timp. Oare cît trecuse de cînd auzise că mărgăritarele acelea erau artificiale şi că buclele de aur erau doar dublé ? Multă, multă vreme trecuse de atunci, de cînd era doar un băieţel nevi-

novat. Dar acum era bărbat — bărbat în toată firea. I se luase mult sînge ; avea puţină fierbinţeală ; nu mîncase nimic de multe ceasuri ; i se dăduse o doctorie ca să doarmă şi căzuse într-un somn profund şi îndelungat după aceea.

— Ce e, dragul meu copil ? strigă buna doamnă Lambert văzîndu-l că tresare.

— Nimic, doamnă ; am simţit un junghi în umăr, zise băiatul. Dumneavoastră sînteţi gazdele mele ? Îmi dau seama că aţi fost grozav de amabile cu mine.

— Sîntem prieteni vechi, domnule Warrington. Soţul meu, colonelul Lambert, l-a cunoscut pe tatăl dumitale. Iar eu am învăţat la Kensington împreună cu mămica dumitale. Cînd ne-a spus mătuşa şi verişoara dumitale cine eşti, ne-am dat seama că ne cunoaştem de cînd lumea.

— Au rămas aici ? întrebă Harry cu o expresie destul de vagă.

— Probabil că aseară au dormit la Tunbridge Wells. Ieri au trimis de la Reigate un călăreţ să întrebe cum te mai simţi.

— Ah ! Acum îmi aduc aminte, zise Harry privindu-şi braţul bandajat.

— Eu ţi-am dat îngrijirile necesare, domnule Warrington. Iar acum trebuie să te ia în primire doamna Lambert şi bucătăreasa.

— Ba nu, domnule Lambert ; Theo a pregătit pilaful de pui, zise doamna. Oare domnul Warrington doreşte să se ridice din pat după ce ia micul dejun ? Îţi putem trimite valetul.

— Dacă bocetele sînt o dovadă de fidelitate, servitorul dumitale trebuie să-ţi fie foarte ataşat şi credincios, zise domnul Lambert.

— Pînă la urmă a uitat de bagajele dumitale şi a lăsat trăsura mătuşii să le ducă mai departe, zise doamna Lambert. O să trebuiască să porţi rufele soţului meu, care, mă tem că nu sînt la fel de elegante ca ale dumitale.

— Dă-o dracului, scumpo ! Ce, cămăşile mele nu sînt destul de bune ca să le poarte orice creştin ? strigă colonelul.

— Le-au cusut Theo şi Hester, zise mămica, provocînd din partea soţului o ridicare a sprîncenelor şi o privire semnificativă. Şi ştii, domnule Warrington ? Theo

ţi-a sfîşiat mîneca şi ţi-a cusut-o la loc în aşa fel încît să nu te jeneze la umăr, adăugă doamna.

— Vai ce trandafiri minunaţi !. strigă Harry uitîndu-se la o vază frumoasă de porţelan plină de flori şi aşezată pe măsuţa de toaletă sub oglinda cu ramă lăcuită.

— Ţi le-a tăiat Theo din parc azi dimineaţă. Da, domnule Lambert ! Chiar aşa e !

După cîte bănuiesc, colonelului i se părea că nevastă-sa o introduce prea mult în discuţie pe Theo, drept care o călcase pe doamna Lambert pe papuc sau o trăsese de rochie sau îi făcuse cine ştie ce alt semn să-şi păstreze buna cuviinţă.

— Şi aseară mi s-a părut că am auzit pe cineva cîntînd Imnul de vecernie cu un glas foarte dulce — sau poate doar am visat ? întrebă tînărul pacient.

— Tot Theo era, domnule Warrington ! zise colonelul rîzînd. Servitorii mei zic că negrul dumitale a început să cînte în bucătărie de parcă ar fi fost orga de la biserică.

— Da, domnule colonel, aşa e acasă la noi. Imnul ăsta îi plăcea foarte mult bunicului meu. Tatăl soţiei lui fusese prieten bun cu episcopul Ken, omul acela cumsecade care l-a compus ; şi... şi scumpului meu frăţior îi plăcea mult, zise băiatul şi glasul începu să-i tremure.

Cred că în momentul acela a simţit doamna Lambert imboldul de a-l săruta pe băiat. Micul lui accident, statul la pat şi însănătoşirea, bunătatea celor din jur îi înmuiaseră inima lui Harry Warrington şi o deschiseseră larg unor influenţe mai bune decît cele la care fusese supusă în ultimele şase săptămîni. Respira acum un aer mai pur decît atmosfera aceea stricată de egoism, preocupări lumeşti şi corupţie în care fusese aruncat de la sosirea lui în Anglia. Uneori soarta unui tînăr, sau propria lui alegere ori slăbiciune îl duce în compania unor oameni fără minte şi frivoli ; fericit e cel pe care destinul îl face să cunoască oameni mai înţelepţi, cu purtări mai îngrijite şi cu inimi pure care stau smerite de strajă.

Matroana încîntată îl lăsă pe tînărul ei pacient să devoreze în liniştе pilaful de pui gătit de domnişoara Theo, iar colonelul se aşeză lîngă patul băiatului. Recunoştinţa faţă de gazdele sale ospitaliere şi mulţumirea pricinuită de o masă atît de bună, îi aduseră atît trupul

cît și mintea domnului Warrington într-o stare admirabilă. Acum era gata să vorbească mai liber decît îi stătea în obicei, pentru că, dacă nu-l stîrnea vreun interes sau vreo emoție puternică, tînărul era de felul lui taciturn și prudent în relațiile cu semenii lui, neavînd nici măcar o minte imaginativă. Cărți, tînărul nostru nu studiase cu prea multă atenție și observațiile sale pe marginea unor lucrări foarte simple pe care le citise nu erau nici prea profunde, nici cine știe ce valoroase ; în schimb în materie de cîini, cai și treburile de fiece zi ale vieții, se dovedea a fi un critic mult mai priceput ; drept care, cu orice persoană interesată de asemenea subiecte discuta destul de slobod.

Gazda lui Harry, om deosebit de ascuțit la minte și cu o experiență bogată în privința cărților, animalelor și oamenilor, izbuti foarte curînd în cursul acestei conversații pe care o avea cu tînărul său musafir, să-l cîntărească perfect. Virginianul află că doamna Lambert fusese prietenă în tinerețe cu mama lui și că tatăl colonelului Lambert luptase împreună cu bunicul lui Harry, colonelul Esmond, în celebrele războaie din vremea Reginei Anna. Așadar, se găsea pe un tărîm prietenos. Curînd se simți la largul lui cu cinstitul gentleman care îl găzduia, un om cu maniere simple și cordiale, și cu o înfățișare într-adevăr de domn, măcar că era îmbrăcat într-o haină de stofă aspră și purta o vestă fără pic de dantelă.

— Băieții mei sînt amîndoi plecați, îi zise gazda lui Harry, pentru că altfel, domnule Warrington, ar fi fost bucuroși să-ți arate puțin ținutul cînd te vei putea da jos din pat. Deocamdată însă nu poți beneficia decît de tovărășia soției și fiicelor mele. Doamna Lambert ți-a vorbit despre cea mai mare dintre ele, Theo, care ți-a preparat supa, ți-a adus trandafiri și ți-a dres haina. Nu e chiar așa minunată cum și-o închipuie maică-sa, dar micuța Theo e o gospodină iscusită și o fată bună și veselă, lucru pe care te rog să-l crezi chiar dacă ți-l spune propriul ei tată.

— E foarte drăguț din partea domnișoarei Lambert că se îngrijește atît de mine, zise tînărul bolnav.

— Nu se poartă mai drăguț cu dumneata decît cu oricare alt muritor și își face pur și simplu datoria. Aci colo-

nelul zîmbi : Eu rîd de mama lor pentru că-şi laudă copiii, dar mă tem că nici eu nu sînt cu nimic mai presus decît ea. Adevărul este că Dumnezeu ne-a hărăzit copii foarte buni şi ascultători, şi nu văd de ce ar trebui să-mi ascund recunoştinţa faţă de o asemenea binecuvîntare. Mă tem că dumneata n-ai nici o soră, nu ?

— Nu, domnule colonel, acum sînt singur la părinţi, zise domnul Warrington.

— Ah, adevărat, iartă-mă te rog, că am vorbit fără socotinţă. Servitorul dumitale le-a povestit alor mei ce s-a întîmplat anul trecut. Şi eu l-am avut pe Braddock comandant în Scoţia ; sper să se fi mai îndreptat niţel înainte de a muri. Ducea o viaţă tare dezordonată, dar era un om sincer şi comportarea lui aspră şi bătăioasă ascundea de fapt destulă bunătate. Negrul dumitale vorbeşte foarte slobod despre stăpînul lui şi treburile acestuia. Bănuiesc că-i îngădui aceste libertăţi întrucît te-a salvat din...

— M-a salvat pe mine ? strigă domnul Warrington.

— Din mîna unui trib întreg de indieni în cursul expediţiei aceleia. Molly şi cu mine nu ştiam că vom găzdui un gentleman putred de bogat. El zice că dumneata stăpîneşti jumătate din Virginia ; chiar dacă ai fi stăpînul întregii Americi de Nord, noi tot nu ţi-am putea pune la dispoziţie decît ceea ce avem noi mai bun.

— Negrii ăştia, domnule colonel, sînt cei mai mari mincinoşi cu putinţă. Li se pare că e o cinste pentru noi să ne prezinte ca fiind de zece ori mai bogaţi decît sîntem cu adevărat. Mama mea posedă ceea ce în Anglia s-ar numi o moşie întinsă, iar la noi în ţară trece drept o proprietate bunicică. Nu sîntem mult mai înstăriţi decît majoritatea vecinilor noştri şi toată splendoarea şi strălucirea noastră se află mai ales în imaginaţia neroadă a domnului Gumbo. În viaţa lui nu m-a salvat din mîna nici unui indian şi dacă ar vedea o piele roşie ar fugi de bună seamă la fel de repede cum a făcut şi servitorul lui bietul fratemeu în ziua aceea nefericită cînd a căzut pe cîmpul de luptă.

— În vremuri de restrişte pînă şi cei mai curajoşi bărbaţi se întîmplă să se comporte astfel, zise colonelul. Mie mi-a fost dat să văd floarea armatelor lumii luînd-o la

fugă în fața unei oști de strînsură alcătuită din scoțieni sălbatici și zdrențăroși în bătălia de la Preston.

— Asta deoarece muntenii scoțieni luptau pentru o cauză bună.

— Mă întreb dacă ruda dumitale, lordul Castlewood, e un susținător tot așa de fidel al regelui de peste mare, zise zîmbind colonelul Lambert. Sau mătușa dumitale, baroneasa de Bernstein, care te-a lăsat în grija noastră. Oricare vor fi fost preferințele ei, s-a căit de ele ; s-a alăturat taberei noastre, și-a proptit nepoții în casa regală și se străduiește să găsească vreo partidă potrivită pentru nepoatele ei. Dacă concepțiile dumitale sînt conservatoare, domnule Warrington, primește sfatul unui bătrîn soldat și păstrează-le pentru dumneata.

— Vai, domnule colonel, dar nici prin cap nu-mi trece că m-ați putea trăda vreodată ! răspunse băiatul.

— Eu nu, dar poate că alții da. Sper că n-ai vorbit în felul ăsta și la Castlewood ? Vreau să spun în vechiul conac Castlewood din care tocmai vii.

— Dar fără doar și poate că printre rubedeniile mele mă pot simți în siguranță, domnule colonel, strigă Harry.

— Negreșit. Nici n-am spus altceva. Însă pînă și rudele apropiate ale cuiva îi pot juca uneori vreo festă neplăcută și omul constată că n-a făcut deloc bine încrezîndu-se în ele. Nu vreau cîtuși de puțin să jignesc pe vreun membru al familiei dumitale ; dar și lacheii au urechi, nu numai stăpînii lor, și ei poartă de colo pînă colo tot felul de povești. De exemplu, servitorul dumitale negru e gata să spună tot ce știe despre dumneata și, după cît se pare, și o sumedenie de lucruri în plus.

— De calul ăla împiedicat la genunchi a vorbit cumva? strigă brusc Harry împurpurîndu-se la față.

— Ca să spun drept, grăjdarul meu părea să știe ceva de chestia asta și a zis că e o rușine ca un gentleman să vîndă un asemenea animal ; ca să nu mai vorbim de faptul că sînteți veri. Nu se cade pentru mine să-ți fiu mentor și nici să port vorbele de clacă ale slugilor. Cînd îți vei cunoaște mai bine verii, îți vei forma o opinie proprie despre ei ; între timp, repet, primește sfaturile unui soldat bătrîn și fii prudent cu oamenii cu care ai de a face ; ai grijă ce le spui.

Curînd după această mică conversaţie, musafirul domnului Lambert se ridică, cu ajutorul valetului său Gumbo, căruia îi făgădui cel puţin pentru a suta oară o ciomăgeală zdravănă dacă mai aude că iar a îndrăznit să trăncănească în faţa personalului de serviciu despre treburile stăpînului — interdicţie pe care Gumbo declară şi jură în mod solemn că o va respecta întotdeauna ; dar sînt convins că tot îndrugînd la verzi şi uscate, comunicase noilor săi prieteni din bucătăria colonelului Lambert toate tainele familiei Castlewood ; pentru că, fără îndoială, doamna Lambert auzi tot felul de poveşti despre el, neputîndu-şi împiedica menajera să le relateze ; deşi bineînţeles eu n-aş acuza-o pe această nobilă doamnă şi nici vreo altă reprezentantă a sexului ei, sau vreun reprezentant al sexului nostru de curiozitate nejustificată cu privire la treburile semenilor lor. Dar cum poţi să-i împiedici pe servitori să vorbească, sau cum te poţi opri să asculţi atunci cînd îţi vorbesc nişte fiinţe profund ataşate ?

Casa domnului Lambert se afla în marginea oraşelului Oakhurst pe care răbdătorul nostru cititor îl va găsi pe drumul dintre Farnham şi Reigate, dacă va călători în direcţia cuvenită — şi firesc că servitorii doamnei Bernstein au sunat clopoţelul la prima casă întîlnită, cînd a dat nenorocirea aceea peste tînărul virginian. La numai cîteva sute de metri mai încolo se afla strada mare a vechiului oraşel, unde ar fi putut găsi ospitalitate sub firma cea mare cu două butoaie, legănată de vînt şi unde ar fi putut dispune şi de asistenţă medicală, după cum indica strălucitoarea firmă cu un mojar şi un pisălog aurit. Dar oare ce doctor sau chirurg l-ar fi putut îngriji cu mai multă iscusinţă pe un bolnav decît a făcut-o gazda lui Harry, fără să-i ceară nici un onorariu, şi care hangiu l-ar fi putut găzdui mai confortabil ?

Două porţi înalte, dominate de nişte monştri heraldici, duceau din şosea spre o terasă frumoasă şi lată de piatră, pe care se înălţa Casa Oakhurst ; era o clădire pătrată de cărămidă cu ornamente de piatră la ferestre, cu multe coşuri semeţe şi cu un acoperiş înalt înconjurat de o balustradă de toată frumuseţea. Îndărătul casei se întindea o grădină vastă unde aveau loc din belşug să crească şi verzele şi trandafirii. Şi în faţa acestui conac, dincolo

de șosea, se întindea un islaz de mai multe hectare unde păşunau vacile şi caii colonelului. Deasupra ferestrei centrale se afla un scut sculptat susţinut de aceiaşi monştri care păreau că ţîşnesc ori sar din porţile de la intrare; deasupra scutului se afla o coroniţă. Realitatea este că această clădire fusese la origină casa dotală a castelului Oakhurst, care se înălţa în apropiere; coşurile şi donjoanele lui dominau pădurile înconjurătoare al căror frunziş întunecat căpătase acum vara culoarea bronzului. Domnul Lambert avea casa cea mai mare din oraşul Oakhurst; dar castelul era mai important decît toate clădirile oraşului puse laolaltă. Castelul şi cu casa dotală erau de mulţi ani în relaţii de prietenie. Pe terasa casei dotale erau două tunuleţe, iar alte şase străjuiau intrarea castelului; fuseseră luase de pe acelaşi vas de corsari şi aduse la Harwich de domnul Lambert şi de ruda şi comandantul său, lordul Wrotham, cînd se întorseseră o dată acasă din Flandra cu mesaje pentru Marele Duce.

Desăvîrşindu-şi toaleta cu ajutorul domnului Gumbo şi avînd acum părul său blond bine pieptănat de acest artist, mîneca desfăcută şi legată cu panglici, şi umărul rănit susţinut de o eşarfă atîrnată de gît, Harry Warrington ieşi din camera unde zăcuse. Înaintea lui mergea amabila gazdă care-l conduse mai întîi pe scara lată de stejar împodobită de o parte şi de alta cu muschete şi alte arme străvechi, iar apoi într-o sală pătrată de la parter cu pardoseala de marmură; în aceasta dădeau uşile de la camerele de zi ale casei. Şi în holul acesta erau multe arme — suliţe şi halebarde de pe vremuri, pistoale şi cizme vechi de mai bine de un secol, folosite în războaiele lui Cromwell, un stindard franţuzesc zdrenţuit care fusese purtat de un jandarm franţuz la Malplaquet şi o pereche de paloşe grele scoţiene care după ce fuseseră purtate pînă la Derby, fuseseră aruncate pe cîmpul bătăliei fatale de la Culloden. Erau aici platoşe şi coifuri negre de-ale soldaţilor lui Oliver Cromwell şi portrete de războinici severi în tunici de piele, cu centuri simple şi cu părul tuns scurt.

— Aştia au luptat împotriva bunicilor dumitale şi împotriva regelui Carol, domnule Warrington, îi zise gazda. Nu-ţi ascund aceste lucruri. Ei au venit călare la Exeter

în sprijinul prinţului de Orania. Noi făceam parte din tabăra liberală, tinere domn, şi nu numai atît. Generalmaiorul John Lambert era rudă cu familia noastră şi tunsoarea scurtă şi predicile lungi [1] erau mai mult sau mai puţin pe placul nostru. Nici dumitale nu-ţi plac?

Într-adevăr faţa lui Harry nu manifesta nici un semn de încîntare în timp ce ochii lui treceau de la un portret de erou al parlamentului la altul.

— Te rog să nu te sperii, acum sîntem nişte apărători cumsecade ai bisericii. Băiatul meu cel mare o să îmbrace curînd haina preoţiei. În momentul de faţă călătoreşte prin Italia ca însoţitor al fiului lordului Wrotham; cît despre femeile din familia noastră, ele sînt pe de-a-ntregul de partea Bisericii şi m-au făcut şi pe mine să fiu la fel. În adîncul inimii lor, toate femeile sînt adepte ale conservatorilor. Domnul Pope [2] le zice frivole dar cred că celălalt cuvînt e mult mai blajin. Hai să le vedem, adăugă colonelul şi deschizînd larg uşa de stejar, de culoare închisă, îşi conduse tînărul musafir în salonaşul în care se adunaseră doamnele.

— Iat-o pe domnişoara Hester, zise colonelul. Iar aceasta este domnişoara Theo, făcătoarea de supă, croitoreasa, muzicanta care cîntă la clavecin, precum şi din gură şi care te-a adormit aseară cu glasul ei de păsărică. Făceţi-i o reverenţă acestui gentleman, domnişoarelor! A, era să uit. Tot Theo este şi stăpîna trandafirilor pe care i-ai admirat acum cîtăva vreme în dormitorul dumitale. Cred că a mai păstrat vreo cîţiva din ei şi în obraji.

De fapt, domnişoara Theo făcea o reverenţă adîncă şi roşea cît se poate de timid în timp ce vorbea tăticul ei. N-am de gînd să-i descriu înfăţişarea — deşi o să avem timp s-o vedem pe îndelete în cursul acestei povestiri. Nu era chiar o frumuseţe. Harry Warrington nu s-a îndrăgostit nebuneşte de ea de la prima vedere şi nici n-a trădat-o pe cealaltă fiinţă de care, după cum am văzut fusese subjugat în ultima vreme acest tînăr. Domnişoara

---

[1] Caracteristici proverbiale ale puritanilor.

[2] Referire la versul: „orice femeie în inimă e o frivolă... şi regină se vrea să fie" din *Epistola II* partea I de Alexander Pope (1688—1744).

Theo avea ochi blînzi şi glasul dulce ; un obraz roşu şi pistruiat, gîtul alb şi rotund pe care, dintr-o boneţică de genul celora purtate pe atunci de domnişoare, se revărsau şuviţe abundente şi cîrlionţate de păr negru. Înfăţişarea ei nu era nici firavă, nici sentimentală. Braţele ei, goale mai jos de cot, aşa cum le purtau toate femeile pe atunci, erau roşii şi robuste. Picioarele ei nu erau atît de minuscule încît să nu le poţi vedea fără ajutorul lunetei. N-avea o talie de viespe. Această tînără avea doar şaisprezece ani, însă părea mai în vîrstă. Nu ştiu ce motiv a avut să roşească atît de tare cînd i-a făcut străinului plecăciunea aceea adîncă. O salutare atît de ceremonioasă rar mai poţi vedea în zilele noastre. Atît ea cît şi sora ei făcură aceste „knixuri" în semn de respect pentru noul venit dovedindu-şi o agilitate de-a dreptul impunătoare.

Cînd domnişoara Theo se ridică după această reverenţă, tăticul ei o mîngîie sub bărbie (care aparţinea genului dublu) şi, rîzînd, fredonă versul din Molière pe care îl citiseră în ziua aceea. *„Eh, bien, que dites-vous ma fille, de notre hôte ?"*[1]

— Vai, ce prostii, domnule Lambert ! strigă mămica.

— Prostiile sînt uneori cele mai mari înţelepciuni pe care le poţi afla pe lumea asta, zise colonelul Lambert.

Musafirul părea cam nedumerit.

— Îţi plac fleacurile de genul ăsta ? întrebă colonelul adresîndu-i-se lui Harry, întrucît citea pe faţa băiatului că acesta nu manifestă nici prea multă dragoste, nici prea multă înţelegere pentru umorul său preferat. Să ştii că în casa asta le consumăm în cantităţi imense. Scriitorul meu preferat este Rabelais. Soţia mea e moartă după domnul Fielding şi după Teofrast. Cred că Theo îl preferă pe Tom Brown[2], iar domnişoara Hetty, aci de faţă, e pur şi simplu îndrăgostită de Swift.

— Tăticul vorbeşte despre scriitorii *lui* îndrăgiţi, zise domnişoara Hetty.

— Dar asta ce mai e, domnişoară ? o întrebă tatăl pe fiica lui mai mică.

---

[1] Ei bine, fiica mea, ce zici de musafirul nostru ? (fr.)

[2] Probabil Thomas Brown (1663—1704), autor de satire şi epigrame.

— Păi, chiar dumneata ai spus că sînt fleacuri, răspunse domnişoara cu o mişcare rebelă a capului.

— Dar dumitale care îţi place cel mai mult, domnule Warrington ? întrebă prea cinstitul colonel.

— Dintre cine ?

— Preotul din Meudon [1], vicarul catedralei Sf. Patrick[2] onestul Tom, sau domnul Fielding ?

— Dar cine sînt ăştia, domnule colonel ?

— Aştia ! Păi, scriitori, ce să fie.

— Vai de mine şi de mine ! Eu n-am auzit de nici unul, zise Harry plecînd capul în jos. Mă tem că acasă la mine am cam neglijat problema lecturilor. Fratele meu citise tot ce s-a scris vreodată, după cîte cred. El ar fi putut să vă vorbească ceasuri de-a rîndul despre cărţi.

După această scurtă replică, ochii doamnei Lambert se întoarseră către fiica ei, iar ochii acesteia din urmă se plecară în jos şi fata roşi.

— Nu-i nimic, domnule Warrington, întotdeauna cinstea a preţuit mai mult decît cărţile ! strigă veselul colonel. Poţi să străbaţi foarte onorabil lumea şi fără să citeşti vreuna din cărţile de care am pomenit, iar unele dintre ele s-ar putea să-ţi aducă desfătări dar nu şi foloase.

— Eu unul mă simt mai priceput la cai şi ciini decît la greacă şi latină, domnule colonel. De fapt cam aşa sîntem mai toţi cei din Virginia, răspunse domnul Warrington.

— Sînteţi ca locuitorii Persiei : ştiţi să călăriţi şi să spuneţi adevărul.

— Locuitorii Prusiei sînt buni cavalerişti, domnule colonel ? Sper să le văd regele şi vreo două campanii — luptînd fie de partea lor, fie împotriva lor, adăugă musafirul colonelului.

Oare de ce s-a uitat domnişoara Theo la maică-sa şi de ce pe faţa acestei femei de treabă a trecut o umbră de tristeţe ?

De ce ? Pentru simplul fapt că tinerele sînt crescute în tîrguri monotone de provincie, dumneavoastră vă închipuiţi că ele nu se lasă purtate de visuri romantice ? Pen-

[1] François-Rabelais.
[2] Jonathan Swift.

tru că sînt sfioase și nu s-au îndepărtat niciodată de fustele mamei, vă închipuiți că n-au și ele gîndirea lor proprie? Ce se întîmplă în ciuda tuturor acelor precauții pe care le iau regele și regina pentru scumpa lor prințesă — în ciuda balaurilor acelora și a pădurii de nepătruns și a castelului de oțel? Prințul din basme străbate pădurea de nepătruns, găsește punctul vulnerabil al armurii de solzi a balaurului și răpune toți căpcăunii care păzesc castelul de oțel. Și prințesa imediat fuge spre el. Îl recunoaște dintr-o dată. Cutiile ei de pălării și geamantanele se umplu cu hainele cele mai bune și cu toate bijuteriile ei. Era doar pregătită de atîta vreme.

Asta se întîmplă în basme, înțelegeți — în care ceasul și tînărul binecuvîntat sosesc întotdeauna, iar la poarta castelului sună cornul de fildeș; și departe de boschetul încîntător prințesa îl aude și tresare și știe că a venit Făt-Frumos. El e gata întotdeauna. Ia uitați-vă cum cad retezate capetele uriașilor cînd el trece în galop podul, călărindu-și armăsarul alb ca spuma laptelui, și ținînd în mînă iataganul! De unde să știe fecioara aceea, încuiată în fortăreața ei inaccesibilă, unde n-a mai dat cu ochii de un bărbat care să nu fi fost ori bătrîn de optzeci de ani, ori cocoșat, ori tatăl ei — că pe lumea asta există și ființe cu înfățișarea de flăcău? Bănuiesc că trebuie să existe și un anumit sezon. Eu unul n-am stat de vorbă niciodată cu vreo prințesă din basme și nici n-am auzit aceste lucruri din gura unei fecioare, fie ea descîntată, ori fermecătoare. Nici una dintre ele nu mi-a șoptit la ureche micile ei taine agreabile și poate că de fapt nu și le-a mărturisit nici ei, nici mămicii, nici celei mai apropiate și mai îndrăgite confidente. Dar de îndrăgostit ele se îndrăgostesc *negreșit*. Inimioarele lor zvîcnesc neîncetat la fereastra așteptării, căutînd din ochi pe Făt-Frumos.

Așadar, din felul în care plecase Theo capul în jos și schimbase priviri cu mama ei în timp ce bietul Harry încurcase în mod inconștient persanii cu prusacii și spusese că ar fi vrut să lupte de partea lor sau împotriva lor, nu mă îndoiesc că ea se rușinase și se gîndise în sinea ei: „Oare ăsta este eroul de care ne-am îndrăgostit mămica și cu mine de douăzeci și patru de ore încoace și căruia i-am

atribuit toate perfecţiunile posibile ? Vai ce frumos, ce palid şi ce graţios la înfăţişare era ieri cînd zăcea în praful drumului ! Ce nobil arătau buclele care îi căzeau peste faţă ! Ce tristă privelişte oferea bietul lui braţ alb şi sîngele care i se scurgea din vine cînd l-a scrijelat tata ! Şi acum e bine sănătos şi se află printre noi şi fără îndoială că e chipeş, dar, vai, e oare posibil să fie... să fie prost ?" Oare Psihe cînd a aprins opaiţul şi l-a privit pe Eros nu l-a descoperit cu adevărat şi oare nu ăsta e sensul vechii alegorii ? Aripile dragostei se topesc şi cad cu un asemenea prilej. Imaginaţia nu se mai poate avînta spre soare şi nu mai poate zburda în tăriile cerului, obiectul dragostei noastre încetează deodată să mai aparţină sferelor celeste şi începe să tropăie greoi pe pămînt — lucru lumesc şi lipsit de romantism.

CAPITOLUL XXIII

ZILE DE TIHNĂ

DOAMNA LAMBERT ÎNCETĂ SĂ MAI VISEZE cu ochii deschişi. Domnişoara Theo şi cu mama ei se văzură silite să mărturisească în adîncul inimii lor că eroul lor nu e decît un muritor de rînd. Nu rostiră decît puţine cuvinte în această privinţă, dar fiecare cunoştea gîndurile celeilalte, aşa cum se întîmplă întotdeauna între oamenii legaţi de sentimente puternice ; şi mămica printr-un plus de tandreţe şi adoptînd o manieră cît mai mîngîietoare faţă de fiica ei, încercă s-o consoleze de această dezamăgire.

— Nu-i nimic, draga mea — şopti sărutul matern aplecat asupra obrazului fiicei — eroul nostru s-a dovedit a fi doar un muritor de rînd şi nici unul din ei nu e destul de bun pentru Theo a mea. N-o să treacă multă vreme şi îţi promit eu că vei avea un soţ cum trebuie, dacă există aşa ceva în Anglia. Păi eu una n-aveam decît cincisprezece ani cînd m-a văzut tatăl tău la o adunare şi eram încă pe băncile şcolii cînd juram că n-o să mă mărit niciodată cu alt bărbat. Dacă providenţa mi-a hărăzit un asemenea soţ —

cel mai bun bărbat de pe tot cuprinsul regatului — sigur că ea îi va acorda aceeași binecuvîntare și copilei mele care merită să se mărite și cu un rege — cu condiția să-l îndrăgească !

De fapt nu sînt chiar sigur că doamna Lambert — care bineînțeles cunoștea vîrsta exactă a moștenitorului tronului și știa cît de frumos și cuminte era acest tînăr prinț — nu se aștepta să-l vadă și pe el trecînd călare prin dreptul porții lor și eventual răsturnîndu-se de pe cal chiar acolo, și apoi, fiind transportat în casă și doftoricit, determinîndu-și bunicul de pe tronul țării să-i încredințeze lui Martin Lambert comanda unui regiment — iar el personal îndrăgostindu-se de Theo.

Cît despre colonel și cea de-a doua fiică a lui, domnișoara Hetty, ei se arătau mai degrabă înclinați spre rîs, dispreț și neîncredere. Mămica nu avea niciodată în cap altceva decît planuri matrimoniale. Realitatea este că doamna Lambert avea o adevărată pasiune pentru romane și în mod asiduu vărsa torente de lacrimi cînd le citea. Rar se întîmpla să treacă vreo caleașcă prin dreptul porții lor fără ca doamna să se aștepte să descindă din ea și să sune clopoțelul un soț pentru fetele ei. Domnișoara Hetty avea de obicei limba cam ascuțită ; și de data asta își permise cu destulă impertinență să facă nenumărate aluzii malițioase la adresa musafirului lor. Cu o obrăznicie nesuferită introducea cît mai des în conversație cuvintele Prusia și Persia. Întreba dacă regele de atunci al Prusiei se numește Șah sau Dame și ce distanță e de la Ispahan pînă în Saxonia, pe care tocmai atunci o invada Majestatea sa și în legătură cu ce război se agită atîta tăticul lor, învîrtind mereu hărți și ziare ? Scoase din dulapul maică-si *Povești persane* și puse pe furiș volumul pe masa din salonul unde era așezată familia. Ea una nu s-ar fi măritat nici în ruptul capului cu un prinț persan ; ar fi preferat un gentleman care nu se bucura de îngăduința de a ține mai multe neveste în același timp. Îl poreclise pe tînărul nostru virginian Pretendentul lui Theo, Prințul lui Theo. O întrebă pe maică-sa dacă dorește ca ea, Hetty, să se lase cucerită la rîndul ei de celălalt musafir, Prințul Negru ? Ba chiar își permise să-și ironizeze mereu sora și mama pentru sentimentalismul lor și nu mai contenea pînă cînd nu le sco-

tea din sărite și atunci începea tocmai ea să plîngă și să le sărute pătimaș cînd pe una, cînd pe cealaltă, pînă le îndupleca să se înveselească la loc. Între timp, candidul Harry Warrington habar nu avea de glumele, lacrimile, certurile, împăcările, planurile matrimoniale și toate celelalte lucruri pe care, fără vina lui, le prilejuise. I se făceau sute de aluzii la prusaci și persani, dar aceste săgeți defensive nu-i străpungeau niciodată pielea. Șah ? Probabil el socotea că șahul e un joc, și i s-ar fi părut culmea absurdului ca un bărbat cu o barbă neagră și mare cît toate zilele să poarte un asemenea nume. Ni se întîmplă să ne trezim în mijlocul unei familii liniștite ; cădem, ca să zic așa, ca o piatră într-un eleșteu, noi sîntem perfect liniștiți și împăcați și nu ne dăm seama cîtuși de puțin de agitația și emoția pe care o stîrnim acolo, tulburînd peștii, speriind rațele și vălurind întreaga suprafață a apei. De unde ar fi putut Harry să cunoască efectul pe care l-a avut apariția sa bruscă asupra acestei mici familii tihnite și sentimentale ? El avea o părere destul de bună despre el însuși în multe privințe, dar deocamdată era destul de neîncrezător în materie de femei, aflîndu-se la vîrsta la care pe tinerii gentlemeni trebuie să-i încurajezi și să-i împingi de la spate, și fiind crescut, acasă la el, într-o atmosferă care-i impunea relații sfioase și primitive cu sexul opus. Așadar, glumele domnișoarei Hetty nu-l atingeau niciodată pe băiat și lui îi păsa la fel de puțin de ele, ca și de țînțarii care roiesc vara. Nu atîta că ar fi fost prost, așa cum firește îl socotea ea ; era o minte simplă, prea preocupată de propria lui persoană și de propriile lui treburi, ca să se mai gîndească la alții. Vai, dar cîte tragedii, comedii, interludii, intrigi și farse se desfășoară sub nasul nostru în saloanele prietenilor pe care-i vizităm zilnic și noi rămînem cu totul orbi față de ele, neștiind nimic și păstrîndu-ne întru totul mulțumirea de sine. În timp ce aceste surori ședeau seara și-și pieptănau valurile de cîrlionți sau făceau conversație în patul imens în care, după moda acelor timpuri, dormeau împreună, de unde ar fi putut Harry să știe că joacă un rol atît de important în gîndurile, glumele și discuțiile lor ? La trei zile după sosirea lui, noii și ospitalierii săi prieteni îl plimbau pe Harry prin parcul minu-

nat al lordului Wrotham, unde ei aveau dreptul să umble slobozi ; şi aci, pe o oglindă de apă, dădură de nişte lebede pe care tinerele Lambert le hrăneau adeseori cu firimituri. Cînd păsările se apropiară de fete, Hetty spuse, aruncînd o ochiadă ciudată mamei şi surorii ei, şi apoi o privire tatălui care stătea lîngă ele — îmbrăcat cu vesta roşie, cu înfăţişarea lui de om cinstit şi fericit :

— Cam aşa sînt şi lebedele mamei, tăticule. [1]

— Care lebede, draga mea ? întrebă mămica.

— Cam ca astea, dar nu chiar aşa. Au gîturile mai scurte, şi sînt cîrduri întregi din ele pe islazul nostru, continuă domnişoara Hetty. Azi dimineaţă am văzut-o pe Betty jumulind una din ele în bucătărie. O s-o mîncăm diseară cu sos de mere şi...

— Nu te purta ca o gîscă ! zise domnişoara Theo.

— Şi cu salvie şi ceapă. Îţi plac lebedele, domnule Warrington ?

— Iarna trecută am împuşcat vreo trei pe rîul de lîngă casa noastră, zise gentlemanul din Virginia. Ale noastre nu sînt chiar aşa albe ca astea — dar la gust sînt foarte bune.

Naivul flăcău n-avea nici cea mai mică idee de faptul că în momentul acela el reprezenta o alegorie şi că domnişoara Hetty spunea o fabulă legată de persoana lui. Într-o carte latinească foarte dificilă am citit că, cu mult înainte de a fi descoperită Virginia, mai existaseră şi alţi oameni cu o minte la fel de lipsită de perspicacitate.

Aşadar, din partea domnişoarei Theo, era un sentiment prematur — acea mică palpitaţie tandră a inimii, pe care am recunoscut că a simţit-o cînd a dat prima dată cu ochii de virginian — frumos, palid şi plin de sînge. Nu asta era marea pasiune de care ştia că e capabilă inima ei. Ca şi păsările, pasiunea se trezise şi începuse să cînte la o revărsare falsă a zorilor. Întoarce-te ţopăind pe crenguţa pe care erai aşezată şi acoperă-ţi capul cu aripioara, fiinţă micuţă şi tremurătoare ! Nu s-a făcut încă lumină şi deocamdată e mai bine să moţăi decît să cînţi. Curînd vor veni

[1] Unul din echivalentele englezeşti ale zicalei că un naiv crede că tot ce zboară se mănîncă este : „pentru el toate gîştele sînt lebede".

zorile şi tot cerul se va înroşi şi tu te vei avînta în înaltul lui şi vei saluta soarele cu trilurile tale.

Se prea poate ca vreo cititoare frumoasă dar bănuitoare de felul ei să fi observat cu vreo pagină mai în urmă o micuţă frază care începea cu cuvintele: „*La trei zile după sosirea lui,* nöii şi ospitalierii săi prieteni îl plimbau pe Harry... etc., etc.". Dacă era în stare să se plimbe — ceea ce, după cum reiese de aci putea face perfect — atunci ce treabă avea el să se plimbe cu alte persoane decît cu lady Maria Esmond, pe esplanada Pantiles de la Tunbridge Wells? Umărul i se îndreptase; cu sănătatea mergea bine; schimburi nu mai avea, după cum am văzut, şi a trebuit să împrumute de la colonel cîte ceva de îmbrăcat. Fără îndoială că un tînăr într-o asemenea situaţie n-avea cîtuşi de puţin dreptul să zăbovească la Oakhurst şi era ţinut de toate îndatoririle, de convenienţele sociale, de dragoste, legături de rudenie, de inima aceea blîndă care-l aştepta şi — la urma urmei, chiar şi de spălătorească, să se ducă la Tunbridge. Atunci de ce întîrzia el să plece, dacă nu cumva era îndrăgostit de vreuna dintre domnişoare? (Şi noi ziceam că nu e) Să fi fost oare din cauză că n-avea chef să meargă acolo? Să presupunem că graţioasa cititoare s-ar strădui să şi-l închipuie în mintea ei pe vestitul Sindbad-Marinarul [1] copleşit de acel odios bătrîn lup de mare. Dacă Harry Warrington era cumva Sindbad, iar soarta lui bătrînul implacabil şi fatal care-l înnăbuşea? Dacă de două zile simţea cumva genunchii aceia apăsîndu-i gîtul? Dacă afurisita lui mătuşă şi-o fi atins scopurile şi dacă dragostea lui din urmă o fi fost cumva ucisă de informaţiile veninoase pe care i le transmisese ea, tot aşa cum a fost ucisă frumoasa Rosamunda [2] de rivala ei legitimă şi de sînge regesc? Oare Hero [3] tocmai aprinde lampa şi pregăteşte cina în timp ce Leandru şade comod cu vreo altă persoană şi nici prin cap nu-i trece să pornească pe ape? De cînd lady Maria a primit din partea propriei sale rude lovitura aceea laşă dată pe la spate,

---

[1] Personaj din *1001 de nopţi,* similar, parţial, lui Ulise.

[2] Frumoasă curtezană de la curtea regelui englez Henric al II-lea (— sec. XII).

[3] Hero şi Leandru, îndrăgostiţi celebri dintr-o legendă tragică făcînd parte din mitologia elenă.

bineînţeles că inimile bune se înduioşează de această lady. Eu sînt perfect conştient că are defecte — da, şi poartă păr fals şi mai ştiu eu ce alte lucruri false. Dar, fiind o femeie într-o situaţie proastă, nu trebuie oare s-o compătimim ? Şi fiind o femeie de o oarecare vîrstă, o să rîdem noi de ea tocmai pentru că nu mai e aşa tînără ? Mai din pricina bătrînei sale mătuşi, mai din pricina iluziilor nefericite cu care se hrăneşte, puteţi fi siguri că lady Maria Esmond nu petrece prea grozav la Tunbridge Wells. N-are pe nimeni care s-o protejeze. Este cu totul şi cu totul în mîinile doamnei Beatrix. Lady Maria e săracă şi trage nădejde să scoată bani de la mătuşa ei. Lady Maria ascunde vreo două-trei taine pe care bătrîna le cunoaşte şi i le flutură mereu pe deasupra capului ca o ameninţare. Eu unul mă topesc de înduioşare şi mi se înmoaie inima ori de cîte ori mă gîndesc la ea. Închipuiţi-vă şi dumneavoastră cum e această femeie, singură singurică, pradă bătrînei aceleia ! Zugrăviţi-vă în minte imaginea anticei Andromeda [1] (dacă vă face plăcere o să lăsăm pletele acelea bogate să se reverse pe umerii ei) înlănţuită de o stîncă pe muntele Efraim şi abandonată în ghearele dragonului — în speţă baroneasa ! Ajutor, Perseu ! Vino repede cu picioarele tale înaripate şi cu paloşul scînteietor ! Dar Perseu nu se grăbeşte de loc. Zilele trec una după alta şi dragoneasa o ţine în ghearele ei pe Andromeda.

Harry Warrington — care n-ar fi acceptat niciodată ca umărul lui scrîntit iar apoi repus la loc să-l reţină de la o partidă de vînătoare — stătea de data asta foarte mulţumit o zi după alta la Oakhurst şi începea să-i îndrăgească din ce în ce mai tare pe oamenii aceştia amabili care-l primiseră cu bunăvoinţă în casă. Poate că niciodată, de la moartea bunicului său, nu mai fusese într-o tovărăşie atît de plăcută. Soarta îl aruncase la început în mijlocul boiernaşilor virginieni iubitori de vînătoare de vulpi, cu a căror societate se deprinsese şi era pe deplin mulţumit, călărea pe caii lor, trăia aceeaşi viaţă ca şi ei, şi bea punci cot la cot cu ei. Doamnele pe care le cunoscuse el pe unde umblase sau în casa maică-si erau

[1] Fiică a reginei Casiopeea, sacrificată unui monstru marin, a fost salvată de Perseu.

foarte bine crescute şi cuviincioase, şi bisericoase — în privinţa asta nu încape nici o îndoială — dar erau niţeluş cam mărginite. Casa lui era în fond o locuinţă oarecare, cu toate datinile ei pompoase, cu toată eticheta şi cu tot protocolul, şi acolo avea parte de măruntele linguşeli, conversaţii şi bîrfeli obişnuite. Pînă la plecarea lui de acolo, într-un tîrziu, nici nu-şi dăduse seama cît de îngustă şi limitată era viaţa pe care o dusese. El personal era destul de liber. Avea cîini şi cai, putea să împuşte păsări sau să participe la vînători călare pe o rază întinsă, de jur împrejurul conacului ; dar în casă, micuţa doamnă, mama lui, reprezenta autoritatea supremă şi incontestabilă şi cînd se afla acolo trebuia şi el să se supună influenţei ei şi să respire acelaşi aer cu ea.

Aici în schimb, băiatul se trezise într-un cerc în care totul din jur era incomparabil mai vesel, mai strălucitor şi mai liber. Trăia alături de o pereche de oameni care cunoscuseră bine lumea, deşi acum se retrăseseră în afara ei şi se izolaseră, un soţ şi o soţie care întîmplător avuseseră încă din tinereţe nu numai cărţile bune, dar şi societatea bună — alcătuită din cărţi vii, care oferă o lectură atît de plăcută şi uneori atît de utilă. Unul din cele mai mari avantaje de care s-a bucurat Harry Warrington din partea acestei familii în faţa porţii căreia l-a doborît Soarta, a fost faptul că a început să înveţe cîte ceva despre profunda lui ignoranţă şi despre faptul că pe lumea asta existau nenumăraţi oameni care-i erau cu mult superiori. Fiind puţin cam arogant cu unii, în prezenţa celor superiori lui se dovedea înzestrat cu un caracter de o agreabilă docilitate. Am văzut şi mai înainte cît de stăruitor şi constant era el în admiraţia pentru fratele lui şi pentru prietenul lui, tînărul dar viteazul colonel de la Mount Vernon ; faţă de gentlemenii de la Castlewood, rudele lui, se simţise cel puţin egalul lor. În noua lui cunoştinţă de la Oakhurst descoperise un om care citise mult mai multe cărţi decît ar fi crezut Harry că există, un om care umblase mult prin lume şi se întorsese din ea nevătămat, după cum scăpase şi din primejdiile şi bătăliile înfruntate, un om care exprima cu fiecare trăsătură a feţei şi cu fiecare vorbă ieşită de pe buzele lui numai bunătate

şi cinste ; pentru aceste calităţi, bravul nostru flăcău simţise întotdeauna o înţelegere şi o atracţie instinctivă.

Cît despre femei, ele erau cele mai amabile, mai vesele şi mai agreabile din toate pe care le cunoscuse pînă acum. Erau mai plăcute decît fata cu ochii ca smoala a preotului Broadbent de la conacul lor, al cărei rîs se auzea cale de o poştă. Erau tot atît de bine crescute ca şi persoanele de sex feminin din familia Castlewood, cu excepţia baronesei Beatrix (care într-adevăr se dovedea în unele cazuri maiestuoasă ca o împărătească). Dar nu ştiu cum, după o conversaţie cu madame Beatrix şi după ce asculta cu amuzament şi interes poveştile ei, băiatul rămînea cu un gust amar şi îşi închipuia că toată lumea înconjurătoare e ticăloasă. Femeile din familia Lambert nu strîmbau niciodată din nas la nimic ; rîdeau cînd citeau diverse pasaje scrise de domnul Fielding, plîngeau cînd parcurgeau volumele domnului Richardson, la amîndoi găsind anecdote sau întîmplări care i-ar fi făcut părul măciucă Doamnei Gura-Lumii; şi totuşi sporovăiala lor veselă nu-i stîrnea nici un gust amar ; poveştile lor despre cutare sau cutare vecin sau vecină erau nostime dar nu maliţioase ; vai ce amabile şi vesele erau reverenţele şi saluturile cu care le întîmpinau diverşi oameni din orăşelul învecinat! Ce cordială era purtarea lor ! E un mare adevăr faptul că trebuie să fii bun cu oamenii buni. Cît de bun, Harry Warrington nu ştia poate pe atunci, sau pînă cînd experienţele ulterioare i-au oferit posibilitatea unor comparaţii sau contraste, sau i-au dat prilejul să aibă remuşcări. Acum trăia o zi liniştită şi însorită dintr-o viaţă care urma să fie agitată şi furtunoasă — se bucura de două-trei ceasuri de fericire, pe care n-avea să le uite. În cursul acestor două-trei ceasuri de fericire nu s-a întîmplat mare lucru. A avut parte doar de somn dulce, după care se deştepta fericit ; era primit prietenește şi cu bunăvoinţă şi-şi petrecea timpul într-o atmosferă senină. Nu ştiu cum se făcea, dar parcă porţile casei aceleia vechi reţineau şi îndepărtau ticăloşia lumii de afară şi-i făceau pe cei dinăuntru să fie mai buni, mai puri şi mai cumsecade decît alţi oameni. Nu era îndrăgostit ; a, nu ! Cîtuşi de puţin ; nici de Hetty cea cu limba ascuţită, nici de Theodosia, cea cu inima largă ; dar cînd sosi momentul plecării, le

reținu îndelung mîinile în strînsoarea lui, cuprins de o imensă simpatie pentru ele. Se gîndea că tare ar fi vrut să le cunoască frații, pentru că și aceștia trebuie să fi fost niște ființe alese ; cît despre doamna Lambert, sînt convins că ea s-a arătat la fel de sentimentală la plecarea lui, ca și cum el ar fi fost ultimul volum din *Clarissa Harlowe*.[1]

— E un băiat tare bun și cinstit, zise pe un ton grav Theo, stînd pe terasă împreună cu celelalte femei ale casei și urmărindu-l cu privirea cum pornește călare însoțit de tatăl lor și de servitori pe drumul spre Westerham.

— Acum nu-l mai găsesc deloc prost, zise micuța Hetty ; și, mămico, zău că mi se pare că seamănă cu o lebădă.

— Am același simțămînt că atunci cînd pleacă la școală vreunul din băieții mei, zise mămica.

— Și eu la fel, zise tristă Theo.

— Îmi pare bine că-l însoțește tăticul pînă la Westerham — reluă domnișoara Hetty — și că a cumpărat calul fermierului Briggs. Nu-mi place ideea că se duce la familia aia Castlewood. Sînt sigură că madame Bernstein e o babă rea. Mă așteptam s-o văd plecînd călare pe mătură — sau mai bine zis pe toiagul ei noduros.

— Vai, Hetty !

— Voi credeți că, dacă am încerca s-o aruncăm în eleșteu, ar pluti, cum a făcut biata măicuță Hely la Elmhurst ? Ailaltă babă părea că ține la el — vreau să spun aia care avea un *tour*[2] frumos. Părea tare tristă cînd a plecat ; dar madame Bernstein a mînat-o repede din urmă cu cîrja ei și ce să facă ? A trebuit să plece, nu ? Mie nu-mi pasă, Theo. Eu știu precis că e o femeie afurisită. Cît despre tine, bineînțeles socoți că toți oamenii sînt de treabă pentru că tu una n-ai făcut niciodată vreun rău în viața ta.

— Theo a mea e fată bună și pace, zise maică-sa cuprinzîndu-și amîndouă fiicele într-o privire drăgăstoasă.

— Atunci de ce zicem noi despre ea că e o păcătoasă fără pereche ?

---

[1] Opera principală a romancierului sentimentalist englez Samuel Richardson (1689—1761)

[2] turnură (fr.).

— Draga mea, toţi sîntem păcătoşi, zise mama.

— Cum ? Chiar şi tăticul ? Ştii bine că asta nu e părerea ta sinceră, strigă domnişoara Hester.

Şi, într-adevăr, nici doamnei Lambert nu-i prea dădea mîna să recunoască un asemenea lucru.

— Ce i-ai spus lui John să-i dea servitorului negru al domnului Warrington ?

Mămica recunoscu, puţin cam ruşinată, că i-a dat o sticlă din apa ei tonică şi o prăjitură pe care-i comandase lui Betty s-o facă în acest scop.

— Dragele mele, zău că m-am simţit ca o mamă faţă de el, nu pot să n-o mărturisesc — şi voi ştiţi că fraţilor voştri le place, la amîndoi, să ia cu dînşii la şcoală sau la colegiu vreo prăjitură sau un tort de casă.

CAPITOLUL XXIV

DE LA OAKHURST LA TUNBRIDGE

FLUTURÎNDU-ŞI BATISTA ALBĂ precum crinul, în semn de adio pentru călătorii care se aşterneau la drum, doamna Lambert, alături de fiicele ei, îi urmărea din ochi, cum păşesc agale în prima parte a călătoriei lor, pînă cînd pilcul de copaci de la cotul drumului îi ascunse vederii doamnelor. Buna matroană privise adeseori în urma unor oameni dragi şi-i zărise dispărînd îndărătul aceluiaşi pîlc de tei. Pe soţ îl urmărise cu privirea cum pleacă să înfrunte primejdiile bătăliilor, pe băieţi ducîndu-se la şcoală ; unul după altul îşi văzuseră de drum trecînd de frunzişul copacilor acelora şi întorcîndu-se atunci cînd era voia lui Dumnezeu să se întoarcă şi aducînd din nou bucurii şi dragoste micuţei familii fericite. În afară de propriul lor instinct (care fără doar şi poate le e de mare ajutor în această privinţă), răgazul şi contemplaţia inerente vieţii lor domestice contribuie în mare măsură la stîrnirea tandreţii şi fidelităţii în inima femeilor noastre. Odată bărbaţii plecaţi, le rămîne ziua întreagă ca să se gîndească la ei, şi ziua de mîine, şi de poimîine — cînd va

sosi negreşit o scrisoare — şi aşa mai departe. Rămîne camera goală, pe care te poţi duce s-o priveşti, unde a dormit aseară băiatul, şi patul mai poartă încă drept urmă adîncitura lăsată de sacul lui de voiaj. În hol atîrnă cravaşa lui, undiţa şi coşul cu care se ducea la pescuit — suveniruri mute ale unor scurte bucurii de altădată. La masă se serveşte tarta cu vişine din care drăguţul nostru a mîncat jumătate la ora două, în ciuda melancoliei lui zdrobitoare, stînd între cele două micuţe surori pe care le îneca plînsul. Seara se rostesc rugăciunile fără ca tînărul învăţat să poată cînta antifonul cu glasul lui frumos. Vine miezul nopţii şi tăcerea deplină, şi buna mamă rămîne trează gîndindu-se cum unul dintre puişorii dragi pe care era învăţată să-i aibă în preajmă, e plecat din cuib. Se revarsă zorile, tihna casei şi a vacanţei au trecut şi pentru el au început chinurile şi truda. Şi aşa teii aceia foşnitori formau pasă-mi-te un fel de paravan care le despărţea pe doamnele noastre de la Oakhurst de restul lumii. Buna doamnă Lambert rămînea întotdeauna tăcută şi gînditoare dacă întîmplător ajungea să se plimbe cu fetele pînă la pîlcul acela de copaci, în lipsa bărbaţilor familiei. Zicea că ar vrea să le scrijelească numele pe trunchiurile argintii, printre „fundele îndrăgostiţilor", după cum era moda pe atunci ; iar domnişoara Theo, care avea o înzestrare deosebită în această privinţă, de o extremă eleganţă, compuse nişte versuri despre copacii aceia şi, încîntată, mămica ei le transmise unui periodic din vremea lor.

— Acum ne-au pierdut din ochi cucoanele, zise colonelul Lambert salutînd încă o dată cu pălăria, cînd cei doi gentlemeni trecură la trap pe lîngă teii de care am vorbit. Ştiu că nevastă-mea rămîne întotdeauna la fereastră să se uite în urma noastră pînă cînd cotim pe după crîngul ăsta. Sper, domnule Warrington, că o să avem bucuria să te vedem trecînd din nou pe lîngă copacii aceştia şi pe lîngă casă noastră ; şi dacă o să fie şi băieţii în vacanţă, poate că o să stai la noi şi sigur că ei o să-ţi ofere mult mai multe distracţii.

— Nu simt nevoia să fiu mai fericit decît am fost la dumneavoastră, domnule colonel, răspunse domnul War-

rington, şi sper că-mi veţi permite să vă spun că în inima mea stăruie sentimentul că las în urmă nişte vechi prieteni.

— Prietenul în casa căruia vom cina astă seară are un fiu — şi el bun prieten al familiei noastre — şi nevastă-mea, care nu se mai astîmpără cu pasiunea peţitoriei, de mult ar fi pus la cale o căsătorie între el şi una din fetele mele dacă domnul colonel n-ar fi găsit cu cale să se îndrăgostească de altcineva.

— Ah ! oftă domnul Warrington.

— Şi alţii au făcut la fel. Au mai existat viteji şi înainte de Agamemnon.

— Cum aţi spus, domnule colonel ? Aşa ziceaţi că-l cheamă pe domnul ăla ?. Aga... cum ? Nu v-am auzit bine, întrebă blînd ca un mieluşel nevîrstnicul călător.

— Nu. Îl cheamă James Wolfe, răspunse zîmbind colonelul. E încă destul de tînăr, cum am zice noi, dat fiind că n-a împlinit nici treizeci de ani. De fapt e cel mai mic locotenent-colonel din armată, firește, dacă nu luăm în seamă pe cei cîţiva zeci de nobili care primesc grade înaintea noastră, a oamenilor de rînd.

— Firește, firește ! încuviinţă însoţitorul mai tînăr al colonelului, întrucît împărtăşea ideile curente în coloniile americane despre rangurile aristocratice.

— Şi l-am văzut comandînd unor căpitani, foarte bravi dealtfel, care erau cu treizeci de ani mai vîrstnici decît el, şi care n-au nici meritele, nici norocul lui. Dar, chiar aşa norocos cum a fost, nimeni nu-l pizmuieşte pentru superioritatea lui, fiindcă, la drept vorbind, cei mai mulţi dintre noi recunoaştem că ne e superior. Toţi militarii din vechiul nostru regiment îl îndrăgesc, şi el îi ştie absolut pe toţi. Şi nu e numai un ostaş desăvîrşit, ci şi un om învăţat, şi stăpîneşte bine mai multe limbi străine.

— Ah, domnule colonel ! zise Harry Warrington oftînd cu multă smerenie. Am impresia că tare am neglijat lucrurile în tinereţea mea ; şi am venit în Anglia ca să mă dovedesc a fi un ageamiu fără pereche. Dacă ar mai fi trăit scumpul meu frate, el ar fi reprezentat mult mai bine decît mine atît numele familiei noastre, cît şi colonia în care trăim. George era cărturar ; era muzician ; George putea să întreţină o conversaţie cu cei mai învăţaţi oa-

meni din ţara noastră şi n-am nici cea mai mică îndoială că s-ar fi descurcat foarte bine chiar şi aici. Ştiţi, domnule colonel, mă bucur nespus că am venit în ţara de baştină şi mai ales că am nimerit la dumneavoastră, fie chiar şi pentru acest lucru: ca să-mi dau seama cît de ignorant sînt.

— Dacă îţi dai bine seama de acest lucru, ai cîştigat enorm, îi răspunse zîmbind colonelul.

— La noi în casă, mai ales în ultima vreme şi după ce s-a prăpădit fratele meu, mă socoteam întotdeauna un om grozav şi nu mă îndoiesc că cei din jur aveau obiceiul să mă linguşească. Acum am devenit şi eu mai înţelept — sau cel puţin aşa sper — deşi poate mă înşel şi iarăşi nu fac altceva decît să mă laud. Dar, vedeţi, domnule colonel, mica aristocraţie din colonia noastră nu se pricepe la prea multe lucruri — afară doar de cîini şi cai, sporturi, jocuri şi pariuri. Ce n-aş da să fi ştiut mai puţin din toate acestea şi mai mult despre cărţi!

— Ba nu, şi cîinii, şi caii sînt în felul lor tot nişte cărţi foarte bune, şi de la ei aflăm — dacă-i citim — o mulţime de adevăruri. Unii oameni nu s-au născut pentru a deveni cărturari, dar în ciuda ignoranţei lor pot fi nişte cetăţeni şi gentlemeni admirabili. Parcă ce, sîntem toţi chemaţi să fim cu osebire învăţaţi sau înţelepţi, ori să apucăm locul cel mai de frunte din lume? Alteţa sa regală este comandant şi Martin Lambert este colonel, şi Jack Hunt, ăla care călăreşte colo în urma noastră, a fost un simplu soldat, iar acum e un grăjdar foarte cinstit şi foarte priceput. Atîta vreme cît ne facem datoria cum putem mai bine, fiecare după locul lui, nu contează dacă sîntem sau nu de rang înalt. La urma urmei de unde ştim noi ce e înalt şi ce nu e? De unde ştim noi dacă nu cumva ţesala pe care o mînuieşte Jack, sau epoleţii mei, sau bastonul de comandant al Alteţei sale regale, nu se pot dovedi la un moment dat a fi de valoare egală? Cînd am intrat eu în viaţă, *et militavi non sine*[1] în sfîrşit, nu contează fără ce — visam numai succese şi onoruri; astăzi mă gîndesc la datorie şi la persoanele acelea pe care le-am lăsat în urmă acum cîteva ceasuri. Hai să mergem

[1] şi am luptat nu fără... (lat.).

mai departe la trap, pentru că altfel o să ne apuce noaptea înainte de a ajunge la Westerham.

La Westerham cei doi prieteni fură bine primiți de gazdele lor — o matroană impozantă, un militar bătrîn cu amintiri și state de serviciu vechi de patruzeci și cinci de ani, și de fiul acestui gentleman și al acestei lady, locotenent-colonelul din Regimentul Kingsley, dislocat pe atunci la Maidstone, de unde tînărul ofițer venise într-o scurtă vizită la părinți. Harry îl privi cu oarecare curiozitate pe locotenent-colonel, care, așa tînăr cum era, slujise atîția ani în armată și dobîndise o reputație atît de frumoasă. Nu era de loc chipeș. Era slab și tare palid ; avea părul roșu, nasul și pometii foarte proeminenți ; dar se purta elegant și curtenitor cu cei mai în vîrstă ca el, își saluta cordial prietenii și avea darul de a anima conversația într-o măsură atît de mare, încît cei ce-l auzeau vorbind ajungeau repede să uite de urîțenia lui, dacă nu chiar s-o admire.

Domnul Warrington mergea la Tunbridge ? Atunci o să-i țină tovărășie James al lor, zise matroana casei și la cină îi șopti ceva colonelului Lambert, prilejuindu-i vreo cîteva zîmbete și repetate semne cu ochiul, arătînd că înțelege bine despre ce e vorba.

Colonelul Lambert ceru vin și toastă pentru domnișoara Lowther.

— Beau din toată inima ! strigă plin de entuziasm locotenent-colonelul James și goli paharul pînă la ultima picătură.

Maică-sa îi șoptise prietenului ei că James și cu domnișoara în chestiune sînt pe cale de a se căsători și că ea se trage din celebra familie Lowther din nordul Angliei.

— Chiar de-ar fi fata regelui Charlemagne, strigă Lambert și încă n-ar putea să n-o merite James Wolfe, sau băiatul mamei lui.

— Domnul Lambert n-ar vorbi așa dacă ar cunoaște-o, declară tînărul locotenent-colonel.

— A, bineînțeles, ea e mărgăritarul neprețuit, iar tu ești un nimic, strigă mama. Nu. Și eu sînt de părerea colonelului Lambert ; și chiar dacă ți-ar aduce drept dotă întreg comitatul Cumberland și încă aș zice că ți se cu-

vine pe deplin. Așa sînt ei, domnule Warrington. Ne îngrijim copiii și-i vindecăm de friguri, și de pojar, și de tuse măgărească, și de vărsat ; îi trimitem la armată și nu mai dormim nopțile de gînduri ; ni se rupe inima cînd ne despărțim de ei și-i vedem pe acasă doar o săptămînă sau două pe an, dacă nu cumva o dată la zece ani, și după toată grija cu care îi înconjurăm, hopa, apare o fetișcană cu ochi strălucitori și gata, pleacă băiatul nostru și pe urmă puțin îi mai pasă de noi.

— Dar rogu-te, draga mea, tu cum ai ajuns să te măriți cu tăticul lui James ? întrebă bătrînul colonel Wolfe. Și de ce n-ai rămas acasă la părinții tăi ?

— Bănuiesc că am făcut-o deoarece tăticul lui James suferea de gută și avea nevoie de cineva care să-l oblojească ; n-am făcut-o pentru că aș fi ținut cît de cît la el, răspunse doamna.

Și așa, cu flecăreală ușurică din belșug și cu amabilități de tot soiul, seara trecu repede.

A doua zi dimineață, după ce-și exprimă în felurite chipuri amabilitatea și prietenia față de fostul său musafir, colonelul Lambert îl dădu pe tînărul virginian în grija domnului Wolfe și-și întoarse armăsarul spre casă, pe cînd cei doi gentlemeni o porniră în goană spre Tunbridge Wells. Wolfe se grăbea nevoie mare să ajungă acolo ; Harry Warrington în schimb, poate nu era chiar așa nerăbdător ; ba chiar, cînd Lambert porni călare spre propria lui casă, gîndurile lui Harry îl însoțiră o bună bucată de vreme, tînjind grozav după salonașul de la Oakhurst unde petrecuse trei zile de tihnă și fericire. Domnul Wolfe fu întru totul de acord cu Harry, cînd acesta lăudă cu entuziasm pe domnul Lambert și pe soția lui, și pe fiicele lui, și toată acea admirabilă familie.

— Pentru mine, a avea un renume atît de bun și a duce o viață ca cea a colonelului Lambert, pare să fie tot ce-și poate dori cineva mai frumos, zise Wolfe.

— Dar gloria și onorurile ? întrebă Warrington. Ele nu sînt nimic ? Și dumneavoastră ați renunța bucuros să luptați pentru a le dobîndi ?

— Pe vremuri visam și eu la ele, răspunse colonelul care, în ultima vreme, își modificase concepția despre

fericire, și acum dorințele mele sînt mult mai tihnite. Am urmat fără încetare steagul regimentului de cînd aveam paisprezece ani. Am făcut mai toate șoiurile de treburi legate de profesia mea. Cunosc toate orașele garnizoană din patria noastră, și am avut cinstea să slujesc în ultimii zece ani oriunde a fost nevoie. Am îndeplinit mai toate obligațiile militare, bineînțeles afară doar de sarcina de a comanda o armată, ceea ce ar fi fost de fapt și greu de sperat pentru un om de anii mei ; și acum, cred că aș prefera puțină tihnă, niște cărți de citit, o nevastă care să mă iubească și niște copii pe care să-i legăn pe genunchi. Cam așa mi-am închipuit eu că ar fi Cîmpiile mele elizee, domnule Warrington. Dragostea adevărată prețuiește mai mult decît gloria ; iar colțul tihnit de lîngă cămin, cu femeia pe care o iubești așezată alături, constituie cel mai mare bine pe care ni-l pot hărăzi zeii.

Harry își imaginâ tabloul pe care-l evoca tovarășul lui. Răspunse la observațiile acestuia cu un simplu „da" însă fără îndoială că încuviințarea lui nu se dovedi îndeajuns de veselă și optimistă, de vreme ce însoțitorul lui începu să-i scruteze chipul :

— Spui „da" ca și cum focul din cămin și cel din inima iubitei nu ți-ar surîde cine știe ce.

— Stați nițel, domnule colonel ; mai sînt și alte lucruri de care ar putea dori să se bucure un tînăr. Dumneavoastră ați umblat prin lume șaisprezece ani ; iar eu n-am decît vreo cîteva luni de cînd m-am îndepărtat de fustele mamei. După ce voi fi cunoscut și eu o campanie-două, dacă nu șase ca dumneavoastră, după ce m-oi fi distins și eu ca domnul Wolfe și voi fi făcut lumea să vorbească despre mine, atunci aș putea într-adevăr să mă gîndesc să mă retrag departe de ea.

Domnul Wolfe, a cărui inimă era plină de simțăminte de o cu totul altă natură, răspunse la aceste remarci izbucnind în noi laude aduse bucuriilor căsniciei ; cîntă adevărate osanale în cinstea frumuseții și calităților iubitei lui — o temă extrem de interesantă pentru el, deși poate nu tot atît de interesantă și pentru ascultătorul său, ale cărui păreri cu privire la căsnicie — dacă își permitea cumva să aibă asemenea păreri — erau cam triste și melancolice.

O după amiază plăcută îi aduse la capătul drumului făcut de ei călare; nu se întîmplă nici un accident sau incident, afară doar, poate, de o greşeală pe care o făcu Harry Warrington la cîţiva kilometri de Tunbridge Wells, unde îi opriră doi călăreţi şi Harry se repezi să-i înfrunte cu pistolul în mînă, luîndu-i drept tîlhari. Rîzînd, colonelul Wolfe îl îndemnă să-şi păstreze gloanţele căci aceşti oameni erau doar slujitori ai unui hangiu şi nu tîlhari (decît poate prin însăşi meseria lor). Gumbo, al cărui cal tocmai atunci o luase razna în ciuda voinţei lui, fu adus înapoi cu ajutorul a numeroase strigăte scoase de stăpînul său, şi cei doi gentlemeni intrară în orăşel, descinseră la han şi apoi se despărţiră, pornind fiecare în căutarea doamnelor la care veniseră în vizită.

Domnul Warrington îşi găsi mătuşa instalată într-o locuinţă frumoasă, cu o gardă de lachei londonezi în anticameră, gata să-i urmeze lectica ori de cîte ori ieşea din casă. Mătuşa îl primi cu extremă amabilitate. Verişoara lui, lady Maria nu era acolo cînd sosi el; nu ştiu dacă tînărul gentleman se întristă nevăzînd-o, sau dacă izbuti să-şi ascundă foarte bine simţămintele, sau dacă doamna de Bernstein nu le băgă de loc în seamă.

Un filfizon cu un costum luxos şi înzorzonat, primul specimen de acest soi pe care-l vedea Harry, şi două văduve bogate cu fuste largi şi feţele foarte vopsite, erau în vizită la baroneasă cînd intră nepotul ei şi o salută cu o plecăciune adîncă. Ea îl prezentă pe tînăr spunînd că e nepotul ei, tînărul Cresus [1] venit din Virginia, despre care ele auziseră. Vorbi de întinderea imensă a moşiei lui, cu o suprafaţă la fel de mare cît comitatul Kent; adăugă că, după cît citise ea, moşia era în schimb infinit mai roditoare decît această regiune a Angliei. Menţionă faptul că acolo în Virginia, surorii ei vitrege, doamna Esmond, i se spune prinţesa Pocahontas. Nu mai ostenea suind în slăvile cerului pe mamă şi pe fiu, averea şi calităţile lor. Filfizonul îi strînse mîna tînărului şi se declară încîntat că are onoarea să-l cunoască. Doamnele îl lăudară în faţa mătuşii într-o şoaptă atît de sonoră, încît ruşinosul flăcău era să roşească de complimentele pe care le auzea. Cu-

[1] Rege elen de o bogăţie fabuloasă.

coanele plecară să dea sfoară în țară — în cadrul societății alese de la Tunbridge Wells — despre sosirea lui. Curînd mica localitate zbîrnîia pur și simplu de relatări despre bogăția, buna creștere și frumusețea virginianului.

— Nici n-ai fi putut să pici într-un moment mai prielnic, dragul meu, îi zise nepotului baroneasa, cînd musafirele ei își luară rămas bun cu un șir întreg de reverențe și închinăciuni. Aceste trei persoane au limbile cele mai neastîmpărate din toată stațiunea. În orice societate se vor duce îți vor trîmbița calitățile. Am vorbit despre tine cu cel puțin o sută de oameni și, cerul să mă aibă în pază! — am spus tot felul de gogoși despre geografia Virginiei pentru a-ți descrie moșia. E într-adevăr foarte întinsă dar mă tem că eu am mărit-o și mai mult. Am presărat-o cu tot felul de animale extraordinare, mine de aur și mirodenii; nu sînt prea sigură dacă nu cumva am vorbit și de diamante. Cît despre negrii voștri, am înzestrat-o pe maică-ta cu o armată întreagă, și de fapt am prezentat-o ca pe o prințesă de neam regesc care domnește asupra unui imperiu magnific. Realitatea este că chiar are un imperiu magnific. N-aș putea spune decît cu o aproximație de cîteva sute de mii de lire, care e venitul ei anual, dar nu mă îndoiesc că e foarte mare. Și trebuie să te îngrijești, domnul meu, să fii tratat aici ca moștenitor prezumtiv al acestei regine. Să-ți păstrezi capul, să nu lași să ți-l succeadă nimeni! De azi înainte vei fi lingușit mai mult decît ai fost vreodată în viață.

— Dar la ce bun, doamnă? întrebă tînărul gentleman. Eu nu văd de ce ar trebui să mi se ducă astfel vestea pentru bogăție, și nici de ce să mă las lingușit.

— În primul rînd, domnul meu, nu trebuie să-ți contrazici mătușa bătrînă, care n-are de loc chef să fie făcută de rîs în fața propriei ei societăți. Cît despre reputația dumitale, află, te rog, că la sosirea noastră aici am găsit-o aproape gata stabilită. Nu știu cum se face, dar un ziar londonez a auzit de tine și a scornit o poveste despre bogăția imensă a unui tînăr gentleman din Virginia care a debarcat de curînd și e nepotul lordului Castlewood. Imens de bogat chiar ești, și n-ai ce-i face. Toată lumea e nerăbdătoare să te cunoască. Mîine dimineață ai să te duci la biserică și ai să vezi cum toți enoriașii ridică ochii de

pe cărţile de rugăciune şi nu acordă nici o atenţie slujbei, pentru a se deda în schimb cultului vițelului de aur, pe care-l întruchipezi tu. Nu cumva ai vrea să le iau vălul de pe ochi şi să-mi vorbesc de rău pe cei de-un sînge cu mine ?

— Dar ce avantaje îmi aduce această faimă de om bogat ? întrebă Harry.

— Tocmai acum îţi faci intrarea în lume şi cheia de aur îţi va deschide cele mai multe din uşile ei. A fi socotit bogat e la fel de bine ca şi cum ai *fi* cu adevărat bogat. Nu e nevoie să cheltuieşti mulţi bani. Oamenii o să spună că-i strîngi şi reputaţia de zgîrcit îţi va face mai mult bine decît rău. Ai să vezi ce frumos au să-ţi zîmbească mamele şi ce reverenţe graţioase au să-ţi facă fiicele ! Nu te arăta surprins ! Cînd eram şi eu tînără, mă purtam ca toată lumea, şi am încercat să urc pe scara socială prin cîteva eforturi disperate de a face un mariaj bun. Biata bunică-ta care, fără doar şi poate, era o sfîntă, stăpînindu-şi puţin gelozia, mă ocăra mereu zicînd că am preocupări lumeşti. Lumeşti, dragul meu ! Preocupări lumeşti are lumea întreagă ; şi noi trebuie s-o slujim aşa cum ne slujeşte şi ea pe noi ; şi nu trebuie să-i dăm nimic dacă nu ne dă nimic în schimb. Domnul Harry Esmond Warrington (nu pot să nu îndrăgesc primele două nume, domnul meu, chiar aşa bătrînă cum sînt) şi, tocmai de aceea îţi spun că, sosind aici sau la Londra, ar fi fost un terchea-berchea. Protecţia noastră nu i-ar fi slujit decît în mică măsură. Familia noastră nu se bucură de prea mult credit şi, *entre nous* [1], nici de o reputaţie prea grozavă. Ştii — după cîte bănuiesc — în 1745 au apăsat bănuieli grave asupra lui Castlewood şi de atunci încoace el şi-a pierdut toată averea la jocuri de noroc ?

Harry nu auzise niciodată aceste amănunte sau despre reputaţia lordului Castlewood.

— De fapt nici nu prea avusese mare lucru ce să piardă, dar a pierdut absolut totul, şi încă o mulţime pe deasupra ; nenorocita aia de moşie a lui e mîncată de jur împrejur de ipoteci. A încercat fel de fel de combinaţii şi maşinaţii pentru a face rost de bani — dragul meu, uneori

[1] între noi fie zis (fr.).

a făcut lucruri atît de nesăbuite încît, cînd stăteam la ei nu-mi simţeam diamantele în siguranţă din pricina lui; de aceea nu le-am adus cu mine nici la Castlewood, nici încoace. E îngrozitor să vorbeşti astfel de propriul tău nepot, nu-i aşa? Dar şi tu eşti nepotul meu şi lumea încă nu te-a stricat, şi aş vrea să te avertizez în privinţa ticăloşiei ei. Am auzit cum ai jucat cărţi cu Will şi cu capelanul şi cum n-au putut să-ţi facă nici un rău — ba chiar mi s-a spus că i-ai dat gata. Dacă ai fi jucat cu Castlewood n-ai fi avut un asemenea noroc; şi cu *siguranţă* că ai fi jucat dacă o mătuşă bătrînă de-a ta nu l-ar fi avertizat pe lordul Castlewood să nu se atingă de tine.

— Cum, doamnă, aţi intervenit în apărarea mea?

— Te-am ferit de ghearele lui; fii mulţumit că ai scăpat cu puţină carne pe oase din vizuina căpcăunului aceluia! Dragul meu, asta a fost pasiunea şi nebunia întregii noastre familii. Bietul frate-meu juca şi el cărţi, prostul; amîndouă nevestele lui au fost cartofore, în special ultima, care acum nici nu mai are mare lucru în viaţă, afară doar de seratele de la Londra şi de banii pentru cărţi. N-aş fi avut încredere s-o las singură cu tine la Castlewood; patima e mai tare decît ei şi s-ar fi năpustit asupra ta şi te-ar fi curăţat de ultimul gologan; apoi s-ar fi năpustit unul asupra altuia şi s-ar fi luptat pentru împărţirea prăzii. Afară doar de slujbuliţa de la Curte, bietul nepotu-meu nu are nimic şi cam tot la atîta se ridică şi averea lui Will şi a Mariei, şi a surorii ei.

— Şi lor le place să joace cărţi?

— Nu; ca să fim drepţi cu săraca Molly, ea n-are pasiunea cărţilor; în schimb Fanny, cînd ajunge în societatea londoneză, e în stare să-şi pună la bătaie şi ochii din cap. Eu ştiu ce înseamnă patima, domnule; nu fii atît de uimit; am avut-o şi eu, aşa cum am avut şi pojar cînd eram copil, şi nici nu pot să zic că aş fi complet vindecată. Unei biete femei bătrîne nu-i rămîne mare lucru de făcut în afară de asta. Diseară la petrecerea mea ai să vezi ce mize se aruncă pe mesele de joc. Dar să-ţi pui lacăt la gură, dragul meu! Tocmai asta doream, şi de aceea tînjeam atît de melancolică la Castlewood, pentru că-mi lipsea! De la nepoatele mele sau de la mama lor nu puteam să cîştig bani. Dacă ar fi pierdut, n-ar fi plă-

tit. Cred că e mai bine, dragul meu, să te avertizez din vreme, ca nu cumva să te şocheze această descoperire. Nu pot trăi dacă nu joc cărţi, ăsta-i adevărul!

Cu cîteva zile mai înainte, pe cînd se afla încă sub acoperămîntul rudelor lui de la Castlewood, Harry — care îndrăgea jocul de cărţi, şi luptele de cocoşi, şi pariurile de tot felul, şi orice alt gen de distracţie — mai mult ca sigur că ar fi rîs de această mărturisire. În familia aceea în mijlocul căreia picase, se rîdea de multe lucruri pe care alţii le priveau cu gravitate. Se rîdea de onoare şi credinţă; se manifesta neîncredere faţă de puritatea vieţii unor oameni; egoismul era proclamat drept o practică întru totul curentă; îndatoririle sacre erau luate în derîdere, iar viciul era privit cu o îngăduinţă frivolă. Aceştia nu erau farisei; ei nu afişau o virtute ipocrită şi nu loveau cu piatra în păcătoşii descoperiţi; zîmbeau, dădeau din umeri şi treceau mai departe. Membrii acestei familii nu pretindeau că ar fi cîtuşi de puţin mai buni decît semenii lor, pe care-i dispreţuiau din adîncul inimii; întreţineau relaţii foarte familiare cu oameni despre care — şi despre ale căror neveste — spuneau chiar ei istorii răutăcioase şi amuzante; îşi luau partea de bucurie sau de pradă care le cădea în mînă şi trăiau de azi pe mîine pînă cînd avea să le sune ceasul. Bineînţeles că astăzi nu mai există asemenea oameni, iar natura omenească s-a schimbat enorm în ultima sută de ani. În orice caz, jocul de cărţi a ieşit în mare măsură din modă — în privinţa asta nu poate fi nici urmă de îndoială; şi foarte probabil că nu există în toată Londra nici măcar şase doamne elegante care să ştie diferenţa dintre Spadila[1] şi Manila.[2]

— Vai ce îngrozitor de plicticoase trebuie să ţi se fi părut fiinţele alea şterse din satul unde te-am lăsat — dar sălbaticii ăia s-au arătat foarte binevoitori cu tine, băiete! zise madame de Bernstein bătîndu-l uşurel pe obraz cu mîna ei frumoasă dar bătrînă.

— Erau foarte cumsecade; şi n-a fost de loc plicticos, doamnă, şi oamenii mi s-au părut printre cei mai buni din lume, zise Harry îmbujorîndu-se tare la faţă.

[1] Atu-ul cel mai mare la unele jocuri de cărţi.
[2] Capitala Filipinelor.

Tonul mătușii îi zgîriase urechile. El nu putea suporta ca cineva să vorbească sau să gîndească lucruri atît de ofensatoare despre noii lui prieteni. Nici nu voia să-i vadă într-o asemenea societate.

Bătrîna, imperioasă și iute la mînie, rareori dispusă a accepta contrazicerea, era cît pe-aci să se indigneze de riposta primită, dar îi veni în minte un gînd care o opri. „Alea două fete, gîndi ea, patul de boală — un străin interesant — bineînțeles că s-a îndrăgostit de una din ele". Doamna Bernstein întoarse capul cu o privire aproape diabolică spre lady Maria, care intra tocmai atunci în odaie.

CAPITOLUL XXV

NOI CUNOȘTINȚE

VERIȘOARA MARIA ÎȘI FĂCU APARIȚIA însoțită de doi ajutori de grădinar, cărînd coșuri de flori cu care urma să împodobească salonul doamnei de Bernstein înainte de sosirea musafirilor acesteia. Trei valeți, în livrele încărcate de dantele strălucitoare, așezară șase măsuțe de joc. Un majordom în costum negru cu pantaloni bufanți, jabouri de dantelă fină, și o înfățișare ce ar fi presupus și purtarea spadei, veni în urma lacheilor aducînd mănunchiuri de lumînări de ceară și le așeză perechi, perechi, lîngă fiecare măsuță, precum și în aplicele de argint de pe peretele cu lambriuri, poleit acum de razele oblice ale soarelui, ca și pajiștea verde care se întindea pînă departe spre pîlcurile de copaci și casele ce sclipeau în lumină. Grupuri de siluete multicolore cu rochii susținute de cercuri de metal, cu fețele pudrate și veșminte de brocart, se plimbau agale pe pajiște, smălțuind cîmpia cu umbrele lor. De la ferestrele din cealaltă parte a locuinței baronesei, se vedea esplanada Pantiles unde era deschis în permanență un iarmaroc plin de zarva și agitația mulțimii. Aici cînta orchestra pentru plăcerea vizitatorilor stațiunii. Poate că odaia principală a locuinței doamnei de Bernstein nu era prea potrivită pentru un pustnic sau

pentru un om studios, dar pentru amatorii de veselie, zarvă, lumini multicolore şi de o priveliştе deschisă asupra a tot ce se petrecea în locul acela distractiv şi activ, nici o locuinţă nu putea fi mai încîntătoare. Şi cînd se aprindeau luminile în ferestre, trecătorii care se plimbau prin dreptul casei îşi dădeau seama că această lady e acasă şi are o petrecere cu mese de cărţi pentru care nu era chiar aşa greu de obţinut o invitaţie.

A propos de asta, vorbind de trecut, socot că viaţa de noapte a societăţii alese de acum o sută de ani, era destul de *„întunecată"*. Numărul de lumînări era de zece ori mai mic decît al celor pe care le vedem azi în salonul unei lady ; asta ca să nu mai vorbim de lămpile cu gaz aerian şi de iluminaţia minunată introdusă de curînd în cluburi. Seul se prelingea oribil şi fumega şi mirosea rău pe coridoare. Omul cu mucarniţa era un personaj cunoscut în toate teatrele. Priviţi tablourile lui Hogarth [1] ce întunecate sînt şi cum arată ospeţele lui de, parcă ar fi mînjite cu seu ! În *Mariage-à-la-mode* [2], în saloanele grandioase ale vicontelui Squanderfield, unde el şi soţia lui, cînd se termină petrecerea, rămîn căscînd în faţa majordomului îngrozit, nu sînt decît opt lumînări, cîte una pe fiecare masă de joc şi şase într-un candelabru de alamă. Să ne consolăm deci cu gîndul că Louis Quatorze, în plină splendoare îşi făcea zaiafeturile pe întuneric şi să-i binecuvîntăm pe domnul Price şi pe alţi luciferi binefăcători ai omenirii pentru că au izgonit abominabila grăsime de oaie din tinereţea noastră.

Aşadar, Maria cu florile ei (ea însăşi fiind cea mai frumoasă floare), se repezi să pună trandafirii, micşunelele şi celelalte podoabe pe care le adusese, în vazele răspîndite ici-colo, şi decoră camera după cele mai frumoase reguli ale artei ei. Stărui afectuos asupra cutărui vas şi asupra vazei în formă de balaur, aruncînd între timp doar cîteva ocheade şirete dar timide spre verişorul Harry, a cărui îmbujorare ar fi fost demnă de oricare tînără lady. Îţi făcea impresia că lady Maria are intenţia să zăbovească acolo pînă cînd o pleca din cameră mă-

[1] William Hogarth (1697—1764), gravor şi pictor englez.

[2] Comedie de moravuri a scriitorului clasic englez John Dryden (1631—1700).

tușa ; numai că baroneasa, așezată în fotoliul ei, folosea bastonul încovoiat cu cap de baga pentru a indica prin gesturi imperioase servitorilor ce treburi au de făcut ; din cînd în cînd îl lua la rost foarte sever pe cîte unul ; pe Tom pentru că și-a pus un ciorap cîrpit ; pe John pentru că și-a pomădat prea tare buclele și așa mai departe — dominîndu-i pe toți cu severitate.

Dacă Maria trăsese nădejde să aibă curînd o conversație între patru ochi cu băiatul, inima ei iubitoare fu crunt dezamăgită.

— Unde o să iei masa, Harry ? întrebă madame de Bernstein. Nepoata mea Maria și cu mine o să mîncăm niște pui în salonaș — dar tu cred că ar trebui să te duci la cel mai bun local. La ora trei se servește prînzul la White Horse. Curînd o să auzim clopoțelul chemînd lumea la masă. Și cred că îți dai seama, domnule, că n-are rost să te zgîrcești la cheltuieli, trebuie să te porți ca un adevărat fiu al prințesei Pocahontas. Bagajele ți le-am trimis la locuința pe care ți-am angajat-o. Pentru un băiat tînăr nu e bine să se țină mereu de fustele a două babe. Nu-i așa, Maria ?

— Ai dreptate, mătușico, zise lady Maria, plecînd în jos ochii ei de mielușică.

Cealaltă lady o privi cu ochi triumfători. Cred că în ultimele cinci sau șase zile Andromeda a fost în mare măsură la discreția dragonului ; și dacă Perseu ar fi retezat capul sălbatic al acestuia, ar fi săvîrșit un monstricid foarte îndreptățit. Dar el nu trase sabia și nici nu-și scoase la iveală scutul ; nu făcu altceva decît să privească mașinal la valeții în livrele cafenii cu albastru, care umblau scîrțîind prin încăpere.

— Și să știi că întotdeauna vin de la Londra pînzari și croitori care se ocupă de societatea aleasă de la Tunbridge Wells. Cred că n-ar fi rău să treci pe la ei, dragul meu, întrucît costumul tău nu e chiar după ultima modă — puțină dantelă...

— Nu pot să renunț la hainele de doliu, doamnă, zise tînărul cu ochii la veșmintele lui.

— Hei, domnule, strigă doamna, ridicîndu-se foșnind din fotoliu și sprijinindu-se în baston, n-ai decît să porți doliu după fratele tău pînă ajungi la vîrsta lui Matu-

salem, dacă ţii neapărat; te rog să mă crezi că eu nu doresc cîtuşi de puţin să te împiedic! Aş vrea doar să te îmbraci elegant şi să te porţi cum se poartă toată lumea; şi să faci o figură demnă de numele tău.

— Doamnă, zise domnul Warrington cu multă gravitate, nu mă ştiu vinovat de vreun gest care să-l fi făcut de ruşine.

Oare de ce s-o fi oprit bătrîna tresărind de parcă ar fi primit o palmă? Ei, ce-a fost a fost, şi a trecut. De vreo douăzeci de ori s-a întîmplat, ca şi acum, ca ea şi băiatul să încrucişeze spadele şi să dea sau să pareze repede loviturile. Curajul lui Harry de a o înfrunta nu-i micşora de loc simpatia pentru el.

— Fără doar şi poate, domnule, că o lenjerie ceva mai fină decît cămaşa pe care o porţi nu te-ar face cîtuşi de puţin de ruşine, zise ea rîzînd cam silit.

Harry făcu o plecăciune şi se împurpură la faţă. Era unul din cadourile fără pretenţii primite de la prietenii săi din Oakhurst. Îi făcea oarecum plăcere gîndul că poartă această cămaşă; îşi amintea de noii lui prieteni, atît de buni, atît de puri, de simpli şi de amabili, cu o tandreţe imensă. Îmbrăcat cu aceste veşminte, parcă simţea că e ferit de orice primejdie, că nici un rău nu-l poate atinge. Zise că o să se ducă la locuinţa lui şi o să aibă grijă să se întoarcă îmbrăcat cu lenjeria cea mai bună pe care o avea.

— Întoarce-te aici, domnule, zise madame Bernstein, şi dacă nu ne sosesc musafirii pînă atunci, Maria şi cu mine îţi vom găsi nişte dantelă pentru jabouri şi volănaşe!

După care, călăuzit de un lacheu, tînărul porni spre noua lui locuinţă.

Harry constată că i s-au rezervat nu numai nişte camere mari şi frumoase, ci şi un lacheu aşteptînd să fie angajat de Înălţimea-Sa, precum şi un al doilea valet, dacă voia cumva să angajeze unul care să-l slujească pe domnul Gumbo. Nu era decît de vreo două-trei minute în apartamentul lui cînd i se înfăţişară emisari ai unui croitor şi ai unui cizmar din Londra, cu cărţile de vizită şi complimentele patronilor — domnii Regnier şi Tull; Gumbo întinse cele mai bune articole ale modestei sale

garderobe şi cea mai fină lenjerie pe care i-o dăduse chibzuita sa mamă din Virginia. În faţa lui apărură imagini ale casei natale înconjurată de zăpadă, cu doamne elegante şi tăcute care lucrau la gura căminului unde trosneau buştenii. Pentru prima dată trecu prin mintea tînărului un mic gînd cum că hainele obişnuite nu erau destul de elegante, cum că lenjeria lucrată în casă nu era chiar atît de fină cît ar fi putut să fie Tocmai el să se ruşineze de ceva care-i aparţinea lui sau familiei Castlewood! Foarte ciudat. Oamenii simpli de acolo se mulţumeau din plin cu tot ce se făcea, se spunea sau se producea la Castlewood ; iar doamna Esmond, cînd îşi trimisese băiatul în călătorie, socotea că nici un tînăr nobil nu are nevoie să fie echipat mai bine. Sigur că hainele ar fi putut să fie mai bine croite şi mai în pas cu moda — dar chiar aşa tînărul avea o siluetă destul de prezentabilă cînd îşi părăsi apartamentul, după ce-şi puse la punct toaleta ; Gumbo strigă după o litieră şi porni în marş pe lîngă ea, pînă ce ajunseră la restaurantul unde urma să ia masa tînărul gentleman.

Harry se aştepta să-l găsească aici pe filfizonul cu care făcuse cunoştinţă vreo cîteva ceasuri mai înainte în locuinţa mătuşii lui, şi care-i spusese lui Harry că White Horse este locul şic de la Tunbridge Wells, aşa că-i pomeni patronului de numele prietenului său ; dar restauratorul şi cu chelnerii îl conduseră în salon cu multe zîmbete şi plecăciuni asigurînd pe Înălţimea-Sa că Înălţimea-Sa n-are nevoie de nici un fel de recomandaţie, îl ajutară pe Harry să-şi dezbrace haina şi să şi-o atîrne împreună cu sabia în cuier, îl întrebară dacă vrea să bea la masă vin de Burgundia, Pontac sau Champagne şi îl poftiră să se aşeze la o masă.

Deşi White Horse era localul cel mai elegant din staţiune, în ziua aceea nu era prea aglomerat. Patronul, monsieur Barbeau, îl informă pe Harry că la Summer Hill e o mare petrecere în aer liber şi că mai toată lumea s-a dus într-acolo ; într-adevăr, cînd Harry intră în salon, nu găsi decît patru domni la mese. Doi dintre ei beau vin şi terminaseră de mîncat ; ceilalţi doi, mai tineri, tocmai mîncau şi probabil că, trecînd pe lîngă ei, restauratorul le şoptise numele noului venit pentru că ei

îl priviră acum pe Harry cu oarecare interes şi schiţară un salut politicos peste masă în timp ce patronul zîmbitor pornea în goană să-i aducă mîncarea.

Domnul Warrington răspunse la plecăciunea celor doi gentlemeni care-i urau bun venit la Tunbridge şi nădăjdui că o să-i placă mai mult localitatea cînd o va cunoaşte mai bine. Apoi schimbară între ei zîmbete şi priviri amuzate, al căror sens Harry nu-l prinse, după cum nu prinse nici sensul privirilor semnificative pe care tinerii le schimbară cu ceilalţi doi consumatori care beau vin.

Una dintre aceste persoane era îmbrăcată cu o haină de catifea cam ponosită, cu o coadă imensă, pantaloni bufanţi, şi ample jabouri şi broderii. Cealaltă persoană era un gentleman cu sprîncene stufoase, nasul coroiat şi capul intrat în piept, căruia comeseanul i se adresa foarte sonor cu titlul de mylord — pronunţat parcă franţuzeşte. Mylord, care îşi sorbea încetişor vinul, abia dacă întoarse capul spre noul venit, apoi i se adresă celuilalt domn care bea vin.

— Şi va să zică îl cunoşti pe nepotul bătrînei — acel Cresus care tocmai a sosit?

— Te-au încuiat, Jack! zise unul dintre tinerii gentlemeni către celălalt.

— Niciodată nu m-am descurcat cu limba asta, zise Jack.

Cei doi bătrînei începuseră să vorbească franţuzeşte.

— Dar firesţe, scumpul meu lord! zise gentlemanul cu coada lungă.

— Ai manifestat foarte multă energie, scumpul meu baron! Nu se află aici decît de două ore. Oamenii mei mi-au vorbit de el tocmai cînd veneam la masă.

— Îl ştiam dinainte! L-am întîlnit adesea la Londra cu baroneasa şi cu vărul lui, lordul, zise baronul.

În acest moment îşi făcu intrarea o farfurie aburindă de supă, purtată în triumf de patronul zîmbitor.

— Priviţi, domnule! Priviţi, o cremă preparată după moda lansată de mine! zise restauratorul lăsînd jos farfuria şi şoptindu-i lui Harry numele vestit al nobilului de la masa de vizavi.

Harry îi mulţumi domnului Barbeau pe limba lui, drept care, domnul străin, întorcînd capul, îi zîmbi cît se poate de amabil lui Harry şi-i spuse :

— *Fous bossedez notre langue barfaidement, monsieur.* [1]

În Canada domnul Warrington nu auzise niciodată limba franceză pronunţată astfel. Îi răspunse gentlemanului străin printr-o frumoasă înclinare a capului.

— Mai spune-mi cîte ceva despre Cresus, dragul meu baron, continuă lordul luîndu-l de sus pe comeseanul lui şi nebăgîndu-l în seamă pe Harry, ceea ce poate îl cam jigni pe tînăr.

— Oare ce ai vrea să-ţi mai spun, mylord ? Cresus e un tînăr ca oricare altul ; e înalt ca şi alţi tineri ; e stîngaci, ca şi alţi tineri ; e oacheş, cum sînt toţi cei ce vin din Indii. I s-au rezervat camere la magazinul de lux al doamnei Rose.

„Şi eu tot acolo stau" se gîndi domnul Warrington. „Cine o fi Cresus ăsta de care vorbesc ei ? Vai, ce bună e supa !"

— Călătoreşte cu o suită întreagă, continuă baronul, patru servitori, două diligenţe şi doi paznici care merg înaintea lor. Cel mai mare peste personalul lui de serviciu este un negru care i-a salvat viaţa, scăpîndu-l din mîinile sălbaticilor din America, şi care nu vrea sub nici un motiv să fie eliberat. Băiatul nu renunţă să poarte doliu după fratele lui mai mare, de la care moşteneşte principatul.

— Oare pe dumneata, Cavalere, te-ar putea consola ceva de moartea fratelui dumitale ? strigă gentlemanul mai vîrstnic.

— Milord ! probabil că averea lui care, după cum ştiţi, nu e chiar de colea, — zise Cavalerul.

— Fratele dumitale trăieşte de pe urma patrimoniului lui — care, după cît mi-ai spus, este imens — iar dumneata de pe urma strădaniilor dumitale, dragul meu Cavaler.

---

[1] Corect *Vous possedez parfaitement notre langue, monsieur* — stăpîniţi la perfecţie limba noastră, domnule (pronunţare germanizată).

— Milord ! strigă persoana căreia celălalt îi spunea Cavaler.

— De pe urma strădaniilor sau a spiritului dumitale — ceea ce este încă şi mai nobil ! Astă seară vii la baroneasă ? Bănuiesc că trebuie să fii oarecum înrudit cu ea, domnule Cavaler, nu ?

— Iar nu vă înţeleg, milord, zise cam morocănos celălalt gentleman.

— Păi cum, şi ea are o minte scînteietoare — e de viţă nobilă, a trecut prin tot felul de aventuri nemaipomenite — nu are principii prea rigide (aici din fericire ai un avantaj asupra ei). Dar ce ne pasă nouă, oamenilor cu experienţă ? Fără doar şi poate ai intenţia să te duci să joci cu tînărul creol şi să storci de la el cîţi bani poţi. A propos, domnule baron, dacă cumva acest tînăr creol o fi un *guet-apens* [1] ? Dacă cumva minunata noastră prietenă l-a născocit la Londra şi-l aduce aici împreună cu faima bogăţiei lui ca să ne escrocheze pe noi, oamenii nevinovaţi din localitate ?

— *J'y ai souvent pensé, milord* [2] — zise micul baron ducîndu-şi degetul la nas ca să se arate atotştiutor — că baroneasa e în stare de orice.

— Un baron — o baroneasă, *que voulez vous* [3] prietene ? Mă refer la bietul răposatul, soţul ei. Ştii cine era ?

— L-am cunoscut îndeaproape. Niciodată nu s-a aşezat la măsuţa de joc un ticălos mai mare ca el. La Veneţia, la Bruxelles, la Spa, la Viena — a cunoscut închisorile tuturor acestor localităţi. Îl ştiam foarte bine, milord.

— Bănuiam eu. L-am văzut la Haga cînd am avut pentru prima dată onoarea de a te cunoaşte şi niciodată nu mi-a intrat pe uşă un păcătos de o speţă mai josnică. Dar un ministru trebuie să ţină uşile deschise pentru orice fel de oameni, domnule baron — spioni, trişori, pungaşi de toate soiurile.

— *Parbleu* [4], milord ! Vai cum vorbiţi de ei ! zise interlocutorul lordului.

---

[1] capcană (fr.).
[2] M-am gîndit şi eu adeseori la asta, mylord (fr.).
[3] ce (mai) vrei (fr.).
[4] Pe legea mea ; să fiu al dracului (fr.).

— Bineînțeles, prietene, că un om de rangul meu — vreau să spun de rangul pe care-l aveam atunci — trebuie să primească toate genurile de lume — *entre autres*[1] și cunoștința dumitale. Nu pot să înțeleg nici în ruptul capului ce i-a trebuit nevesti-si un asemenea nume.

— După cît se pare, era mai bun decît al ei.

— Adevărat! Așa am auzit și de prietenul meu Paddy că și-a schimbat hainele cu o sperietoare de ciori. Nu știu care nume e mai distins: cel al episcopului englez, sau cel al baronului neamț.

— Milord, strigă celălalt gentleman, ridicîndu-se și bătînd cu mîna o stea mare cu care era decorată haina lui, uitați că și eu sînt baron și cavaler al Sfîntului Imperiu Ro...

— Ordinul Pintenului — cîtuși de puțin, scumpul meu Cavaler și baron! Nu mai vrei vin? Ne întîlnim diseară la madame de Bernstein.

Cavalerul-baron părăsi masa, se căută prin buzunarele brodate, ca și cum ar fi vrut să-i dea un bacșiș chelnerului care-i aduse pălăria mare cu dantele și, îndepărtînd această slugă cu un gest al mîinii plină de zorzoane și inele scînteietoare, ieși țanțoș din salon.

Abia cînd persoana căreia i se spunea lord începuse să vorbească de văduva episcopului și soția baronului german, își dăduse Harry Warrington seama că mătușa lui și cu el au constituit subiectul de conversație al celor doi gentlemeni. Dar pînă să i se înrădăcineze în minte această convingere, unul dintre interlocutori părăsise încăperea, iar celălalt, întorcîndu-se către o masă la care se așezaseră doi domni, le spuse:

— Ce trișor prăpădit mai e și ăsta! Tot ce am spus despre Bernstein i se aplică perfect și lui, *mutato nomine*[2] Știam că individul e spion și pungaș. Și-a schimbat religia de nu știu cîte ori. Chiar eu l-am izgonit din Haga cînd eram ambasador și am informații precise că la Viena a fost ciomăgit.

---

[1] printre alții (fr.).
[2] schimbînd doar numele (lat.).

— Mă mir că dumneavoastră, lord Chesterfield, acceptaţi tovărăşia unui asemenea ticălos! strigă Harry de la masa lui.

Cealaltă pereche de clienţi întoarse privirile spre el. Spre surprinderea lui, aristocratul căruia i se adresase cu aceste cuvinte, vorbi mai departe.

— Nici nu poate exista un *fieffé coquin* [1] mai mare ca acest Poellnitz. Ei, să mulţumesc cerului că nu mi-a furat nici măcar tabachera! Rîdeţi? Individul era capabil să mi-o ia.

Lordul credea că tinerii rîd de vorbele lui de duh.

— Aveţi perfectă dreptate, domnule, zise unul dintre cei doi clienţi care mîncau, întorcîndu-se spre domnul Warrington, deşi, să-mi fie cu iertare, nu văd în ce măsură e treaba dumneavoastră. Lordul Chesterfield joacă cu oricine îl stîrneşte. Nu vă speriaţi, că e surd ca masa, şi n-a auzit nici un cuvinţel din ce aţi spus; şi tocmai de aceea lordul e gata să joace cu oricine îi pune în faţă un pachet de cărţi, şi tocmai de aceea suportă tovărăşia acestui pungaş.

— Pe legea mea, cunosc şi alţi nobili care nu-şi aleg cu prea multă grijă compania, zise domnul Jack.

— Asta o spui pentru că stau eu cu tine? Îmi cunosc eu foarte bine compania, dragă prietene, şi desfid aproape pe oricine să se măsoare cu mîne.

Fără să fi acordat cea mai mică atenţie întreruperii furioase a domnului Warrington, lordul de vizavi vorbea în franceza sa favorită cu stăpînul localului, monsieur Barbeau, lăudîndu-l cu multă amabilitate pentru masa pe care i-o servise. Restauratorul făcu temenele după temenele; îşi manifestă încîntarea pentru faptul că Excelenţa Sa era mulţumită; adăugă că nu uitase arta pe care o învăţase în tinereţe în regatul Excelenţei Sale, Irlanda. Lordului nu-i plăcea *gigot*-ul? Tocmai îi servise un platou tînărului *seigneur* american, care stătea vizavi, gentlemanul din Virginia.

— *Cui?*

[1] ticălos sadea (fr.).

Fața palidă a lordului se împurpură o clipă în timp ce punea această întrebare și-și întorcea privirile către Harry Warrington.

— Tînărul gentleman din Virginia, care a sosit de curînd și care posedă la perfecție frumoasa noastră limbă! zise domnul Barbeau gîndind că, cu acest compliment, împușca doi iepuri dintr-o dată, chipurile.

— Acestui tînăr îi veți da socoteală, mylord, pentru cuvintele defăimătoare rostite la adresa familiei mele în prezența acestor gentlemeni, strigă cît putu de tare domnul Warrington, fiind absolut hotărît ca adversarul lui să-l audă.

— Trebuie să mergi și să-i strigi la ureche și atunci s-ar putea, eventual, să te audă, zise unul dintre tineri.

— Am să am grijă ca lordul să înțeleagă într-un fel sau altul ce vreau să spun, zise domnul Warrington cu multă demnitate. Și nu voi admite calomnii cu privire la rudele mele nici din gura lui, nici din a altcuiva!

În timp ce vorbea Harry, micul nobil din fața lui nu-l auzea, dar avu suficient timp ca să-și pregătească răspunsul pe care intenționa să i-l dea. Se ridicase ștergîndu-și gura cu batista de mai multe ori și întinzîndu-și pe masă degetele subțiri.

— Domnule, zise el, te rog să accepți cuvîntul de onoare al unui gentleman cînd îți voi spune că nu am avut nici cea mai mică idee în prezența cui vorbesc și, după cît se pare, nici cunoștința mea, monsieur de Poellnitz nu știa mai bine decît mine cine ești. Dacă te-aș fi cunoscut, te rog să mă crezi că aș fi fost ultimul om de pe lume care să rostească măcar o silabă supărătoare pentru urechile dumitale; și îți exprim regretul și scuzele mele în fața lordului March și a domnului Morris, aci prezenți.

Auzind aceste cuvinte, domnul Warrington nu putu decît să se încline și să mormăie ceva în sensul că acceptă scuzele; după ce se prefăcu a-i fi înțeles vorbele, lordul Chesterfield se mai plecă o dată adînc dinaintea lui Harry și, spunînd că va avea onoarea să-l viziteze pe domnul Warrington la locuința lui, salută pe cei de față și părăsi restaurantul.

CAPITOLUL XXVI

ÎN CARE SÎNTEM FOARTE DEPARTE DE OAKHURST

ÎN INCINTA LOCALULUI White Horse, pînă sub ferestrele sălii de mese, se afla o popicărie cu vreo cîteva mese la care clienţii puteau sta şi bea punci sau ceai. Întrucît cei trei gentlemeni terminară de mîncat cam în acelaşi timp, domnul Morris propuse să se mute cu toţii pe această terasă şi să bea acolo o sticlă de vin rece.

— Jack Morris ar prefera să se mute la Dust Hole, ca pretext pentru o băutură rece, zise lordul.

La care Jack replică spunînd că, după cît bănuieşte el, fiecare gentleman are modul său preferat de a se duce la dracu. Mărturisi că slăbiciunea lui e sticla de vin.

— Dracul lordului Chesterfield e un as îndrăcit, zise lordul March. Bătrînul nu se poate abţine să nu joace cărţi sau zaruri.

— Lordul March nu are un singur drac ci o ceată întreagă. Îi plac jocurile de noroc, îi plac cursele de cai, îi plac pariurile, îi place băutura, îi place mîncarea, îi plac banii şi-i plac femeile ; şi dumneata, domnule Warrington, ai picat într-o tovărăşie foarte proastă cînd ai dat peste acest lord. O să-ţi ia la cărţi pînă şi ultimul hectar pe care-l ai în Virginia.

— Nici nu cred că ar exista pentru mine o plăcere mai mare pe lume, domnule Warrington ! interveni lordul.

— Şi tot tutunul dumitale, şi toate mirodeniile, şi toţi sclavii, şi toţi boii şi măgarii, şi tot ce mai ai pe acolo.

— N-am putea începe chiar acum ? Jack, parcă tu ai întotdeauna la tine o cutie cu zaruri sau un tirbuşon. *Accept de la domnul Warrington orice miză pe care vrea el s-o fixeze.*

— Din nefericire, mylord, tutunul şi sclavii, şi măgarii şi boii nu-mi aparţin, deocamdată ! Abia am ajuns la majorat şi mama mea, care nu e decît cu douăzeci de ani mai mare, are şanse să trăiască la fel de mult ca şi mine.

— Fac prinsoare cu dumneata că ai să-i supraviețuiești. Îți plătesc acuma o sumă pe care ai să mi-o restitui împătrit la moartea ei. Îți ofer, aici pe masă, o sumă frumușică în schimbul dreptului de succesiune asupra moșiei dumitale din Virginia la moartea bătrînei. Cum îi zice domeniului dumitale?

— Castlewood.

— După cîte aud e un adevărat principat. Fac prinsoare că valoarea lui a fost exagerată de cel puțin zece ori de către trepădușii ăștia de aici. Dar acum de ai ajuns să porți numele de Castlewood? Ești rudă cu lordul? A, stai puțin că știu — lady Castlewood, mama dumitale, este coborîtoare din adevăratul cap al familiei. El a fost de partea celor care au pierdut bătălia în 1715. Am auzit povestea de cel puțin zece ori de la bătrîna ducesă din familia mea. Ea l-a cunoscut pe bunicul dumitale. Cred că era prieten cu Addison și Steele și Pope, și Milton [1] și cu alți granguri. Păcat că n-a rămas el în Anglia și n-a deportat cealaltă ramură a familiei pe plantațiile din America.

— Tocmai de curînd am stat la Castlewood, la vărul meu de acolo, zise domnul Warrington.

— Hm! Și ai jucat jocuri de noroc cu el? Îi plac foarte mult cărțile și barbutul.

— Am jucat doar pe mize de șase peni și am mai făcut o partidă de *commerce* cu doamnele.

— Cu atît mai bine pentru voi amîndoi. Dar cu Will Esmond sigur că ai jucat, dacă era acasă, nu? Fac prinsoare zece la unu că ai jucat cu Will Esmond?

Harry roși și mărturisi că serile li se mai întîmpla, vărului său și lui, să facă vreo partidă-două de cărți.

— Dar Tom Sampson, capelanul? strigă Jack Morris. Nu era și el inclus în societate? Pariez că Tom era al treilea la joc și Dumnezeu să te mîntuiască de Tom și de Will Esmond!

— Ba nu; realitatea este că am cîștigat cu, și de la unul și de la celălalt, zise domnul Warrington.

— Și ți-au plătit? Ei, dar uite că se mai întîmplă minuni pe lumea asta!

---

[1] Scriitori și poeți englezi de la sfîrșitul secolului al XVII-lea și începutul secolului al XVIII-lea.

— Eu n-am vorbit de nici un fel de minune, răspunse domnul Harry zîmbindu-i pe deasupra paharului de vin.

— Şi nu cumva ne spui gogoşi — *volto sciolto*[1] — eh, domnule Warrington ? întrebă lordul.

— Iertaţi-mă, vă rog, zise cinstit Harry, dar franceza este singura limbă, în afară de a mea, pe care o mai cunosc puţintel.

— Lordul March a învăţat italieneşte la operă şi lecţiile astea l-au costat o groază de bani, zise Jack Morris. Trebuie să-i arătăm opera —nu-i aşa, March ?

— Chiar trebuie, Morris ? ripostă lordul, pare-se nu prea încîntat de familiaritatea pe care şi-o permisese prietenul.

Cei doi gentlemeni erau îmbrăcaţi la fel, purtau peruci mici nepudrate, redingote albastre cu nasturi auriţi, pantaloni de piele şi cizme, pălăriuţe cu o simplă dungă de dantelă şi nici o altă găteală din cele la modă.

— Mie nu-mi place prea mult opera, mylord, zise Harry, înfierbîntîndu-se pe măsură ce sorbea din pahar ; dar aş vrea să merg la Newmarket şi abia aştept să văd un adevărat parc de vînătoare din Anglia.

— Atunci o să te ducem la Newmarket şi pe un teren de vînătoare, domnule. Ştii să călăreşti destul de bine ?

— Cred că da, zise Harry, şi trag binişor cu puşca şi ştiu să şi sar.

— Ce greutate ai ? Fac prinsoare că tragem cam tot atîta sau poate eu sînt un pic mai greu. Fac prinsoare că Jack Morris te ia de departe cînd e vorba de împuşcat păsări sau tras la ţintă de la douăzeci şi cinci de paşi. Fac prinsoare că sar mai departe decît dumneata, pe loc drept, aici pe pajiştea asta.

— Nu ştiu cum ţinteşte domnul Morris — nu v-am cunoscut pînă acum pe nici unul — dar accept pariurile dumneavoastră, mylord, şi fixaţi miza pe care o doriţi, strigă Harry pe care între timp vinul de Burgundia îl înfierbîntase de tot.

— Cîte un poney pentru fiecare ! strigă lordul.

— Ţin prinsoarea ! strigară în acelaşi timp Harry şi lordul.

---

[1] Aprox : hocus pocus (ital.).

Tînărului virginian i se păru că și-ar face de rîs țara dacă n-ar accepta orice pariu care i se propunea.

— Ei, putem încerca acuma ultimul pariu dacă te ții destul de bine pe picioare, zise lordul sărind de pe scaun, întinzîndu-și brațele și trupul și privind la iarba uscată și aspră. Își scoase cizmele, apoi haina și vesta, le aruncă pe jos și apoi se strînse cu cureaua.

Harry avea ceva mai mult respect pentru hainele lui. Era costumul lui cel mai bun. Își scoase haina și vesta de catifea, le împături cu grijă și, întrucît cele două-trei mese din jur erau ude de băutură, se duse să le așeze pe o masă din salon, ale cărui glasswand-uri erau deschise.

În restaurant intrase încă un client — și anume, tocmai domnul Wolfe care lua un prînz sobru alcătuit dintr-un pui cu salată și o modestă jumătate de vin. Harry era foarte entuziast. Îi spuse colonelului că a pus un pariu cu lordul March și-l întrebă dacă nu e dispus să participe și el. Colonelul răspunse că e prea sărac pentru a-i da mîna să facă prinsori. Harry îl întrebă atunci dacă nu vrea să vină afară să vadă dacă se respectă regulile jocului. Colonelul acceptă cu dragă inimă, lăsă jos paharul din mînă și își urmă țanțoș tînărul prieten, prin ușa deschisă.

— Cine mai e și tîmpitul ăla cu fața ca o lumînare și părul morcoviu ? întrebă Jack Morris, asupra căruia vinul de Burgundia își făcuse efectul așteptat.

Domnul Warrington îl lămuri că e locotenent-colonelul Wolfe din regimentul 20.

— Sluga dumneavoastră, domnilor ! zise colonelul salutînd pe cei de față cu o plecăciune rigidă, militărească.

— În viața mea n-am mai văzut o asemenea siluetă ! strigă Jack Morris. Dar tu, March ?

— Iertați-mă, vă rog, ați spus March ? întrebă colonelul părînd foarte surprins.

— Eu sînt contele de March, sluga plecată a colonelului Wolfe, zise arîstocratul înclinîndu-se. Prietenul meu, domnul Morris este atît de intim cu mine încît după masă sîntem aproape ca frații.

„Ce păcat că nu e toată lumea din stațiune de față ca să audă aceste vorbe !“ se gîndi Morris. Era atît de încîntat încît exclamă :

— Pariez doi la unu pe lord !

— Ţin prinsoarea ! strigă domnul Warrington.

Drept care entuziastul Jack se văzu obligat să strige :

— S-a făcut !

— Acceptaţi pariul, domnule colonel ! îi şopti Harry prietenului său.

Dar colonelul răspunse că nu-i dă mîna să piardă şi deci nu are nici o speranţă de a cîştiga.

— Văd că ai şi cîştigat unul din pariurile noastre, domnule Warrington, remarcă domnul March. Eu sînt cu vreo cîţiva centimetri mai înalt, în schimb dumneata eşti mai lat în umeri.

— Aiurea, dragă Will ! Fac prinsoare că tu tragi *de două ori* mai mult decît el.

— Ţin prinsoarea, Jack ! zise lordul rîzînd. Miza la toate pariurile e cîte un ponei. Accepţi provocarea, domnule Warrington ?

— Nu, dragul meu — un pariu e suficient, zise Jack.

— Prea bine, dragul meu, zise lordul, şi acum hai să vedem cum stăm cu cealaltă prinsoare.

Întrucît îşi pusese cei mai frumoşi ciorapi de mătase pe care-i avea, pantaloni de călărie de satin negru şi pantofii cei mai buni, Harry nu voia să se descalţe, aşa cum făcuse adversarul său, ale cărui cizme cu pinteni, firesc că nu erau de loc potrivite pentru concursul de sărituri. Aveau în faţa lor o pajişte frumoasă şi netedă, lungă de vreo treizeci de metri, tocmai cît trebuia pentru avînt şi săritură. Pajiştea era înconjurată de o alee prunduită, dincolo de care se afla un zid şi firma de la poartă — fondul albastru purtînd stema calului bălan de Hanovra între două popice şi, drept motto, numele proprietarului şi al animalului înfăţişat acolo — White Horse [1].

Prietenul lordului aşternu pe jos o batistă drept semn al locului de unde să pornească săritura, iar domnul Wolfe se aşeză în celălalt capăt al pajiştii ca să marcheze locul unde urma să aterizeze fiecare din ei.

„Lordul a sărit primu, îi povesti domnul Warrington doamnei Mountain de la Castlewood, Virginia, într-o scrisoare ce se mai păstrează şi astăzi. De fapt ţinea să fiu eu

[1] Calul bălan (engl.)

cel dintîi, dar aducîndu-mi aminte de povestea *campaniei de la Fontannoy* pe care o istorisea scumpul meu George, iam zis :

— *Monseigneur le Comte tirez le premier, s'il vous play !* [1]

Drept care şi-a luat avînt alergînd în ciorapi şi, spre onoarea bătrînei Virginii, am avut satisfacţia de al bate pe lord cu mai bine de un cot — mai ezact cu optzeci şi doi de centimetri — întrucît eu am sărit şase metri treizeci şi şapte, măsuraţi cu metru iar lordul na sărit decît cinci metri cincizeci şi cinci. Mai înainte cîştigasem pareul pe care-l pusese cu mine în privinţa greutăţii pe care o avem fiecare (lucru de care mi-am dat seama din clipa în care l-am văzut), aşa că el şi cu *domnul* Jack miau plătit aceste două *pareuri*. Şi, cu tot respectul pe care-l port mamei mele — sper să nu se supere pe mine întrucît eu am ţinut pareurile *pentru onoarea vechiului dominion*, iar adversarul meu a fost un nobil de prim rang posedînd el personal *două titluri* şi avînd perspectiva să moştenească pe un duce. Aici e o adevărată *nebunie* cu pareurile şi filfizonii şi toţi tinerii eleganţi fac prînsori de dimineaţă pînă seara.

- Le-am spus — şi poate că asta a fost nenorocirea mea — că acasă la mine există un domn care mă ia la sărituri cu treizeci de centimetri şi mai bine ; şi atunci miau întrebat cine e şi eu le-am zis — colonelul G. Washington de la Mount Vernon — pentru că tu ştii că e în stare şi e singurul om din ţinutul lui sau dintral meu care mă poate întrece — domnul Wolfe sa apucat atunci să-mi pună atîtea întrebări despre colonelul G.W. încît am înţeles că auzise de el şi vorbea de *campania nenorocită* de anul trecut de parcă ar fi cunoscut terenul ca pe propriul lui buzunar şi ştia numele tuturor rîurilor noastre, numai că în loc de Potomac zicea Potămac, ceea *ce nea făcut să rîdem straşnic de el*. Contele de March şi Ruglen nu sa arătat de loc *rău de pagubă*, şi atît el cît şi prietenul lui miau înmînat bacnote din portofelele lor, umplîndul pe al meu care *începuse să se golească* pentru că bacşişurile

[1] Domnule conte, trageţi dumneavoastră primul (fr. — corect *s'il vous plaît*).

date servitorilor vărului meu la plecarea din Castlewood şi cumpărarea calului la Oakhurst aproape că mă puseseră în situaţia de a fi silit să cer încă un împrumut de la prea cinstita mea mamă sau de la reprezentantul ei din Londra ori Bristol".

Încheind aşadar aceste fapte glorioase, cei patru domni ieşiră din grădina localului pe aleea pentru public, unde între timp se strînsese o mulţime de lume. Domnul Jack, fire deschisă şi slobodă, începu să facă remarci nu întotdeauna foarte agreabile — în schimb rostite foarte tare — la adresa multor trecători. Iar dacă lordul March făcea şi el vreo glumă, ceea ce i se întîmpla destul de des, Jack începea să se tăvălească de rîs :

— Ha-ha ! O-ho-ho ! Dumnezeule ! Dragă conte ! Vai, mylord, o să crăp de rîs !

„Făcea impresia că ţine cu tot dinadinsul, îi scrise foarte înţelept Harry doamnei Mountain — să ştie toată lumea că prietenul carel însoţeşte e *conte* !".

Într-adevăr, treceau pe acolo tot soiul de oameni. Domnul Poellnitz, care nu-şi schimbase hainele de la prînz, zîmbea cu gura pînă la urechi şi împărţea saluturi în dreapta şi în stînga, cu pălăria lui imensă, împodobită cu dantele şi pene ponosite. Apoi trecu pe acolo lordul Chesterfield, îmbrăcat în haine *gris-perle*, cu panglica albastră şi steaua decoraţiei, şi-i salută la rîndul lui pe tineri.

— Fac prinsoare că bătrînul îşi scoate pălăria în faţa întregului regat şi încă şi în faţa întregii Franţe, zise lordul March. De douăzeci de ani nu şi-a schimbat forma pălăriei. Priveşte-o cu atenţie. Uite că iar o scoate ! Îl vedeţi pe individul ăla mare şi mătăhălos, greoi, cu faţa de culoarea tutunului şi ciupită de vărsat, care abia-i răspunde ducînd mîna la pălăria lui strîmbă ? Lua-l-ar... de obraznic — ştiţi cine e ?

— Nu, fir-ar să fie el al... ! Cine e, March ? întrebă Jack mai adăugînd şi alte vorbe urîte.

— E unul Johnson [1], care a făcut un dicţionar şi despre care lordul Chesterfield a scris nişte chestii grozave cînd i-a ieşit dicţionarul, ca să-l lanseze pe individ. Ţin

[1] Doctorul Samuel Johnson (1709—1784), patriarh al criticii, lingvisticii şi literaturii engleze din secolul al XVIII-lea.

minte că erau grozave sau în orice caz l-am auzit pe Horry Walpole [1] zicînd aşa şi ăla se pricepe straşnic la dintr-astea. Fir-ar al naibii să fie de belfer obraznic!

— Lua-l-ar vijelia, ar trebui pus la stîlpul infamiei! urlă Jack.

— Şi grăsunul ăla cu care se plimbă acuma e alt scribălău dintr-ăla — un tipograf — îi zice Richardson; ştiţi, tipul care a scris *Clarissa*.

— Dumnezeule! Serios, mylord, ăsta este marele Richardson? Acesta e omul care a scris *Clarissa?* strigară într-o suflare colonelul Wolfe şi domnul Warrington.

Harry o luă repede la fugă ca să se uite la bătrînul care mergea anevoie pe alee, înconjurat de un alai întreg de admiratoare.

— Zău, scumpe domn — tocmai spunea una dintre doamne, — sînteţi un om prea mare şi prea bun ca să trăiţi într-o asemenea lume; dar fără îndoială că anume aţi fost trimis în mijlocul ei, pentru a o învăţa să fie virtuoasă.

— Ah, domnişoară Mulso! Cine să-l înveţe pe învăţător? întrebă bunul bătrînel grăsuliu, înălţînd spre cer faţa lui rotunjoară, cu o expresie blîndă. Pînă şi el are păcate şi greşeli! Nici măcar vîrsta şi experienţa lui nu-l împiedică să se poti... Cerul să se îndure de mine, domnule Johnson! Te rog să mă ierţi dacă te-am călcat pe bătătură.

— Adevărat grăieşti. M-ai călcat pe bătătură şi ai obţinut iertarea, zise domnul Johnson şi continuă să mormăie niscaiva versuri, legănîndu-se încoace şi-n colo, cu ochii în pămînt, cu mîinile la spate şi din cînd în cînd primejduind cu bastonul său imens ochii cinstiţi şi blînzi ai confratelui şi tovarăşului său.

— Nu văd ei prea bine, draga mea domnişoară Mulso, îi zise el tinerei, dar aşa cum sînt, totuşi aş prefera să-mi apăr ascuţişul privirilor de bîta domnului Johnson. Sluga dumneavoastră, domnule.

Zicînd aceste vorbe, făcu o plecăciune adîncă şi, scoţîndu-şi pălăria, îl salută pe domnul Warrington, care se dădu înapoi roşind de mai multe ori, după ce se înclină

[1] Horace Walpole (1717—1797), scriitor englez, reprezentant de seamă al romanului gotic.

în fața marelui autor. Marele autor era deprins să fie adorat. Niciodată n-a fost nevoie de mai puțin vînt pentru a umfla balonul orgoliului unui muritor. Domnișoare bătrîne căzute în extaz îi presărau calea cu frunze de ceai și-l tămîiau cu aburii ibricului de cafea. Mamele de familii sărutau papucii pe care-i împleteau pentru el. Scufia cu care se culca noaptea era înconjurată de un nimb al virtuții. Întreaga Europă palpitase, gîfîise, tremurase, plînsese, murise de admirație citind paginile scundului, blîndului și cinstitului pîntecos nemuritor. Harry se întoarse îmbujorat de emoție și mîndrie că a fost salutat de el.

— Vai, mylord, ce bine îmi pare că l-am văzut! zise el.

— L-ai văzut! Păi, să mor eu dacă nu-l puteai vedea în orice zi la el în atelier, nu-i așa? zise Jack rîzînd.

— Fratele meu afirma că el — și domnul Fielding — parcă așa zice că-l cheamă — sînt cele mai mari genii ale Angliei; și adeseori zicea că atunci cînd o să venim în Europa primul pelerinaj o să-l facă la domnul Richardson, strigă Harry impetuos, deschis la inimă și tandru, ca întotdeauna cînd vorbea despre cel mai drag prieten al lui.

— Fratele dumitale vorbea ca un adevărat bărbat, strigă la rîndul lui domnul Wolfe, care se îmbujoră și el la față. Aș prefera să fiu un geniu decît membru al Camerei Lorzilor.

— Fiecare cu gusturile lui, domnule colonel, zise lordul amuzîndu-se copios. Entuziasmul dumneavoastră — și zău, vă rog să nu vă ofensați — mă înviorează, pe legea mea că așa e.

— Și pe mine la fel — să fiu al naibii dacă vă mint — mă înviorează strașnic, strigă Jack.

— Vedeți, și pe el la fel — pur și simplu îl înviorează pe Jack. Ia zi, Jack, tu ce-ai prefera să fii? Un tipograf gras și bătrîn care a scris o poveste despre o prăpădită de fată și individul care i-a distrus viața — sau membru al Camerei Lorzilor, cu un venit de zece mii de lire pe an?

— Ce dracu, March — zău, mylord, mă crezi așa zevzec? zise Jack înduioșat pînă la lacrimi. Am făcut eu ceva ca să merit asemenea insulte?

— Aş prefera să dobîndesc onoarea mai degrabă decît onorurile ; aş prefera să am geniu mai degrabă decît bogăţie. Aş prefera să-mi fac un nume mai degrabă decît să-l moştenesc, deşi, slavă Domnului, şi numele lui taică-meu e foarte bun şi cinstit, zise tînărul colonel. Dar acum, vă rog să mă scuzaţi, domnilor, încheie Wolfe şi, salutîndu-i în grabă, traversă în fugă promenada alergînd spre un grup care înainta — alcătuit dintr-o tînără, o bătrînică şi un domn.

— E frumoasa domnişoară Lowther. Acum mi-aduc aminte, zise lordul. Uitaţi-vă ! O ia la braţ ! Merge vorba că ar fi logodit cu ea.

— Ce, vrei să spui că un asemenea individ e logodit cu o persoană din familia Lowther din Nord ? izbucni Jack. Să mă ia dracu' dacă înţeleg unde o să ajungă lumea asta, cu tipografii voştri şi cu locotenenţii cu jumătate de soldă şi cu învăţătorii voştri, şi cu prostiile voastre nemaipomenite !

Lexicograful, care se arătase atît de puţin dispus să-i facă o temenea lordului Chesterfield cînd acest celebru aristocrat îl salutase curtenitor, îşi scoase tocmai atunci pălăria şi se plecă aproape pînă la pămînt în faţa unui personaj rumeior cu o pălărie mare şi rotundă, cu panglici, şi îmbrăcat în veşminte lungi, care îşi făcu apariţia pe promenadă. Era lordul episcop de Salisbury, purtînd nonşalant panglica albastră şi insigna nobilului Ordin al Jartierei, al cărui prelat era.

Domnul Johnson nu-şi mai acoperi capul în tot cursul conversaţiei sale cu episcopul Gilbert, doctor în teologie. Acesta îi adresă o seamă de vorbe amabile şi de binecuvîntare domnului Richardson, declarîndu-l apărător al virtuţii, predicator al unei morale sănătoase, bastion al religiei — cinstitul tipograf fiind şi el perfect convins în sinea lui de toate aceste calităţi.

În urma acestei apologii, nu trebuie ca vreo domnişoară să alerge la biblioteca bunicului şi să facă gestul pripit de a da jos din raft *Clarissa*. Ea n-o să aibă chef să citească volumele deasupra cărora au plîns şi au fremătat actriţele frumoase acum o sută de ani, şi care au fost slăvite de feţele bisericeşti de la înălţimea amvonului şi lăudate în toată Europa. Mă întreb : oare femeile noastre sînt

mai virtuoase decît bunicile lor ? Sau sînt doar mai sclifosite ? Dacă prima ipoteză e adevărată, atunci domnişoara Smith din New York este fără doar şi poate mai smerită decît domnişoara Smith din Londra, care încă nu s-a deprins să aibă scrupule cînd vorbeşte de picioarele meselor, pianului sau animalelor [1]. O, bunele şi credincioasele bătrînel Samuel Richardson ! Oare acolo în iad unde te afli ţi-a parvenit ştirea că sublimele tale romane sînt dosite acum prin unghere şi că fiicele noastre nu mai au voie să citească *Clarissa*, după cum n-au voie să citească nici *Tom Jones* ? Înalţă-te Samuel, şi împacă-te cu celălalt scrib, confratele tău, pe care-l urai atît de mult în timpul vieţii. [2] Mă întreb dacă peste un veac romanele de astăzi vor fi ţinute sub lacăt şi sub cheie, şi dacă le vor face să roşească pe fetişcanele drăgălaşe.

— Cine e persoana aceea ciudată de colo, cu parura înaltă ca pe vremea bunicii, care s-a oprit să stea de vorbă cu domnul Richardson ? întrebă Harry în timp ce o cucoană îmbrăcată fantezist se apropie şi, după ce-i făcu o reverenţă tipografului care se încovoiase ca s-o salute, îi adresă un compliment.

Speriat, Jack Morris îl înghionti pe Harry cu coada cravaşei. Lordul March izbucni în rîs.

— Persoana aceea ciudată este nobila mea rudă, Catherine ducesă de Dover şi Queensberry, sluga dumitale, domnule Warrington. A fost o frumuseţe pe vremuri ! S-a schimbat mult între timp, nu-i aşa ? Vai ce gorgonă bătrînă a ajuns ! E şi ea o patroană a tipilor dumitale care scriu cărţi ; şi cînd hoaşca asta bătrînă era în floarea vîrstei, ăia scriau chiar versuri în onoarea ei.

Contele îşi părăsi o clipă prietenii pentru a o saluta pe bătrîna ducesă cu o plecăciune adîncă şi Jack Morris îi explică domnului Warrington că, la moartea ducelui, contele de March şi Ruglen, avea să moştenească titlul şi proprietatea vărului său.

---

[1] Aluzie la exagerările puritane ale americanilor care evitau cuvinte ca picior, pulpă, piept, cocoş etc.

[2] Henry Fielding (1707—1754) şi-a început cariera de romancier printr-o pastişă a romanului *Pamela* de Richardson, intitulată iniţial *Falsela*, iar apoi *Joseph Andrews*.

— Bănuiesc, zice Harry cu toată simplitatea, că lordul se află și el aici, și o însoțește pe bătrînă ?

Jack izbucni într-un hohot zgomotos.

— Ah, da ! Bineînțeles ! Chiar așa ! zise el. Ce vorbești, dragul meu, nu cumva vrei să spui că nici n-ai auzit de micuța balerină de la operă ?

— Nu mă aflu decît de puțină vreme în Anglia, domnule Morris, zise Harry zîmbind, și trebuie să mărturisesc că acasă în Virginia n-am auzit mare lucru despre micuța balerină.

Din fericire pentru noi, taina micuței balerine de la operă n-a mai fost dezvăluită, întrucît conversația tinerilor a fost întreruptă de o doamnă cu pelerină de cardinal și o pălărie asemănătoare acelor minunate obiecte care au revenit la modă la o sută de ani după data actualei noastre povestiri ; ea le făcu o reverență cît se poate de curtenitoare celor doi domni, care o salutară la rîndul lor. Se opri în fața lui Harry și îl cam uimi întinzîndu-i mîna :

— M-ai uitat chiar atît de curînd, domnule Warrington ? întrebă ea.

În secunda următoare Harry își scoase pălăria. Tresări, roși, începu să se bîlbîie și strigă : „Dumnezeule mare !“ de parcă împrejurarea ar fi fost o adevărată minune cerească. Era lady Maria care ieșise la plimbare. Harry nu se mai gîndise deloc la ea. Ca să fim sinceri, pentru moment gîndurile tînărului gentleman erau atît de departe de ea, încît brusca reintrare pe scenă și apariția ei în carne și oase îl treziră pe domnul Warrington la realitate și-i aduseră în obraji îmbujorarea aceea vinovată.

Nu. Nici măcar nu se gîndise la ea ! Acum o săptămînă — și părea că a trecut un an, dacă nu un veac de atunci — nu s-ar fi mirat oriunde ar fi întîlnit-o. Apărînd dintre boschetele pe cale de a se întuneca, lunecînd ușor pe verdeața teraselor grădinii, pășind agale pe scări, pe coridoare, plutind pînă și în visurile lui, toată ziua și toată noaptea, ca o prezență fizică sau spirituală, el era deprins s-o întîlnească. Acum o săptămînă inima lui bătea puternic. Acum o săptămînă, în clipa în care se trezea din somn cu o tresărire, gîndul la ea înflorea ca un zîmbet. Și abia marțea trecută fusese înjunghiată

și ucisă dragostea lui, și nu numai că el nu purta nici măcar doliu după ea, dar o și uitase cu desăvîrșire!

— Nu vrei să vii să te plimbi puțin cu mine? întrebă ea. Sau dorești să asculți muzica? Bănuiesc că preferi muzica.

— Știi doar, zise Harry, că nu mă prea omor după muzică, decît (el se gîndea la imnul de vecernie) dacă e cîntată de tine.

Și iarăși roși îngrozitor rostind aceste vorbe, întrucît simțea că se face grav vinovat de sperjur.

Biata doamnă era și ea agitată de tulburarea și agitația pe care o citea în înfățișarea tînărului ei însoțitor. Sfinte doamne! Oare tremurul și emoția aceea puteau să însemne că ea s-a înșelat și că băiatul îi mai e și acum credincios?

— Oferă-mi te rog brațul și hai să facem o mică plimbare, zise ea aruncînd o mică reverență celorlalți doi tineri. Mătușa își face somnul de după-masă.

Harry n-avu încotro și trebui să-i ofere brațul și să-i strîngă mîna pe care fata o apăsa pe inima lui. Maria mai adresă o reverență frumoasă tovarășilor lui Harry, înclinați pînă la pămînt, și se îndepărtă cu prada ei. Oare cum Dumnezeu mai poate o femeie, cînd e mîhnită, furioasă, îndurerată și torturată de nedreptate și de părăsire, să-și mai amintească să zîmbească, să facă reverențe, să mîngîie și să se prefacă? Cu cîtă hotărîre îndeplinesc ele îndatoririle convenienței sociale; cum de au întotdeauna la îndemînă un cuvînt sau o mînă, sau un mic discurs sau răspuns amabil pentru cunoștința pasageră care trece neștiutoare pe poteca tragediei, aruncă o propoziție-două, foarte degajată (fericit e ticălosul mulțumit de sine!), și pleacă mai departe. Pleacă mai departe și se gîndește că femeia a fost încîntată de ceea ce a spus el: „Am făcut o glumă destul de bună. Cred că nu mă înșel cînd mi se pare că lady Maria mă privește cu ochi destul de favorabili și e al dracului de bine ca femeie, zău că da!". Mare înțelept mai ești! Cam tot așa era cazul și cu Jack Morris care porni mai departe, sprijinindu-se de brațul nobilului său prieten și socotind că toată societatea de la Tunbridge Wells e cu ochii pe el. Spusese niște lucruri extrem de rafinate

despre o anumită partidă de cărți jucată cu o seară mai înainte la lady Flushington și lady Maria răspunsese frumos și grațios, așa că Jack era fericit la culme cînd plecă.

Vai ce absurdă creatură! Declar și susțin că noi habar n-avem de firea nimănui (acest lucru, eu unul îl cunosc din ce în ce mai bine cu fiecare zi ce trece). Intri zîmbind ca s-o vizitezi pe noua dumitale cunoștință, doamna A. și drăgălașa ei familie. Saluți cu o plecăciune lumea elegantă adunată în salonul doamnei și domnului B. Ascultă-mă pe mine cînd îți spun că în drumul dumitale prin viață nu faci altceva decît să calci cu piciorul dumitale greoi și stîngaci pe rănile multe și invizibile ale unor tragedii sîngeroase. Poate dumneata nu știi cîte taine rușinoase sînt ascunse în casa doamnei B. Ia uită-te nițel sub perna de pe canapea. Oare aceea este pur și simplu păpușa cu care se joacă fetița sau se zărește un pic și un Cupidon, aproape înăbușit? Ce crezi că e cenușa aceea care mocnește gata să se stingă în vatra căminului? Foarte probabil că puțin înainte de intrarea dumitale s-a oferit aici o jertfă: ca după datina hindusă o inimă de văduvă credincioasă a fost arsă pînă la cenușă pe un cadavru împietrit și dumneata privești acum la *cineri doloso*[1]. Îl vezi pe B. și pe soția lui primindu-și invitații înainte de dineu. O, ceruri atotputernice! Știi că buchetul pe care-l poartă doamna este un semn pentru căpitanul C. pentru a-i atrage atenția că va găsi un bilețel sub bustul de bronz al lui Shakespeare de pe polița căminului din birou? Și după toate acestea, dumneata vii și-i spui doamnei B. niște lucruri extraordinar de bine plasate (sau cel puțin așa îți închipui dumneata) cu privire la starea vremii (deștept băiat!) sau cu privire la ultima serată de la lady E. (vai ce om de lume!) sau cu privire la copilașii drăguți din camera alăturată (vai ce insinuări perverse?). Dumnezeule mare, dragă cititorule, de unde ai putea să știi că B. n-o să arunce chiar la noapte pe fereastră toți copiii sau că nevasta lui nu se pregătește să-i părăsească fugind în lume cu căpitanul? De unde știi că valeții ăia nu sînt niște portărei deghizați?

[1] Cenușa amăgitoare (lat.)

Că Majordomul acela corpolent (de fapt un schelet, numai piele şi os) nu e un agent de la Muntele de Pietate? Şi că, prin toate ascunzişurile nu sînt *rôtis*[1] şi *entrées*[2] de schelete? Ia uitaţi-vă că li se văd picioarele de sub faţa de masă. Aveţi grijă cum vă întindeţi papucaşii suavi, doamnă, să nu loviţi pe unul sau pe altul între coaste. Remarcaţi fluturii cu cap de mort care filfîie din aripi printre flori. Priviţi la palidele giulgiuri care licăresc în lumina lumînărilor! Ştiu că e o poveste veche şi în special că acest preot a strigat de cinci sute de ori pînă acum *vanitas vanitatum*[3]. Nu mă pot stăpîni să nu revin mereu la acest subiect şi să nu încep să strig pe un ton răsunător şi plîngăreţ şi să devin deosebit de melancolic ori de cîte ori văd o dragoste moartă legată de una vie. Ha! Ridic ochii de pe manuscris şi privesc în stradă; iată pe doamna şi domnul D. care se întorc de la plimbarea făcută în Parcul Kensington. Vai cum se mai lipeşte doamna de el! Iar domnul, ce vesel şi fericit pare, în timp ce copiii zburdă zglobii în jurul lor. Biată doamnă D., cu mintea întunecată şi cu ochii îmbrobodiţi, să ştii că pe lumea asta mai există şi Parcul Regent, nu numai Parcul Kensington. Intră, biată, îndrăgostită! Aşterne-i zîmbitoare dinainte mîncarea lui preferată. Arată-i caietele copiilor şi carnetele lor de note cu însemnările profesorilor. Aşază-te cu domnişoara la pian şi cîntaţi împreună duetul vostru nevinovat; şi închipuie-ţi că eşti fericită.

Iată-i pe Harry şi Maria făcîndu-şi plimbarea de seară pe islaz, departe de satul care se trezeşte după siesta lui de după masă şi unde oamenii încep să forfotească şi să cînte la diverse instrumente. Maria ştie că muzica o s-o trezească din somn pe madame de Bernstein. La aprinsul lumînărilor, Maria trebuie să fie înapoi la măsuţa de ceai şi la jocul de cărţi. Dar nu-i nimic. Mai are un minut la dispoziţie. Se prea poate ca dragostea mea să fi murit, dar iată un minut în care pot îngenunchia lîngă mormîntul ei ca să mă rog. El, fără îndoială, că nici nu se gîndea

---

[1] fripturi (fr.)
[2] antreuri (fr.)
[3] deşertăciune a deşertăciunilor (lat.).

la ea ; a fost surprins şi nici măcar n-a recunoscut-o. Rîdea şi vorbea cu Jack Morris şi cu lordul March. E cu douăzeci de ani mai tînăr ca ea. Nu-i nimic. Azi e azi şi sîntem toţi egali. Momentul ăsta e al nostru. Haide, Harry, să ne plimbăm puţin pe pajişte ! Ea o să meargă deşi simte, ba chiar are o convingere fatală, că el o să-i spună că totul s-a terminat între ei şi că o iubeşte pe bruneta de la Oakhurst.

CAPITOLUL XXVII

PLENUM OPUS ALEAE [1]

— COPILE, MAI VORBEŞTE-MI despre copilaşii aceia pe care i-am văzut alergînd, acolo la casa unde te-am dus, bietul meu băiat, după căzătura aia îngrozitoare pe care ai suferit-o, zise Maria în timp ce se plimba pe izlaz. Vai, cum te-a trîntit calul ! Am crezut că mor cînd am văzut ce ţi s-a întîmplat ! Nu e nevoie să-mi strîngi aşa tare braţul. Doar ştii că nu ţii la mine.

— Oamenii aceia sînt cei mai buni, mai de treabă şi mai scumpi pe care i-am cunoscut vreodată, strigă domnul Warrington. Doamna Lambert a fost prietenă cu mama cînd era ea la studii în Europa. Colonelul Lambert e un gentleman desăvîrşit şi a slujit în armată pretutindeni. A participat la bătăliile din Scoţia împreună cu Alteţa sa regală, în Flandra şi Minorca. Nici dacă ar fi fost părinţii mei adevăraţi n-ar fi putut să se poarte mai frumos cu mine. Cum pot să-mi arăt recunoştinţa faţă de ei ? Aş vrea să le fac un cadou ; chiar trebuie să le fac un cadou, zise Harry băgînd mîna în buzunarul doldora acum de hîrtiile foşnitoare ale lui Morris şi March.

— Putem merge la magazinul de lux, dragul meu, să cumpărăm vreo două păpuşi pentru copilaşi, zise lady Maria. Altfel i-ai ofensa pe părinţi dacă le-ai oferi ceva drept plată pentru amabilitatea lor.

[1] Noroc deplin la zaruri *(lat.)*

— Păpuși pentru Hester și Theo ! Da' ce-ți închipui, Maria, că o femeie nu e femeie decît de la patruzeci de ani în sus ? (Brațul lipit de al lui Harry a tresărit, poate — dar foarte, foarte ușor). Pot să-ți spun că domnișoara Hester nu se consideră cîtuși de puțin copil, iar domnișoara Theo e mai mare decît soră-sa. Amîndouă știu tot felul de limbi străine. Și au citit cărți, oho, teancuri întregi de cărți ! Cîntă la clavecin și din gură, admirabil. Și Theo mai și compune cîntece pe care le interpretează tot ea.

— N-aș fi crezut ! Eu le-am văzut foarte puțin. Mi s-au părut niște copilițe. Aveau un aer atît de copilăros. Nici prin cap nu mi-a trecut că au toate talentele astea și că sînt adevărate minuni ale lumii.

— Așa sînteți voi femeile ! Și acăsă la mine, dacă eu sau George lăudam vreo femeie, doamna Esmond și cu Mountain îi găseau negreșit tot felul de defecte ! strigă Harry.

— Eu una, cu siguranță că n-aș găsi nici un defect cuiva care s-a purtat bine cu dumneata, domnule Warrington, oftă Maria, deși sper că nu te superi pe mine dacă le invidiez pentru că au trebuit să te îngrijească atunci cînd erai rănit și bolnav — pe cînd eu... eu am fost silită să te părăsesc ?

— Scumpa și buna mea Maria !

— Nu, Harry ! *Nu* sînt nici scumpă, nici bună. Lasă, domnule, nu e nevoie să fii atît de insistent cu amabilitățile dumitale. Privește ! Uite-l acolo pe negrul dumitale care se plimbă împreună cu vreo douăzeci de alți nenorociți în livrele. Scîrbóșii au să se ducă să bea la cafeneaua din grădină și au să se îmbete ca și stăpînii lor. Individul acela îngrozitor, domnul Morris, era beat turtă cînd m-am apropiat de dumneata și te-am speriat atît de tare.

— Tocmai cîștigasem niște pariuri foarte consistente de la amîndoi. Ce să-ți cumpăr, scumpa mea verișoară ? Și Harry îi povesti victoriile pe care tocmai le dobîndise. Era bine dispus, chiar entuziast. Rîse și se mai și lăudă un pic : Pentru onoarea Virginiei eram hotărît să le arăt eu ce înseamnă o săritură ca lumea, adăugă el.

Dacă mai exersez puţin, cred că aş putea să sar încă vreo cincizeci de centimetri mai departe.

Maria se arătă încîntată de victoriile tînărului ei cavaler.

— Dar trebuie să ai grijă cu jocurile de noroc, copile, zise ea. Ştii că ele au fost ruina familiei noastre. I-au căzut victimă fratele meu, Will Castlewood, bietul nostru tată, şi însăşi mătuşa noastră, lady Castlewood ; cît despre lordul March este cel mai îngrozitor şi totodată cel mai norocos cartofor din toată aristocraţia noastră.

— N-am de gînd să mă tem nici de el, nici de prietenul lui, domnul Jack Morris, zise Harry pipăind din nou încîntătoarele bancnote. Ce jucaţi în casa mătuşii Bernstein ? *Cribbage*, patru atuuri, pocker, vist, *commerce*, pichet, cadril ? Sînt gata pentru oricare din ele. Ce oră o fi bătînd orologiul — vai, cu siguranţă că e şapte !

— Şi vrei să începi de pe acum, zise plîngăreaţă Maria. Nu mai ai chef să te plimbi cu biata ta verişoară. Şi totuşi nu de mult aveai !

— Hei ! Tinereţea e tinereţe, verişoară ! strigă domnul Harry, clătinînd din cap, şi un tînăr trebuie să-şi trăiască viaţa ! adăugă el mergînd ţanţoş, încrezător şi fericit cu partenera lui, nerăbdător să guste din nou din bucuriile vieţii.

Nu de mult îi plăcea într-adevăr să se plimbe cu ea. Chiar ieri îi mai plăcea să fie alături de Theo şi de Hester, şi de buna doamnă Lambert, dar bucuriile vieţii, traiul intens şi zgomotos, chefurile, dorinţa de a străluci şi de a cuceri erau şi ele ispite mari pentru flăcău, care se repezea ca şi alţi băieţi de vîrsta lui să soarbă cupa, fără să se gîndească măcar o clipă şi la durerea de cap care-l aştepta a doua zi dimineaţă. În timp ce vorbea cu verişoara lui, scripcile orchestrei în aer liber de pe Promenadă începură să scîrţîie pentru a fi acordate, pregătindu-şi obişnuitul lor concert de seară. Maria ştia că mătuşa e iar trează şi că ea ar trebui să se întoarcă la robia ei. Harry nu puse nici o întrebare despre robia aceea, deşi fără doar şi poate şi-ar fi dat seama de ea, dacă s-ar fi ostenit să se gîndească. Dar el nu-şi manifesta în nici un fel compătimirea faţă de verişoara lui. Nici măcar nu se gîndea la ea. Şi totuşi, cînd se abătuse asupra lui ne-

norocirea aceea, ea primise o rană mult mai dureroasă decît a lui. Maria nu încetase nici o clipă să se gîndească la el, lucru pe care bineînţeles trebuise să-l ascundă cu grijă îndărătul unor zîmbete ipocrite, aşa cum fac toate femeile. Ştiu, draga mea doamnă Gura-Lumii că după părerea dumitale era doar o babă nătîngă, nu? A! Da' ce-ţi închipui că scufiile de bufon fără minte nu acoperă şi părul cărunt, ca şi pe cel negru ca pana corbului sau pe cel roşcat? Fii mai răbdătoare cu vîrstnicele noastre *frédaines* [1], o, tu, Minervă a femeilor. Sau poate că eşti atît de bună şi de înţeleaptă încît nu citeşti niciodată romane. Asta ştiu, că nu numai băieţii tineri se aseamănă cu armăsarii hrăniţi cu ovăz sălbatic, ci şi cei ajunşi mai spre sfîrşitul vieţii; şi (din observaţiile asupra propriei mele fiinţe, precum şi asupra semenilor mei) am impresia că *avena fatua* [2] creşte pînă şi în ultima zi a anului.

Ca şi părinţii cu preocupări lumeşti, nerăbdători să scape repede de un copil care le dă bătaie de cap, ca să poată pleca la serată, doamna Bernstein şi cu ajutoarele ei culcaseră soarele cît era încă lumină şi îi trăseseră perdeluţele de la pat ca să-l acopere, şi acum se agitau cu pachetele de cărţi, cu lumînările, cu ceaiul, cocteilul şi celelalte trataţii. Un palanchin după altul aduse cucoanele la uşa baronesei — o uşă mai mult sau mai puţin vopsită, cîrpită şi acoperită cu brocart. Aci veniră gentlemeni în haine de gală, domnul Poellnitz purtînd steaua cea mai mare şi haina cea mai bogat brodată. Contele de March şi Ruglen, cînd îşi făcu apariţia, era cu totul altul decît individul pe care-l cunoscuse Harry la Calul Bălan. Îşi schimbase peruca scurtă şi strînsă, castanie, cu una frumos cîrlionţată, cu zulufi la urechi, prinsă într-o panglică şi plină de pudră cenuşie, înlocuindu-şi totodată haina de jocheu şi pantalonii de piele cu un costum franţuzesc elegant şi scump. Domnul Jack Morris purta şi el o altă perucă şi un costum făcut să semene cît mai bine cu al lordului. Domnul Wolfe o însoţea pe frumoasa lui

[1] nebunii ale tinereţelor (fr.)

[2] Pasajul se bazează pe aluzia la o expresie englezească „*to sow one's wild oats*" — literal „a-şi semăna ovăzul sălbatic" (*Avena fatua*), aplicată bărbaţilor, mai ales tinerilor care-şi fac de cap înainte de a se cuminţi prin căsătorie.

iubită, domnișoara Lowther, și pe mătușa ei, care era moartă după jocul de cărți, ca și toată lumea dealtfel. Cînd își făcu apariția lady Maria Esmond, înfățișarea ei dezminți fără doar și poate portretul pe care i-l făcuse doamna Bernstein. Avea forme foarte frumoase pe care rochia i le arăta din plin. Tenul ei era foarte deschis de la natură și o panglică neagră cu zorzoane, prinsă în jurul gîtului cu o broșă cu nestemate, îi scotea și mai mult în evidență albeața ca de nea. Nu avea fața mai roșie decît a celorlalte doamne prezente acolo, iar trandafirii din obraji îi cumpăra mai toată lumea, și nu pe furiș, de la parfumerie. Se bănuia că vreo două-trei benghiuri sporeau strălucirea nurilor ei. Crinolina pe care o purta nu era mai mare decît artificiile metalice pe care le atîrnă în jurul persoanelor lor doamnele din zilele noastre ; și putem declara că tot costumul ei, deși absurd pe alocuri, era în general agreabil. Ce-ar fi dacă doamnele noastre s-ar apuca să poarte inele și brățări în nas ? Cred că am rîde de aceste podoabe, dar nu ne-ar displăcea, și îndrăgostiții nu s-ar strîmba prea rău cînd ar fi siliți să ridice belciugul ca să se poată apropia de buzele trandafirii de dedesubt.

Cît despre baroneasa de Bernstein, ea, cînd își dădea osteneala să-și alcătuiască o toaletă grandioasă, apărea ca un obiect încă frumos și impunător, dar trist și puțin înspăimîntător la privit. Pe unele chipuri bătrîne poți citi ușor trecutul, pe cînd altele capătă deodată un aer supus și mulțumit. Din unii ochi focul se stinge de tot cînd labele de gîscă încep să-i înconjoare ; ochii aceștia nu mai scînteiază de dispreț, furie ori dragoste ; ei și-au pierdut strălucirea și nimeni nu mai e topit de privirile lor de safir ; cînd aruncă vreo ocheadă, nimeni nu mai e orbit. Scumpa și chipeșa mea cititoare tînără : dacă nu ești o frumusețe chiar atît de desăvîrșită ca neasemuita Lindamira, regina balului ; dacă la sfîrșitul balului, cînd te retragi în dormitor, recunoști cu un aer de cîine bătut că n-ai avut decît doi sau trei dansatori, pe cînd în jurul Lindamirei a fost toată noaptea o adevărată îmbulzeală — consolează-te cu gîndul că la cincizeci de ani vei arăta la fel de dulce și agreabilă cum ești și acum la

optsprezece. Nu va trebui să renunţi la luxoasa caleaşcă a frumuseţii şi să vezi pe alta urcîndu-se în ea, pe cînd tu vei fi silită să mergi de acum înainte pînă la sfîrşitul vieţii pe jos. Nu vei fi obligată să renunţi la nici un fel de omagiu cu care ai fost deprinsă vreme îndelungată; nu vei fi martoră la deprecierea zîmbetelor tale şi nu va trebui să recunoşti acest lucru; nu vei vedea cum locuinţa ta încetează de a mai fi la modă, lăsînd numai praful, întunericul şi pînzele de păianjen în saloanele tale altădată strălucitoare; iar în ferestrele tale triste, părăsite şi melancolice nu vor fi afişe „de închiriat"! Se prea poate să nu fi cunoscut niciodată grandoarea, dar nu vei simţi ce înseamnă părăsirea. Poate că nu te vei fi scăldat niciodată în milioane, dar în schimb vei fi scăpat de faliment.

— Gazdă noastră — îi spuse lordul Chesterfield unui prieten într-o şoaptă confidenţială de a cărei sonoritate puternică habar nu avea — îmi aminteşte de cartierul Covent Garden, aşa cum l-am apucat eu în tinereţe. Pe atunci era capătul dinspre palat al oraşului şi numai lumea cea mai elegantă locuia acolo. Astăzi casa unui nobil e un tripou sau un local în care poţi să intri cu un prieten şi să ceri cu glas tare o sticlă de vin.

— Hei! O sticlă de vin şi o cîrciumă nu sînt nici ele lucruri de lepădat, zise lordul March dînd din umeri. N-am apucat vremea dinainte de a se urca pe tron întîiul rege George, deşi am de gînd să trăiesc pînă la vîrsta de o sută de ani. Eu de cînd o ştiu pe Bernstein, tot bătrînă era; şi de s-a bucurat vreodată de frumuseţe, să fiu al dracului dacă îmi dau seama cum şi-o fi irosit-o.

— Da zău, să fiu eu al dracului dacă ştiu cum şi-o fi irosit-o, rîse tare Jack Morris.

— Uite o masă! Ce-ar fi să ne aşezăm să facem o partidă? Nu-l lăsaţi pe franţuz să joace cu noi, că nu plăteşte niciodată. Domnule Warrington, tragi şi dumneata o carte? Domnul Warrington şi cu lordul Chesterfield se nimeriră să fie parteneri, jucînd împotriva domnului Morris şi a contelui de March. Ai venit prea tîrziu, baroane, îi strigă aristocratul vîrstnic celuilalt aristocrat care se apropia. Tocmai ne-am făcut jocurile. Cum se poate,

nu-l mai recunoşti pe domnul Warrington din Virginia — tînărul gentleman care ţi-a fost prezentat la Londra?

— Tînărul gentleman pe care l-am cunoscut la cafeneaua Arthur avea părul negru, nasul mic şi cîrn şi nu poseda cîtuşi de puţin înfăţişarea agreabilă a domnului Warrington, zise cu multă prezenţă de spirit baronul. Warrington, Dorrington, Harrington? Ştiu şi eu?. Noi ăştia de pe continent nu prea reţinem numele voastre, ale insularilor. În orice caz pot să jur că domnul acesta nu este individul despre care am vorbit la masă.

Şi, învăluindu-l într-o privire blîndă, bătrînul filfizon se furişă repede spre capătul opus al camerei, unde domnul Wolfe şi domnişoara Lowther şuşoteau în dreptul unei ferestre. Baronul se gîndi că e momentul potrivit să angajeze o discuţie cu locotenent-colonelul despre instrucţia manuală prusacă, ce fusese introdusă de curînd în armata regelui George al II-lea — un subiect binecunoscut domnului Wolfe, şi, firește, foarte interesant pentru el în oricare alt moment, afară doar de cel de faţă. Cu toate acestea, bătrînul om îşi exprimă criticile şi părerile lui şi socoti că a încîntat pur şi simplu cu ele perechea căreia i le-a comunicat.

La începutul serii, baroneasa îşi primea chiar ea oaspeţii şi, pe măsură ce soseau, iniţia discuţii cu ei şi schimba amabilităţi introductive. Dar cînd încăperile şi mesele se umplură şi se stabiliră partenerii de joc, madame de Bernstein deveni tot mai agitată şi, în cele din urmă, se retrase cu trei prieteni în colţul ei, unde Majordomul îi ocupase o masă rezervată anume pentru ea. Aici se aşeză bătrîna doamnă cu un aer foarte hotărît şi nu-şi mai schimbă locul şi nici nu părăsi jocul pînă la cîntători. Sarcina primirii oaspeţilor îi reveni acum ladyei Maria, care nu se omora după jocul de cărţi şi, ca o rudă ascultătoare ce era, făcu onorurile casei pentru musafirii mătuşii şi adeseori se învîrti foşnind pe lîngă masa unde tînărul ei văr era aşezat la joc cu cei trei prieteni.

— Vino să ne tai cărţile, îi adresă cuvîntul lordul March, în momentul cînd trecea pe acolo, în cursul uneia dintre vizitele ei visătoare. Taie-ne cărţile, lady Maria, şi adu-ne noroc! Nouă nu ne-a zîmbit de loc astă seară, în schimb domnul Warrington cîştigă neîncetat.

— Sper că nu joci pe mize mari, Harry ? zise timid duduia.

— Nu, doar pe monezi de şase peni, strigă lordul împărţind cărţile.

— Doar pe monezi de şase peni, răsună ecoul domnului Morris, partenerul lordului March.

Numai că domnul Morris trebuie să fi fost în mod foarte acut conştient de valoarea monezilor de şase peni, dacă pierderea cîtorva dintre ele putea fi pricina expresiei atît de înspăimîntate de pe faţa lui rotundă. Lordul Chesterfield şedea vizavi de domnul Warrington şi-i sorta cărţile. Nimeni n-ar fi putut spune, scrutînd fizionomia aceea calmă, dacă lordul are noroc sau ghinion.

De pe buzele domnului Morris scăpă cine ştie ce cuvînt care nu exprima cîtuşi de puţin încîntarea, ceea ce-l făcu pe partenerul lui să strige :

— Dă-o naibii, Morris, joacă-ţi cartea acolo şi ţine-ţi gura !

Dacă stăm şi ne gîndim că jucau pe o mizăde şase peni, e ciudat că şi March se arăta atît de afectat.

Maria, care tot mai zăbovea drăgăstoasă pe lîngă scaunul lui Harry, ţinînd mîna pe speteaza lui, îi putea vedea cărţile şi îşi dădu seama că într-un colţ are un stol întreg de atu-uri. Va să zică nu-i alungase norocul. Se gîndi cu plăcere că ea a tăiat pachetul de cărţi din care i-au revenit lui toate atu-urile alea drăgălaşe. În timp ce lordul March împărţea cărţile, el îl întrebase cu glas scăzut pe domnul Warrington :

— Păstrăm miza, domnule Warrington, sau o dublăm ?

— Cum doreşti, mylord, zise domnul Warrington foarte încet.

— Atunci, să zicem că jucăm pe şilingi.

— Da. Miza un şiling, zise domnul Warrington şi jocul continuă.

Sfîrşitul distracţiilor din ziua aceea şi din cele cîteva zile următoare poate fi dedus din următoarea scrisoare care n-a mai ajuns niciodată în mîinile destinatarului, ci s-a rătăcit tocmai în America, printre hîrtiile domnului Henry Warrington :

Tunbridge Wells, 10 august 1756

„Dragă George,

Întrucît două sticle de vin de Burgundia de la localul lui White și o pereche de cărți constituie toate bucuriile vieții tale, sînt convins că te afli în momentul de față la Londra, preferînd fumul și jocul de faraon aerului proaspăt și căpițelor de fîn proaspăt. Scrisoarea aceasta îți va fi înmînată de un tînăr gentleman a cărui cunoștință am făcut-o de curînd și care va fi o încîntare și pentru tine. E gata să joace cu tine orice joc și pe orice miză pînă noaptea tîrziu și să bea în timpul jocului un număr rezonabil de sticle. Domnul Warrington nu este altul decît Tînărul Norocos despre care s-au relatat atîtea povești în *Public Advertiser* și în alte publicații. Posedă în Virginia un domeniu mare cît tot comitatul Yorkshire, avînd drept angarale doar o mamă — regina domnitoare ; dar întrucît ținutul e nesănătos și toată lumea se îmbolnăvește de friguri, să sperăm că doamna Esmond va fi curînd răpusă și va lăsa pe acest flăcău virtuos să-l stăpînească în pace. Ea e mătușa lui Castlewood, acel *polisson* [1] care nu-și plătește niciodată datoriile de la cărți, afară doar de cazul cînd o fi mai cinstit în purtarea lui față de tine decît s-a dovedit față de mine. Domnul W. e de *bonne race* [2]. Trebuie să-l primim în societatea noastră, măcar ca să pot să-mi recîștig de la el banii pierduți.

Aici a avut un noroc porcesc și a cîștigat tot timpul, pe cînd mătușă-sa, talpa iadului, care nu face altceva, de o viață întreagă, decît să joace cărți, a pierdut mereu. Acum cîteva zile cînd am avut prima dată ghinionul să-l cunosc, m-a bătut la sărituri (întrucît s-a exersat la această artă în mijlocul sălbaticilor sau fugind de urși în pădurile de la el de acasă) ; a cîștigat pariurile puse cu mine și cu Jack Morris în privința greutății mele ; iar seara cînd ne-am așezat la masa de joc la bătrîna Bernstein, ne-a curățat pe toți de bani. Dacă ai posibilitatea să rezolvăm conturile dintre noi, mai ales ultimul, cel de la Epsom, te rog înmînează-i domnului Warrington suma de trei sute cincizeci de lire cu care i-am mai rămas încă dator, după ce mi-a golit aproape de tot portofelul. Și

[1] potlogar (fr.)
[2] soi bun (fr.)

Chesterfield a trebuit să-i dea șase sute de lire ; numai că lordul nu dorește să se afle acest lucru, întrucît a jurat să nu mai joace cărți cît o trăi și să ducă o viață curată. Jack Morris, care n-a fost lovit chiar așa de rău ca noi, deși îi dă mîna să plătească, tot așa cum ne dă și nouă, dat fiind că grăsanul n-are de ținut nici case acătării, nici o trenă grozavă, și a pus mîna pe toată averea cîștigată de haram de către taică-su, urlă ca un balaur văitîndu-se cît a pierdut. Am mai jucat și a doua seară *en petit comité* [1] și Barbeau ne-a oferit o cină foarte bună într-un separeu. Domnul Warrington știe să-și țină gura ca un gentleman și nici unul dintre noi n-a scos un cuvîntel despre banii pierduți ; în schimb a vorbit toată stațiunea în locul nostru. Ieri Cattarina m-a fulgerat dușmănos cu privirea pentru că n-am vrut să-i cumpăr un colier cu diamante și a zis că o refuz pentru că am pierdut cinci mii de lire jucînd cu virginianul. Aceeași poveste o spune și bătrîna ducesă de Q., care, pe deasupra, mai știe pînă la un ban și cît au pierdut Chesterfield și Jack.

Warrington a invitat pe toată lumea să ia micul dejun în saloane și a plătit orchestra să cînte ; merita să vezi cum se îmbulzeau femeile în jurul lui. Ieri drăcoaica aia de Cattarina îi făcea ochi dulci din *vis-à-vis*-ul [2] meu și chiar sub nasul meu, în timp ce mergeam la Penshurst și nu mă îndoiesc că între timp i-a și trimis un bilețel de amor. Warrington l-a bătut măr pe Jack Morris și la tras la țintă ; o să-l încercăm și la vînătoarea de potîrnichi cînd o veni sezonul.

Fără doar și poate e un băiat norocos. Are de partea lui tinerețea (care n-a fost detracată de năravuri rele în Virginia, cum se întîmplă cu a noastră în Anglia) are de partea lui o sănătate înfloritoare, o înfățișare plăcută și șansa.

Într-un cuvînt, domnul Warrington mi-a cîștigat banii ca un adevărat gentleman, și, întrucît mi-e foarte simpatic și aș dori să recîștig o parte din bani, îl pun sub tutela

[1] în cerc intim (fr.)
[2] trăsură cu canapelele așezate față în față (fr.).

Înălțimii-voastre. Adio ! Plec în Nord și mă voi întoarce pentru alergările de la Doncaster.

Al tău dintotdeauna, dragă George,

M. & R.

Domnului George Augustus Selwyn
la Cafeneaua lui White
St. James's Street".

CAPITOLUL XXVIII

AȘA E LUMEA [1]

DUPĂ DOUĂ-TREI ZILE petrecute la Tunbridge Wells, tînărul nostru virginian se trezi că este de departe cel mai important personaj din micuța și vesela stațiune balneară. Nici un nobil din localitate nu inspira atîta curiozitate. Nici măcar lordul episcop de Salisbury nu era tratat cu mai mult respect. Oamenii întorceau capul să se uite după Harry cînd trecea și chiar și țăranii se zgîiau la el cînd mergea la piață. Prin casele vilegiaturiștilor, matroanele îl poftau să vină înăuntru și căutau prilejul de a-l lăsa singur cu fiicele lor, iar acestea erau toate numai zîmbete cînd îl priveau. Lumea întreagă știa cu exactitate, pînă la un hectar și la un șiling întinderea proprietății sale din Virginia și valoarea averii sale. Ori de cîte ori se bea ceaiul la Tunbridge Wells, la toate mesele se discutau și se calculau cîștigurile sale de la jocurile de noroc. Extraordinar ce bine ne cunosc semenii noștri treburile ! Atît de mare era interesul și curiozitatea pe care le stîrnea Harry, încît oamenii ajunseseră să-i zîmbească pînă și servitorului său, și-l luau pe Gumbo deoparte, îl tratau cu bere și friptură rece, pentru a mai afla cîte ceva despre tînărul virginian. În urma acestei cure, domnul Gumbo se îngrășă, deveni membru al Societății valeților din localitate și înșiră minciuni mai gogonate ca oricînd.

[1] Titlul unei comedii de moravuri de William Congreve (1670—1729).

Nici o petrecere nu era considerată reușită dacă nu se afla și domnul Warrington printre invitați. Băiatul se amuza și se mira de această prosperitate neașteptată, dar își purta cu destulă eleganță noile onoruri. Acasă fusese deprins să aibă o părere prea bună despre el și bineînțeles că norocul său de acum tindea să-i sporească mulțumirea de sine. Dar prea entuziasmat nu era. Nu se lăuda cu victoriile lui și nici nu-și dădea cine știe ce aere. Cînd accepta să joace cu gentlemenii care-l provocau, se conforma întotdeauna ciudatului său cod al onoarei. I se părea că este obligat să-i înfrunte atunci cînd îl solicitau și că, dacă-l invitau la alergările hipice, la un chef sau la un joc de cărți, pentru cinstea și demnitatea bătrînei Virginii nu trebuia să dea înapoi. Domnul Harry constată că noile sale cunoștințe sînt gata să-l pună la încercare la toate aceste sporturi și întreceri. Avea o voință puternică, capul bine înfipt între umeri, mîinile abile și nervii tari. Reprezentantul bătrînei Virginii ieși bine sau chiar foarte bine din toate întrecerile prietenești cu țara-mumă.

Doamna de Bernstein, care în fiecare seară juca pe săturate cărți și, fără doar și poate, își mai revenise după ghinionul de care am aflat în ultimul capitol, era încîntată de victoriile și reputația nepotului ei. Se întrecuse cu Jack Morris la tragere la țintă și-l învinsese ; luase parte la un concurs de echitație cu domnul Scamper și-l cîștigase ; jucase tenis cu căpitanul Batts și, cu toate că n-avea nici o experiență în această materie, după cîteva zile ajunsese să se țină destul de tare. Se așezase la joc cu celebrii cartofori, lorzii Chesterfield și March, și amîndoi îi recunoșteau calmul, curajul și buna creștere. Desigur Harry nu prea strălucea în materie de lecturi ; dar de scris, scria la fel de bine ca și mulți dintre oamenii de lume ai zilei ; și acea *naiveté* [1] a ignoranței lui o amuza pe bătrînă. Pe vremea ei citise multe cărți și putea susține conversații foarte serioase despre ele cu oameni învățați ; era mare cunoscătoare de umor și o încîntau Molière și domnul Fielding, dar lumea vie îi plăcea mult mai mult decît biblioteca, și niciodată n-o interesa un roman atît de mult încît să nu-l părăsească în favoarea mesei de joc. Ea

[1] naivitate, candoare (fr.)

supraveghea cu o încîntare afectuoasă ameliorarea toaletei lui Harry ; scotocea prin dantelăria ei veche și frumoasă ca să-i pună jabouri și volănașe la mîneci, și îi găsi o broșă drăguță cu diamante pentru pieptar. Harry obținu postul de prim favorit între toți nepoții și toate rubedeniile ei. Am impresia că lady Maria era mai mult decît fericită de succesele flăcăului și nu se supăra de loc de superioritatea lui asupra fraților ei ; numai că acești domni trebuie să se fi cutremurat de teamă și pizmă cînd auziră de succesele prodigioase ale domnului Warrington și de progresele pe care le făcuse în favorurile înstăritei lor mătuși.

După două săptămîni petrecute la Tunbridge Wells, domnul Harry devenise un adevărat personaj. Cunoștea toată societatea aleasă din localitate. Oare era vina lui dacă ajunsese s-o cunoască și pe cea ticăloasă ? Oare greșise foarte tare luînd lumea așa cum era și bînd din cupa dulce și spumoasă a plăcerilor, pe care alții i-o umpleau ochi ? Mătușa bătrînă îi savura triumfurile, și de la ea nu avea parte decît de îndemnuri de a continua să se bucure de viață. Nu era o moralistă bătrînă și rigidă și poate nici măcar o sfătuitoare care să ofere precepte sănătoase tineretului. Dacă i-ar fi trimis Cattarina scrisorele de amor lui Harry, mă tem că mătușa Bernstein l-ar fi îndemnat să accepte invitațiile ; dar flăcăul adusese cu el din colonii un fond de sfială pe care îl mai purta încă împreună cu modesta sa lenjerie făcută în casă. Libertinajul era rar în regiunile acelea slab populate din care venea el. Viciile marilor orașe nu erau mai deloc cunoscute sau practicate în orășelele zgomotoase de pe continentul american. Harry Warrington roșea ca o fetiță auzind vorbele prea slobode ale noilor săi prieteni din Europa ; chiar și conversația și glumele mătușii Bernstein îl uluiau pe tînărul virginian, așa că bătrîna aceasta cu obiceiuri lumești îl poreclise Iosif [1] sau Găgăuță.

Dar, oricît de nevinovat era el, lumea îi crease reputația că ar fi la fel de stricat ca și alții. De unde era să știe Harry că nu trebuie să se împrietenească cu nerușinați

[1] Aluzie la Iosif, personajul biblic pe care se străduia să-l seducă soția stăpînului său Putifar.

nata aceea de Cattarina? Îl văzuse pe lordul March plimbînd-o în faetonul său aristocratic. Harry socoti că nu e nimic rău dacă îi sprijină brațul și dacă se plimbă cu ea în văzul lumii pe aleile din grădina publică. Cattarinei îi plăcu o dată un fleac de la magazinul de lux; și întrucît buzunărele lui erau pline de bani, el fu încîntat să-i dăruiască medalionul pe care-l dorea ea. A doua zi a fost vorba de o bucată de dantelă; Harry îi satisfăcu și această dorință. În ziua următoare veni rîndul altui lucru; dorințele doamnei Cattarina nu aveau nici o limită; numai că de data aceasta tînărul gentleman se opri și refuză rugămintea cu o glumă și cu un mic hohot de rîs. Era destul de isteț și, cu toate că deschidea ușor băierile pungii, nu risipea banii și nu făcea cheltuieli nesăbuite. Nici prin cap nu-i dădu să cumpere cercei cu diamante pentru urechiușele drăguțe ale acestei cuconițe gureșe.

Dar cine avea să creadă în sfioșenia lui? Bătrîna Bernstein se încăpățîna să socoată că nepotul ei face pe Don Juanul și că-l suplantează pe lordul March. Cel mai mult insista asupra acestei chestiuni cînd era de față și biata Maria. Mătușii îi plăcea la nebunie să înjunghie inima fragedă a acestei fete bătrîne și savura din plin tăcerea și deprimarea jalnică a nepoatei.

— Ei, ce să faci, draga mea, zicea baroneasa, așa sînt băieții și n-aș vrea ca Harry să fie primul papă-lapte din familia lui.

Uneori pîinea pe care o mînca Maria pe cheltuiala mătușii ei îi rămînea în gît. Vai, Doamne, cum știu unele femei să facă această pîine cleioasă și indigestă!

Domnul Wolfe venea întruna de la Westerham ca să-i facă curte alesei inimii lui; și, știindu-l pe colonel preocupat exclusiv de această problemă, domnul Warrington nu se aștepta să-l vadă prea des, deși îi plăcea conversația și tovărășia ofițerului. Erau cu totul altceva decît măscările grobianilor din jurul lui Harry. Domnul Wolfe nu vorbea niciodată despre jocurile de cărți, sau despre pedigree-ul cailor; nici nu se lăuda cu performanțele sale pe terenurile de vînătoare și nici nu îndruga verzi și uscate despre favorurile pe care le cucerise de la femei; mai mult decît atît, el nici nu reproducea nenumăratele bîrfeli

care se vînturau pe vremea aceea. Nu erau vremuri prea bune. Lumea veche era mai destrăbălată decît a noastră. Pe tron se afla un rege bătrîn în a cărui suită umblau în văzul lumii favoritele omagiate de toți marii oameni ai regatului. Exista o nobilime, în cea mai mare parte pasionată la nebunie după plăceri ; cuvintele și gesturile erau atît de slobode, încît noi, în calitate de cronicari fideli, trebuie să le înregistrăm fără să intrăm în amănunte și fără să-i șocăm în mod inutil pe cinstiții noștri cititori. Tînărul nostru gentleman nimerise în mijlocul celor mai stricați dintre acești stricați și găsise o rudă bătrînă care trăia în inima acestui vîrtej nebunesc.

Harry n-a remarcat atunci cum îl evita domnul Wolfe și, cînd se întîlneau din întîmplare, la început nu și-a dat seama de atitudinea rece, cu totul schimbată a colonelului. El nu știa poveștile care se spun despre el. Parcă cine știe vreodată ce povești circulă despre el însuși ? Cine le fabrică ? Cine sînt părinții acestor minciuni uimitoare ? Bietul Harry n-avea habar de reputația care i se crea ; n-avea idee că în timp ce umbla călare sau era așezat la jocul de cărți și se distra după gustul lui, trecea — printre numeroșii oameni respectabili de acolo — drept cel mai stricat, mai destrăbălat și mai păgîn dintre toți tinerii.

Vai și iar vai ! Cînd te gîndești că băiatul care ne plăcea atît de mult la toți și care era așa de blînd și de liniștit cînd stătea la noi, atît de simplu în purtări și atît de ușor de mulțumit, era de fapt un destrăbălat fără pereche, un risipitor, un cartofor înrăit care pe deasupra mai și frecventează femeile pierdute ! Aceste povești ajunseră și la urechile cinstitului colonel Lambert de la Oakhurst ; mai întîi un zvon răuvoitor, apoi altul, apoi un stol întreg, pînă cînd inima bună a acelui om de treabă se umplu de tristețe și îngrijorare, atît de tare, încît familia lui văzu că-l irită ceva. La început nu vru să vorbească de loc despre această chestiune și evită să răspundă la întrebările tandre ale nevestei. Doamna Lambert crezu că s-a întîmplat cine știe ce nenorocire ; că soțul ei e ruinat ; că a fost trimis într-o misiune primejdioasă ; că unul din băieții lor e bolnav, sau compromis, sau mort ; cine poate rezista unei femei îngrijorate și cine poate scăpa de inte-

rogatoriul de pe perna conjugală ? Lambert se văzu silit să spună o parte din lucrurile pe care le știa despre Harry Warrington. Soția se arătă la fel de amărîtă și uimită cum fusese și soțul ei. Din dormitorul tăticului și mămicăi, tristețea, înnăbușită o vreme sub pernele de acolo, coborî în cele din urmă la parter. Theo și Hester începură să se văicărească și ele ca și părinții lor și le puseră toate foarte rău la inimă. O, micuțele și blîndele inimioare rănite ! La început Hester se făcu roșie ca racul, își ieși din pepeni, își strînse pumnișorii și jură că ea n-o să creadă nici o iotă din toate aceste scorneli răuvoitoare ; dar sfîrși prin a le crede. Mai întotdeauna bîrfelile pun stăpînire pe oameni ; în special pe oamenii de treabă și nevinovați. O, ce șarpe au crescut ei lîngă căminul lor ! O, nenorocitul, nenorocitul ! Cînd te gîndești că se plimbă cu franțuzoaica aia oribilă și vopsită și-i dă coliere de diamante, și-și expune rușinea în fața întregii societăți de la Tunbridge Wells ! Cînd cele trei doamne au sfîrșit de plîns din pricina acestei povești și tatăl s-a recunoscut profund mișcat de ea, i-au împărtășit vestea preotului. Zadarnic a ținut clericul predica sa favorită despre bîrfeli în duminica următoare și degeaba i-a ocărît pe cei care se arată înclinați să gîndească rău despre alții. Noi ne căim, făgăduim să nu mai facem niciodată una ca asta, dar cînd se ivește o nouă poveste calomnioasă despre vecinul nostru, o credem. Tot așa credeau și acei bieți oameni de treabă de la Oakhurst tot ce au auzit despre nu mai puțin nenorocitul Harry Warrington.

Între timp, Harry Warrington era mult prea încîntat de sine însuși ca să știe ce prost îl judecă prietenii lui, și ducea o viață foarte lejeră și agreabilă — deși inutilă — fără să-i treacă măcar prin minte ce zarvă stîrnește în jurul lui și ce reputație îngrozitoare și-a cîștigat în rîndurile oamenilor de treabă. Întorcîndu-se de la un meci de tenis cu domnul Batts și fiind încîntat de jocul pe care-l practicase, și de lumea întreagă, Harry îl ajunse din urmă pe colonelul Wolfe, care tocmai își vizitase iubita. Harry îi întinse mîna și colonelul i-o strînse, dar atît de glacial, încît tînărul nu putu să nu remarce răceala acestui salut și în special faptul că, răspunzînd unei plecăciuni elegante

făcută în fața lui de domnul Batts cu pălăria în mînă, domnul Wolfe nu făcu decît să ducă degetul la borul pălăriei. Căpitanul amator de tenis se îndepărtă puțin descumpănit, iar Harry rămase în urmă să stea de vorbă cu prietenul său din Westerham. Domnul Wolfe merse alături de el o vreme, foarte țeapăn, rece și tăcut.

— Nu v-am mai văzut de multă vreme, zise Harry.

— Ai avut alți tovarăși, remarcă lapidar domnul Wolfe.

— Dar aș fi preferat să stau cu dumneavoastră decît cu vreunul din ei, strigă tînărul.

— Zău că aș putea să reprezint o societate mai potrivită pentru dumneata decît unii dintre ei, răspunse celălalt.

— Vă referiți la căpitanul Batts ? întrebă Harry.

— Mărturisesc că nu e unul din preferații mei ; cînd era în armată, avea faima că e un mare ticălos și mă tem că de cînd a fost pus în cadrul disponibil nu și-a ameliorat-o de loc. Sînt convins că ai putea să-ți găsești un amic mai bun decît căpitanul Batts. Iartă-mi te rog libertatea pe care mi-am luat-o spunîndu-ți aceste lucruri, adăugă sever domnul Wolfe.

— Amic ! Nu mi-e de loc amic ; mă învață pur și simplu să joc tenis ; e prieten la cataramă cu lordul și cu toți oamenii de lume din localitate, care sînt amatori de jocuri.

— Eu nu sînt un om de lume, zise domnul Wolfe.

— Scumpe domnule colonel, dar ce s-a întîmplat ? V-am supărat cu ceva ? Așa s-ar părea după felul cum îmi vorbiți, dar eu unul nu-mi dau seama să fi făcut ceva ca să vă pierd simpatia, zise domnul Warrington.

— Am să fiu foarte sincer cu dumneata, domnule Warrington, zise grav colonelul, și am să-ți spun de la obraz că nu-mi plac unii dintre prietenii dumitale.

— Cum se poate ? Dar, negreșit, fac parte dintre oamenii cei mai nobili și mai eleganți din toată Anglia ! strigă Harry care nu voia să se lase ofensat de sinceritatea brutală a interlocutorului său.

— Tocmai, sînt oameni de rang prea înalt și de o eleganță prea scumpă pentru un biet ostaș trudit ca mine ; și dacă vei continua să trăiești în mijlocul unor asemenea

oameni, crede-mă, vei constata că foarte multora dintre noi, oamenii de rînd, nu ne dă mîna să ţinem pasul cu asemenea societate. Eu mă aflu aici, domnule Warrington, pentru a-mi depune omagiile la picioarele unei doamne onorabile. Ieri te-am întîlnit plimbîndu-te în văzul lumii cu o balerină franţuzoaică şi ţi-ai scos pălăria ca să mă saluţi. Mă văd silit să-ţi spun verde-n faţă că atunci cînd te plimbi într-o asemenea tovărăşie aş prefera să nu mă saluţi.

— Domnule, zise Harry Warrington împurpurîndu-se la faţă, vreţi să spuneţi că trebuie să renunţ cu totul la onoarea de a-l număra pe colonelul Wolfe printre cunoştinţele mele?

— Fără doar şi poate, mă văd silit să-ţi cer s-o faci cînd eşti însoţit de persoana aceea, zise furios colonelul Wolfe. (De fapt el a folosit un cuvînt care actualmente nu se poate scrie, deşi Shakespeare l-a pus în gura lui Othello).

— Dumnezeule mare! Ce ruşine să vorbeşti aşa despre oricare femeie! strigă domnul Warrington. Cum îndrăzneşte un bărbat să spună că biată fiinţa aceea nu e cinstită?

— Domnul meu, cred că dumneata ar trebui să ştii mai bine decît toţi, îi răspunse celălalt privindu-l cu oarecare uimire, dacă nu cumva lumea te prezintă cu totul altfel decît eşti.

— Ce ar trebui să ştiu mai bine ca toţi? Văd o biată balerină micuţă din Franţa, care a venit aici cu mama ei şi căreia doctorii i-au recomandat să bea ape minerale. Ştiu că o persoană de rangul meu în societate nu umblă în mod normal în tovărăşia unor oameni ca ea; dar, zău, domnule colonel, dumneavoastră sînteţi chiar aşa năzuros? Oare nu v-am auzit chiar eu zicînd că nu puneţi preţ pe origina oamenilor şi că toţi oamenii cinstiţi ar trebui să fie egali? De ce să nu-i ofer braţul acestei femeiuşti fără apărare? Nu sînt pe aici decît cinci sau şase oameni care-i cunosc limba. Eu ştiu puţin franţuzeşte şi accept cu plăcere să vorbesc cu ea; şi dacă, domnul colonel Wolfe n-are chef să ducă mîna la pălărie cînd mă plimb cu ea, n-are decît să n-o facă, pe legea mea! strigă Harry îmbujorîndu-se.

— Nu cumva vrei să spui că habar n-ai cine e această femeie ? zise domnul Wolfe privindu-l cu atenție.

— Bineînțeles, domnule colonel, că e dansatoare și bănuiesc că nu e nici mai rea, nici mai de treabă decît altele ca ea. Dar vreau să spun că, chiar dacă ar fi fost ducesă sau bunica dumneavoastră, n-aș fi putut s-o respect mai mult.

— Nu cumva vrei să negi că ai cîștigat-o la zaruri de la lordul March ?

— La ce ?

— La zaruri, de la lordul March. Toată lumea știe povestea. Nu e nimeni la Tunbridge Wells care să nu fie în cunoștință de cauză. Chiar adineauri am auzit relatarea în tovărășia bătrînului și bunului domn Richardson, și doamnele spuneau că ai fi un model bun pentru un Lovelace[1] din colonii.

— Ce naiba au mai vorbit pe socoteala mea ? întrebă Harry Warrington.

Și colonelul îi înșiră toate poveștile pe care le auzise. El desfășură înaintea lui Harry cele mai îngrijorătoare relatări despre ticăloșia și descompunerea morală a acestuia. Harry era un corupător al ființelor virtuoase, un bețiv și un cartofor înrăit, un cunoscut hulitor al regiliei, liber gînditor, în sfîrșit, un tovarăș potrivit pentru lordul March și pentru restul societății în sînul căreia se nimerise.

— Îți spun toate aceste lucruri, zise domnul Wolfe, pentru că e drept să știi ce se vorbește despre dumneata și pentru că eu cred din toată inima, după felul cum ai răspuns la ultima acuzație care ți s-a adus, că ești nevinovat în mai toate aceste privințe. Simt, domnule Warrington, că cel puțin eu unul te-am nedreptățit și te rog în mod deschis să mă ierți.

Bineînțeles că Harry s-a grăbit să accepte scuzele prietenului său și de data asta și-au strîns mîinile cu sinceră căldură. Harry a dovedit destul de ușor că majoritatea acuzațiilor care i se aduceau erau mincinoase. Cît despre jocurile de noroc, el a recunoscut că învinuirea era adevărată. După părerea lui, un gentleman nu putea refuza o

[1] Seducătorul lipsit de scrupule din romanul lui Richardson, *Clarissa*.

provocare corectă venită de la alți gentlemeni, dacă mijloacele îi permiteau s-o primească ; și el nu juca niciodată pe mize care îi depășeau posibilitățile. După ce a cîștigat la început sume considerabile, îi dădea mîna să joace pe mize foarte mari, dat fiind că nu risca decît banii altora. Jocurile de noroc nu i se păreau a fi un lucru incorect — și în orice caz erau foarte plăcute. La urma urmei nu juca Anglia întreagă, cu excepția doar a metodiștilor ? Nu văzuse el la Tunbridge Wells societatea cea mai aleasă în jurul meselor de joc — și printre altele și pe mătușa lui ?

Domnul Wolfe nu făcu pe loc nici un comentariu referitor la opinia lui Harry despre persoanele care formau societatea cea mai aleasă de la Tunbridge Wells, dar vorbi foarte deschis cu tînărul, fiind întru totul cucerit de candoarea lui, și-l avertiză că viața pe care o duce se prea poate să fie cea mai încîntătoare, dar, fără doar și poate, nu este dintre cele mai utile.

— Nu se poate, domnule, zise colonelul, ca un om să-și treacă zilele la hipodrom sau pe terenul de tenis, să-și piardă nopțile chefuind sau jucînd cărți. E mai presus de orice îndoială că fiecare om a fost făcut ca să aibă o ocupație de vreun fel sau altul. Și un gentleman, dacă n-are nici o ocupație, trebuie să-și găsească una. Cunoști legile țării dumitale, domnule Warrington ? Fiind mare proprietar, negreșit într-o bună zi vei fi ales magistrat al ținutului unde locuiești. Ai călătorit prin țară ca să fii la curent cu meseriile și industria ei ? Astea sînt lucruri pe care trebuie să le studieze un gentleman și ele îi pot umple viața tot așa de bine ca și luptele de cocoși sau meciurile de cricket. Știi cît de cît ceva despre meseria noastră ? Vei recunoaște, fără îndoială, că cel puțin asta e o profesiune nobilă ; și crede-mă, în ea găsești o mulțime de lucruri de învățat și, după părerea mea, potrivite pentru dumneata. Vorbesc despre ea mai degrabă decît despre cărți și despre ocupațiile cărturărești, pentru că, după cît îmi dau eu seama, talentele dumitale nu se îndreaptă într-acolo. Dar onoarea este țelul vieții, strigă domnul Wolfe, și orice om își poate sluji țara într-un fel sau altul. Fii sigur, domnule, că pîinea nemuncită e cel mai primejdios aliment ; jocul de cărți și plăcerile lumești pot fi o îndeletnicire cu care să faci să-ți treacă vremea după muncă, dar n-o pot

înlocui pe aceasta și nu pot să-ți ia ziua întreagă. Și știi, domnule Warrington, că în loc să fii Tînărul Norocos, cum te numește lumea, eu te consider mai degrabă Nenorocosul Warrington, fiindcă ești urmărit zilnic de trîndăvie, lingușire și ispită, și zic : dèie Domnul să te vezi mîntuit cu bine de tot norocul ăsta grozav al dumitale.

În după amiaza aceea, Harry nu vru să-i spună mătușii lui de ce are o înfățișare atît de gravă. Se gîndi să nu pună gura pe băutură, dar la restaurant erau niște băieți veseli care treceau sticla din mînă în mînă ; se hotărî să nu joace cărți seara, dar la masa mătușii lui era nevoie de un al patrulea și deci cum era să se împotrivească ? În cursul nopții a fost de mai multe ori partenerul bătrînei doamne și, fără doar și poate, a avut un noroc chior ; și deci a apucat și de data asta să vadă revărsatul zorilor și să se înfrupte din friptura de pasăre și din șampanie la răsăritul soarelui.

CAPITOLUL XXIX

ÎN CARE HARRY CONTINUĂ SĂ SE DESFETE ÎN *OTIUM SINE DIGNITATE* [1]

ATÎTA VREME CÎT ERAU destui cartofori ca să se întrunească la locuința ei și în sălile ei de joc, doamna de Bernstein rămase foarte mulțumită la Tunbridge Wells, boscorodindu-și nepoata și jucînd o partidă-două. Pentru un băiat de vîrsta lui Harry, sînt plăcute mai toate locurile unde găsești o societate veselă, aer curat și prilejul de a face sport și de a te distra. La douăzeci de ani, orice plăcere e o plăcere adevărată. Noi îi ieșim veseli în întîmpinare, o așteptăm cu nerăbdare și, cînd i se anunță vizita, numărăm zilele pînă cînd ne vom întîlni cu ea. Cu cîtă blîndețe și înțelepciune rece o privim spre sfîrșitul lungului sezon al Vieții ! Doamnă, nu vă mai amintiți de primul dumneavoastră bal ? Și oare memoria dumneavoas-

[1] nedemnă trîndăvie (lat.).

tră nu rătăcește către trecutul acela fericit — uneori, atunci cînd dumneavoastră alcătuiți o podoabă frumoasă pentru fotolii, iar fiicele dumneavoastră dansează ? Eu unul îmi amintesc ce încîntat eram să străbat pe jos cinci kilometri la dus și cinci kilometri la întors ca să mă duc la țară să iau masa cu bătrînul căpitan Jones. Închipuie-ți dumneata, să-ți facă plăcere acum să mergi pe jos cinci kilometri numai ca să mănînci cu Jones și să bei vinul de Porto cumpărat din solda lui modestă de ofițer în retragere ! Fără îndoială că-l lua de la un negustor din tîrgușorul apropiat și că era foarte ieftin ; dar mi-l oferea cu un zîmbet binevoitor, primindu-mă cu căldură, iar tinerețea îi dădea un buchet pe care astăzi nu i-l poate conferi nici cea mai înaintată vîrstă a vinului sau a oamenilor. *Viximus nuper*[1]. Nu sînt dispus să privesc purtarea și trîndăvia tînărului Harry cu tot atîta asprime ca și prietenul său, severul colonel din regimentul 20. O, binecuvîntată trîndăvie ! Divină nimfă leneșă ! Întinde-mi și mie un roman cînd stau culcat, în haină de casă, la ora trei după amiaza ; fă-mi un cocteil cu vin de Xeres și adu-mi o țigară de foi ! O, Vrăjitoare șleampătă și zîmbitoare ! N-au decît să te facă albie de porci — să-ți foarfece reputația pînă ți-or face-o praf, n-au decît să-ți zică și Talpa Iadului ; cu toate acestea tu rămîi societatea cea mai agreabilă de pe lume !

Lordul March plecă în Nord ; lordul Chesterfield, constatînd că apele de la Tunbridge îi agravează și mai mult surzenia, se întoarse în singurătatea lui de la Blackheath ; dar ceilalți gentlemeni rămaseră să se distreze și să se bucure de viață și domnul Warrington nu ducea niciodată lipsă de companie cînd lua masa la White Horse. Curînd învăță și el să comande un dineu în stil franțuzesc, cu aceeași pricepere ca și oricare arbitru al eleganței venit de la Curte ; putea vorbi cu monsieur Barbeau în limba maternă a acestuia, mult mai curent decît majoritatea celorlalți ; descoperi că are un gust rafinat și sigur în materie de vinuri, fiind capabil să distingă cu remarcabilă competență un Clos Vougeot de un Romanée. Era tînărul rege al stațiunii Tunbridge Wells, frecventată în ge-

[1] Nu de mult trăiam și noi (lat.)

neral de oameni de lume cu apucături și concepții foarte lejere, care nu se arătau de loc șocați de reputația de crai și mînă spartă căpătată de Harry, sursă a spaimei cumplite a domnului Wolfe.

Cu toate că virginianul nostru trăia printre cheflii și înota și se zbenguia în aceleași ape cu peștișorii aceștia slobozi, băiatul era isteț și cinstit din fire, așa că izbutea să se ferească în modul cel mai înțelept de capcanele și momelile puse deobicei în calea naivilor. Făcu foarte puține prinsori nesăbuite cu veselii cheflii din jurul lui și pînă și bătrînii cei mai versați constatară că e greu să-l tragă pe sfoară. Făcea sport în aer liber, participa la jocuri de salon, pentru că avea o înclinație și o îndemînare firească pentru ele, izbutind să țină piept aproape oricărui concurent care practica un joc cinstit. Cu multă grijă își alegea drept parteneri numai gentlemenii pe care-i cunoștea și nu uita să-și plătească pe loc datoriile. La un examen la colegiu ar fi făcut o figură destul de proastă ; și totuși era înzestrat cu prudență și seriozitate, cu o minte ascuțită și pătrunzătoare, cu multă generozitate și un curaj de-a dreptul de neînfrînt.

Și nici măcar nu i-a lipsit prilejul de a arăta ce stofă are. De exemplu, cînd nefericita aceea, micuța Cattarina, care-l băgase într-un bucluc atît de mare, împinsese insistențele dincolo de limita unde socotea Harry că trebuie să se oprească generozitatea lui, băiatul dădu înapoi cu un desăvîrșit calm și talent în fața avansurilor Sirenei de la Operă, lăsînd-o să-și exercite farmecele lingușitoare asupra unei victime mai ușoare. Degeaba îi ține calea lui Harry mama isterică a Sirenei, declarînd cu multe jurăminte că un portărel hain i-a oprit toate lucrușoarele fiicei ei pentru niște datorii pe care le avea, și că venerabilul ei tată putrezește acum într-o temniță londoneză. Harry declară că între el și portărel nu se poate încheia nici un fel de tranzacție și că pentru simplul fapt că a avut norocul de a fi prezentat domnișoarei Cattarina și de a-i satisface capriciile dăruindu-i diverse găteli și podoabe îndrăgite de ea, nu e obligat să plătească datoriile din trecut ale familiei și se vede silit să refuze onoarea de a se pune chezaș pentru tăticul ei de la Londra sau de a-i regla conturile restante la Tunbridge. Mama Cattarinei îl

făcu mai întîi monstru și ingrat, iar apoi îl întrebă cu un zîmbet de cochetă veterană de ce nu a acceptat nici o răsplată pentru serviciile pe care i le adusese tinerei doamne? La început domnul Warrington nu izbuti cu nici un preț să înțeleagă în ce ar fi putut să constea această răsplată; dar cînd bătrîna îi explică chestiunea, tînărul onest se ridică îngrozit la gîndul că o femeie e în stare să negocieze necinstea copilei ei, și îi spuse că el vine dintr-o țară unde pînă și sălbaticii s-ar da înapoi de la un asemenea tîrg; și după ce o conduse pe bătrîna doamnă pînă la ușă cu o plecăciune ceremonioasă, îi porunci lui Gumbo să-i țină bine minte figura și să n-o mai primească niciodată la el în casă. Nu încape îndoială că, retrăgîndu-se, doamna îi jurase printre dinți indianului o cumplită răzbunare; nici un turc sau persan, declară ea, n-ar fi putut să trateze astfel pe o lady; și doamna se retrase la Londra împreună cu fiica ei de îndată ce proprietarul lor pretențios le permise s-o facă. Dar Harry mai înfrunta și pericolele mesei de joc, nu numai pe cele ale vieții galante. Dacă te apuci de jocuri de noroc, trebuie să te aștepți și la ghinion, cum se zice. După dejunul luat la restaurant, neacceptînd să mai joace pichet cu căpitanul Batts și fiind întrebat cu asprime pe ce motiv refuză, Harry îi spuse foarte corect căpitanului că nu joacă decît cu gentlemeni care plătesc, cum face el; dar se arătă atît de dispus să-l satisfacă pe domnul Batts de îndată ce se va regla micul lor cont restant, încît căpitanul se declară satisfăcut *d'avance* [1] și plecă imediat de la Tunbridge Wells fără să-i plătească lui Harry sau vreunui alt creditor. De asemenea, Harry avu ocazia să-și arate bravura bătîndu-l pe un purtător de litieră ce o jignise pe bătrîna domnișoară Whiffler într-o seară cînd ea se ducea la o petrecere; și, constatînd că acele vorbe de clacă privitoare la el și nefericita balerină de la Operă sînt repetate de domnul Hector Buckler, unul din cei mai aprigi frecventatori ai stațiunii balneare, domnul Warrington se apropie de domnul Buckler în pavilionul izvoarelor, tocmai cînd acesta îi regala pe cîțiva băutori de ape chiar cu această calomnie, și îl informă în mod public pe vorbăreț că povestea e o născocire și că va trage la răspun-

[1] dinainte (fr.)

dere pe orice persoană care o va mai repeta de aci înainte. Așadar, deși prietenul nostru, aflîndu-se la Roma, făcea ce fac romanii [1] — după cum sună înțeleapta zicală a englezilor — se dovedi a fi un roman demn și merituos ; și, *hurlant avec les loups* [2], obținu chiar din partea domnului Wolfe recunoașterea că e la fel de viteaz ca cei mai dîrji dintre lupi.

Dacă ofițerul cu pricina îi relatase colonelului Lambert poveștile care îl îndureraseră atît de mult pe acesta. putem fi siguri că atunci cînd domnul Wolfe se convinse de nevinovăția tînărului său prieten, profită de primul prilej pentru a retrage odioasele acuzații împotriva lui. Și atunci să vezi ce bucurie domni în familia Lambert, în urma achitării băiatului — negreșit ceva din bucuria pe care o simt firile mai nobile decît noi cînd văd că păcătoșii s-au îndreptat. Niciodată nu fu mai fericită mica familie — nu, nici măcar cînd primi vestea că fratele Tom a cîștigat bursa — decît atunci cînd veni colonelul Wolfe să le relateze conversația pe care o avusese cu Harry Warrington.

— Cred că nici dacă-mi aduceai un regiment, James, n-aș fi fost mai încîntat, zise domnul Lambert.

Doamna Lambert își chemă fiicele care erau în grădină, și, cînd se apropiară, le sărută pe amîndouă și le spuse cu glas tare veștile bune. Hetty sări în sus de bucurie, iar Theo execută în seara aceea niște performanțe spectaculoase la clavecin ; și cînd pastorul Boyle veni să facă partida obișnuită de table, la început nu izbuti să-și explice de ce erau așa de luminoase fețele lor, pînă cînd cele trei femei nu-i spuseră într-un cor vesel cît de multă dreptate avusese cu predica lui și cît de îngrozitor îl nedreptățiseră ei pe bietul, scumpul, bunul, tînărul domn Warrington.

— Ce ne facem, draga mea ? îi zise colonelul soției. Fînul l-am cosit, grînele nu le putem secera pînă peste două săptămîni — caii n-au nici o treabă, ce-ar fi să...

Și aci se aplecă peste masă și-i șopti ceva la ureche.

---

[1] Proverb englezesc apropiat ca sens de „cînd ești între lupi trebuie să urli ca lupii".

[2] urlînd cu lupii (fr.).

— Scumpul meu Martin ! Asta e cel mai bun lucru ! strigă doamna Lambert, strîngîndu-i afectuos mîna soţului.

— Ce e cel mai bun lucru, mamă ? strigă tînărul Charley care se întorsese acasă într-o scurtă vacanţă, de Sf. Bartolomeu.

— Cel mai bun lucru e să mergem la cină. Haide, părinte ! Astă seară bem o sticlă de vin pentru pocăinţa tuturor celor ce gîndesc lucruri urîte despre alţii.

— Amin ! zise preotul. Din toată inima !

Şi cu aceasta, vrednica familie se duse la cină.

CAPITOLUL XXX

CONŢINE O SCRISOARE TRIMISĂ ÎN VIRGINIA

ÎNTR-O ZI, VENIND ca de obicei să ia masa la restaurantul White Horse, domnul Warrington avu plăcerea de a vedea printre feţele comesenilor şi figura veselă şi arătoasă a preotului Sampson, care, în momentul intrării lui Harry, regala societatea cu anecdote şi *bons mots* [1], făcîndu-i pe toţi să moară de rîs. Deşi nu mai fusese de cîteva luni la Londra, preotul deţinea ultimele veşti de acolo sau ceea ce putea trece în rîndurile clienţilor restaurantului drept ultimele noutăţi ; ce s-a mai întîmplat în casa din Kensington a regelui ; ce se petrece în casa ducelui de pe strada Pall Mall ; cum se comportă în închisoare domnul Byng şi cine-l vizitează ; ultimele cote plătite la cursele de cai de la Newmarket, cele mai recente toasturi de la Covent Garden — veselul capelan putea să informeze societatea în toate aceste privinţe şi cu toate că informaţiile lui n-or fi fost foarte exacte, pentru nobilimea de ţară care le auzea erau destul de bune. Pentru că, să zicem că de fapt vicontele Squanderfield [2] se ruina cu doamna Polly iar domnul Sampson îi zicea doamna Lucy;

[1] vorbe de duh (fr.)

[2] Unele nume născocite de Thackeray aduc a porecle ; acesta implică ideea de Mînă-Spartă.

să zicem că lady Jane şi nu lady Mary se îndrăgostise de un actor ; să zicem că Harry Hilton din regimentul de grenadiri călări se certase cu cavalerul Solingen în grădina Marybone, şi nu Tommy Ruffler din regimentul de infanterie de gardă. Numele şi datele nu contau prea mult. Dacă anecdotele şi poveştile erau vesele şi maliţioase, acurateţea lor n-avea prea mare importanţă ; şi domnul Sampson rîdea şi trăncănea înainte în mijlocul nobililor de ţară, încîntaţi de vorbăria şi buna lui dispoziţie, şi bea cîte o porţie din sticlă după sticlă, pe măsură ce le comanda auditoriul încîntat. Acum o sută de ani preotul *Abbé* [1], clericul care frecventa teatrele, cîrciumile, hipodromurile, petrecerile mondene, nu era de loc o figură neobişnuită în societatea britanică ; glasul său răsuna cel mai tare pe terenurile de vînătoare ; el ştia să cînte cele mai vesele şi mai deocheate balade la localurile Rose sau Bedford Head, după ce se termina spectacolul la Covent Garden şi ţinea piept oricui la masa de joc.

Fie timiditatea, fie vinul de Bordeaux făcuse faţa sfinţiei sale să se înroşească şi mai tare, dar cînd îl văzu intrînd pe domnul Warrington îi şopti : *„Maxima debetur"*.[2] vecinului său de masă, un boiernaş cu o haină de aba de culoare ştearsă şi o vestă roşie cu firet de aur, care rîdea cu gura pînă la urechi. Sampson se ridică de pe scaun alergînd, ba — ce zic eu ? — repezindu-se gata-gata să se împiedice, în graba lui de a-l saluta pe virginian :

— Scumpul meu domn, prea scumpul meu domn, cuceritorul meu de trefle, de pici şi chiar şi de inimi, sînt încîntat că Înălţimea-voastră arată atît de bine şi de înfloritor, strigă capelanul.

Harry răspunse cu bucurie la salutul preotului ; îi părea bine că-l vede pe domnul Sampson ; putu la rîndul lui să-i facă sfinţiei sale complimente pentru înfăţişarea veselă şi înfloritoare.

Nobilul cu hainele fără culoare îl cunoştea pe domnul Warrington ; îi făcu loc să şadă lîngă el ; îi strigă preotului să-şi reia locul de partea cealaltă şi să-şi con-

[1] Abate, stareţ (fr.).
[2] Îi merg toate în plin (lat.)

ținue povestea cu lordul Ogle [1] și nevasta băcanului din... — un loc pe care nu mai apucă să-l numească, întrucît fraza lui fu întreruptă de un țipăt și o înjurătură adresate preotului pentru că-l călcase pe degetul umflat de podagră.

Capelanul își ceru scuze și se grăbi să se întoarcă spre domnul Warrington pentru a-l informa, pe el și de fapt și pe ceilalți domni prezenți, că lordul Castlewood îi trimite salutări afectuoase vărului său și i-a dat lui (domnului Sampson) instrucțiuni speciale să vină la Tunbridge Wells și să se îngrijească de comportarea morală a tînărului gentleman; că doamna vicontesă și lady Fanny au plecat la Harrogate, la cura de ape minerale; că domnișorul Will a cîștigat bani la cursele de cai de la Newmarket și pleacă într-o vizită la domnul duce; că Molly, fată în casă, plînge de ți se rupe inima după Gumbo, valetul domnului Warrington — în fine, toate veștile importante de la Castlewood și din împrejurimi. Domnul Warrington se bucura de dragostea întregului ținut înconjurător — sau cel puțin așa le spuse domnul Sampson celor de față, izbutind să introducă în alocuțiunea sa numele mai multor persoane de rang foarte înalt.

— Tot comitatul Hampshire a auzit de succesele lui la Tunbridge, succese pe toate liniile, zise domnul Sampson adoptînd o înfățișare cît mai atotștiutoare cu putință; lordul spera — și tot așa nădăjduiau și cucoanele de la Castlewood — că Harry n-o să ajungă să fie prea răsfățat pentru a mai suporta viața tihnită de la căminul lor din Hampshire.

Comesenii plecară rînd pe rînd, lăsîndu-l pe tînărul virginian cu sticla lui de vin și cu capelanul.

— Deși am băut foarte mult, zise petrecărețul capelan, ăsta nu e un motiv ca să nu mai beau încă o dată pe atita.

Și el toastă mereu, golind pahar după pahar, spre încîntarea lui Harry, pe care societatea lui îl amuza întotdeauna.

---

[1] Alt nume cu semnificație de porcelă: implică noțiunea de priviri libidinoase.

Pînă cînd să fi apucat domnul Sampson să bea „încă o dată pe atîta", Harry devenise deosebit de generos, binevoitor și prietenos. Locuință ? Dar ce rost avea să mai cheltuiască domnul Sampson cu hanul, cînd Harry avea o cameră liberă în locuința lui ? Dădu dispoziții să i se ducă acolo cufărul capelanului și-i porunci lui Gumbo să-l instaleze comod pe domnul Sampson — cît mai comod posibil ; domnul Warrington nu se lăsă pînă cînd nu-l duse pe Sampson la grajdul lui ca să-i vadă caii ; acum avea mai mulți ; și cînd, acolo în grajd, Sampson își recunoscu propriul lui cal pe care Harry îl cîștigase de la el, și afectuosul animal necheză de bucurie și-și frecă botul de haina fostului său stăpîn, Harry lăsă să-i scape vreo două expresii energice și puțin cam pripite și jură pe Jupiter că domnul Sampson poate să-și ia calul înapoi ; o să i-l dea lui Sampson, asta o să facă ; capelanul acceptă cadoul, strîngîndu-i mîna lui Harry și binecuvîntîndu-l — după care cuprinse gîtul calului cu brațele și plînse de bucurie, plînse lacrimi de Bordeaux și de recunoștință. Braț la braț, cei doi prieteni se duseră la madame Bernstein direct din grajd, aducînd mirosul acestuia în salonul elegantei lady. Obrajii lor îmbujorați și ochii strălucitori arătau limpede cum se distraseră pînă atunci. În vremea aceea obrajii multor gentlemeni roșeau adesea, și întotdeauna din aceeași pricină.

Doamna Bernstein îl primi cu destulă amabilitate pe capelanul nepotului ei. Bătrîna doamnă savura din cînd în cînd glumele pipărate ale lui Sampson și trăncăneala lui fără sfîrșit, după cum îi plăceau și mîncărurile foarte condimentate sau — de primele două-trei dăți — noile *entrée*-uri făcute de bucătăreasa ei. Ea mărturisea că singura plăcere de care nu se plictisea cu timpul era jocul de cărți.

— Cărțile nu te înșeală — era vorba ei favorită. Un set de cărți proaste îți spune adevărul în față ; și nu există lucru mai măgulitor pe lume decît o serie de atu-uri ca lumea.

Și cînd era bine dispusă și se instala comod pentru distracția ei preferată, îi poruncea rîzînd capelanului nepotului ei să rostească rugăciuni înainte de masă. La

început cinstitul Sampson nu prea voia să joace cărți la Tunbridge Wells. La lady Bernstein se juca pe sume prea mari pentru el — mărturisi preotul pipăindu-și cu un aer jalnic — foarte comic dealtfel — buzunarul (conținutul acestuia fusese înmînat la Castlewood tînărului norocos din Virginia). Ca și mai toate persoanele de vîrsta ei, și de fapt ca mai toate reprezentantele sexului ei, madame Bernstein nu se arăta prea darnică în materie de bani. Bănuiala mea e că probabil de la Harry Warrington — a cărui inimă deborda de generozitate și a cărui pungă gemea de lire de aur — își procură capelanul un mic stoc de bani gheață, avînd astfel posibilitatea să apară curînd la masa de joc.

Tînărul nostru gentleman îi puse la dispoziție domnului Sampson bani, precum și toate lucrurile frumoase pe care le strînsese în jurul lui. E uimitor cît de repede se adaptase tînărul virginian la deprinderile de viață ale oamenilor în mijlocul cărora trăia. De îmbrăcat, tot în negru se îmbrăca, dar costumele lui erau bine croite și de bună calitate.

— Cu o stea și o panglică, cu ciorapii răsfrînți și cu pletele pe umeri, ar fi un Hamlet tare drăguț, zise bătrîna ducesă Queensbery, o femeie pusă pe distracții. Și nu mă îndoiesc că a făcut să se omoare pentru el cel puțin zece Ofelii, atît aici cît și acolo la el, printre indieni, adăugă ea fără să-și strice de loc părerea despre Harry din pricina presupuselor sale succese în rîndurile sexului frumos.

Dantelele și lenjeria pe care le purta Harry corespundeau ca eleganță celor mai exigente dorințe ale mătușii lui. Își cumpără o trusă de bărbierit de la magazinul de lux și două minunate halate de brocart în care se lăfăia Înălțimea-sa dimineața pînă-și bea domol ciocolata. Avea săbii și bastoane, și ceasuri franțuzești cu capacele pictate și cu montură de diamante și tabacheri cu incrustații *de email* făcute de artiști aparținînd aceleiași iscusite națiuni. În anticamera lui aștepta zi de zi o armată întreagă de valeți, jochei, furnizori, pe care Gumbo, Majordomul apartamentului, îi primea pe rînd în timp ce Harry și cu preotul Sampson își beau ciocolata. Nu dispunem de informații precise cu privire la numărul oa-

menilor pe care îi avea acum domnul Gumbo în subordinea sa. Cert este doar că un singur negru n-ar fi putut să se îngrijească de toate lucrurile frumoase pe care le poseda acum domnul Warrington, ca să nu mai vorbim de caii și caleașca pe care le cumpărase Înălțimea-sa. De asemenea, Harry se iniția în artele cu care trebuia să se familiarizeze pe vremea aceea un gentleman. În sezonul în care Harry își făcu apariția la Tunbridge, stăteau acolo un maestru de scrimă și un maestru de dans, amîndoi de origină franceză ; tînărul virginian îi frecventă cu asiduitate pe acești doi învățați, căpătînd o deosebită îndemînare și grație în științele pașnice și războinice pe care le predau ei. Nu trecură multe săptămîni pînă cînd ajunse să țină piept cu floreta atît profesorului său, cît și tuturor frecventatorilor sălii de scrimă, iar lady Maria (care avea și ea foarte multă eleganță la dans) mărturisi oftînd că nici la Curtea regală nu exista un gentleman deprins să danseze mai grațios un menuet decît domnul Warrington. Cît despre călărie, deși domnul Warrington luă cîteva lecții pe un cal bine dresat de la un maestru de echitație, sosit la Tunbridge, el declară că stilul lor din Virginia îi ajunge cu prisosință și că n-a văzut pe nimeni printre aristocrați sau jochei să se țină mai bine în șa decît prietenul său colonelul George Washington de la Mount Vernon.

Slugarnicul Sampson deveni călăuza și confidentul tînărului nostru prieten și, din scrisoarea de mai jos, care se păstrează în arhiva Warrington, se va vedea că domnul Harry avea nu numai profesori de dans și de scrimă, ci și un meditator, capelan și secretar.

Doamnei Esmond Warrington de Castlewood,
La domiciliul ei din Richmond, Virginia

Tunbridge Wells, Pensiunea Doamnei Bligh,
Pantiles, 25 august 1756

„Prea distinsă doamnă,

Stimata dumneavoastră epistolă din 20 iunie, trimisă prin intermediul domnului Trail din Bristol mi-a fost înmînată la timp și trebuie să fiu recunoscător bunătății și

amabilităţii pe care mi-aţi arătat-o, trimiţîndu-mi atîtea sfaturi bune, precum şi suveniruri din *scumpul meu cămin*, la care ţin la fel de mult deşi am fost în *casa strămoşilor noştri din Anglia*.

Am ecspediat o scrisoare cu ultima cursă lunară a pachebotului, informîndu-mi prea cinstita mamă despre micul accident pe care l-am avut venind încoace şi despre prietenii generoşi care i-am descoperit şi pe care m-au luat în casa lor. De atunci am profitat de vremea frumoasă şi de societatea aleasă de aici şi am legat multe prietenii în rîndurile nobilimii noastre, cunoştinţe care sînt sigur că nu veţi regreta că leam făcut. Printre lorzi aş menţiona pe celebrul conte de Chesterfield, fost ambasador în Ollanda, şi vicerege al Irlandei ; contele de March şi Ruglen, care la moartea Alteţei Sale Ducelui de Queensbery o să-i moştenească titlul ; şi Alteţa Sa Ducesa, o frumuseţe celebră sub domnia reginei de cînd şi-l aminteşte pe bunicul meu aflat la Curte. Aceste persoane dintre cele mai elegante şi multe altele participă la soarelele mătuşii mele, la care e cea mai mare aglomeraţie din toate casele acestei localităţi aglomerate. Tot cînd veneam în coace am stat la Westerham, în casa unui ofiţer, generalul locotenent Wolfe, care a luptat împreună cu bunicul şi cu generalul Webb în celebrele războaie ale ducelui de Marlborough. Domnul Wolfe are un fiu, locotenent-colonel James Wolfe, logodit cu o frumoasă duduie aflătoare acum în localitatea aceasta, domnişoara Lowther din Nord — şi deşi nu are decît treizeci de ani, este la fel de stimat ca cel mai preţuit ofiţer din toată armata şi a slujit cu cinste în subordinea Alteţei Sale regale, Ducele, oriunde au fost folosite armatele noastre.

Mulţumesc prea distinsei mele mame pentru informaţia că domnul Trail îmi va plăti alocaţia trimestrială de cincizeci şi două de lire şi zece şilingi. În momentul de faţă nu am nevoie urgentă de bani şi făcînd economii severe, care vor fi necesare (ceea ce nu vreau să ascund) pentru întreţinerea cailor, a lui Gumbo şi a echipajului şi pompei necesare *pentru un tînăr gentleman de familie bună*, sper să izbutesc să-mi menţin creditul fără a abuza în mod nejustificat de a-l dumneavoastră. Lingeria şi hainele pe care leam adus cu mine, dacă le voi purta cu

grijă, mă vor ţine cîţiva ani — după cum spuneaţi. Nu sînt chiar atît de fine ca cele purtate de oamenii eleganţi de pe aici şi s-ar putea să trebuiască să-mi cumpăr cîteva cămăşi *foarte* bune pentru *zile mari;* dar cele pe care le am merg să fie purtate în fiece zi.

Mulţumesc lui Dumnezeu că nam avut niciodată prilejul să folosesc eccelentele dumneavoastră hapuri din familie. Le-a luat cu mare folos Gumbo, care se face tot mai gras şi mai obraznic, datorită cărnii de vacă, berei şi aerului din Anglia. El trimite smerit stăpînei sale cele de cuviinţă şi o roagă pe doamna Mountain să transmită din partea lui salutări întregului personal de serviciu, şi în special lui Dinah şi Lily, cărora le-a cumpărat inele de la iarmarocul din Tunbridge.

În afară de faptul că mam înfruptat din toate bucuriile staţiunii, sper că cinstita mea mamă va crede că nu mi-am neglijat de loc *educaţia.* Mi-am luat profesori de scrimă şi de dans şi capelanul lordului Castlewood, reverendul Sampson, care a venit aici pentru cura de ape minerale, a avut amabilitatea să se instaleze într-o odaie liberă din locuinţa mea. Domnul S. ia micul dejun cu mine şi dimineaţa citim împreună — el zicînd că nu sînt *chiar aşa de nătîng* cum păream acasă. Am citit împreună din *Istoria* domnului Rapin, din *Predicile* preotului Barrow şi, ca distracţie, din Shakespeare, din Homer, tradus de domnul Pope şi (în franceză) traducerea unei Lucrări de povestire arăbească, foarte amuzantă. Pe lîngă oamenii de lume au stat aici şi cîţiva *cărturari;* printre aceştia se număra şi domnul Richardson, autorul celebrelor cărţi care vă plăceau atît de mult dumneavoastră, lui Mountain şi scumpului meu frate. A fost foarte încîntat cînd i-am spus că operele lui se află în buduarul dumneavoastră din Virginia şi m-a rugat să transmit acestei lady, mama mea, respectuoasele sale omagii. Domnul R. e un bărbat scund şi gras şi nici privirile, nici înfăţişarea lui nu trădează prea mult din *flacăra geniului.*

Mătuşa şi verişoara mea, lady Maria, doresc să vă transmită prin mine cordiale complimente şi cele mai dis-

tinse salutări lui Mountain, căreia îi trimit şi eu alături un bilet.

Rămîn, stimată doamnă, al dumneavoastră fiu supus,
H. Esmond Warrington".

Notă scrisă de mîna doamnei Esmond

„De la fiul meu. Primită la 1 octombrie la Richmond. Trimis 16 borcane compot piersici, 224 funţi tutun din cel mai bun, 24 şunci foarte bune prin vasul „Royal William" din Liverpool, 8 borcane piersici, 12 şunci pentru nepotul meu, distinsul conte de Castlewood; 4 borcane, 6 şunci pentru baroneasa Bernstein. Idem, idem pentru doamna Lambert din Oakhurst, comitatul Surrey, şi jumătate chintal tutun. Pachet hapuri infailibile pentru Gumbo. Cataramele mari de argint ale tatei pentru H., şi pătura roşie cusută cu fir de argint pentru ea".

Pentru doamna Mountain.

„Ce Dumnezeu tea apucat, gîsculiţă bătrînă ce eşti, ca sămi trimiţi man-dat pentru bietele tale dividente scadende la Crăciun ?. Vreau să ştii că nam nevoie de cele şapte lire şi zece şilingi de la tine şi că am rupt man-datul tău în o mie de bucăţele. Am eu bani cu gheotora. Dar orişicît îţi rămîn f.f. îndatorat. Sărutări lu Fanny de la al tău iubitor,

Harry"

Notă scrisă de mîna doamnei Esmond

„Acest bilet, pe care am rugat-o pe Mountain să mi-l arate, dovedeşte *că ea are inimă bună* şi că doreşte să-şi manifeste recunoştinţa faţă de familia noastră, renunţînd în favoarea băiatului meu la dividendele ei pe jumătate de an (3 procente la 500 de lire). De aceea i-am făcut *mici* observaţii pentru că a îndrăznit să-i trimită bani domnului Esmond Warrington fără ştirea mamei lui. Biletul către Mountain conţine mult mai multe greşeli decît scrisoarea pentru mine".

„Memento Scrisoare către rev. Sampson ca să aflu ce cărţi teolog. citeşte cu H. Să recomand Law, Baxter, Dre-

lincourt. Să-i spun să-l asculte pe H. catehismul, pe care niciodată nu l-a știut ca lumea. Cu vasul următor piersici (trei), tutun (jumătate chintal). Șunci pentru domnul S.“

CAPITOLUL XXXI

URSUL ȘI URSARUL

CANDIZII NOȘTRI CITITORI cunosc tot adevărul în legătură cu Harry Warrington și ghinionista aceea de Cattarina ; dar o serie de cucoane în vîrstă de la Tunbridge Wells îl bănuiau pe virginian că e la fel de destrăbălat ca și toți tinerii aristocrați englezi de vița cea mai aleasă, și madame de Bernstein se arăta dintre toate cea mai puțin dispusă a crede în nevinovăția nepotului ei. Bătrîna era ferm convinsă că viața pe care o duce Harry este nu numai de distracții ci și de ticăloșii, și ea își lua închipuirile drept realitate, socotind că băiatul nu e cu nimic mai presus decît semenii lui. Fiind și ea o lupoaică bătrînă ar fi vrut ca nepotul să urle la rîndul lui ca lupii. Toate bîrfelile cu privire la aventurile domnului Warrington, demne de un Lovelace, erau acceptate cu bucurie și complezență de ea. Am văzut cum de vreo două ori doamna a oferit societății de la Tunbridge Wells ceai și muzică ; și Harry s-a arătat atît de galant și de amabil cu cucoanele (cucoane mult mai bine ca fizic și reputație decît nefericita aceea de Cattarina), încît madame Bernstein a încetat să-și mai facă griji cu privire la idila prostească începută la Castlewood și n-a mai păzit-o cu atîta vigilență pe lady Maria. Unii oameni — mulți bătrîni — sînt prea egoiști ca să se intereseze vreme îndelungată de treburile semenilor lor. Baroneasa avea atîtea lucruri la care să se gîndească — atu-urile ei, dineurile ei, crizele ei de reumatism ; și suspiciunile cu privire la Maria și Harry, atît de vii nu de mult, erau acum adormite și nu mai stăteau de strajă cu atîta grijă și atenție. Poate ea credea că pericolul a trecut, sau poate încetase să-i mai pese dacă el exista sau nu, sau poate că vicleana aceea de Maria izbutise prin pur-

tarea ei s-o ducă cu zăhărelul, s-o îmbuneze şi să adoarmă bănuielile bătrînei dragonese care avea sarcina de a-i purta de grijă. La vîrsta Mariei, ba chiar şi mai devreme, fetele mari au învăţat să fie şmechere, iar la vîrsta doamnei Bernstein dragonii nu mai sînt chiar atît de feroci cînd stau la pîndă. Nu mai au mişcările atît de vioaie, nu se mai pot răsuci atît de iute, o parte din dinţii bătrîni le-au mai căzut şi ochii lor au nevoie de mult mai mult somn decît le trebuia pe vremea cînd erau mai energici, mai veninoşi şi mai primejdioşi. În ceea ce mă priveşte, eu cunosc vreo cîţiva dragoni de sex feminin, *de par le monde* [1] şi, aruncîndu-le o privire şi amintindu-mi cum erau, admir influenţa anilor care le mai îmbunează şi le mai înmoaie pe fostele distrugătoare ale bărbaţilor şi femeilor. Solzii lor sînt atît de moi, încît orice cavaler cu puteri destul de modeste îi poate străpunge cu arma; ghiarele lor, odinioară în stare să scoată o mie de ochi, nu fac decît să cadă la prima atingere uşoară care abia de zgîrie pielea; limbile lor pornind dintre gingiile bătrîne şi fără dinţi, aruncă un venin care e mai degrabă dezagreabil decît fatal. Priviţi cum le atîrnă prin praf cozile prăpădite şi cum se tîrăsc la ora culcării spre vizuina lor din cine ştie ce cavernă! Ce mult le-a slăbit capacitatea de a face rău! Cît de firavă e acum puterea lor malefică! Vai ce mult s-au schimbat faţă de zilele agitate cînd ochii lor vărsau văpăi de foc, cînd limbile lor scuipau otravă; cînd răsuflarea lor carboniza reputaţiile şi cînd înghiţeau cel puţin o victimă pe zi!

Dacă oamenii de treabă de la Oakhurst n-au putut rezista mărturiilor care li s-au adus cu privire la faptele urîte ale lui Harry, de ce-ar fi putut doamna Bernstein, care în cursul îndelungatei ei vieţi avusese mai multă experienţă a relelor decît toţi membrii familiei de la Oakhurst puşi la un loc, să se arate mai puţin credulă decît ei? Bineînţeles că toate babele din societatea acestei lady dădeau crezare oricărei relatări cu privire la năravurile ticăloase ale domnului Harry Warrington şi erau gata să creadă lucruri mult mai grave decît dumnea-

[1] de prin toată lumea (fr.)

voastră în privința lui. Cînd micuța balerină s-a întors la Londra, așa cum s-a întîmplat, lumea a pus asta pe seama zvonului că Harry acela fără inimă a părăsit-o. A părăsit-o pentru alta. O persoană al cărei nume era șoptit în taină — numele cui? Societatea din Tunbridge Wells răspundea în șoaptă, rostind vreo cinci-șase nume; le răspîndeau oriunde se adunau — acolo în stațiunea balneară — oameni de toate cinurile și rangurile, femei de lume, femei cu reputație frumoasă, femei cu reputație mai puțin frumoasă, femei virtuoase sau nevirtuoase — toate amestecîndu-se în aceleași saloane, dansînd în sunetul acelorași viori, bînd din aceleași pahare la pavilionul de ape și alergînd cu toatele în căutarea sănătății, societății și distracțiilor. Acum o sută de ani strămoșii noștri — cei mai liberi sau cei mai încorsetați — se întruneau în vreo zece-douăzeci de localități mondene cum e cea unde se desfășoară povestirea noastră, și dansau, se distrau, jucau jocuri de noroc și beau la Epsom, Bath, Tunbridge, Harrogate, așa cum fac astăzi la Homburg și Baden-Baden.

Așadar, reputația proastă a lui Harry îi aducea multă bucurie bătrînei lui mătuși și o consola în mare măsură în privința pasiunii băiatului pentru lady Maria. Atît de ușurată se simțea luîndu-i-se această piatră de pe inimă, încît atunci cînd capelanul a zis că a venit ca s-o escorteze pe lady Maria acasă, madame Bernstein n-a vrut nici în ruptul capului să se despartă de nepoată. Prefera s-o țină sub ochii ei, să-i vorbească despre faptele nesăbuite și infamante ale coruptului ei verișor, să-i șoptească la ureche că, de, ce să-i faci, așa sînt băieții; să-i împărtășească Mariei intenția de a-i găsi lui Harry o nevastă potrivită — una care să corespundă ca vîrstă — și ca avere — și biata Maria trebuia să suporte asemenea glume cu tot curajul pe care și-l putea aduna. În timpul ultimului secol a trăit un oarecare duce și marchiz francez [1], care s-a distins în Europa, precum și în America, și a îndatorat posteritatea lăsînd în urma lui un volum ales de memorii pe care îl avertizăm în mod special pe

[1] Aluzie la aventurierul *Giacomo Casanova de Seingalt* (1725—98).

scumpul nostru cititor să nu-l consulte niciodată. După ce a jucat rolul de Don Juan în patria lui, într-a noastră, precum și în alte părți ale Europei, a avut amabilitatea să aștearnă pe hîrtie numele multor frumuseți de la Curte care au căzut victimă puterii sale de fascinație; și fără îndoială că trebuie să fie foarte agreabil pentru nepoții și descendenții persoanelor elegante ca în cursul lecturii să găsească numele străbunicelor lor împodobind paginile amuzante ale domnului Duce și să le vadă ușurătatea înregistrată de candidul scriitor care a pricinuit-o.

În cursul peregrinărilor sale, nobilul a vizitat America de Nord și, după cum fusese deprins și în Europa, s-a apucat imediat să se îndrăgostească. Și e foarte curios și interesant să vezi contrastul dintre rafinamentul elegant al societății europene — în care, după cum relatează monseniorul, nu era nevoie decît să asedieze o femeie pentru a o putea cuceri — și viețile și obiceiurile simple ale populației din colonii, în rîndurile căreia europeanul deprins să robească inimile, n-a făcut, pare-se nici măcar o singură cucerire. Dacă i s-ar fi întîmplat s-o facă, negreșit și-ar fi relatat victoriile din Pennsylvannia și Noua Anglie; tot așa cum și-a descris succesele înregistrate în țara noastră și în a lui. Cei ce au călătorit în America, au țipat cît i-a ținut gura împotriva grosolăniei și barbariei moravurilor de peste ocean; așadar, autorul rîndurilor de față se simte obligat să aducă umila sa mărturie, bazată pe experiența ce o are, cum că în general conversația gentlemenilor americani este sfioasă și la locul ei și, după cît crede, femeile duc o viață pură.

Noi am spus înainte că domnul Harry Warrington și-a adus cu el în patria-mumă sfiosenia colonială; și, cu toate că n-avea cum să nu audă felul liber de a vorbi al persoanelor în mijlocul cărora trăia, și care erau bărbați cu experiență puși pe desfătare, el personal rămînea destul de tăcut în toiul trăncănelilor lor; niciodată nu-și permitea să recurgă la vreo *double entendre* [1] în conversația sa cu femeile. Nu se putea lăuda cu nici o victorie asupra sexului frumos; și era intimidat și stînjenit cînd le auzea povestite de alții.

[1] vorbă cu două înțelesuri, aluzie deocheată (fr.).

Domnul Sampson remarcase această sfioșenie fecioreînică a băiatului în timpul cît îl cunoscuse la Castlewood, unde domnul Warrington se arătase de multe ori tare încurcat cînd vărul Will povestea vreuna din anecdotele sale preferate ; iar lordul îl pusese la punct cu destulă asprime pe fratele lui, poruncindu-i să-și păstreze glumele pentru masa ușierului de la Kensington și să nu-l jignească inutil pe vărul lor. Iată de ce capelanul îi adresase vecinului său de masă exclamația *„Reverentia pueris"* [1] cînd Harry își făcuse apariția în restaurant. Dacă domnul Sampson nu avea suficientă tărie pentru a face el personal numai ceea ce trebuia, cel puțin avea destulă bună cuviință pentru a nu-i jigni cu cinismul lui pe tinerii gentlemeni nevinovați.

Capelanul fu profund înduioșat de gestul lui Harry de a-i dărui calul și simțea o sinceră prietenie pentru băiat.

— Vezi, domnule, zise el, eu trăiesc în lume și trebuie să fac exact ce face și restul lumii. Am dus o viață destul de dezordonată, domnule Warrington, și nu-mi pot permite să țin nasul mai sus decît semenii mei. *Video meliora, deteriora sequor* [2] cum ziceam noi la colegiu. Am o surioară care învață la un pension nu departe de aici și, deoarece cînd vorbesc cu micuța mea Patty, am grijă să nu scap nici un cuvînt nepotrivit și doresc ca și ceilalți să facă la fel, bineînțeles că pot să încerc să adopt aceeași purtare și față de dumneata.

Capelanul îl lăudă cît îl ținu gura pe Harry în fața mătușii lui. Bătrînei baronese îi plăcea să audă laude la adresa nepotului. Îl iubea în măsura în care putea ea iubi; o încînta tovărășia lui, înfățișarea lui frumoasă, purtarea sa curajoasă și bărbătească, felul lui de a roși atît de prompt, ochii lui strălucitori, glasul lui tineresc dar profund. O amuza mereu istețimea și simplitatea lui ; probabil că s-ar fi plictisit de mult de el dacă ar fi fost cu adevărat inteligent, învățat, spiritual — într-un cuvînt, altfel decît era.

---

[1] Cruță urechile copiilor ! (lat.).
[2] Văd ce e bine, dar fac ce e rău (lat.).

— Trebuie să-i găsim o nevastă bună, părinte, îi zise ea domnului Sampson. Am în vedere vreo două, care — după cît cred — ar fi potrivite pentru el. Trebuie să-l pricopsim aici ; în nici un caz el n-o să mai suporte să se întoarcă printre sălbaticii lui sau să trăiască alături de mama lui, metodista aia mărunţică.

Acum şi domnul Sampson se preocupa personal de această problemă, avînd şi el în vedere o nevastă pentru Harry. Presupun că o fi avut niscaiva convorbiri cu lordul de la Castlewood, pe care noi l-am auzit exprimîndu-şi o vagă intenţie de a-l înzestra pe capelan cu o parohie bună şi cu alte lucruri care să-i asigure existenţa, în cazul cînd el ar izbuti să-i împlinească dorinţele lordului privitoare la o partidă potrivită pentru lady Maria. Dacă bunele lui oficii i-ar fi putut aduce pe tavă un soţ nerăbdătoarei dudui, Sampson era gata să facă tot ce-i stătea în putinţă. Şi acum aştepta să vadă care ar fi fost modul cel mai eficace de a-şi exercita influenţa.

Tovărăşia lui Sampson era cît se poate de agreabilă şi în numai cîteva ceasuri el şi tînărul lui prieten deveniră foarte intimi. Preotul se bucura de optimism, de o excelentă poftă de mîncare şi de o bună dispoziţie permanentă ; nu era mofturos, nu se îngreţoşa de nimic şi nici nu se complăcea într-o conversaţie de mironosiţă ; cu toate acestea, avu grijă să nu-şi şocheze tînărul prieten prin cine ştie ce izbucnire inutilă în conversaţie, care să-i trădeze uşurinţa sau imoralitatea, şi, — poate dintr-o politică bine calculată, poate din scrupule de conştiinţă — îşi iniţie elevul numai în misterele minore, ca să zicem aşa ; se abţinu să-i destăinuie secretele cu care el, un nefericit iniţiat, era pe deplin familiarizat. Pentru Harry, Sampson era doar un companion vioi, vesel şi plin de viaţă, gata oricînd să facă un chef, să participe la vreo distracţie, la luptele de cocoşi, la întreceri de tir, la o partidă de cărţi, la un galop peste islazuri, dar conversaţia lui era decentă şi el încerca mai degrabă să-l amuze pe băiat decît să-l ducă pe căi greşite. Capelanul izbuti pe deplin; avea de la natură nu numai o imensă forţă animală, dar şi mult spirit, deopotrivă cu talentul şi experienţa necesare în meseria aceea de sicofant, care constituie profesia şi sursa lui de existenţă încă din primii ani — de

cînd intrase la colegiu ca student care-şi plătea întreţinerea prin muncă, dăduse cu undiţa în dreapta şi în stînga pentru a găsi persoana prin intermediul căreia se putea chivernisi în viaţă. Adineauri am fost doar satirici cînd am spus că n-au mai rămas pe lumea asta lingăi. Fără doar şi poate există astăzi mulţi bărbaţi care exercită aceeaşi profesie ca şi Sampson ; ba, mai mult decît atît, băieţii trimişi la o vîrstă fragedă la şcolile noastre pentru lumea bună, sînt instruiţi ca atare de părinţii lor şi daţi la ucenicie pentru a învăţa meseria de paraziţi. Numai că linguşeala nu mai e chiar aşa de evidentă cum era acum un secol. Tineri şi bătrîni sînt înconjuraţi de linge-blide şi alţi trepăduşi, dar aceştia îşi arogă un aer de egalitate, împrumută bani şi linǵ blidele în particular, deşi în văzul lumii merg la braţ cu omul cel mare şi-i spun pe nume fără să-i pomenească titlul. În vremurile bune de demult, cînd a venit Harry Warrington în Europa, ciracul unui gentleman n-avea cîtuşi de puţin pretenţia să-şi dea aere de egalitate ; îi făcea pe faţă curte „patronului" său, folosea această denumire pentru el în faţa altora, alerga pentru a-i face comisioane — îndeplinea orice fel de serviciu pe care îl scornea patronul, — i se adresa cu pronumele de reverenţă, se scula în picioare în prezenţa acestuia pînă cînd era poftit să se aşeze şi îl flata *ex officio* [1]. Domnului Sampson nu-i era cîtuşi de puţin ruşine să-l descrie pe Harry ca fiind tînărul său patron — un tînăr nobil din Virginia care-i fusese recomandat de celălalt nobil patron al lui, contele de Castlewood. Era foarte mîndru să apară alături de Harry şi ca un fel de slugă umilă a lui, vorbea despre el în public, dădea comenzi furnizorilor lui Harry, de la care, să nădăjduim, primea ceva la sută în schimbul recomandării, şi executa toate îndatoririle unui aghiotant — ba chiar şi altele dacă tînărul nostru gentleman îi cerea vreun serviciu slugarnicului teolog care îndeplinise misiuni de *ami du prince* [2] pe lîngă atîţia tineri eleganţi, de cînd intrase el în societate. Trebuie să mărturisim că de la sosirea sa în Europa, dom-

[1] din oficiu (lat.)
[2] Prieten sau însoţitor al prinţului (fr.).

nul Warrington nu avusese întotdeauna același noroc cu prieteniile pe care le legase.

— Vai ce reputație ți-au creat aici, domnul meu! strigă domnul Sampson întorcîndu-se de la cafenea la protectorul lui. Domnul de Richelieu nu era nimic pe lîngă dumneata!

— Ce vrei să spui cu domnul Richelieu? N-am fost în viața mea la Minorca, zise răspicat Harry, care nu auzise acasă la el de victoriile grație cărora ajunsese celebru ducele francez.

Domnul Sampson îi explică. Frumoasa văduvă Patcham, care tocmai sosise, era pur și simplu deznădăjduită din pricina domnului Warrington. Lucrul acesta îl dovedea comportarea ei din apartament în seara anterioară. Cît despre doamna Hooper, era lucru știut și Consilierul își adusese nevasta înapoi la Londra tocmai din acest motiv. Toată localitatea vuia de aceste vorbe.

— Dar cine spune aceste lucruri? strigă Harry indignat. Aș vrea să-l întîlnesc pe omul care îndrăznește să poarte aceste vorbe și să-l ia dracul pe ticălos!

— Nu prea aș vrea să ți-l arăt, zise domnul Sampson rîzînd. S-ar putea s-o pățească urît.

— E rușinos să vorbești cu atîta ușurință despre reputația unor doamne și chiar și a unor domni, reluă domnul Warrington pășind mînios în lungul și-n latul camerei.

— Asta le-am spus și eu, zise capelanul clătinînd din cap cum dă cățelul din coadă și luîndu-și un aer foarte grav și emoționat (deși, dacă s-ar ști adevărul adevărat, nici prin cap nu-i trecuse să se supere auzind asemenea acuzații împotriva lui Harry).

— Eu asta zic, că e o rușine să pătezi prin vorbele tale reputația oricărui bărbat sau oricărei femei, cum fac oamenii de pe aici. Știi că în țara noastră asemenea indivizi ar risca să li se taie urechile? Chiar cu puțin înainte de a pleca eu de acolo, trei frați l-au împușcat pe un bărbat pentru că le-a vorbit de rău sora.

— Bine i-au făcut ticălosului! strigă Sampson.

— Pe aici, Sampson, au și răspîndit calomnia aceea în privința mea — în legătură cu mine și cu micuța balerină franțuzoaică, biata de ea.

— Am auzit, zise domnul Sampson clătinînd atît de tare din cap încît i se scutură pudra din perucă.

— O ticăloşie, nu-i aşa ?

— Groaznică !

— Şi exact acelaşi lucru l-au spus despre lordul March. Zi şi dumneata dacă nu e de-a dreptul ruşinos.

— Ba sigur că este ! confirmă domnul Sampson păstrîndu-şi admirabil gravitatea expresiei.

— Nu ştiu ce m-aş face dacă ar ajunge aceste poveşti la urechile maică-mi ! Sînt convins că i-ar frînge inima. Păi, doar cu cîteva zile înainte de sosirea dumitale, un prieten de-al meu, colonelul Wolfe, mi-a spus ce minciuni îngrozitoare se debitau pe seama mea. Dumnezeule mare ! Dar cum îţi închipui că un gentleman cu un nume ca al meu, şi venind din ţara din care vin eu, ar fi în stare de asemenea lucruri ? Eu să fiu un seducător al femeilor ? Păi, tot aşa de bine ar putea să spună despre mine că sînt hoţ de cai sau spărgător. Jur că dacă aud pe vreun om repetînd asemenea vorbe, îi tai urechile !

— Am citit, domnule, că uneori Marele Senior al Turciei primeşte baniţe întregi de urechi, zise domnul Sampson rîzînd. Dacă le-ai tăia pe toate cele care au auzit bîrfeli pe seama dumitale sau a altora, vai cîte coşuri ai putea umple !

— Şi chiar asta aş şi face, Sampson, de îndată ce le-aş vedea — aş reteza urechile oricărui individ care a spus ceva împotriva unei femei onorabile sau împotriva unui om de onoare ! strigă virginianul.

— Dacă te duci pînă la pavilionul de ape ai să strîngi o recoltă bogată. Acum vin de acolo. Bîrfelile erau în toi. Calomnia era în floare. Şi ai putea să vezi *nymphas discentes*[1] şi *aures satyrorum acutas*[2] strigă capelanul dînd din umeri.

— Se prea poate să fie cum spui, Sampson, răspunse domnul Warrington. Dar bagă bine de seamă, dacă-l voi auzi vreodată pe vreun om defăimîndu-mă, îl voi pedepsi !

---

[1] nimfe şcolăriţe (lat.)

[2] urechi ascuţite de satiri (lat.)

— Mi-ar părea rău pentru el, asta e clar; fiindcă e sigur că n-o să-i placă semnul pe care i-l vei lăsa, domnule; şi pe de altă parte, ştiu că întotdeauna te ţii de cuvînt.

— În privinţa asta nu trebuie să ai nici cea mai mică îndoială, Sampson. Şi acum ce facem, mergem la masă şi după aceea la ceaiul ladyei Trumpington?

— Ştii prea bine, domnul meu, că sînt incapabil să rezist ispitei cărţilor şi sticlelor, zise domnul Sampson. Să vină întîi cei de pe urmă şi cei dintîi să rămînă la urmă.

Acestea fiind zise, cei doi gentlemeni se îndreptară spre localul unde-şi luau de obicei masa.

Era o epocă în care vinul se bea mult mai frecvent decît în vremurile noastre mai rafinate; şi, în special, după sosirea armatei generalului Braddock în ţara lui de baştină, tînărului nostru virginian începuse să-i placă umplerea paharelor şi toasturile; mai ales că auzise cum că e un punct de glorie pentru ofiţeri să nu refuze niciodată un toast sau o provocare. Aşadar, Harry şi capelanul îşi băură vinul roşu în tihnă şi din belşug, la fiecare pahar rostind numele vreunei dudui preferate, în sănătatea căreia îl goleau, aşa cum cere o datină foarte simplă şi nevinovată.

Capelanul avea motivele lui pentru a încerca să afle cît de departe au mers relaţiile dintre Harry şi lady Maria; dacă au progresat, ori, dimpotrivă, au încetat; şi vinul roşu tocmai îi înfierbîntase destul pe el şi pe tînărul lui prieten pentru a le da posibilitatea de a vorbi cu acea mare elocinţă, cu acea candoare, cu acea admirabilă amiciţie pe care o inspiră vinul bun sorbit fără prea multă măsură. O, recolte binevenite de struguri din Acvitania! O, maluri însorite ale Garonei! O, pivniţe prietenoase din Gledstane şi Morel, unde zac în taină butelcile de culoare întunecată! Oare să nu rostim noi nici măcar un cuvînt de mulţumire pentru toate bucuriile pe care vi le datorăm? Oare membrilor Ligii Temperanţei trebuie să li se permită să ţipe cît îi ţine gura în public, vegetarienilor să urle „varză şi iar varză", iar nouă, modeştilor oenofili, să nu ni se dea voie să ne slăvim planta noastră favorită? După ce beau vin bun de Bordeaux, bărbaţii ajung la un

punct (și vedeți că n-am zis punci) cînd se trezesc toate laturile generoase ale sufletului prinzînd puteri nemăsurate ; cînd spiritul se luminează și începe să scînteieze în mod repetat ; cînd intelectul e mai ascuțit ca oricînd ; cînd cuvintele ținute în frîu și gîndurile înnăbușite capătă dreptul la reverie și se năpustesc afară începînd să-și facă de cap ; cînd afecțiunile cele mai intime ies la iveală și strîng mîna omenirii, iar timidul adevăr sare în sus, gol goluț, din fundul puțului, și se proclamă răspicat lumii întregi. Vai cum îi mai ajutăm pe cei săraci și ugiliți sub influența binefăcătoare a paharului de vin ! Vai, cu cîtă vitejie ne repezim pentru a-i salva pe cei asupriți ! Eu zic în fața tuturor cișmelelor care au țîșnit vreodată, că există un moment la o beție cu vin bun, la care dacă s-ar putea opri și rămîne omul, ar avea spiritul, înțelepciunea, curajul, generozitatea, elocința și fericirea ; dar momentul trece și paharul următor strică într-un fel sau altul starea de beatitudine. Dimineața apare o durere de cap ; nu mergem să reprezentăm în Parlament orașul nostru natal ; nu mergem să-i împușcăm pe ofițerii aceia francezi care au vorbit fără respect despre țara noastră ; și bietul Jeremy Diddler [1] vine pe la unsprezece să ne mai ceară o jumătate de liră și noi sîntem în pat și nu ne simțim bine, și nu-l putem primi, așa că el pleacă, săracul, cu mîna goală.

Ei bine deci, așa cum ședeau așezați în fața paharelor generoase, după plecarea comesenilor, și monsieur Barbeau adusese a nu știu cîta sticlă de vin de Bordeaux, capelanul ajunse într-o stare de limbuție nemaipomenită, simțind o dorință arzătoare de a-i insufla lui Harry sublime precepte morale, pe cînd acesta era îmboldit de o dorință vie de a-i împărtăși toată povestea vieții lui și de a-i dezvălui noului său prieten toate sentimentele sale actuale. Rețineți bine acest element. De ce trebuie *neapărat* omul să spună tot ce-i vine mai întîi în mintea lui nobilă dacă într-adevăr a înghițit un pahar-două de vin mai mult decît de obicei ? Să zicem că aș fi săvîrșit o crimă (bineînțeles că la masă dau voie să se bea vin de Xeres și de

[1] Personaj dintr-un alt roman al lui Thackeray, *Familia Kicklebury pe Rin.*

Champagne), trebuie oare să dau sfoară în țară despre această omucidere cam pe la cea de-a treia sticlă de Bordeaux băută la desert (într-un cerc restrîns de bărbați)? Bineînțeles; și tocmai aceasta este sursa fidelității față de terciul apos, anunțată cu cîteva pagini mai înainte.

— Mă bucur auzind cum te-ai purtat de fapt cu Cattarina, domnule Warrington; mă bucur din adîncul inimii! zise impetuosul capelan. Vinul e de partea dumitale. Ai demonstrat că poți rezista calomniei și te poți împotrivi ispitei. Ah, dragă domnule, nu toți bărbații sînt la fel de norocoși. Vai, ce grozav e vinul ăsta! adăugă el sugînd un pahar cu cuvintele: Dragul meu domn, fii bun și spune pentru cine toastăm?

— Propun să toastăm pentru domnișoara Fanny Mountain din Virginia, zise domnul Warrington, umplînd un pahar în timp ce gîndurile lui zburau peste mii și mii de kilometri, drept acasă.

— Bănuiesc că trebuie să fie una din cuceririle dumitale din America, zise capelanul.

— Aș, n-are decît zece ani și să știi domnule Sampson, că în Virginia n-am făcut niciodată vreo cucerire, răspunse tînărul gentleman.

— Ești un adevărat gentleman, nu ești din cei care sărută și pe urmă spun pe cine au sărutat.

— Nici nu sărut, nici nu spun. Știi, Sampson, în țara noastră nu e obiceiul de a strica viața fetelor sau de a frecventa societatea femeilor pierdute. Noi, gentlemenii din Virginia, cinstim femeile; nu vrem să le facem de rîs, strigă tînărul băutor, cu o înfățișare foarte mîndră și frumoasă. Domnișoara al cărei nume l-am pomenit, trăiește de cînd era mică în sînul familiei noastre, și eu aș fi gata oricînd să-l împușc pe cel care i-ar face cel mai mic rău; jur că așa aș face!

— Sentimentele acestea sînt spre onoarea dumitale! Dă-mi voie să-ți strîng mîna! Țin neapărat să-ți strîng mîna, domnule Warrington, strigă entuziast Sampson. Și dă-mi voie, te rog, să-ți spun, că-ți ofer strîngerea de mînă a unui prieten sincer și nu numai cea a unui biet trepăduș care se gudură pe lîngă un protector bogat. Nu! Cu o licoare ca asta toți oamenii devin egali — pe legea mea, toți oamenii sînt bogați, atîta vreme cît ține! Și

Tom Sampson e la fel de înstărit avînd sticla lui cum e și Înălțimea-ta avînd toate hectarele principatului dumitale.

— Ia să mai bem o sticlă din bogăția asta, zise Harry rîzînd. *Encore du cachet jaune, mon bon Monsieur Barbeau !* [1]

Și Monsieur Barbeau se îndreptă spre pivniță.

— Încă o sticlă de bogăție ! Strașnic, strașnic ! Vai, ce frumos vorbești franțuzește, domnișorule Harry !

— Chiar vorbesc destul de bine, zise Harry. Sau cel puțin reușesc să mă fac înțeles de Monsieur Barbeau.

— După cum văd eu, dumneata le faci bine pe toate. Izbutești în tot ceea ce încerci. Probabil că de aceea și-au închipuit oamenii de pe aici că ai cucerit inimile atîtor femei, domnul meu.

— Phii, iar începi cu femeile ! Ți-am mai spus că nu-mi plac poveștile astea cu femei. Să mă ia dracu', Sampson, dar de ce trebuie neapărat să fie întinată astfel reputația unui gentleman ?

— Ei, mă rog, în orice caz, una tot există, dacă nu cumva mă înșeală foarte tare ochii ! strigă capelanul.

— La cine te gîndești ? întrebă Harry roșind cumplit.

— Ei nu, nu vreau să pomenesc nici un nume ! Nu se cuvine ca un biet capelan să-și bage nasul în treburile mai marilor lui sau să le cunoască gîndurile, zise domnul Sampson.

— Gînduri ? *Care* gînduri, Sampson ?

— Mi s-a părut că la Castlewood am văzut manifestîndu-se o oarecare preferință din partea unei anumite doamne încîntătoare și foarte respectată. Mi s-a părut că am văzut manifestîndu-se o simpatie profundă din partea unui tînăr și distins gentleman ; dar se prea poate să mă fi înșelat ; așa că, să-mi fie cu iertăciune.

— O, Sampson, Sampson ! izbucni tînărul. Ți-am spus doar că sînt trist. Ți-am spus că de mult tînjesc după o persoană căreia să-mi deschid inima și să-i cer sfatul. Va să zică, dumneata știi cu adevărat că s-a petrecut ceva — ceva între mine și... Servește-l pe domnul Sampson, Monsieur Barbeau... — și o altă persoană ?

---

[1] Încă una cu etichetă galbenă, scumpul meu domn Barbeau ! (fr.)

— Povestea s-a desfășurat sub ochii mei în ultima lună, zise capelanul.

— Să fiu al dracului, domnule, nu cumva vrei să spui că m-ai spionat ? zise celălalt cu aprindere.

— Ce să te spionez ? Nu te-ai prea ascuns, domnule Warrington și nici cuconița nu s-a priceput mai bine decît dumneata să camufleze lucrurile. Erați mai tot timpul împreună. Printre boschete, pe alei, în sat, în galeriile conacului — întotdeauna găseați un pretext de a fi împreună și vă supravegheau mai multe perechi de ochi, în afară de ai mei.

— Dumnezeule mare ! Dar ce anume ai văzut, Sampson ? strigă băiatul.

— Nu, domnule, e interzis să săruți și să spui. Am mai zis-o și o repet, răspunse capelanul.

Tînărul se îmbujoră de tot.

— Vai, Sampson ! strigă el. Pot să... pot să am încredere în dumneata ?

— Scumpul meu — scumpul meu tînăr cu inima largă — știi bine că aș fi în stare să-mi dau și ultima picătură de sînge pentru dumneata ! exclamă capelanul strîngînd tare de tot mîna patronului său și ridicînd spre tavan o pereche de ochi strălucitori.

— Vai, Sampson ! Îți spun că sînt tare trist. Cu toate jocurile astea și cu tot vinul pe care-l beau de cînd sînt aici, crede-mă că n-am încercat să fac altceva decît să-mi alung grijile. Îți mărturisesc dumitale că pe cînd eram la Castlewood s-au petrecut anumite lucruri între o persoană de sex feminin și mine.

Preotul fluieră ușor deasupra paharului de Bordeaux.

— Și aceste lucruri m-au făcut să mă simt nenorocit, ăsta e adevărul. Adică, vreau să spun, că dacă un gentleman și-a dat cuvîntul, apoi ăla e cuvîntul lui, și trebuie să și-l respecte, știi doar. Vreau să spun că mi s-a părut că o iubesc — și chiar o iubesc, și încă foarte mult, și e o ființă tare scumpă și bună și drăguță și afectuoasă, și pe deasupra are și o înfățișare plăcută, — ba chiar frumoasă ; dar pe de altă parte, știi, Sampson, ce vîrstă are ea și ce vîrstă am eu. Gîndește-te la anii noștri, Sampson ! Ea e de vîrsta maică-mi !

— Care nu ţi-ar ierta-o niciodată.

— N-am de gînd să las pe nimeni să se amestece în treburile mele, nici pe madam Esmond, nici pe altcineva, strigă Harry ; dar vezi, Sampson, e bătrînă totuşi — şi, oh, fir-ar-al naibii ! De ce mi-o fi spus mătuşa Bernstein...

— Ce ţi-a spus ?

— Un lucru pe care nu-l pot dezvălui nimănui, un lucru care mă torturează pur şi simplu.

— Nu cumva despre...? Despre...

Capelanul făcu o pauză ; era cît p-aci să vorbească de mica idilă dintre lady Maria şi franţuzul care dădea lecţii de dans ; despre celelalte mici anecdote care-i afectau reputaţia. Dar nu băuse destul vin ca să fie foarte sincer, şi nici prea mult, iar pe de altă parte, trecuse de momentul adevărat al virtuţii.

— Da, da, sînt falşi toţi — absolut toţi ! ţipă Harry.

— Dumnezeule atotputernic, ce vrei să spui ? întrebă prietenul său.

— Aştia, domnule aştia ! zise Harry bătînd darabana pe dinţii lui albi. Cînd am cerut-o nu ştiam lucrul ăsta. Jur că n-am ştiut. Vai, e îngrozitor — e îngrozitor ! Din pricina asta m-am perpelit noapte după noapte în chinuri cumplite, Sampson. Bietul bunică-meu, dumnezeu să-l ierte, îi avea falşi, îi făcuse un franţuz de la Charleston, şi noi ne uitam la ei cum rînjesc în pahar şi cînd îi scotea îi cădeau fălcile una într-alta — nici prin cap nu mi-a trecut că şi ea îi are tot aşa.

— Ce să aibă, domnule ? întrebă iar capelanul.

— La naiba, domnule, nu înţelegi că mă refer la dinţi ? zise Harry bătînd cu pumnul în masă.

— Aş, numai doi.

— De unde dracu ştii, domnule ? întrebă tînărul pe un ton feroce.

— Am... am aflat de la camerista ei. I s-au spart doi dinţi de la o piatră care i-a tăiat puţin şi buza şi a trebuit să-i înlocuiască.

— Cum, Sampson, vrei să spui că nu sînt *toţi ?* strigă băiatul.

— Numai doi, domnule. Sau cel puţin aşa mi-a spus Peggy şi doar ea ar fi fost în stare să umfle lucrurile şi să

spună că sînt toți treizeci și doi — nu, nu, ceilalți sînt la fel de sănătoși ca și ai dumitale, și doar dumneata ai dantură frumoasă.

— Dar părul ei, Sampson, nici ăla n-are nimic? întrebă tînărul gentleman.

— E frumos — asta am văzut. Aș putea să și jur în privința asta. E atît de lung, că domnișoara poate să se și așeze pe el; și are o siluetă foarte frumoasă; și pielea ei e albă ca zăpada; și inima ei e cum nu se poate mai bună; și știu, adică sînt sigur, că e foarte simțitoare în privința dumitale, domnule Warrington.

— Vai, Sampson! O, cerul, cerurile să te binecuvînteze! Vai, ce greutate mi-ai luat de pe inimă cu acești... cu acești... în sfîrșit, lasă-i în pace! Vai, Sam! Vai, ce fericit — adică, nu, nu — ah, vai ce nenorocit sînt! E de o vîrstă cu doamna Esmond — zău așa — are aceeași vîrstă ca și mama. Cum vrei să se însoare omul cu o femeie care ar putea să-i fie mamă? E îngrozitor! Pe legea mea, e îngrozitor!

Și, spre regretul meu, trebuie să spun că Harry Esmond Warrington, tînărul nobil de la Castlewood Virginia, începu pe dată să plîngă. După cum vedeți, momentul acela de încîntare trebuie să fi trecut cu cîteva pahare mai în urmă.

— Va să zică nu vrei să te însori cu ea? întrebă capelanul.

— Dar ce contează asta pentru dumneata, domnule? I-am făgăduit doar, și un Esmond — un Esmond *din Virginia*, bagă bine de seamă, domnule, cum-îți-zice — Sampson — nu-și calcă niciodată cuvîntul!

Sentimentul era foarte nobil dar modul de articulare al lui Harry era puțin șovăielnic.

— Bagă bine de seamă că am zis un Esmond din Virginia, continuă bietul Harry ridicînd arătătorul. Nu mă refer la ramura mai tînără de aici. Nu mă refer la Will care m-a escrocat cu calul ăla și căruia am să-i frîng oasele. Ridic acest pahar în sănătatea ladyei Maria — Domnul s-o aibă în pază și Domnul să te aibă în pază și pe tine, Sampson, care ai merita să fii înălțat la rangul de episcop, zău așa, băiete!

— Bănuiesc că v-aţi scris niscaiva scrisori unul altuia, nu? întrebă Sampson.

— Scrisori! Pe legea mea, de scris îmi scrie într-una! O dată nu scapă prilejul de a mă înghesui într-un colţ pentru a-mi strecura un bileţel în mînecă. Scrisori, asta chiar că e bună! Ia uite aici! Uite ce de scrisori!

Şi Harry puse pe masă un portofel înţesat cu un teanc de scrisori compuse de biata doamnă.

— Da, într-adevăr, sînt scrisori, nu glumă. Parcă ar fi un sac poştal! zise capelanul.

— Dar oricine s-ar atinge de ele... ar muri... ar muri pe loc! ţipă Harry sărind de pe scaun şi mergînd împleticindu-se către locul unde era sabia lui; o scoase din teacă, bătu din picior şi zise: „Ha, ha!" şi apoi îl şarjă pe domnul Barbeau care se feri de acest atac ascunzîndu-se îndărătul capelanului, iar acesta făcu o mutră cam speriată.

Ştiu bine că am fi putut să fim martori la o scenă mult mai palpitantă decît cele pe care le-am arătat din activitatea lui Harry; băiatul cu părul răvăşit, străbătînd încăperea *flamberge au vent* [1] şi străpungîndu-i pe hangiul şi capelanul înspăimîntaţi, ar fi constituit un subiect grozav de plăcut de zugrăvit. Dar, o, imaginaţi-vi-l împiedicîndu-se de un scaun şi doborît la pămînt de un duşman care i-a luat minţile! Haide, Gumbo! Vino să-ţi duci stăpînul la culcare!

CAPITOLUL XXXII

ÎN CARE SE PORUNCEŞTE PREGĂTIREA CALEŞTII FAMILIALE

ACUM AVEM FOARTE PLĂCUTA MISIUNE de a dezvălui taina pe care a şoptit-o domnul Lambert la urechea soţiei lui către sfîrşitul antepenultimului capitol, taină care, cînd a fost comunicată membrilor familiei de

[1] cu sabia scoasă din teacă (fr.)

la Oakhurst le-a făcut atîta plăcere tuturor. Întrucît fînul fusese strîns, iar grînele nu erau încă gata pentru seceriș, și deci caii de la fermă n-aveau nici o treabă, atunci, întrebase colonelul Lambert de ce să nu-i înhămăm la trăsură și de ce să nu facem cu toții o vizită la Tunbridge Wells, luîndu-l cu noi și pe prietenul Wolfe, de la Westerham ?

Mămica îmbrățișă cu bucurie această propunere, ba chiar și pe cinstitul gentleman care o făcuse. Toți copiii începură să sară în sus de bucurie. Fetele plecară imediat să-și strîngă laolaltă cele mai bune jachete, rochii, eșarfe, volănașe, pelerine cu glugă, cape, reticule, neglijeuri, fichu-uri, boneţele, panglicuţe, capoate, ciorapi cu desen și pantofi cu toc înalt și mai știu eu care alte articole de toaletă. Cele mai bune rochii ale mamei fură scoase din dulapuri, de unde ieșeau doar la ocazii rare și solemne, retrăgîndu-se imediat după aceea în levănţica și izolarea lor ; bravul colonel își scoase la iveală pălăria cu dantelă, vesta cu volănașe și hangerul cu mîner de argint ; Charlie se împăună cu un costum de vacanță *rasée* [1] al lui taică-su, — de fapt costumul de ginere al acestuia — și pe care doamna Lambert îl tăie pe măsura băiatului, nu fără oarecare strîngeri de inimă. Celor doi cai le legară cozile și coamele cu panglici, iar mîrțoaga bălană de la căruță fu înhămată în fața lor, ca înaintaș al atelajului, pentru a-i ajuta pe caii de trăsură să urce partea deluroasă a drumului — cei opt kilometri pînă la Westerham. Trăsura era un vehicol preistoric și se crede că mersese în alaiul care-l adusese pe George I [2] de la Greenwich la Londra, cînd sosise acesta pe pămîntul nostru pentru a prelua tronul regatului. Aparținuse tatălui domnului Lambert și de cînd ținea ei minte toți membrii familiei sale o priviseră în mod curent ca pe una din cele mai splendide calești de pe tot cuprinsul celor trei regate. Brian, vizitiul, și — trebuie oare s-o recunoaștem ? — plugarul familiei de la Oakhurst, se instală pe capră avîndu-l alături pe domnișorul Charlie. Prețioasele haine fură puse în niște coșuri și urcate pe acoperiș. Pistoalele co-

[1] O mătase lucioasă (fr.)
[2] Primul rege din dinastia de Hanovra, a urcat pe tron în 1714.

lonelului fură așezate în buzunarele laterale ale trăsurii, iar în spatele caprei, la îndemîna lui Brian care fusese și el soldat pe vremuri, atîrna flinta. Dar nici un tîlhar nu făcu vreun rău convoiului; nici măcar hangiul nu luă vreo contribuție de la colonelul Lambert, care, fiind subțiratec la pungă dar împovărat de o familie numeroasă, nu putea să fie prădat nici de aceștia, nici de alți jefuitori ce infestează drumurile Majestății-sale; și tînărul colonel Wolfe le angajase o locuință modestă și destul de convenabilă în casa la care trăgea el de obicei și către care îi însoți chiar el călare.

Întîmplător această casă era chiar vis-à-vis de a doamnei Bernstein; și cînd familia de la Oakhurst se instală acolo într-o sîmbătă seara, avu prilejul să vadă lectică după lectică descărcînd marțafoi pudrați și frumuseți cu benghiuri și brocarte la ușa baronesei care dădea ca de obicei o petrecere însoțită de partide de cărți. Soarele nu asfințise încă (pentru că strămoșii noștri începeau să se destrăbălceze foarte devreme și se așezau pe mîncare, băutură sau joc de cărți de pe la ora trei după amiază, pînă la ore mici ale nopții sau dimineții) și, de la fereastra lor, tinerele dudui de la țară și mama lor puturâ vedea diversele personaje intrînd la soareaua doamnei Bernstein. Colonelul Wolfe le spuse doamnelor cine e cutare și cutare — îi cunoștea mai pe toți. Plăcerea era aproape la fel de mare ca și cum s-ar fi dus și ele la petrecere — gîndiră Hetty și Theo — pentru că puteau nu numai să asiste la sosirea musafirilor, ci să și privească pe ferestrele deschise ale baronesei văzînd ce fac acolo cei mai mulți dintre ei. Pe cîteva dintre aceste personaje le-am zărit și noi mai înainte. Cînd trecu ducesa de Queensberry, și domnul Wolfe le explică cine e, Martin Lambert începu îndată să recite niște versuri despre „Kitty, cea frumoasă și tînără" din poetul său preferat Matthew Prior.[1]

— Și cînd te gîndești că și doamna aceea bătrînă a fost cîndva ca voi, fetițelor, strigă colonelul.

[1] Grațios poet englez (1664—1721)

— Ca noi, tăticule ? Vai de mine, dar noi niciodată n-am rivalizat cu femeile frumoase ! zise domnișoara Hetty clătinînd căpșorul.

— Ba da, ca tine, obrăznicătură mică ce ești ; ca tine, așa cum arăți acum și tare ai vrea să te duci la serata de colo :

„Opreliștele puse de babacă,
Deși-nțelepte-o-nfuriau ;
Pe sfînta nu voia s-o facă,
Cînd spirite și nuri domneau.“

— Dar n-am fost invitate, papa ; și sînt sigură că dacă nici o femeie nu e mai frumoasă decît asta, și nu merită mai mult să fie văzută, atunci nici spiritele care se fac n-au farmec și nu merită să fie auzite, reluă zeflemista familiei.

— Vai, ce poet înzestrat e Matthew Prior ! continuă colonelul ; dar băgați bine de seamă, fetelor, să nu citiți poeziile pe care le-am însemnat cu o cruciuliță. Grozav poet ! Și gîndiți-vă numai că am putut vedea pe una dintre eroinele lui ! „Tandrețea-nvinse, cedă mămica“ (așa se întîmplă întotdeauna, doamnă Lambert !) :

Tandrețea-nvinse, cedă mămica
Și-i împlini dorința dragă ;
O zi luă Kitty trăsurica
Și-atunci aprinse-o lume-ntreagă.“

— Sînt convinsă că era o lume foarte ușor inflamabilă, zise mămica.

— Chiar așa și era, draga mea, acum douăzeci de ani, mult mai mult decît e acum, comentă colonelul.

— Vai, ce prostii spui, domnule Lambert, răspunse mămica.

— Uitați-vă ! Uitați-vă ! strigă Hetty repezindu-se înainte și arătînd spre piațetă și spre arcada acoperită a ușii care ducea în apartamentele doamnei Bernstein și în jurul căreia se învîrteau o mulțime de derbedei, pierde-vară și mocofani, căscînd gura la societatea aleasă.

— E Harry Warrington ! exclamă Theo fluturîndu-i batista tînărului virginian ; dar Warrington n-o văzu pe domnișoara Lambert. Virginianul mergea la braț cu un preot corpolent, îmbrăcat într-un anteriu de tafta foș-

nitoare și intră împreună cu el pe ușa doamnei de Bernstein.

— Duminica trecută l-am auzit ținînd aici o predică admirabilă, zise domnul Wolfe. Puțin cam teatrală, dar în orice caz impresionantă și elocventă.

— Am impresia că mai toate duminicile ți le petreci aici, James, zise doamna Lambert.

— Ba și lunea, și tot așa pînă sîmbătă, adăugă colonelul Lambert. Vedeți, Harry s-a și împopoțonat, și-a prins părul cu o pafta și nu mă îndoiesc că și el se duce la petrecere.

— În general sîmbătă seara prefer să șed liniștit, zise sobrul domn Wolfe ; în orice caz să stau cît mai departe de jocurile de cărți și de bîrfă ; dar, recunosc, scumpă doamnă Lambert, că ăsta e regulamentul militar. Să mă duc peste drum și să vi-l trimit pe domnul Warrington ?

— Nu, lasă-l să se distreze în voie. O să-l vedem mîine. Bănuiesc că, fiind acolo, în sînul societății lui elegante, nu i-ar face plăcere să fie deranjat de oameni de la țară ca noi, zise doamna Lambert blîndă ca o mielușică.

— Mă bucur grozav că e însoțit de preotul care ține predici atît de frumoase, zise cu glas slab Theo ; iar ochii ei păreau să spună : „Vedeți, oameni buni, că nu e chiar așa stricat cum l-ați socotit voi, și cum, eu una, nu l-am crezut niciodată". Preotul are un chip foarte blînd și frumos, adăugă ea.

— Uite că vine și o față bisericească de rang mai înalt, strigă domnul Wolfe. E lordul Salisbury cu panglica lui albastră și urmat de un capelan.

— Da' cine Dumnezeu o mai fi venind ? se amestecă doamna Lambert în momentul în care în fața ușii doamnei Bernstein se opri o litieră cu acoperișul poleit și împodobit cu nu mai puțin de cinci coroniță de conte și purtată de niște lachei înzorzonați, precedați de trei valeți îmbrăcați în livrele de asemenea splendide. Episcopul, care tocmai dădea să intre, se opri și se repezi înapoi făcînd ceremonioase temenele și reverențe către lectică, după care o ajută pe doamna dinăuntru să coboare.

— Asta cine Dumnezeu o mai fi ? întrebă doamna Lambert.

— *Sprechen sie Deutsch? Ja, meinherr. Nichts verstand*[1] zise mucalitul colonel.

— Pfui, Martin!

— Mde, draga mea, dacă nu înțelegi acest vechi dialect teutonic, ce pot să-ți fac? Ți-ai neglijat educația la școală. Dar la eraldică te pricepi, asta știu.

— Eu disting, — strigă Charlie, citind simbolurile de pe blazon, — trei șoricei pe fond *or*[2] și o coroniță de conte.

— O coroniță de contesă, băiete. Contesa de Yarmouth, fiule.

— Dar cine e, rogu-te?

— Suveranii noștri au avut întotdeauna obiceiul de a promova la cinuri înalte persoane distinse, continuă pe un ton grav colonelul, și această eminentă lady a fost ridicată de înaltul nostru monarh la rangul de contesă a regatului.

— Dar de ce, tăticule? întrebară deodată cele două fete.

— Asta nu vă privește pe voi, fetelor! zise mămica.

Incorigibilul colonel n-avu însă astîmpăr și continuă:

— D C, dragi copii, fac parte dintre cele mai stînjenitoare litere ale alfabetului nostru. Cînd vă spun cîte o poveste voi întotdeauna ziceți D C. De ce trebuie lordul episcop să facă sluj în fața doamnei aceleia? Ia uitați-vă cum își mai freacă mîinile grăsulii și o copleșește cu zîmbete! Nu mai e de loc frumoasă. Are fața vopsită în roșu și alb, ca Scaramouche[3] din pantomimă. Ia uitați-vă că... nu-mi vine să-mi cred ochilor, dar mai sosește încă o eșarfă albastră. Lordul Bamborough. Coborîtor din neamul lui Hotspur. Cel mai mîndru bărbat din toată Anglia. Se oprește, se înclină, zîmbește; și el stă cu pălăria în mînă. Ia uitați-vă, ea îl lovește ușor cu evantaiul. Plecați de-aici, ceată de golănași, să nu călcați cumva pe trena rochiei pe care regele o slăvește cu atîta încîntare.

— Dar de ce o slăvește așa regele? întrebară încă o dată fetele.

---

[1] Vorbiți nemțește? Da, domnul meu. Nu înțeleg o iotă (germ.)
[2] auriu (fr.)
[3] Personaj din Commedia dell'arte; actor legendar.

— Iar vin literele alea odioase! Aţi auzit vreodată de Alteţea-Sa ducesa de Kendal? Nu. Dar de ducesa de Portsmouth? *Non plus* [1]. Dar de ducesa de La Vallière? [2] Sau de frumoasa Rosamunda [3] măcar?

— Sst, tăticule! N-are rost să faci să roşească obrăjorii drăguţelor mele, Martin Lambert! zise mama astupînd delicat gura soţului.

— Nu eu o fac; sacrele lor majestăţi sînt pricina ruşinii, strigă fiul fostului republican. Gîndiţi-vă numai că episcopii bisericii şi cei mai mîndri nobili din lume se gudură şi fac sluj în faţa teutonei ăleia violent vopsite. Ah, e o ruşine! O ruşine!

— Vai de mine! izbucni colonelul Wolfe, şi, luîndu-şi în grabă pălăria, fugi din odaie.

Văzuse pe tînăra doamnă pe care o admira, traversînd împreună cu însoţitoarea ei esplanada Pantiles în drum spre petrecerea baronesei; cele două doamne se apropiau tocmai cînd contesa de Yarmouth-Walmoden conversa cu cei doi fruntaşi ai vieţii religioase şi publice, iar aceştia îi făceau în schimb contesei temenele şi plecăciuni adînci şi aşteptară pînă cînd intră ea pe uşă sprijinindu-se de braţul episcopului.

Theo se întoarse de la fereastră cu faţa tristă, aproape îngrozită. Hetty mai zăbovi acolo să privească în continuare, dar în ochii ei se citea indignarea şi amîndoi obrajii aveau cîte o pată de roşeaţă.

— Ce n-aş da să ştiu la ce se gîndeşte micuţa Hetty, zise mămica, apropiindu-se de fereastră pentru a o lua de acolo pe copilă.

— Mă gîndesc ce aş face dacă l-aş vedea pe tăticul ploconindu-se în faţa femeii aceleia, zise Hetty.

Îşi făcu apariţia ceainicul aburind şi fîsîind şi familia se aşeză la masa de seară lăsînd-o totuşi pe domnişoara Hetty să urmărească de acolo de unde stătea privelişteа de pe fereastră; ea se rugă de frate-său să n-o închidă. Acest tînăr gentleman coborîse puţin mai înainte în mij-

---

[1] nici (atît) (fr.)

[2] Una din amantele lui Ludovic al XIV-lea (1644—1710).

[3] Rosamund Clifford, amanta lui Henric al II-lea, rege al Angliei (1154—1189), cîntată de diverşi poeţi englezi şi de alţi autori şi compozitori.

locul mulțimii ca să cerceteze ecusoanele de pe lecticele contesei și ale altora, fără doar și poate, și să investească suma de șase peny într-o plăcintă cu brînză — după porunca mamei și dorința lui — și reveni imediat cu această delicateță înfășurată într-o hîrtie.

— Uită-te, mamă, zise el întorcîndu-se, îl vezi pe individul acela mătăhălos îmbrăcat în haine cafenii care dă cu bastonul în toți stîlpii ? Este marele cărturar, domnul Johnson. Uneori vine la seminarul nostru ca să se întrețină cu profesorul. Adineauri stătea la o măsuță de ceai în fața patiseriei doamnei Brown cu niște prieteni. Acolo se servește și ceai — costă doi peny ceașca ; l-am auzit pe domnul Johnson spunînd că a băut șaptesprezece cești — asta face doi șilingi și zece peny — o *groază* de bani numai pentru ceai !

— Tu ce vrei să mănînci, Charlie ? întrebă Theo.

— Cred că aș mînca niște plăcintă cu brînză, zise Charlie, oftînd, în timp ce dinții i se înfigeau într-o bucată de plăcintă. Iar gentlemanul cu care era domnul Johnson, continuă Charlie cu gura plină, era domnul Richardson, care a scris...

— *Clarissa !* strigară în cor femeile și se repeziră la fereastră ca să-și vadă scriitorul preferat.

Între timp soarele coborîse, stelele clipeau deasupra capului și valeții veniră și aprinseră lumînările în salonul baronesei, aflat în fața spionilor noștri.

Theo și cu maică-sa stăteau împreună și își foloseau din plin postul de observație. Era puțină iluminație și la patiseria și ceainăria doamnei Brown, așa că prietenii noștri o putură vedea pe o doamnă aducîndu-i domnului Richardson pălăria și bastonul, iar pe alta înfășurîndu-i gîtul într-un șal, în timp ce el o pornea pe jos spre casă.

— Vai de mine ! Nu seamănă de loc cu Grandison [1] ! strigă Theo.

— Am impresia că mai bine nu-l vedeam, draga mea, zise mama, despre care am spus mai înainte că era o femeie cît se poate de sentimentală și că devora pur și simplu romanele.

---

[1] Sir Charles Grandison, erou din romanul omonim al lui Richardson.

Dar din nou îi întrerupse domnișoara Hetty care strigă:

— Lasă-l în pace pe omulețul acela grăsuliu, mamă, și uită-te mai de grabă în partea cealaltă.

Așa că se uitară într-acolo. Și văzură, în primul rînd, cum domnului Warrington i se conferea onoarea de a fi prezentat contesei de Yarmouth, urmată încă și acum de slugarnicul lord și înalt prelat cu eșarfele albastre. Și cum contesa se așază grațios la o masă de cărți avînd drept parteneri pe episcop, pe conte și o a patra persoană. Și cum domnul Warrington apare în dreptul ferestrei cu o doamnă. O recunoscură ca fiind cea care-i vizitase timp de cîteva minute la Oakhurst.

— Vai, dar e mult mai elegant acum, observă mămica.

— Și ce mult i s-a schimbat în bine înfățișarea! Oare ce și-o fi făcut? întrebă Theo.

— Priviți-i splendidele jabouri și volănașe de dantelă! Draga mea, văd că nu mai poartă cămășile noastre, strigă matroana.

— Despre ce vorbiți, fetelor? întrebă tăticul întins pe canapea, unde probabil că trăgea un pui de somn după obiceiul taților cumsecade de familie.

Fetele îi spuseră că văd la fereastră pe Harry Warrington vorbind cu verișoara lui, lady Maria Esmond.

— Plecați de acolo! strigă tăticul. N-aveți nici un drept să-l spionați pe băiat. Trageți perdelele, vă zic!

Și perdelele se lăsară, așa că fetele nu mai văzură în seara aceea nici pe oaspeții doamnei Bernstein, nici ce făceau ei.

Vă rog să nu vă supărați dacă remarc, fie chiar ca un simplu contrast între aceste două case așezate vis-à-vis, că în timp ce madame Bernstein și musafirii ei — episcopul, domnitarii, nobilii și atîția alții — jucau jocuri de noroc sau bîrfeau în dreapta și în stînga, sau se umflau de șampanie și carne de pui (ceea ce mie mi se pare un păcat scuzabil) sau o onorau pe favorita regelui, contesa de Yarmouth-Walmoden, prietenii noștri sosiți aci de la țară îngenunchiară în jurul mesei lor de care se apropie și domnul Brian, vizitiul, făcînd cît mai puțin zgomot cu putință — numai că, din nefericire, îi scîrțîiau pantofii — în timp ce domnul Lambert, stînd în picioare, citi cu glas

domol o rugăciune prin care cerea ca cerul să le lumineze bezna și să-i apere de primejdiile acelei nopți, precum și o rugă de a îndeplini dorințele celor de față.

Tinerele noastre se sculară devreme duminică dimineață, se îmbrăcară în rochiile acelea noi și elegante care urmau să fascineze pe vilegiaturiștii de la Tunbridge; escortate de fratele lor Charlie, fetele se plimbară prin orășel și pe ciudatul dar drăguțul islaz Pantiles, cu mult înainte ca societatea să se așeze la micul dejun sau ca clopotele să fi chemat lumea la biserică.

Hester descoperi unde ședea probabil Harry Warrington, întrucît îl observă pe domnul Gumbo cam dezbrăcat, cu părul lui frumos pus pe bigudiuri, trăgînd la o parte perdelele roșii și deschizînd o fereastră pe care scoase apoi capul și aspiră adierea dulce a dimineții. Întîmplător, domnul Gumbo nu-i văzu pe tinerii de la Oakhurst, cu toate că ei îl priveau cu luare aminte. Se aplecă grațios pe fereastră și scutură un pămătuf mare de pene cu care catadixea să șteargă de praf mobila din casă; afabil, inițiie o conversație cu o lăptăreasă cu obrajii ca cireașa, care zăbovea sub fereastră și-i făcu bezele sărutîndu-și mîna albă precum crinul. Mîna lui Gumbo îți lua ochii de atîtea inele și, dealtfel el era împodobit de sus pînă jos cu nenumărate giuvaeruri — fără îndoială cadouri din partea frumoaselor care apreciau favorabil pe tînărul de origină africană. Fetele Lambert trecură prin preajma ferestrei aceleia încă de vreo două ori înainte de ora micului dejun. Fereastra rămase deschisă, dar în odaia respectivă nu se vedea nimic. Nu apăru nici o clipă fața lui Harry Warrington. Nici una dintre cele două fete nu pomeni subiectul care le preocupa pe amîndouă. Hetty era puțin enervată de Charlie, care făcea gălăgie în privința micului dejun, iar ea îi spuse că nu se gîndește decît la mîncare. Răspunzînd la întrebarea ei sarcastică, băiatul mărturisi foarte sincer că ar dori să mai mănînce o plăcintă cu brînză, și buna Theo îl informă rîzînd că ea are șase peny și că dacă plăcintăria e deschisă duminica dimineață o să-i cumpere negreșit una. Plăcintăria era deschisă, iar Theo își scoase punguliță împletită de cea mai bună

colegă de la școală, în care avea un *porte-bonheur* — o liră de aur de la bunica — o mică sumă în șilingi, precum și vreo cîteva monezi mărunte într-un capăt ; îl trată pe Charlie cu mîncarea lui favorită.

— La biserică a fost o mulțime de lume elegantă. Era și caraghioasa aia de ducesă bătrînă, și bătrîna doamnă Bernstein însoțită de lady Maria, și domnul Wolfe, bineînțeles lîngă domnișoara Lowther și cîntînd împreună cu ea de pe aceeași psaltire ; și domnul Richardson cu un cîrd de cucoane. Una din ele e domnișoara Fielding, sora lui Henry Fielding, le povesti tăticul la întoarcere. Vai, fetelor, ce băiat simpatic a fost și ăsta ! Și cărțile lui, doamnă Lambert, fac cît zece *Pamele* și *Clarisse* de-ale voastre, potrivite pentru ființe ultrasentimentale. Dar parcă ce femeie a îndrăgit vreodată umorul adevărat ? Și mai era și domnul Johnson, care ședea în mijlocul copiilor de la azil. Ați văzut cum a venit la altarul de la Biserica Credinței și a răsturnat la pămînt vreo doi sau trei dintre golănașii aceia sfinți în pantaloni de piele ? Și ce predică frumoasă a ținut preotul lui Harry, nu-i așa ? O predică despre bîrfă. Cum le-a mai înțepat pe vreo cîteva dintre băbătiile așezate acolo ! Dar domnul Warrington de ce n-o fi fost la biserică ? E o adevărată rușine că n-a venit la slujbă.

— Nici n-am băgat de seamă dacă era sau nu acolo, zise domnișoara Hetty scuturîndu-și căpșorul.

Theo, care era întruchiparea adevărului zise :

— Da, m-am gîndit la el și mi-a părut rău că nu e acolo ; și tu, Hetty, te-ai gîndit la el.

— Ba nu, domnișoară, nicidecum, se încăpățînă Hetty.

— Atunci de ce mi-ai șoptit că predica o ține preotul lui Harry ?

— Dacă m-am gîndit la preotul domnului Warrington, nu înseamnă că m-am gîndit la domnul Warrington. Fără doar și poate a fost excelentă, iar copilașii au cîntat îngrozitor de fals. Și uite-o pe lady Maria la fereastra de peste drum mirosind trandafirii ; și ăsta e pasul domnului Wolfe, îi cunosc eu mersul de militar. Stîng-drept, stîng-drept ! Bună ziua, domnule colonel.

— Ce ești așa posomorît, James ? întrebă binevoitor colonelul Lambert. Te-a ocărît frumoasa ta sau predica

ți-a stîrnit conștiința ? Parcă Sampson îl cheamă pe preot, nu ? Grozav predicator, pe cuvîntul meu !

— Frumos predică și frumos se poartă ! zise domnul Wolfe dînd din umeri.

— Vai, mie mi s-a părut că n-a vorbit nici zece minute cu totul și consoarta mea n-a adormit nici o clipă în cursul predicii, nu-i așa, Molly ?

— Ai văzut cînd a venit individul ăl biserică ? întrebă indignat colonelul Wolfe. A intrat pe ușa dinspre islaz, tocmai la ţanc, exact cînd se terminase psalmul.

— Ei, cine știe, probabil că citise vreo molitvă unui bolnav, că doar sînt atîția pe aici, comentă doamna Lambert.

— Ce molitvă ! Vai, buna mea doamnă Lambert ! Știi unde l-am găsit ? M-am dus să-l caut pe strengarul vostru de virginian.

— Poartă un nume foarte drăguț, strigă Hetty. Parcă nu-l chema Strengarul ! Îl cheamă *Domnul* Henry Esmond Warrington.

— Domnișoară Hester, l-am găsit pe preot în sutană și pe domnul Henry Esmond Warrington în cămașă de noapte la ora unsprezece fără un sfert dimineața, cînd toate clopotele de la biserici băteau, și mai jucau încă o partidă de pichet pe care o începuseră de cu seară.

— Mde, foarte mulți oameni de treabă se așază la masa de cărți duminica. Și regele joacă uneori cărți duminica.

— Sst, taci, draga mea !

— Știu, sigur că așa e, zise Hetty, joacă cu femeia aia vopsită pe care am văzut-o noi ieri, contesa aia de Cum-îi-zice...

— Eu cred, draga mea domnișoară Hester, că într-o zi ca asta o față bisericească ar trebui să se ocupe de cărțile lui Dumnezeu mai degrabă decît de cărțile diavolului — ceea ce mi-am și permis să-i spun popii.

Expresia de pe fața lui Hetty arăta că, după părerea ei, într-adevăr domnul Wolfe și-a permis cam mult.

— Și i-am mai spus tînărului nostru prieten că, după părerea mea, ar fi fost mai potrivit pentru el să se afle în drum spre biserică la ora aceea decît în camera lui și în cămașă de noapte.

— Dar cum voiai să se ducă Harry la biserică în cămașă de noapte și cu scufia pe cap, domnule colonel ? Asta chiar că ar fi fost un costum nostim ! se încăpățînă și mai tare Hetty.

— Ce n-aș da ca limba fetiței mele să nu fie chiar așa de iute, zise tăticul, mîngîind obrazul îmbujorat al fetei.

— Adică ai vrea să nu vorbesc cînd e atacat un prieten și cînd nimeni nu zice măcar o vorbă în apărarea lui — nimeni, nimeni !

Și gura mică a fetei se strînse foarte tare ; o străbătu un tremur prin tot trupul ; copila îi aruncă o ultimă privire sfidătoare domnului Wolfe și părăsi încăperea abia avînd timpul să închidă ușa înainte de a o podidi plînsul pe scări.

Domnul Wolfe păru foarte nedumerit și abătut.

— Mătușă Lambert, te rog să mă crezi că n-am vrut cîtuși de puțin s-o supăr pe Hester.

— Sigur, James, zise ea cu multă blîndețe, întinzîndu-i mîna.

Tînărul ofițer îi spunea de multă vreme „mătușa Lambert“ fiindcă așa se obișnuise.

Domnul Lambert fluieră melodia sa preferată „Peste dealuri pînă-n zări“, cu un acompaniament de darabană executat de degetele sale pe pervazul ferestrei.

— Tăticule, nu-i frumos să fluieri duminica ! strigă tînărul și candidul ministrant ce studia la seminar ; și apoi adăugă că au trecut trei ore de la micul dejun și că ar vrea să termine plăcinta cu brînză adusă de Theo.

— Vai ce lacom ești ! strigă Theo.

Dar tocmai atunci, auzind o ușoară exclamație afară, ieși repede din odaie închizînd ușa în urma ei. Noi n-o vom urmări. Zgomotul îl produsese suspinul izbucnit din inima grea și chinuită a lui Hester ; și cu toate că n-o putem vedea, sînt convins că tînăra domnișoară s-a aruncat de gîtul surioarei ei și a plîns la pieptul blînd al lui Theo.

Hetty n-a mers la plimbare în după amiaza aceea — cînd familia a ieșit să ia aer pe pajiște — pentru că o durea capul și stătea culcată, supravegheată de mama ei. Charlie își descoperise un coleg de la Grey Friars. Domnul Wolfe, bineînțeles, a avut drept pereche pe domnișoara

Lowther ; iar Theo și cu tatăl ei, făcîndu-și plimbarea lor sobră în însorita zi de odihnă, o descoperiră pe doamna Bernstein stînd ca o pisică pe o bancă sub un copac, cu nepoata și nepotul jucînd tontoroiul în jurul ei. Harry se repezi să-și salute scumpii prieteni. Radia de bucurie cînd dădu cu ochii de ei — doamnele mai vîrstnice se arătară foarte amabile cu colonelul și cu fiica lui, gazdele atît de binevoitoare ale dragului lor Harry.

„Vai ce înfățișare nobilă și frumoasă are!" se gîndi Theo.

Ea îl strigă pe numele cel mic ca și cum ar fi fost cu adevărat fratele ei.

— Harry, de ce nu ne-am văzut mai devreme în cursul zilei de azi ? întrebă ea.

— Habar n-am avut că sînteți aici, Theo.

— Dar ai fi putut să ne vezi dacă ai fi dorit.

— Unde ? întrebă Harry.

— *Acolo,* domnule, zise ea arătînd spre biserică.

Mîna ei era ridicată ca într-un gest de reproș ; dar pe fața ei de om cumsecade se citea o dulce blîndețe. A, tinere prieten cititor care rătăcești prin lume și te lupți cu ispitele, nu-ți doresc decît să ai parte de vreo două inimi pure care să te iubească și să se roage pentru tine !

CAPITOLUL XXXIII

ÎN CARE E CUPRINS UN MONOLOG AL LUI HESTER

CÎND AFLĂ MICA TAINĂ dezvăluită de emoția fiicei lui mai mici, primul impuls al lui Martin Lambert a fost să se supere pe flăcăiandrul care îi înstrăinase inima copilei de el și de familia ei.

— Să-i ia naiba pe toți strengarii, englezi sau indieni ! strigă colonelul adresîndu-se soției lui. Ce n-aș da ca ăsta să-și fi rupt nasul de altă poartă și nu de-a noastră.

— Poate că pe ăsta o să izbutim să-l dezbărăm de năravurile de strengar, dragul meu, îl întrerupse cu blîndețe

doamna Lambert, și poate că tocmai faptul că a căzut de pe cal la ușa noastră a fost providențial. Ai rîs de mine altădată, domnule Lambert, cînd am mai spus lucrul ăsta ; dar dacă nu cerul l-a trimis la noi pe tînărul gentleman, atunci, rogu-te, cine l-a trimis ? Și poate că tocmai pentru binele și fericirea noastră a tuturor a venit.

— E greu de îndurat, Molly ! gemu colonelul. Le iubim, și le răsfățăm, și le creștem ; le îngrijim cînd sînt bolnave și cînd sînt sănătoase ; trudim și facem planuri ; punem bani la ciorap și petice la hainele vechi ; dacă le doare capul noi nu dormim de grijă din pricina necazului lor ; dacă au o dorință sau un capriciu, ne străduim zi și noapte să li-l îndeplinim, și ele nu ne scot din „tăticule scump" și „dragă papa" și „cine mai are un fată ca al nostru" și așa mai departe. Marți dimineață sînt regele casei și familiei mele. Marți seară își face apariția Prințul Mucos și s-a sfîrșit cu domnia mea. O viață întreagă e dată uitării și renegată pentru doi ochi albaștri, niște picioare lungi și subțiri și un păr galben.

— Așa e scris, ca noi femeile să părăsim totul pentru a ne urma soțul. Mă tem că nici *la noi* n-a durat foarte mult pînă să ne căsătorim, dragă Martin ! zise matroana punînd mîna pe brațul soțului.

— Așa e natura omenească și la ce te poți aștepta de la o mîrțoagă ? oftă colonelul.

— Și eu cred că mi-am făcut datoria față de soțul meu, deși recunosc că mi-am părăsit tăticul pentru el, adăugă cu glas scăzut doamna Lambert.

— Ai fost grozavă ! Osînda să-mi cuprindă sufletul ! Dar te iubesc, Molly, zise bunul colonel. Pe de altă parte nu uita că taică-tu nu m-a îndrăgit niciodată prea mult ; și dacă o fi să am vreodată gineri...

— Vreodată, grozavă vorbă ! Bineînțeles că fetele mele au să se mărite, domnule Lambert ! strigă mămica.

— Ei bine, cînd au să vină pețitorii, am să-i urăsc, doamnă, așa cum m-a urît și tatăl dumitale pe mine — și încă pe bună dreptate, fiindcă i-am răpit comoara.

— Nu fi păgîn și nu huli împotriva naturii, Martin Lambert ! Zău că spui lucruri nefirești, domnule ! continuă matroana.

— Ba nu, draga mea, am o măsea veche în stînga, aici sus, și e firesc s-o scot. Dar cînd o să mi-o scoată dentistul, tot așa de firesc e că o să mă doară. Adică ce-ți închipui, doamnă, că nu țin la Hetty mai mult decît la dinții din gură ? întrebă domnul Lambert.

Numai că niciodată nu s-a întîmplat ca o femeie să se împotrivească ideii măritișului fiicei ei, oricît de tare s-ar revolta tatii la ideea invaziei ginerilor. Cît despre mame și bunici, ele parcă se mărită a doua sau a treia oară cînd își căsătoresc copiii ; și sufletele lor se înveșmîntează din nou cu dantelele și voalurile de acum douăzeci sau patruzeci de ani ; panglicile albe ale surugiului înfloresc din nou și ele se urcă fluturînd în trăsură și pornesc departe. Care femeie, oricît de bătrînă ar fi, nu-și păstrează rochia și parura de mireasă, parfumate cu levănțică și ascunse bine, în dulapurile cele mai lăuntrice ale inimii ?

— O să fie foarte trist să ne luăm rămas bun de la ea, continuă doamna Lambert oftînd.

— Parcă rezolvaseși chestiunea asta, nu, Molly ? rîse colonelul. Oare n-ar fi bine să mă duc să comand stafide și curmale pentru tortul de nuntă ?

— Și atunci o să trebuiască să las casa pe seama lor cînd mă duc la ea, știi, în Virginia. Cîte mile sînt pînă în Virginia, Martin? Bănuiesc că trebuie să fie vreo cîteva mii.

— O sută șaptezeci și trei de mii trei sute nouăzeci și unu și trei sferturi, draga mea, pe ruta cea mai scurtă, răspunse grav Lambert. Adică cea care trece prin ținutul lui Prester John [1]. Pe celălalt drum, prin Persia...

— Prefer să merg pe acolo pe unde am mai puțin de a face cu marea și cu corăbiile voastre oribile, nesuferite pentru mine ! strigă soția colonelului. Sper că am să mă împrietenesc mai bine cu Rachel Esmond. Cînd eram colege de școală avea foarte multă personalitate.

— Oare n-ar fi bine să ne ocupăm și de trusoul copilului, doamnă Lambert ? o întrerupse soțul cu un aer nedumerit.

Acuma, realitatea este că doamna Lambert nu vedea de loc vreun motiv de nedumerire ba chiar închise niște bonețele și bavețele drăguțe cu dantelă la magazinul de

[1] Înalt prelat și rege legendar din Asia Mică.

lux al doamnei Bobbinit. Și în după amiaza aceea de duminică, cînd se făcuse marea descoperire, și în timp ce micuța Hetty zăcea sprijinită în perne cu obrajii aprinși, cu ochii închiși și cu o figură jalnică, mama își privea copila fără pic de îngrijorare, părînd mai degrabă încîntată de chinul lui Hetty.

Fata nu era numai nefericită, ci și furioasă pe sine însăși pentru că-și dăduse în vileag taina. Poate că nici ea n-o cunoscuse cu adevărat pînă cînd emoția bruscă n-o pusese la curent cu propria ei stare de spirit ; iar acum, fetiței îi era la fel de rușine ca și cum ar fi făcut vreun rău și ar fi fost prinsă asupra faptului. Era indignată de propria ei slăbiciune și nu mai contenea cu accesele de furie împotriva ei înșăși. Jură că n-o să-și ierte niciodată faptul că se supusese unei asemenea umilințe. Tot așa și puiul de leopard, rănit de săgeata vînătorului, ros de furie în inima pădurii, supărat de surpriza fierului chinuitor din coastă își mîrîie și-și mușcă surorile, precum și pe bălțata lui mamă, leopărdoaica.

Micuța Hetty sfîșia, mușca și mîrîia, așa că tare n-aș fi dorit să fiu fratele ei, și nici vreunul din părinții tărcați.

— Ce treabă are o tînără, strigă ea, să se lase dusă de asemenea prostii ? Mămico, ar fi trebuit să mă bateți cu cravașa și să mă trimiteți la culcare. Știu foarte bine că domnului Warrington nu-i pasă de mine nici cît negru sub unghie. Sînt convinsă că-i plac mult mai mult actrițele franțuzoaice și vînzătoarele ordinare din prăvălii. Și nici nu e de mirare, dacă ele sînt cu adevărat mai bine decît mine. Vai, ce gîscă sînt ca să încep să plîng așa prostește din nimic, numai pentru că domnul Wolfe a zis că Harry a jucat cărți duminica ! Știu că nu e deștept ca tăticul. Chiar mă tem că e prost. sînt sigură că e prost ; dar nu e chiar așa de prost ca mine. Bineînțeles că nu mă pot mărita cu el. Cum aș putea să plec în America și să vă părăsesc pe voi și pe Theo ; bineînțeles că el ține la altcineva, fie în America, fie la Tunbridge Wells, fie unde a înțărcat mutul iapa, fie în altă parte. El e prinț în țara lui și nici prin cap nu poate să-i treacă să se însoare cu fata unui ofițer în retragere, care n-are nici o lețcaie drept zestre. Oare nu-mi spuneai chiar tu că în copilărie plîn-

geam cerînd lucruri imposibile ? Şi acum sînt copil, un copilaş prostuţ şi absurd — nu mai îmi zi nimic, mamă, că asta sînt. Numai atît trebuie spus că el habar n-are de toată povestea şi că eu una aş prefera să mă înghită pămîntul decît să-i mărturisesc adevărul.

Cumplite fură ameninţările cu care o legă Hetty pe Theo ca să n-o trădeze cumva. Cît despre copilărosul Charlie, mintea lui fiind concentrată numai asupra plăcintelor cu brînză, el nici nu remarcase emoţia domnişoarei Hester, nici nu fusese mişcat de ea ; bineînţeles că atît părinţii cît şi dulcea surioară, îi promiseră fetiţei să nu-i dea în vileag taina.

— Încep să cred că ar fi fost mai bine să fi rămas acasă, oftă doamna Lambert adresîndu-se soţului ei.

— Ba nu, draga mea, răspunse acesta. Firea omului rămîne aşa cum e ; dacă nu mă înşeală amintirile, parcă mama lui Hetty mi-a spus chiar ea că începuse să-i placă un tînăr diacon înainte de a se îndrăgosti nebuneşte de un oarecare tînăr ofiţer din Regimentul Kingsley. Cît despre mine, inima mea a fost rănită în cel puţin zece locuri înainte ca domnişoara Molly Benson să pună cu totul stăpînire pe ea. Fiii şi fiicele noastre calcă, firesc, pe urmele părinţilor lor, sau cel puţin aşa mi se pare. Păi, ca ieri mă ocărai încă pentru că mă arătam nemulţumit de capriciile precoce ale domnişoarei Hetty. Ca să fim drepţi cu copila, ea izbuteşte de minune să-şi ascundă sentimentele şi îl desfid pe domnul Warrington să poată deduce din comportarea ei cît de mult ţine la el.

— Fiica mea şi-a dumitale, Martin, strigă foarte demnă mama, n-o să se arunce de gîtul nici unui gentleman.

— Nu, draga mea, nici braţele n-o să şi le arunce de gîtul lui şi nici ceaşca de ceai în capul lui, răspunse colonelul. Micuţa domnişoară Hetty se poartă ca un pui de vulpe cu domnul Warrington. El nu vine niciodată la noi, fără ca ea să nu-l pălmuiască într-un fel sau altul. Eu susţin că nu e nici măcar destul de cuviincioasă cu el ; dar ştiind ce se petrece în căpşorul micuţei ipocrite, n-am să mă supăr pentru nepoliteţea ei.

— Dar nu e cazul de loc să fie nepoliticoasă, Martin ; şi fata noastră e, slavă Domnului, demnă de orice gentleman

din Anglia sau din America. La urma urmei, domnule, dacă sînt potriviți ca vîrstă, de ce să nu se căsătorească ?

— Păi, dacă o vrea, de ce să n-o ceară, draga mea ? Îmi pare rău că am venit aici. Mă bate gîndul să înham caii la trăsură și să luăm înapoi drumul spre casă.

Dar mămica zise cu multă afecțiune :

— Ai încredere, dragul meu, că lucrurile astea sînt orînduite cu înțelepciune spre binele nostru. Poți să fii sigur, Martin, că nu degeaba a fost adus Harry Warrington la poarta noastră, așa cum s-a întîmplat ; și că el și copiii noștri sînt astăzi reuniți astfel. Dacă s-a hotărît în cer această căsătorie, atunci o să avem nuntă.

— Mă întreb, Molly, cam pe la ce vîrstă încep femeile să se mai lase de petitorie ? Dacă fetișcana noastră se îndrăgostește și pe urmă îi trece, nu e nici prima, nici ultima căreia i se întîmplă așa ceva, doamnă Lambert ; tare aș vrea să fim din nou în drum spre casă și dacă m-ați asculta, am porni chiar diseară.

— Dar băiatul a promis să vină astă seară să bea ceaiul cu noi. Martin, nu cumva vrei să-i strici plăcerea fetiței noastre ? întrebă mama ei luîndu-l cu duhul blîndeței.

În felul lui, nici tatăl nu era mai împietrit la inimă.

— Știi bine, draga mea, zîse Lambert, că dacă vreunul din ei ar avea chef să ne mănînce urechile, noi am fi gata să ni le retezăm și să le facem tocană din ele.

Mary Lambert rîse cînd se gîndi cum ar arăta urechiușile ei delicate servite astfel la masă. Tocmai cînd era mai tandru, bărbatul ei se arăta cel mai caraghios. Cînd o trăgea de urechiușa ei mică și delicată, îndărătul căreia matroana își strîngea părul frumos vîrstat de o șuviță-două de argint strălucitor, bănuiesc că n-o durea prea tare. Cred că se gîndea la vremurile dulci și neuitate ale tinereții ei feciorelnice, cînd îi făcea el curte atît de drăgălaș. O, sfinte amintiri ale unor vremuri sacre ! Dacă e plăcută la vedere dragostea tinerilor, apoi cum să nu fie încă și mai fermecătoare privelișteа afecțiunii care a supraviețuit anilor, necazurilor, poate chiar și frumuseții ofilite, îndoielilor vieții, certurilor, chinurilor !

În privința promisiunii ei de a-și ascunde sentimentele pentru domnul Warrington în prezența acelui gentleman, domnișoara Hester se arătă mai presus, sau dacă vreți, mai

prejos de ea însăși. Nu numai că Harry veni să bea ceaiul cu prietenii lui, dar îi și invită la o petrecere dată a doua zi special în onoarea lor.

— O serată dansantă, dată în onoarea noastră ! strigă Theo. Vai, ce plăcere, Harry ! Ce n-aș da să începem dansul chiar acum !

— Zău, Harry Warrington, trebuie să recunosc că pentru un sălbatic din Virginia te dovedești a fi cel mai civilizat tînăr cu putință ! zise colonelul. Draga mea, o să dansăm împreună un menuet ?

— Am mai făcut-o și altădată, Martin Lambert, zise drăgăstoasa soție a militarului.

Bărbatul ei fredonă un menuet, înșfăcă o farfurie de pe masă și îi făcu o plecăciune învîrtind farfuria în chip de pălărie, în timp ce doamna îi răspunse cu cea mai elegantă reverență.

Dintre toți cei de față numai Hetty continua să se arate posomorîtă și morocănoasă.

— Vai, fetițo, dar n-ai nici un cuvînt de mulțumire să-i adresezi domnului Warrington ? o întrebă Theo pe sora ei.

— Niciodată nu m-am omorît după dans, zise Hetty. Ce rost are să stai în picioare în fața unui prostovan și să străbați încăperea dansînd cu el ?

— *Merci du compliment !* [1] zise domnul Warrington.

— N-am vrut să spun că ești prost... adică... adică, eu... m-am referit doar la contradanț, zise Hetty mușcîndu-și buzele cînd întîlni privirea surorii ei.

Își aminti că de fapt spusese despre Harry că e prost și privirea ironică și jucăușă a lui Theo nu făcea decît să-i atragă atenția asupra acestui lucru.

Și tocmai această privire o enervă pe domnișoara Hetty de parcă ar fi fost o admonestare prea severă.

— Nu pot să sufăr dansul, poftim ! Uite, mărturisesc, zise ea scuturînd din cap.

— Cum se poate, fetițo, că pe vremuri îți plăcea foarte tare ? interveni maică-sa.

[1] Mulțumesc pentru compliment ! (fr.)

— Asta cînd era copil : nu vezi că acum a ajuns o babă ? observă tatăl lui Hetty. Sau te pomenești că domnișoara Hetty are gută ?

— Fleacuri ! zise Hester arțăgoasă bătînd din piciorus.

— Fleacuri sînt toate distracțiile inclusiv dansul, răspunse imperturbabil tăticul.

Fața lui Harry Warrington se întunecase. „Eu am venit să fac tot ce pot ca să le ofer distracții cu dansuri, se gîndea el, și micuța îmi spune că nu poate suferi dansul. În țara noastră nu așa înțelegem amabilitatea și nu în felul ăsta acceptăm ospitalitatea. Nu, nu — și nici nu vorbim astfel cu părinții noștri."

Eu unul mă tem că în această privință obiceiurile s-au schimbat mult în Statele Unite în ultima sută de ani și că tinerii sînt în mare măsură *hettyzați*.

Neliind mulțumită numai cu atîta, domnișoara Hester merse mai departe, începînd să-și bată joc de întreaga societate de la Tunbridge Wells și în special de îndeletnicirile și prieteniile lui Harry, pînă cînd cinstitul flăcău ajunse să sufere din ce în ce mai mult de pe urma purtării ei ; drept care, profitînd de un moment de singurătate a doamnei Lambert, o întrebă cum și în ce fel îi supărase iarăși încît o stîrnise atît de tare pe Hester împotriva lui ? Blînda matroană se arătă mai înduioșată ca oricînd de băiat, mai ales după felul cum se purtase cu el fiica ei. Tare ar fi vrut să-i mărturisească secretul pe care Hester îl ascundea cu atîta înverșunare. La rîndul ei, Theo îi făcu în particular morală surorii ; dar Hester nici nu vru să audă de această problemă și se arătă la fel de aprigă și în dormitor, cînd fetele rămaseră singure, cum fusese și în salon, în prezența maică-si.

— Poate mă urăște ? întrebă ea. Foarte probabil. Și eu mă urăsc, zău așa, și mă disprețuiesc pentru că sînt atît de tîmpită. Cum ar putea el să nu mă urască ? Ce, nu l-am insultat, nu l-am făcut gîscă, nu i-am spus tot felul de vorbe de ocară ? Și știu că nu e deștept tot timpul. Știu că am cap mai bun decît al lui. Mie îmi place numai pentru că e înalt, și are ochi albaștri și un nas frumos. Vai ce absurd de proastă trebuie să fie o fată ca să-i placă un bărbat pur și simplu pentru că are nasul albastru

şi ochii acvilini ! Aşadar, chiar sînt o proastă şi nu-ţi dau voie să mă contrazici cîtuşi de puţin, Theo !

Acum, realitatea este că, după părerea lui Theo, surioara ei, departe de a fi o proastă, era minunea minunilor şi dacă exista vreo fată cu adevărat demnă de oricare prinţ dintr-o ţară creştină, sigur Hetty era aceea.

— Da, Hetty, zise Theo, într-adevăr eşti uneori cam prostuţă, şi anume cînd vorbeşti urît unor oameni care-ţi doresc binele, aşa cum ai făcut astă seară la ceai cu domnul Warrington. Cînd ne-a invitat la petrecerea lui de la Sala de Recepţie, lucru cum nu se poate mai galant din partea lui, de ce ai spus că nu-ţi place muzica, dansul sau ceaiurile ? Ştii bine că eşti nebună după toate astea !

— Am spus-o numai ca să mă răzbun pe mine însămi, Theo, şi ca să-mi produc o neplăcere şi ca să mă biciuiesc, aşa cum merit, draga mea. Şi pe urmă, cum te-ai putea aştepta de la o tîmpită ca mine să spună altceva decît tîmpenii ? Ştii că mi-a făcut pur şi simplu plăcere să-l văd că se supără ? M-am gîndit : Aha, acuma l-am jignit ! Acum o să spună că Hetty Lambert e o vulpişoară îngîmfată, nesuferită şi acră. Şi asta o să vă înveţe minte şi pe el, şi pe tine, şi pe mămica, şi pe tăticu, ca cel puţin să nu mai spuneţi că mă dau în vînt după domnul Harry. Nu ; tăticul nostru e de zece ori mai bun decît el. Am să rămîn cu tăticul nostru şi dacă m-ar ruga să plec mîine cu el în Virginia aş refuza, Theo. Surioara mea face cît toţi virginienii care s-au născut de la începutul lumii şi pînă azi.

Şi bănuiesc că aici au urmat sărutări între surori şi bătăile mamei în uşă, pentru că le-a auzit prin lambriuri stînd de vorbă şi le-a strigat :

— Copii, e ora să vă culcaţi !

Theo închide repede ochii şi se odihneşte ; în schimb, vai de biata şi micuţa Hetty ! Gîndiţi-vă cum trec ceasurile unul după altul şi ochii copilei rămîn deschişi şi ea zace trează în pat, zbuciumîndu-se în chinurile unei noi răni !

„E o adevărată osîndă pe care mi-am atras-o, îşi zice ea, pentru că am gîndit şi am spus lucruri dispreţuitoare despre el. Numai că de ce să fie o osîndă pe capul meu ? A fost doar o glumă. Ştiam de la început că-mi place de

mor ; dar m-am temut că-l place și Theo, și de dragul scumpei mele Theo sînt în stare să renunț la orice. Dacă ea l-ar fi îndrăgit, nici cele mai cumplite torturi n-ar fi smuls o vorbă de la mine — aș fi făcut rost de o scară de frînghie ca s-o ajut să fugă cu Harry, asta aș fi făcut, sau l-aș fi adus pe preot ca să-i unească prin căsătorie. Și pe urmă m-aș fi retras singură-singurică și aș fi avut grijă de tăticu și de mămica și m-aș fi ocupat de sărăntocii din sat și aș fi citit predici, deși nu pot să le sufăr, și aș fi murit fără să suflu o vorbă — fără să spun un cuvințel măcar — și chiar am să mor curînd, asta o știu prea bine."

Dar cînd se ivesc zorile, fetița doarme cuibărită lîngă sora ei și obrajii ei îmbujorați și pufoși mai poartă doar o urmă-două de lacrimi.

Într-o anumită perioadă a vieții noastre, cei mai mulți dintre noi ne jucăin cu unelte ascuțite și așa cum e și de așteptat, ne tăiem. La început tăietura doare și înțeapă, cuțitul cade, și noi începem să țipăm ca niște copilași răniți ce sîntem. Cîțiva, foarte, foarte puțini, cu ghinion la acest joc, își taie pur și simplu capul sau se înjunghie mortal și pier pe dată, și cu asta s-a terminat cu ei. Dar — cerul să ne aibă în pază ! — mulți oameni au atins cu degetele lor acele *ardentes sagittas* [1] pe care Cupidon le ascute pe piatra lui de tocilă, și s-au înjunghiat, s-au rănit, s-au înțepat, s-au străpuns, s-au tatuat din cap pînă în picioare cu răni — și totuși acești oameni se vindecă și ajung cu timpul să trăiască în veselie. *Wir auch* [2] am gustat *das irdische Gliick* [3] ; și noi am *gelebt und — und so weiter* [4]. Ciripește-ți cîntecul de moarte, dulce Thekla ! Piei de pe fața pămîntului, biată victimă ofticoasă, dacă astea-ți sînt gîndurile ! Dacă ai fi supraviețuit depășind această perioadă a vieții, draga mea, te-ai fi gîndit la o dezamăgire sentimentală, fără să faci nici o asociație de idei cu pompele funebre. Să sperăm din tot sufletul că domnișoara Hetty nu are imediat nevoie de gropar. Dar

[1] săgeți care frig (lat).
[2] și noi (germ.)
[3] fericirea lumească (germ.)
[4] trăit și... și așa mai departe (germ.)

între timp, chiar în clipa în care se trezește, va începe să-i sfîșie inimioara Grija aceea care i-a acordat totuși cîteva ceasuri de răgaz, înduioșată negreșit de tinerețea și lacrimile ei.

CAPITOLUL XXXIV

ÎN CARE DOMNUL WARRINGTON OFERĂ MUSAFIRILOR CEAI ȘI UN BAL

ARĂTÎNDU-SE MĂRINIMOS cu banii cîștigați atît de ușor, ospitalier și cordial față de toată lumea, tînărul nostru virginian, în calitatea sa de om de lume, nu se dădu înapoi să le ofere prietenilor săi de la țară o petrecere în Sala de Recepție, la care, conform obiceiurilor timpului, invită mai toată societatea rămasă la Tunbridge Wells. Într-o cameră se instalară măsuțele de cărți pentru toți cei care nu puteau lăsa să treacă o seară fără distracția cu care era obișnuită pe atunci întreaga societate europeană ; în altă încăpere se pregăti un supeu cu șampanie din abundență și boluri cu punci, sala mare de recepție fu rezervată pentru dans, plăcere pe care musafirii lui Harry Warrington o savurară după moda simplă a strămoșilor noștri. Nu-mi pot închipui ca distracția să fi fost foarte veselă. Mai întîi se anunțară menuetele ; se cîntară vreo două sau trei și dansară cam tot atîtea perechi. Domnișoarele cele mai nobile din toată adunarea se porniră pe menuet și lady Maria Esmond fiind fiică de conte și deci persoana cu rangul cel mai înalt dintre toți cei de față (cu excepția ladyei Augusta Crutchley, care era șchioapă), domnul Warrington dansă primul menuet cu verișoara lui, achitîndu-se de această îndatorire într-un mod care satisfăcu întreaga asistență, și evoluînd mult mai elegant chiar decît domnul Wolfe, perechea domnișoarei Lowther. După ce termină de dansat cu lady Maria, domnul Warrington o imploră pe domnișoara Theo să-i facă onoarea de a-i acorda menuetul următor, drept care, domnișoara Theo, împurpurîndu-se la față și părînd foarte fericită, efectuă

mișcările cerute spre marea încîntare a părinților ei și spre furia domnișoarei Humpleby, fiica lui Sir John Humpleby din Liphook, care se aștepta cel puțin să urmeze după lady Maria. Apoi, după menuete, veniră contradanțurile, muzica fiind executată de o harpă, o vioară și un flageolet; muzicanții erau cocoțați într-un balconaș și zdrăngăniră în tot cursul serii melodii firave și melancolice. Luați o carte veche de muzică și cîntați acum cîteva melodii dintr-acelea și o să înceapă toată lumea să se întrebe cum de oamenii de pe atunci nu-și dădeau seama cît de tristă e această muzică. Și totuși, în sunetele unui asemenea acompaniament întristător, oamenii se iubeau și se zbenguiau, și rîdeau, și-și făceau curte. Rar găsești vreuna din aceste arii care să nu aibă în ea *amari aliquid* [1] — o undă de tristețe. Poate pentru că sînt moarte și răposate și ecourile lor plîngărețe ajung pînă la noi de pe meleagurile defuncte ale trecutului, unde au fost puse la păstrare pentru secolul nostru. Poate că pe vremea cînd erau vii, erau totuși vesele: și cînd urmașii noștri vor auzi — mă rog, numele nu au importanță — cînd vor auzi operele anumitor *maestri* foarte la modă acum, vor zice «*bon Dieu!*» [2], oare asta e muzica ce-i distra pe străbunii noștri?"

Ceaiul domnului Warrington fu onorat de prezența unei ducese — eroina colonelului Lambert și a domnului Prior — ducesa de Queensberry. Și cu toate că ducesa avu grijă să-i întoarcă spatele unei contese care era și ea prezentă, și rîdea în gura mare și se uita peste umăr la contesă, și o arăta cu evantaiul, totuși aproape întreaga societate se înghesuia să se ploconească și să-i facă reverențe adînci și să-i zîmbească acestei contese, retrăgîndu-se de-a-ndăratelea din prezența ei, fără să bage în seamă pe Alteța-Sa ducesa de Queensberry sau glumele, evantaiul și aerele ei. Acum, această contesă nu era alta decît Contesa de Yarmouth-Walmoden, doamna pe care Majestatea-Sa George al II-lea rege al Marii Britanii, Franței și Irlandei, și Apărător al Creștinătății, se dădea peste cap s-o cinstească. Ea îl întîlnise în dimineața respectivă pe

[1] ceva amar (lat.)
[2] Dumnezeule mare! (fr.)

Harry Warrington pe o alee şi se purtase foarte curtenitor cu tînărul virginian. Îi spusese că în seara aceea au să facă o partidă de cărţi ; şi bătrînul colonel Blinkinsop, suferind de orbul găinilor, crezu că invitaţia i-a fost adresată lui, aşa că-i făcu cea mai plecată reverenţă de care era în stare.

— Pfui, pfui ! zisese contesa de Anglia şi Hanovra. Nu cu tumneata am forpit. Cu tînărul Fircinian !

Şi toată lumea îl felicită pe flăcăiandru pentru norocul lui. Seara, lumea întreagă, pentru a-şi dovedi credinţa faţă de suveran, bineînţeles că începu să roiască în jurul ladyei Yarmouth ; lordul Bamborough îşi manifestă zelul de a-i fi partener la cadril ; lady Blanche Pendragon, modelul acela de virtute ; Sir Lancelot Quintain, acel ideal de cavalerism şi vitejie ; Vicarul Catedralei din Ealing, acel teolog şi predicator exemplar ; numeroşi gentlemeni, nobili, generali, colonei, numeroase matroane şi domnişoare de cinul cel mai înalt — pîndeau tot timpul un zîmbet din partea ei sau se repezeau să treacă peste alţii ca să se aşeze la masa ei de joc. Lady Maria îi făcu onorurile de gazdă, cu umil respect, iar madame de Bernstein o tratâ pe doamna de Hanovra cu profundă gravitate şi curtenie.

Reverenţa lui Harry nu fusese mai plecată decît cereau legile ospitalităţii ; şi totuşi, chiar aşa fiind, domnişoara Hester fu indignată. Aproape că nu-i spuse o vorbă partenerului ei cînd dansară împreună ; şi cînd el o conduse la bufet ca să îmbuce ceva, ea nu se arătă de loc mai comunicativă. Ca să intre în încăperea respectivă, trebuiră să treacă pe lîngă măsuţa de cărţi a doamnei Walmoden, care îl strigă amabil pe tînărul a cărui invitată era, întrebîndu-l, cînd era în dreptul ei, dacă „trăcuţei lui tomnişoare îi place să tanţeze".

— Mulţumesc de întrebare, nu-mi place să tanţez şi nu-mi place să joc cărţi, zise domnişoara Hester scuturîndu-şi căpşorul. Şi, făcînd o reverenţă ca o floare de trandafir, se îndepărtă tanţoşă de masa contesei.

Domnul Warrington fu grozav de ofensat. Sarcasmul tineretului faţă de bătrîni îl îndurera ; purtarea impertinentă faţă de el îl rănea. Fiind curtenitor, după maniera lui simplă, cu toţi oamenii pe care-i cunoştea, se aştepta să vadă şi din partea lor o politeţe similară. Hetty ştia

perfect cît de tare ofensează ; observă cum jignirea îi înroşi faţa onestă a partenerului ei, pe care-l privea cu coada ochiului ; şi totuşi încercă să-şi păstreze zîmbetul ingenuu ; şi, ajungînd la bufetul pe care erau etalate bunătăţile, spuse cu un aer candid :

— Vai, ce oribilă şi vulgară e baba aceea ; nu eşti de aceeaşi părere ?

— *Care* babă ? întrebă tînărul.

— Nemţoaica aia — lady Yarmouth, în faţa căreia se pleacă şi se ploconesc toţi bărbaţii.

— Doamna a fost foarte amabilă cu mine, zise sever Harry. Nu vrei puţină cremă de ouă ?

— Şi tu i-ai făcut plecăciuni ! Ai o mutră de parcă punciul n-ar fi bun, continuă inocentă domnişoara Hetty.

— Nu e prea bun, zise Harry sorbind.

— Nici crema nu e bună ! Sînt convinsă că e făcută cu ouă stricate ! strigă domnişoara Lambert.

— Tare îmi pare rău, Hester, că nu-ţi place nici mîncarea, nici societatea de aici, zise bietul Harry.

— Sînt tare prost alese ; dar îmi închipui că n-ai avut încotro, zise tînăra scuturîndu-şi zulufii.

Domnul Warrington gemu în sinea lui (ba poate chiar şi cu glas tare) şi strînse pumnii şi dinţii. Cu un aer nevinovat, micuţul călău continuă să-l tortureze :

— Pari tulburat ; vrei să mergem la mămica mea ?

— Da, să mergem la mămica ta, strigă domnul Warrington fulgerînd-o cu privirea şi ocărîndu-l pe un nefericit de chelner pentru că-i stătea în drum.

— Bravo ! Aşa vorbiţi voi în Virginia ? întrebă domnişoara Afurisenie.

— Acolo sîntem cam aspri uneori, duduie, şi nu ne putem stăpîni tulburarea, zise el scoţînd cu greutate vorbele din gură, cuprins de un tremur în tot trupul şi măsurînd-o cu priviri furioase.

Din momentul acela Hetty nu mai reuşi să deslueşească nimic cu ochii, pînă cînd ajunse la maică-sa. Niciodată nu-l văzuse pe Harry cu o înfăţişare mai frumoasă ori mai nobilă.

— Eşti palidă, fetiţo ! strigă mămica speriată ca toate *pavidae matres* [1].

— Din cauza frigului — nu, vreau să spun, din cauza căldurii. Mulţumesc, domnule Warrington.

Îi făcu o vagă reverenţă, iar Harry îi răspunse cu o plecăciune înţepată şi se îndepărtă pierzîndu-se printre musafirii lui. Era atît de mînios, încît la început nici nu-şi dădea seama ce se întîmplă.

Îl trezi o altă altercaţie, între mătuşa lui şi ducesa de Queensberry. Cînd favorita regelui trecu pe lîngă ducesă, Alteţa-Sa o privi pe doamnă holbîndu-şi îngrozitor ochii care nu mai străluceau acum chiar atît de frumos ca în tinereţe cînd „aprinseseră lumea-ntreagă" ; apoi se întoarse rizînd afectat către vecina ei şi o împroşcă neîncetat pe nostima doamnă din Hanovra cu chicote şi hohote batjocoritoare. Contesa îşi continuă jocul de cărţi, fără să ştie, sau poate, fără să dorească să ştie că duşmanca ei o ia în rîs. De mulţi ani stăruia o dihonie între alteţele lor ducele şi ducesa de Queensberry şi familia domnitoare.

— Vai, cum vă mai ploconiţi cu toţii în faţa idolului ! Nu mai îmi spune nimic ! Şi dumneata, scumpă doamnă Bernstein, nu eşti cu nimic mai brează decît ceilalţi !- zise ducesa. Vai, ce ţară cu adevărat creştină ! Şi ce mult i-ar fi plăcut scumpului dumitale soţ dintîi, episcopul, să vadă o asemenea privelişte !

— Iartă-mă, te rog, Alteţă, dar nu izbutesc să te înţeleg pe deplin.

— Am început amîndouă să îmbătrînim, draga mea Bernstein, sau poate că nu înţelegem atunci cînd nu vrem să înţelegem. Aşa sîntem noi femeile, scumpul meu pui de piele roşie.

— Alteţa-Ta a spus că e o ţară creştină, zise doamna de Bernstein, şi eu n-am înţeles sensul exact al acestei replici.

— Păi, draga mea, nici nu are prea mult sens ! Am vrut să spun că sîntem creştini atît de buni, pentru că ne arătăm atît de iertători. Nu-ţi aduci aminte că ai citit cînd erai tînără, sau nu-ţi aduci aminte cum citea soţul dumitale, episcopul, de la amvon, că o femeie din rîndurile

[1] mamele înfricoşate (lat.)

evreilor a fost prinsă păcătuind și fariseii voiau s-o bată cu pietre ? Astăzi, departe de a lovi cu pietre o asemenea femeie, uite ce mult o îndrăgim ! Oricare bărbat aci de față ar înconjura încăperea asta mergînd în genunchi dacă i-ar cere-o femeia aia de colo. Da, doamnă Walmoden, n-ai decît să ridici ochii de la cărți și să-ți înalți fața mare și vopsită, și să-ți încrunți la mine sprîncenele mari, făcute cu creionul. Știi bine că vorbesc despre tine ; și am de gînd s-o fac și de-aci încolo. Am zis că orice bărbat aci de față ar înconjura încăperea mergînd în genunchi dacă i-ai cere-o !

— Mă tem, doamnă, că eu cunosc vreo doi sau trei care n-ar face-o, zise domnul Warrington cu destulă aprindere.

— Adu-i repede încoace să-i strîng la piept cu căldură! strigă bătrîna ducesă. Unde sînt ? Adu-i aici, scumpul meu pui de piele roșie ! Hai să jucăm în patru — bărbați și femei ; adică dacă mai putem găsi vreo doi parteneri, domnule Warrington !

— Uite, noi sîntem trei, zise baroneasa Bernstein zîmbind silit, și al patrulea poate să fie mînă moartă.

— Dar rogu-te, unde e al treilea ? întrebă ducesa întorcînd capul într-o parte și-ntr-alta.

— Doamnă ! strigă cealaltă cucoană mai virstnică, o las pe Alteța-Ta să se laude liniștită cu cinstea pe care eu o socot fără doar și poate neîntinată ; dar te-aș ruga să n-o pui la îndoială pe a mea în fața rudelor și copiilor mei !

— Ia uită-te cum se înfierbîntă pentru un cuvînt ! Sînt convinsă, scumpa mea, că ești la fel de cinstită ca și mai tot restul societății, zise ducesa.

— Care se prea poate să nu fie la înălțimea Alteței-Sale ducesa de Queensberry și Dover, și, firește, ea ar fi putut într-un asemenea caz să se țină deoparte, dar este cea mai bună societate pe care a putut-o invita nepotul meu, și el ți-a oferit, doamnă, ce a avut mai bun. Pari surprins, dragul meu Harry — și ai toată dreptatea. Doamnă, el nu e deprins cu manierele noastre.

— Doamnă, a găsit în orice caz o mătușă care-l poate deprinde cu manierele noastre și cu multe alte lucruri pe deasupra ! strigă ducesa bătînd nervoasă cu evantaiul.

— Ea o să-l învețe să încerce să creeze o atmosferă plăcută pentru toți invitații lui — bătrîni sau tineri, bogați ori săraci. Asta-i datina în Virginia, nu-i așa, Harry? Ea o să-i spună, cînd Catherine Hyde se supără pe mătușa lui bătrînă, că, pe vremuri, cînd erau domnișoare, erau prietene la cataramă și acum că sînt babe nu le șade frumos să se certe. Și nu-i așa că vorbele ei vor fi îndreptățite, ducesă ?

Drept care, prima aristocrată îi făcu o superbă reverență celei de-a doua și bătălia care era gata să se stîrnească între ele, se risipi ca norii de furtună.

— Phii, erau ca Byng [1] și Galissonière ! strigă capelanul Sampson a doua zi dimineață cînd Harry comentă cu mentorul său întîmplările de peste noapte. Eu am crezut că nu există forță pe lume care să le împiedice pe alea două să se ia de păr !

— Și au cel puțin șaptezeci și patru de ani — amîndouă ! rîse Harry.

— Dar baroneasa a refuzat lupta și a părăsit teatrul acțiunii cu o abilitate nemaipomenită.

— Dar de ce să se fi temut ? Te-am auzit spunînd că mătușa mea e mai spirituală decît oricare altă femeie și că nu are de ce să se teamă de gura vreunei alte cucoane din Anglia.

— Hm ! Poate că a avut motive întemeiate să se arate împăciuitoare !

Sampson cunoștea foarte bine aceste motive și știa că reputația bietei doamne Bernstein era plină de atîtea fisuri și crăpături încît orice sarcasm îndreptat împotriva doamnei Walmoden o putea ținti în egală măsură și pe ea.

— Domnul meu, strigă uimit la culme Harry, nu cumva vrei să spui că există vreo pată în viața mătușii mele, baroneasa de Bernstein ?

Capelanul îl privi pe tînărul virginian cu un aer de mirare atît de neprefăcută, încît băiatul își dădu seama că trebuie să existe vreo poveste nu prea favorabilă mătușii lui și cine știe ce acuzație pe care Sampson nu găsea de cuviință să i-o dezvăluie.

---

[1] John Byng (1704—1757), contraamiral britanic, a fost învins de flota franceză la Minorca.

— Dumnezeule mare ! gemu cumplit Harry, va să zică sînt două persoane în familie care...

— Care două ? întrebă capelanul.

Dar aci Harry se opri, făcîndu-se roşu ca racul. Îşi aminti — şi noi va trebui să arătăm îndată lucrul acesta — de unde avea informaţiile privitoare la celălalt vinovat din familie, aşa că îşi muşcă buza şi tăcu.

— Istoriile de demult sînt întotdeauna neplăcute, domnule Warrington, zise capelanul. Şi pentru noi ar fi cel mai bine să le trecem sub tăcere. Nici un bărbat şi nici o femeie nu poate trăi mult în lumea noastră ticăloasă, fără a i se atîrna vreo tinichea de coadă, şi mă tem că minunata noastră baroneasă n-a avut cîtuşi de puţin mai mult noroc decît semenii ei. De clevetiri nu putem scăpa, dragă tinere ! În timpul scurtei tale şederi printre noi, ai avut destule dovezi dureroase în această privinţă. Dar ne putem păstra conştiinţa curată, şi ăsta este lucrul principal !

În acest moment, capelanul îşi înalţă spre cer ochii lui frumoşi, şi încercă să sugereze că cel puţin conştiinţa *lui* e la fel de albă ca tavanul.

— Dar mătuşa mea, Bernstein, a făcut ceva *foarte* grav ? continuă Harry, amintindu-şi că acasă la el, maică-sa n-a vorbit niciodată despre baroneasă.

— *O, Sancta Simplicitas !* [1] murmură ca pentru sine capelanul. Sînt poveşti, scumpe prietene, din vremuri pe care nu le-ai apucat nici tu, nici eu. Poveşti ca acele care circulă despre toată lumea, *de me, de te* [2]; şi cel puţin în propriul tău caz ştii în ce măsură erau adevărate.

— Lua-l-ar dracu' de ticălos ! Ce n-aş da să aud vreun pezevenghi spunînd măcar o vorbă de rău despre scumpa bătrînică, strigă tînărul gentleman. Vai, pastore, dar lumea asta e plină de minciuni şi bîrfeli !

— Şi dumneata, scumpe domn, abia începi să o descoperi, strigă preotul cu aerul său cel mai cucernic. Parcă a cui reputaţie n-a fost atacată niciodată ? Şi a lordului Castlewood, şi a dumitale, şi a mea, a tuturor a fost ata-

[1] O, sfîntă naivitate (lat.) — cuvinte atribuite lui Jan Hus.
[2] despre mine, despre tine (lat.)

cată. E un lucru pe care trebuie să-l îndurăm cum putem, şi trebuie să iertăm chiar mai mult decît putem.

— Poate dumneata. Asta ţi-e menirea şi aşa îţi cer veşmintele pe care le porţi ; dar, pe legea mea, eu unul n-o voi face ! strigă domnul Warrington, şi din nou pumnul lui izbi masa. Dacă aud cumva pe vreun ins oarecare zicînd ceva de rău despre scumpa bătrînică, îi rup nasul, cum te văd şi cum mă vezi. Bună dimineaţa, domnule colonel Lambert ! Iar ne găseşti lenevind, domnule. Eu şi cu Sfinţia-Sa am ţinut-o aseară pînă tîrziu cu vreo cîţiva dintre tineri după plecarea cucoanelor. Sper că scumpele noastre doamne se simt bine, nu ?

Harry se ridică salutîndu-l cu multă căldură pe prietenul său colonelul, care venise să-i facă o vizită matinală şi intrase în odaie urmat de domnul Gumbo (acesta preferînd să rezolve toate treburile vieţii cu un pas domol), tocmai cînd Harry, potrivindu-şi fapta după vorbă [1] — răsucea nasul Calomniei.

— Doamnele se simt bine. Cui îi rupeai nasul, domnule Warrington, cînd am intrat eu ? întrebă rîzînd colonelul.

— Nu e o adevărată ruşine, domnule ? Pastorul, aci de faţă, tocmai îmi spunea că există în localitate ticăloşi care atacă reputaţia mătuşii mele, baroneasa de Bernstein!

— Ce vorbeşti ! strigă domnul Lambert.

— Eu tot încerc să-l conving pe domnul Harry că toată lumea cade victimă calomniei ! zise capelanul cu o intonaţie popească ; dar în acelaşi timp, îl privi pe colonelul Lambert şi-i făcu cu ochiul de parcă ar fi vrut să spună : „El habar n-are de nimic — aşa că, lăsaţi-l să rămînă nevinovat".

Colonelul se conformă acestei sugestii.

— Da, zise el, limbile clevetitoare nu au odihnă. Ca dovadă ia povestea aceea cu dansatoarea, pe care am crezut-o cu toţii, ţinîndu-te de rău pe dumneata, Harry Warrington.

— Cum ? Chiar cu toţii aţi crezut-o ?

---

[1] Aluzie la sfaturile date de Hamlet actorilor (Actul III, scena II).

— Nu, nu chiar toţi. O singură persoană n-a crezut-o : Hetty. Merita s-o auzi cum ţi-a luat apărarea, Harry, deunăzi cînd cineva — o păsărică — ne-a adus la cunoştinţă *o altă* poveste despre dumneata ; cum că ai fi jucat cărţi duminică dimineaţă, cînd atît dumneata cît şi un prieten de-al dumitale aţi fi putut foarte bine să faceţi un lucru mult mai potrivit.

Şi colonelul îl privi şmechereşte, dar şi cu reproş pe preot.

— Pe legea mea, mărturisesc că e adevărat, domnule ! zise capelanul. Şi a fost *mea culpa, mea maxima* [1] — ba nu, *me minima culpa* [2], pentru că nu făceam decît să repetăm o partidă de pichet jucată anterior şi pe care o discutam.

— Şi domnişoara Hester mi-a luat apărarea ? întrebă Harry.

— Da, ţi-a luat apărarea. Dar de ce pari aşa mirat ? întrebă colonelul.

— Pentru că aseară m-a ocărît foarte... foarte rău, zise sincer Harry. Niciodată n-am auzit o fată dîndu-şi drumul aşa tare la gură. Şi-a bătut joc de toată lumea — a lovit în dreapta şi-n stînga, în tineri şi în bătrîni, încît mărturisesc, domnule, că nu m-am putut ţine să nu-i spun că în ţara noastră — sau cel puţin în Virginia (se zice că cei din statele din nord sînt mult mai obraznici), tinerii nu-şi permit să vorbească astfel despre cei mai în vîrstă ca ei. Şi, ştiţi, domnule, am avut un fel de ceartă şi de aceea îmi pare bine că-mi spuneţi că a vorbit frumos despre mine, zise Harry strîngîndu-i mîna prietenului lui, cu o emoţie de băieţandru strălucindu-i vizibil în obraji şi în ochi.

— Să ştii că n-ai s-o duci prea rău în viaţă dacă n-ai să-ţi găseşti duşmani mai aprigi decît Hester, domnule Warrington, zise grav tatăl fetei, privind — nu fără un fior adînc de interes — faţa îmbujorată şi ochii umezi ai tînărului său prieten. „Oare o fi ţinînd la ea ?“ se gîndi colonelul. „Şi cît de mult ? Se vede bine că nu ştie nimic,

[1] o mare greşeală din partea mea (lat.)
[2] pentru mine o mică greşeală (lat.)

și domnișoara Hetty i-a jucat una din festele ei obișnuite. Băiatul e bun și cinstit și Domnul să-l aibă în paza lui !"

Și colonelul Lambert își îndreptă asupra lui Harry privirile acelea blajine de adevărată prietenie bărbătească, pe care norocosul nostru tînăr o inspira nu arareori, întrucît avea o înfățișare plăcută, roșea ușor și inima lui se aprindea dacă nu cumva se înmuia îndată cînd auzea o poveste înduioșătoare. Rîsul lui era foarte plăcut la auz ; ochii strălucitori îți dădeau încredere ; glasul lui avea sunetul adevărului.

— Dar domnișoara cu menuetul ? S-a arătat extrem de distinsă, perfecțiunea întruchipată ; toată sala a admirat-o, zise curtenitor capelanul. Sper că domnișoara... domnișoara...

— Domnișoara Theodosia e bine merci și e gata să danseze chiar și în clipa asta cu sfinția-voastră, zise tatăl fetei. O, dar stai, părinte, poate că dumneata nu dansezi decît duminica ?

Apoi colonelul se întoarse iar către Harry :

— I-ai făcut foarte frumos curte doamnei aceleia grandioase, domnule Lingușeală. Lady Yarmouth te-a suit în slava cerului la Pavilionul de ape. Zice că are un păieţel trăcuț în Hanovra care seamănă foarte bine la tumneata și tumneata ești un tînăr centlemen akreapil.

— Cred că nici dacă ar fi regină n-ar trata-o lumea cu mai mult respect, zise capelanul.

— Să zicem că e vice-regină, părinte, zise colonelul clipind din ochi.

— Majestatea-ei mi-a luat patruzeci de lire la cărți, strigă domnul Warrington rîzînd.

— O să joace încă o dată cu dumneata în altă zi, în aceleași condiții. Contesa e moartă după jocurile de cărți și cîștigă de la mai toată lumea, zise sec colonelul. Părinte, de ce nu faci o prinsoare cu ea pe cinci mii de lire pentru o slujbă de episcop ? Am auzit de un cleric care a făcut un asemenea pariu și l-a pierdut, și l-a plătit, și în schimb a căpătat episcopia.

— Ah ! Dar cine îmi împrumută mie cinci mii de lire ? Îmi împrumuți dumneata, domnule ? întrebă capelanul.

— Nu, părinte. Eu nu i-aș da cinci mii de lire nici ca să ajung comandant suprem ori papa de la Roma, zise

dîrz colonelul. Eu unul, n-o să arunc cu piatra în femeia aceea ; dar nici n-o să mă frîng din şale în faţa ei, aşa cum îi văd făcînd pe o mulţime de ticăloşi. Nu te supăra — că nu la dumneata m-am referit. Şi nu m-am referit nici la Harry Warrington care a avut perfectă dreptate să se poarte politicos cu ea şi să-şi piardă banii fără să-şi piardă buna dispoziţie. Harry dragă, am venit să-mi iau rămas bun de la dumneata, băiete. Ne-am distrat cît ne-am distrat — ne-am terminat banii, aşa că acuma trebuie să ne întoarcem şontîc-şontîc la Oakhurst. O să mai vii oare vreodată să ne revezi casa ?

— Chiar acum, domnule colonel ! Chiar acum ! Vă însoţesc călare pînă acolo ! strigă Harry plin de zel.

— Ah... Nu... Nu acum, zise repede colonelul. Acum nu avem loc — adică vreau să spun aşteptăm nişte musafiri („Să mă ierte cel de sus pentru minciuna asta !" îşi zise el în barbă) dar — dar să vii la noi cînd... cînd o fi Tom acasă... da, da, cînd o fi Tom acasă. O să fie o distracţie grozavă... Şi ţin să afli, domnule, că nevastă-mea şi cu mine te iubim din toată inima... şi fetele la fel, oricît de mult te-ar ocărî. Şi dacă intri vreodată în vreun bucluc — şi dumneata, părinte, ştii că se mai întîmplă şi lucruri dintr-astea ! — te rog să te bizui pe mine. Să nu uiţi asta niciodată.

Şi colonelul dădea să-şi ia rămas bun de la Harry acolo pe loc şi în clipa aceea, numai că tînărul îl însoţi pe scări şi ţinu morţiş să le spună la revedere scumpelor doamne.

Şi totuşi, în loc să se îndrepte imediat spre locuinţa domnului Lambert, cei doi gentlemeni, o porniră în direcţia islazului, unde, privind pe fereastra lui Harry, domnul Sampson, îi văzu discutînd foarte serios. La început Lambert zîmbea şi avea un aer glumeţ. Apoi, deodată, într-o altă fază a conversaţiei, ridică amîndouă braţele în sus şi mai făcu şi alte gesturi care îi trădau mirarea şi agitaţia.

„Cine ştie ce i-o fi spunînd băiatul ?" se gîndi capelanul.

Peste un ceas, cînd se întoarse, domnul Warrington îl găsi pe preot cufundat în redactarea unei predici. Faţa lui Harry era gravă şi melancolică ; îşi trînti jos pălăria,

se afundă într-un fotoliu mare şi lăsă să-i scape o exclamaţie care aducea a imprecaţie.

— Pleacă domnişoarele şi ne doare inima? întrebă capelanul ridicînd ochii de pe manuscris.

— Inima! zise batjocoritor Harry.

— Şi care dintre cele două domnişoare e cuceritoarea, domnul meu? Am avut impresia că cea mai mică te urmărea cu privirea la balul pe care l-ai dat.

— Ce viperă mică şi afurisită! izbucni Harry. Ce-o fi apucat-o să mă hărţuiască aşa de rău? Se poartă cu mine de parcă aş fi un zevzec.

— Şi cînd colo, domnul meu, nici un bărbat nu e vreodată zevzec cu femeile! zise autorul predicii.

— Chiar aşa o fi, pastore?

Şi Harry mîrîi iar, dînd drumul la noi vorbe care-i trădau neliniştea interioară.

— A propos, ai auzit ceva despre obiectele pe care le-ai pierdut? întrebă capelanul ridicînd îndată ochii de pe hîrtie.

Harry zise că nu, şi adăugă încă un cuvînt pe care nici în ruptul capului nu l-aş aşterne pe hîrtie.

— Încep să bănuiesc, domnule, că în portofelul acela erau mai mulţi bani decît vrei să mărturiseşti. Nu mi-ar părea de loc rău dacă aş găsi o parte din ei.

— Erau în el bancnote, zise Harry foarte sumbru, şi... şi nişte hîrtii pe care tare n-aş vrea să le fi pierdut. Ce Dumnezeu s-o fi întîmplat cu el? Cînd am luat cina împreună îl aveam încă.

— Te-am văzut chiar eu cînd l-ai pus în buzunar! strigă capelanul. Pe urmă te-am văzut cînd l-ai scos la magazinul de suveniruri şi ai plătit degetarul de aur şi cutia de lucru pentru una dintre domnişoarele dumitale. Sper că acolo ai întrebat, nu?

— Bineînţeles, răspunse domnul Warrington cuprins de tristeţe.

— Parcă Gumbo te-a aşezat în pat, cel puţin dacă nu mă înşeală memoria. Eram şi eu atît de afumat încît nu-mi aduc aminte mai nimic. Parcă poţi să ai încredere în negrii ăia!

— În el pot să am încredere ca şi în mine. Ca şi în mine ? gemu cu amărăciune domnul Warrington. Dar ce încredere mai pot avea în mine ?

— Vai cum îşi pune omul duşmanul în gură ca să-i fure minţile !

— Adevăr grăieşti, părinte, cînd îi zici duşman. Să fiu al naibii dacă nu mă bate gîndul să fac legămînt că nu mai pun gura pe băutură ! Cînd e beat, omul e în stare să spună orice.

Capelanul rîse :

— Lasă, domnule, că dumneata ţi-ai pus lacăt la gură, zise el.

Şi adevărul este că în ultimele zile nici cea mai mare cantitate de vin nu era în stare să smulgă pecetea de pe buzele lui Harry, ori de cîte ori candidul Sampson aborda întîmplător subiectul acesta al pierderii suferite de protectorul lui.

— Şi va să zică micuţele nimfe de provincie au plecat sau pleacă, nu ? întrebă capelanul. Erau drăguţe şi pline de prospeţime ; dar, după părerea mea, dintre cele trei reprezentante ale sexului frumos, femeia cea mai grozavă e mama. Eu declar sus şi tare că o femeie de vreo treizeci şi cinci de ani e în floarea vîrstei. Ce zici, n-am dreptate ?

O clipă, domnul Warrington îl privi chiorîş pe preot.

— Naiba să le ia pe toate femeile, asta zic eu ! mormăi tînărul misogin.

Şi nu încape îndoială că orice persoană de bună condiţie l-ar ţine de rău pentru o asemenea exprimare.

CAPITOLUL XXXV

ÎNCURCĂTURI

FARĂ DOAR ŞI POATE, bunul nostru colonel se sfătuise cu buna lui soţie şi împreună hotărîseră s-o îndepărteze cît mai grabnic cu putinţă pe micuţa lor Hetty din preajma celui ce o fermecase. Pentru boli de natura aceleia de care se presupunea că suferă biata fecioară, leacul

absenței și depărtării este adeseori eficace la bărbați ; dar mă tem că femeile nu se vindecă chiar așa ușor prin acest gen de tratament — prin absență. Unele dintre ele pleacă hăt departe și pe tare multă vreme, și, cînd colo, boala încăpățînată continuă să se țină scai de ele, în ciuda distanței sau a climei. Poți să le biciuiești, să le ocărăști, să le torturezi, să le insulți, și totuși micuțele ființe înșelate persistă în fidelitatea lor. Ba chiar, dacă mi-aș putea permite să vorbesc pe baza studiilor și observațiilor mele profunde și întinse, prea puține căi sînt mai potrivite pentru a-ți asigura credința și admirația frumoaselor partenere ale existenței noastre, decît o purtare nu prea frumoasă dar judicios chibzuită, o doză de violență sporadică oferită brusc drept doctorie, iar drept dietă generală și sănătoasă, puțină neglijare și răceală menținute relativ constant. La intervale bine chibzuite, administrați mici cantități de dragoste și amabilitate ; dar nu în fiecare zi și nici prea des, întrucît această doctorie, luată în cantități mari, își pierde efectul. Ființele scumpe care sînt cele mai indiferente față de soții lor se dovedesc a fi tocmai cele ghiftuite pînă la refuz prin cantități prea mari de bomboane și acadele ale dragostei.

Așadar, ce rost are ca părinții lui Hetty s-o ducă acasă, dacă micuța intenționează să-l iubească pe Harry la fel de mult cînd e absent, ca și cînd e prezent ? De ce n-ar lăsa-o să-l vadă înainte de a-i înhăma pe Ball și Dobbin, și să-i spună „Rămîi cu bine, Harry ! Aseară am fost foarte capricioasă și țîfnoasă și tu ai fost foarte bun ; dar trebuie să te părăsesc, Harry !“ ? Ea nu-și va manifesta nici o emoție deosebită : e atît de rușinată de taina ei, încît nu vrea s-o trădeze. Harry, la rîndul lui, e prea preocupat pentru a putea s-o descopere singur. El nu știe cîtă tristețe se ascunde îndărătul privirilor lui Hetty sau sub artificiile zîmbetelor ei de tînără nevinovată. Poate că are și el grijile lui. O să se despartă calm de ea și o să-și închipuie că fata e fericită să se întoarcă la muzica ei, la orătăniile ei și la florile din grădină.

Nici măcar nu a călărit pe lîngă trăsura prietenilor lui ca să-i însoțească o vreme în drumul lor spre casă. În după amiaza aceea avea aranjată o altă petrecere și cînd reveni de acolo, buna familie Lambert părăsise stațiunea

balneară. Ferestrele lor erau deschise și în una din ele se afla un afiș care arăta că odăile lor sînt din nou de închiriat. O ușoară tristețe trecătoare stîrnită de aspectul pustiu al camerelor înveselite nu de mult de fețele atît de deschise și prietenoase va fi fulgerat poate prin mintea tînărului gentleman ; dar la ora patru el lua masa la White Horse și mînca zdravăn și striga tare și aspru să i se aducă sticla lui de vin. Micuța Hester o să se înece cu ceaiul, biata de ea, cam pe la aceeași oră, cînd familia Lambert va sosi, pentru a rămîne peste noapte, la prietenii lor de la Westerham. Dimineața trandafirii tinereții se vor fi ofilit în obrăjori și fata va avea cearcăne negre la ochi. Din cauza trăsnetelor ; a fost o căldură cumplită peste noapte ; i-a stricat somnul ; dar o să-i treacă a doua zi, de îndată ce va ajunge iar acasă. Și iată, au ajuns acasă. Iată poarta unde a căzut el. Iată patul în care a zăcut, fotoliul în care stătea — vai, parcă au trecut veacuri de atunci ! Ce prăpastie s-a căscat între azi și ieri ! Cine e copila aceea care-și strigă puii sau udă trandafirii din grădină ? Oare această copilă e tot Hester Lambert ? Vai de mine, dar parcă e mult mai mare decît Theo acum — Theo care a fost întotdeauna atît de calmă și de înțeleaptă, și de vîrstnică pentru anii ei. Dar într-o noapte sau două Hester a trăit... o, a trăit ani mulți și îndelungați ! Și atîția alții la fel : și macul și mandragola nu le vor mai aduce niciodată somnul dulce pe care-l gustau pînă mai ieri.

Maria Esmond urmări cu privirea plecarea cavalcadei familiei Lambert și simți o crîncenă ușurare. Îl privi cu ochi fierbinți pe Harry cînd acesta veni la masa de joc a mătușii, îmbujorat de vinul bun al domnului Barbeau. El rîdea și ricana răspunzînd mătușii care-l întreba care dintre cele două fete e iubita lui. Zise vesel că le iubește pe amîndouă ca pe niște surori. În viața lui n-a cunoscut un gentleman mai cumsecade sau oameni mai de treabă decît cei din familia Lambert. De ce nu l-or fi făcînd pe Lambert general ? S-a distins foarte mult ca ofițer ; Alteța-Sa Regală Ducele ține mult la el.

Madame Bernstein zise că Harry trebuie să intervină la lady Yarmouth pentru protejatul lui.

— *Elle ravvole de fous, cher bedid anche !* [1] zise madame Bernstein maimuţărind accentul nemţesc al contesei.

Baroneasa e încîntată de succesul nepoţelului:

— Tu cucereşti inimile tuturor femeilor bătrîne, nu-i aşa, Maria ? i se adresă ea cu un zîmbet batjocoritor nepoatei, care tresări ca arsă cu fierul roşu. Ai avut perfectă dreptate, dragul meu, să nu observi că trişa la cărţi, pe cînd tu joci ca un mare senior, continuă doamna de Bernstein.

— Dar chiar a trişat ? strigă Harry uimit. Vă asigur, doamnă, că eu n-am observat nici un fel de joc necinstit.

— Nici eu, dragă băiete, şi totuşi sînt sigură că a trişat. Ei, parcă nu toate femeile trişează ? Chiar şi eu, şi Maria, ori de cîte ori avem prilejul. Dar cînd joci cu Walmoden aia, nu faci prea rău pierzînd puţin ; mulţi bărbaţi trişează în felul ăsta. Cultiv-o. A făcut o adevărată pasiune pentru ai tăi *beaux yeux* [2]. La urma urmei, domnule, excelenţa ta de ce să nu fie guvernator al Virginiei ? Trebuie să te duci să depui respectuoasele tale omagii la picioarele ducelui şi ale Majestăţii-Sale la Kensington. Contesa de Yarmouth o să-ţi fie cea mai bună prietenă la Curte.

— Dar de ce nu m-ai prezenta dumneata, mătuşico ? întrebă Harry.

Obrajii rujaţi ai bătrînei doamne se înroşiră şi mai tare.

— Nu mă prea bucur de favoare la Kensington, zise ea. Poate doar pe vremuri ; şi regii nu manifestă niciodată mai multă antipatie decît faţă de mutrele pe care doresc să le uite. Cu toţii dorim să uităm ceva sau pe cineva. Sînt convinsă că şi al nostru *ingénu* [3] aci de faţă ar dori să şteargă de pe răboj o sumă sau două. Nu-i aşa, Harry ?

Harry roşi la rîndul lui, şi Maria aşijderea, iar mătuşa scoase un hohot răutăcios, dintre acelea care-ţi zgîrie urechile. Ce reprezentau oare semnele acestea de vinovăţie de pe obrajii nepotului şi nepoatei ? Ce socoteală era oare scrisă pe răbojul amîndorura, pe care ei doreau s-o şteargă ? Mă tem că doamna Bernstein avea dreptate că

---

[1] corect: *Elle raffole de vous, cher petit ange !* Ea nu mai poate după tine, îngeraş drăguţ ce e ! (fr.)

[2] ochi frumoşi (fr.)

[3] candid, nevinovat (fr.)

majoritatea oamenilor au niște conturi urîte înscrise pe conștiințele lor, de care tare am vrea să scăpăm.

Dacă Maria ar fi cunoscut una dintre cauzele tulburării lui Harry, această fată bătrînă ar fi fost încă și mai neliniștită. De cîteva zile Harry nu-și găsea portofelul. Ținea minte că l-a avut în ziua în care băuse atîta vin de Bordeaux la White Horse încît trebuise să-l ducă Gumbo la culcare. Își căutase dimineața portofelul, dar nici unul dintre servitori nu-l văzuse. Întrebase la White Horse, dar nu izbutise să dea de urma nici unui indiciu. Nu putea să strige în gura mare că l-a pierdut, putea cel mult să facă mici cercetări precaute în privința lui. Nu trebuia în nici un caz să se afle că s-a pierdut portofelul. În ce stare ar fi lady Maria Esmond dacă ar ști că simțămintele revărsate din inima ei se află în mîinile publicului ! Scrisorile conțineau tot felul de dezvăluiri ; corespondența plină de candoare povestea o sută de secrete de familie ; și, pe urmă, mai așternuse pe hîrtie ironii și insulte la adresa unor persoane cu care veniseră în contact ea și domnul Warrington. Mai erau și reproșuri în privința atențiilor cu care le înconjurase el pe alte doamne. Mai erau și manifestări de dispreț, bîrfeli, glume, rugăminți, jurăminte de credință veșnică ; palavrele obișnuite, scumpă doamnă, pe care ții minte că le-ai scris și dumneata lui Edward al dumitale, cînd erai logodită cu el, înainte de a deveni doamna Jones. Ți-ar plăcea să citească și altcineva scrisorile acelea ? Ți-aduci aminte ce-ai spus în vreo două sau trei din ele despre domnișoarele Brown, și părerea nefavorabilă pe care ți-ai exprimat-o despre persoana doamnei Thomson ? Îți mai amintești cumva de vorbele pe care le-ai folosit chiar cu privire la domnul Jones, pe care l-ai luat ulterior de bărbat (întrucît în urma disputelor referitoare la foaia dotală s-a rupt logodna dumitale cu Edward) ? Și ți-ar conveni ca domnul J. să citească aceste observații ? Știi bine că nu. Atunci fii încîntată să poți retrage reproșul pe care l-ai și aruncat mintal în spinarea ladyei Maria Esmond. Nu încape îndoială că scrisorile ei erau cît se poate de prostești, așa cum sînt mai toate scrisorile de dragoste, dar nu înseamnă că era ceva rău în ele. Sînt prostești cînd și le scriu unul altuia tinerii, dar, oho ! sînt

cu atît mai prosteşti cînd le scrie un bătrîn unei fetişcane, sau o bătrînă unui flăcăiandru ! Aşadar, nu e de mirare Cum ? Regele Keops [6] n-a fost un monarh perfect ? Vai, dar pînă şi ortografia — deşi asta nu conta aşa de mult pe vremea acestei doamne, şi în zilele noastre oamenii scriu scrisori la fel de prosteşti chiar dacă ortografia lor e ceva mai bună. Nu, nu ortografia contează atît de mult, ci faptul că au fost scrise ! Eu unul, şi în viitor sînt hotărît să nu-mi mai mărturisesc niciodată prin viu grai sau în scris părerile privitoare la vreun lucru sau vreo persoană. Intenţionez să spun despre orice femeie că e cuminte şi frumoasă ; despre orice bărbat că e chipeş, deştept şi bogat ; despre orice carte că e interesantă şi încîntătoare ; despre domnul Snobmore [1] că are maniere de gentleman ; despre ospeţele lui Screwby [2] că sînt copioase ; despre conversaţia domnului Jawkins că e vioaie şi amuzantă, despre Xantipa [3] că e blîndeţea personificată ; despre coloritul obrajilor lui Jezabel [4] că e natural ; despre Barbă Albastră că a fost cum nu se poate mai indulgent cu nevestele lui şi că mai mult ca sigur ele au murit de bronşită. Cum ? Să arunc vreo vorbă împotriva imaculatei Messalina [5] ? Vai ce concepţie răuvoitoare despre firea omenească ! Cum ? Regele Keops [6] n-a fost un monarh perfect ? Vai, cum îţi baţi joc de capetele încoronate şi defăimezi tot ce e nobil şi bun ! Cînd se va termina această carte voi schimba livreaua îngălbenită pe care o poartă cărţile mele de cînd am început să socotesc — peltic fiind încă — o să le îmbrac în haine trandafirii cu heruvimi pe copertă şi toate personajele din ele or să fie adevăraţi îngeri.

Între timp ne aflăm într-o societate alcătuită din bărbaţi şi femei, pe umerii cărora n-au încolţit deocamdată nici un fel de aripioare şi care, fără putinţă de tăgadă, au micile lor slăbiciuni. Iat-o pe doamna Bernstein, de pildă ; a adormit după masă, fiindcă a mîncat şi a băut prea

[1] Nume semnificativ — aluzie la snob.
[2] Nume semnificativ — aluzie la zgîrcenie.
[3] Soţia lui Socrate, o viperă care l-a determinat să se otrăvească.
[4] Femeia violent vopsită din Biblie, soţia regelui izraelit Ahrab.
[5] Soţia destrăbălată a împăratului roman Claudiu.
[6] Primul faraon din a IV-a dinastie (a ridicat cea mai mare piramidă).

mult — acestea fiind micile slăbiciuni ale doamnei în chestiune. Domnul Harry Warrington s-a dus să facă o partidă de biliard cu contele Caramboli ; mă tem că slăbiciunea *lui* constă în lipsa de ocupaţie. Asta tocmai îi spune domnul capelan Sampson ladyei Maria, în timp ce tăifăsuiesc împreună cu glas scăzut, ca nu cumva să întrerupă aghioasele pe care le trage mătuşa Bernstein în camera învecinată.

— Un gentleman cu averea domnului Warrington îşi poate permite să nu aibă nici o ocupaţie, zise lady Maria. Dar ce, bunul meu domn, parcă dumneata nu eşti mort după jocul de cărţi şi de biliard ?

— Duduie, eu nu zic că faptele mele sînt bune, ci doar că doctrina mea e sănătoasă, zise oftînd domnul capelan. Acest tînăr gentleman ar trebui să aibă o ocupaţie. Ar trebui să se înfăţişeze la Curte şi să intre în slujba ţării, aşa cum se cuvine pentru un bărbat de rangul lui. Ar trebui să se aşeze la casa lui şi să-şi aleagă drept nevastă o femeie de condiţie corespunzătoare.

Şi în timp ce vorbea, domnul Sampson o privea drept în ochi pe lady Maria.

— Da, într-adevăr, verişorul meu pierde vremea de pomană, zise lady Maria roşind uşurel.

— Domnul Warrington ar putea să-şi viziteze rudele după tată, sugeră capelanul.

— Capetele alea seci din Suffolk, care nu ştiu decît să bea bere şi să asmută cîinii după vulpi ! Eu nu văd cu ce ar fi mai cîştigat dacă i-ar frecventa, domnule Sampson !

— Se trag dintr-o familie veche, al cărei şef a fost întotdeauna în ultimele trei veacuri cavalerul comitatului, zise capelanul. Am auzit că Sir Miles are o fiică de vîrsta domnului Harry — care pe deasupra mai e şi o frumuseţe.

— Habar n-am, domnule, de Sir Miles Warrington şi de fiicele şi frumuseţile lui ! strigă Maria pierzîndu-şi cumpătul.

— S-a trezit baroneasa — ba nu — doarme un somn dulce, zise capelanul cu glas foarte scăzut. Tare mă tem, duduie, pentru domnul Warrington, verişorul dumitale. Mi-e teamă pentru tinereţea lui ; mi-e teamă din pricina intriganţilor care s-ar putea să-l prindă în mrejele lor ; mi-e teamă din pricina nebuniilor, gesturilor nesăbuite sau

chiar a urzelilor la care ar putea fi împins, pentru că toată lumea va încerca să-l ispitească. Bunul meu patron, lordul Castlewood, m-a trimis să vin aici şi să nu-l scap din ochi, ceea ce am şi făcut, după cum ştie prea bine domnia-ta. Cunosc nechibzuinţa tinerilor. Poate că m-am făcut şi eu vinovat de ea. O mărturisesc roşind, adăugă domnul Sampson cu glas extrem de mieros, şi fără a uita să producă îmbujorarea promisă pentru a-şi dovedi practic căinţa pe care o afirmase. Între noi fie vorba, duduie, continuă capelanul fixînd-o pe lady Maria, mă tem că domnul Warrington a intrat într-un mare bucluc.

— Cum, iar ? ţipă duduia.

— Sst ! Nu uita de bolnava scumpă pe care o îngrijeşte domnia-ta ! şopti capelanul făcînd iar semn către încăperea unde se afla madame Bernstein. Crezi că verişorul dumitale manifestă vreo slăbiciune pentru... pentru vreun membru al familiei domnului Lambert ? De exemplu, pentru domnişoara Lambert ?

— Nu e nimic între el şi domnişoara Lambert, zise lady Maria.

— Eşti sigură ?

— Se zice că ochiul femeilor nu dă greş niciodată în chestiuni dintr-astea, bunul meu Sampson, zise lady Maria cu un aer degajat. Mi s-a părut mie că fetişcana îl cam urmăreşte.

— Atunci înseamnă că iarăşi greşesc, zise sincerul capelan. Domnul Warrington a spus despre tînăra aceea că ar trebui să se întoarcă la păpuşa ei şi că e o obrăznicătură înţepată şi înfumurată.

— Ah ! oftă lady Maria de parcă vestea i-ar fi adus o mare uşurare.

— Aşadar, duduie, trebuie să fie altcineva, zise capelanul. El nu ţi-a încredinţat nici o taină ?

— Mie, domnule Sampson ? Ce, unde, cum ? exclamă Maria.

— Acum vreo şase zile, după ce a luat masa la White Horse şi a cam întrecut măsura la băutură, domnul Warrington a pierdut un portofel cu scrisori.

— Scrisori ? strigă lady Maria pierzîndu-şi respiraţia.

— Şi probabil şi cu o sumă de bani mult mai mare decît vrea el să mărturisească, continuă domnul Sampson dînd grav din cap. Pierderea asta l-a tulburat foarte tare. Am făcut amîndoi investigaţii prudente în privinţa ei şi am... Dumnezeule mare, ţi-e rău, duduie ?

Lady Maria scoase nişte ţipete remarcabil de ascuţite şi căzu jos de pe scaun.

— Vreau să vorbesc cu Prinţul ! Am dreptul să vorbesc cu el ! Ce e asta ? Unde mă aflu ? Ce s-a întîmplat ? strigă madame Bernstein trezindu-se din somn.

Fără doar şi poate visa la vremurile de demult. Bătrîna doamnă tremura din tot trupul şi era tare îmbujorată la faţă. Aruncă priviri speriate în jurul ei şi apoi făcu vreo cîţiva paşi nesiguri, sprijinindu-se în bastonul ei de baga. Ce — ce s-a întîmplat ? întrebă ea din nou. Ai ucis-o, domnule ?

— Bănuiesc că au apucat-o deodată pandaliile. Să-i sfîşii dantelele, doamnă, sau să trimit după un doctor ? strigă la rîndul lui capelanul cu o înfăţişare pe cît de nevinovată pe atît de alarmată.

— Dar ce s-a întîmplat între voi, domnule ? întrebă cu un aer feroce bătrîna.

— Vă dau cuvîntul meu de onoare, doamnă, că nu ştiu să fi făcut nimic rău. Am pomenit doar că domnul Warrington a pierdut un portofel cu scrisori şi lady Maria a leşinat, după cum vedeţi.

Madame Bernstein stropi faţa nepoatei cu apă şi un geamăt slab vesti curînd că domnişoara îşi revine în simţiri.

Baroneasa privi sever în urma domnului Sampson cînd îl trimise după doctor. Înfăţişarea aspră a mătuşii nu o prea consolă pe biata Maria cînd, trezindu-se din leşin, dădu cu ochii de ea.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă doamna mai tînără, speriată şi trăgîndu-şi cu greu răsuflarea.

— Hm ! Tu ştii mai bine, coniţă, ce s-a întîmplat, după cît cred. Ce s-a întîmplat mai înainte în familia noastră ? strigă bătrîna baroneasă fulgerînd-o pe nepoată cu priviri sălbatice.

— A, da ! S-au pierdut scrisorile — *Ach ! Lieber Himmel* [1]. Şi Maria, aşa cum i se întîmpla uneori cînd era foarte tulburată, începu să vorbească pe limba maică-si.

— Da ! S-a rupt sigiliul şi s-au pierdut scrisorile. E vechea poveste a familiei Esmond, strigă cu amărăciune doamna mai vîrstnică.

— S-a rupt sigiliul, s-au pierdut scrisorile ? Ce vrei să spui, mătuşică ? întrebă cu glas slab Maria.

— Vreau să spun că maică-mea era singura femeie cinstită care a intrat în această familie ! izbucni baroneasa bătînd din picior. Şi era o simplă fată de popă, cîtuşi de puţin de neam ales, pentru că altfel sigur că ar fi călcat şi ea alături cu drumul. Dumnezeule mare ! Oare aşa ne e scris să fim cu toatele...

— Ce să fim, doamnă ? strigă Maria.

— Să fim ceea ce a spus aseară lady Queensberry că sîntem. Să fim ceea ce chiar sîntem ! Cunoşti cuvîntul potrivit ! reluă indignată bătrîna. Ascultă, ce s-a întîmplat cu tot neamul ? Mama lui taică-tu, Maria, era femeie cinstită. De ce-am părăsit-o ? Tu de ce n-ai putut rămîne la fel ?

— Doamnă ! exclamă Maria, dar jur în faţa lui Dumnezeu că sînt la fel...

— Eh ! Nu mai îmi zi doamnă şi nu-l invoca pe Dumnezeu ca martor, că nu e nimeni de faţă ! Şi chiar dacă ai jura că eşti nevinovată pînă ţi-ar cădea şi restul dinţilor din gură, scumpă lady Maria Esmond, tot nu te-aş crede !

— Ah ! Va să zică tu i-ai spus ! strigă Maria pierzîndu-şi iar răsuflarea.

Recunoscuse o săgeată din tolba mătuşii.

— Am văzut eu că tu şi cu băiatul faceţi niscaiva prostii şi i-am spus că eşti de o vîrstă cu maică-sa. Da, i-am spus ! Ce-ţi închipui, c-am să-l las pe băiatul lui Henry Esmond *să-şi risipească fiinţa şi averea cu una ca tine* — o stîncă veche şi roasă de vînturi şi de ploi ? Băiatul nu trebuie să fie nici jefuit, nici înşelat în familia noastră. Dacă vă atingeţi măcar de un fir de păr de pe capul lui, nici unul din voi nu vede un gologan de la mine !

[1] O, ceruri ! (germ.)

— Ah ! va să zică tu i-ai spus ! strigă Maria cu un brusc accent de revoltă. Mă rog ! Atunci aş vrea să afli, doamnă, că nu-mi pasă nici cît negru sub unghie de prăpădiţii ăia de bani ai dumitale ! Am cuvîntul de onoare al domnului Harry Warrington, şi scrisorile lui — şi ştiu sigur că preferă să moară decît să şi-l calce.

— Ba o să moară dacă şi-l ţine ! (Maria dădu din umeri.) Dar ţie nu-ţi pasă de asta — pentru că n-ai mai multă inimă...

— Decît sora tatălui meu, doamnă ! strigă iar Maria.

Cea mai tînără dintre cele două femei, atît de supusă de obicei, se năpustise acum asupra celei ce o persecuta.

— Ah ! De ce nu m-am căsătorit oare cu un om cinstit ? zise bătrîna clătinînd cu tristeţe din cap. Henry Esmond era nobil şi bun şi poate m-ar fi făcut şi pe mine să fiu la fel. Dar nu, nu — noi sîntem cu toţii pătaţi — cu toţii ! Nu cumva ai de gînd să-l sacrifici pe băiatul ăsta, Maria ?

— *Madame, ma tante* [1], crezi că la vîrsta mea mai sînt în stare să fac lucruri nechibzuite ? întrebă Maria.

— Lasă-l liber ! Am să-ţi dau cinci mii de lire — prin... prin testament, Maria. Zău aşa, îţi dau cuvîntul meu de onoare !

— Cînd erai tînără şi-ţi plăcea colonelul Esmond, i-ai dat cu piciorul preferîndu-i un conte, şi apoi contelui i-ai dat cu piciorul pentru un duce, nu-i aşa ?

— Da.

— Ei ! *Bon sang ne peut mentir !* [2] N-am bani şi n-am pe nimeni pe lume. Taică-meu a fost mînă spartă, fratele meu e sărac lipit pămîntului. Am cuvîntul de onoare al domnului Warrington şi ştiu bine, doamnă, că el o să şi-l ţină. Şi asta îi spun eu domniei-voastre ! strigă lady Maria făcînd un semn hotărît cu mîna. Să zicem că mîine scrisorile mele ar fi date în vileag şi le-ar cunoaşte toată lumea. *Après ?* [3] Ştiu că ele conţin unele lucruri pe care aş prefera să nu le spun. Ele nu se referă *numai* la mine. *Comment !* [4] Îţi închipui cumva că în familia noastră nu există

---

[1] Doamnă, mătuşă (fr.).
[2] Sîngele apă nu se face (fr.)
[3] Şi ce-i cu asta ? (fr.).
[4] Cum ? (fr.)

alte poveşti decît cele legate de mine ? Nu de scrisorile mele mi-e frică, atita vreme cît le am şi eu pe ale lui, doamnă. Da, scrisorile lui şi cuvîntului de onoare, şi am toată încrederea în amîndouă aceste lucruri.

— Îţi promit că voi trimite după agentul meu şi-ţi voi da banii pe loc, Maria, se rugă bătrîna.

— Nu, o să-l am pe drăguţul meu Harry şi o sumă de zece ori mai mare ! strigă Maria.

— Nu înainte de a muri maică-sa, coniţă, şi ştii bine că ea e de vîrsta ta !

— Ne dă mîna să aşteptăm, mătuşico. La vîrsta mea, după cum spui tu, nu mai sînt chiar aşa nerăbdătoare să mă mărit cum sînt fetişcanele de şcoală.

— Dar în orice caz, să trebuiască să aştepţi moartea surorii mele, e o oarecare complicaţie, nu ?

— Oferă-mi zece mii de lire, madame Tusher şi pe urmă vom vedea ! strigă Maria.

— Dar întreaga mea avere nu se ridică la suma asta, Maria, îi răspunse bătrîna.

— Atunci, doamnă, dă-mi voie să fac singură pentru mine tot ceea ce pot ! zise Maria.

— Ah, ce-ar fi dacă te-ar auzi ?

— *Après ?* Am cuvîntul lui de onoare. Şi ştiu că el n-o să şi-l calce. Îmi pot permite luxul de a aştepta, doamnă, replică Maria şi ţîşni afară din odaie tocmai cînd se întorcea capelanul.

Acum era rîndul doamnei Bernstein să aibă nevoie de îngrijiri. Era grozav de tulburată şi şocată de veştile care i se dăduseră pe nepregătite.

CAPITOLUL XXXVI

CARE NU PREVESTEŞTE NIMIC BUN

DEŞI ÎN MOD EVIDENT pierduse bătălia înfăţişată în ultimul capitol, cînd avu următoarea întîlnire cu nepoata, baroneasa Bernstein nu manifestă nici pică, nici supărare în atitudinea faţă de ea.

— Bineînțeles, lady Maria, zise ea, ar fi greu să-ți închipui că eu, ca rudă apropiată a lui Harry Warrington, aș avea motive să fiu încîntată de ideea căsătoriei lui cu o femeie de-o seamă cu maică-sa și fără cea mai mică avere ; dar dacă el vrea să facă o prostie, pe mine nu mă privește ; și mă îndoiesc că aș avea prea mult chef să fiu luată *au sérieux* [1] în legătură cu oferta aceea de cinci mii de lire pe care ți-am făcut-o în focul discuției noastre. Va să zică încă de la Castlewood s-a aranjat această mică legătură ? Dacă aș fi știut cît de departe a mers, scumpa mea, te-aș fi scutit de oarecare împotrivire inutilă. Dacă se sparge ulciorul, îl mai poți drege cu o sîrmă ?

— Doamnă ! o întrerupse Maria.

— Iartă-mă, te rog, n-am vrut să insinuez nimic rău în privința cinstei sau reputației tale, care sînt, fără îndoială, ferite de orice primejdie. Așa zice Harry și așa zici și tu — ce alte pretenții am putea avea ?

— Va să zică ai vorbit cu domnul Warrington ?

— Da și mi-a mărturisit că ți-a făcut o făgăduială la Castlewood, aflată în posesia ta și scrisă chiar de mîna lui.

— Bineînțeles, doamnă ! zise lady Maria.

— Ah ! reluă bătrîna fără să tresară. Și mai mărturisesc că la început am interpretat greșit conținutul scrisorilor tale către el. Ele implică și pe alți membri ai familiei...

— Care au spus lucruri foarte răutăcioase în privința mea și s-au străduit să mă prezinte cît mai defavorabil sub toate raporturile, în ochii scumpului domn Warrington. Da, doamnă, mărturisesc că am scris împotriva lor pentru a mă justifica.

— Dar bineînțeles îți dă un junghi prin inimă gîndul că orice ticălos ar putea intra în posesia unor relatări dăunătoare familiei noastre, și le-ar putea transforma într-un scandal public. Probabil de aceea ai fost atît de tulburată mai adineauri.

— Exact ! zise lady Maria. Nici în viitor nu vreau să-i ascund nimic domnului Warrington și cu el vorbesc cît se poate de liber. Dar asta-i cu totul altceva decît să dorești ca toată lumea să fie la curent cu gîlcevile dintr-o familie nobilă.

---

[1] în serios (fr.)

— Pe cuvîntul meu, Maria, că te admir şi că-mi dau seama cît te-am nedreptăţit în aceşti douăzeci de ani, să zicem.

— Îmi pare foarte bine, doamnă, că în sfîrşit îmi faci totuşi dreptate, zise nepoata.

— Cînd te-am văzut aseară deschizînd balul cu nepotul meu, ce-ţi închipui că am gîndit, draga mea ?

— Efectiv habar n-am la ce s-a gîndit baroneasa de Bernstein, zise semeaţă lady Maria.

— Mi-am adus aminte că exact pe aceeaşi melodie ai ţopăit cu profesorul de dans de la Kensington, draga mea.

— Doamnă, aceea a fost o calomnie infamă.

— De pe urma căreia bietul profesor de dans a primit pe degeaba o ciomăgeală..

— E o mare răutate şi ticăloşie, doamnă, să reiei calomnia aceea — şi cu voia dumitale nu voi mai sta alături de nici o persoană care o reproduce, continuă foarte curajoasă Maria.

— Vrei să te duci acasă ? Nu-mi vine greu să înţeleg de ce n-o să-ţi mai placă la Tunbridge Wells. Atmosfera de aici o să fie tare încărcată cînd se vor descoperi scrisorile acelea..

— Ele nu conţineau nici o vorbă împotriva dumitale, doamnă ; în privinţa asta te pot linişti uşor.

— Aşa zicea şi Harry şi ţi-a luat apărarea. Ei, draga mea, ne-am plictisit una de alta şi cred că n-ar fi rău să ne despărţim pentru o vreme.

— Chiar aşa gîndeam şi eu, zise lady Maria făcîndu-i o reverenţă.

— Domnul Sampson te poate escorta pînă la Castlewood. Poţi să pleci cu diligenţa împreună cu camerista ta.

— Putem pleca cu diligenţa şi domnul Sampson mă poate escorta, o îngînă cea mai tînără. După cum vezi, doamnă, mă port ca o nepoată ascultătoare.

— Ştii. draga mea, că, după cîte bănuiesc, scrisorile sînt la Sampson ? întrebă deschis baroneasa.

— Mărturisesc că şi mie mi-a trecut prin cap cam acelaşi lucru.

— Şi vrei să te întorci acasă cu diligenţa şi să-i smulgi scrisorile prin vorbe mieroase ? Dalila ! Mă rog, mie tot nu-mi pot sluji la nimic şi sînt convinsă că le-ai putea

obţine. Cînd vrei să pleci ? Cu cît mai curînd, cu atît mai bine, zici ? Dar sîntem femei trecute prin ciur şi prin dîrmon, Maria, nu ne ocărîm rău decît cînd sîntem furioase. N-avem nevoie una de societatea celeilalte ; şi ne despărţim în termeni buni. Mergem la lady Yarmouth ? Astă seară e petrecerea dată de ea. Nimic nu e mai bun decît o schimbare de decor după o criză de nervi cum ai avut tu, şi măsuţele de cărţi sînt mai bune decît orice doctor ca să-ţi alunge gîndurile neplăcute.

Lady Maria acceptă să meargă la partida de cărţi a ladyei Yarmouth şi a fost gata prima, aşteptîndu-şi mătuşa în salon. În timp ce cobora, doamna Bernstein observă că uşa de la camera Mariei a fost lăsată deschisă. „Are scrisorile la ea" se gîndi bătrîna. Şi cele două femei plecară la petrecere cu lecticile şi manifestară una faţă de cealaltă acea încîntătoare cordialitate respectuoasă de care pot da dovadă femeile după cele mai cumplite certuri, şi chiar şi în timpul lor.

În seara aceea, la întoarcerea de la petrecerea contesei, doamna Brett, camerista doamnei Bernstein, răspunse la chemarea ladyei Maria cînd aceasta sună clopoţelul retrăgîndu-se în odaia ei. Doamna Brett mărturisi cu toată ruşinea că Betty nu e într-o stare potrivită pentru a se înfăţişa dinaintea ladyei Maria. Betty a petrecut şi a chefuit cu servitorul negru al domnului Warrington, cu valetul lordului Bamborough şi cu mai multe alte persoane de rangul lor, atît femei cît şi bărbaţi, şi doamna Brett se vedea silită să spună cu toată uimirea că băutura se dovedise cam prea multă pentru doamna Betty. O întrebă pe lady Maria dacă nu vrea s-o dezbrace ea. Lady Maria răspunse că o să se dezbrace singură şi-i permise doamnei Brett să se retragă. „Are scrisorile în corset" se gîndi madame Bernstein. Pe scară se despărţiseră în cei mai buni termeni, urîndu-şi noapte bună.

Doamna Betty primi o papară bună a doua zi dimineaţă cînd veni să-şi servească stăpîna, apărînd din cămăruţa care-i era rezervată lîngă odaia ladyei Maria. Cu oarecare pocăinţă, ea mărturisi că-i place punciul de rom pe care domnul Gumbo se pricepea straşnic să-l facă. Primi ocă-

rile cu un aer supus şi, după ce-şi îndeplini îndatoririle obişnuite în gătirea stăpînei, se retrase.

Betty era una dintre fetele de la Castlewood, cu toatele fascinate de Gumbo, şi întîmplător era o fată foarte frumuşică, cu ochi albaştri, pe care o privea cu multă duioşie şi domnul Case, omul de încredere al lui madame Bernstein. De aci se născuseră gelozii şi chiar certuri între domnul Gumbo şi Case ; din această pricină, Gumbo, foarte paşnic din fire, se cam ferea de servitorii baronesei, al căror şef jurase că-i va frînge oasele, sau că îi va face de petrecanie dacă mai continuă să-i dea atenţie doamnei Betty.

Dar în seara cu beţia, cu toate că domnul Case îl găsise pe Gumbo şopotind cu doamna Betty în uşă, unde era o adiere răcoroasă, şi Gumbo ar fi pălit de frică — dacă acest lucru ar fi fost posibil pentru el — domnul Case se purtă cum nu se poate mai amabil. El propuse să guste niţel punci care fu preparat cu iscusinţă deosebită de Gumbo şi băut în camera doamnei Betty. Domnul Case îl lăudă pe Gumbo pentru priceperea sa în ale muzicii. Deşi de obicei era destul de cumpătat, îi tot îndemnă mereu la băutură pînă cînd doamna Betty ajunse în starea ce prilejuise reproşurile îndreptăţite ale stăpînei ei.

Cît despre domnul Case, care nu dormea sub acelaşi acoperămînt, lui i se făcu atît de rău de pe urma băuturii, încît în ziua următoare nici nu putu să se scoale din pat şi nu avu puterea să-şi facă apariţia pentru a le servi pe cucoane pînă la ora cinei ; atunci stăpîna lui îl ocări fără prea multă severitate, zicînd că el n-a păcătuit prea adesea în felul acesta.

— Cum se poate, Case, dar aş fi putut să jur că azi dimineaţă te-am văzut pornind în galop pe drumul spre Londra ! zise domnul Warrington, care lua cina cu rudele lui.

— Pe mine ? 'Mnezeu să vă aibă în pază, conaşule ! eram în pat şi mă durea capul de ziceam că-mi plesneşte, nu alta. Am mîncat ceva pe la şase şi am băut niţică bere slabă şi acum aproape că m-am refăcut. Dar Gumbo ăla, să-mi fie cu iertare, în viaţa mea nu mai pun gura pe punciul lui.

Și cartea lui Mardem continuă să-și vadă de treabă cu sticlele și paharele.

Cînd se instalară în fotolii după cină, madame Bernstein se arătă destul de prietenoasă. Mariei îi recomandă niște băuturi întăritoare ca să n-o mai apuce leșinurile. Într-adevăr, doamna în cauză suferea adeseori de asemenea accese. O îndemnă să-și consulte doctorul de la Londra și să trimită prin Harry un buletin medical privitor la cazul ei.

— Prin Harry ? întrebă Maria.

— Da, îl trimit două zile la Londra să-mi rezolve niște treburi, răspunse mătușa. Dealtfel n-am nimic împotrivă să-ți spun, draga mea, că sînt niște treburi care vor fi spre folosul lui. Doresc ca domnul Draper să-l treacă în testamentul meu și întrucît după ce noi două ne despărțim am să pornesc prin țară să fac diverse vizite, cred că, pentru mai multă siguranță, am să-l rog pe domnul Warrington să ia cu el în diligență caseta mea cu bijuterii și s-o ducă la Londra, fiindcă în ultima vreme am auzit de tot felul de jafuri și n-am deloc chef să fiu oprită de tîlhari pe drum.

Pe fața Mariei nu se citi nici o expresie la auzul veștii, dar ea spera că poate o s-o escorteze pînă la Castlewood unde se întorsese între timp fratele ei mai mare.

— Ba nu, zise mătușa, băiatul a stat prea mult legat de fustele noastre. O zi la Londra n-o să-i facă deloc rău. Poate să-mi îndeplinească mie comisioanele și pe sîmbătă, așa, să fie iar cu tine.

— M-aș oferi să-l însoțesc pe domnul Warrington, dar vineri trebuie să țin predica aceea în fața ducesei, zise domnul Sampson.

El ținea morțiș ca lady Yarmouth să-i judece talentele de predicator ; și madame Bernstein se folosise de influența pe care o avea asupra favoritei regelui pentru a o convinge să-l asculte pe capelan.

Harry era încîntat la culme la gîndul unei călătorii rapide pînă la Londra și al unei zile sau două de distracție pe acolo. El jură că are pistoale bune și că o să predea fără nici o primejdie bancherului diamantele, pentru a le

închide în casa de fier. Dacă ar vrea să stea în locuința de la Londra a mătușii lui ? Nu, pentru că probabil e bîntuită de tristețe, fiind lăsată numai în grija unei slujnice și a unui valet. O să se ducă la „Steaua și Jartiera" din Pall Mall sau la un han din Covent Garden.

— A, am vorbit de multe ori despre călătoria asta, zise Harry mohorîndu-se.

— Și cu cine anume ?

— Cu o persoană care mi-a făgăduit s-o facă împreună cu mine, zise tînărul, gîndindu-se ca întotdeauna cu enorm de multă tandrețe la fratele pierdut.

— Buna mea Maria, el are o inimă mai mare decît unii dintre noi ! zise mătușa lui Harry văzîndu-i emoția.

Nu arareori se întîmpla chiar și acum ca asupra tînărului nostru să se abată rafale de tristețe și durere. Despărțirea de fratele lui : imaginile și împrejurările căderii lui George pe cîmpul de luptă în anul care trecuse ; amintirea cuvintelor lui sau a unei excursii pe care o plănuiseră împreună în țara lor — toate acestea îi reveneau în minte și îl copleșeau.

— Mă îndoiesc, doamnă — îi șopti candid capelanul doamnei Bernstein, după unul din aceste accese de mîhnire — că unii englezi ar suferi tot atît la moartea fratelui lor mai mare.

Dar bineînțeles această mîhnire nu avea să dureze o veșnicie ; și ni-l putem închipui pe domnul Warrington pornind cu destul zel și destulă nerăbdare în călătoria sa spre Londra, fiind foarte vesel și fericit — dacă e cazul s-o recunoaștem — că scapă de obligațiile acestea față de o persoană mai vîrstnică. Da. N-avea încotro. La Castlewood, într-o seară nefericită, își oferise inima și persoana verișoarei sale mature și ea acceptase oferta unui băiat fără minte. Dar acum, nici nu se putea pune problema unei asemenea căsătorii. Trebuia să-și consulte mama, stăpîna pe viață a proprietății din Virginia. Bineînțeles că ea avea să refuze să-și dea consimțămîntul la un asemenea mariaj. Drept care gîndurile cu pricina fură amînate pentru mai tîrziu. Între timp, ele trăgeau greu ca un bolovan atîrnat de gîtul băiatului, pricinuindu-i destule remușcări și mîhnii.

Aşadar, nu e de mirare că începu să-i crească inima pe măsură ce se apropia de Londra şi că de îndată ce se ivi în zare peisajul oraşului, el îşi aţinti cu încîntare privirile asupra lui, pe fereastra diligenţei. Nici un tîlhar nu-l opri pe călătorul nostru pe bărăganul Blackheath. Colo sînt cupolele strălucitoare ale colinei Greenwich înveşmîntată în păduri. Iată şi celebra Tamisa cu nenumăratele ei corăbii ; şi iată chiar şi Turnul Londrei.

— Priveşte, Gumbo ! Ăla e Turnul !

— Da, stăpîne, zise Gumbo, care nici nu auzise vreodată de Turn.

Dar Harry auzise şi-şi amintea că a citit despre el în *Medulla* lui Howell [1] şi că el şi cu frate-său se jucau adesea de-a Turnul ; şi acum se gîndeşte fericit că o să vadă cu ochii lui armurile, giuvaerurile şi frumuseţile oraşului. Trec prin Southwark şi peste acel faimos Pod al Londrei care acum doi ani a fost acoperit cu case ca şi cum ar fi fost o stradă. Acum a mai rămas o singură poartă şi încă şi aceea se lasă în jos. Apoi diligenţa străbate străzile oraşului şi :

— Priveşte, Gumbo ! Acolo e Sfîntul Paul !

— Da, stăpîne, Sfîntul Paul, zise Gumbo ca o slugă plecată, fără să fie însă deloc impresionat de frumuseţile arhitectonice.

Şi aşa, pe drumul bine cunoscut, ajungem la Templu şi Gumbo şi cu stăpînul lui ridică înspăimîntaţi ochii către capetele rebelilor expuse la Temple Bar [2].

Trăsura se îndreaptă spre birourile domnului Draper din Middle Temple Lane, unde Harry înmînează domnului Draper preţioasa casetă şi o scrisoare din partea mătuşii lui, pe care respectivul gentleman o citeşte, pare-se, cu oarecare interes, şi o pune cu grijă deoparte. După aceea domnul Draper încuie caseta în casa de fier, se duce în camera alăturată luîndu-şi cu el şi secretarul, şi pe urmă se pune la dispoziţia domnului Warrington, pentru a-l duce la un hotel. Se stabileşte că cel mai bine ar fi să se instaleze la un hotel din Covent Garden.

---

[1] James Howell (1594—1666), autor englez de opere politice.

[2] Barou şi curte de justiţie unde au fost expuse capetele cîtorva dintre participanţii la rebeliunea tînărului pretendent la tron (1745).

— Va trebui să te reţin vreo două-trei zile, domnule Warrington, zise avocatul. Nu cred că vor fi gata mai repede hîrtiile de care are nevoie baroneasa. Între timp, sînt la dispoziţia dumitale pentru a-ţi arăta oraşul. Eu personal locuiesc dincolo de barieră, dar am o căsuţă la Camberwell, unde aş fi mîndru să mi se acorde favoarea de a-l primi pe domnul Warrington ; însă bănuiesc că unui tînăr îi va place mai mult şederea la han şi libertatea.

Harry zise că, da, într-adevăr socoate că cel mai bun lucru ar fi hanul, aşa că diligenţa împreună cu un funcţionar de-al domnului Draper fu expediată la hanul Bedford către care cei doi gentlemeni se înţeleseseră să se îndrepte pe jos.

Domnul Draper şi cu domnul Warrington stătură o vreme la taifas. Din tată în fiu, familia Draper slujise încă din vremuri de mult uitate drept consilieri juridici ai familiei Esmond, şi avocatul îi relată tînărului gentleman tot felu. de poveşti privitoare la strămoşii lui din spiţa Castlewood. Domnul Draper nu mai era reprezentantul actualului conte ; tatăl lui avusese mai multe diferende cu lordul şi acesta îşi lăsase afacerile pe seama altcuiva ; dar baroneasa era în continuare clienta lor venerabilă şi domnul Draper era cu adevărat fericit să vadă că doamna Bernstein se arată atît de binevoitoare cu nepotul ei.

Tocmai cînd îşi luau pălăriile ca să plece, un tînăr funcţionar din biroul domnului Draper îşi opri şeful pe coridor şi-i spuse :

— Nu vă supăraţi, dom'le Draper, da' hîrtiile alea ale baronesei fură luate de servitorul ei, domnul Case, acum două zile.

— Dacă n-ai nimic împotrivă, domnule Brown, te-aş ruga să-ţi vezi de treburile dumitale, îl puse avocatul la punct cu destulă asprime. Pe aici, domnule Warrington. Scările sînt cam întunecoase în clădirile de pe strada asta. Dă-mi voie s-o iau eu înainte.

Harry îl văzu pe domnul Draper că-l fulgeră mînios cu privirea pe domnul Brown. „Va să zică totuşi pe Case l-am văzut acum două zile gonind spre Londra, gîndi el. Ce l-o fi mînat la Londra pe vulpoiul ăla bătrîn ?“ Dar, nedorind

să se arate prea curios în privința treburilor altora, alungă din minte acest subiect.

Încotro să se îndrepte mai întîi ? Mai întîi și-ntîi, Harry ar fi vrut să vadă locul din Leicester Field unde bunicul său se bătuse în duel cu lordul Castlewood, cu șaizeci și patru de ani în urmă. Domnul Draper cunoștea foarte bine așezarea precum și întreaga poveste. În drumul lor spre Leicester Field puteau să treacă pe la Covent Garden să-l vadă instalat cum trebuie pe domnul Warrington.

— Și să comandăm masa, zise domnul Warrington.

Dar domnul Draper nu vru să accepte una ca asta. În ziua aceea domnul Warrington trebuia să aibă amabilitatea de a-l onora cu prezența lui ca musafir. De fapt el își permisese chiar să comande o gustare de la restaurantul Cook. Domnul Warrington nu putu să refuze invitația atît de insistentă și porni vesel cu noua lui cunoștință, trecînd pe sub arcada unde erau expuse căpățînile acelea și scoțîndu-și pălăria ca să le salute, spre marea uimire a avocatului.

— Au fost gentlemeni care au murit pentru regele lor, domnul meu. Și scumpul meu frate George, și eu, ziceam întotdeauna că o să-i salutăm cînd o să-i vedem, explică domnul Warrington.

— S-ar putea să te trezești cu o gloată întreagă pe urmele dumitale din pricina asta, zise speriat avocatul.

— Dă-o-ncolo de gloată, domnule ! zise trufaș domnul Harry. Dar trecătorii preocupați de propriile lor treburi, nici nu băgară de seamă purtarea domnului Warrington. Și el străbătu artera aglomerată Strand, sorbind din ochi tot ce vedea și reținînd, după cît cred, pentru tot restul zilelor sale, priveliștile și impresiile care i se înfățișau, cu toate că păstra o rezervă discretă, deoarece nu voia să-i arate avocatului în cît de mare măsură e impresionat, și nici publicului că nu e de prin partea locului. N-auzea prea mult din conversația însoțitorului său, deși acesta flecări tot timpul pe drum. Dealtfel domnului Draper nu-i displăcea atitudinea rezervată și semeață a tînărului. Acum o sută de ani un gentleman era gentleman și avocatul său nu era decît umilul lui servitor.

Şambelanul de la hotelul Bedford îl conduse pe domnul Warrington în apartamentul lui, făcîndu-i o plecăciune de o servilitate încîntătoare, întrucît Gumbo trîmbiţase că stăpînul lui e un om mare, iar funcţionarul domnului Draper dăduse de veste că noul venit e „suspus". Apoi, după inspectarea camerelor, cei doi gentlemeni se duseră în Leicester Field, domnul Gumbo păşind ţanţoş în urma stăpînului său ; după examinarea decorului în care îşi primise rana bunicul său — scena tragediei bietului lord Castlewood — se întoarseră la Temple, la domnul Draper.

Cine era matahala aceea jerpelită în faţa căruia se înclinase domnul Warrington cînd porniră după masă la o plimbare în parc ? Era domnul Johnson, un autor pe care îl cunoscuse la Tunbridge Wells.

— Ascultă sfatul unui om cu experinţă, domnul meu, zise domnul Draper, privindu-l foarte de sus pe literatul cu înfăţişare sărăcăcioasă : Cu cît mai puţin ai de a face cu indivizi dintr-ăştia, cu atît mai bine. Treburile pe care le avem la birou în legătură cu aceşti oameni de litere nu sînt de loc plăcute, trebuie să-ţi mărturisesc.

— Serios ? întrebă domnul Warrington.

Pe măsură ce noul său prieten devenea tot mai familiar, Harry era din ce în ce mai puţin încîntat de societatea lui. Teatrele erau închise. Să meargă la Sadler's Wells ? Sau în grădina Marybone ? Sau la Ranelagh ? [1] Sau unde ?

— Nu la Ranelagh, zise domnul Draper, fiindcă acolo nu se duce nici o persoană de viţă aleasă din oraş.

Dar văzînd în ziar că la Sadler's Wells, Islington, se dă un spectacol cu totul extraordinar de către domnul Franklyn, care cînta din opt clopoţei deodată, precum şi de către signora Catherina, care are un număr senzaţional, Harry hotărî cu multă înţelepciune, să meargă la grădina Marybone, unde puteau să savureze un concert, o ceaşcă de ceai sau cafea şi vinuri alese, el mai beneficiind pe deasupra şi de conversaţia neîntreruptă a domnului Draper. Servilitatea avocatului nu încetă decît la uşa dormitorului lui Harry, unde, cu grandoare şi chiar cu oarecare aroganţă,

[1] Vestit parc de agrement, azi suburbie a Londrei

tînărul gentleman îi spuse noapte bună gazdei sale vorbăreţe.

A doua zi dimineaţă, domnul Warrington, înveşmîntat în halatul său de brocart, îşi luă micul dejun, citi ziarul şi se bucură de multă tihnă la hanul lui. În ziar găsi veşti din patrie. Şi cînd dădu cu ochii de cuvintele Williamsburg, Virginia, 7 iunie, privirile i se înceţoşară parcă. Tocmai primise scrisori cu pachebotul din şapte iunie dar maică-sa nu-i spusese că : „Foarte mulţi dintre cei mai mari nobili ai coloniei s-au întovărăşit sub comanda venerabilului domn Peyton Randolph, pentru a porni întru ajutorarea compatrioţilor lor în suferinţă şi pentru a răzbuna atrocităţile francezilor şi ale barbarilor lor aliaţi. Ei s-au îmbrăcat în uniformă — adică într-o redingotă albastră, vestă şi pantaloni galbeni sau cafenii şi pălării simple. Fiecare e înarmat cu o flintă uşoară, o pereche de pistoale şi o sabie ascuţită".

— Ah, de ce nu sîntem noi acolo, Gumbo ? strigă Harry.

— Chiar, de ce nu sîntem ? strigă Gumbo.

— Ce caut eu aici, ţinîndu-mă de fustele femeilor ? continuă tînărul virginian.

— Mie tare-mi place să mă ţin de fustele femeilor, domnişorule Harry ! zise materialistul Gumbo, pe care nu-l afectară prea mult nici alte veşti de acasă, citite de stăpînul lui şi anume, despre corabia virginiană „Lovely Sally", ce fusese atacată de o corabie de corsari franţuzi.

Şi acum, citind că cea mai frumoasă iapă din Anglia şi o pereche de roibi foarte eleganţi urmau să fie vînduţi la hanul „Taurul" de la capătul grădinii Hatton, Harry se hotărî să se ducă să se uite la animalele acelea şi întrebă cum ajunge acolo. Pe loc cumpără roibii frumoşi şi-i plăti cu o generozitate degajată. Nu spuse niciodată ce a făcut în ziua aceea, întrucît se ferea să pară străin ; dar se crede că a luat o trăsură şi s-a îndreptat spre Westminster Abbey, de unde i-a poruncit vizitiului să-l ducă la Turnul Londrei, pe urmă la Muzeul cu figuri de ceară al doamnei Salmon, apoi în Hyde Park şi la Palatul Kensington ; apoi ceruse să fie dus la Bursa Regală, dar pe drum, dînd cu

ochii de Covent Garden îi porunci lui *Jehu* [1] să oprească la hanul lui şi, aruncîndu-i o liră de aur, reteză scurt enumerarea locurilor pe unde-l purtase.

Domnul Draper îl căutase în lipsă şi lăsase vorbă că va reveni ; dar domnul Warrington, după ce luă singur o masă bogată, porni cu pas uşor spre aceeaşi grădină Marybone şi în aceeaşi nobilă tovărăşie.

Cînd ieşea din casă a doua zi, clopotele Catedralei Sfîntul Paul din Covent Garden, chemau lumea la utrenie şi-i amintiră că prietenul său Sampson avea să-şi ţină predica. Harry zîmbi. Începuse cu destulă agerime să-şi facă o părere justă despre valoarea predicilor domnului Sampson.

CAPITOLUL XXXVII

ÎN CARE SE DISPUTĂ DIVERSE LUPTE

CITIND ÎN ZIARUL „LONDON ADVERTISER", care i se servise odată cu micul dejun, o invitaţie adresată tuturor iubitorilor de sporturi britanice bărbăteşti să vină să asiste la o întrecere de îndemînare între marii campioni Sutton şi Figg, domnul Warrington se hotărî să se ducă la aceste spectacole şi, ca atare, porni către Casa din Marybone Fields, mînînd perechea de cai pe care o cumpărase cu o zi înainte. Tînărul vizitiu nu cunoştea prea bine drumul şi tot cotea şi şovăia mult mai mult decît ar fi fost nevoie în drumul său de la Covent Garden, pierzîndu-se pe aleile înverzite dindărătul tabernacolului rotund al domului Whitfield din Tottenham Road şi prin islazurile în mijlocul cărora se înălţa Spitalul Middlesex. Într-un tîrziu ajunse totuşi la destinaţie şi constată că s-a strîns o mulţime de lume care dorea să fie martoră la faptele vitejeşti ale celor doi campioni.

În jurul uşilor acestui templu al bărbăţiei britanice se strînsese o gloată întreagă de ticăloşi de pe străzile Londrei, împreună cu caii şi echipajele cîtorva oameni bine care

[1] vizitiu ; aluzie la regele israeliţilor din *Biblie*.

veniseră, ca și domnul Warrington, în calitate de protectori ai sporturilor. Tot felul de cerșetori și infirmi se îmbulziră în jurul tînărului gentleman, chelălăind ca să-i ceară de pomană. Tineri lustragii se băteau pur și simplu pentru privilegiul de a-i face cizmele înălțimii-sale ; buchetiere și negustori ambulanți de fructe îi oferiră domnului Gumbo mărfurile lor ; plăcintari, hoți, vagabonzi, gură-cască de tot felul înconjurau cîmpul de bătălie. Pe clădire se înălța un steag ; iar pe scara din față, însoțit de un toboșar și un trîmbițaș, un impresar se prezenta mereu în fața mulțimii pentru a o anunța că urmează să înceapă în curînd nobilele sporturi englezești.

Domnul Warrington plăti taxa de intrare și căpătă un loc la galerie, de pe care se vedea perfect estrada unde se desfășurau întrecerile sportive ; domnul Gumbo se așeză la peluză.

Înainte de a-și face apariția principalii combatanți, i s-au înfățișat publicului luptători și sporturi de mai mică importanță. S-a desfășurat și un meci de box, dar nici unul dintre cei doi bărbați nu se dovedi prea viteaz și nici nu încasă lovituri prea grave, așa că domnul Warrington și ceilalți spectatori savurară în prea mică măsură întrecerea. Urmă o bătaie cu măciuca ; dar capetele sparte aveau atît de puțină importanță, iar rănile primite erau atît de neînsemnate și nesatisfăcătoare, încît nici nu e de mirare că asistența începu să șuiere, să bombăne și să-și manifeste și în alt fel nemulțumirea.

— Maeștrii, maeștrii ! strigară cei de față, drept care într-un tîrziu celebrii campioni găsiră de cuviință să-și facă apariția.

Primul care urcă treptele ringului, fu îndrăznețul Sutton, cu sabia în mînă, care salută pe cei de față cu arma sa înspăimîntătoare, făcînd o reverență cu totul deosebită și un salut foarte ceremonios în dreptul unei loji sau galerii particulare, unde era un gentleman corpolent — pare-se o persoană foarte însemnată. Pe Sutton îl urmă curînd celebrul Figg, căruia domnul corpolent îi făcu un semn aprobator cu mîna. Amîndoi luptătorii erau în cămașă, rași în cap, expunînd tăieturile și cicatricile primite în cursul a numeroase alte lupte glorioase. Pe brațul

voinic care ţinea sabia, fiecare din cei doi campioni îndrăzneţi purta un „ecuson" sau panglică reprezentînd culorile lui. Acum gladiatorii îşi strînseră mîinile şi, după cum zice un poet contemporan : „cuvîntul era paloş". [1]

La începutul luptei, marele Figg îi dădu o lovitură atît de înspăimîntătoare adversarului, încît dacă arma ar fi întîlnit cinstita căpăţînă a acestuia, acest frumos obiect ar fi fost retezat exact aşa cum e despicat morcovul de cuţitul de bucătărie. Dar Sutton primi mucheia tăioasă a adversarului pe propria sa sabie. Numai că Figg lovise atît de puternic încît arma se rupse în mîinile lui, mai puţin sigure decît inima aceluia care o mînuia. Luptătorilor li se dădură alte săbii. Sîngele ţîşni mai întîi dintre coastele gîfîitoare ale lui Figg, în mijlocul ţipetelor de încîntare ale susţinătorilor lui Sutton ; dar veteranul — făcînd apel la publicul său şi, după cît se pare, în special la domnul corpolent din loja rezervată — arătă că rana fusese pricinuită de sabia lui ruptă în runda anterioară.

În timp ce rumoarea pricinuită de acest incident continua necurmată, domnul Warrington văzu un gentleman în costum de călărie şi perucă strînsă intrînd în loja rezervată personajului corpolent ; cu multă plăcere îşi recunoscu prietenul de la Tunbridge Wells, lordul de March şi Ruglen. Lordul March, care nu se arăta niciodată prea generos cu politeţurile, păru să manifeste un respect cu totul deosebit faţă de domnul corpolent, iar Harry observă cum înălţimea-sa primi cu o plecăciune adîncă nişte poliţe pe care celălalt le scoase dintr-un portofel şi i le înmînă. Chiar în timp ce făcea asta, lordul March dădu cu ochii de virginianul nostru şi, de îndată ce termină conversaţia cu persoana aceea corpolentă, traversă spre galeria unde se afla Harry şi-şi salută cu multă căldură tînărul prieten. Se aşezară şi priviră împreună lupta în care norocul surîdea cînd unuia, cînd altuia, dar care în orice caz era dată cu deosebită îndemînare şi vitejie de ambele părţi. După ce sportivii se luptaseră destul cu săbiile, începură să se bată

[1] Cititorul pasionat de lucruri de demult cunoaşte desigur încîntătorul poem din vol. VI al Culegerii Dodsley, în care e descrisă lupta de mai sus (n.a.).

cu prăjinile şi rezultatul acestei lungi şi îndelungate bătălii fu că victoria rămase de partea vechiului campion Figg.

In timpul încleştării dintre cei doi gladiatori, deasupra clădirii izbucnise o furtună cu trăsnete, aşa că domnul Warrington acceptă cu destulă bucurie un loc în trăsura lordului March, lăsîndu-şi faetonul să fie dus acasă de valetul său. Harry era cum nu se poate mai încîntat de nobilul spectacol pe care-l urmărise : de fapt afirmă pur şi simplu că, în sfîrşit, a asistat la o întrecere sportivă de prima calitate, cum nu mai văzuse de la sosirea lui în Anglia. Şi, ca de obicei, asociind orice bucurie pe care o avea cu dorinţa ca ea să fie împărtăşită de scumpul tovarăş al copilăriei lui, începu să ofteze :

— Ce n-aş da să... apoi se opri. Ba nu, zise el.

— Ce ai da şi ce n-ai da ? întrebă lordul March.

— Mă gîndeam, mylord, la fratele meu mai mare şi aş fi dat nu ştiu ce să fi fost şi el cu mine. Ştii, cînd eram acasă ne făgăduisem să ne distrăm întotdeauna împreună ; şi adeseori vorbeam despre asta. Dar lui nu i-ar fi plăcut sporturile acestea brutale ; pe el nu-l încîntau luptele, deşi era cel mai viteaz băiat care a existat vreodată.

— O ! Era cel mai viteaz băiat care a existat vreodată, chiar aşa ? întrebă lordul March tolănindu-se pe canapeaua trăsurii şi aruncîndu-i prietenului din Virginia o privire plină de curiozitate.

— Merita să-l vezi cum s-a certat cu un ofiţer foarte brav — prieten cu noi — de fapt o poveste absurdă, dar a fost imposibil să-l opresc pe George de la luptă. Să mă bată Dumnezeu dacă am văzut vreodată un om cu mai mult sînge rece, sau mai sălbatic şi hotărît. Ah ! Ştii, pentru onoarea ţării aş fi dat nu ştiu cît să fi putut el să vină aici în locul meu, ca să vă arate ce înseamnă un adevărat gentleman din Virginia.

— Lasă, domnule, că ne mulţumim şi cu tine. Ce-am auzit ? Ai intrat în graţiile ladyei Yarmouth ? zise amuzat nobilul.

— Pot face faţă la fel ca oricare altul. La călărit şi, după cît cred, la tras cu arma mă pricep mai bine decît George ; dar, pe de altă parte, frate-meu avea cap, domnule, avea cap ! zise Harry lovindu-şi ţeastă de om cinstit. Păi,

îţi dau cuvîntul meu de onoare, mylord, că citise mai toate cărţile de pe lume ; cînta la vioară şi la clavecin şi scria versuri şi predici foarte elegante. Eu ce ştiu să fac ? Eu sînt bun numai să călăresc şi să joc cărţi şi să beau vin de Burgundia. Micul păcătos lăsă capul în jos şi continuă plin de căinţă : Dar, pe de altă parte, vezi, ştiu să fac cam ce fac şi alţii. De fapt, mylord, pot paria pe mine însumi, reluă el spre marea distracţie a celuilalt.

Lordul March savura naivitatea tînărului, aşa cum epicureanul blazat poate întotdeauna să savureze pînă la sfîrşitul vieţii un cotlet sănătos şi suculent de berbec.

— Să fiu al naibii, domnule Warrington, zise el, ar trebui să fii dus la Exeter şi arătat la expoziţie.

— Pentru ce anume ?

— Un gentleman din Virginia care şi-a pierdut fratele mai mare şi-l regretă neîncetat. La noi în ţară rasa asta ne e complet necunoscută. Îţi jur pe cinstea şi pe conştiinţa mea că, după cît cred eu, ai vrea să-l revezi.

— După cît crezi ! strigă virginianul, înroşindu-se la faţă.

— Adică dumneata crezi, crezi cu convingere că ai vrea să-l ai din nou alături. Dar poţi să fii sigur că nu e adevărat. Nu e omenesc, domnule ; sau cel puţin nu asta reiese din cîte am citit eu. Uite, ne apropiem de nişte case frumoase. Aia din colţ e a lui Sir Richard Littleton, ailaltă mai mare a fost a lui lord Bingley. Păcat că n-au găsit ăştia de cuviinţă să facă ceva mai bun cu locul viran din Piaţa Cavendish decît să-l astupe cu gardul ăla urît de scînduri. Pe legea mea, nu înţeleg cum se poate duce aşa de rîpă oraşul. Uite casa Montagu [1] care a fost transformată într-un fel de muzeu prăpădit ca al lui don Saltero[2], plin de cărţi şi păsări împăiate şi rinoceri. Ba, colac peste pupăză, au mai făcut şi o scurtătură — îi zice, chipurile, Strada Nouă — prin spatele parcului Bedford, şi i-au stricat tot confortul ducelui — deşi bănuiesc că l-or fi consolat niţel umplîndu-i buzunarul. Nu ştiu zău unde o să ajungă oraşul ăsta. Vrei să mergem pe Tyburn Road, şi pe lîngă parc, sau

[1] E vorba de Muzeul Britanic.

[2] Cafenea celebră în secolul al XVIII-lea pentru colecţiile expuse.

prin Swallow Street și să intrăm în cartierul de locuit? Putem cina la Pall Mall sau, dacă vrei, la tine; și putem petrece seara cum vei avea chef — cu Dama de Pică sau...

— Cu Dama de Pică, dacă mylord dorește, zise roșind domnul Warrington.

Așadar, echipajul se îndreptă spre hotelul său din Covent Garden, unde patronul ieși în întîmpinarea lui cu slugărnicia obișnuită, și recunoscîndu-l pe lordul de March și Ruglen, aproape că-i atinse ghetele cu peruca, atît de adîncă fu plecăciunea cu care-l întîmpină pe nobil. Un tînăr și bogat lord englez sub domnia lui George al II-lea; un patrician înstărit sub domnia lui Octavian August — care din aceste două situații ați fi preferat-o? Iată o întrebare potrivită pentru oricare cenaclu sau societate de tineri gentilomi din zilele noastre.

Bineînțeles că la dispoziția tînărului virginian și a nobilului său prieten se puse de îndată cea mai bună cină englezească ce se putea servi. După masă sosi vinul, din belșug și destul de bun chiar și pentru rafinatul epicurean care era lordul. Cît își beau vinul, vorbiră să meargă, eventual, să vadă focurile de artificii de la Vauxhall, sau dacă nu, să se ducă să joace cărți. Harry, care nu văzuse focuri de artificii decît sub forma exploziei cîtorva petarde prăpădite la Williamsburg în ziua de 5 noiembrie [1] (și care lui i se păruse un spectacol sublim), ar fi vrut să meargă la Vauxhall, dar pînă la urmă cedă preferinței pentru pichet, pe care o manifestă musafirul lui; așadar, curînd erau foarte absorbiți de jocul de cărți.

Harry începu prin a cîștiga, ca de obicei; dar după vreo jumătate de oră, norocul începu să se schimbe, favorizîndu-l pe lordul March, care la început era tare posomorît; tocmai atunci intră domnul Draper, omul de afaceri al domnului Warrington, care le făcu o plecăciune și acceptă invitația lui Harry de a sta jos și de a bea cu ei. Domnul Warrington poftea întotdeauna pe oricine să stea jos și să bea și oferea lucrurile cele mai bune. Dacă n-avea decît o bucățică de pîine, o împărțea frățește; dacă avea o pulpă de vițel sau ceva, dădea jumătate; dacă n-avea decît un

[1] Aniversarea „complotului prafului de pușcă" din 5 noiembrie 1605, sărbătorită de englezi cu focuri de artificii.

ulcior cu apă, îl oferea la toată lumea cu generozitate ; dacă avea o sticlă de vin de Burgundia, era fericit s-o poată bea cu un prieten însetat. Şi să nu vă închipuiţi că această virtute e chiar atît de răspîndită. Citeşti despre ea în cărţi, scumpe domn, şi-ţi imaginezi că o ai şi dumneata, pentru că ai dat şase banchete la care ai avut cîte douăzeci de invitaţi, şi pentru că faci cinste la tot cercul cunoştinţelor ; dar acel spirit prietenos care-ţi urează bun venit cu inima deschisă şi cu amabilitate ? Crede-mă pe mine că aceste calităţi sînt rare în lumea noastră egoistă. Poate că le aducem cu noi de la ţară în tinereţe, dar mai întotdeauna ele se ofilesc după răsădire şi aerul înăbuşitor al Londrei le face să se usuce şi să piară.

Draper nu era mare amator de vin, în schimb se desfăcea ca o floare în tovărăşia unui om de viţă. Susţinu că nimic nu-i place mai mult decît să asiste la o partidă de pichet jucată de două persoane pricepute şi elegante ; drept care, aşezîndu-se, fără să se lase de loc intimidat de căutăturile piezişe ale lordului, urmări jocul celor doi gentlemeni. Harry nu prea putea ţine piept experienţei mai vaste a frecventatorului cluburilor londoneze. Pe lîngă asta, în seara respectivă lordul March era ajutat şi de cărţile bune care-i cădeau.

Pe domnul Draper nu-l interesa pe ce miză joacă. Cei doi domni ziseră că vor pune miza de un şiling, iar apoi făcură socoteala ce au cîştigat şi ce au pierdut, vorbind foarte puţin şi numai în şoaptă. O înclinare din cap de ambele părţi, gesturi grave şi de o politeţe desăvîrşită din partea amîndorura, şi jocul continuă.

Dar el fu sortit unei noi întreruperi care smulse din gura lordului March o exclamaţie destul de aspră. Mai întîi se auzi o busculadă afară — apoi nişte şoapte — urmate de un ţipăt care părea să fie scos de o femeie înlăcrimată şi, într-un tîrziu, dădu buzna în cameră o doamnă care pricinui izbucnirea vorbelor acelora necuviincioase din partea lordului March.

— Aş fi preferat ca femeile tale, lua-le-ar dracu', să-şi găsească un moment mai potrivit pentru a te căuta, zise lordul trîntindu-şi furios cărţile.

— Hei, doamna Betty ! strigă Harry.

Într-adevăr, venise chiar doamna Betty, camerista ladyei Maria ; în spatele ei se afla Gumbo cu chipul său frumos brăzdat de lacrimi.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă foarte tulburat domnul Warrington. Doamna baroneasă nu se simte bine ?

— Ajutor ! Ajutor, conaşule, înălţimea-voastră ! strigă doamna Betty şi căzu în genunchi.

— Cine are nevoie de ajutor ?

Urmă un urlet scos de Gumbo.

— Gumbo ! Ticălosule ! S-a întîmplat ceva între doamna Betty şi tine ? întrebă stăpînul negrului.

Domnul Gumbo se dădu înapoi cu multă demnitate ducîndu-şi mîna la inimă şi spunînd :

— Nu, conaşule, nu s-a întîmplat n'ic între domniţa asta şi mine.

— E vorba de stăpîna mea, conaşule, strigă Betty. Ajutor ! Ajutor ! Poftim scrisoarea care a aşternut-o pe hîrtie, conaşule ! Au fost de-au venit şi-au luat-o, conaşule !

— A, e vorba doar de bătrîna Molly Esmond ? Păi, dă' toată lumea ştie că e înglodată pînă în gît în datorii ! Du-te dincolo, madam Betty, să-ţi ştergi ochii şi lasă-ne pe mine şi pe domnul Warrington să ne continuăm partida, zise lordul punînd mîna pe cărţi.

— Ajutaţi-o, ajutaţi-o ! strigă iar Betty. Vai, domnişorule Harry ! Doar n-o să vă apucaţi acuma să jucaţi iar cărţi, cînd stăpîna mea vă cheamă în ajutor ! Parcă veneaţi repede-repede cînd eram la Castlewood şi mă trimitea stăpîna după înălţimea-voastră !

— Ce dracu nu-ţi ţii gura odată ? strigă lordul adăugînd şi alte flori ale vocabularului şi exclamaţiilor.

Dar Betty nu mai înceta să plîngă şi soarta hotărîse ca în seara aceea lordul March să nu mai cîştige la cărţi. Domnul Warrington se ridică de la locul lui şi se duse să sune clopoţelul spunînd :

— Scumpul meu lord, din păcate astă-seară nu mai putem juca. Ruda mea îmi scrie în culmea disperării şi trebuie neapărat să mă duc la ea.

— S-o ia naiba ! Ce păcatele n-a aşteptat şi ea pînă mîine ? strigă ţîfnos lordul.

Domnul Warrington porunci să i se aducă imediat o caretă. O să înhame caii lui şi o să se ducă la Bromley.

— Fac prinsoare că n-ai să ajungi pînă într-o oră! Fac prinsoare că n-ai să ajungi nici într-o oră şi un sfert! Fac pariu — patru la unu — sau pe cît vrei tu — că n-ai să fii jefuit pe bărăganul Blackheath! Fac prinsoare că n-ai să ajungi înainte de miezul nopţii la Tunbridge Wells! strigă lordul March.

— Ţin prinsorile! zise domnul Warrington.

Şi lordul îşi notă cu grijă în agendă amănuntele celor patru pariuri.

Lady Maria îi scrisese lui Harry următoarele:

„Scumpul meu verişor,

M-am văzut prinsă într-o *capcană* care tre' să fie vreo *maşînaţie* a unor *bandiţi*. Sînt la închisoare. Betty o să-ţi spună *totul*. Ah, Henrico al meu! Vino so sal-vezi pe a ta

Molly"

La jumătate de oră de la primirea acestei misive, domnul Warrington era în poştalionul care-l purta în galop peste podul Westminster, ducîndu-se să-şi salveze rubedenia.

CAPITOLUL XXXVIII

SAMPSON ŞI FILISTENII [1]

ÎN TINEREŢEA MEA am avut marele noroc de a mă împrieteni cu o persoană respectabilă născută într-o anumită insulă declarată a fi primul giuvaer al oceanului[2], de către nişte judecători fără îndoială pricepuţi şi imparţiali în materie de bijuterii maritime. Poveştile pe care mi le-a

[1] Aluzie biblică la prinderea lui Samson de către filisteni, veşnicii duşmani ai izraeliţilor *(Cartea Judecătorilor*, XVI).

[2] E vorba de Irlanda.

împărtășit persoana aceea cu privire la rudele lui instalate pe giuvaerul mai sus pomenit, erau de natură a-mi îngheța în vine sîngele tînăr, de groază că poate să existe pe lume atîta ticăloșie. Toate crimele pe care vi le puteți imagina ; întregul decalog făcut praf și pulbere ; ticăloșii și potlogării pe care cu greu le-ar putea născoci un autor de ficțiune ; omoruri și jafuri, cum n-au săvîrșit vreodată nici măcar Thurtell sau Turpin [1] ; toate acestea și le amintea cu exactitate informatorul meu și le relata cu amănunte copioase oricui dorea să audă cîte ceva despre rudele sale cele mai apropiate. E de mirare că vreun membru al familiei a mai putut trăi neîntemnițat. Cu accentul lui gaelic lăbărțat povestea că : Frati-meo Tim, l-o făcut pe bietu taică-miu să încărunțească de mîhnire și l-o băgat în mormînt ; cum mă vezi și cum te văd ; frati-mio Myck o jefuit de nu știu cîte ori biserica parohiei; soru-mea Annamaria i-o dat cu piciorul căpitanului cu care era logodită și o fugit cu un sublocotenent, o falsificat testamentul bunică-si și-o furat tacîmurile, lăsîndu-l pe Larry, ajutorul de bucătar, să fie spînzurat pe nedrept pentru această faptă.

Familia lui Atreu [2] nu era nimic în comparație cu neamul acesta O'Cutare, din care se trăgea prietenul meu ; dar bineînțeles, pentru nimic în lume nu m-ar putea convinge cineva să spun în ce țară se născuse.

Cît de mare era pe atunci uimirea mea naivă cînd constatam că acești ucigași, ticăloși, paricizi, plăsmuitori de polițe și așa mai departe își trimiteau din cînd în cînd scrisori care începeau cu cuvintele „Prea scumpul meu frate", sau „Draga mea surioară" și luni de-a rîndul trăiau dimpreună în termenii cei mai buni cu putință!

Oare ce poate fi mai frumos decît iertarea ? Ce poate fi mai rațional decît ca după ce ai adresat unui om toate insultele posibile să-ți ceri scuze, să regreți cuvintele pripite, și așa mai departe, să retragi cana (să zicem) pe care ai aruncat-o în capul dușmanului tău și să fii iar prieten cu el ? Unii oameni posedă acest admirabil și angelic dar

[1] Richard Turpin (1706—1739), tîlhar vestit.

[2] Rege din Micene, celebru pentru ura sa împotriva fratelui său Thyest.

al iertării. Era frumos, de exemplu, să le vezi pe cele două doamne ale noastre la Tunbridge Wells iertîndu-se una pe alta, zîmbind, glumind, aproape giugiulindu-se, în pofida cuvintelor aspre rostite cu o zi înainte. Da, chiar aşa, uitînd tot ce a fost; deşi le era cu neputinţă să uite măcar cel mai mic amănunt. Mă întreb dacă dumneavoastră sau eu am putea face la fel ?

Aşadar, mătuşa şi nepoata jucau cărţi împreună într-o atmosferă foarte prietenoasă, şi toastau una în sănătatea celeilalte şi fiecare lua cîte o aripă de pui şi scotea iadeşul şi (în conversaţie) scoteau ochii semenilor lor, dar nu şi-i scoteau una alteia. Aşa am citit şi noi cum participanţii la războiul iberic [1], cînd trîmbiţele au vestit armistiţiul, au început să fraternizeze şi să-şi dăruiască unul altuia vin şi pungi de tutun, fiind gata să pună imediat mîna pe flintă şi să-şi dea unul altuia în cap, de îndată ce armistiţiul lua sfîrşit ; şi astfel, soldaţii noştri de demult, pricepuţi în ale războiului, dar cunoscînd şi farmecele unei vieţi liniştite, îşi lăsau jos armele cu această ocazie şi se băteau vesel pe burtă. Bineînţeles, cînd bei cu Jacques-franţuzul, îţi păstrezi arma la îndemînă pentru a-i zbura creierii dacă face vreun gest ostil ; dar între timp, hai *à votre santé, mon camarade !* [2], noroc musiu ! Şi totul e cum nu se poate mai agreabil. Dar guta care ameninţa să-i revină mătuşii Bernstein ? Junghiurile o mai lăsaseră. Vai ce mult se bucura Maria ! Dar leşinurile Mariei ? N-o mai apucaseră. Aseară doar îi venise puţin ameţeală. Vai ce rău îi părea baronesei ! Nepoţica trebuie să se ducă la cel mai bun doctor, să ia cele mai bune întăritoare, să continue să bea apă feruginoasă chiar şi după ce pleca de la Tunbridge. Vai ce drăguţ din partea mătuşii Bernstein că se oferea să-i trimeată nişte sticle de apă minerală după ce pleca !

Dacă madame Bernstein îi spunea cumva în taină cameristei :

---

[1] Campanie antinapoleoniană condusă de Wellington în Spania şi Portugalia (1808—1814).

[2] în sănătatea ta, camarade (fr.).

— Leşinuri !... Pe dracu' !... Epilepsie, moştenită de la scîrba aia de mamă nemţoaică a ei, care suferea de scrofule !

Dar ce mijloace avem noi de a cunoaşte conversaţiile particulare dintre bătrîna doamnă şi însoţitoarea ei ? Dacă lady Maria îi porunceşte cumva doamnei Betty, camerista ei, să guste din fiecare pahar de apă minerală, declarînd mai întîi că mătuşa ar fi în stare s-o şi otrăvească ? E foarte probabil că se produc şi asemenea conversaţii. Acestea nu sînt decît precauţii — sînt flintele pe care le ţineau cît mai la îndemînă soldaţii noştri, încărcate şi cu cocoşul tras, dar în momentul de faţă zăcînd liniştite pe iarbă.

Avînd în buzunar poliţa lui Harry, veterana Maria nu ţinea să insiste neapărat asupra onorării ei. Asta ar fi putut-o face numai o persoană care nu cunoştea aşa de bine lumea, cum o cunoştea ea. Băiatul îi era obligat, dar ea îi dădea bilet de învoire din închisoare şi chiar îl lăsa în libertate condiţionată. Nu era scopul ei să-l enerveze şi să-l supere inutil pe tînărul ei sclav. Era perfect conştientă de diferenţa de vîrstă dintre ei şi de faptul că Harry trebuie să aibă desfătările şi distracţiile lui.

— Simte-te liber să petreci cum vrei, verişorule, zicea lady Maria.

„Zburdă cît poţi, şoricelul meu scump", zice Pisica gri torcînd în cotlonul ei şi veghind cu ochii ei verzi. Bineînţeles că rudele sale aparţinînd sexului slab discutaseră şi glumiseră pe îndelete despre tot ceea ce urma să facă Harry în cursul primei sale vizite la Londra. Amîndouă cucoanele ştiau perfect care erau pe vremea aceea distracţiile accesibile unui tînăr şi vorbeau despre ele cu sinceritatea caracteristică vremurilor acelora lipsite de griji.

Aşadar, vicleana noastră Calypso [1] se consola admirabil în absenţa tînărului ei călător şi profita de orice posibilitate de distracţie ce se ivea. Una dintre aceste distracţii o constituia domnul Jack Morris, gentlemanul de care am pomenit că a petrecut în tovărăşia lordului March şi

[1] Muză, regină a unei insule ioniene, l-a reţinut zece ani pe Ulise.

a domnului Warrington. A trăi în preajma unor oameni cu titluri de nobleţe era cea mai mare încîntare a vieţii lui Jack Morris ; a pierde bani jucînd cărţi cu fata unui conte, era aproape o plăcere pentru el. Acuma, întîmplarea face ca lady Maria Esmond să fi fost o fiică de conte care se bucura din plin să cîştige bani. Obţinu permisiunea de a-l duce pe domnul Morris la serata contesei de Yarmouth şi îl instală la măsuţa ei de cărţi — aşa că toată lumea era fericită.

Aşadar, primele patruzeci şi opt de ore după plecarea domnului Warrington de la Tunbridge Wells trecură destul de uşor şi vesel şi, în sfîrşit, sosi vinerea în care urma să fie rostită predica pregătită, după cum am văzut, de domnul Sampson. Şi societatea de la Tunbridge Wells era destul de pregătită s-o asculte. Sampson se bucura de reputaţia unui predicator foarte amuzant şi plin de elocinţă şi dacă în momentul respectiv nu exista prilejul vreunui mic dejun festiv sau de a asista la scamatorii, sau de a vedea un ursar cu un urs săltăreţ, sau de a merge la un concert — bunii vilegiaturişti sosiţi la Wells erau în stare să suporte o predică. Domnul Sampson ştia că vine lady Yarmouth şi mai ştia şi puterea ei de a acorda parohii cu beneficii mănoase, titluri de episcop etc. Apărătorul credinţei din vremea aceea avea extraordinar de multă încredere în părerea acestei lady în asemenea chestiuni — aşa că putem fi siguri că domnul Sampson a pregătit pentru urechile ei cel mai bun discurs pe care era capabil să-l ţină.

Cînd Marea Personalitate e acasă, în castel, şi vine pe jos pînă la bisericuţa de ţară din parc, aducîndu-i cu el pe Duce, pe Marchiz şi vreo doi-trei miniştri, vi s-a întîmplat vreodată să vă aflaţi în mijlocul enoriaşilor şi să-l priviţi pe preot cum îşi ţine predica ? Tot timpul aruncă priviri speriate către jilţul principal ; se bîlbîie în rostirea *textului şi se gîndeşte : „Ah, poate că lordul o să-mi* acorde o parohie mănoasă !“

Sampson era capelanul de casă al nepotului doamnei Bernstein. Cele două doamne din familia Esmond îl patronau pe predicator. În ziua predicii, baroneasa îl sărbători la micul dejun, la care Sampson apăru cu obraji trandafirii, chipeş, cu flori noi la perucă şi o sutană ele-

gantă şi foşnitoare; pe care o luase pe veresie de la cine ştie ce negustor cu frica lui Dumnezeu din Tunbridge Wells. Mergînd alături de patroanele lui şi urmat de lacheii acestora, care purtau cărţile lor de rugăciune, cu coperţi mari, aurite, domnul Sampson porni pe drumul de la micul dejun la biserică. Toată lumea remarca ce bine se ţine baroneasa Bernstein ; rîdea şi se arăta deosebit de prietenoasă cu nepoata ; avea o reverenţă şi un zîmbet majestuos pentru toată lumea pe care o întîlnea, mergînd sprijinită în bastonul ei de baga. La uşă fură întîmpinaţi de o adunătură uluitoare de oameni de neam şi distincţie, — toată societatea aleasă de la Tunbridge Wells venea ca un regiment ; inclusiv distinsa doamnă de Yarmouth, ieşind mult în evidenţă datorită obrajilor ei purpurii şi rochiei de tafta de culoarea flăcărilor. Erau de faţă şi cîţiva oameni mai jerpeliţi, în afară de societatea aleasă — deşi aceasta era de departe mai numeroasă.

Precedat de paracliserul în uniformă cu fireturi, Sampson se apropie de amvon, cu o înfăţişare sănătoasă şi veselă de-ţi era mai mare dragul. Curînd, cînd urcă pînă i se văzu bustul deasupra pernuţei groase de la amvon, oare de ce se făcu prea sfinţia sa palid ca moartea ? Se uită către uşa dinspre apus a bisericii : acolo, de o parte şi de alta, erau doi indivizi nemişcaţi. Apoi îşi întoarse privirile spre uşa sacristiei, aproape de jilţul protopopului, în care stătuse Sampson în timpul slujbei, alături de patroanele lui. Deodată doi gentlemeni parfumaţi din Irlanda, ieşiră dintr-o strană alăturată şi se instalară pe o bancă din preajma uşii sacristiei şi a jilţului protopopului, stînd aşa pînă la sfîrşitul predicii, cu ochi plecaţi umil în pămînt. Cum putem noi descrie predica respectivă, dacă nici măcar predicatorul habar n-are cum a încheiat-o ?

Cu toate acestea predica a fost socotită excelentă. Cînd s-a sfîrşit, cucoanele elegante au început un bîzîit intens de şoapte rostite de la o strană la alta şi nu mai conteneau cu laudele şi comentariile. Doamna Valmoden, aşezată în strana de lîngă prietenele noastre, zise că a fost „crosaf de frumos şi că Tumnezeu i-a trimis un fior prin tot trupul". Doamna Bernstein zise că predica a fost ex-

celentă. Lady Maria se gîndea cu încîntare la felul admirabil în care s-a afirmat capelanul familiei. Ridică ochii spre el şi încercă să-i atragă privirea sfinţiei sale cocoţată sus în amvon ; îi făcu un mic semn cu mîna şi-i flutură batista. El nu prea părea să bage în seamă aceste gesturi de respect. Şuvoiul de oameni se scurgea pe lîngă ei — repede, repede, îmbulzindu-se cîte doi, cîte trei, pînă nu-i mai vedeai — şi pe urmă, unul cîte unul.

Baroneasa de Bernstein şi nepoata ei mai zăboveau lîngă jilţul protopopului, bătrîna fiind cufundată într-o conversaţie intensă cu acest gentleman.

— Cine sînt indivizii ăia oribili de lîngă uşă şi de ce miroase aşa tare a rachiu ? îi strigă lady Maria doamnei Brett, camerista mătuşii ei, care le însoţise pe cele două doamne.

— La revedere, sfinţia-voastră ; tare e drăguţ băiatul dumneavoastră ; oare o să se facă şi el tot preot ? întrebă doamna de Bernstein. Eşti gata, iubito ?

Şi uşile batante de la strane se deschiseră, iar doamna Bernstein, al cărei tată nu fusese decît viconte, insistă ca nepoata ei, lady Maria, să iasă prima, întrucît era fată de conte.

În momentul în care lady Maria păşea înainte, oamenii pe care această doamnă îi numise indivizi oribili, îi ieşiră în întîmpinare. Unul dintre ei scoase din buzunar un sul lung de hîrtie şi lady Maria tresări şi se făcu palidă la faţă. Se îndreptă spre sacristie cu speranţa vagă că ar putea să treacă dincolo de uşă şi s-o închidă în urma ei. Dar cei doi bărbaţi cu miros de whisky îi tăiară calea ; ba chiar unul dintre ei îi puse mîna pe umăr şi-i zise :

— Dat fiind reclamaţia lu madam Pincott din Kensington, negustorească, am onoarea să arestez pe înălţimea-voastră. Mie îmi zice Costigan, doamnă, şi sînt un biet domn din Irlanda, supus şi eu vremurilor şi silit de împrejurări să ezercit o meserie neplăcută. Apoi cum doriţi să mergeţi ? Pe jos sau trimit ajutorul să aducă o pataşcă ?

Drept răspuns, lady Maria Esmond scoase trei ţipete şi, leşinînd, căzu la pămînt.

— Păzeşte uşa, Myck ! strigă domnul Costigan. Mai bine să nu intre nimeni, doamnă, îi zise el foarte politicos

doamnei de Bernstein. Lady Maria numai ce a leşinat doar şi aici o să-şi vină cel mai bine în fire.

— Desfă-i corsetul, Brett ! strigă bătrîna doamnă cu o sclipire ciudată în ochi. Şi, de îndată ce fu îndeplinită această operaţie, doamna Bernstein luă un săculeţ atîrnat cu un lănţişor subţire de gîtul ladyei Maria şi rupse în două colierul. Stropeşte-o cu apă rece, că totdeauna îi face bine ! reluă baroneasa. Rămîi cu ea, Brett. Despre ce sumă e vorba, domnilor ?

Domnul Costigan răspunse :

— Avem o reclamaţie împotriva ladyei Maria pentru suma de o sută treizeci şi două de lire, pe care o datorează doamnei Eliza Pincott.

Dar între timp, unde e reverendul Sampson ? Ca şi ornitorincul din fabula pe care am citit-o cu toţii, care, cînd a văzut din înaltul eucaliptului unde se afla, pe vînătorul ce nu dădea greş niciodată i-a spus : „N-are rost, domnule maior, cobor şi singur", tot aşa şi Sampson s-a predat urmăritorilor lui.

— Cine m-a reclamat, Simons ? întrebă el cu tristeţe în glas.

Sampson îl cunoştea bine pe Simons, că doar se mai întîlniseră de multe ori pînă atunci.

— Buckleby pantofarul, zise domnul Simons.

— Aha, ştiu ; patruzeci şi opt de lire şi cheltuieli de judecată, zise domnul Sampson oftînd. N-am banii. Cine e ofiţerul acesta ?

La auzul acestor vorbe, domnul Lyons, însoţitorul domnului Simons, făcu doi paşi înainte şi spuse că el lucrează pentru o casă de încredere căreia i se adresează foarte mulţi gentlemeni şi că o să fie fericit şi mîndru să-l primească în gazdă pe sfinţia-sa.

Întîmplător două lectici tocmai aşteptau în faţa bisericii. În ele luară loc lady Maria Esmond şi domnul Sampson şi se îndreptară spre reşedinţa domnului Lyons, escortaţi de gentlemenii pe care vi i-am prezentat adineauri.

Curînd după arestarea lor, baroneasa Bernstein îl trimise la nepoată pe omul ei de încredere, domnul Case, cu un bilet prin care în nenumărate chipuri îşi exprima calda afecţiune, iar pe de altă parte, ea se vedea silită să de-

clare că, pierzînd atît de mult în ultima vreme la cărți, nu are posibilitatea să acopere suma pe care o datora lady Maria. În schimb, i-a scris *imediat* doamnei Pincott ca s-o roage să-i acorde un răgaz ladyei Maria și, *de îndată ce va primi răspuns*, o va anunța negreșit pe nefericita ei nepoțică.

Doamna Betty veni să-și consoleze stăpîna ; și cele două biete femei se străduiră din răsputeri să strîngă banii necesari pentru a-i procura un cal și o trăsură doamnei Betty, care nici ea nu era într-o situație prea fericită. Atît lady Maria, cît și camerista ei, avuseseră ghinion la cărți, și punînd mînă de la mînă abia putură să scoată optsprezece șilingi. Așadar, se înțeleseseră ca Betty să vîndă un lanț de aur al stăpînei ei și cu banii aceia să plece la Londra. Betty se nimeri să ducă lanțul tocmai la magazinul de unde-l cumpărase domnul Warrington, care la rîndul lui i-l dăduse verișoarei ; și negustorul, bănuind că servitoarea a furat lanțul, era cît p-aci s-o dea pe Betty pe mîna polițaiului. În consecință, ea se văzu silită să aducă tot felul de explicații și să arate că stăpîna ei e pusă la popreală ; așadar, pînă în cîteva ceasuri, întreaga localitate știa că lady Maria Esmond a încăput pe mîinile portăreilor. Între timp însă, făcură rost de banii necesari și doamna Betty porni în mare grabă spre Londra în căutarea apărătorului în care avea încredere biata deținută.

— Să nu-i spui nimic că s-a pierdut hîrtia ! Ah, ticăloasa, ticăloasa ! O să mi-o plătească ea mie !

Bănuiesc că prin cuvîntul „ticăloasa" lady Maria o desemna pe mătușa ei. Domnul Sampson îi citi o predică și, împreună cu lady Maria, petrecură seara cu gînduri de răzbunare și cu o partidă de table, alinați de speranța întemeiată că Harry Warrington o să se grăbească să vină să-i salveze de îndată ce va afla de nenorocirea lor.

Înainte de căderea nopții, nu era om la Tunbridge Wells care să nu știe ce i s-a întîmplat ladyei Maria, și încă o mulțime de lucruri pe deasupra ; deși știau că a fost pusă la popreală pentru datorii, precum și casa în care se afla, suma — ba, ce zic eu, o sumă de zece ori mai mare — pentru care a fost arestată, și faptul că a trebuit să-și amaneteze podoabele pentru a face rost de ceva bani cu care să-și țină zilele în temniță, deși toată lumea spu-

nea că îndărătul întregii afaceri se află talpa iadului — madame Bernstein — bineînțeles că în societate cu toții se arătau politicoși și amabili cu aceasta ; și, în seara respectivă, la partida de cărți dată de lady Trumpington, unde-și făcu apariția madame Bernstein, atîta vreme cît ar fi putut să audă ceva, nu se rosti nici o vorbă cu privire la întîmplările din dimineața zilei. Lady Yarmouth o întrebă pe baroneasă ce mai face trăcuțul ei nepot și află că domnul Warrington e la Londra. Dar lady Maria nu avea să vină în seara aceea la lady Trumpington ? Lady Maria nu se simțea prea bine, leșinase dimineață la biserică și fusese silită să rămînă în cameră. Se împărțiră cărțile, sunară viorile, paharele făcură înconjurul încăperii, lumea distinsă vorbi, rîse, căscă, flecări ; valeții așezară masa, purtătorii de lectici băură și înjurară, stelele se înălțară spre cer, ca și cum lady Maria n-ar fi fost întemnițată și nici bietul Sampson arestat. E sigur, prea scumpii mei confrați, că micile dureri, răni ale soartei și supărări pe care le simțim personal dumneavoastră și eu, nu le tulbură somnul semenilor noștri. Și că atunci cînd părăsim lumea aceasta, lumea nu ne simte lipsa. Oare asta constituie o umilință pentru vanitatea noastră ? Cu atît mai bine. Dar, pe de altă parte, nu e oare un adevăr plăcut și consolator ? Și nu am putea noi să fim recunoscători pentru starea noastră umilă ? Dacă n-am fi egoiști — *passez moi le mot, s.v.p.* [1] — și dacă ar fi să ne pese la fel de mult de supărările altora ca și de ale noastre, cît de nesuferită ar fi viața omului ! Dacă gheata strîmtă a vecinului m-ar strînge pe mine la bătătură ; dacă vorbele defăimătoare rostite împotriva lui Jones l-ar mînia pe Brown ; dacă moartea doamnei A. i-ar înnebuni de durere pe domnii B., C., D., E. și F., ar mai putea cineva să suporte povara lumii ? Să nu ne supărăm și nici să nu ne mirăm dacă toată societatea strînsă acolo juca înainte și se veselea cu toate că lady Maria dăduse de bucluc. Contesă, dumneavoastră faceți cartea ! Sir John, vă duceți la vînătoare la Stubblefield ca de obicei ? Domnule căpitan, parcă văd că iar o să fugiți la Bath după văduva aceea ! Și tot așa, pălăvrăgeala merge înainte : luminările ard ; curtezanii și

[1] iertați-mi, vă rog, cuvîntul (fr.)

doamnele flirtează, rîd, îşi fac ochi dulci ; deţinutul spumegă de furie în celula lui ; bolnavul se zvîrcoleşte în pat.

Poate că doamna Bernstein a rămas ultima la petrecere pentru a nu le lăsa celor de faţă nici cel mai mic răgaz de a o bîrfi de îndată ce se dădea dusă. Vai, şi iarăşi zic, ce bine e că noi avem un spate şi că urechile noastre nu sînt acolo ! Cel ce are urechi de auzit, să şi le înfunde cu vată. Doamna Bernstein ar fi putut să-i audă pe oameni spunînd că trebuie să aibă inimă de piatră dacă a ieşit în lume şi a jucat cărţi şi s-a distrat, cînd nepoata ei avea necazuri. Ei, asta-i bună, parcă ar fi putut-o ajuta în vreun fel pe Maria rămînînd acasă ? La vîrsta ei e primejdios să tulburi liniştea unei bătrîne.

— Nu-mi siceţi foi mie, spuse lady Yarmouth, Bernstein aia e în stare să şoace cărţi şi pe coşciucul nepoatei. Şi foi mai forpiţi de inima ei ! Tar cine a spus freo tată că are inimă ? Şpioana asta pătrînă şi-a pierdut inima acum o mie de ani, sau i-a dat-o la Cafalerul şi de atunci a trăit perfect şi fără ea. Pentru cîţi pani a fost păcată la închisoare Maria ? Tacă e forba te o sumă mică, am putea să plătim noi, pentru că aşa am supăra mai tare pe mătuşa ei. Fesi, Fuchs, mîine timineaţă pentru ce sumă a fost întemniţată laty Maria.

Şi credinciosul Fuchs făcu o plecăciune şi făgădui să îndeplinească dorinţa excelenţei-sale.

Între timp, pe la miezul nopţii, madame de Bernstein, se duse acasă şi curînd căzu într-un somn adînc din care nu se trezi pînă tîrziu spre amiază. Atunci îşi chemă însoţitoarea obişnuită care sosi cu ceaiul doamnei. Dacă v-aş spune că bău şi un strop de rachiu la el, aţi fi şocaţi. Unele dintre străbunicele noastre păstrau întotdeauna „întăritoare“ în „buduarurile“ lor. N-aţi citit despre doamna bine a lui Walpole care a spus „dacă mai beau o să mă înameţesc de tot ?“ După cum e adevărat că domnul Gough mai trăieşte şi astăzi, tot aşa de adevărat este şi că străbunicile noastre erau deprinse să se împărtăşească destul de slobod din băuturile tari.

Aşadar, după ce dădu pe gît băutura întăritoare, doamna Bernstein se trezi de-a binelea şi o întrebă pe doamna Brett ce noutăţi mai sînt.

— Vi le poate da chiar el, zise posomorîtă camerista.

— El ? Care el ?

Doamna Brett pomeni numele lui Harry şi zise că domnul Warrington a sosit în seara anterioară pe la miezul nopţii însoţit de Betty, camerista ladyei Maria.

— Şi lady Maria vă trimite complimente respectuoase şi drăgăstoase şi speră că aţi dormit bine, adăugă Brett.

— Splendid ! Biata de ea ! Betty s-a dus la ea ?

— Nu, e aici, zise doamna Brett.

— Trimite-o imediat la mine, strigă bătrîna.

— Am să-i spun, răspunse foarte supusă Brett şi plecă să îndeplinească porunca stăpînei.

Bătrîna rămase să se odihnească între perne, cu un aer placid. Curînd, pe duşumelele de scînduri groase ale dormitorului se auziră răsunînd două perechi de pantofi cu tocuri înalte. Pe vremea aceea covoarele erau un lux rareori întîlnit în dormitoare.

— Şi aşa, doamnă Betty, va să zică ai fost ieri la Londra, strigă doamna Bernstein dintre draperiile patului.

— Nu e Betty — sînt eu ! Bună dimineaţa, mătuşică ! Sper că ai dormit bine, nu ? strigă un glas care o făcu pe bătrîna Bernstein să sară în sus de pe pernă.

Era glasul ladyei Maria, care trase la o parte draperiile şi îi făcu o reverenţă cît se poate de politicoasă mătuşii ei. Lady Maria arăta foarte bine, avea culori în obraji, era fericită. Şi, după părerea mea, cu această mică surpriză produsă de ivirea ei printre draperiile de la patul doamnei Bernstein, am putea să încheiem capitolul de faţă.

CAPITOLUL XXXIX

HARRY SALVATORUL

„SCUMPUL MEU LORD MARCH (scrisese domnul Warrington în dimineaţa de sîmbătă 25 august 1756, de la Tunbridge Wells).

Ţin să te informez (cu multă satisfacţie) prin prezenta cam cîştigat toate alea trei pareuri ale noastre. Am ajuns la

Bromley într-o oră fără două minute ; caii mei cei noi merg ecstrem de iute. Iam mînat chiar eu, ţinîndul pe vizitiu lîngă mine pentruca sămi arate drumul în timp ce servitorul meu negru şedea în trăsură cu doamna Betty. Sper că călătoria li sa părut f.f. agreabilă. Nu nea oprit nimeni pe bărăganul Blackheath deşi sau apropiat de noi doi indivizi călări care însă neplăcîndule înfăţişarea figurilor noastre sau îndepărtat în mare grabă ; şi am ajuns la Tunbridge Wells (unde neam rezolvat treburile) la unşpe şi patruşcinci de minute. Aşacă acum sînt *chit* cu înălţimea voastră după partida de pichet de ieri, pentru care voi fi foarte fericit săţi acord revanşa şi rămîn al dumitale prea respectuos şi credincios servitor,

H. Esmond Warrington".

Şi acum poate că cititorul va înţelege prin ce mijloace a căpătat lady Maria Esmond posibilitatea de a-şi surprinde mătuşa în pat sîmbătă dimineaţă, ieşind din casa unde era pusă la popreală. Trimiţînd-o pe doamna Betty la Londra, aproape că nici nu spera ca emisarul ei să se întoarcă în aceeaşi zi ; pe la miezul nopţii ea şi capelanul jucau cărţi, după o mică gustare pe care le-o adusese nevasta portărelului, cînd se auzi zgomotul unei trăsuri apropiindu-se în goană de casa respectivă, ceea ce o făcu pe doamnă să-şi lase jos atuurile, iar inima ei să zvîcnească de o emoţie neobişnuită. Roţile huruiau şi trăsura se opri în faţa uşii ; urmă o conversaţie în poartă şi apoi apăru doamna Betty cu obrajii strălucind de bucurie, deşi ochii îi erau plini de lacrimi ; şi cine e tînărul gentleman înalt care o urmează ? Oare vreunul din cititorii mei ar putea să ghicească ? Se vor supăra foarte tare dacă le voi spune cum îşi trînteşte jos cărţile capelanul, strigînd ura, în timp ce lady Maria, albă ca varul la faţă, se ridică de pe scaun şi, făcînd vreo doi paşi şovăielnici înainte, se aruncă în braţele verişorului scoţînd un ţipăt isteric ? Oare de cîte ori a sărutat-o ? Dacă au fost *mille, deinde centum, dein mille altera, dein secunda centum* [1], şi aşa mai departe, eu n-am de gînd să strig în gura mare. Venise s-o salveze.

[1] O mie, apoi o sută, apoi încă o mie, apoi o a doua sută (lat. — Catul — *Oda a cincea* — Ad Lesbiam).

Maria ştia că el o să vină ; era apărătorul ei, cel care o ocrotea de sclavie şi ruşine. Ea îi udă umărul cu un adevărat torent de lacrimi şi, în timp ce îşi sprijinea capul de el, lăsîndu-se pradă unei emoţii puternice, afirm sus şi tare că, după părerea mea, arăta mai bine decît a arătat vreodată în tot cursul acestei povestiri. De data asta n-a leşinat ; s-a dus acasă, sprijinindu-se drăgăstos de braţul verişorului, şi poate că în cursul nopţii a mai avut vreo două izbucniri isterice ; dar madame Bernstein n-a auzit-o pentru că dormea buştean.

— Sînteţi amîndoi liberi să mergeţi acasă, fură primele cuvinte pe care le rosti Harry. Betty, ia pălăria şi pelerina ladyei Maria. Domnule capelan, hai să fumăm împreună o pipă în apartamentul nostru ca să mă mai întremez după călătorie.

Capelanul, care avea şi el rezerve imense de sensibilitate, era cu totul copleşit ; izbucni în lacrimi şi, apucîndu-i mîna lui Harry i-o sărută şi se rugă la Dumnezeu să-l binecuvînteze pe tînărul, generosul şi scumpul lui patron. Domnul Warrington simţi un fior de plăcere în tot trupul. E bine să poţi să-i ajuţi pe cei săraci şi în suferinţă ; e bine să poţi să prefaci durerea în bucurie. Tînărul nostru protector era foarte mîndru şi entuziasmat cînd mergea cu pălăria pe-o ureche alături de prinţesa lui salvată. Parcă sentimentele lui i-ar fi ieşit în întîmpinare şi în faţa lui dănţuiau fericiri splendide cu ochi blînzi şi zîmbete agreabile şi-l îmbrăcau într-un veşmînt de onoare şi-i presărau flori în cale şi-i cîntau imnuri de slavă din noile ei trîmbiţe cu glas dulce, strigînd „Iată-l pe cuceritor ! Loc pentru marele protector !“ şi aşa îl conduceau spre casa regelui şi-l aşezau în sala de recepţie pe nişte perini moi. Şi totuşi, nu făcuse mare lucru. Doar un gest de bunătate. N-avusese decît să bage mîna în buzunar şi — cu un talisman la îndemîna multora — alungase balaurul care păzea poarta şi silise pe tiranul care o întemniţase pe lady Maria să sloboadă din mînă securea. Nu contează dacă orgoliul lui era cam umflat ; el era o fire foarte bună. A salvat doi oameni nenorociţi şi a stors din ochii lor lacrimi de recunoştinţă şi fericire — şi dacă astă-seară se laudă puţin şi face niţel pe grozavul în faţa capelanului, şi vorbeşte des-

pre Londra şi despre lordul March, şi despre localurile de acolo, cu aerul unui bonjurist, cred că nu e cazul să-l privim cu mai puţină simpatie.

Sampson continua să fie grozav de mişcat. Acest om avea o fire extrem de impresionabilă şi foarte capabilă de a simţi durerea şi încîntarea, lacrimile, recunoştinţa, rîsul, ura, simpatia. În cadrul profesiei sale de predicator îşi educase şi-şi deprinsese în aşa fel sensibilităţile, încît să-i fie de cel mai mare folos : în momentul respectiv el trăia rolul pe care-l juca. Plîngea cu lacrimi adevărate constatînd că le poate produce din abundenţă. Te iubea atîta vreme cît era cu tine ; simţea un adevărat junghi de durere cînd împărtăşea suferinţele văduvei sau orfanului ; iar ieşind pe uşă, dacă-l întîlnea pe Jack, mergea cu el la cîrciuma de peste drum şi rîdea în hohote în prezenţa sticlei de vin. Împărţea bani cu multă uşurinţă, dar nu-şi plătea niciodată datoriile. În seara asta era plin de recunoştinţă şi linguşeli pentru Harry Warrington. Poate că nefericitul Tînăr Norocos n-ar fi putut găsi în toată Londra un tovarăş mai primejdios.

Astă seară era în dispoziţia lui recunoscătoare şi plină de entuziasm pentru binefăcătorul care-l slobozise de la popreală. Cu fiecare pahar, admiraţia lui creştea tot mai mult. Îl lăudă pe Harry ca fiind cel mai bun, cel mai nobil dintre oameni, şi, după cum am mai spus, tînărul acesta prostuţ şi încîntat de sine, era gata să primească laudele ca fiind binemeritate.

— Ramură mai tînără a familiei noastre, zise domnul Harry cu un aer superb, te-a tratat foarte scîrbos ; dar, pe legea mea, Sampson băiete, eu unul o să te susţin întotdeauna ! Într-o anumită etapă a entuziasmului său de Burgundia, domnul Warrington era întotdeauna foarte limbut în privinţa splendorii familiei lui : Îmi pare tare bine că am avut posibilitatea să te ajut la nevoie. Ori de cîte ori îţi voi putea fi de folos, Sampson, bizuie-te pe mine. N-ai spus că ai o soră într-un pension ? Poate o să-ţi trebuiască bani pentru ea. Uite o mică hîrtie cu care ai putea să acoperi o parte din taxele ei.

Şi generosul tînăr îi strecură capelanului o bancnotă.

Preotul fu din nou înduioşat pînă la lacrimi. Generozitatea lui Harry îi mergea drept la inimă.

— Domnule Warrington, zise el împingînd bancnota puţin mai încolo, zău că nu... nu merit atîta bunătate din partea dumitale — pe legea mea că nu sînt vrednic de ea!

Şi pentru a-şi întări şi mai mult afirmaţia pătimaşă trase o înjurătură.

— Aş! zise Harry, am multe dintr-astea. În blestematul ăla de portomoneu pe care l-am pierdut săptămîna trecută, nu era nici un ban.

— Nu, domnule. Nu era nici un ban! zise domnul Sampson lăsînd capul în jos.

— Hei! Dar de unde ştii, domnule capelan? întrebă tînărul.

— Ştiu pentru că sînt un ticălos, domnule, şi nu sînt vrednic de bunătatea dumitale. Ţi-am mai spus-o. Portofelul l-am găsit eu, domnule, în seara aceea cînd ai băut prea mult vin la Barbeau.

— Şi ai citit scrisorile? întrebă domnul Warrington tresărind şi împurpurîndu-se la faţă.

— N-am aflat din ele nici un lucru pe care să nu-l fi ştiut dinainte, zise capelanul. Ai avut în jurul dumitale spioni pe care nici nu-i bănuieşti — şi de care n-ai fost în stare să-ţi ascunzi taina, pentru că eşti mult prea tînăr şi deschis.

— Atunci înseamnă că poveştile alea despre lady Fanny şi vărul meu Will, şi acţiunile lui sînt adevărate? întrebă Harry.

— Da, sînt adevărate, oftă capelanul. Familia Castlewood n-a fost prea norocoasă, de cînd ramura înălţimii-voastre, ramura mai vîrstnică, a părăsit casa aceasta.

— Domnule, sper că nu vei îndrăzni să spui măcar o vorbă împotriva Mariei mele? strigă Harry.

— A, nu, pentru nimic în lume! zise domnul Sampson aruncîndu-i tînărului său prieten o privire ciudată. Se prea poate ca eu să socot că e prea bătrînă pentru înălţimea-voastră şi că e păcat să nu vă găsiţi o nevastă mai potrivită ca ani, deşi recunosc că se ţine destul de bine pentru vîrsta ei şi că are toate virtuţile şi calităţile.

— Într-adevăr, e prea bătrînă, Sampson, asta o ştiu foarte bine, zise cu multă demnitate domnul Warrington; dar i-am dat cuvîntul meu de onoare şi vezi, domnule, cît

de mult ţine la mine. Du-te de-mi adu scrisorile pe care le-ai găsit, domnule, şi am să încerc să te iert că ai pus mîna pe ele.

— Slăvitul meu binefăcător, cred că ar trebui să încerc eu să mă iert pentru ce-am făcut ! strigă domnul Sampson şi se duse în camera lui, lăsîndu-şi tînărul protector singur cu sticla de vin.

Sampson se întoarse imediat alb ca hîrtia la faţă.

— Ce s-a întîmplat, domnule ? întrebă Harry cu un aer imperios.

Capelanul întinse un portofel.

— E numele dumneavoastră scris înăuntru, domnule, zise el.

— E numele fratelui meu, zise Harry, pentru că George mi l-a dat.

— L-am ţinut într-un dulăpior încuiat, domnule, şi acolo l-am lăsat azi dimineaţă înainte de a fi arestat de indivizii ăia. Iată portofelul, dar scrisorile au dispărut. Văd că mi-a umblat cineva şi în cufăr, şi în valiză. Şi sînt un biet nenorocit, vinovat şi în neputinţă de a vă înapoia ceea ce vă datorez.

Dînd glas acestor simţăminte, Sampson era o adevărată statuie a durerii. Îşi frînse mîinile şi era gata-gata să îngenuncheze în faţa lui Harry, într-o atitudine cum nu se poate mai patetică.

Cine fusese în apartament în absenţa domnului Sampson şi a domnului Warrington ? Proprietăreasa era în stare să jure în genunchi că n-a intrat nimeni ; şi, de fapt, camera domnului Warrington nu era de loc răvăşită şi nici dintre puţinele haine şi alte lucruri ale domnului Sampson nu lipsea nimic — decît hîrtiile acelea, a căror absenţă o deplîngea.

Dar cine ar fi avut interes să pună mîna pe ele ? Lady Maria ? Biata femeie fusese închisă toată ziua şi deci şi în momentul cînd se furaseră scrisorile.

Aşadar, ea nu putea fi cîtuşi de puţin vinovată de furtul lor. Arestarea bruscă a celor doi, călătoria secretă a majordomului Case la Londra — Case care cunoştea pe pantofarul la care stătea Sampson la Londra, precum şi toate ascunzişurile familiei Esmond — aceste elemente luate în consideraţie atît laolaltă cît şi separat, l-ar fi putut

face pe domnul Sampson să creadă că firele acestei afaceri duc la baroneasa Bernstein. Dar de ce s-o aresteze pe lady Maria ? Deocamdată capelanul nu știa nimic despre scrisoarea aceea pe care o pierduse doamna, pentru că biata Maria nu socotise de cuviință să-i împărtășească această taină.

Cît despre portofel și conținutul lui, în seara aceea domnul Harry era atît de umflat de mulțumire de sine, de mulțumire pentru cîștigarea celor trei pariuri, salvarea celor doi prieteni și mîncărurile grozave de potîrnichi cu care se regalaseră la supeu, ca și de vinul vechi de Burgundia trimis acasă la tînărul gentleman de îndatoritorul Monsieur Barbeau, încît acceptă jurămintele de pocăință ale lui Sampson și făgăduielile solemne că-i va fi credincios în viitor ; îi întinse mîna capelanului cu un gest elegant și-i trecu cu vederea fapta mîrșavă. Cînd preotul jură pe toți dumnezeii că de aci înainte va fi cel mai sincer și mai umil prieten și tovarăș al lui Harry, și că oricînd va fi gata să-și dea viața pentru domnul Warrington, Harry îi răspunse pe un ton maiestuos :

— Te cred pe cuvînt, Sampson ; sper că o vei face. Familia mea — familia Esmond — a fost deprinsă întotdeauna să fie înconjurată de prieteni credincioși — și să-i și răsplătească după cum se cuvine. Ai paharul plin în față, sfinția-ta. Pentru cine toastezi ?

— Implor cerul să binecuvînteze casa Esmond Warrington ! strigă capelanul cu lacrimi adevărate în ochi.

— Noi sîntem ramura mai vîrstnică, domnule. Bunicul meu era marchizul de Esmond ! zise domnul Harry, cu un glas nobil, dar nu cine știe ce deslușit. În sănătatea dumitale, capelane — și te iert, domnule — și Dumnezeu să te aibă în pază... și chiar dacă ai fi fost arestat pentru o sumă de trei ori mai mare, tot aș fi plătit-o. Hei, dar ce văd eu printre jaluzele ? Să fiu al naibii dacă n-a răsărit iar soarele ! Ha, ha, ha ! N-o să avem nevoie de lumînări ca să ne culcăm !

Și, binecuvîntîndu-l încă odată pe capelan, tînărul se duse la culcare.

Pe la amiază, doamna de Bernstein trimise vorbă printr-o slugă că ar fi încîntată dacă nepotul i-ar face onoarea

să vină să bea o ceaşcă de cacao cu ea ; drept care, tînărul nostru prieten se sculă şi se duse la casa mătuşii. Ea remarcă, nu fără o oarecare încîntare, o mică schimbare în toaleta lui : în timpul scurtei sale şederi la Londra, fusese pe la vreo doi croitori, şi lordul March îl prezentase furnizorilor lui şi meşteşugarilor care-i lucrau.

Mătuşa Bernstein îi zise „Scumpul meu copilaş" şi-i mulţumi pentru purtarea sa nobilă şi generoasă faţă de drăguţa de Maria. Vai, ce lovitură fusese pentru ea arestarea aceea de la biserică ! Dar o lovitură şi mai mare o constituia faptul că pierduse chiar miercuri seară trei sute de lire — bani cîştigaţi de lady Yarmouth — şi era absolut *à sec* [1].

— Ce să-ţi spun, adăugă baroneasa, a trebuit să-l trimit pe Case la reprèzentantul meu de la Londra, ca să-mi aducă bani pentru achitarea datoriei — că nu puteam să plec de la Tunbridge fără s-o plătesc.

— Va să zică totuşi Case a fost la Londra ? întrebă domnul Harry.

— Bineînţeles ! Baronesei de Bernstein nu-i dă mîna să spună că este *court d'argent* [2]. Băiete, nu poţi să mă împrumuţi şi pe mine cu niscaiva gologani ?

— Mylady, vă pot da douăzeci şi două de lire, zise Harry roşind foarte tare. Nu mi-au mai rămas decît patruzeci şi patru de lire pînă cînd îmi primesc alocaţia din Virginia. Ştii, mătuşico, mi-am cumpărat nişte cai şi nişte haine, şi am fost cam mînă spartă.

— Şi ţi-ai salvat rudele în suferinţă, fiu risipitor dar bun ce eşti. Nu băiete, n-am nevoie de banii tăi. Îţi pot da eu în schimb. Uite o poliţă de cincizeci de lire, pe care o poţi încasa de la omul meu de afaceri, *vaurien* ! [3] Du-te şi cheltuieşte-i şi bucură-te de ei ! Sînt convinsă că maică-ta o să mi-i dea înapoi, cu toate că nu mă prea iubeşte.

Şi îl privi cu ochi drăgăstoşi şi-i întinse mîna frumoasă pe care tînărul i-o sărută.

---

[1] lefteră, fără o leţcaie (fr.)
[2] în jenă financiară, strîmtorată (fr.)
[3] netrebnicule, secătură (fr.)

— Maică-ta nu mă iubea, dar pe vremuri m-a iubit tatăl mamei tale. Ai grijă, domnule, să vii întotdeauna la mine cînd ai nevoie.

Cînd era dispusă a-şi manifesta amabilitatea sau buna dispoziţie, Beatrix Bernstein era neîntrecută.

— Nu pot să nu te îndrăgesc, băiete, reluă ea, şi totuşi sînt atît de supărată pe tine încît mă mir că mai am răbdare să-ţi vorbesc. Va să zică, chiar te-ai logodit cu biata Maria, care e dă-o vîrstă cu maică-ta ? Ce-o să zică doamna Esmond ? S-ar putea ca ea să mai trăiască trei sute de ani de aici încolo şi n-ai să ai nici o leţcaie cu care să vă întreţineţi.

— Acum că fratele meu a dispărut, am zece mii de lire ale mele, de la tata, zise Harry ; cu astea o să ne descurcăm o vreme.

— Vai de mine, dar dobînda lor n-o să-ţi ajungă nici măcar pentru jucat cărţi.

— O să trebuiască să renunţăm la cărţi, zise Harry.

— Maria e incapabilă s-o facă. E în stare să-ţi amaneteze şi haina pe care o porţi ca să poată juca. Pasiunea asta nebună îi stăpîneşte pe toţi membrii familiei fratelui meu — şi trebuie s-o mărturisesc, chiar şi pe mine. Te-am avertizat. Te-am rugat să nu joci cu ei şi, poftim, un băiat de douăzeci de ani s-a logodit cu o femeie de patruzeci şi doi ! Şi-i scrie scrisori în genunchi, şi le semnează cu sîngele lui (ca să nu mai vorbim de greşelile de ortografie) şi spune că n-o să se însoare niciodată cu altcineva decît cu adorabila lui verişoară lady Maria Esmond. Vai, dar e îngrozitor, îngrozitor !

— Dumnezeule mare ! Doamnă, dar cine v-a arătat scrisoarea mea ? întrebă Harry şi obrajii îi ardeau din nou.

— Întîmplarea. Cînd au înhăţat-o portăreii ăia, Maria a leşinat. Brett i-a tăiat şireturile de la corset şi după ce au luat-o de acolo, biata de ea, noi am găsit pe jos un mic *sachet* [1] pe care l-am deschis fără să ştiu cîtuşi de puţin ce conţine. Am găsit în el preţioasa scrisoare a domnului Harry Warrington. Iată şi săculeţul, domnule.

Un junghi străbătu inima lui Harry. „Dumnezeule mare ! Oare de ce n-a distrus-o ?“ gîndi el.

[1] săculeţ (fr.)

— Am să i-o... Am să i-o înapoiez Mariei, zise el întinzînd mîna după micul etui.

— Dragul meu, am ars scrisoarea aia nechibzuită, zise bătrîna. Dacă ai de gînd să mă dai de gol, trebuie să suflăr consecinţele. Dacă ai de gînd să scrii o nouă scrisoare, nu te pot împiedica. Dar în cazul ăsta, Harry Esmond, aş prefera să nu te mai văd niciodată în ochi. Vrei să-mi păstrezi taina? Vrei s-o crezi pe bătrîna care te iubeşte şi care cunoaşte lumea mai bine decît tine? Îţi spun că dacă-ţi vei ţine făgăduiala aceea nesăbuită, sigur te aşteaptă dezastrul şi ruina. Ce e un flăcău ca tine în mîinile unei femei viclene şi cu experienţă, care te transformă în jucăria ei? Te-a prins într-o capcană, ţi-a smuls o făgăduială, dar bătrîna ta mătuşă a retezat otgoanele cu care erai legat şi te-a lăsat slobod. Întoarce-te la ea, dacă vrei! Trădează-mă dacă vrei, Harry.

— Nu sînt supărat pe dumneata, mătuşico — deşi aş da nu ştiu ce să mă pot supăra, zise domnul Warrington cu profundă emoţie. N-am... n-am să repet ce mi-ai spus.

— Nici Maria n-o va face, băiete, ascultă-mă pe mine! strigă bucuroasă bătrîna doamnă. N-o să mărturisească niciodată că a pierdut hîrtia aceea. O să-ţi spună că e încă în posesia ei.

— Dar sînt sigur că ea... ţine foarte mult la mine; s-o fi văzut aseară, se bîlbîi Harry.

— Trebuie oare să mai spun multe poveşti în defavoarea celor de un sînge cu mine? suspină baroneasa. Băiete, tu nu-i cunoşti trecutul!

— Şi nici nu trebuie să-l cunosc, nici nu vreau să-l cunosc! strigă Harry sărind în sus. Nici în scris, nici prin viu grai — în nici un fel! Dar mi-am dat cuvîntul de onoare; în Anglia se prea poate ca oamenii să se joace cu asemenea lucruri, dar noi, gentlemenii din Virginia, nu ni-l călcăm niciodată. Dacă mă obligă să-mi respect cuvîntul dat, o să mă aibă drept soţ. Dacă o vom duce prost, şi sînt convins că aşa se va întîmpla, am să iau o flintă şi am să mă duc să lupt pentru regele Prusiei, sau am să las un glonţ să-mi pună capăt zilelor.

— Nu... Nu mai am ce să-ţi zic. Vrei să fii aşa de bun să suni clopoţelul? Îţi... îţi spun la revedere, domnule Warrington.

Şi făcîndu-i o reverenţă maiestuoasă, bătrîna doamnă se înălţă cu ajutorul bastonului de baga şi porni către uşă. Dar, nici nu apucă să facă un pas, că îşi duse mîna la inimă, recăzu pe divan şi vărsă primele lacrimi care se iviseră de ani şi ani de zile în ochii lui Beatrix Esmond.

Şi Harry era profund mişcat. Îngenunchie lîngă ea, îi luă mîna rece şi i-o sărută. În felul lui sincer şi neprefăcut, îi spuse cum îi mersese la inimă dragostea ei pentru el, şi cum îi răspunsese din tot sufletul.

— Ah, mătuşico ! zise el, nici nu ştii ce ticălos mă simt. Cînd mi-ai spus adineauri că ai ars hîrtia aceea, — vai ! mi-e ruşine să mă şi gîndesc cît de tare m-am bucurat.

Şi îşi lăsă capul pe mîna ei. Doamna Bernstein simţi lacrimile lui fierbinţi şiroindu-i pe mînă. Îl iubise pe băiatul ăsta. De o jumătate de veac — ba poate chiar în tot cursul vieţii ei frivole — nu avusese un simţămînt atît de tandru şi de pur. Inima ei împietrită era săgetată acum, copleşită, şi se înmuiase de tot. Îşi puse mîinile pe umerii băiatului şi-l sărută uşor pe frunte.

— Băiete, n-ai să spui la nimeni ce-am făcut, nu-i aşa ? întrebă ea.

El strigă tare :

— Niciodată, niciodată !

Intrînd la chemarea stăpînei ei, pretins sfioasa doamnă Brett găsi pe nepot şi pe mătuşă în această atitudine sentimentală.

CAPITOLUL XL

ÎN CARE HARRY ÎŞI PLĂTEŞTE O DATORIE VECHE ŞI FACE ALTELE NOI

ÎNTRE TIMP PRIETENII NOŞTRI de la Tunbridge Wells se plictisiseră de staţiunea balneară şi abia aşteptau să-şi ia rămas bun de la ea. Cînd sosea toamna, doamna de Bernstein avea să plece ca de obicei la Bath, unde o aşteptau iarăşi cărţile de joc, societatea, viaţa. Avea să

ajungă acolo după ce făcea cîteva vizite unor cunoscuţi de pe la ţară. Harry promise, fără prea multă bucurie, să-i însoţească la Castlewood pe lady Maria şi pe capelan. Trecură din nou prin satul Oakhurst şi pe lîngă casa ospitalieră unde Harry fusese găzduit cu atîta amabilitate. Maria făcu atîtea observaţii maliţioase despre tinerele de la Oakhurst — susţinînd că amîndouă s-au îndrăgostit de Harry şi că, evident, mama lor s-a hotărît să pună mîna pe el pentru una din ele — încît domnul Warrington răspunse destul de ţîfnos că, deoarece lady Maria nu-i putea suferi şi-i insulta, o să treacă pe lîngă poarta prietenilor lui fără să se oprească ; în seara aceea, la hanul la care poposiră, cîteva mile mai departe, el se arătă foarte ţeapăn şi bosumflat. La cină, zîmbetele ladyei Maria nu stîrniră o veselie corespunzătoare pe faţa lui Harry ; lacrimile ei (pe care lady Maria le dirija la comandă) nu părură să producă nici cel mai mic efect asupra domnului Warrington ; vorbele ei plîngăreţe nu aduseră ca răspuns din partea lui decît mormăieli morocănoase ; în cele din urmă, lady Maria fu silită să se ducă la culcare fără a obţine nici cel mai mic tête-à-tête cu vărul ei — încăpăţînatul ăla de capelan nedîndu-se dus măcar o clipă din cameră, de parcă ar fi primit ordin în sensul ăsta. Oare Harry îi poruncise lui Sampson să stea în permanenţă acolo ? Lady Maria plecă oftînd. Harry o însoţi pînă la uşă cu o politeţe nedezminţită şi o salută ceremonios dînd-o în grija proprietăresei şi a cameristei.

Oare ce cal porni în galop din curtea hanului zece minute după ce lady Maria se dusese în camera ei ? La un ceas de la plecarea lor din sufragerie, doamna Betty veni să ia sticluţa de săruri a ladyei Maria şi-l găsi pe capelanul Sampson fumîndu-şi singur pipa. Domnul Warrington se culcase — se dusese să facă o mică plimbare sub clarul de lună — de unde era el să ştie unde e domnul Harry ? răspunse Sampson la întrebările repetate ale cameristei. A doua zi dimineaţă, domnul Warrington era gata de plecare şi-şi luă locul alături de trăsura ladyei Maria. Dar faţa lui era sumbră, duhul acela întunecat îl mai stăpînea încă. Nu-i vorbi mai de loc în cursul călătoriei. „Dumnezeule mare ! Probabil o fi aflat chiar din

gura ei că ea mi-a furat scrisoarea !“ se gîndi lady Maria în sinea ei.

Realitatea este că în timp ce urcau panta abruptă de dincolo de Oakhurst, în drum spre Westerham, lady Maria Esmond, sprijinindu-se de braţul scump al tînărului, şi fiind foarte îndrăgostită de el, îi ciripise la ureche cele mai sentimentale declaraţii, jurăminte şi expresii de afecţiune. Pe cît de drăgăstoasă se arăta ea, pe atît de rece era el. Cînd îşi ridică faţa spre a lui, soarele îşi aruncă razele pe chipul ei care, aşa proaspăt şi bine conservat cum era, trăda totuşi unele din urmele şi ridurile celor patruzeci de ani ; şi bietul Harry, cu braţul acela sprijinindu-se de al lui, îl simţi insuportabil de greu şi nu era de loc încîntat de urcarea dealului. Şi cînd te gîndeşti că toată viaţa lui avea să tîrască după el povara asta ! Perspectiva era înfiorătoare ; şi bietul de el blestemă şi plimbarea sub clar de lună, şi seara caldă de vară, şi vinul care-l înfierbîntase făcîndu-l să-şi dea prosteşte cuvîntul care-l ţinea acum în mod fatal încătuşat.

Laudele şi extazul Mariei îl supărau peste măsură pe Harry. Biata femeie dădea drumul la citate — crîmpeie din puţinele piese pe care le cunoştea şi care aveau vreo legătură cu cazul ei, şi se străduia din răsputeri să-l farmece pe tînărul de alături. De nenumărate ori îl numi cavalerul ei, Henrico al ei, apărătorul ei, şi jură că Molinda a lui îi va fi întotdeauna credincioasă. Se lipi de el :

— Ah, copile ! Oare nu am imaginea aceea scumpă, părul tău scump, scrisul tău scump, *aici ?* zise ea privindu-l în ochi. N-o să mă însoţească ele oare pînă la mormînt ? Aşa s-ar întîmpla, domnul meu, dacă Henrico al meu nu s-ar purta frumos cu mine, oftă ea.

Altă poveste ciudată ! Doamna Bernstein îi dăduse punguţa de mătase — arsese părul şi biletul dinăuntru, şi Maria îl purta totuşi în sîn ! Atunci, în urma tresăririi pe care o avu Harry, în timp ce ea se sprijinea de braţul lui — în urma mişcării bruşte pe care o făcu el de parcă ar fi vrut să-i lase braţul — simţi lady Maria prima ei remuşcare pentru că spusese o minciună, sau mai degrabă, pentru că fusese prinsă cu minciuna, ceea ce constituia un motiv mult mai serios de căinţă. Dumnezeu să ne ajute ! Dacă unii oameni ar trebui să facă penitenţă

pentru că spun minciuni, oare ar mai scăpa vreodată de veşmintele de pînză aspră de sac şi de cenuşa de pe cap? Sosind la Castlewood, domnul Harry nu avu nici un motiv să se simtă mai bine dispus. Lordul era plecat; nici doamnele nu erau acolo; singurul membru al familiei pe care îl găsi Harry era domnul Will; tocmai se întorcea de la o vînătoare de potîrnichi cînd sosi la poartă trăsura însoţită de călăreţi. Se făcu palid ca moartea la faţă dînd cu ochii de vărul lui, care, în semn de recunoaştere îi aruncă o privire cît se poate de urîcioasă.

Totuşi, Will se gîndi să înfrunte cu tărie situaţia. Se întîlniră la cină unde, în faţa ladyei Maria, conversaţia lor fu la început politicoasă, deşi nu prea animată. Domnul Will a fost pe la curse? Da, a fost la mai multe. Şi a avut noroc cu pariurile? Pentru că domnul Warrington aşa spera. Da, i-a mers destul de bine.

— Şi mi-ai adus înapoi viu şi nevătămat calul? întrebă domnul Warrington.

— Calul tău? Care cal? întrebă domnul Will.

— Cum care cal? Calul meu! zise repezit domnul Harry.

— Să mor dacă înţeleg ce vrei să spui! replică Will.

— Calul roib pe care l-ai pus ca miză la cărţi şi pe care l-am cîştigat de la dumneata în seara dinainte de a fugi călare pe el, zise domnul Warrington sever. Îţi aduci aminte de calul acela, domnule Esmond?

— Domnule Warrington, mi-aduc perfect de bine aminte că am jucat cărţi pe un cal pe care servitorul meu ţi l-a predat în dimineaţa plecării dumitale.

— Capelanul a fost de faţă la jocul nostru. Domnule Sampson, vrei să arbitrezi în disputa noastră? zise domnul Warrington cu multă blîndeţe în glas.

— Mă văd silit să declar că domnul Warrington a jucat cînd miza era calul roib, zise domnul Sampson.

— Mă rog, l-a căpătat în schimb pe celălalt, răspunse morocănosul Will rînjind.

— Şi l-am vîndut pe treizeci de şilingi! zise domnul Warrington păstrîndu-şi în continuare tonul calm.

Will făcu pe mucalitul.

— Treizeci de şilingi? Straşnic preţ pentru o gloabă care abia se ţinea pe picioare. Ha-ha!

— Să curmăm discuţia. E vorba doar de un pariu; scumpă lady Maria, să-ţi mai dau puţin pui ?

Nimeni n-ar fi putut să se arate mai atent, mai curtenitor şi mai vesel decît a fost domnul Warrington, atîta vreme cît s-a aflat în cameră doamna. Cînd ea se ridică să plece, Harry o însoţi pînă la uşă, închizînd-o în urma ei cu cea mai elegantă plecăciune de rămas bun. Rămase o clipă în dreptul uşii pe care o închisese şi apoi le porunci servitorilor să se retragă. După plecarea slugilor, domnul Warrington încuie uşa masivă şi puse cheia în buzunar.

În clipa în care o auzi ţăcănind în broască, domnul Will care şezuse pînă atunci cu bolul de punci în faţă, uitîndu-se din cînd în cînd chiorîş la vărul lui, întrebă cu una din înjurăturile care îi garniseau adeseori conversaţia, cum... îndrăzneşte domnul Warrington să facă una ca asta ?

— Bănuiesc că o să urmeze o ceartă, zise pe un ton amabil domnul Warrington, şi n-are rost ca oameni de teapa ăstora să asiste la scandaluri între superiorii lor.

— Dar cine o să se certe aici, aş vrea să ştiu ? întrebă Will pălind tot mai tare şi punînd mîna pe un cuţit.

— Domnule Sampson, erai de faţă cînd am jucat cu domnul Will mizînd cincizeci de lire împotriva lui, care-şi punea la bătaie calul roib.

— *Calul !* urlă domnul Will.

— Nu sînt chiar aşa găgăuţă cum mă crezi, zise domnul Warrington, deşi vin într-adevăr din Virginia ! Apoi îşi repetă întrebarea : Domnule Sampson, erai aici cînd am jucat cu prea cinstitul domn William Esmond, miza fiind fie cincizeci de lire, fie calul său roib ?

— Trebuie să recunosc că aşa e, domnule, zise capelanul privindu-l pe fratele lordului său, de parcă l-ar fi rugat să nu se supere.

— Eu unul nu recunosc una ca asta, zise domnul Will cu un rîs cam silit.

— Nu, domnule, pentru că îţi vine la fel de uşor să minţi cum îţi vine să şi înşeli, zise domnul Warrington apropiindu-se de vărul lui. Dă-te la o parte, domnule capelan, şi arbitrează lupta. Pentru că nu eşti mai bun decît un... ha !

Mai bun decît ce nu putem spune şi nici nu vom şti vreodată, pentru că în clipa în care Harry rosti această exclamaţie, scumpul său văr îi aruncă în cap o sticlă de vin, dar domnul Warrington se aplecă la timp aşa că proiectilul zbură prin încăpere şi se sfărîmă de lambriurile din partea opusă, spărgînd chipul unui strămoş al familiei Esmond şi, în urma contactului cu peretele, împroşcînd faţa şi peruca distinsă a capelanului cu cel puţin o jumătate de litru de vin de Porto de cea mai bună calitate.

— Dumnezeule, domnii mei, vă rog să vă liniştiţi ! strigă preotul cu şiroaie roşii pe obraz.

Dar în unele împrejurări gentlemenii nu se arată de loc înclinaţi să ţină seama de poruncile bisericii. Întrucît sticla dăduse greş, domnul Esmond apucă cel mai mare dintre cuţitele de argint şi-l atacă pe vărul lui. Numai că Harry prinse mîna dreaptă a lui Will cu stînga lui, aşa cum învăţase de la luptătorii de la Marybone ; şi în aceeaşi clipă îi trase domnului Esmond un pumn în nas, care-l aruncă de peretele căptuşit cu lambriuri de stejar şi — bănuiesc, — îl făcu să vadă circa zece mii de stele verzi. Retrăgîndu-se spre perete, Will scăpă cuţitul din mînă şi adversarul său, mult mai rapid în mişcări, îl aruncă sub masă, cu o lovitură de picior.

Dar Will fusese şi el la Marybone şi Hockley-in-the-Hole şi, după ce îşi trase răsuflarea şi îşi privi furios adversarul pe deasupra nasului care-i sîngera, se repezi cu capul înainte, ca un berbece de spart porţile fortăreţelor, cu intenţia de a-l înfige în stomacul domnului Harry Warrington.

Harry văzuse şi această manevră în cursul vizitei sale la Marybone, precum şi în rîndurile negrilor de pe moşia mamei sale, obişnuiţi să se lupte lovindu-se cap în cap ca nişte ghiulele, una mai tare decît alta. Dar Harry văzuse şi ţinuse minte practicile mai civilizate ale albilor. Făcu un pas în lături şi, salutîndu-şi în plin avînt potrivnicul cu un pumn îngrozitor în urechea dreaptă, îl doborî la pămînt. Will se lovi cu capul de masa grea de stejar şi, prăbuşindu-se pe duşumea, îşi pierdu cunoştinţa.

— Domnule capelan, vei fi martor că a fost o luptă dreaptă ! zise domnul Warrington înfiorat încă de emoţia încăierării, dar străduindu-se din răsputeri să se stăpî-

nească și să pară calm. Apoi scoase cheia din buzunar și deschise ușa de la hol, îndărătul căreia se strînseseră vreo trei sau patru servitori. Zgomotul sticlei care se spărsese, strigătul, țipătul, vreo două înjurături, fuseseră pentru aceștia indicații că înăuntru se petrece o scenă violentă și cînd intrară, dădură cu ochii de cele două victime mînjite cu roșu — capelanul sîngerînd de pe urma vinului de Porto, iar prea distinsul domn William Esmond zăcînd în propriul lui sînge.

— Domnul Sampson poate fi martor că l-am lovit corect și că domnul Esmond a început lupta, zise domnul Warrington. Hei, desfaceți-l la gît unul din voi, să nu fi murit cumva ; Gumbo, fă rost de o lanțetă și ia-i sînge. Stați ! Își revine ! Luați-l de aici și spuneți-i unei slujnice să spele dușumeaua.

Într-adevăr, peste un minut domnul Will își reveni în simțiri. Mai întîi își dădu peste cap ochii — sau mai degrabă trebuie să spun, cu toată rușinea, ochiul, întrucît unul i-l închisese primul pumn al domnului Warrington. Așadar, mai întîi, își rostogoli un ochi ; apoi își trase sufletul și scoase vreo două gemete nedeslușite, după care începu să înjure și să blesteme din plin și cît se poate de deslușit.

— Își revine, zise domnul Warrington.

— O, Domnul fie lăudat ! oftă sentimentala Betty.

— Gumbo, întreabă-l dacă mai vrea o porție? zise domnul Warrington cu un umor sever.

— Domnu' Harry zice că dacă mai vreți o porție, ceva ? întrebă foarte supus Gumbo, aplecîndu-se peste gentlemanul căzut la pămînt.

— Nu, lua-te-ar dracu' de negru blestemat ! zise domnul Will, dînd să lovească obiectul negricios din fața lui. („Cît p-aci să-mi rupă limba-n două !" îi explică mai tîrziu Gumbo lui Betty, topită de înduioșare.) Nu, adică da ! Piele roșie îndrăcită ! De ce nu te alungă nimeni de aici cu un picior în fund ?

— Pentru că nimeni nu îndrăznește s-o facă, domnule Esmond, zise foarte semeț domnul Warrington aranjîndu-și crețurile de la jabouri — de două ori mai încrețite acum.

— Şi nici n-o s-o facă nimeni, mîriiră bărbaţii prezenţi. Cu toţii începuseră să-l îndrăgească pe Harry, pe cînd domnul Will nu se bucura de simpatia nimănui. Noi ştim, conaşule, că aţi avut dreptate. Şi nici nu e prima dată cînd domnişorul William o păţeşte aşa.

— Şi sper că n-o să fie nici ultima dată, strigă cu glas ascuţit Betty. Auzi, dom'le, să-l pocnească aşa pe un biet gentleman negru !

Între timp, domnul Will se mai adunase de pe jos, îşi ştersese sîngele de pe faţă cu un şervet, şi se furişa afară din cameră ca să se ducă la culcare.

— Sînt convins că eticheta cere să spui noapte bună celor de faţă. Noapte bună, domnule Esmond, zise domnul Warrington, ale cărui glume, deşi nu prea frecvente, nu erau cine ştie ce spirituale. Şi totuşi, cinstitul băiat, îşi savură din plin ironia muşcătoare şi se amuză de ea în sinea lui.

— Îşi luă care-va-să-zică păpica şi se duse să facă nani ! zise Betty folosind dialectul ei de acasă, ceea ce stîrni un rîs grozav din partea tuturor. Numai domnul William nu rîse, ci plecă scoţînd un sul negru de fum — adică de blesteme — prin hornul lui — adică printre buze.

Trebuie să recunoaştem că domnul Warrington continuă să fie la fel de spiritual şi a doua zi dimineaţă. Îi trimise un bileţel domnului Will, rugîndu-l să-l informeze dacă e dispus să plece călare „la Londra sau în altă parte". Dacă merge la Londra, o să-i înspăimînte pe tîlharii de pe bărăganul Hounslow şi „o să facă o figură foarte dicstinsă la Cafenea". Mă tem că domnul Will a primit scrisoarea respectivă cu violenţa lui obişnuită, trimiţîndu-l pe autorul ei undeva — dar sigur nu la Hounslow.

Şi în afară de această trebuşoară dintre Will şi Harry, a mai venit şi o fetişcană la uşa domnului Warrington zîmbind ca proasta-n tîrg, după care Gumbo s-a apropiat ţinînd între degetele lui ca abanosul, un obiect alb şi triunghiular.

Harry înţelese imediat despre ce e vorba. „Bineînţeles că e o scrisoare", gemu el. Molinda îl salută pe Henrico al ei etc., etc., etc. În noaptea aceea ea n-a putut închide ochii şi aşa mai departe, şi aşa mai departe, şi aşa mai

departe. Dar Henrico a dormit bine sub acoperămîntul strămoşesc ? *Und so weiter, und so weiter* [1]. Nu trebuie să mai aibă niciodată vreo „dispută" şi nici să mai fie aşa de „crudel" *Kai ta loipa* [2]. Şi vă rog să mă credeţi că nu voi mai da nici un alt citat din această scrisoare. Ah, tăbliţe, făcute pe vremuri din aur, sînteţi astăzi doar nişte frunze ofilite ? Unde e scamatorul care v-a transmutat şi de ce a dispărut farmecul vostru ?

După micul scandal cu vărul Will, demnitatea lui Harry nu-i mai permitea să rămînă în continuare la Castlewood : îi scrise o scrisoare maiestuoasă stăpînului castelului, explicînd ce se întîmplase şi, întrucît îl chemă pe capelanul Sampson să revadă documentul, fără îndoială că el nu conţinea nici o ciudăţenie ortografică dintre cele care figurau în perioada respectivă în corespondenţa lui obişnuită. Bietei Maria îi arătă pe larg cum că, după ce i-a învineţit ochiul şi i-a turtit nasul unui membru al familiei, nu mai putea fi binevenit în casa aceea ; şi se vedea silit să accepte opinia că deocamdată absenţa lui de acolo i-ar fi şezut cel mai bine. Bineînţeles ea vărsă şiroaie de lacrimi cînd se despărţi de el. Henrico avea să se ducă la Londra şi să vadă alte femei mai tinere şi mai frumoase ; dar n-o să găsească nici una, nici una, care să-l iubească la fel de mult ca drăgăstoasa lui Maria. Mă tem că domnul Warrington nu manifestă nici un fel de emoţie profundă părăsind-o ; ba chiar se înveseli de îndată ce trecu podul Castlewood şi-şi îndemnă caii să gonească în plină viteză : le cînta ca să-i facă să meargă mai repede ; le făcea semne din cap fetelor drăguţe întîlnite în cale ; o mîngîie sub bărbie pe hangiţă şi, în general, nu părea de loc neconsolat. Adevărul este că abia aştepta să se întoarcă la Londra, să-şi facă apariţia la palatul St. James, la Newmarket [3], oriunde se aduna lumea aleasă. Toată societatea aceea meschină a femeilor şi a jucătorilor de cărţi de la Tunbridge îi părea doar o joacă de copii, acum după ce simţise gustul vieţii londoneze.

Pînă să ajungă iar la Londra, mai toate cele patruzeci

---

[1] şi aşa mai departe (germ.)
[2] şi celelalte (greacă)
[3] Localitate vestită pentru cursele de cai.

şi patru de lire pe care am văzut că le deţinea la Tunbridge îi zburaseră din buzunare şi avea nevoie de noi întăriri. În legătură cu aceasta se aranjă îndată. Existau cele două sume de cinci mii de lire puse pe numele lui şi al fratelui lui, asupra cărora era stăpîn. Avea să scoată ceva bani şi, dacă era în venă la cărţi, îi putea uşor pune la loc. Între timp trebuia să trăiască pe măsura poziţiei pe care o ocupa în societate, şi doamnei Esmond trebuia să i se explice că un gentleman de rangul lui nu poate să-şi menţină o tovărăşie potrivită şi să apară în societate aşa cum se cuvine dacă i se acordă doar o alocaţie prăpădită de două sute de lire pe an.

Domnul Warrington se instală ca şi data trecută la cafeneaua Bedford, dar numai pentru scurtă vreme. Îşi căută o locuinţă corespunzătoare la capătul dinspre palat al oraşului, şi se fixă asupra unui apartament din Bond Street, unde se stabili împreună cu Gumbo, lăsîndu-şi caii la un grajd din vecinătate. Şi acum puse la treabă croitorii, pînzarii şi pantofarii. Nu fără oarecari remuşcări, îşi lăsă deoparte veşmintele de doliu şi îşi luă o pălărie şi o vestă cu dantele. Gumbo se pricepea destul de bine la frizat şi, cu puţină pudră aruncată printre buclele lui blonde, capul domnului Warrington ajunse să fie la fel de elegant ca al oricărui gentleman de pe Mall. Îşi făcu apariţia în Ring cu faetonul lui. Mult înainte de sosirea sa, parveniseră acolo relatări cu privire la marea lui bogăţie, aşa că norocosul virginian stîrnise multă curiozitate în jurul lui.

Pînă cînd a putut fi pus la vot tînărul nostru prieten în timpul sezonului corespunzător, lordul March i-a înscris numele la club, la cafeneaua lui White, precizînd că este un distins gentleman din America. Deocamdată nu se întorsese la Londra decît o mică parte din lumea elegantă, dar la douăzeci şi unu de ani, şi cu buzunarul plin de gologani, un tînăr se poate distra bine şi cînd sezonul nu e în toi ; şi domnul Harry era hotărît să se distreze.

Aşadar, îi dădu dispoziţii domnului Draper să vîndă o parte din acţiunile lui, în valoare de cinci sute de lire. Ce-ar fi spus biata lui mamă dacă ar fi ştiut că fiul ei,

mînă spartă, a şi început să-i risipească averea? Luă prînzul la cîrciumă şi cina la club, unde Jack Morris îl prezentă cu elogii grozave gentlemenilor care se aflau în oraş. Avea înainte viaţa, tinereţea şi desfătările, vinul curgea din belşug şi flăcăul nerăbdător vroia să bea paharul pînă la fund. O puteţi vedea, acolo departe, spre apus, dincolo de ocean, pe cucernica văduvă rugîndu-se pentru fiul ei? Poate că şi îndărătul copacilor de la Oakhurst bate pentru el o inimioară tandră. Oare cînd Fiul risipitor chefuia departe de casă, nu-l vedeau totuşi dragostea şi iertarea?

Printre scrisorile nepublicate ale răposatului lord Orford există una pe care eruditul domn Peter Cunningham, îngrijitorul ediţiei actuale, a omis-o din colecţia sa, poate din cauză că s-a îndoit de autenticitatea documentului. De fapt nici eu n-am văzut decît o copie a ei în arhivele familiei Warrington, transcrisă elegant de doamna Esmond, care notase pe ea: „Relatare a domnului H. Walpole cu privire la comportarea lui Henry al meu la Londra şi cu privire la baroneasa Tusher — adresată generalului Conway“ [1].

Arlington Street, vineri seara.

„Copile, am plecat pentru o zi-două de la lady Strawberry în jurul căreia mă învîrteam cu respect. Oare n-am stat în genunchi în tot cursul acestor trei săptămîni, şi oare nu sînt pline de reumatism bietele mele încheieturi bătrîne? Mi-a venit deodată bîzdîcul să fac o vizită la Londra şi să mă duc la Vauxhall şi Ranelagh. *Quoi?* Adică ce, nu pot să mă joc şi eu cu sunătoarea ca şi toţi ceilalţi sugaci mai vîrstnici? Să zicem că după ce am fost virtuos o vreme atît de îndelungată, aş avea şi eu chef să mă înfrupt din plăcerile vieţii — înseamnă că sfinţia ta să-mi zică nu? Deunăzi seara, George Selwyn [2] şi Tony Storer, şi prea plecatul dumitale servitor, s-au îmbarcat pe o corabie la Westminster. Oare era marţi? Nu, nu, marţi am fost cu alteţele lor ducele şi ducesa

[1] Henry Seymour Conway (1721—1795), mareşal şi om de stat, prietenul scriitorului Horace Walpole.

[2] Om de spirit, figură a vieţii mondene (1719—91).

de Norfolk, care tocmai s-au întors de la Tunbridge — era miercuri. De unde ştiu ? Păi, oare nu mă îmbătasem criţă bînd o cană întreagă de limonadă la localul lui White ?

Familia Norfolk m-a distrat marţi povestindu-mi aventurile unui tînăr sălbatic, de neam Iroquois, Choctaw, sau virginian, care în ultima vreme a reuşit să stîrnească puţină zarvă prin părţile astea. E un vlăstar al acelei familii rău famate Esmond-Castlewood, în care toţi bărbaţii sînt cartofori şi mînă spartă şi toate femeile — mă rog, n-am să folosesc cuvîntul respectiv, de teamă ca lady Ailesbury să nu se uite cumva peste umărul dumitale. Amîndoi lorzii răposaţi, după cîte mi-a spus taică-meu, au fost în solda lui şi, cel din urmă, un crai de pe vremea reginei Anna, a înaintat de la rangul de viconte la cel de conte, prin meritele şi intervenţia vestitei lui surori mai mari, Bernstein, fostă Tusher, născută Esmond — şi ea o mare frumuseţe în zilele ei de glorie, şi favorită a fostului pretendent la tron. Ea a vîndut secretele acestuia tatălui meu [1] care i-a plătit pentru ele ; şi întrucît ea nu-i iubea prea mult pe Stuarţi, a trecut de partea augustei case de Hanovra, care domneşte peste noi în momentul de faţă. «Oare limba ascuţită a lui Horace Walpole n-o să se mai oprească niciodată din clevetit ?» — zice soţia dumitale citind peste umăr. Îi sărut respectuos mîna doamnei. Tac. Bernstein e un model de virtute. Nici un alt motiv serios n-o putea îndemna să se mărite cu capelanul tatălui ei. Mulţi dintre nobili fac complet abstracţie de această căsătorie. *Nu* i-a fost ruşine să fie doamna Tusher şi n-a luat drept soţ de-al doilea pe un *Baroncino* [2] neamţ pe care nu l-a văzut nimeni în afara graniţelor Hanovrei. Yarmouth nu are nici un fel de maliţie. Esther şi Vashti sînt prietene foarte bune şi toată vara au trişat la cărţi înşelîndu-se una pe alta la Tunbridge.

Sigur că lady Ailesbury întreabă : Şi ce legătură au toate astea cu Pielea Roşie ? Indianul a fost şi el la Tunbridge, şi poate că n-a trişat, dar în schimb a cîştigat din

[1] Sir Robert Walpole (1676—1745), tatăl scriitorului, a fost mare om de stat liberal, a ajuns şi prim ministru după urcarea pe tron a lui George I de Hanovra.

[2] Baronaş (it.).

gros. Se zice că l-a stors de mii de lire pe lordul March — lordul March care a stors şi ultima picătură de sînge de la alţii, încît s-a certat cu toată lumea, s-a bătut cu toată lumea, a călcat pe toată lumea în picioare, şi a făcut să se îndrăgostească de el nevestele tuturor, cu excepţia soţiei domnului Conway, dar *nu* şi cu excepţia actualei sale majestăţi, contesă de Anglia, Scoţia, Franţa şi Irlanda, regină a Walmodenului şi a Irlandei, pe care rugăm providenţa să ne-o apere.

Cunoşti *de par le monde*[1] o stîrpitură scîrboasă, un oarecare Jack Morris, care-şi bagă nasul prin toate casele din Londra şi pe urmă se strecoară afară din ele? Cînd eram la Vauxhall, domnul Jack ne-a făcut semn din cap, pe sub umărul unui tînăr foarte drăguţ, de braţul căruia se sprijinea, şi care părea să savureze extraordinar de mult farmecele grădinii. Dumnezeule, cum se mai holba la jocurile de artificii! O, zei nemuritori, ce urale îi smulgeau cîntecele unei paţachine vopsite ca dracul, care ţipa de-mi spărgea urechile! În ţara pieilor roşii din neamul Iroquois, un şirag de mărgele de sticlă în valoare de doi peni şi o bucăţică de pînză murdară constituie adevărate comori, şi sălbaticul nostru le preţuia ca atare.

S-a răspîndit pe aici un zumzet cum că ăsta e tînărul norocos. Aseară a cîştigat foarte elegant trei sute de lire de la Rockingham şi de la pricopsitul de nepotu-meu, la localul White, şi iată-l pe urmă, încîntat de muzică, scoţînd strigăte şi urale de-ţi era mai mare dragul. Mie nu-mi place teatrul de marionete dar îmi place să-i duc pe copii la asemenea spectacole, domnişoară Conway! Vă transmit complimentele mele şi sper că o să mergem să vedem împreună păpuşile.

Cînd s-a dat jos cîntăreaţa de pe tronul ei, Jack Morris a ţinut morţiş să i-l prezinte pe virginianul ăsta. L-am văzut cum a roşit pînă în vîrful urechilor şi pe cuvîntul meu că i-a făcut o reverenţă atît de frumoasă cum nici nu mi-am închipuit că se obişnuieşte prin wigwam-uri. «Are ceva de nevastă de piele roşie în ea, şi probabil că d-aia a plăcut-o sălbaticul», a zis George — o glumă bineînţeles mai puţin strălucită decît focurile de artificii. După aceea

[1] (pe) undeva (fr.)

mi s-a părut că sălbaticul şi sălbatica s-au retras împreună.

După ce au mîncat şi au băut mult prea mult cu trei ceasuri mai înainte, prietenii mei nu s-au lăsat pînă n-au mîncat pui şi n-au băut punci de rachiu la Vauxhall, unde George a adormit imediat şi, păcatele mele, a trebuit să-i spun lui Tony Storer tot ce ştiam despre drăgălaşa familie a acestui virginian, în special cîte ceva din antecedentele lui madame Bernstein şi povestea unei alte frumuseţi vîrstnice din aceeaşi spiţă, o oarecare lady Maria, care a fost *au mieux* [1] cu fostul prinţ moştenitor. Ce i-am zis? Declar cu mîna pe inimă că nu i-am spus nici jumătate din ce ştiam, şi, bineînţeles, nici măcar a zecea parte din ceea ce aveam să-i spun, pentru că cine s-a repezit la noi dacă nu tocmai sălbaticul meu, de data asta roşu ca focul la faţă — vopsit în culorile războiului? Nenorocitul băuse „apă de foc" [2] chiar în separeul alăturat.

Şi-a dat pălăria pe-o ureche, şi-a bătut mînerul sabiei cu palma şi a întrebat care dintre gentlemeni i-a vorbit de rău familia? Aşa că m-am văzut silit să-l rog să nu facă atîta zgomot, ca nu cumva să-l trezească pe prietenul meu domnul George Selwyn. Şi am adăugat «Vă asigur, domnule, că habar n-am avut că vă aflaţi în preajma mea şi vă cer cele mai sincere scuze dacă v-am jignit».

La această replică paşnică, indianul a luat mîna de pe tomahawk, a făcut o reverenţă destul de politicoasă, şi a spus că bineînţeles nu poate pretinde de la un gentleman de vîrsta mea *(merci Monsieur !)* altceva decît nişte scuze şi, auzind numele domnului Selwyn îi făcu şi lui George o reverenţă şi-i spuse că are pentru el o scrisoare de la lordul March, pe care din nefericire nu ştie unde a pus-o. S-ar părea că George i-a pus candidatura la club, sprijinită fiind şi de March, şi nu încape îndoială că aceşti trei mieluşei se vor jumuli unul pe altul. Între timp, sălbaticul meu astfel domolit, s-a aşezat la masa noastră şi *a îngropat securea* [3] într-un nou castron cu punci, pe care

[1] în cei mai buni termeni ; în cele mai strînse legături (fr.)
[2] rachiu (în dialecte ale pieilor roşii)
[3] Obicei al pieilor roşii, simbol al armistiţiului.

aceşti gentlemeni au ţinut să-l comande. Domnul să ne aibă în pază ! S-a făcut ora unsprezece şi iată că Bedson îmi aduce grişul cu lapte !

H.W.

Prea distinsului domn H. S. Conway".

CAPITOLUL XLI

CARIERA CRAIDONULUI [1]

PE VREMEA LUI HARRY WARRINGTON oamenii erau foarte ocupaţi (nu că tînărul nostru gentleman ar fi dat prea mare atenţie controversei) să stabilească o comparaţie între meritele literare ale anticilor şi modernilor ; învăţaţii — şi împreună cu ei lumea, zău, mai toată — se declarau de partea celor dintîi. Modernii din timpurile acelea sînt anticii din zilele noastre, şi noi facem speculaţii în privinţa lor în anul de graţie în care trăim, după cum strănepoţii noştri, peste o sută de ani, vor emite judecăţi în privinţa noastră.

Încotro ne conduce acest preludiu ? Mă gîndesc la domnul Harry Warrington, instalat în locuinţa sa din Bond Street, Londra, şi la viaţa pe care o duceau pe vremea aceea atît el cît şi mulţi dintre junii eleganţi, şi mă tem că nu pot introduce pe tînărul meu cititor, şi cu atît mai puţin pe frumoasa mea tînără cititoare în toate aceste amănunte, după cum nici lady Moft nu-şi poate duce fiica în Parcul Cremorne într-o seară obişnuită. Scumpa mea domnişoară Diana (aşi ! ştiu că ai treizeci şi opt de ani, deşi eşti atît de sfioasă şi vrei să ne faci să credem că abia ai părăsit şcoala şi şorţuleţul), cînd bunicul dumitale era un tînăr craidon şi umbla pe la cluburile din centru şi cina la Pontac, cu rămăşiţele de la ospeţele date de Braund şi Lebeck, şi se ducea la Newmarket cu March şi Rockingham, şi ciocnea pahare din cel mai bun vin cu

[1] Titlul general al unei serii de gravuri de William Hogarth (1697—1764)

Gilly Williams şi George Selwyn (şi *nu* înţelegea glumele lui George, a căror aromă într-adevăr s-a evaporat în mare măsură de la îmbuteliere încoace) — bătrînul gentleman a dus o viaţă despre care nobila dumitale mătuşă (autoare a *Legendelor familiei Moft* sau *Fructele frumoase ale arborelui genealogic*) nu ţi-a dat nici cea mai mică ideie.

Această lady şi-a făcut de cap cu mult înainte ca bunica să fi adoptat aceste opinii grave care au făcut-o să se distingă în cursul ultimei ei şederi îndelungate la Bath şi după ce colonelul Tibbald s-a însurat cu domnişoara Leşie, bogata moştenitoare a familiei de săpunari. Cînd era tînără era la fel de aiurită ca şi restul lumii distinse. La casa ei din strada Hill întindea zece mese de cărţi miercurea şi duminica seara, afară doar de o scurtă perioadă în care la Ranelagh era deschis şi duminicile. Toată viaţa a jucat cărţi seară de seară timp de opt, nouă sau chiar zece ore. Aşa făceau şi toţi ceilalţi în societate: Pierdea ; cîştiga ; trişa ; îşi amaneta bijuteriile ; şi cine ştie ce altceva n-ar fi amanetat pentru a face rost de bani cu care să-şi astîmpere patima jocului ? Şi ce-a fost duelul acela de după banchetul de la Shakespeare's Head în Covent Garden între bunicul dumitale şi colonelul Tibbald ? Şi-au tras săbiile şi s-au bătut fiind asistaţi doar de Sir John Screwby, care era beat mort sub masă.

Aşadar, dacă Harry Warrington se duce la Newmarket la cursele din octombrie şi pierde sau cîştigă bani acolo ; dacă face parte din grupul de la localul Shakespeare's Head sau Bedford Head ; dacă ia masa la restaurantul White şi după aceea joacă macco şi lansquenet ; dacă pălmuieşte un paznic şi se înfăţişează la Roundhouse ; dacă scurtă vreme se dovedeşte a fi un Harry Warrington dezordonat, destrăbălat şi zăpăcit ; eu, cunoscînd slăbiciunea naturii omeneşti, nu voi fi deloc surprins ; şi, dîndu-mi perfect seama de propriile mele lipsuri, nu intenţionez să mă arăt foarte aspru cu semenii mei. În schimb domnul Sampson tocmai asta făcea ; în capela lui de la Long Acre, biciuia grozav viciile ; punea la stîlpul infamiei Păcatul ; întrecea cu mult în blesteme Hula, aruncînd anateme asupra ei ; dobora la pămînt Beţia şi călca în picioare bruta

îndobitocită care se bălăcea în mocirlă ; tîra prin ţărînă Infidelitatea conjugală şi arunca asupra ei o ploaie de pietre retorice — şi după predică venea să ia masa la Steaua şi Jartiera, pregătea un castron de punci pentru Harry şi prietenii lui la Bedford Head sau se aşeza la masa de whist acasă la domnul Warrington, sau la lordul March, sau oriunde putea beneficia de o cină bună şi de o societate agreabilă.

Şi totuşi mă gîndesc adeseori în legătură cu faptele domnului Warrington din această perioadă a şederii lui la Londra, că aş fi putut să-l privesc după obiceiul meu fără îngăduinţă sau milă şi să-l cobor în ochii dumneavoastră — pentru că, după cum vedeţi, n-am rostit nici măcar un singur cuvînt care să exprime indignarea mea virtuoasă faţă de purtarea lui şi, chiar dacă nu era blamabilă, în orice caz l-am judecat cu multă asprime. O, Adevăr ! O, Frumuseţe ! O, Decenţă ! O, Pudoare !, O, Mores [1], O, Ruşinoasă care roşeşti ! O, Mironosiţă — fiecare scrisă cu majuscule pentru a-ţi cinsti numele ! O, Virtuoasă care nici usturoi n-ai mîncat, nici gura nu-ţi miroase ! Cum aş putea îndrăzni oare ca să spun că a fost vreodată un tînăr care s-a purtat cu adevărat ca un tînăr ?

Fără îndoială, scumpa mea domnişoară, îl calomniez pe domnul Warrington, după obiceiurile mele de om fără inimă. Ca dovadă, iată o scrisoare din colecţia familiei Warrington, adresată de Harry mamei lui, în care nu există nici un singur cuvinţel de natură a te face să bănuieşti că ducea o viaţă dezordonată. Şi noi ştim că o asemenea scrisoare adresată de un fiu unui părinte iubitor şi exemplar, trebuie *neapărat* să corespundă întru totul adevărului !

Bond Street, Londra, 25 octombrie 1756

„Venerabilă doamnă,

Iau peana în mînă pentru a-ţi conferma amabilitatea din zece iulie trimeasă prin vasul Lively Virginia, care a sosit cu bine la destinaţie, şi mia fost înaintată de reprezentantul nostru din Bristol şi mă bucur la vestea că re-

[1] O, moravuri (lat.).

colta promite să fie atît de bună. Tully [1] zice că agricultura este ocupaţiea cea mai nobelă ; e încîntător atunci cînd ocupaţiea asta ie totodată şi profetabilă !

De la ultima mea scrisoare espediată din Tunbridge Wells sa mai întimplat vreo două icidente despre care ie neccesar [2] Să o anunţ pe scumpa mea Mamă. Grupul nostru de acolo sa destrămat la sfîrşitu lu agust ; începea sezonul la potîrnichi. Baroneasa Bernstein, care a fost încontinu f.f. amabilă cu mine, a fost la Bath, unde se duce întotdeauna iarna, şi mia făcut un cadou foarte binevenit sub forma unei bancnote de cincizeci de lire. La întoarcere am venit împreună cu reverendul Sampson, ale cărui învăţături le găsesc f.f. Valloroase, şi cu verişoara mea, lady Maria, pînă la Castlewood [3]. Pe drum am făcut o vizită fulger la scumpii şi amabilii mei prieteni, colonelul şi doamna Lambert de la Oakhurst House, care îi trimit cele mai afectuoase salutări venerabilei mele Mame. Cea mai mică din domnişoarele Lambert, trebuie so spun cu regret, era cam firavă ; părinţii ei păreau destul de îngrijoraţi.

Cu multă tristeţe trebuie să mărturisesc că şederea mea la Castlewood a fost foarte scurtă din pricina unei gîlcevi cu vărul meu William. E un tînăr foarte nervos şi, vai ! căzut în patima beţiei, cînd nu se mai poate stăpîni de loc. Certîndune pentru un fleac, adică pentru un cal, am avut un schimb de vorbe cam vechemente şi a încercat sămi dea o lovitură sau cam aşa ceva — lucru care copilu lu bunicu, adică a lu tăticu lu Mama, nu putea săl suporte. Iam răspuns şi lam doborît la pămînt, de unde a fost dus la culcare aproape înnesimţire. Dimineaţa am trimis pe cineva săl întrebe cum se mai simte ; dar nemaiavînd veşti de la el, mam întors la Londra unde am rămas de atunci încoace lipsind numai de cîteva ori pentru cîte o perioadă scurtă.

---

[1] Formă anglicizată a numelui lui Marcus Tullius Cicero (106—43 î.e.n.)

[2] La cuvîntul acesta s-a lucrat mult cu un briceag, dar a rămas, *sic*, fără doar şi poate spre marea satisfacţie a scriitorului (n.a.)

[3] Oare nu cumva aceste lucruri i le-a dictat domnului Warrington preotul Sampson ? *(n.a.)*

Ştiind că tu ai fi ţinut ca eu să văd Universitatea din Cambridge unde a învăţat scumpu meu Bunic, am plecat întracolo călare nudemult cu nişte preteni şi am străbătut o parte din comitatul Hertfordshire odihnindumă în celebrul pat de la Ware [1]. Cînd am ajuns la Cambridge tocmai începuse anul universitar. Am văzut studenţii cu robele şi tichiile lor şi mam dus pînă la vestitul cîmp de la Newmarket unde tomnai sa întîmplat să fie nişte curse de cai — calul Măduvioara a pretenului meu lordu March, fiul iepei Săgeata, ieşind învingător cu o misă foarte Mare. A fost o zi dicstractivă — jocheii, caii eţetera, cu totul altfel decît bietele curse din ţara noastră — vai, şi ce pareuri se făcea — aici nobilul ăl mai bogat se bate pe burtă cu jocheii şi face prinsoare cu oricine. Cambridge mia plăcut : în special capela colegiului regal în stil gotic pompos dar elegant.

Am ieşit şi în lume şi mau făcut membru la clubu White unde mântîlnesc cu Gentlemeni de prima mînă. Printre pretenii mei se numără lorzii Rockingham, Carlisle, Orford, Bolingbroke, Coventry, pe care miia prezentat lordul March, de care ţiam mai scris şi aldată. Lady Coventry ie o femee bine, da ie cam pirpirie. Aici toate cocoanele sînt vopsite, şi alea bătrîne şi alea tinere ; aşa că dacă dumneata şi cu Mountain şi cu Fanny vreţi să ţineţi pasu cu moda trebe să vă trimet nişte borcane cu ruj ; toată lumea joacă cărţi — în orice seară de petrecere din orice casă se întind opt sau chiar zece mese de cărţi. Cu regret tre să spun că nu toţi joacă cinstit şi unii nici măcar nu plăteşte datoriile. Am fost silit să mă aşed şi eu la masa de joc — că de, cînd ieşti între Lupi trebe să urli ca Lupii — şi am văzut nişte cocoane — a căror nume nu vreau săl spun — cum miau şterpelit pur şi simplu fisele de sub nas !

Într-o zi, cînd regimentul lui, regimentul douăzeci, a venit la paradă în parcul St. James, un preten deal meu, domnu Wolfe, mia făcut onoarea să mă prezinte Alteţei Sale Regale Comandantul suprem, care a fost foarte amabil ; un prinţ vesel şi cam grăsan, dacă pot spune aşa fără

[1] Aflat la hanul „Capul Sarazinului" şi pomenit în piesa *A douăsprezecea noapte* a lui Shakespeare.

să fiu nerespectuos, care ca purtare îmi amintea de acel nefericit general Braddock, care lam cunoscut noi anul trecut spre a noastră nenorocire. Cînd a auzit cum mă cheamă şi că scumpul nostru George a luptat şi a căzut în campania nenorocită a lui Braddock, a vorbit o mulţime cu mine ; ma întrebat de ce un tînăr ca mine nu intră şi el în armată, de ce nu mam dus la Regele Prusiei care ie un mare general ca să asist la vreo două Canpanii ; şi dacă nar fi mai bine să fac asta decît sămi pierd vremea pe la petreceri şi partide de cărţi la Londra ? Iam zis că aş dori din toată inima să merg la război, dar acum am rămas singurul fiu al Mamei mele, care mia dat învoire să plec şi că am răspunderea proprietăţii noastre din Virginia. Alteţa sa Regală spunea că domnu Braddock espediase în Anglia raporturi despre Doamna Esmond, că ce supusă credincioasă a Coroanei Britanice sa dovedit, aşacă a vrut foarte mult să mă servească. După aceea am fost cu domnu Wolfe săl vizităm, în casa Alteţei Sale Regale din Pall Mall ; Alteţa Sa care ie încă foarte tînăr a luptat în canpania din Scoţia cu Prinţul, pe care Domnul Dempster îl iubeşte atît de mult. Bineînţeles a fost prea sever ; dacă cineva poate să fie prea sever împotriva rebelilor înarmaţi.

Domnul Draper a pus pe numele meu jumate din Acţiuni, averea lu bietu Tăticu. Pînă cînd nu putem fi siguri de *pierderea aceea cumplită* din Familia noastră, pe care mia şa da şi mîna dreaptă ca so pot înlocui restul Acţiunilor tre să rămînă în mîna Egzecutorilor pentru cel care lea moştenit. Ah, dragă Mamă, nu trece o zi, nici măcar un ceas fără să mă gîndesc la el. Adeseori aş vrea să fie împreună cu mine. Am inpresia că parcă aş fi mai de treabă cînd mă gîndesc la El, şi aş vrea, spre cinstea fameliei mele ca el so reprezinte aici, Scumpă Doamnă, în locul respectosului şi afectosului Dumitale fiu,

Henry Esmond Warrington".

P.S. Fac şi eu ca şi sexul slab, care, după cum merge vorba, întotdeauna dă veştile cele mai inportante în poscript. Vroiam săţi spun ceva despre o persoană căreia miam dăruit inima. Am săţi scriu mai pendelete despre

asta, fiindcă nui nici o grabă. Atîta doar ie deajuns că ie fată de nobili şi se trage dintro famelie tot aşa de Bună ca şi a noastră".

*

Clarigis[1] Street, Londra, 23 octombrie 1756

„Mă tem, buna mea soră, că mai toată viaţa noastră am fost mai mult deun neam decît deo fire, ca să folosesc vorbele unui poet pe care scumpul tău tată îl îndrăgea foarte tare[2]. Cînd teai născut tu în principatul nostru de Vest, mama mea nu era chiar aşa de bătrînă ca a lui Isaac; dar chiar şi atunci eu eram destul de bătrînă ca să-ţi pot fi mamă. Şi cu toate că ea ţia dat tot ce-ţi putea lăsa ori da, inclusiv mica porţie de dragoste care ar fi trebuit sămi revină mie, totuşi, dacă putem avea bunăvoinţă una faţă de cealaltă, ne putem deprinde să trăim şi fără afecţiune; şi o mică amabilitate îmi datorezi, de dragul fiului tău, precum şi de dragul tatălui tău, pe care l-am iubit şi l-am admirat mai mult decît pe oricare alt bărbat pe care l-am cunoscut vreodată pe lumea asta: a fost un om mai mare decît mai toţi ceilalţi, cu toate că nu se lăuda cine ştie ce cu asta. Am văzut pe mulţi alţii care se lăudau, şi crede-mă, după cum mi-am putut da seama, prea puţini aveau capetele sau inimile atît de bune ca ale domnului Esmond.

Dacă ne-am fi cunoscut mai bine, ţiaş fi putut da unele sfaturi cu privire la intrarea în Europa a tînărului tău gentleman, sfaturi pe care leai fi putut asculta sau nu, după cum fac oamenii în general. Cel puţin ai fi spus după aceea: «Avea dreptate în recomandările ei, şi dacă Harry ar fi făcut ceea ce dorea madame Beatrix, ar fi fost mai bine pentru el». Buna mea soră, tu n-aveai de unde să ştii, şi nici eu, pentru că nu miai scris săţi spun lucrul ăsta, dar băiatul tău, venind în Anglia şi la Castlewood, na găsit acolo decît nişte prieteni foarte nepotriviţi pentru el; afară doar de o singură persoană, o mătuşă bătrînă, despre

[1] De fapt corect Claridge's
[2] Shakespeare, *Hamlet* I, II, 65

care sau spus şi sau vorbit tot felul de răutăţi în ultimii cincizeci de ani — şi poate nu întrutotul fără motiv.

Acuma, trebuie să-I spun mamei lui Harry ceea ce fără doar şi poate no va mira de loc, că mai toată lumea care îl cunoaşte îl îndrăgeşte. E măsurat la vorbă, larg la pungă, viteaz ca un leu şi are o purtare imperioasă carei şade foarte frumos; cred că ştii prea bine dacă e chipeş sau nu; draga mea, mie îmi place foarte mult chiar dacă nu este grozav de spiritual sau de inteligent, şi de fapt eu nu mam omorît niciodată după indivizii *care au descoperit* America, şi care sînt de o mie de ori mai deştepţi decît semenii lor. Marele prieten al tatălui tău, domnul Addison [1] nu mi s-a părut decît un pedant cu pretenţii, iar succesorul său Sir Dick Steele [2], nu era foarte simpatic nici cînd era băut, nici cînd nu era băut. Şi *(revenons à luy* [3] domnişorul Harry al tău e sigur că *nu va descoperi niciodată America.* Învăţătură din cărţi are la fel de puţină ca şi oricare lord în Anglia, dar eu una nu-l ţin de loc de rău pentru asta. Dacă Dumnezeu nu la înzestrat cu o înclinaţie în această privinţă, nare rost să încercăm să-l înclinăm noi,

Datfiind locul pe care urmează săl ocupe în colonia lui cînd se va întoarce acolo, şi datăfiind familia din care se trage, dămi voie săţi spun că nu i se acordă o alocaţie suficientă pentru aşi ţine rangul şi probabil va face o mult mai mare *dépence* [4] din veniturile lui restrînse — pur şi simplu datorită disperării va depăşi toate limitele şi va deveni cheltuitor, fără ca asta să fie în firea lui. Dar îi place să trăiască la fel de bine ca restul societăţii şi, între noi fie vorba, sa înhăitat cu unii dintre cei mai rafinaţi şi mai destrăbălaţi tineri din Anglia. El socoate că e spre onoarea familiei lui să nu dea înapoi şi adeseori comandă dropii şi şanpanie, cînd de fapt ar putea la fel de bine să se mulţumească cu o fleică şi o halbă de bere. Şi, în spiritul ăsta, nu mă îndoiesc din cîte mia spus în conversaţia lui care e foarte *naive* (după cum zic franţujii) că maică-sa ia dat nas

[1] *Joseph Addison* (1672—1719), eseist şi gazetar englez.
[2] *Richard Steele* (1672—1729), idem, prieten şi coleg al acestuia.
[3] Corect: *revenons à lui* — să revenim la el (fr.)
[4] corect *dépense* — cheltuială (fr.)

să se creadă grozav. Nouă femeilor ne place să avem lucruri scumpe, chiar dacă nu ne place la fel de mult să plătim atîta cît costă. Vrei ca băiatul tău să facă o figură bună la Londra ? Atunci trimitei bani de cheltuială cel puţin de trei ori mai mult şi mătuşa Bernstein (cu permisiunea onoratei sale mame), va mai adăuga ceva la suma pe care io dai. Altfel, o să cheltuiască puţinul capital pe care aflu căl are aici în Anglia, pe care dacă un băiat începe să-l *manger* [1] curînd-curînd bucăţica se termină. Mă rog la Dumnezeu să fiu în stare la moartea mea să-i las ceva nepotului lui Henry Esmond ; numai că eu am economii foarte mici şi pensia pe care mi-a acordat-o Majestatea Sa Regele încetează odată cu moartea mea. Cît despre *feu*[2] domnul de Bernstein, la moartea lui na lăsat decît datorii : lefegiii de la Curtea Majestăţii Sale Electorului de Hanovra sînt plătiţi foarte prost.

O doamnă care în momentul de faţă se bucură de mare trecere pe lîngă Majestatea Sa, a făcut o mare pasiune pentru băiatul tău şi va profita de primul prilej pentru ai pomeni Suveranului de el. Alteţea Sa Regală, Ducele, la văzut. Dacă trebuie neapărat să trăiască în America, de ce nar putea la urma urmei, domnul Esmond Warrington să revină acolo ca guvernator al Virginiei şi de ce să nu adauge şi vreun titlu la nume ? Asta e ceeace sper pentru el.

Între timp trebuie să fiu foarte sinceră cu tine şi să-ţ spun că tare mă tem că sa încurcat aici întro logodnă cam prostească. E greu să ierţi chiar şi faptul că un bărbat se căsătoreşte cu o femee în vîrstă pentru banii ei — un asemenea lucru *ne valant guère la chandelle*[3] — domnul Bernstein, cînd trăia, ma asigurat în repetate rînduri de acest adevăr, şi trebuie săl cred pe bietul gentleman ! Dar, a te logodi cu o femeie bătrînă fără bani şi a o lua de nevastă pur şi simplu pentru că iai promis, mi se pare o folie de care se pot face vinovaţi numai băieţii foarte tineri şi

[1] mănînce (fr.)
[2] răposatul (fr.)
[3] Corect : *ne valant guère la chandelle* — nemeritînd efortul (fr.)

mă tem că domnul Warrington se numără şi el printre ei. Cum sau pentru ce motive naş şti să spun, dar nepoata mea Maria Esmond a *escamoté* [1] o promisiune de la Harry. El habar nu are de nici un fel de *antecedente* din viaţa ei, pe care eu le cunosc. În ultimii douăzeci de ani sa dat peste cap ca să pună mîna pe cel puţin douăzeci de soţi. Puţin îmi pasă cum a smuls promisiunea din partea lui: Dar e un adevărat păcat şi o ruşine ca o femeie de peste patruzeci de ani să profite astfel de naivitatea unui băiat cinstit şi pe urmă săl silească săş ţină cuvîntul. Ea nu e cîtuşi de puţin aşa cum pretinde că ar fi. Iar Harry — zice el — nu poate fi înşelat de nici un jocheu sau geambaş — dar cu femeile nu ştiu zău!

Îţi dau aceste veşti cu toate că înţeleg cît de neplăcute trebuie să fie pentru tine. Poate te vor aduce în Anglia; dar eu una aş fi cît mai precaută şi în primul rînd cît mai blîndă, pentru că zăbala l-ar face pe el să devină imediat *nărăvaş*. Mă tem că averea este legată de anumite condiţii, aşa că ameninţarea de al tăia de la moştenire no so impresioneze prea mult pe Maria. Altfel eu o ştiu că e atît de mercantilă încît (deşi realmente îi place foarte mult băiatul ăsta frumos) fără bani ea nici nar vrea să audă de o propunere de căsătorie din partea lui. Eu am făcut tot ce am putut — şi chiar mai mult decît ar fi *trebuit* să fac pentru a împiedica această căsătorie. Ce anume, şi alte amănunte, nu vreau să spun în această scrisoare; atîta doar că rămîn, în amintirea lui Henry Esmond, prietena cea mai sinceră a nepotului lui, precum şi sora şi sluga credincioasă a dumitale, doamnă,

Beatrix, baroneasă de Bernstein".

„Doamnei Esmond Warrington de Castlewood Virginia".

Pe dosul acestei epistole doamna Esmond a scris cu mîna ei: „Scrisoarea surorii mele Bernstein, primită la 24 decembrie împreună cu a lui Henry; la sosirea scrisorilor s-a stabilit ca fiul meu să se întoarcă imediat acasă".

[1] smuls prin viclenie (fr.)

CAPITOLUL XLII

FORTUNATUS NIMIUM [1]

DEŞI HARRY WARRINGTON persista în hotărîrea lui de a-şi ţine promisiunea aceea îngrozitoare smulsă de verişoara lui, sperăm că nici un cititor binevoitor nu-l va judeca atît de aspru, încît să creadă că logodna era pe placul tînărului şi că el n-ar fi fost cît se poate de bucuros să scape de ea. Mai mult ca sigur că bătaia pe care i-o trăsese bietului Will avea tocmai acest scop ; şi se prea poate ca Harry să se fi gîndit : „Un meci de box între noi e sigur că va duce la o ceartă cu familia ; în cearta cu familia, Maria s-ar putea să ia partea lui frate-său. Eu, bineînţeles, nici nu voi da înapoi, nici nu-mi voi cere scuze, În cazul ăsta s-ar putea ca Will să mă tragă la răspundere, deşi eu ştiu care din noi doi e mai bun. În mijlocul acestei gîlcevi convenţia ar putea să se rupă şi s-ar putea ca eu să redevin liber".

Aşadar, cinstitul Harry puse bomba şi aprinse fitilul ; dar de îndată ce se linişti fumul exploziei, se constată că nu s-a întîmplat nimic grav, afară doar de faptul că William Esmond a rămas timp de o săptămînă cu nasul umflat şi cu un ochi vînăt. Nu i-a trimis o provocare la duel vărului său Harry Warrington ; drept care nici nu l-a ucis pe Harry, nici n-a fost ucis de el. Will a fost trîntit la pămînt şi s-a ridicat din nou. Cîţi bărbaţi înţelepţi n-ar face acelaşi lucru dacă ar putea să-şi rezolve micile lor răfuieli în taină, fără ca cineva să ştie cum s-a lichidat războiul ! Maria n-a ţinut de loc cu familia ei în această ceartă, dar s-a declarat de partea vărului ei, cum a făcut şi lordul Castlewood, aflînd de încăierare. Will dăduse prima lovitură, zicea lordul Castlewood, conform mărturiei capelanului. Nu era nici prima şi nici măcar a zecea oară cînd, ameţit de băutură stîrnise vreo ceartă. Domnul Warrington n-a făcut decît să manifeste curajul corespunzător, respingînd ultragiul, şi era de datoria lui Will, şi în nici un caz a lui Harry, să-şi ceară iertare.

---

[1] Prea norocosul *(lat* — parafrază după Virgiliu *Georgicele)*

Harry zise că nu vrea să accepte nici un fel de scuze atîta vreme cît nu i se restituie calul promis sau nu i se plăteşte pariul. Autorul cronicii de faţă nu a izbutit să descopere, din vreo hîrtie care i-a căzut sub ochi, cum s-a rezolvat pînă la urmă chestiunea aceea cu pariul ; e sigur, în schimb, că cei doi veri s-au întîlnit curînd după aceea în casele mai multor prieteni comuni şi nu s-au sfîşiat.

La început fratele mai mare al Mariei, dorise foarte mult ca sora lui, care rămăsese nemăritată atîţia ani şi-pe trena căreia, în lungul umblet al rochiei ei pe poteca vieţii, se adunaseră în mod firesc atîţia ciulini, atîta noroi, atîtea pete şi atîtea rupturi, — să se mărite cu orice mire care se ivea şi cu atît mai bine dacă o făcea cu un gentleman din Virginia. Avea să se retragă în coliba lui indiană din păduре şi aşa se termina cu ea. În mod firesc, Harry avea să-i supravieţuiască miresei lui cam vîrstnice, şi n-avea decît să se consoleze sau nu, după cum prefera, în urma morţii ei.

Dar, după o întrevedere cu mătuşa Bernstein, pe care o avu lordul sosind la Londra, el îşi schimbă părerea ; ba chiar merse pînă acolo încît să încerce să-i abată gîndurile Mariei de la această căsătorie şi să-şi exprime mila pentru tînărul care urma să fie supus unei vieţi de chin din pricina unei făgăduieli prosteşti făcută la vîrsta de douăzeci şi unu de ani.

Cum aşa, chin ? Maria nu izbutea să înţeleagă de ce urma să fie atît de chinuitoare viaţa lui Harry. Auzi vorbă, milă ! La Castlewood lordul socotise că nu e vorba deloc de milă. Maria ştia ce înseamnă mila. Fratele ei fusese la mătuşa Bernstein ; mătuşa Bernstein oferise bani pentru ruperea acestei logodne. Ea înţelegea ce vrea lordul, dar domnul Warrington era un om de onoare şi ea putea avea încredere în el. Drept care, după aceasta, lordul se duse la White's sau prin alte locuri frecventate de el. E probabil că sora lui ghicise foarte, foarte exact natura conversaţiei lui cu madame Bernstein.

„Şi aşa, gîndi el, probabil sfîrşitul virtuţii mele va consta în faptul că Pielea Roşie va cădea pradă altora şi faptul că eu l-am cruţat n-a slujit la absolut nimic. Cum

zicea profesorul ăla de la şcoală ? *Quem Deus vult* [1]. Dacă nu-l prind eu, îl prinde altul, asta e limpede. Şi frate-meu a furat o bucată din el ; iar scumpa mea soră vrea să-l înghită în întregime. Uită-te la mine care am stat acasă şi i-am respectat cu adevărat tinereţea şi nevinovăţia, refuzînd să joc cu el pe o miză mai mare de şase peni şi slujindu-i drept tutore şi mentor. Ei bine, sînt doar un găgăuţă dacă îngraş gîsca pentru a le-o oferi altora s-o mănînce ! N-am făcut prea multe fapte bune în viaţă şi poftim, iat-o pe asta, cui o să-i fie de folos ? Altora. Şi încă mai vorbim de remuşcări! Jur pe focuri şi furii, remuşcările pe care le am mi le-au pricinuit tocmai lucrurile pe care aş fi putut să le fac dar nu le-am făcut ! De ce am cruţat-o pe Lucreţia ? De atunci m-a urît întruna iar soţul ei a apucat tocmai pe calea care-i era predestinată. De ce l-am lăsat pe acest băiat să-mi scape printre degete ? Tocmai pentru ca să-l jumulească March şi ceilalţi care n-au nevoie de el ! Şi, după toate, mai am şi reputaţie proastă ; sînt omul pe care-l arată oamenii cu degetul, poreclindu-l „lordul cel ticălos“ şi de care femeile îşi avertizează fiii să se ferească. *Pardi* [2], nu stau cîtuşi de puţin mai rău decît semenii mei, doar atît că am avut mai mult ghinion şi numai slăbiciunea mea blestemată mi-a fost duşmanul cel mai mare !“

Aici, se vede bine că notînd o replică pe care un gentleman n-a făcut decît s-o *gîndească,* cronicarul îşi depăşeşte creditul pe care-l are la cititorul răbdător, îndreptăţit eventual să nu accepte această poliţă adresată credulităţii lui. Dar oare Tit-Liviu şi Tucidide şi încă vreo douăzeci de alţi istorici n-au alcătuit discursuri pentru eroii lor, pe care, după cum ştim, aceşti eroi nici nu s-au gîndit să le rostească vreodată ? Atunci oare nu putem noi mai cu osîrdie, cunoscînd atît de bine caracterul lordului Castlewood, să declarăm ce-i trecea prin minte şi să-i transmitem aici pe hîrtie gîndurile ? Cum ? O haită întreagă de lupi urmăresc acest mieluşel şi vor să-l înghită imediat ? Şi cum adică, un vînător bătrîn şi flămînd să stea cu braţele încrucişate şi să nu-şi taie şi el măcar un cotlet ? Oare cine n-a admirat acea nobilă cuvîntare a lor-

[1] Cel ales de Domnul (lat)

[2] La dracu ! (fr.)

dului Clive [1], cînd i s-a reproşat la întoarcerea din India că a fost cam slobod cu birurile percepute, cu milioanele, cu monezile de aur, cu diamantele, perlele şi mai ştiu eu ce ? „Pe ochii mei, zicea eroul de la Plassey, cînd mă gîndesc la ocaziile pe care le-am avut, mă mir că am profitat de atît de puţine dintre ele !"

Pentru o inimă simţitoare, a spune poveşti dezagreabile despre un gentleman înainte de a fi într-un fel sau altul silit să le împărtăşeşti cuiva, e întotdeauna dureros şi neplăcut. De aceea, deşi am ştiut, înainte chiar de a se fi scris prima pagină a acestei istorii, ce fel de om era lordul Castlewood şi de cîtă stimă se bucura în rîndurile contemporanilor săi, am trecut sub tăcere multe din lucrurile neplăcute în privinţa lui, permiţînd cititorului candid doar să întrezărească faptul că era un nobil prea puţin îndreptăţit să se bucure de simpatia noastră. E adevărat că lordul March şi alţi gentlemeni despre care se plîngea, n-ar fi stat nici ei măcar o clipă la gînduri înainte de a face prinsoare cu domnul Warrington pe ultimul său şiling, şi de a-i lua banii, fără a avea mai multe scrupule decît cînd crănţănim oasele unui pui ; e adevărat că ei ar fi profitat din plin de avantajele jocului sau de superioritatea lor în acest domeniu, sau de şansele favorabile ale unei curse de cai îmbinate cu informaţiile lor tainice privitoare la caii angajaţi în ea ; în asemenea cazuri ei se comportau ca toţi ceilalţi gentlemeni ; dar cînd jucau, jucau cinstit ; şi cînd pierdeau, plăteau.

Acuma, realitatea este că doamnei Bernstein nu-i prea venea să-i spună nepotului din Virginia toate amănuntele cunoscute ei, de natură a-i discredita familia ; ba chiar, a fost înduioşată de îngăduinţa lordului faţă de Harry la sosirea acestuia în Europa ; s-a arătat de-a dreptul încîntată de faptul că lordul a ascultat de dorinţele ei în legătură cu aceasta. Dar în conversaţia pe care a avut-o cu nepotul ei Castlewood în privinţa maşinaţiilor Mariei legate de Harry, lordul Castlewood îşi exprimase părerile cu cinismul său obişnuit şi se acuzase singur de prostie pentru că a cruţat un băiat pe care nici un fel de cruţare

[1] *Baronul Robert Clive* (1725—1774), militar englez, a întemeiat imperiul britanic în Asia prin victoria de la Plassey (1757).

nu-l va scăpa în cele din urmă de la ruină ; a arătat incontestabilele acte de risipă ale domnului Harry, ceata de oameni cu care s-a înhăitat și care erau toți mînă-spartă, nopțile petrecute jucînd faraon și stos, plimbările călare la Newmarket și a întrebat de ce numai el trebuie să se ferească de a-l atinge pe tînăr ? Degeaba s-a rugat doamna Bernstein de el, susținînd că Harry e sărac. Aș ! Doar moștenea un principat care ar fi trebuit să fie al lui, al lui Castlewood, și ar fi putut să refacă situația familiei lor ruinate (de fapt, doamna Bernstein considera proprietatea din Virginia a domnului Warrington, mult mai mare decît era în realitate). Oare nu se găseau destui cămătari în oraș care ar fi fost gata să-i dea bani din belșug pe baza unor polițe exigibile după moartea testatorului ? Castlewood știa toate lucrurile astea pe propria lui piele : recursese la ele cît trăia taică-său și blestemații ăia îi mîncaseră două-treimi din venitul lui prăpădit. Vorbea cu o sinceritate atît de hotărîtă și răuvoitoare, încît doamna Bernstein intră în panică pentru favoritul ei și își puse în gînd să-l avertizeze cu prima ocazie.

În seara aceea, începu să compună un bilet adresat domnului Warrington ; dar ea nu fusese niciodată prea bună la scris și toată viața urîse activitatea epistolară.

— Niciodată n-am văzut să iasă ceva bine dacă scrii mai mult decît „bonjour" sau chestii de afaceri, zicea ea. Ce rost are să scrii prost cînd sînt atîția oameni deștepți care pot face același lucru, dar bine ? Și încă și așa această ocupație poate fi lăsată în pace.

Așadar, își trimise un servitor pînă la locuința domnului Harry, poftindu-l să vină să ia ceaiul cu dînsa a doua zi, cînd își propunea să-l avertizeze.

Dar a doua zi dimineață nu se simți prea bine și nu-l putu primi pe domnul Harry cînd se înfățișă acesta ; se văzu silită să rămînă în camera ei vreo două zile, iar în cea următoare avu o obligație foarte importantă. O zi mai tîrziu domnul Harry plecă într-una din expedițiile lui. În vîrtejul vieții londoneze, parcă cine își mai vede vecinul, care frate își mai vede sora și care domn în toată firea își mai caută fostul coleg de școală ? Trecură multe zile pînă să aibă domnul Warrington conversația confidențială dorită de mătușa lui.

Doamna Bernstein începu prin a-l ocărî cu duhul blîndeţii pentru risipa pe care o făcea şi pentru diversele trăsnăi (deşi la drept vorbind ea era încîntată de Harry pentru amîndouă aceste lucruri). El răspunse că, ce să-i faci, tinerii sînt tineri şi, tocmai rămînînd în anturajul mătuşii lui, conform obligaţiei pe care o avea, legase cunoştinţele în mijlocul cărora trăia acum cea mai mare parte a timpului. Apoi, după un fel de preludiu, ea începu să-l avertizeze împotriva vărului său lordul Castlewood ; la care băiatul izbucni într-un hohot de rîs amar şi spuse că lumea binevoitoare îi şi spusese o groază de lucruri despre lordul Castlewood.

— Mie nu prea-mi convine să spun despre un bărbat de un rang atît de înalt ca lordul, sau despre oricare alt gentleman „nu juca cu el", continuă doamna ; dar...

— Dar poţi s-o spui foarte bine, mătuşico ! zise Harry gata-gata să scape o înjurătură.

— Şi ai şi jucat cu vărul tău ? întrebă monitoarea bătrînă şi plină de experienţă a tînărului.

— Am jucat, am pierdut dar am şi cîştigat, doamnă ! răspunse cu bravură Harry. Nu se cuvine să spun care a cîştigat mai mult. La noi în Virginia, dacă ne batem cu un vecin sau bem o sticlă cu el, sau jucăm cărţi, sau ne certăm, nu ne ducem repede-repede acasă să-i spunem mămichii. Dar nu vreau să te supăr, mătuşico !

Şi, roşind la faţă, frumosul tînăr se apropie şi o sărută pe bătrînă. Arăta ca un bărbat viteaz şi chipeş, cu dantele bogate, cu faţa şi părul de o mare frumuseţe, cu un costum nou şi elegant de cătifea cu fir de aur. Luîndu-şi rămas bun de la mătuşă, le împărţi după obicei servitorilor, care se înghesuiră în jurul lui, bacşişurile generoase din totdeauna. Era o zi ploioasă de iarnă şi ca să-şi apere ciorapii fini de mătase, gentlemanul meu nu putuse veni decît într-o lectică.

— La localul White ! le strigă el purtătorilor cînd ieşi în prag, şi ei îl duseră către locul unde îşi petrecea o mare parte din timp.

Poate că prietenii virginianului nostru ar fi dorit ca el să frecventeze mai puţin asiduu casa aceea de petrecere ! Dar putem spune măcar atîta în favoarea domnului War-

rington, că, odată intrat în joc, el dădea bătălia pînă la capăt, ca un erou. Nu-l zăpăcea norocul și își păstra un calm desăvîrșit cînd avea ghinion. Dacă zeița Fortuna este proverbială pentru nestatornicia de femeie schimbătoare cu care-i tratează pe jucători, oare cîți bărbați nu sînt la rîndul lor schimbători și nestatornici în atitudinea lor față de Fortuna, fugind speriați tocmai cînd ea le surîde binevoitoare. Și cîți n-o părăsesc tocmai pe ea care poate că niciodată nu s-ar fi gîndit să-i abandoneze, dacă n-ar fi fost lașitatea lor.

— Pe legea mea, domnule Warrington, zise domnul Selwyn trezindu-se într-un rar acces de entuziasm, dumneata meriți să cîștigi! Te porți cu zeița norocului așa cum ar trebui să se poarte un gentleman, și atîta vreme cît rămîne alături de dumneata, o tratezi cu o politețe desăvîrșită. *Si celeres quatit pennas* [1] — știi restul, nu? Ei bine, n-o duci mai rău — o să chemi trăsura zeiței și o să-i faci o plecăciune adîncă la scară. Ia uită-te la lordul Castlewood, care tocmai trece prin dreptul separeului. Ai mai auzit vreodată un om care să blesteme și să înjure așa de îngrozitor cînd pierde cinci sau șase gologani? Zeița asta ar trebui să fie cu adevărat o gloabă dacă i-ar acorda multă vreme favorurile unei *canaille* [2], de zgîrie-brînză ca ăsta!

— Noi nu ne considerăm familia *canaille,* domnule, zise domnul Warrington, și lordul Castlewood face parte din ea.

— Am uitat. Am uitat și te rog să mă ierți! Și transmit prin dumneata complimente lordului și fratelui său, domnul Will Esmond, zise vecinul lui Harry, de la masa de stos. Eu țin banca. Miza e cinci. Pereche deași. Am noroc ca de obicei. *Virtute mea me involvo!* [3]

După aceea recăzu în fotoliu.

Nu știu prea bine dacă atunci, cu acest prilej al preluării băncii, a aruncat domnul Harry pe masă cele cincisprezece monezi pomenite în una dintre celelalte scrisori către domnul Walpole, scrisori care n-au intrat în mîna

[1] Dacă bate din aripile-i iuți (lat.)
[2] mojic (fr.)
[3] Mă refugiez în virtutea mea (lat.) — Horațiu).

actualului cronicar învățat ce relatează evenimentele ; ceea ce este sigur e că la prima sa apariție la localul White, Harry a avut un noroc uluitor vreo cinci sau șase seri la rînd, părînd mai mult ca oricînd să fie Tînărul Norocos. Cele cinci sute de lire retrase din patrimoniul rezervat pentru moștenirea lui făcuseră pui și deveniseră între timp cîteva mii. Își cumpără haine elegante, cai frumoși, dădu petreceri grandioase, făcu daruri somptuoase, și trăi pe picior mare ca și cum ar fi fost la fel de bogat ca Sir James Lowther, sau ducele de Bedford — și totuși cele cinci mii de lire nu păreau să scadă de loc. Nu e deci de mirare că se arăta atît de darnic, cînd îi venea atît de ușor să dăruiască ; nu e de mirare că împărțea cu atîta mărinimie averea lui Fortunatus, aflătoare în buzunarul lui. Eu zic că nu e de mirare că el se arăta atît de darnic, întrucît așa era în firea lui. Alții la fel de bogați ca Fortunatus fac șapte noduri la punga lor imensă, beau bere ieftină și nu aprind decît o singură lumînare în dormitor, și încă și aia de seu.

Fiind în această vână norocoasă, ce-i veni domnului Harry în gînd ? Se informă de la lady Maria ce datorii are și i le plăti pînă la ultimul șiling. Pe mama ei vitregă și pe soră-sa după tată, care n-o aveau de loc la inimă, el le încărcă de cadouri magnifice.

— Oare n-ar fi mai bine să te duci să te lași arestat, Will ? îi zise sarcastic lordul fratelui său. Cu toate că în povestea aceea cu calul l-ai tras pe sfoară, nu încape îndoială că Pielea Roșie o să te răscumpere din temniță.

Atunci domnișorul William simți remușcări adevărate, deși nu chiar dintre acelea umile care l-au făcut pe fiul risipitor să cadă în genunchi cînd s-a pocăit.

— Fir-ar al dracului să fie, gemu el, cînd mă gîndesc că l-am lăsat pe individul ăsta să-mi scape printre degete pentru un fleac de patruzeci de lire ! Păi, de la ăsta puteam stoarce pe puțin o mie.

Cît despre Maria, această ființă generoasă primi cu multă recunoștință norocul de care se bucura ; și era gata să accepte oricîte alte semne de mărinimie. După ce-și achită conturile la diversele modiste, magazine, ateliere și pe la furnizori, ea se apucă de îndată să facă noi datorii. Doamna Betty, camerista ladyei Maria umbla de colo pînă

colo informîndu-i pe negustori și furnizori că stăpîna ei e pe punctul de a contracta o alianță matrimonială cu un tînăr posesor al unei averi imense ; așadar, ei puteau să-i ofere ladyei Maria un credit nelimitat. Întrucît mai auziseră de vreo două-trei ori pînă atunci aceeași poveste, negustorii ar fi putut să n-o creadă pe deplin dar, oricum, notele lor de plată fuseseră achitate ; lady Maria arătă că nu-i poartă pică nici măcar doamnei Pincott din Kensington, și cu surîsul pe buze îi comandă diverse alte cumpărături ; și cînd mergea de la mercerie la prăvălia de suveniruri și de acolo la bijutier, avînd în trăsură și pe cameristă, și pe domnul Warrington, toți negustorii o socoteau cu adevărat o femeie norocoasă, întrucît pusese mîna pe Tînărul Norocos, cu toate că ei s-ar fi putut mira cît de puțin gust a avut acesta dacă a ales o frumusețe atît de încărcată de ani. Domnul Sparks, din Tavistock Street, Covent Garden, își permise să vină acasă la domnul Warrington în Bond Street aducînd șiragul de perle și etui-ul de aur pe care domnul Warrington îl cumpărase împreună cu lady Maria cu o zi înainte ; întrebă dacă el, Sparks, trebuie să lase bijuteriile în apartamentul Înălțimii-sale, sau să le trimită ladyei Maria cu complimentele Înălțimii-sale ? La șirag și la etui Harry mai adăugă un inel ales din micul stoc pe care întîmplător bijutierul îl adusese cu sine și, poruncindu-i cu un aer măreț individului să-i trimită nota de plată, își luă rămas bun într-o manieră grandioasă de la domnul Sparks care, retrăgîndu-se din prezența Înălțimii-sale îi făcu o plecăciune pînă și lui Gumbo.

Și liberalitățile lui nu se sfîrșiră aici. Nu trecură multe zile pînă cînd tînărul veni încîntat cu faetonul la prăvălia domnului Sparks și cumpără vreo două brelocuri pentru niște domnișoare ai căror părinți fuseseră amabili cu el și pe care el le simpatiza foarte mult.

„Ah, se gîndi el, ce n-aș da să am și eu inteligența bietului meu George și geniul lui pentru poezie ! Aș însoți aceste daruri cu niște versuri frumoase pentru Hetty și Theo. Sînt sigur că dacă bunăvoința și sentimentele sincere m-ar putea transforma într-un poet, nu mi-ar fi deloc greu să găsesc rime". Așadar, îl chemă pe capelanul Sampson la el și alcătuiră împreună o scrisorică.

CAPITOLUL XLIII

ÎN CARE HARRY PRINDE ARIPI

AȘADAR, DOMNUL HARRY WARRINGTON din Virginia locuia în Bond Street, Londra, Anglia, trăia cît se poate de bine și bea cele mai fine băuturi care se puteau găsi în această țară. Mai toată lumea îi recunoștea acum titlul de Tînăr Norocos. Fiind tînăr, bogat, chipeș și norocos, lumea elegantă îl luă de mînă și-l făcu să se simtă binevenit în mijlocul ei. Și vă rog, dragii mei confrați, să nu începeți să scoateți strigăte de protest împotriva egoismului lumii pentru că se arată amabilă cu cei tineri, chipeși și norocoși, și în schimb se încruntă la voi și la mine, care, măcar așa de dragul discuției, trebuie să recunoaștem, sîntem cei mai bătrîni, mai urîți și mai prăpădiți cîini de pe lumea asta. Dacă am dreptul să-mi aleg cunoștințele și — să zicem de pildă la club — prefer compania unui tînăr vesel, frumos, bine îmbrăcat și manierat care mă distrează, tovărășiei unui mizantrop nespălat și lălîu, care vorbește ca un mahalagiu, sau a unui filfizon care tolocănește ca o moară stricată, sau a mai știu eu cui ; oare societatea — voi și cu mine deopotrivă — nu avem dreptul la aceeași alegere ? Harry era simpatizat pentru că era simpatic ; pentru că era bogat, frumos, jovial, de viță aleasă, bine crescut și brav ; pentru că, în mijlocul beților veseli, era amator de cîntece vesele și de băutură ; pentru că în mijlocul amatorilor de sport, îi plăcea orice joc sau sport, fie călare, fie pe jos ; pentru că, în mijlocul cucoanelor avea o timiditate modestă și la locul ei, care-l făcea interesant ; pentru că, față de cei de un rang mai umil decît al lui se arăta întotdeauna extrem de generos și gata să evite orice supărare sau jignire. Virginianul nostru era fără doar și poate maiestuos, nobil și aristocratic ; dar, pe vremea aceea, cînd cinurile mai contau încă, un gentleman nu devenea mai puțin popular dacă se arăta arogant sau distant cu inferiorii lui.

Într-o bună zi, ruda lui, lordul Castlewood, îl duse la Curte și-l prezentă pe Harry Majestății Sale, care tocmai se întorsese la Londra, venind de la Kensington. Dar fie că grațiosul suveran nu-l simpatiza pe prezentatorul lui

Harry, fie că avea alte motive, în orice caz el se arătă cam morocănos. Atîta îi spusese Majestatea-Sa :

— O, am auzit de dumneata de la lady Yarmouth. Contele de Castlewood (şi suveranul se întoarse către lord şi i se adresă în nemţeşte) să-i spună că joacă prea mult jocuri de noroc !

Şi cu aceasta Apărătorul Credinţei îşi întoarse spre ei spatele său regal.

Lordul Castlewood se dădu înapoi speriat la culme de această primire glacială pe care i-o făcuse augustul său stăpîn..

— Ce zice ? întrebă Harry.

— Majestatea-Sa consideră că la localul White se joacă pe sume prea mari, ceea ce nu e pe placul Majestăţii-Sale, şopti nobilul.

— Dacă el nu ne vrea, ar fi mai bine să nu mai dăm pe aici, asta-i tot, zise simplu Harry. Într-un fel sau altul eu nu l-am socotit niciodată pe neamţul ăsta adevăratul rege al Angliei.

— Sst ! Pentru numele lui Dumnezeu, ţine-ţi dracului gura ta de colonial ! strigă lordul. Nu vezi că zidurile au urechi ?

— Şi ce-i cu asta ? întrebă domnul Warrington. Zău, uită-te la oameni ! Să fiu al dracului dacă nu e o adevărată ciudăţenie ! Chiar adineauri îmi strîngeau cu toţii mîna şi-mi făceau plecăciuni şi nu ştiau cum să mă linguşească mai tare ; şi acuma mă ocolesc de parcă aş fi ciumat.

— Dă mîna, nepoate, zise un bărbat cu faţa aproape la fel de lată ca şi umerii, purtînd o vestă stacojie cu dantelă şi o perucă imensă de modă veche. Am auzit ce-ai spus. Bagă de seamă că am şi eu urechi ca şi pereţii. Şi acuma, dacă alţi oameni îţi întorc spatele, eu unul îţi dau mîna (drept care gentlemanul întinse o mînă mare şi arsă de soare, strîngîndu-i-o pe a lui Harry). În ochii şi chipul tău recunosc ceva din imaginea fratelui meu. Deşi bănuiesc că pe insula voastră voi vă subţiaţi şi slăbiţi mai mult decît noi. Sînt unchiul tău, copile. Mă numesc Sir Miles Warrington. Lordul Castlewood mă cunoaşte foarte bine.

Lordul părea foarte speriat şi galben la faţă.

— Da, scumpul meu Harry. Asta e unchiul tău după tată, Sir Miles Warrington.

— Poate era mai bine dacă veneai să ne vizitezi în comitatul Norfolk decît să fi pierdut vremea la Tunbridge Wells, făcîndu-ţi de cap, domnule Warrington, sau domnule Esmond, nu ştiu exact cum îţi zici ? întrebă baronetul. Bătrîna parcă îşi zice doamna Esmond, nu-i aşa ?

— Mamei nu-i e ruşine de numele tatălui ei, şi nici mie nu-mi e, unchiule, răspunse destul de trufaş domnişorul Harry.

— Bravo băiete, bine grăieşti ! Vino la noi să mănînci o friptură de berbec cu lady Warrington în Hill Street, pe la ora trei — dacă te poţi lipsi de delicatesele de la White. Nu e cazul să te arăţi aşa speriat, lord Castlewood. N-am să-i dezvălui nici un fel de secrete din tinereţe.

— Sînt... sînt sigur că Sir Miles Warrington se va purta ca un gentleman, răspunse lordul Castlewood tulburat la culme.

— Nu încape nici o îndoială, mormăi baronetul răsucindu-se pe călcîie. Şi ai să vii, tinere, la ora trei ; dar bagă de seamă că friptura de berbec, ca să fie bună, nu trebuie să fie lăsată să aştepte pe nimeni. Semeni leit cu tatăl tău. Domnul să ne aibă în pază, dar tare ne mai băteam ! Era mai mic de statură decît mine şi bineînţeles mai tînăr. Şi totuşi de multe ori mă învingea. Bănuiesc că după căsătorie a fost ţinut sub papuc şi doamna Esmond l-a făcut blînd ca un mieluşel, după ce l-a adus pe insula ei. Virginia e o insulă. Nu-i aşa că e o insulă ?

Harry rîse şi zise :

— Nu !

Iar veselul baronet îndepărtîndu-se adăugă :

— Mă rog, o fi sau n-o fi insulă, tu trebuie să vii să-i spui nevesti-mi totul în privinţa asta. Ea o să ştie mai bine dacă e sau nu e insulă.

— Scumpul meu domn Warrington, i se adresă lordul Castlewood băiatului, cu ochi rugători, cred că nu mai e nevoie să-ţi spun că în oraşul ăsta mare orice om are duşmani şi că bîrfelile şi defăimările sînt în floare. Nu ţi-am vorbit niciodată despre Sir Miles Warrington tocmai pentru că-l cunoşteam şi pentru că am avut multe conflicte cu el. Dacă îşi va permite unele comentarii nefavorabile

la adresa mea, trebuie să le iei *cum grano* [1] și să nu uiți că ele vin din partea unui dușman.

Cei doi ieșiră de la Curte și porniră pe strada St. James. Harry constată că la localul White ajunsese vestea primirii reci care i se făcuse la Curte. Se spunea că regele i-a întors spatele și lumea comenta întîmplarea în sensul că regele e gelos pe Harry pentru că acesta se bucura de favorurile favoritei regești. Harry era *au mieux* [2] cu lady Yarmouth. Vreo douăzeci de aristocrați îl complimentară pentru această cucerire. Pînă spre seară era un lucru stabilit că Tînărul Norocos înregistrase o nouă victorie.

Așa îi spuse și Sir Miles nevesti-si și lui Harry cînd tînărul își făcu apariția în sufrageria baronetului la ora fixată. Sir Miles îl luă pe Harry peste picior în felul său simplu, țărănesc. Lady Warrington, la început un personaj grandios și maiestuos, îi spuse lui Harry, cînd ajunseră să se cunoască mai bine, că reputația pe care i-o crease lumea era atît de proastă încît la începutul începutului ea îl primise cu destulă răceală. Cu domnișoarele, fiicele lui Sir Miles, totul se rezumă la „Bună ziua, verișoară", și „Nu, mulțumesc, verișorule!" și cîteva reverențe adresate virginianului la venire și la plecare. Băiețelul, moștenitorul familiei, luă masa cu ei sub supravegherea meditatorului. Și după masă, bîndu-și paharul de Porto alături de tatăl lui, lăsă frîu liber gurii lui candide și-i puse verișorului o mulțime de întrebări. În cele din urmă, după ce-l privi lung și drept în ochi pe Harry, nevinovatul tînăr îl întrebă :

— Ești foarte stricat, verișorule ? Parcă nu ai înfățișarea unui stricat.

— Vai, domnișorule Miles ! îl ocărî profesorul, roșind tare.

— Păi da, chiar dumneata ai spus că e stricat ! strigă copilul.

— Cu toții sîntem niște bieți păcătoși, dragul meu, îi explică tăticul. Nu l-ai auzit pe preot spunînd asta în fiecare duminică ?

---

[1] Expresia completă e *„cum grano salis"* — literal — cu un grăunte sau bob de sare ; adică cu rezervele cuvenite (lat.)

[2] în cei mai buni termeni (fr.)

— Da, dar nu chiar așa de stricați ca verișorul Harry. E adevărat că joci jocuri de noroc, verișorule, și că faci chefuri toată noaptea cu niște stricați și că umbli în tovărășia unor femei stricate? Doar știi, domnule Walker, că așa ai spus — și mămica tot așa a spus că lady Yarmouth e o stricată.

— Și tu ești un mic poznaș, strigă tăticul. Iar soția mea, dragă nepoate, este o susținătoare îndîrjită a iacobiților, ceea ce însă n-o să ți-o facă mai puțin simpatică. Du-l pe Miles la surorile lui, domnule Walker; iar Topsham să te plimbe călare prin parc, pe poneiul tău, băiete.

Gîndul la ponei îl mai consolă pe domnișorul Miles; pentru că mai înainte, cînd taică-său îl trimisese la surorile lui, începuse să plîngă amarnic, țipînd că preferă de o mie de ori să stea cu verișorul lui cel stricat.

— Proastă reputație ți-a creat lumea, nepoate! zise bonomul baronet. Nevastă-mea, trebuie să știi, în ultima vreme și de cînd a murit săracul băiatul meu cel mare, s-a deprins cu... cu, hm!... cu Tottenham Court Road și cu predicile domnului Whitfield; și a fost pe-aici prin casa noastră unul Ward — prieten cu domnul Walker de colo — care mi-a spus tot felul de povești triste cu privire la tine și la frățiorul tău din Virginia.

— În privința mea, Sir Miles, n-are decît să spună tot ce poftește, strigă Harry, înfierbîntat de vinul de Porto; dar dacă cineva — oricine ar fi — îndrăznește să spună o vorbă împotriva fratelui meu, îi frîng oasele, pur și simplu! Păi bine, domnule, dar individul ăla nu era demn nici măcar să-l încalțe pe scumpul meu George și dacă-l prind că mai repetă și aici în Anglia ceea ce a îndrăznit să spună în casa noastră din Virginia, îi promit că-l ciomăgesc încă o dată.

— S-ar părea că ți-i aperi cu îndîrjire pe cei apropiați, nepoate Harry, zise baronetul. Umple-ți paharul; nu ești chiar așa de rău cum ai fost zugrăvit. Dealtfel, asta i-am spus-o întotdeauna consoartei. Ridic paharul în sănătatea doamnei Esmond Warrington din Virginia, dar vreau să fie plin pentru acest toast.

Harry, după cum cereau regulile bunei cuviințe, își goli paharul, îl umplu ochi și apoi bău în sănătatea ladyei Warrington și a domnișorului Miles.

— Și totuși, dacă el ar muri, tu ai moșteni patru mii de pogoane în Norfolk, zise baronetul.

— Doamne ferește, unchiule, și lăudat fie numele lui, pentru că am destule pogoane de-ale mele în Virginia! zise domnul Warrington.

Curînd se duse și bău cafeaua cu lady Warrington. Apoi făcu conversație cu domnișoarele. Avea o manieră degajată, firească și agreabilă. Una din fete aducea puțin cu Fanny Mountain, ceea ce o transformă pe dată în favorita lui Harry. După plecarea lui, căzură cu toții de acord că stricatul de verișor nu era chiar așa de stricat cum și-l închipuiseră. În orice caz, lady Warrington nădăjduia din suflet să-l poată mîntui. În seara aceea îi trimise o carte bună, în timp ce domnișorul Harry se afla la localul White. O însoți cu o scrisoare drăguță, rugîndu-se ca Chemarea Legii să-i fie de folos; după ce trimise cartea și mesajul, plecă împreună cu fiicele ei la o sindrofie în casa unei preotese. Dar Harry, înainte de a se duce la localul White, trecuse pe la prietenul său, domnul Sparks din Tavistock Street și cumpărase găteli pentru verișoarele lui — „din partea mătușii lor din Virginia" — spusese el. Vedeți, era plin de amabilități; prosperitatea îi încălzea și-i înflăcăra inima. Există și oameni asupra cărora bogăția nu are o influență atît de fericită. Dimpotrivă, ea înăsprește inimile josnice; iar pe cei care sînt meschini și servili îi face să devină meschini și vanitoși. Dacă zeii ar dori să mă pună la încercare cu un venit de zece mii de lire pe an, bineînțeles că m-aș supune întru totul hotărîrii lor, dar mă voi ruga la ei să-mi dea destulă putere ca să îndur încercarea. Toate fetele din Hill Street fură încîntate să primească daruri din partea mătușii Warrington din Virginia, și-i scriseră o epistolă colectivă care trebuie s-o fi uimit grozav pe buna doamnă, cînd o primi, în primăvară, tocmai în timp ce era împreună cu Mountain și cu Fanny în vizită la sumbrul și părăsitul conac Castlewood, după topirea zăpezilor, cînd o mie de piersici erau încărcați de flori.

— Bietul băiat! spuse, maică-sa. Asta trebuie să fie vreun cadou pe care l-a făcut verișoarelor lui în numele meu, în epoca lui de prosperitate — ba nu, de cheltuieli nesăbuite și de nebunie. Vai ce repede i s-a irosit averea! Dar, știi, Mountain, el a avut întotdeauna multă bunătate față de săraci; și nu trebuie să-l uităm cînd o fi la nevoie. E de datoria noastră să ne măsurăm cheltuielile cu mai multă grijă ca oricînd, dragii mei!"

Drept care, bănuiesc că au-început să se încălzească doar cu un singur buștean, să mănînce dintr-o singură farfurie și să lucreze la lumina unei singure lumînări. Și mă tem că slugile văduvei, pe care buna femeie începu să le hrănească pe sponci, minţeau, înșelau și ciupeau din ce în ce mai mult; așa că, ceea ce se economisea pe de o parte, se fura pe de altă parte.

Într-o după amiază, domnul Harry ședea în locuința sa din Bond Street, îmbrăcat în halat și-și sorbea ceașca de cacao, înconjurat de lux, înfășurat în satin și totuși copleșit de griji. Cu cîteva săptămîni mai înainte, cînd norocul îi mai surîdea încă și el împărțea binefaceri în dreapta și în stînga, îi spusese cu mărinimie regească capelanului Sampson să-i facă o listă a datoriilor lui, pe care el, domnul Warrington avea să i le achite. Drept care, Sampson se apucase de treabă și alcătuise o listă, nu a tuturor datoriilor — pentru că nimeni nu și le trece vreodată pe hîrtie pe toate — ci doar catalogul pe care-l socoti suficient pentru a i-l prezenta domnului Warrington, la masa căruia fața bisericească așteptase cu umilință pînă cînd Înălțimea-Sa se va arăta dispusă a coborî la micul dejun.

Harry își făcu apariția într-un tîrziu, cumplit de palid și lenevos, cu părul pus pe moațe; nu prea avea poftă de mîncare; capelanul, pipăind hîrtia din buzunar, își întrebă smerit patronul dacă a dormit foarte prost. Harry îi răspunse că s-a întors de la localul White pe la cinci dimineața, adus de doi purtători de lectică; răcise îngrozitor pentru că una din ferestrele lecticii nu se închidea bine, și-l bătuse ploaia și zăpada; ce mai vorbă, era atît de prost dispus încît glumele și spiritele bietului Sampson nu izbutiră cu nici un preț să-i smulgă măcar un zîmbet. În cele din urmă însă, domnul Warrington izbucni în-

tr-un hohot de rîs. Asta se întîmplă cînd bietul capelan — după ce discutase destul despre brioși, ouă, ceai, noutățile zilei, teatre și așa mai departe — scoase din buzunar o hîrtie și spuse pe un ton jalnic :

— Iată înșiruirea aceea a datoriilor pe care m-a rugat Înălțimea-Voastră să v-o dau — două sute patruzeci și trei de lire — tot ce datorez pe lumea asta, slavă Domnului, pînă la ultimul gologan — adică, hm ! vreau să zic, pînă la ultimul gologan care mi-ar fi într-un fel sau altul greu să-l plătesc — și cred că nu mai e nevoie să-i spun scumpului meu protector, în cît de mare măsură îl consider mîntuitorul și binefăcătorul meu !

Tocmai atunci Harry, luînd hîrtia în mînă și aruncîndu-i capelanului o privire destul de maliţioasă, se porni pe un rîs, care însă nu părea cîtuși de puțin să fie jovial. Pe lîngă asta, izbucnirea lui de umor fu însoțită de cîteva exclamații foarte dure, am putea spune chiar înjurături, și ghinionistul capelan simți că rugămintea lui a sosit într-un moment nepotrivit.

— Fir-ar să fie a naibii, de ce dracu n-ai adus-o luni ? întrebă Harry.

— Fir-aș să fiu al naibii, de ce dracu n-am adus-o luni ? îl îngînă timid capelanul. Asta e norocul meu — norocul meu dintotdeauna. Dar ce, domnule Warrington, ți-a mers prost la cărți ?

— Da, lua-le-ar dracu' ! Luni seară și aseară iarăși am fost în venă proastă. Dar nu te speria, părinte, că mai sînt încă bani în casa de fier. Numai că trebuie să mă duc în City să-i scot.

— Cum, domnule, trebuie să vindeți ? întrebă sfinția sa cu o voce destul de calmă, deși intenționa să exprime îngrijorarea.

— Să vînd, domnule ? Da. Aseară am împrumutat jetoane în valoare de o sută de lire de la Mackreth, și trebuie să-i plătesc la ora mesei. Dar, în orice caz, n-ai nici o teamă, bunul meu domn, că-ți voi face treaba. Vino mîine la micul dejun și o să vedem cum o putem mîntui pe sfinția ta de filisteni.

Dar cu toate că în prezența lui Sampson rîse și se strădui să ia lucrurile ușor, de îndată ce-l părăsi preotul, Harry își lăsă capul în piept și rămase aplecat deasupra

focului, lovind cărbunii cu vătraiul și rostind tot felul de cuvinte urîte și incoerente, care exprimau agitația din mintea lui, fără a o putea alina.

În această dispoziție se găsea tînărul cînd fu întrerupt de apariția unui prieten care, în oricare altă zi — chiar și în aceea cînd conștiința lui era atît de neliniștită — ar fi fost binevenit în prezența domnului Warrington. Nu era altul decît domnul Lambert, în uniformă dar cu o pelerină peste ea ; venea de la țară, fusese în dimineața aceea să asiste la ceremonia scoaterii comandantului-general și de acolo venise să-și viziteze prietenul din Bond Street.

Poate că lui Harry i s-a părut cam rece salutul lui Lambert ; dar, fiind preocupat de propriile lui treburi, măturătură curînd acest gînd. Ce mai făceau doamnele de la Oakhurst ? Și domnișoara Hetty, care era suferindă, cînd trecuse el pe acolo în toamnă ? Bine ? Domnul Warrington se bucura foarte tare. Veniseră să stea o vreme la Londra la prietenul lor lordul Wrotham ? Domnul Harry era încîntat — deși trebuie să mărturisim că fața lui nu arăta nici un semn mai deosebit de fericire la auzul acestor vești.

— Și va să zică, stai la White, și trăiești în lumea mare ; și iei o masă aleasă în fiecare zi, și te înfățișezi la Curte la St. James, și joci cărți la lady Yarmouth și la seratele din cartierul elegant al orașului ? întrebă colonelul.

— Scumpe domnule colonel, fac și eu ce fac și alții, zise Harry luîndu-l puțin de sus.

— Alții sînt mai bogați decît unii, scumpul meu băiat.

— Domnule ! zise domnul Warrington, ți-aș fi recunoscător dacă ai crede că nu am datorii pe care să nu le pot plăti.

— Nu ți-aș fi vorbit nici în ruptul capului de treburile dumitale, îi răspunse colonelul făcîndu-se că nu bagă de seamă tonul arogant al tînărului, dacă nu mi-ai fi făcut singur mărturisiri în privința lor. Aud tot felul de povești despre Tînărul Norocos. Nu mai departe decît astăzi, la Alteța Sa Regală, se spunea cît de bogat ești, și eu n-am încercat să le spulber iluziile...

— Domnule colonel, dar nu pot împiedica lumea să mă bîrfească ! strigă domnul Warrington din ce în ce mai nervos.

— Şi se mai vorbea şi de sumele uriaşe pe care le-ai cîştigat. O mie opt sute de lire într-o seară — două mii de lire în altă seară — vreo şase sau opt mii de lire cu totul. O, pot să te asigur că azi dimineaţă la ceremonia sculării comandantului-general erau de faţă şi gentlemeni de la White şi militarii au gura la fel de rea ca şi voi civilii.

— Ar fi mai bine dacă şi-ar vedea de treburile lor, zise Harry uitîndu-se urît la vechiul său prieten.

— Şi ai aerul că ai vrea să adaugi că n-ar fi rău să-mi văd şi eu de propriile mele treburi. Ei bine, dragul meu, astea sînt treburile mele, şi trebuie să-i permiţi tatălui lui Theo şi al lui Hetty, şi vechiului prieten al tatălui lui Harry Warrington să-ţi spună în ce măsură aceste treburi mă privesc şi pe mine.

Drept care, colonelul scoase un pachet din buzunar — pe vremea aceea hainele cu revere şi fracurile şi restul îmbrăcăminţii aveau buzunare mult mai ample decît modestele uniforme ale militarilor din zilele noastre.

— Uită-te, Harry. Gătelile astea pe care le-ai trimis cu inimă cum nu se poate mai bună unor oameni care te iubesc şi care ar fi gata să-şi reteze mîna dreaptă ca să te cruţe de dureri inutile, n-ar fi putut niciodată să le cumpere un tînăr cu un venit de două sau trei sute de lire pe an. Numai un nobil ar putea să cumpere asemenea lucruri sau un bancher bogat din City şi să le trimită... să le trimită... să zicem fiicelor lui.

— Domnule colonel, dar după cum spuneţi şi dumneavoastră, au fost daruri izvorîte din bunătatea inimii, răspunse Harry împurpurîndu-se la faţă.

— Dar nu trebuia să le dai fetelor mele, dragă băiete. Te rog să nu te superi, însă Hester şi Theodosia Lambert nu trebuie să se împopoţoneze cu lucruri cîştigate la jocuri de noroc. Mi se rupe inima pentru că-ţi aduc înapoi gătelile. Doamna Lambert îşi va păstra cadoul pe care i l-ai dat, întrucît nu e de prea mare valoare, şi îţi trimite complimente afectuoase şi binecuvîntarea ei — şi încă şi eu te binecuvîntez din toată inima, Harry Warrington.

Glasul colonelului îi trădă în momentul acela emoţia profundă şi faţa lui se înroşi de tot şi el îşi duse mîna la

ochi înainte de a i-o întinde lui Harry.

Domnul Warrington avea un spirit foarte rebel. Se ridică de pe scaun şi refuză să strîngă mîna pe care i-o întindea prietenul mai vîrstnic.

— Domnule colonel, vă rog să-mi permiteţi să vă spun, că am primit cam prea multe sfaturi de la dumneavoastră. Mi le oferiţi neîncetat chiar şi cînd nu vi le cer. Vă faceţi o ocupaţie din a vă interesa de cîştigurile mele de la joc şi de societatea în mijlocul căreia mă învîrt. Dar ce drept aveţi să-mi controlaţi distracţiile sau tovarăşii ? Eu unul mă străduiesc să-mi arăt recunoştinţa faţă de amabilitatea dumneavoastră de altădată prin mici cadouri pentru familia dumneavoastră şi dumneavoastră mi le aruncaţi... mi le aduceţi înapoi.

— N-am încotro, domnule Warrington, zise colonelul cu multă tristeţe pe chip.

— Se prea poate ca o asemenea ofensă să nu însemne mare lucru aici, domnul meu, dar la noi în ţară înseamnă pur şi simplu război ! strigă domnul Warrington. Ferească Dumnezeu să spun eu că o să scot sabia împotriva tatălui acelor persoane care s-au purtat cu mine ca o mamă şi ca o soră ; dar m-aţi rănit în adîncul inimii, domnule colonel — n-am să spun că m-aţi jignit, dar m-aţi umilit şi o asemenea purtare n-o voi îndura din partea nimănui ! Slugile mele vă vor conduce pînă la uşă, domnule !

Acestea fiind zise, domnul Warrington se duse în dormitorul lui cu un aer maiestuos şi foşnind din halatul de brocart.

CAPITOLUL XLIV

ÎN CARE SE ÎNTÎMPLĂ CEEA CE POATE ERA DE AŞTEPTAT

CÎND DARURILE SALE DE ÎMPĂCIUIRE fură refuzate, tînăra noastră căpetenie războinică din America se mînie foarte, nu numai pe colonelul Lambert, ci şi pe întreaga familie a acestui gentleman.

„M-au umilit în fața fetelor ! se gîndi tînărul. El și cu domnul Wolfe care îmi țineau mereu predici morale și-și dădeau aere protectoare și de superioritate m-au bîrfit iarăși în fața familiei, declarîndu-mă un ticălos și un fiu risipitor. Sînt atît de virtuoși încît nici nu mai vor să dea mîna cu mine, zău așa ; cînd vreau să-mi manifest puțină recunoștință banală față de ei, îmi trîntesc în obraz cadourile !“

— Vai de mine, domnule, dar lucrurile astea sînt o mică avere ! zise pastorul Sampson privind cu lăcomie la cele două cutii de marochin, în care, pe pernițe de satin alb se odihneau bijuteriile de aur ale domnului Sparks.

— M-au costat ceva bani, zise tînărul. Ceea ce nu înseamnă că mi-ar părea rău dacă aș da și de zece ori pe atît oamenilor care s-au purtat frumos cu mine.

— Asta e foarte adevărat, domnule, în măsura în care o cunosc pe Înălțimea-Voastră ! exclamă Sampson, care nu scăpa niciodată un prilej de a-și lăuda pe față tînărul protector.

— Mi s-a spus că ceasul cu repetiție e un adevărat chilipir și că la Paris s-ar vinde pe o sută de lire. Micuța domnișoară Hetty spunea, după cîte îmi aduc aminte, cît de mult tînjea după un asemenea ceas.

— Vai, dar ăsta e pur și simplu un amor — strigă capelanul — cu cercul de perle de pe capac și cu rotița de diamant ! Cred că așa ceva ar cuceri inima oricărei femei, domnule !

— Uite că trece o precupeață cu un coș de mere, zău dacă nu-mi vine să i-l arunc ei ! strigă domnul Warrington cu un aer feroce.

Cînd Harry plecă după treburi ajungînd în City și pe la Templu, parazitul său nu-l urmă prea departe pe Strand ; se întoarse, mărturisind că-i e groază de Chancery Lane, de oamenii de acolo și de împrejurimi. Domnul Warrington se duse la agentul său comercial și porni împreună cu acesta la bancă unde făcură niște tranzacții la sfîrșitul cărora, și după cîteva mici fleacuri de formalități și semnături, Harry plecă avînd în buzunar o serie de bancnote foșnitoare. Agentul comercial îl duse pe domnul Warrington la unul din restaurantele celebre în vre-

mea aceea, ca și în vremea noastră; pe urmă îi arătă domnului Warrington Aleea Virginiană din cartierul bursei, prin care Harry trecu puțin rușinat. Ce-ar zice o anumită doamnă din Virginia, se gîndea el, dacă ar ști că el duce în buzunarul acela spart de cartofor o mare parte a averii tatălui său? Toți aceștia sînt negustori din Virginia, se gîndea el, și toți vorbesc între ei despre mine și zic: „Ăsta e tînărul Esmond din Castlewood de pe rîul Potomac, băiatul doamnei Esmond; și și-a pierdut toți banii la masa de joc și a vîndut o mare parte din titlurile pe care le avea — atîta, și apoi atîta, și apoi atîta".

Harry nu deveni un optimist decît cînd trecură pe sub capetele trădătorilor de la Temple Bar și ieși complet din cartierul marii finanțe. De pe Strand, domnul Harry se duse acasă și, în trecere intră în strada St. James; dar deocamdată nu era nimeni acolo întrucît abia la ore mai tîrzii se aduna societatea la cafenea.

Sosind acasă, domnul Harry scoase teancul său de bancnote; puse trei din ele într-o foaie de hîrtie și o pecetlui cu grijă scriind înainte de a împături hîrtia cuvintele: „Îți urez să-ți fie de folos, H.E.W.". Drept adresă puse numele reverendului Sampson și lăsă plicul astfel făcut pe poliția căminului, dînd instrucțiuni servitorilor să-l înmîneze preotului cînd s-o întoarce.

Și acum faetonul domnișorului Harry trase la scară și el se urcă înăuntru, gîndind să dea o raită prin parc; dar întrucît venea ploaia sau bătea vîntul dinspre răsărit, sau cine știe din ce altă pricină, domnișorul Harry întoarse caii spre strada St. James și reveni la localul White pe la ora trei. Deocamdată nu era mai nimeni. Lumea era la masă. Numai vărul Castlewood își irosea timpul pe acolo după ce-și terminase îndatoririle la Curte, chiar în apropiere. Răsfoia un ziar cu reclame.

Lordul Castlewood începu să caște cu ziarul în mînă. Ce ar putea să facă ei doi? Să joace o mică partidă de pichet? Harry n-avea nimic împotrivă.

— Așa, măcar un ceas, zise lordul Castlewood, pentru că la ora patru iau masa în strada Arlington.

— Da, măcar un ceas, zise și domnul Warrington.

Cerură să li se aducă un pachet de cărți.

— Sau mai de grabă să jucăm sus, ca să nu fie atîta zgomot, zise lordul.

— Firește, cît mai departe de zgomot, zise și Harry.

La ora cinci au sosit vreo cinci-șase gentlemeni, după ce au luat masa, s-au așezat la cărți sau au băut cafele, ori au stat pur și simplu de vorbă. Cei care au luat masa în restaurant n-au părăsit încă locul. Unii clienți de la White rămîn acolo pînă după miezul nopții.

O scobitoare arată spre stradă prin jaluzelele cafenelei.

— Al cui e faetonul ? întreabă scobitoarea numărul unu pe scobitoarea numărul doi.

— Al Tînărului Norocos, zice numărul doi.

— În ultimele trei seri n-a mai fost chiar așa de norocos. A avut un ghinion cumplit. Aseară a pierdut o mie trei sute de lire. John, domnul Warrington a fost azi pe aici ?

— Domnul Warrington e aici în momentul de față. Se află de la ora trei în salonașul de ceai cu lordul Castlewood. Joacă pichet, răspunde John.

— Vai ce distracție pentru Castlewood, zice numărul unu dînd din umeri.

Cel de-al doilea gentleman mormăie o înjurătură.

— Să-l ia dracul de bandit ! zice el. Nici măcar n-ar avea dreptul să dea pe aici pe la clubul nostru. E un om care nu-și plătește datoriile de la cărți. Nici un gentleman n-ar trebui să joace cu el. Sir Miles Warrington mi-a spus deunăzi la Curte că lordul Castlewood îi datorează de trei ani niște bani de la un pariu pe care l-a pierdut.

— Castlewood, zice numărul unu, nu pierde dacă joacă fără martori. Cînd e lume multă de față *se emoționează*, înțelegi ? De asta nu joacă la masă cu toți ceilalți.

Și glumețul gentleman rînjește arătîndu-și dantura perfect lustruită.

— Să mergem să-i oprim, mîrîie numărul doi.

— De ce ? întreabă celălalt. Mai bine să privim pe fereastră. Fanaragiul se urcă pe scăriță — foarte nostim. Ia uită-te și la doamna aia bătrînă din lectică, ai mai văzut vreodată o fosilă mai îngrozitoare ?

— Dar cine a ieșit acum din clădire ? Să mor eu dacă nu e chiar Fortunatus ! S-ar zice că a uitat că-l așteaptă

aici faetonul de atîta vreme. Fac cu tine prinsoare doi contra unu că l-a curăţat Castlewood de bani.

— Dar ce-ţi închipui, Jack, că aş fi aşa de prost să ţin prinsoarea ? îl întrebă unul din gentlemeni pe celălalt. Frumoşi cai are tînărul. Vai, şi cum îi mai biciuieşte !

Şi ei îl privesc pe domnul Warrington pornind în goana cea mai mare trăsura şi speriind vizitiii şi purtătorii de lectici pe care-i întîlneşte în cale ; curînd îl văd pe lordul Castlewood urcîndu-se într-o lectică şi pornind unde are treabă.

Harry opreşte la uşa propriei lui case. Distanţa e foarte mică şi bieţii cai au stat tot timpul ăsta în ploaie şi au bătut degeaba din copite. Domnul Gumbo stă în prag şi susţine o conversaţie cu o fetişcană de la ţară care se îndepărtează făcînd o reverenţă. Domnul Gumbo susţine mereu conversaţii cu cîte o fată drăguţă.

— Gumbo, domnul Sampson a fost pe aici ? întreabă stăpînul lui înainte de a se da jos de pe capră.

— Nu, conaşule, domnul Sampson n-a dat pe-aici ! răspunde servitorul domnului Warrington.

Harry îi porunceşte să se ducă sus şi să aducă scrisoarea adresată domnului Sampson.

— Adresată domnului Sampson ? A, da, am înţeles, conaşule, zice domnul Gumbo, care nici măcar nu ştie să citească.

— O scrisoare pecetluită, prostule ! E pusă sub sticlă pe poliţa căminului, zice Harry.

Şi Gumbo se retrage agale pentru a aduce documentul.

De îndată ce intră în posesia lui, Harry întoarce caii spre strada St. James şi cei doi gentlemeni care tot mai stau la White căscînd gura pe fereastră, îl revăd pe Tînărul Norocos înapoindu-se aproape imediat acolo.

Ieşind din salonaşul de ceai unde a jucat pichet împreună cu domnul Castlewood, domnul Warrington a văzut mai mulţi gentlemeni intrînd în sala de joc, şi a observat că s-a deschis banca pentru cărţi. Unii se şi apucaseră serios de treabă, şi-şi puseseră hainele obişnuite pentru asemenea împrejurări, pe care şi le păstrau chiar la club pentru cazul cînd aveau chef să se aşeze să petreacă noaptea la joc.

Domnul Warrington se duce la ghișeul funcționarului, își reglează contul pentru seara trecută și, așezîndu-se la masă, cere alte fise. Fără doar și poate săptămîna asta a fost cu ghinion pentru Tînărul Norocos și nici în seara asta nu pare să fie în venă mai bună decît în cele dinainte. Cere alte fise și foarte curînd încă o serie. E puțin palid și tăcut, deși vorbește destul de degajat și politicos cînd îi adresează cineva cuvîntul. Dar se dovedește incapabil să cîștige.

În cele din urmă, se scoală de la masa de joc.

— Dă-o dracului ! Rămîi, trebuie să ți se întoarcă norocul, zice lordul March care stă lîngă el avînd în față un morman de fise verzi și albe. Ia o sută de la mine și dă-i înainte.

— Pentru astă seară am jucat destul, mylord, zice Harry.

Se ridică și se îndepărtează, mănîncă în cafenea un ciolan fript și se întoarce acasă curînd după miezul nopții. De obicei, după o mare catastrofă, bărbații dorm destul de bine. Trezirea de a doua zi dimineață e uneori ciudată și neplăcută. Aseară ai cerut-o de nevastă pe domnișoara Brown ; fiind cam băut, te-ai certat cu căpitanul Jones și, dînd dovadă de multă bravură, i-ai răsucit nasul ; ai jucat cărți cu colonelul Robinson și i-ai dat cîteva polițe — vai, ce multe ! Aceste gînduri, împreună cu o durere de cap de toată frumusețea, te năpădesc încă din zori. Vai ce prăpastie îngrozitoare, înspăimîntătoare, între ziua de azi și cea de ieri ! S-ar zice că ai îmbătrînit peste noapte cu cîțiva ani. Nu poți sări înapoi peste prăpastia asta și nu e oare cu putință ca ziua de ieri să fie doar un vis ? Uite, ești aici în pat. Deocamdată nu pătrunde nici o rază de lumină pe fereastră. Trage-ți scufia peste ochi și pătura peste nas și dormi mai departe pînă alungi de tot ziua de ieri. Pfui, omule, dar n-a fost decît un vis ! Aș de unde ! Somnul nu vrea să vină. Paznicul orașului strigă ora — ce oră e ? Harry știe pentru că are sub pernă ceasul acela cu repetiție, cumpărat pentru Hester. Bing-bang, bing-bang — cîntă prin întuneric ceasul de șase ori, mai dînd și un mic spectacol suplimentar pentru a indica jumătatea de oră. Micuța Hester, scumpa de ea ! O fire atît

de luminoasă, atît de veselă şi atît de nevinovată ! Ce n-ar fi dat Harry ca ea să aibă ceasul ăla ! Dar ce-o să zică Maria ? („Vai, băbătia aia de Maria ! Ce pisăloagă a început să fie !“ se gîndeşte el). Dar ce-o să zică madame Esmond din Virginia cînd o să audă că Harry a pierdut în trei nopţi toţi banii gheaţă pe care-i avea — pînă la ultimul gologan ? Tot ce cîştigase şi cinci mii de lire pe deasupra. Oare să-l fi trişat Castlewood ? Nu, lordul ştie pichet mai bine decît Harry, dar n-ar fi în stare să joace necinstit cu un om de-un neam şi de-un sînge cu el. Nu, nu. Harry se bucură că banii au intrat în posesia rubedeniei lui care avea mare nevoie de ei. Dar de jucat n-ar mai juca nici în ruptul capului. În orice caz nu pe datorie. Tocmai cînd a făcut socoteala cît a pierdut la masa de joc şi a constatat că nu i-a mai rămas nimic din toată averea, a cedat locul şi s-a ridicat de la joc. Dar, vai, ce blestem cu societatea asta ! Vai ce nebunie şi nechibzuinţă ! Vai ce umilinţă şi ce remuşcări ! „Oare mama o să mă ierte ?“ — se gîndeşte fiul risipitor. „Vai, ce bine ar fi dacă m-aş afla acum acasă şi încă şi mai bine ar fi fost dacă n-aş fi plecat de loc de acolo !“

În cele din urmă, zorile mohorîte ale Londrei se strecoară printre jaluzele şi perdele. Intră camerista ca să-i facă focul Înălţimii-sale şi ca să lase lumina tristă a dimineţii să pătrundă prin ferestre. O urmează curînd domnul Gumbo care-i încălzeşte halatul stăpînului şi-i pregăteşte uneltele pentru bărbierit şi rufăria. Apoi vine frizerul ca să-i încreţească şi să-i pudreze părul. în timp ce el citeşte scrisorile sosite în dimineaţa aceea ; iar la micul dejun îşi face apariţia şi inevitabilul preot Sampson cu priviri serviabile şi zîmbete slugarnice, ca să-i ţină de urît patronului. Preotul ar fi revenit cu o zi înainte conform acordului iniţial, dar nişte băieţi veseli l-au reţinut la masă la St. Alban's şi, pe legea mea, au tras un chef monstru.

— Vai, părinte ! gemu Harry, a fost cea mai nefericită noapte din viaţa ta ! Ia uită-te aici, dom'le.

— Nu văd decît un plic rupt cu cuvintele „Îţi urez să-ţi fie de folos“ scrise pe hîrtia dinăuntru, zise capelanul privind-o.

— Dar uită-te la adresă, dom'le ! zise domnul Warrington. Plicul era pentru dumneata.

Pe fața capelanului se citi o spaimă îngrozitoare.

— Nu cumva a deschis cineva plicul ? întrebă el.

— Ba da, l-a deschis cineva. L-am rupt chiar eu, Sampson. Dacă ai fi venit aici ieri după-amiază, așa cum ai propus, ai fi găsit plicul acesta plin de bancnote. Dar așa le-a înghițit pe toate aseară masa aceea infernală de macco.

— Cum, pe toate ? întrebă Sampson.

— Da, pe toate, și împreună cu toți banii pe care i-am scos de la bancă și cu toți banii lichizi pe care îi mai aveam pe lumea asta. După-amiază am jucat pichet la localul White cu veri... cu un domn — și m-a ușurat de toți banii pe care-i aveam la mine. Amintindu-mi că au mai rămas niște bani aici, dacă nu cumva i-ai luat între timp, m-am întors acasă și i-am dus cu mine la masa de macco împreună cu ultimul gologan pe care-l mai aveam și... Dumnezeule mare, Sampson, dar ce-ai pățit omule ?

— Asta e norocul meu, ăsta e norocul meu dintotdeauna ! strigă nefericitul capelan, izbucnind pur și simplu într-un hohot de plîns.

— Ce e asta ? Nu cumva scîncești ca un țînc pentru că ai pierdut un împrumut de două sute de lire ? strigă domnul Warrington furios și aspru. Pleacă de-aici, Gumbo ! Dracu' să te ia, de ce-ți bagi mereu capul cîlțos pe ușa aia ?

— E cineva jos care vrea să vorbească cu stăpînul și să-i dea o mică notă de plată, zise domnul Gumbo.

— Trimite-l unde a înțărcat mutul iapa ! urlă domnul Warrington. Nu vreau să primesc pe nimeni ! La ora asta nu sînt acasă pentru nimeni !

Se auziră cîteva murmure, puțină ciondăneală pe palier, iar apoi se așternu tăcerea. Disprețul și furia domnului Warrington nu fură de loc atenuate de această altercație. El se năpusti din nou cu asprime asupra nefericitului Sampson, care ședea cu capul în piept.

— Oare n-ar fi mai bine să bei un păhărel de coniac, ca să-ți mai vii în fire, domnule Sampson ? întrebă Harry. Dă-o-ncolo, omule ! Nu te mai văicări ca o muiere !

— Nu pentru mine mă vaiet, zise domnul Sampson clătinînd din cap, că eu sînt deprins.

— Nu e vorba de dumneata ? Atunci despre cine e vorba ? Plîngi, mă rog, pentru că pătimește altcineva ? întrebă domnul Warrington.

— Da, domnule ! zise capelanul cu oarecare curaj. Pentru că pătimește altcineva din vina mea. Stau de mulți ani la Londra în casa unui cizmar, un om foarte de treabă. Și acum cîteva zile, bizuindu-mă întru totul pe... pe un prieten care-mi făgăduise să mă ajute împrumutîndu-mi o sumă — am luat șaizeci de lire de la proprietarul meu care fiind la rîndul lui chiriaș, le datora proprietarului casei. Și acum nu pot face rost de bani. Bietului meu proprietar o să i se scoată toate lucrușoarele în vînzare pentru a acoperi chiria ; nevastă-sa și bieții copilași o să-i fie aruncați în stradă ; și toată această familie de oameni cumsecade, o să fie distrusă din vina mea. Dar, bine zici, domnule Warrington, n-ar trebui să mă miorlăi ca o femeie. Am să țin minte că m-ai ajutat cîndva și am să-mi iau rămas bun de la dumneata.

Drept care, punînd mîna pe pălăria lui cu boruri mari, domnul capelan părăsi încăperea.

Spre marele meu regret, trebuie să înregistrez faptul că la acest gest brusc al capelanului, de pe buzele lui Harry izbucni o înjurătură și un hohot de rîs sălbatic. Era atît de furios pe el însuși, pe împrejurări, pe toți cei din jur, încît nici nu mai știa încotro să se îndrepte și nici măcar ce spune. Sampson auzi rîsul acela sălbatic și apoi glasul lui Harry strigînd de pe scări :

— Sampson, Sampson ! Naiba să te ia ! Întoarce-te ! Am greșit ! Iartă-mă !

Dar capelanul fusese rănit în adîncul inimii și nu se mai întoarse din drum. Harry îl auzi trîntind ușa de la stradă, ceea ce îl lovi parcă în piept. Reveni în camera lui și se prăbuși în fotoliul luxos pe care-l avea acolo. El era fiul risipitor, rătăcit printre porci — remușcările lui oribile ; îi puseseră piedică, îl încălecaseră și acum se bălăceau peste trupul lui ; jocurile de noroc, risipa, destrăbălarea, viața imorală, societatea unor oameni nechibzuiți, femei primejdioase — toate se năpustiseră ca o

turmă asupra lui şi-l călcau în picioare pe bietul păcătos căzut la pămînt.

Dar fiul risipitor nu se dădu bătut întru totul ; mai avea încă puţină putere pentru a lupta. Azvîrlind, chipurile, la o parte, animalele murdare care-l înconjurau, alungînd amintirile urîte, domnul Warrington dădu pe gît un pahar mare din lichidul acela care-ţi aprinde focul în vine şi pe care i-l recomandase bietului popă Sampson cuprins de umilinţă ; aruncîndu-şi cît colo halatul de damasc, sună, şi cînd Gumbo îşi făcu tremurînd apariţia, ceru să-i dea haina.

— Nu asta ! urlă el, cînd Gumbo îi aduse o haină elegantă verde, cu nasturi de aur dublé şi fireturi de aur. Un costum simplu — cu cît mai simplu, cu atît mai bine ! Hainele negre.

Şi Gumbo îi aduse hainele de doliu pe care stăpînul său le lăsase în părăsire de cîteva luni.

Apoi domnul Harry îşi ia : 1) — ceasul nou şi elegant de aur ; 2) — ceasul cu repetiţie (pe care-l cumpărase pentru Hetty) punîndu-l în celălalt buzunăraş ; 3) — colierul pe care îl cumpărase pentru Theo ; 4) — inelele — şi doar avea cel puţin vreo şase (cu excepţia vechiului inel cu pecete moştenit de la bunicul său, pe care-l sărută şi-l aşează la loc pe perniţa de ace) ; 5) — cele trei tabacheri de aur ; şi 6) — punga împletită de maică-sa, în care se aflau trei şilingi, şase peni şi un *porte-bonheur* adus din Virginia.

Punîndu-şi pălăria, domnul Harry iese pe uşă.

Pe palier îl întîmpină domnul Ruff, proprietarul, care îi face o plecăciune adîncă, se ploconeşte frîngîndu-se din şale şi-i pune în mîna înălţimii-sale o fîşie de hîrtie lungă de aproape un metru.

— I-aş fi foarte recunoscător domnului Warrington dacă ar avea amabilitatea să achite nota. Doamna Ruff are de făcut astăzi o plată substanţială.

Doamna Ruff e modistă. Domnul Ruff e unul dintre chelnerii şi aghiotanţii domnului Mackreth, proprietarul clubului White.

Vederea proprietarului nu adaugă nimic la buna dispoziţie a locatarului.

— Poate ar avea amabilitatea Înălţimea voastră să lichideze mica socoteală, nu ? întrebă domnul Ruff.

— Bineînţeles că o voi lichida, zice Harry privind aspru peste capul domnului Ruff, aşezat pe o treaptă mai jos decît el.

— Dar nu cumva ar vrea domnul Warrington s-o lichideze chiar acum ?

— Nu, domnule, nu vreau s-o lichidez chiar acum ! zice domnul Warrington împingîndu-l ca să treacă.

— Am foarte, foarte mare nevoie de bani, domnule, se tînguie vocea de sub el. Doamna Ruff...

— Lua-te-ar dracu', dă-te odată la o parte ! strigă domnul Warrington pe un ton feroce şi împingîndu-l pe domnul Ruff de perete, e gata-gata să-l răstoarne în propria lui casă.

Apoi Harry coboară scările şi iese în Bond Street.

Cînd trecu pe la grajdurile regale de la Charing Cross, regimentul de gardă făcea repetiţii şi Harry auzi tobele şi fluierele şi, privind printr-o deschizătură a gardului, îi văzu pe soldaţi făcînd exerciţii. „Cel puţin o flintă tot aş putea să port pe umeri", se gîndi el trist, mergînd înainte. Traversă străduţa Sfîntului Martin (unde aranjă nişte treburi), iar apoi se îndreptă spre Long Acre, ducîndu-se la casa cizmarului care-l găzduia pe prietenul său Sampson. Proprietăreasa îi spuse că domnul Sampson nu e acasă, dar făgăduise că se va întoarce pe la ora unu ; întrucît îl cunoştea pe domnul Warrington, îl conduse în apartamentul preotului, unde el se aşeză pe un scaun şi, neavînd ce face, încercă să citească o predică pe care tocmai începuse s-o compună capelanul. Tema era Fiul risipitor. Domnul Harry nu luă cunoştinţă prea îndeaproape de predică.

Curînd auzi pe scară glasul ascuţit al proprietăresei urmărind pe cineva care urca, şi Sampson dădu buzna în odaie însoţit de suspinele femeii.

Văzîndu-l pe Harry, Sampson tresări şi proprietăreasa se opri locului. Preocupată de grijile ei domestice, fără doar şi poate uitase că pe chiriaşul ei îl aşteaptă un musafir.

— N-avem decît treisprezece lire în casă şi vă spun că individul vine la ora unu ! striga ea urmărindu-şi victima.

— Taci, taci ! Lasă, buna mea doamnă ! strigă la rîndul lui capelanul uitîndu-se cu gura căscată la Harry care se ridicase de pe scaunul de la fereastră. Nu-l vezi pe domnul Warrington ? Am treabă cu el — o treabă foarte importantă. Toate o să se aranjeze, ascultă-mă pe mine !

Şi el o linişti pe doamna proprietăreasă ducînd-o cu zăhărelul afară din odaie, şi izbutind să scape şi de liota de copilaşi speriaţi care se ţineau de fustele ei.

— Sampson, am venit să-ţi cer încă o dată iertare, zice domnul Warrington ridicîndu-se. Ţi-am spus astăzi lucruri crude şi nedrepte, nedemne de un gentleman.

— Să lăsăm asta, domnule ! zise celălalt cu răceală şi tristeţe, înclinîndu-se dar abia atingînd mîna pe care i-o întindea Harry.

— Văd că eşti încă supărat pe mine, continuă Harry.

— Nu, domnule, scuzele sînt scuze. Un om de condiţia mea nu poate cere mai mult decît atît de la un om de condiţia dumitale. Fără doar şi poate că nu ai avut nici cea mai mică intenţie de a mă jigni. Şi chiar dacă ai fi avut-o, ce-i cu asta ? Nici măcar n-ai fi singurul membru al familiei care o face, adăugă el aruncînd o privire tristă prin odaie. Mai bine nu auzeam niciodată numele de Esmond sau Castlewood, continuă el, mai bine nu cunoşteam niciodată casa aceea a cărei imagine e atîrnată acolo deasupra căminului, casă în care m-am îngropat de atîta amar de vreme. Lordul, vărul dumitale, a prins simpatie pentru mine, a promis că o să mă facă om bogat şi m-a ţinut în slujba lui pînă cînd toată averea pe care o avea a trecut pe lîngă mine, iar acum refuză să-mi plătească ceea ce mi se cuvine.

— Cum adică ceea ce ţi se cuvine, domnule Sampson ? întrebă Harry.

— Vreau să spun, salariul pe trei ani pe care mi-l datorează pentru serviciile aduse în calitate de capelan la Castlewood. Văzînd că dumneata nu-mi poţi da nici un ban, m-am dus azi dimineaţă, şi m-am rugat de lordul Castlewood. L-am rugat în genunchi, dar lordul n-avea

bani. Mi-a oferit tot felul de vorbe politicoase — măcar cu atît m-am ales (să nu-ţi fie cu supărare, domnule Warrington), dar nici un ban, adică în afară de cinci lire pe care mi le-a dat declarînd că asta-i tot ce are şi pe care le-am primit. Dar ce reprezintă cinci lire cînd datorez cu mult mai mult? Vai bieţii copilaşi, bieţii copilaşi!

— Lordul Castlewood a spus că n-are bani? strigă Harry. Bine, dar ieri a cîştigat o mie o sută de lire jucînd pichet cu mine; Uite portofelul din care i-am plătit.

— Aşa trebuie să fie, domnule; aşa e domnule. Nici un cuvînt nu poţi să crezi din ce spune lordul, zise domnul Sampson; dar mă gîndesc cu groază că mîine o să se pună sechestru în casa asta şi bieţii oamenii ăştia o să rămînă pe drumuri.

— Nu trebuie neapărat să se întîmple aşa, zise domnul Warrington. Uite optzeci de lire, Sampson. Cît timp ţi-or ajunge, domnul să te abiă în pază! Numai atîta îţi pot da. Din inimă aş fi dorit să-ţi dau mai mult, aşa cum ţi-am promis; dar n-ai venit la momentul potrivit şi acum am rămas sărman pînă cînd primesc alocaţia din Virginia.

Capelanul căscă ochii mari de uimire şi se făcu alb ca varul la faţă. Se trînti în genunchi şi se repezi să-i apuce mîna lui Harry.

— O, ceruri! strigă el. Dumneata eşti îngerul păzitor pe care mi l-a trimis providenţa! Azi dimineaţă, domnule Warrington, m-ai ocărît pentru că plîngeam. Dar acum nu-mi pot stăpîni lacrimile. Ele izvorăsc, domnule, dintr-o inimă plină de recunoştinţă. Însă ar izvorî, domnule, şi dintr-o stîncă, în faţa unei bunătăţi atît de mari ca a dumitale! Dumnezeu să te binecuvînteze deapururi şi să-ţi dea noroc în viaţă! Fie ca rugăciunile mele nevrednice să fie ascultate cînd e vorba de dumneata, prietenul meu. Marele meu binefăcător, fie ca...

— Nu, nu! Scoală-te, prietene, — ridică-te, Sampson! strigă Harry pe care îl cam enervau linguşelile şi vorbele mieroase ale capelanului. Mă bucur că am putut să-ţi fac un serviciu — mă bucur sincer. Haide, haide! Nu te pune în genunchi în faţa mea.

— Îngenunchez în faţa cerurilor care mi te-au trimis, domnule! strigă capelanul. Doamnă Weston — doamnă Weston!

— Ce e domnule? întrebă pe dată proprietăreasa care, de fapt, stătuse toată vremea la uşă.

— Sîntem salvaţi, doamnă Weston! Sîntem salvaţi! strigă capelanul. Îngenunchează, femeie, îngenunchează şi mulţumeşte-i binefăcătorului nostru! Ridicaţi-vă glasurile nevinovate, copii, şi binecuvîntaţi-l!

În jurul lui Harry se înălţă un scîncet general dirijat de capelan, în timp ce tînărul virginian rămase cu un zîmbet fericit şi satisfăcut de sine în mijlocul acestei adunări. Orice ar fi făcut el, nu-i putea împiedica să-l venereze. Unul dintre copii — o fetiţă — neînţelegînd că i s-a poruncit să îngenunchèze, rămase în picioare, ceea ce-i atrase o palmă din partea maică-si şi strigătul:

— Fir-ar să fie, Jane, îngenunchează şi binecuvîntează-l pe gentleman, cum ţi-am zis.

Şi noi îi părăsim îndeplinind acest dulce ritual de benedicţiune. Domnul Harry pleacă din Long Acre, uitînd aproape cu totul de necazurile din ultimele patru-cinci zile şi îmbujorat de fericire la gîndul că a făcut o faptă bună.

Tînăra cu care făcea conversaţie Gumbo în seara în care Harry venise acasă cu trăsura de la localul White, era doamna Molly din Oakhurst, camerista doamnelor de acolo. Oriunde se ducea acest fascinant Gumbo, lăsa prieteni şi admiratoare în camerele personalului de serviciu. Bănuiesc că n-am uitat să spunem că asta se întîmpla miercuri seara şi că se plimbase împreună cu doamna Molly, iar acum îndeplineau doar ritualul curteniilor amabile aferente despărţirii, cînd stăpînul domnului Gumbo se ivise şi pusese capăt şoaptelor şi cine ştie căror altor lucruri care se petreceau la asfinţit.

Timp de multe ceasuri la rînd, miercuri, joi şi vineri o fetişcană palidă şezu la o fereastră din casa lordului Wrotham de pe Hill Street, supravegheată cu priviri triste de mama şi sora ei. Fata refuza să iasă din casă. Ele ştiau pe cine aşteaptă. Iar el trecuse o dată prin drep-

tul uşii şi ea crezuse, poate, că vine acolo. Dar nu se întîmplase aşa. Tînărul intrase într-o casă vecină. Tăticul nu le spusese nimic fetelor despre cadourile trimise de Harry, iar mamei lor îi şoptise doar o vorbă în treacăt despre cearta pe care o avusese cu tînărul virginian.

Sîmbătă seara avu loc un spectacol cu o operă a domnului Haendel şi tăticul adusese bilete pentru galerie. Hetty se duse în seara aceea. Theo se gîndise că această schimbare i-ar putea face bine şi... şi poate că în mijlocul societăţii alese de acolo avea să se afle Cineva. Dar Cineva nu era acolo ; şi muzica frumoasă a dömnului Haendel nu avu nici un efect asupra bietei copile. Putea tot aşa de bine să fie şi de signor Bononcini [1] şi ea n-ar fi remarcat deosebirea.

Cînd copilele se dezbrăcau, scoţîndu-şi acele rochii noi de satin, foarte elegante, în care apăruseră la operă atît de proaspete şi drăguţe printre toate femeile îmbătrînite şi vopsite de acolo, Theo observă că doamna Molly, camerista lor, e foarte tristă şi mohorîtă. Theo se îngrijorează întotdeauna cînd alţi oameni par necăjiţi ; nu acelaşi lucru se întîmplă acum cu Hetty, care suferă, biata de ea, de una din cele mai egoiste boli care se abat vreodată asupra muritorilor. Aţi fost vreodată printre alienaţii mintali ca să observaţi cum ei nu se gîndesc niciodată decît la ei înşişi ?

— Dar ce s-a întîmplat, Molly ? întrebă blînda Theo.

Şi într-adevăr Molly abia aştepta să le spună ceva domnişoarelor.

— Vai, domnişoară Theo ! Vai, domnişoară Hetty ! zise ea. Cum pot să-mi iau inima-n dinţi să vă spun ? A fost pe aici domnul Gumbo, servitorul negru al domnului Warrington, domnişoară ; şi zice că pe domnul Warrington l-au înhăţat doi portărei astă seară, cînd ieşea de la Sir Miles Warrington, la trei case de aici.

— Tăcere ! strigă Theo foarte severă.

Dar cine a scos aceste trei ţipete ? Doamna Molly, care n-a găsit altceva mai bun de făcut decît să ţipe întrucît domnişoara Hetty a leşinat şi a căzut de pe scaun.

---

[1] Giovanni Battista Bononcini (1670—1747), membru al unei familii de compozitori de operă italieni, a lucrat multă vreme la Londra şi a fost principalul rival al lui Haendel.

CUPRINS

Capitolul I
ÎN CARE UNUL DINTRE VIRGINIENI ÎŞI VIZITEAZĂ ŢARA-MUMĂ 5

Capitolul II
ÎN CARE HARRY TREBUIE SĂ-ŞI PLĂTEASCĂ CINA 17

Capitolul III
FAMILIA ESMOND DIN VIRGINIA 31

Capitolul IV
ÎN CARE HARRY ÎŞI GĂSEŞTE O NOUĂ RUDĂ . 41

Capitolul V
GÎLCEVI DE FAMILIE 50

Capitolul VI
VIRGINIENII ÎNCEP SĂ CUNOASCĂ LUMEA . . 66

Capitolul VII
PREGĂTIRI DE RĂZBOI 75

Capitolul VIII
ÎN CARE GEORGE SUFERĂ DE O BOALĂ OBIŞNUITĂ 87

Capitolul IX
OSPITALITATEA 96

Capitolul X
O DUPĂ-AMIAZĂ ÎNFIERBÎNTATĂ 110

Capitolul XI
ÎN CARE CEI DOI GEORGE SE PREGĂTESC PENTRU VĂRSAREA DE SÎNGE 124

Capitolul XII
VEŞTI DIN TABĂRĂ 131

Capitolul XIII
CĂUTARE ZADARNICĂ 141
Capitolul XIV
HARRY ÎN ANGLIA 152
Capitolul XV
O DUMINICĂ LA CASTLEWOOD 160
Capitolul XVI
ÎN CARE GUMBO SE ARATĂ ÎNDEMÎNATIC CU VECHEA ARMĂ ENGLEZEASCĂ 171
Capitolul XVII
O PISTĂ BUNĂ 183
Capitolul XVIII
O POVESTE VECHE 194
Capitolul XIX
ÎN CARE E VORBA ATÎT DE DRAGOSTE CÎT ŞI DE NOROC 206
Capitolul XX
FACILIS DESCENSUS 213
Capitolul XXI
SAMARITENII 230
Capitolul XXII
LA SPITAL 238
Capitolul XXIII
ZILE DE TIHNĂ 250
Capitolul XXIV
DE LA OAKHURST LA TUNBRIDGE 259
Capitolul XXV
NOI CUNOŞTINŢE 271
Capitolul XXVI
ÎN CARE SÎNTEM FOARTE DEPARTE DE OAKHURST 282
Capitolul XXVII
PLENUM OPUS ALEAE 297
Capitolul XXVIII
AŞA E LUMEA 307

Capitolul XXIX
ÎN CARE HARRY CONTINUĂ SĂ SE DESFETE ÎN *OTIUM SINE DIGNITATE* 317
Capitolul XXX
CONȚINE O SCRISOARE TRIMISĂ ÎN VIRGINIA . 322
Capitolul XXXI
URSUL ȘI URSARUL 331
Capitolul XXXII
ÎN CARE SE PORUNCEȘTE PREGĂTIREA CALEȘTII FAMILIALE 347
Capitolul XXXIII
ÎN CARE E CUPRINS UN MONOLOG AL LUI HESTER 360
CAPITOLUL XXXIV
ÎN CARE DOMNUL WARRINGTON OFERĂ MUSAFIRILOR CEAI ȘI UN BAL 370
Capitolul XXXV
ÎNCURCĂTURI 383
Capitolul XXXVI
CARE NU PREVESTEȘTE NIMIC BUN 394
Capitolul XXXVII
ÎN CARE SE DISPUTĂ DIVERSE LUPTE . . . 406
Capitolul XXXVIII
SAMPSON ȘI FILISTENII 414
Capitolul XXXIX
HARRY SALVATORUL 425
Capitolul XL
ÎN CARE HARRY ÎȘI PLĂTEȘTE O DATORIE VECHE ȘI FACE ALTELE NOI 435
Capitolul XLI
CARIERA CRAIDONULUI 449
Capitolul XLII
FORTUNATUS NIMIUM 459
Capitolul XLIII
ÎN CARE HARRY PRINDE ARIPI 468
Capitolul XLIV
ÎN CARE SE ÎNTÎMPLĂ CEEA CE POATE ERA DE AȘTEPTAT 478

Lector : ANTOANETA RALIAN
Tehnoredactor : ELENA BABY

Tiraj 90.130 ex. Bun de tipar 21.02.1976. Coli tipar 31.

Comanda nr. 50 556
Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"
Piața Scînteii nr. 1 — București
Republica Socialistă România

Filozofia morală a lui Thackeray îl apropie mai curînd de vechii moraliști decît de pesimiștii moderni. El afirmă — ca și autorii săi favoriți, înțeleptul Solomon și Horațiu — că viața, într-un anumit sens, nu-i decît deșertăciune.

G. K. Chesterton

Vol. I-II lei 32

clu

Editura Univers